Uhlemann, Friedrich Gottlob (1792-1864)

INSTITUTIONES
Linguae Samaritanae

ex
antiquissimis monumentis
erutae et digestae,
integris paradigmatum tabulis indici-
busque adornatae;
quibus accedit

Chrestomathia Samaritana

maximam Geneseos partem et selecta
reliquorum Pentateuchi librorum capita complectens, notis
criticis exegeticis illustrata
et
Glossario locupletata
a

Friderico Uhlemanno

Phil. Doct. AA. LL. M., S. S. Theol. Licent. in universitate Friderica
Guilelma Berolinensi, Gymnasii, quod eodem ibi floret nomine,
Professore, Societatis histor. theol. Lips. sodali ordinario.

[2 vols. in 1]

Lipsiae
Sumtibus et Typis Caroli Tauchnitii.
1837.

INSTITUTIONES
Linguae Samaritanae

ex

antiquissimis monumentis

erutae et digestae,

integris paradigmatum tabulis indici-

busque adornatae

a

Friderico Uhlemanno

Phil. Doct. AA. LL. M., S. S. Theol. Licent. in universitate Friderica Guilelma Berolinensi, Gymnasii, quod eodem ibi floret nomine, Professore, Societatis histor. theol. Lips. sodali ordinario.

Pars prior.

Lipsiae

Sumtibus et Typis Caroli Tauchnitii.

1837.

Praefatio.

Cum iam diu a Viris doctis desideratum sit, ut et antiqua Samaritanorum lingua suas haberet Institutiones, quibus, qui in his literis ediscendis elaborarent, recte uti possent ducibus, nec adhuc usque reperiretur, qui has curas susciperet, non tam quod huic operae pares deessent aut viribus suis diffiderent, quam quia sumtuosum illud opus liberalitate, quae literis magis faveret quam lucro, opus haberet; non sane ingratum mihi fuit, quod Carolus Tauchnitius vir honestissimus et de re libraria aeque ac de arte typographica optime meritus, cui hoc quoque literarum genus promovere paranti a rerum Orientalium haud infimo iudice commendatus essem, ante triennium fere a me peteret, ut lucubrationum mearum partem in haec studia impenderem et librum conscriberem, qui non tam hanc lacunam literariam expleret, quam votis illis satis faceret. Licet autem haec petitio me ab aliis, quibus tum ad dogmata ecclesiae Orientalis dilucidanda incumberem studiis, quorum specimina ex Ephraemo Syro in lucem edita praeter exspectationem a Theologis nostri aevi longe plerisque benigne excepta sunt, avocaret, probeque intelligerem, hoc novum negotium in me delatum multis impeditum esse difficultatibus, tamen eo promtius has literas excolere apud me constitui, quo digniores eas ingenii exercitatione iudicarem, quoque largiorem fructum mihimet ipsi nec exiguum forte aliis literarum Sacrarum fautoribus ex hoc qualicunque opere meo fructum redundaturum esse sperarem. Clarissima ceteroquin nomina prioris et recentissimi temporis Morini, Waltoni, Castelli, Hottingeri, Relandi, Ludolphi, Cellarii, Schwarzii,

Wineri praesertimque Gesenii et de Sacyi *, qui Duumviri merito Germaniae et Franco-Galliae ornamenta in hoc literarum genere praedicantur, ut me ad elaborandum incitarunt, ita veritus, ne verecundiae meae detrimentum importare viderer, lubentius digniori hunc honorem concedere malui, nisi prius mihi persuaderem, condonaturos esse, si quid oculorum aciem effugerit, et illos longe principes Orientis cultores, et alios aequos iudices, qui scirent, quantae molestiae et difficultates superandae essent ei, qui has literarum partes sibi vindicaret et hanc linguam ex antiquissimis populi sui monumentis eruere erutamque digerere vellet. Alacri igitur studio ocius citius opus aggressus sum, parum eos curans, qui doctiore, quam par est vultu forte rogitent, quid commodi ex his literis Veteris Testamenti interpres lucraturus sit, adeoque satis habeant aliosque

* Librorum recensus ad alias potissimum rerum Samaritanarum quam ad grammaticas partes spectantium hic est: *Io. Morini* Opuscula Hebraeo-Samaritana. Parisiis 1657. 12. *Eiusd.* Exercitationes ecclesiasticae in utrumque Samaritanorum Pentateuchum. Parisiis 1631. 4. — *Brian. Waltoni* Dissert. de Pentateucho Samar. eiusque versionibus in Prolegg. ad Polygl. Lond. Vol. I. c. 11. — *Edm. Castelli* Animadversiones Samariticae in Polygl. Lond. Vol. VI. — *Eiusd.* Lexicon heptagl. hebr. chald. syr. samarit. aethiop. arab. Londini 1669. fol. — *Io. Hen. Hottingeri* Exercitationes Antimorinianae de Pentateucho eiusque udentica *αὐθεντίᾳ*. Tiguri 1644. 4. *Eiusd.* Methurgeman Dissert. de Translationibus Bibliorum in linguas vernaculas ibid. Dissert. III. — *Hadr. Relandi* Dissert. de monte Garizin in eius Dissertatt. Miscell. Traiecti ad Rhenum 1707. 8. P. I. Dissert. III. p. 121. seqq. et ibid. De Samaritanis P. II. p. 1 sqq. — *Christoph. Cellarii* Collectanea historiae Samaritanae Cizae. 1688. 4. *Eiusd.* Epistolae Samarit. Sichemitarum ad Iobum Ludolphum etc. ibid. 1688. 4. — *Georg. Bened. Wineri* De versionis Pentateuchi Samaritanae indole. Dissert. critico-exeget. Lipsiae 1817. 8. — *Guilel. Gesenii* De Pentateuchi Samarit. origine, indole et auctoritate. Comment. philologico-crit. Halae 1815. 4. mai. *Eiusd.* De Samaritanorum theologia ex fontibus ineditis commentatio. Halae 1822. 4. *Eiusd.* Carmina Samaritana etc. Lipsiae 1824. 4. mai. — *Silvestre de Sacy* Mémoires sur l'état actuel des Samaritains. Paris 1812. vernacule in: Archiv für alte und neue Kirchengeschichte von *Staeudlin* und *Tzschirner* Bd. I. Stck. 3. p. 40 sq.

unam iam alteramve dialectum Semiticam primis labris degustatam ad illos libros Sacros recte intelligendos sufficere, docere haud erubescant. Quem igitur has curas procrastinare taederet animum meum, non prius sistere et aequum et necesse videbatur, quam molem illam subsidiorum aegre undequaque congestorum cumulatam conspiceret, quae nec operam nec tempus suum perdidisse ei persuaderet. Ingrati autem animi ne me redarguant, qui Cellarii ** saltem de rebus grammaticis merita a me extollenda eiusque in hac re curas collaudandas iure flagitent, quibus lubenter largior, quam vere dixerint, et a quibus nihil aliud mihi peto, nisi quod confiteantur secundas quoque curas ferri posse, non tam, quod ille liber rarior aditum fere ad hanc linguam ediscendam occludat, quam quod nostrae aetatis linguarum Semiticarum cultores in indaganda earum indole tam praeclare profecerint, ut haudquaquam inutilis, certe non eiusmodi sit, qui eruditioni nostrae prorsus respondeat, quo nec meritis nec doctrinae Clarissimi huius Viri quicquam detrahetur; sciant, non facile quemquam magis quam me eius memoriam recolere, cuius doctrinam scriptis aeque ac fama celebratam iuvenis adhuc, qua decebat pietate admiratus in eorum Virorum ordine florentem audirem, qui olim Gymnasio, cui ipse eruditionem literariam debeo, egregie regundo praepositi essent, haud divinans, me potissimum fore, qui post centum et quinquaginta annos eas relegerem literas, quarum fructum ille hoc munere functus Cizae in lucem ederet. Licet autem apparatum criticum, qui in legenda ver-

** Praeter *Cellarii* Horas Samaritanas Cizae 1682. 4. min. editas, quae p. 59 — 114. leges Grammaticae Samaritanae complectuntur, brevem conspectum et delineamenta huius linguae exhibuerunt *Morinus* in Opp. Hebraeo-Sam. supra laudatis p. 1 — 93., *Castellus* in Lex. heptagl. *Georg. Otho* in Synopsi Institutionum Samarit. Rabbin. Arab. Aethiop. et Pers. Francofurti ad Moenum 1735. 8. p. 1 — 32. et *Io. Leonh. Reckenberger*, qui Collegio fundamentali Graeco Ienae 1739. 8. concisa linguae Samaritanae principia paucis paginis comprehensa adderet. Qui quidem libri cum omni subsidio syntactico destituti essent, praeter Cellarii curas nihil suppeditarunt, quod in nostram rem convertere potuissemus.

sione Pentateuchi Samaritana mihi suppeteret, partim huic libro, partim Chrestomathiae et Glossario ei adiuncto iniungere mihi contigerit, plura tamen supersunt, quae ab alterutro opere aliena idoneum locum haud invenirent, quae, nisi hae curae omnino displicuerint, peculiari Dissertatione subsequentur. Non denique possum non, quin Christianum Tauchnitium patris inter haec coepta morte praerepti voluntatem summa cum fide et singulari liberalitate exigentem nihilque magis curantem, quam ut opus nitidissimum in vulgus prodiret, et Beerum amplissimum Virum in Universitate literaria Lipsiensi linguas Orientales laetis auspiciis docentem, qui corrigendi molestum laborem in se susceperat, maximopere laudem, et nihil magis opto, quam ut illum tantos sumtus fecisse haud poeniteat, huic haud noceat, quod grati animi documentum huic praefationi inserere voluerim.

Scripsi Berolini mense Decembri anni CIↃIↃCCCXXXVI.

P r o l e g o m e n a.

Brevis rerum Samaritanarum enarratio.

§. 1.

De regione, quam ab antiquissimis inde temporibus ad nostram usque aetatem Samaritani incoluerint, deque locis sacris, quibus Deum adoraverint.

Antiquam Samaritanorum linguam discentibus haud ingratum fore arbitramur, si, priusquam sese ad haec studia accinxerint, de sede huius gentis patria, de origine, conditione rebusque gestis nec non de religione et scriptis eius certiores fiant. Licet enim persuasum nobis sit, incuriae haud insimulari posse, qui satis nota fusius exponere supersedeat, nec huius sit loci multis disserere de iis, quae prisci aevi gnaros haud lateant, et in quibus eos potissimum, qui ad has Orientis partes se converterint, satis versatos esse existimemus, tamen ea percensere apud animum nostrum propositum est, quibus nitantur scitu dignissima, quae quisque ex hac praefatione, quam aliunde sibi suppeditari maluerit. Hinc a re nostra haud alienum erit, si hanc nobis scribamus legem, ut a delineanda, quam olim incoluerint Samaritani regione exorsi progrediamur ad ea ipsa, quae aut ab ipsis fuerint gesta aut iisdem acciderint et immoremur paullisper religioni et fontibus describendis, unde, quae hoc contineantur libro, sint hausta. Quod igitur attinet primum ad regionem, quam obtinuerint Samaritani, innotuerunt ibi nobis et urbium et locorum sacrorum nomina, sine quibus et ipsa eorum historia expediri nequeat. Etenim Samaria (*Σαμαρειτις* I. Macc. 10, 30.) ea dicta est terrae sacrae pars, quae mediam inter Iudaeam et Galilaeam sita (Iosephus de B. I. III. 2.) urbem haberet eiusdem nominis (שֹׁמְרוֹן, Chald. שָׁמְרַיִן, Syr. ܫܡܪܝܢ, Act. 8, 5. *Σαμαρεια*) in monte cognomine ab Omri rege conditam (Iosephus Ant. VIII. 7.). Quae quidem urbs unius diei itinere ab Hierosolymis distans (cf. Ioseph. l. l. XV. 11.) et regia regni Israelitici sedes (1. Reg. 22, 52. Ier. 23, 13. Ez. 16, 46.) ab Assyriis sub Salmanassare diruta (Mich. 1, 3 — 8. II. Reg. 17, 6.) iterumque posthac instaurata floruit, dum Ioannes Hyrcanus

obsessam et expugnatam denuo funditus everteret (cf. Ioseph. ib. XIII. 18.), neque prius ad pristinum revocata est florem, quam Gabinius eam restitueret (cf. Ioseph. ibid. XIV. 10. et de B. I. I. 6.); a quo inde tempore et Gabiniae nomen interdum auditum est. Postero tempore Augustus imperator Herodi Magno eam concessit, qui, quo hanc erga se gratiam atque favorem recoleret, eandem egregie munitam et exornatam in honorem Augusti Sebasten nuncuparet (cf. Ioseph. Ant. XV. 11.). Neque tamen principem locum, quem vicina Sichem posthac sibi vindicaret, diu tenuit, ita ut abhinc paullatim a pristino splendore ad ignobilem vicum deturbata oblivioni fere traderetur. Hanc alteram autem urbem ab Hebraeis שְׁכֶם, a LXX. *Συχεμ*, a Iosepho Ant. V. 7. IV. 8. *Συχαρ*, ab Eusebio et Epiphanio *Σικιμα*, a Syro ܫܟܝܡ dictam inter montes Garizim et Ebal interiacentem (Ios. 20, 7. Iud. 9, 7. I. Reg. 12, 25.), e Levitarum urbibus unam et antiquitus iam populi concione, quam Iosua eo convocaverat, nobilitatam (Ios. 24.) Iudicum aevo Abimelechus (Iud. 9, 45.) quidem evertit, nec tamen ita multo post iterum ad priorem reducta auctoritatem, quippe in qua Rehabeamus, qui Salomoni successit, conventum populi haberet (1. Reg. 12, 1.), regno cessit Israelitico et aliquamdiu Ierobeami erat sedes (I. Reg. 12, 25.). Tempore exsilium subsequente Samaritanorum cultus inprimis ibi viguit (Ioh. 4, 21.) et etiamnunc ibidem puteus ille Iacobi ad occidentem urbis versus prope viam, quae Hierosolyma ducit, ostenditur, licet, quae de eo prodiderunt, qui hanc regionem recentioribus adierunt temporibus, valde sibi repugnent. Post Christi tempora Neapolis inclaruit nomine, quo post Iosephum (de B. I. V. 4.) Eusebius utitur, et quod in nummis nacta est Flaviae nomen, haud dubie debetur Flavio Vespasiano, qui bello Iudaico dirutam instauraret. Videtur tamen Neapolis non eo loco, quo antiqua sita fuit Sichem, restituta fuisse et nostra aetate praeter nomen nihil pristinae gloriae superest (cf. Bacchienne II. §. 536. Bruns Handbuch II. 1. Mannert VI. 1. 294. Büsching V. 1. 403.). Praeter has urbes mons Garizim in Samaritanorum religione haud infimum tenet locum. Qui quidem (גְּרִזִּים, *Γαριζαιν*) monti Ebal (עֵיבָל) ex adverso situs vicinam habuit Sichem et ob fertilitatem locorumque amoenitatem tam ab antiquioribus quam a recentissimis scriptoribus celebratur, dum Ebal ab iisdem sterilis omnique proventu carens describitur, ita ut nemo facile miretur, qui Mosen Israelitas terram sacram ingressos ab illo bene precari, ab hoc exsecrationes

efferre iubentem audierit (Deut. 27, 11 — 13. Jos. 8, 33.). Summam autem celebritatem nactus est Garizim, ex quo templum in eo exstructum est, in quo Samaritani non modo Deum colerent, sed omnem omnino cultum sacrum exhiberent (II. Macc. 6, 2. Ioseph. Ant. XI. 8.), ita ut Zioni eiusque templo auctoritate haud cederet. Nec post hoc templum (a. 139. a. Chr.) a Ioanne Hyrcano cum urbe adiacente destructum (Ioseph. Ant. XIII. 7.) monti antiqua defuit religio, quem Christi aetate Samaritani eum declararent locum, in quo solo Deus sit adorandus (Ioh. 4, 21.) et cui nec etiamnunc prisca sanctitas denegetur, licet paucis illis Samaritanis Neapoli superstitibus eum conscendere, nedum sacra ibi facere vetitum sit. Religionem hanc ceteroquin Samaritani ab iis ducunt temporibus, quibus Israelitae Deo pro recepta terra sancta gratias agentes prima in eo sacrificia obtulisse traduntur. Quodsi vero, quo hoc comprobent, ad Deut. 27, 4. provocant, scias, nonnisi ipsorum Pentateuchum suppetere lectionem גְּרִזִים, dum reliqui omnes Iudaeorum codices montis Ebal (עֵיבָל) ibi meminerint, ita ut Samaritani vix a suspicione depravati huius loci immunes vocari possint. Cf. Gesenius Comment. de Pentat. Samarit. p. 61.

§. 2.

De origine, conditione rebusque eorum gestis.

Cum inter omnes constet, tractum illum terrae sanctae, quem iamiam descripsimus, Iosuam Ephraimitis distribuisse, nec facile fugiat quemquam, qualis fuerit huius tribus sub Iudicibus et Regibus ad Salomonem usque status, aut ullum crediderim ita historiae sacrae rudem, quin sciat, decem tribus sub Ierobeamo descivisse, Menachemum Assyriorum regi tributarium factum fuisse, Pecachum terrae partem trans Iordanem sitam amisisse et superiorem Galilaeam abducto inde a Tiglatpilesare in Assyriam populo a Cuthaeis aliisque huius regni populis vicissim eo deductis abhinc incultam fuisse (II. Reg. 15. sqq. I. Chron. 5. sqq.), ab eo tempore exordiamur describendo, quo et Samaritanorum nomen et res innotuerunt. Etenim haec populi colluvies cum relictis ibi Israelitis permixta et שֹׁמְרוֹנִים s. Σαμαρειται (II. Reg. 17, 29.), perperam vel a lege Mosaica rite observanda, vel quod ipsis recenti aevo contendere placuit, a diligenti, quam susceperint terrae sanctae, custodia שֹׁמְרִים dicta, quin olim idolorum cultui addicta fuerit, omni caret dubitatione; licet iam tum gravibus oppressa poenis, at iterum inde liberata ad pristinum Dei cultum rediisse mul-

tis nec immerito persuasum sit. Post populi autem e captivitate reditum cum Samaritani templi in Zione reficiendi participes esse vellent, idololatriae accusati (II. Reg. 17, 26. sqq.) et a Serubabele a sacris restaurandis exclusi (Esra. 4, 1. sqq.) intercedendo effecerunt, ut templi exstructio (Esra 4, 4.) usque ad secundum Darii Hystapsis annum (a. 520. a Chr.) differretur. Haud minus Nehemiae, quanquam nihil ipsis profuit, in Hierosolymis muniendis obstiterunt (Neh. 4, 1. sqq.), ita ut odium inter ipsos et Iudaeos exardesceret, quod nunquam posthac placari posset. Persarum autem Satrapis, quorum ultimus erat Sanballatus a Dario Codomanno iis praepositus, subditi (cf. Ioseph. Ant. XI. 8.) templum in monte Garizim exstruere auspicati sunt. Victo interim Dario ab Alexandro Magno cum Sanballatus in huius regis, qui in Tyri obsidione haereret, fidem sese dedisset, accidit, ut Manasse Iddonis summi Iudaeorum sacerdotis frater, Sanballati gener, quem populares uxorem dimittere iuberent, ad socerum confugeret. Qui quidem cum praesidium et dignitatem sacerdotalem pollicitus illi persuaderet, ut Iudaeorum sacris abdicaret, ab Alexandro Magno templi in monte Garizim condendi impetravit veniam, cuius summum sacerdotem generum, eiusque posteros constituit. Videtur autem hic Manasse cum Ioiadae summi Iudaeorum sacerdotis filio, qui et ipse Sanballati filiam uxorem haberet et a Iudaeorum sacris exclusus fuisset, unus idemque fuisse, licet alii duos, qui Sanballati inclaruerint nomine, Samaritanorum praefectos vixisse et rem a Nehemia nobis traditam plane diversam esse ab ea, quam Iosephus retulerit, existiment. Mortuo autem Sanballato successit, cum Alexander Gazam obsideret, eodem Iosepho auctore Andromachus, quem Samaritani irritati vivum cremarunt (cf. Curtius Rufus IV. 8.). Hinc mirum non est, Alexandrum minus fuisse mitem erga Samaritanos, quibus, quamvis eadem sacra profiterentur, septimi anni immunitatem denegaret, quam Iudaeis concesserat. Praeterea hoc certum est, Alexandrum eosdem secum in Aegyptum deductos provinciae Thebaidos praesidio imposuisse; qui utrum ibi permanserint, dum Ptolemaeus colonos e Samaria eo arcesseret, non satis constat, etiamsi Iosephus (Ant. lib. XI. extr.) regem se agros iis divisurum promisisse affirmet. Alexandro defuncto in Ptolemaeorum venerunt potestatem et sub Ptolemaeo Philometore de templi sui sanctitate cum Iudaeis contenderunt (cf. Iosephus Ant. XIII. 6.), quod tamen de Aegyptiis potius, quam de Palaestinensibus Samaritanis valet.

Cum autem varia esset Palaestinae fortuna, quae modo Aegyptiis modo Syris obtemperaret regibus, nec Samaritani hac sorte erant exemti. Nam et Antiocho Epiphani paruerunt, qui non modo Apollonium et Nicanorem (μεριδάρχην — πράττοντα τὰ βασιλικὰ) iis praeficeret, sed cui etiam ipsi, quo crudelitatem, qua in Iudaeos saeviret, haud experirentur, ἀποίκους Περσῶν καὶ Μήδων (cf. Ioseph. Ant. XII. 7.) sese mentiti abiuratis sacris templum in monte Garizim exstructum Διὸς Ἑλληνίου nomine contaminatum offerrent. In Syrorum abhinc potestate et fide eos permansisse persuadebimur auxilio ab Antiocho Cyziceno contra Hasmonaeos ipsis praestito, licet ille nihil proficeret et bis a Iudaeis fugatus sese recipere cogeretur. Vicit enim Ioannes Hyrcanus, qui iam viginti annis ante post Antiochi Sidetis mortem Sichemo expugnata templum in vicino monte Garizim conditum destruxerat, et Samariam urbem (a. 109. ante Chr.) solo aequavit (Ant. XIII. 17. 18.). Fracta sic Samaritanorum potestate, cum Iudaeis, quibus aliquamdiu servierunt, in Romanorum redacti sunt ditionem, dum Herodes Magnus a Romanis rex appellatus Samariae quoque praeesset et urbem iam antehac a Gabinio instauratam (Ant. XIV. 10. de B. J. I. 6.) eximie ornatam in Augusti honorem Sebasten vocaret (Ant. XV. 11.). Post Herodis obitum filius eius Archelaus de Caesaris Augusti voluntate praeter Iudaeam et Idumaeam Samariam quoque ea sub lege accepit, ut eius incolis quarta tributorum pars remitteretur. Relegato autem Archelao cum Samaritani sub ius praesidis, quem procuratorem Caesaris appellat Tacitus (Annal. XV. 44.) venissent, Pilato negotium cum iis fuit, quibus irritatis fraudulentus quidam homo sacra vasa a Mose sub monte Garizim recondita detegere pollicitus fuerat (Ant. XVIII. 5.). Superior quidem ex hoc certamine evasit Pilatus, at non sine suo periculo, cum ab iisdem apud Vitellium Syriae praefectum accusatus Romam ad causam dicendam avocaretur (a. 36. post Chr.). Cum interim Herodes Agrippa maior regio nomine ornatus intervenisset (Ant. XVIII. 6. et de B. J. II. 9.), iterum praefecti Romani successerunt, donec bello cum Romanis exorto Samaritanos eadem quae Iudaeos opprimeret calamitas, Vespasiano cum exercitu Samariam quoque occupante et castris prope Neapolim positis, unde postridie Ierichuntem devenit (de B. J. IV. 8.). Sub Hadriano de Samaritanis nihil innotuit, nisi quod hic ipse imperator in epistola ad Severianum Consulem data Samaritanos priscam iuxta Iudaeos exuisse religionem et Serapidis cultum se-

cutos fuisse referat. Septimio Severo imperante, cui ob res in Syria praeclare gestas Senatus triumphum de Iudaeis decreverat, Neapolitanis Palaestinensibus, qui pro Pescennio Nigro Severi aemulo arma gesserant, civitatis ius ademtum est. At ut ceteris Palaestinae incolis, ita Samaritanis quoque condonatum poenamque remissam fuisse, non est, cur quis contendere dubitet. Postero tempore eosdem in Aegypto aliisque Orientis regionibus dispersos vixisse adeoque circa Constantinopolin et veterem Romam consedisse, Imperatorum testantur leges, et Romae adeo Theodorici aetate et iam antehac synagogam habuisse, Cassiodori (lib. III. epist. 45.) confirmatur testimonio. Cum autem negotiis inprimis operam darent, factum est, ut Constantinopoli mensariis in rationibus conficiendis adessent (cf. Iustinian. in edicto *περὶ ἀργυροπρακτικῶν συναλλαγμάτων*), nec non agris colendis operam dedisse, alibi edocemur. Quin imo Honorii iam aevo ad honores militiae, ad causas forenses agendas et curialia munera aditum iis patuisse refert Photius; quae si privilegia maioribus ipsorum concessa Iustinianus rerum potitus iis detrectaret, hoc non tam ideo ab eo factum fuisse mecum crediderit quisque, quod fidem Christianam profiteri nollent, quam quod crudelius in Christianos non modo Neapoli, sed in aliis quoque Palaestinae partibus saevirent. Tumultuariam etenim rempublicam, licet per orbem essent dispersi, in Oriente saltem habuisse, Procopius lib. V. de Aedif. c. 7. tradidit; in quos Zeno imperator, cum Neapoli in Christianos die Pentecostes festo in ecclesia congregatos irruissent, ita animadvertit, ut e monte Garizim, quem Christianis concederet, eos expelleret. Quem cum sub Anastasio novo impetu repeterent, dux eorum Globus quidam a popularibus desertus praefecto huius regionis poenas dedit. Maior autem sub Iustiniano erupit tumultus, cum Samaritani cum Iudaeis Palaestinensibus iuncti, Iuliano quodam ad regnum vocato, Christianos invaderent atque depopularentur. Imperator igitur cum severam sumens vindictam, quem huius facinoris conscium prehendisset, supplicio afficeret, Samaritani huius cladis superstites ad Cosroen Persarum regem profugerunt, cui Palaestinae deditionem polliciti, ne pacem a Iustiniano per legatos oblatam iniret, persuaserunt. Ultra haec tempora non pertingit Samaritanorum historia, qui Saracenis abhinc in Oriente invalescentibus succubuisse videntur. Quam lugendus autem et tristis Palaestinae status tum fieri coeperit, inter omnes constat, nec post recuperatam a Christianis terram sanctam, quo

tempore Neapolis et antiquae Samaritanorum sedes regi Hieroso lymitano cesserant, ulla eorum fit mentio; unde ad exiguum iamiam numerum redactos vel bellis deletos vel ad fidem Christianam adductos fuisse, nemo facile infitiabitur. Quae autem recentissimis temporibus de Samaritanis ad nos delata sunt, ad religionem eorum magis spectant; quibus haec nonnisi addiderim, etiamnunc eos contendere, se inde ab exitu Israelitarum ex Aegypto nunquam sedibus suis fuisse expulsos aut aliunde colonos eo fuisse deductos, quod non modo in Chronico suo, sed in omnibus quoque epistolis ad nos missis affirmare conati sunt.

§. 3.

De religione et scriptis Samaritanorum.

Cum probe sciamus, quam acerbo odio Samaritani erga Iu daeos et hi vicissim erga illos flagraverint, ita ut mutuam consuetudinem, quoad fieri posset, devitarent et ne fines quidem alterius terrae attingerent, quantopere praeterea exacerbati utrorumque animi conviciis sese prosciderint, quorum denique criminum sese mutuo insimulaverint; operae pretium erit, in extrema huius commentationis parte in religionem huius gentis inquirere, quo magis quisque sibi persuadeat, quanto maiore admiratione dignum sit, eos, qui tam infenso erga se invicem essent animo, eadem lege divina obstrictos teneri idemque summum numen adorare. Licet autem hoc Iudaei omni tempore negaverint, nec, quin Samaritani quondam idololatriae culpam sibi contraxerint, dubitari possit, tamen, quam mature ad veri Dei cultum redierint, supra dictum est. Ut enim taceamus vitulorum Dane et Bethele collocatorum adorationem (Ioseph. Ant. VIII. 3.) pariter atque Cuthaeorum perversam religionem, quae ultra exsilii tempora haud videtur mentes occaecasse, qui Manassen religionem cultui Iudaico non dissimi lem instituisse sciamus, tamen non defuerunt, qui Iudaeorum fictis fidem haberent criminibus et opprobria rata haberent, quibus iidem inimicitiam suam excusarent. Quanquam enim antiquissima scriptorum testimonia, ut Iosephi aliorumque nos facile seducere possint, quin eos pro veris Dei cultoribus habeamus, tamen vel hoc unum huic opinioni reprobandae sufficiet, quod legis Mosaicae praecepta solas fidei suae regulas esse vellent, ita ut, quae hodiernorum Samaritanorum memoriae prodita sint dogmata, e priscis illis temporibus repetenda esse existimemus. Ex epistolis autem, quas Samaritani primum ad Scaligerum, inde ab anno

1675. in Angliam et decennio post ad Ludolphum miserunt (cf. Epistolae Samaritanorum ad Ludolphum ed. C. Cellarius Cizae 1688. 4. Epistola Samarit. Sichem. tertia ad Ludolphum ed. P. I. Bruns Helmst. 1781. 4. Schnurrer in Eichhornii Repert. IX. 1. sq.) nec minus ex iis, quae inde ab ineunte hoc saeculo ad nos delatae sunt (cf. Schurrer Fundgruben des Orients I. IV. 436. sq. et Mémoires sur l'état actuel des Samaritains etc. par S. de Sacy Paris 1812. quae commentatio vernacule reddita legitur in: Archiv für alte und neue Kirchengeschichte von Staeudlin und Tzschirner 1. Bd. 3. Stck p. 40. sqq.), perspicitur, Samaritanos sabbatum diligenter observare, dies festos in Mosaicis libris praescriptos celebrare, annum remissionis, circumcisionem, lotiones et ieiunia religiose tenere, omnia, quae hominem spectent, a vero Deo removere, imaginem de Deo haud sibi fingere nec non in coniugiis tam ineundis quam separandis unice legem sequi. Quarum igitur rerum cum sint tenacissimi, non est, quod quis, quin omni fere tempore in iisdem sacris sibi constiterint, dubitet. Etenim quae ipsis obiecta sunt de repudiata angelorum natura, de resurrectione negata, de Asima, quem alienum Deum esse suspicarentur, deque columbae adoratione, haec omnia facile reprobantur. Quod primos attinet errores, quos Leontius ipsis imputavit verbis: *οὔτε δὲ ἄγγελον δοξάζουσιν εἶναι, οὔτε ψυχὴν ἀθάνατον*, alterum refutavit iam Epiphanius, dicens *οὐ παραδέχονται δὲ ἀγγέλους, ὅπερ Σαμαρεῖται δὲ οὐκ ἀθετοῦσι*, et Relandus recte arbitratus est, Samaritanos sub Angeli nomine intelligere *δύναμιν* s. virtutem a Deo haud diversam, voluntatem et potentiam eius, ita ut retineant nomen, rem vero negent. Confirmatur hoc praeterea promiscuo nominis Iovae et Angeli in Pentateucho Samaritano usu (Gen. 5, 1. 24. 9, 6. 17, 22.), nec minus versione verbi צְבָאָם, quod Gen. 2, 1. ab interprete Samaritano redditur ࠅࠊࠋ·ࠇࠅࠋࠒࠄࠅࠍ i. e. et omnes eorum partes, prohibitum est, quo minus, si quis hoc verbum ad solum coelum referret, de angelis creatis cogitaret. Similiter Angeli maximi in Chronici ipsorum c. 10. mentio fit, sub quo Messiam, quem et ipsi exspectarent et vulgo ࠇࠔࠄࠁ s. ࠄࠔࠄࠁ et ࠄࠕࠄࠁ i. e. reductorem vel conversorem vocarent, videntur intellexisse. Resurrectionem porro animae negasse, eadem Leontii verba arguunt nec Epiphanius in haeres. IX. aliter statuit his usus verbis: *ἠγνόησαν μὲν νεκρῶν ἀνάστασιν καὶ ἀπιστοῦσι.* Sed et ab hoc crimine

purgavit eos Hottingerus in Dissertt. Phil. Theol. I. p. 11. Quandoquidem enim et ipse Epiphanius in haeres. XIII. de Dositheis dicit *ἀνάστασιν ὁμολογοῦσι*, nec in Chronico desunt, quae nos meliora edoceant, ut si in Chronici c. 5. de die vindictae et praemii sermo est, aut c. 7. refertur, credidisse Samaritanos, Mosen iam resuscitasse mortuos, videtur hic error inde natus esse, quod cum Sadducaeis confunderentur, quibus Christus apud Matth. 22, 31. de hac doctrina iam in libris Mosaicis, quos Samaritani solum fidei suae fontem profiteantur proposita, persuaderet. Haud minus decepit plures nomen Asima (الاسم), quo uterentur Samaritani *τετραγράμματον* יְהוָה efferre veriti, quemadmodum et ipsi Iudaei idem enuntiare religioni haberent, ne nomen sanctissimum profanarent. Cum autem Talmudici quoque scriptores הַשֵּׁם pro Iova adhibere soleant, cognatum nomen in Asima esse quaerendum, nemo diffitebitur. Quam denique commenti sunt Iudaei columbae adorationem, et nunc et olim alii aliter expedire tentarunt. In hac etenim imagine monti Garizim sacro imposita non tam idoli, quam dominii Assyriorum, qui olim ita publice subditam sibi hanc regionem declararent, vestigia superesse plerique crediderunt, quemadmodum et aquilae signum in Zione et maiore templi Hierosolymitani porta ad Romanorum imperium manifestandum olim conspiceretur. Aliis contra, qui hanc avem in Chronici Samaritani c. 48. et 50. طِلَّسْم vocatam invenirent, rectius placuit *τέλεσμα* s. *στοιχείωμα*, quo Samaritani ab ascensu montis sui sacri a Romanis arcerentur, dum qui hoc auderet, capitis supplicio afficeretur, quam magicam intelligere imaginem, qua columbae in illis regionibus frequentissimae abigerentur, ut ne locum sanctum contaminarent. Cum autem et hodiernos Samaritanos, qui etiamnunc extremas bacilli partes, circa quem chartae Codicis Sacri volvuntur, imaginibus columbae argenteae ornent, et in Codice legis Mosaicae in Synagoga sua reposito eandem imaginem insculptam ostendant, et origo et vera huius imaginis significatio latere videatur, quippe qui ab Illustr. de Sacyo sententiam suam de hac re rogati, quid referrent, non haberent, non adeo vituperabor, qui hanc imaginem pro sanctitatis signo haberi maluerim, etiamsi vix ausim definire, an, quae apud Matth. 3, 16. Marc. 1, 10. Luc. 3, 22. Ioann. 1, 32. et in Gen. 8, 8. sqq. leguntur, huic quaestioni solvendae conducere possint; ita ut eadem columbae imago monti imposita, quae priscis temporibus loci sanctitatem declararet, *τέ-*

λεσμα fieret, a quo inde Samaritani hunc locum adire vetarentur. Sed haec hactenus. Plura de religione Samaritanorum ex ipsis fontibus hausta leguntur in Celeberr. Gesenii Commentatione: De Samaritanorum Theologia ex fontibus ineditis. Halae 1822. 4. Restat, ut de Samaritanorum scriptis nonnulla addantur. Ut autem taceamus, Pentateuchum hebraicum Samaritano charactere scriptum, quem Gesenius in libello: De Pentateuchi Samaritani origine, indole et auctoritate Halae 1815. 4. docte percensuit, eorum prae ceteris mentionem faciamus librorum, quibus in conscribendis his Institutionibus usi sumus. Principem inter hos tenet locum Pentateuchi interpretatio Samaritana incertae quidem originis et aetatis, quae tamen vulgo iam ante Origenem confecta esse creditur, unicus antiquissimae linguae Samaritanae fons, de cuius indole singulari libello Lipsiae 1817. 8. edito Doctiss. Winerus accurate disseruit, et quam a Petro a Valle in Europam delatam, a Morino Polyglottis Parisiensibus insertam et inde in Londinenses receptam scimus. Novum praeterea antiquioris linguae fontem aperuit nobis Gesenius in Carminibus Samaritanis e Codicibus Harleianis Lipsiae 1824. 4. editis, de quorum aetate cum nihil certi et explorati habeat, merito coniecit, deberi ea aetati, quae Saracenorum imperium antecederet, priusquam lingua impurior et paene emortua esse coeperit, inprimisque hoc ei comprobatur theologiae in iis excultae indole, quae Alexandrinorum philosophandi rationem sapiat. Quae autem his annexa sunt fragmenta duorum Carminum e Gothanis Codicibus excerpta, luculenter arguunt recentiorem aetatem, quippe in quibus lingua ita ad Hebraeorum dicendi modum inclinet, ut neutiquam antiquae linguae fontibus accenseri possint. Idem valet de Samaritanorum epistolis ad Ios. Scaligerum, ad Oxonienses intercessore Huntingtone et ad Job. Ludolphum datis. Quae denique de Chronico Samaritanorum, quod librum Iosuae appellant, olim lingua Hebraea conscripto, nunc deperdito et in Arabica nonnisi versione servato memoriae prodita sunt, quanquam a re nostra aliena dici possunt, tamen hic vel ideo omnino reticere noluimus, quoniam et ipsi ad illud aliquoties in hac Commentatione provocavimus. Enarrat autem illud res a Iosua gestas et abhinc ad Hadriani usque tempora decurrens continet historiam sacram miris commentis adulteratam, siquidem Iosua ibi sistitur tanquam primus populi sui rex, potentium populorum victor templique Garizitani conditor.

Nec mirabitur quis, Iosuam tantis in eo celebrari laudibus, qui sciat, Ephraimitam eundem fuisse Samaritanorumque contribulem. Ab uno autem haud proficisci auctore, sed variis temporibus aliquas partes fuisse assutas, quae tertio demum post Christum saeculo uno comprehenderentur volumine, vix est, quod moneamus. Quid quod stylus est corruptus, et rarus historiarum nexus, cum longo annorum intervallo haud raro una res ab altera, quacum proxime coniungitur, sit divulsa. Displicet igitur Relandi sententia, qui Dositheum Simoni Mago aequalem prioris partis ad suam usque aetatem pertingentis auctorem commendat, cum haec eius coniectura incertis nitatur argumentis. Neque vero contra affirmaverit quis, totum hunc librum post aeram demum Muhammedanam fuisse conscriptum, in quo legantur dicendi quaedam formulae, quae e Corano repetita videri possint, cum haec ab interprete Arabico potius recentiore illata crediderim. Obtigit autem hic liber primum Iosepho Scaligero, qui illum a Samaritanis petierat, et posthac cum aliis huius Viri Codicibus Orientalibus in bibliotheca Lugduno-Batava repositus est. Ex hoc exemplum suum descripsit Celeberr. Golius, quod pluribus locis emendatum et a Relando quondam acquisitum in bibliothecam Vaticanam delatum cum multis aliis Codicibus Lutetiam commigravit, nunc Romam rediit. Epitomen eius dedit Hottingerus in calce Exercitatt. Antimor. Tiguri 1664., ubi integri quoque operis edendi consilium se cepisse profitetur, posthac, ut videtur, abiectum. De reliquis Codicibus ad historiam Samaritanorum eorumque religionem spectantibus, quos adhuc superstites habemus vid. Gesenius in Comment. de Samaritanorum theologia p. 7. sqq.

Conspectus Institutionum Samaritanarum.

Prolegomena.

Brevis rerum Samaritanarum enarratio.

Pars prima.

De Elementis.

Caput primum.

De recte scribendi et pronuntiandi legibus.

Caput secundum.

De proprietatibus atque mutationibus literarum; syllabis, tono atque metris.

Pars secunda.

De Orationis Partibus.

Caput primum.

De Pronominibus.

Caput secundum.

De Verbo.

Caput tertium.

De Nomine.

Appendix.

Caput quartum.

De Particulis.

Pars tertia.

Syntaxis.

Caput primum.

Syntaxis Pronominum.

I. Pronomina Personalia.

Caput secundum.

Syntaxis Verbi.

Caput tertium.

Syntaxis Nominis.

Caput quartum.

Syntaxis Particularum.

Pars prima

De Elementis.

Caput primum

De recte scribendi et pronuntiandi legibus.

§. 1.

De Consonantibus.

Utuntur Samaritani Orientalium more et ipsi a dextra sinistrorsum scribentes totidem iisque literarum signis, quibus olim Hebraei, priusquam Esra post populi e captivitate in sedes patrias reditum libros SS. characteribus Chaldaicis transcribendos curaret. Ephraimitarum enim ii, qui meliore sorte gavisi in patria relicti fuerant, licet cum Cuthaeorum colonis mixti a puritate patrii sermonis paullatim deflecterent, tamen literarum formas a maioribus in scribendo adhibitas, quarum originem Phoeniciam plura etiamnum comprobant antiquitatis monumenta, retinebant. Hebraeis autem easdem fuisse peculiares nec post exsilii tempora ab iis omnino oblivioni traditas, nummi Hasmonaeorum adhuc aetate characteribus Samaritanis excusi testantur. Formas usitatiores, nomina, potestatem valoremque numerorum haec exhibet tabula.

Tabula Consonantium.

Ordo.	Figura.	Nomen.	Potestas.	Valor numeralis.
1	ࠀ	Aleph s. Alaph.	Spir. lenis Graec.	1.
2	ࠁ	Beth.	B. (V.) Bh.	2.
3	ࠂ	Gimel s. Gamal.	G. Gh.	3.
4	ࠃ	Daleth s. Dalath.	D. Dh.	4.
5	ࠄ	He.	H (Spir. asp. Graec.)	5.
6	ࠅ	Vau s. Waw.	W. s. V.	6.
7	ࠆ	Sain s. Dsain.	S. Ds. (ζ Graec.)	7.
8	ࠇ	Cheth.	Ch. Hh.	8.
9	ࠈ	Teth.	T.	9.
10	ࠉ	Jod.	J.	10.
11	ࠊ	Caf.	K. Ch.	20.
12	ࠋ	Lamed s. Lamad.	L.	30.
13	ࠌ	Mem.	M.	40.
14	ࠍ ࠍ	Nun.	N.	50.
15	ࠎ	Samech s. Samach.	S.	60.
16	ࠏ	Ain s. Ghain.	ע Hebraeorum.	70.
17	ࠐ	Pe s. Phe.	P. Ph. s. F.	80.
18	ࠑ	Tsade s. Zade.	Ts. Z.	90.
19	ࠒ	Kuph.	K. (e gutture.)	100.
20	ࠓ	Resch.	R.	200.
21	ࠔ	Schin.	Sch.	300.
22	ࠕ	Thaw.	T. Th.	400.

1. Quod ad literarum attinet nomina, Briano Waltono et Edmundo Castello, quos Cellarius sequitur, praeeuntibus Hebraica retineri possunt; si vero haec cum Syriacis comparaveris, et Samaritanos, quorum lingua crassior fuisse traditur quam Hebraea,

cognoveris magis inclinare ad vocalem A, ubi Syri O utuntur, nec vituperabis eos, qui hanc proprietatem in nonnulla literarum nomina transferre et *Alaph*, *Beth*, *Gamal* etc. enuntiare maluerint. — Praeterea nec connectunt inter se ut Syri et Arabes literas unius eiusdemque vocis, nec literae finales iis opus sunt, singula quippe verba puncto ultimae vocis literae superne adscripto a se invicem discernentibus. In eo tamen propius ad Hebraeorum antiquissimorum scribendi consuetudinem accedunt, quod, dum illi, si extremum lineae spatium voci proxime sequenti capiendae haud sufficeret, ultimam praecedentis vocis literam eo usque dilatare solebant, ut vacuam lineae partem expleret, Samaritani itidem vocem in linearum fine non dividentes, longiorem vocem proximae reservent lineae, praecedente ita extenuata divisimque scripta, ut duae ultimae eius literae in extrema lineae parte a reliquis vocis literis separatae collocentur et spatium intersit vacuum inter has et praecedentes eiusdem vocis literas. — In valore denique numerali definiendo prorsus consentiunt cum Hebraeis et ita quidem, ut secundum literarum ordinem numeri novem primi ab ࠀ ad ࠈ procedant, denarii autem incipiant a ࠉ et progrediantur ad ࠑ. Reliquae quatuor adhibentur ad centenarios significandos. In numeris compositis pariter nihil discrepant ab Hebraeis, nisi quod minus anxii numerum quintum decimum ab his non literis י״ה sed ט״ו (9 + 6) expressum promiscue utroque modo scribunt, quod in Bibliis Londinensibus factum esse vidimus, in quibus Geneseos et Deuteronomii caput quintum decimum notatur literis ࠉࠄ; dum in reliquis Pentateuchi libris Hebraeorum scribendi ratio servata est.

2. Nec in literarum ordinibus differt lingua Samaritana a cognatis dialectis. Lenioribus enim literis ࠂ, ࠃ, ࠁ, quibus paullo duriores ࠊ, ࠕ, ࠐ (ࠑ) opponuntur, accedunt ࠒ et ࠈ, quarum altera gutturalium naturae magis congrua ita differt a ࠊ, ut durior sit et asperior e gutture producta, ࠊ contra leniore gaudeat pronuntiatione; similiterque distinguendae sunt ࠈ et ࠕ Graecorum Θ et T respondentes, quarum haec Samaritanis inservit passim Hebraeorum שׁ exprimendae, quod ࠕࠁࠓ=שָׁבַר *fregit;* ࠕࠅࠓ=שׁוֹר *taurus* et plura alia ex Hebraeorum lingua translata docent (cf. §. 6. 1. d.). Leniorem autem inprimis Samaritanos adamasse literarum pronuntiationem, perspicitur inter alias ex Hebraeorum ת cum ࠃ permutata, quod passim comprobatur nomine ࠃࠐࠄ = תֹּף *tympanum*, et de eadem re persuadent nobis exempla, in quibus

Hebraeorum et Chaldaeorum ו abiit in ࠁ, ut in ࠀࠎࠕࠁ = סְתָו *hiems;* ࠋࠁࠈ = לוּט *exsecrari* aliisque pluribus. — Inter sibilantes lenissima est ࠎ, fortissima ࠔ, quae litera ob duritiem suam haud raro a Samaritanis devitari solebat. Quodsi autem iam Hebraei literam שׁ cum ס permutarent et leniorem a fortiore pronuntiatione, utraque alternatim adhibita, distinctam esse vellent, ut si סָכַר et שָׂכַר promiscue scriberent, Ephraimitae autem secundum Iud. 12, 6. nomen שִׁבֹּלֶת leniore sibilante סִבֹּלֶת efferrent, nec credibile sit, Hebraeos ante exsilii tempora diacritico illo usos fuisse puncto, quo duplicem huius signi pronuntiationem significarent, mirum non est, quod Samaritanos hoc discrimen lateret, qui ubivis fere ࠎ pro שׂ ponerent, quod evincitur vocibus ࠁࠎࠓ = בָּשָׂר *caro;* ࠎࠍࠀ = שָׂנֵא *odit* aliisque pluribus (cf. §. 6. 1. d.). Ex adiunctis porro sibilanti ࠎ literis ࠃ et ࠈ, unde ࠆ = ds et ࠑ = ths ortae sunt, facile explicatur, cur ࠀ syllabae reflexivae ࠀࠕ (§. 17. 3.) cum his literis transposita post ࠆ cum ࠃ, post ࠑ cum ࠈ permutanda sit (§. 7.). Nec perinde mirabimur, quod Samaritani ז et צ Hebraeorum per ࠃ et ࠈ reddant, quod observatum videmus in ࠃࠄࠁ = זָהָב *aurum;* ࠃࠊࠓ = זָכַר *recordatus est;* ࠈࠅࠓ = צוּר *rupes, mons;* ࠈࠄࠓࠉࠌ = צָהֳרַיִם *meridies;* aliisque multis (§. 6. 2.). Liquidarum ࠍ, ࠌ, ࠋ lenissima est ࠍ, fortissima ࠌ; inter quas et gutturales intercedit ࠓ ad utramque literarum classem pariter inclinans. Gutturalium autem ࠀࠄࠇࠏ natura apud Samaritanos admodum fluctuat, nec videntur hae literae ab iis tam accurate enuntiando fuisse inter se distinctae ut apud Hebraeos; quo factum est, ut promiscuus earum usus omni tempore ad singulares linguae Samaritanae proprietates referretur. Est quidem ut in reliquis dialectis Semiticis litera ࠀ spiritui Graecorum leni comparanda, quae nec spiritum literae ࠄ attingat, nec nisi ab initio vocali destituta cum lenissima E Syrorum more, qui et ipsi tum vocalem ܳ adscribunt, vel ut a Chaldaeis cum brevissima A efferatur, ut ࠀࠌࠓ = ܐܶܡܰܪ Ch. אֲמַר *dixit.* Haud raro tamen litera ࠏ par ei habetur, eiusque loco sufficitur, inprimis ubi utraque vocalem A exprimit, ut in ࠃࠀࠓ *habitavit* et ࠒࠏࠌ = קָם *surrexit;* (§. 29. 1.) ut merito dubitari possit, num ࠏ compresso gutture a Samaritanis prolata fuerit. Ubi vero ࠏ hanc leniorem pronuntiationem iterum alibi exuit et cum ࠇ confunditur, cum perinde scribatur ࠃࠇࠋ ac ࠃࠏࠋ *timuit;* nec ullum intersit discrimen inter ࠇࠅࠋ et ࠏࠅࠋ *vidit* idemque observetur in translatis e lingua

Hebraica et Chaldaica vocibus ut in ࠃࠏࠐ = Ch. דְּחַף *impulit*, satis apparet, gutturalium pronuntiationem apud Samaritanos valde fluctuare nec esse stabilem (cf. §. 6. 1. e.).

3. Dividuntur ceteroquin literae secundum organa, quibus efferuntur, a) in *gutturales*, ࠀࠄࠇࠏ, quae, cum nec linguae nec labiorum requirant motum, solo gutture formantur. Annumerari his potest ࠓ non tremula lingua, sed itidem gutture proferenda. b) *labiales* ࠁࠅࠌࠐ; c) *palatinas* ࠂࠉࠊࠒ, quae mucrone linguae inferius palatum tangente et interiore eius parte superius palatum pulsando efficiuntur, d) *dentales* ࠆࠎࠑࠔ, quae mucrone linguae dentes tangente producuntur et e) *linguales* ࠃࠈࠋࠍࠕ, in quibus pronuntiandis utimur similiter linguae mucrone superius palatum mobiliter tangente.

§. 2.
De Vocalibus.

1. Samaritani cum neque vocales subscribant, nec omnino earum norint figuras, nulla autem lingua iis carere possit et neminem lateat, linguam Hebraeam et Syriacam antiquitus pariter vocalium signis fuisse destitutas, credibile est, pronuntiandi leges tam simplices fuisse, ut primo intuitu perspicerentur vixque monitu opus esset, quibus quis ad efferenda singula verba uteretur vocalibus. In iis tamen, quae intellectu difficiliora esse viderentur, constat, apud Samaritanos non minus adeoque frequentius quam apud Hebraeos adscriptas esse literas vocalium loco positas earumque naturam exprimentes. Dum autem Hebraei acquieverunt in literis אוי hunc in finem adhibitis, adauxerunt Samaritani earum numerum literis ࠄ et ࠏ, quibus praeter ࠀ vocalem A exprimerent. Vocali E significandae inserviebat pariter ࠀ ac ࠉ, quarum illa magis in media voce (§. 17. 2.), haec in fine hoc officio fungeretur (§. 31. et alibi). Vocali J designandae sufficiebat litera ࠉ et vocales O et U in litera ࠅ comprehenduntur. Cum autem haec scribendi ratio, quae ad difficiliores nonnisi spectat verborum formas, hodiernis lectoribus haud sufficiat, et probe sciamus, Hebraeos ad vocales inveniendas non prius accessisse, quam ii, qui eorum linguam ediscere vellent, de lingua paene emortua recte legenda periclitarentur, deque Syris nobis traditum sit, tum demum vocales adhibuisse, cum in Graecorum scriptis, Homeri nominatim carminibus vertendis ad nomina propria recte reddenda

eorum quoque vocales mutuare cogerentur, quas deinceps reliquis quoque linguae suae partibus adaptarent (Cf. Assemani Bibl. Or. T. I. p. 477. sq.), quaeritur hic, utram pronuntiandi rationem Samaritanas qui discere aut docere velit literas sequi par sit, et num recentior Hebraeorum vocalium subscribendarum ratio, an Chaldaeorum potius aut Syrorum enuntiatio in legendis Samaritanorum libris sit commendanda. Ut autem taceamus, odium, quod inter Iudaeos et Samaritanos flagrabat, impedimento his fuisse, quominus et olim puriorem Hebraeorum loquendi rationem suam fecerint, certum est, eosdem de industria in vocibus Hebraicis literas paene multas immutasse, transposuisse, elimasse, ita ut nemo credat, vocales quoque plane easdem, quibus Iudaei utebantur, approbasse iisdemque legibus distinxisse; praesertim cum ipsi Galilaei Samaritanis finitimi dialecto impuriore et crassiore Hierosolymitanis usi fuerint. Accedit, quod illo tempore, quo Cuthaeorum res florebant, Hebráismus prolapsus erat et lingua Chaldaeo-Syriaca in ipsam Iudaeam cum exsulibus e Babylonia reductis invecta, dialectus saltem ex Hebraismo et Chaldaismo conflata ibidem invaluerat. Plurimum huc quoque facit Golii testimonium apud Hottingerum in Anti Mor. p. 34. affirmantis, hodiernorum etiam Samaritanorum Damasci viventium pronuntiationem esse rudem et crassam vocali A frequentissime adhibita a reliquis dialectis distinctam. Quid quod Cuthaeorum coloni e Persia et Media in regionem Samaritanam deducti pristinam dialectum et mere Hebraicam corruperint? Tantum praeterea abest, ut defuisse negem, qui corruptae linguae emendandae operam darent, ut iis accedere nullus dubitem, qui affirment, a sacerdotibus Sanballati et subsequente aetate e Iudaea in Samariam immigrantibus inveteratum squalorem abstersum et nitidiorem iterum redditam fuisse linguam. Nec hoc diffitendum erit, Samaritanos potius Syros, quos a septentrione vicinos habebant, loquendo aemulatos fuisse, quam invisos sibi in meridiem vergentes Iudaeos. Hinc Castellus iudex fide dignissimus in Gramm. Harm. recte iudicavit dicens: Linguam Syriacam optimam esse ac certissimam magistram iis, qui linguam tam Chaldaicam, quam Samaritanam recte legere velint. Quem virum si ducem, ut par est, sequimur, nihil fere erit, quod non expediatur, illustretur et certis legibus confirmetur. Sufficient igitur quinque Syrorum vocales, in quo vocalium numero et aliae linguae acquiescant. Cum autem iidem Syri literas gutturales non admodum curent, et perinde quoque vocales Chate-

phatas ignorent nec Patach furtivo utantur, non dubium est, quin et Samaritani pari compendio gavisi fuerint. Ad haec tamen Cellarius recte animadvertit, cum haud desint, quae Hebraismum sapiant et praeter Chaldaicas formas Syriacae quoque admixtae sint, nec praeterea lingua suis careat proprietatibus, de quibus singulis locis exponere nobis visum est, nihil obstare, quo minus liberiorem Samaritanorum pronuntiandi rationem agnoscamus, ita ut, quae Hebraïca sint, Hebraeorum more efferenda existimemus, Syro-Chaldaicum vero legendi modum in iis comprobemus, quae indoli utriusque linguae conveniant. Nec in eo videmur esse vituperandi, quod fluctuantem hanc eloquendi legem praescribere audeamus, quos antiqua Hebraeorum adeo ante vocales inventas lateat enuntiatio, nedum ut in lingua Samaritana investigari possint, quae nobis de vero prorsus persuadeant. Quod si denique quaesiverit quis de diphthongis, ingenue fatemur, nihil certi nobis de hac re suppetere, cum omnes grammatici orientales ne nomen quidem, nedum rem nossent. Cum autem Syri Maronitae eas in linguam suam inducerent, quae forte olim abessent, nec Iudaei nostrates iis uti refragentur, a nostra quoque re haud alienum esse arbitramur, si, quas serius demum in cognatam dialectum illatas sciamus, et in Samaritana probemus (cf. §. 27. 2. §. 28. 3.). Hinc si quis modo haud mediocriter in Hebraeis et Chaldaeis literis sit versatus nec linguae Syriacae rudis, eo facilius haec impedimenta superabit, quo frequentius matres lectionis supra iam laudatae in locis impeditioribus ingenio subveniant.

2. Cum autem literis, a quibus syllaba aut vox incipit, vocali destitutis Hebraei et Chaldaei Scheva mobile (ְ) apponant, Syri autem id negligant, licet rem habeant, idem quoque de Samaritanis statuendum erit, qui non minus ac illi eiusmodi literas cum vocali E raptim audita enuntiasse videri possint. Sed quum apud Syros haec semivocalis in omnium vocalium sonos transire, seque plerumque sequenti vocali accommodare dicatur, nec Hebraeis, ut saltem magistri eorum produnt, haec regula improbata fuerit, a re et a natura linguae Samaritanae haud abhorrere censemus, si quis et hic commendatum esse velit, quod Syrorum grammaticis fide dignissimis, Amirae dico et Gabrieli Sionitae probatur. Cum denique Lud. de Dieu in Gram. lingg. Orientt. harm. p. 43. affirmet, Erpenium ex ore doctissimi cuiusdam Maronitae audivisse, nullis praeceptis grammaticis ac vix viva voce doceri posse, quem sonum Scheva apud Syros habeat, et Norbergius praeterea a Maronita

Germano Conti se didicisse dicat, in lingua Syriaca literam hoc Hebraeorum signo notatam cum vocali brevi E esse efferendam, simpliciorem hanc legem et in linguam Samaritanam esse transferendam non est, quod improbemus; inprimis cum Syrorum grammatici interdum ــ̂ adhibeant, ubi Hebraeorum more Scheva mobile exspectaveris.

§. 3.

De signis orthographicis e cognatis dialectis supplendis deque lineola literae superaddita.

1. Cum duplex Hebraeorum Dagesch, eodem tempore quo vocales inventum, eo consilio literis inscribatur, ut ne quis in iis duplicatis aut aspiratione privatis recte legendis labi possit, et alterum a Syris adeo duplici signo (Kuschoi et Ruchoch) expressum videamus, vix est, quod moneamus, prima utriusque vestigia in ipsa lingua antiquissima esse quaerenda. Hinc quoque Samaritanis, licet signo careant, rem innotuisse utpote indoli ipsorum linguae apprime convenientem, perperam quis infitiabitur. Ut enim A) a priore ordiamur duplicandis literis destinato, plura afferri possunt exempla, in quibus absorbetur litera in geminatione alterius nonnisi investiganda. Pertinent huc potissimum in formanda Coniugatione Ethpeel ea verba, quae §. 9. 3. et §. 20. 1. et in Annotat. ad 1. recensentur, et in quibus litera ࠕ reflexivae syllabae ࠀࠕ §. 17. 3. primae radicis literae iniungitur; praeterea, quae laudantur formae verborum ࠐࠍ §. 26. 3. quae ࠍ mediae radicali assimilant et contracta verborum ࠏࠏ flexio, de qua §. 30. 1. exposuimus, quae cum et alibi duplicatis literis radicalibus scribantur, satis comprobant, et in contractis formis reduplicatam literam fuisse auditam. Licet autem aliquis de duplicata media radicali in Coniugatt. Pael et Ethpaal dubitare possit, qui audierit, a Syris occidentalibus literarum geminationem fuisse devitatam adeoque in his Coniugatt. formandis neglectam, tamen facile sibi persuadebit, hoc non omnino cadere in Samaritanos, qui inter alias in Pael et Ethpaal verborum ࠏࠏ ament duplicem literam scribere (§. 30. 2.), dum Syri formas Palpel et Ethpalpal praeferant. (Cf. quoque §. 29. 3.) Id autem, quod vocalium inventores assequi studuerunt Dagesch leni, quo literis ࠁࠂࠃࠊࠐࠕ aspirata demitur enuntiatio, paucis hic ita compre-

hendamus, ut perspicuum fiat, leniorem harum literarum sonum certis linguae niti legibus, quae nec in lingua Samaritana desiderentur. Lenior etenim et aspirata enuntiatio competit his literis ab initio syllabae aut vocis praecedente altera syllaba aut voce in vocalem, quae halitum suum in has literas proxime sequentes transferat, exeunte. Hinc servatur quoque eadem lenior enuntiatio praecedente consonante cum Scheva mobili efferenda, quod lenissimum licet habeat vocalis spiritum, tamen has literas proxime sequentes haud privat hac proprietate. Aspiratio contra abrogatur his literis vel in media voce post syllabam compositam, vel ab initio vocis praecedente altera, quae in consonantem exit.

2. Signum contra Samaritanis peculiare est lineola huic alterive literae superscripta, qua significatur a) vocem ea notatam non esse confundendam cum alia iisdem literis scripta, ut Gen. 33, 20. ࠀࠋ *fortis*, ne habeatur pro praepositione ࠀࠋ *ad;* 35, 26. ࠀࠔࠓ *Ascher*, quo distinguatur ab ࠀࠔࠓ = אֲשֶׁר aliquoties a Samaritano e textu Hebraico recepto; 39, 2. ࠓࠁࠄ *dominus eius*, ne commutetur cum ࠓࠁࠄ *magna*, quod facile praecedenti nomini ࠁࠉࠕ *domus* accommodari posset; hinc eadem vox v. 3. caret hoc signo, cum nemo amplius de vera eius notione dubitaverit. Alia exempla haec sunt: Gen. 45, 26. ࠅࠄࠁࠅ *et narrarunt* (ࠅࠄࠁࠅ *et date*); 46, 28. ࠀࠕࠄ *venit* (ࠀࠕࠄ *tu*); 47, 21. ࠏࠌࠄ *cum eo* (ࠏࠌࠄ *populus*); v. 24. ࠁࠓࠄ *ager* (ࠁࠓࠄ *filius*); Exod. 3, 10. ࠋࠊ *abi* (ࠋࠊ *tibi*) et multa alia. Ponitur b) ad distinguendas diversas eiusdem vocis formas, ut Gen. 30, 14. ࠁࠓࠇࠊ *filius tuus* sc. Leae, ne quis in Plurali vertat *filii tui;* 35, 18. ࠍࠐࠔࠄ *anima eius*, ut scias ࠄ esse Suffixum nec Status absoluti notam; 34, 16. ࠅࠍࠕࠍ *et dabimus*, quo discernatur 1 Plur. Fut. a 3 Sing. m. Praet. Eodem modo distinguitur c. 43, 31 (30). Imperat. ࠔࠉࠌࠅ *apponite* a Praeter., cui v. 32 haec nota adscripta non est. Aliis in locis indicat c) advertendum esse ad literam ea designatam, pro qua aliam exspectaveris, ut Gen. 35, 11. ubi in ࠐࠓࠄ *fertilis esto* hac lineola significatur, Imperativi formam proprie cum ࠇ esse scribendam. Idem observavimus c. 37, 14., ubi ࠀࠕࠄ positum est pro ࠀࠕࠇ *veni;* similiterque Num. 35, 8. pro ࠄࠌࠏࠈࠄ *qui pauca habet* (= הַמְּעַט) alibi scribitur ࠌࠏࠈ; pro ࠊࠋࠉࠍ *vas* v. 16. alibi ࠊࠏࠍ et ࠊࠀࠍ; item Deut. 2, 3. ࠑࠐࠅࠍࠀ *septentrionem versus* legitur pro vulgari ࠑࠐࠅࠍࠄ; Deut. 6. 15. ࠐࠍࠄ *ne* pro ࠐࠍࠀ; 17, 14. ࠀࠔࠉࠌࠇ *collocabo* pro ࠀࠔࠉࠌࠄ (cf. v. 15.); Gen. 29, 32. 34. ࠉࠋࠅࠀ

nomen eius pro [Samaritan]. Alibi cognoscitur in hac lineola d) signum, literas [Samaritan] et [Samaritan] esse mobiles, ut Deut. 1, 41. [Samaritan] *congregastis vos;* 2, 15. [Samaritan] = הָיְתָה *fuit;* 3, 20. [Samaritan] = כָּכֶם *ut vos;* 18, 6. [Samaritan] *Levita*; aut indicat e) literam esse additam aut insertam, quae alibi in voce haud deprehendatur, ut Gen. 35, 7. [Samaritan] *Deus Bethelis;* pro quo vulgo scribitur [Samaritan]; Deut. 7, 22. [Samaritan] legitur pro [Samaritan] *adversus te;* 32, 2. [Samaritan] = עֲלֵי pro [Samaritan]. Haud raro denique f) reperitur, ubi litera excidit aut abiecta est, ut Gen. 3, 9. [Samaritan] *tu* pro [Samaritan]; Num. 35, 3. [Samaritan] *ad habitandum* pro [Samaritan], quod legitur Gen. 13, 6; nec minus [Samaritan] Deut. 4, 2. et 6, 17. obvium, pro quo textus Hebr. habet מִצְוֹת et Chald. utroque loco פִּקּוּדַיָּא *praecepta* explicandum est Plurali constr. [Samaritan].

Annot. Idem observatum est in textu Hebraeo-Samaritano, in quo [Samaritan] *Deus* ita distinguitur ab [Samaritan] *ad;* [Samaritan] *cum* ab [Samaritan] Accusativi nota; [Samaritan] *pestis* a [Samaritan] *verbum;* Exod. 29, 34. [Samaritan] *tempus matutinum* a [Samaritan] *armentum.* Nec desunt exempla, ubi significat, eandem vocem alibi aliter scribi, aut insertam esse literam, quae in textu Hebraeo non inveniatur, ut Gen. 8, 21. [Samaritan] = אֹסִף; v. 22. [Samaritan] = חֹם; 15, 13. [Samaritan] = יָדֹעַ; 19, 23. [Samaritan] = יָצָא; 20, 17. [Samaritan] = אָכֵן; aut literam esse mobilem, ut Gen. 43, 10. [Samaritan] = פַּעֲמָיִם; aut excidisse literam, ut Exod. 2, 21. [Samaritan] = וַיּוֹאֶל; 8, 20. [Samaritan] = יוֹצֵא. Quodsi vero ibidem in haud paucis locis vocem hoc duplici signo instructam deprehendamus, quod Morinus et Cellarius, quid sibi velit, se nescire fatentur, nostram qualemcunque de hac re sententiam hic apponere lubet. Prae ceteris autem perscrutandum erit, utrum in duplici hoc signo duplex quoque eius explicandi ratio lateat; sed ingenue fatemur, nulla omnino suppeditari argumenta, quibus hoc comprobari possit, quin imo diligentius singula examinantibus persuasum est, hanc scribendi consuetudinem aliis plane niti legibus. Etenim duo potissimum sunt, quae ad veram duplicis huius signi cognoscendi rationem deducere possint. Deprehenditur enim aut in vocibus textum Hebraeum accurate reddentibus, aut ubi pro forma Hebraica substituitur alia sensui aut loquendi consuetudini magis conveniens; unde sequi videtur, et in prioribus a Samaritano, qui textum Hebraicum transcriberet, hoc duplex signum, quo distingueretur a simplici vulgarem lectionem respiciente, eo consilio fuisse adhibitum, ut lectoris animum ad veram huius vocis significationem attentum esse iuberet. Comprobatur hoc his exemplis: Legitur Gen. 4, 24. [Samaritan] = שִׁבְעָתַיִם *septies*; in qua voce explicanda obversari ei potuit aut impropria huius numeri significatio, cum et ipse Samaritanus interpres verba, quae statim sequuntur שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה *septuagies septies* reddidisset per [Samaritan] · [Samaritan] *multo magis;* aut,

quod minus forte verisimile est, commendatam esse voluit Chaldaei versionem, qui habet שִׁבְעָה דָרִין *septem generationes*, sc. suspensae sunt Caino i. e. post septem generationes poenas dedit. Singularem nominis notionem hoc duplici signo indicare voluisse, elucet quoque ex ࠄࠂࠁࠅࠓࠉࠌ, quos Gen. 6, 4. hoc modo eosdem esse indicavit, qui ab initio versus הַנְּפִלִים vocarentur; in qua re consentiunt cum eo LXX, Syrus et Arabs. Idem sibi voluit, si Gen. 18, 22. ࠄࠀࠍࠔࠉࠌ *viri* scriberet, quo de angelis Deum comitantibus usurpatum esse constaret; nec aliter iudicari potest Lev. 19, 31. de ࠄࠉࠃࠏࠍࠉࠌ cuius difficillimam interpretationem triplici lineola indicaret. In aliis, ut diximus, emendandi studium perspicitur. Sic Gen. 25, 3. hebraicum יָלַד notione *gignendi* commutandum esse censet cum ࠄࠅࠋࠉࠃ, nec minus Gen. 9, 11. displicuit ei לְשַׁחֵת, pro quo restituendum esse putaret ࠋࠄࠔࠇࠉࠕ, quippe probe memor, Hiphil huius verbi frequentius in textu Hebraico occurrere. Cf. *Gesenius* De Pentateuchi Samaritani origine, indole et auctoritate Halae 1815. 4 mai. p. 51. §. 15.

§. 4.

Signa distinctionis.

Iam supra §. 1. Annot. 1. dictum est, Samaritanos singulas voces punctis crassioribus superne literis appositis a se invicem dirimere, qua distinguendi ratione, ut par est, et ipsi ubivis usi sumus. Reliqua, quae occurrunt distinctionis signa haec sunt. In periodi fine erigunt duo puncta ad perpendiculum (:), licet saepius quoque uno sint contenti; interdum duobus his tertium ad latus adiungunt (·:), et si suspensa est sententia aut imperfecta, ubi nos colon ponere solemus, ipsi duo transversa puncta scribunt (··). Neque tamen in hoc sibi constant, alternatim quoque pro his simplex punctum adhibentes et, ubi simplex exspectaveris, geminatum. Si absoluta est maior sententia, has usurpant distinguendi notas, =·:, vel <:, vel =<, vel —<, vel —·: et —:, ita tamen, ut frequentissime occurrat =·: et post hoc —<: frequentius sit ceteris. Interdum plura agglomerant, ut —<:=·: etc. In medio autem scripturae, licet rarius, inter duas lineas collocant, ubi nova incipit periodus aut narratio, eiusmodi coacervata signa. <·:·==·:·> ‖=·:=·:<—·:< ·:·=·:<:·=:· ‖<=·:·=><·:—·:·—:·>>=·:·=<
Pleraque autem haec signa a scribis sunt inventa, nec in omnibus Codicibus aut libris excusis eadem.

Annot. Observavit praeterea Morinus suo tempore in MSS. Samaritanis versatissimus, alias praeterea occurrere notas, quae interrogationis, exclamationis, ironiae, indignationis etc. videantur esse si-

gna, quae tamen nec in diversis codicibus, nec in eodem codice constanter adhibeantur, et modo hac, modo alia figura usurpentur, modo omnino omittantur, ita ut de illis certa regula tradi non possit, nec in excusis conspiciantur libris. Simile quid commemorat Amira Gram. Syr. p. 479. de puncto Syrorum, quod pro vario, quem occupaverit loco eadem expressisse fertur. De accentibus non est, quod moneamus, quibus aeque carere possent, qui vocalibus haud uterentur.

Caput secundum.

De proprietatibus atque mutationibus literarum; syllabis, tono atque metris.

§. 5.

Linguae Samaritanae cum hoc proprium sit, ut prae ceteris dialectis Semiticis inclinet ad peculiares consonantium mutationes, vocalium autem signis destituta vix admittat, ut seorsim tractentur, de quibus potius in singulis linguae partibus disserere nos iubeat; hic in eo acquiescendum erit, ut consonantium proprietates accurate dispiciamus, quae vel maxime euphoniae legibus nituntur. Quae quidem leges non ex iis, quae in aliis linguis de simili re valent regulis, sed, sive displiceant, sive repugnent aliis, ex linguae solummodo indole et consuetudine eorum sunt diiudicandae, qui eas sibi scriberent suaeque linguae adaptarent. Cernuntur autem hae leges in universum vel in permutandis eiusdem vel in transponendis diversi organi literis, vel docent, quae literae addantur, inserantur aut abiiciantur; quae deinceps sunt pertractanda.

§. 6.

Consonantium permutatio.

Consonantes sono sibi similes in omnibus fere linguis interdum, inprimis in Samaritana permutari vocesque eiusdem aut cognatae significationis modo leniore scribi ac pronuntiari litera, modo duriore, inter omnes constat. Neque tamen haec lex totam penetravit linguam, sed in certis tantum animadvertitur exemplis, et vel spectat

1. ad literas eiusdem organi non multum inter se diversas, ubi discernendas esse putavimus a) voces, quae duplici ratione in ipsa Samaritanorum lingua scribuntur, ab iis, quae b) e reliquis dialectis translatae literas sibi proprias amittunt et cognatis do-

nantur. Utriusque ordinis rationem habebimus. Permutantur autem inter se

A) *labiales* [Samaritan] inprimis praecedente vocali in media voce, quae leniorem admittit efferendi rationem. Pertinent huc a) e Samaritanis diverse scriptis [Samaritan] et [Samaritan] *quaeso;* [Samaritan] et [Samaritan] *da;* [Samaritan] et [Samaritan] *posuit;* [Samaritan] *depasci fecit* a [Samaritan]; [Samaritan] et [Samaritan] *clausit;* b) e translatis [Samaritan] = צַוָּאר *collum;* [Samaritan] = שְׁפַט *iudicavit;* adeo [Samaritan] cum מ ut [Samaritan] *tempus* = Ch. זְמַן. Deinde promiscue adhibentur B) *palatinae* a) in Samaritanis, ut [Samaritan] et [Samaritan] *generatio;* [Samaritan] et [Samaritan] *foetus;* Gen. 25, 32. [Samaritan] pro [Samaritan] *vadens;* b) in translatis [Samaritan] = יְשַׁר *rectus, planus fuit;* [Samaritan] = גּוּף *corpus;* [Samaritan] *contusio* ab Hebr. דִּכָּא inserto [Samaritan]. C) *linguales* a) in Samaritanis, ut [Samaritan] et [Samaritan] *custodivit;* b) in translatis [Samaritan] = הֲדַף *impulit;* [Samaritan] = תֹּף *tympanum;* [Samaritan] = טְעָה *erravit;* [Samaritan] = נְטָה *extendit.* D) *dentales* s. *sibilantes* a) in Samaritanis [Samaritan] et [Samaritan] *dominus;* [Samaritan] et [Samaritan] *cibaria;* [Samaritan] et [Samaritan] *septem;* b) in translatis [Samaritan] = שׂוּב *canescere;* [Samaritan] = שְׂעַר *caesaries;* [Samaritan] = כְּנַשׁ *collegit.* Promiscuus E) *gutturalium* usus linguae Samaritanae prae ceteris peculiaris persuadet nobis, has literas non tam accurate fuisse inter se distinctas in hac quam in reliquis dialectis. Ordiamur et hic a) ab iis, quae in lingua Samaritana ipsa confunduntur, et quidem α) [Samaritan] et [Samaritan] in [Samaritan] et [Samaritan] *coelum* (Gen. 1, 26. 28.); [Samaritan] et [Samaritan] *dilexit* (Gen. 25, 28.); [Samaritan] et [Samaritan] *exuit* (Num. 20, 26. 28.); [Samaritan] et [Samaritan] *auxilium;* [Samaritan] et [Samaritan] *vidit;* et alia multa; β) [Samaritan] et [Samaritan] sic Gen. 31, 52. [Samaritan] et [Samaritan] *testis;* [Samaritan] et [Samaritan] *noluit, renuit;* [Samaritan] et [Samaritan] *vidit, intellexit;* γ) [Samaritan] et [Samaritan], ut [Samaritan] et [Samaritan] *aegre tulit;* [Samaritan] et [Samaritan] *fugit;* δ) [Samaritan] et [Samaritan], ut [Samaritan] et [Samaritan] *percussit;* [Samaritan] et [Samaritan] *lavit;* [Samaritan] et [Samaritan] *circum, circa;* ε) [Samaritan] et [Samaritan], ut [Samaritan] et [Samaritan] *vas;* ζ) [Samaritan] et [Samaritan], ut [Samaritan] et [Samaritan] *fortasse;* [Samaritan] et [Samaritan] *post.* Eaedem gutturalium permutationes haud minus frequenter deprehenduntur b) in vocibus, quae e reliquis dialectis translatae sunt, ubi α) [Samaritan] legitur pro [Samaritan], ut in [Samaritan] = Syr. ܢܚܬ *descendit;* [Samaritan] = אֹרַח *via;* [Samaritan] = Ch. לְחוּד *solus;* [Samaritan] = مشرق *oriens;* et alia plura; inprimis ab initio vocis, ut [Samaritan] = חֲטַף *rapuit;* [Samaritan] = Ch. חוט *coniunxit;* [Samaritan] = חֲלַץ *ordinavit;* [Samaritan] Ch. חֲמָא *vidit;* [Samaritan] =

חמר *vinum;* etc. E numero exemplorum colligi potest, utramque literam graviore aspiratione fuisse enuntiatam, ita ut ob soni similitudinem eo facilius inter se permutari possent. Rariora sunt exempla, in quibus *β*) ࠏ ponitur pro ࠄ, ut in media voce ࠓࠏࠏ = ܪܗܛ (רוץ) *cucurrit;* ࠁࠏࠔ = ܒܗܬ (בוש) *erubuit;* ࠋࠏࠁ (coll. להב flamma) *exarsit;* *γ*) ࠏ pro ࠀ, ut ࠏࠉࠋࠍ = ܐܝܠܢ *arbor;* ࠏࠎࠉࠊ = אשך *testiculus;* ࠏࠎࠓ = אסר *ligavit;* *δ*) ࠇ pro ࠏ, ut ࠕࠓࠇ = Ch. תרע *porta;* ࠆࠇࠓࠄ *pauca* coll. Ch. זעיר; *ε*) ࠇ pro ࠄ, ut ࠔࠇࠄ = Ch. שהה *moratus est;* ࠔࠓࠇ = שרה *habitavit;* *ζ*) ࠇ pro ࠀ, ut ࠇࠌࠕࠄ = אמה *ancilla;* *η*) ࠄ pro ࠏ, ut ࠀࠓࠄ = ܐܪܥܐ *terra;* *ϑ*) ࠄ pro ࠇ, ut ࠕࠄࠅࠌ = תחום *terminus;* *ι*) ࠄ pro ࠀ, in syllaba reflexiva ࠀࠕ (§. 20. Annot. 2.), quae haud raro transit in ࠄࠕ; et interdum pro litera praeform. ࠀ 1 Sing. Fut. occurrit ࠄ (§. 19. Annot. lit. B. b.). Denique *κ*) ࠀ pro ࠄ, legitur in Imperat. ࠀࠁ *da* verbi ࠉࠄࠁ (§. 28. 2. Annot.).

2. Permutantur autem inter se non modo literae eiusdem, sed etiam diversi organi, si aliqua inter ipsas intercedit similitudo. Sic

A) *dentales* s. *sibilantes* cum *lingualibus* ex illis passim compositis, qua in re lingua Samaritana cum Syriaca et Chaldaica consentit: nam a) Hebraeorum ז transit *α*) plerumque in ࠃ (§. 1. Ann. 2.), ut in ࠃࠁࠇ = זבח *sacrificavit;* ࠃࠒࠍࠄ = זקן *barba;* ࠊࠃࠁ = כזב *mentitus est;* interdum adeo *β*) in ࠏ, ut in ࠍࠏࠋ = ܐܙܠ *abiit;* b) צ in ࠏ, ut in ࠏࠑ = ציץ *lamina;* ࠏࠋࠋ = צל *umbra;* ࠍࠏࠓ (adeo in ࠀ in eodem verbo) = נצר *custodivit;* c) שׁ in ࠕ, ut in ࠕࠋࠂࠄ = שלג *nix;* ࠕࠅࠁ = שוב *redire;* ࠕࠊࠋ = שכל *orbavit liberis;* ࠕࠒࠋ = שקל *appendit;* interdum adeo d) שׂ in ࠕ, ut in ࠐࠕࠄ = פשה *erupit.* Pertinet huc quoque B) permutatio *sibilantium* cum *gutturalibus* inprimis literae צ cum ࠏ, quae neglecta sibilatione in tam debilem abeat sonum, ut facile literae ࠏ par haberi possit. Exempla haec sunt: ࠏࠀࠍ = צאן *grex;* ࠏࠋࠏࠄ = צלע *costa;* etc. Hinc quoque nemo facile offendet, si C) alicubi *lingualem* permutatam invenerit cum *dentali*, ut in ࠍࠌࠓࠑ = נמרד *Nimrodus;* aut *gutturalem* ࠏ cum ࠒ, ut in ࠔࠌࠒ = שמע *audivit;* aut si viderit *liquidas* promiscue adhibitas, ut a) ࠋ pro ࠓ, ut in ࠏࠑࠋ = עצר *retinuit;* ࠀࠓࠑ = ܐܠܝܨ *angustus;* ࠀࠓࠌࠋࠄ = אלמנה *vidua;* (qua in voce simul ࠋ e נ prodiit); b) ࠍ pro ࠌ, ut in ࠀࠍ = אם *si;* ࠆࠌࠍ = זמם *cogitavit;*

c) ࠓ pro ࠍ,* ut in ࠈࠌࠓ = טָמַן *abscondidit;* ࠃࠍࠇ = זָרַח *lux oriens;* ࠕࠓࠉࠌ = שְׁנַיִם *duo* etc. Literarum denique D) *quiescentium* et *gutturalium* promiscuus usus cernitur inprimis in verbis ࠅࠏ §. 29. ubi occurrunt formae ࠃࠏࠓ et ࠃࠀࠓ *habitavit;* ࠁࠏࠔ· ࠁࠀࠔ et ࠁࠉࠔ *displicuit;* ࠌࠀࠕ et ࠌࠉࠕ *mortuus est;* ࠎࠄࠁ et ࠎࠅࠁ *senuit.*

3. Literarum permutationes in flexionibus grammaticis conspicuae, quae cum supra dictis apprime conveniunt, hae fere sunt:

A) Litera ࠕ syllabae reflexivae ࠀࠕ in transpositione cum sibilantibus (cf. §. 7.) transit ut apud Syros post ࠆ in ࠃ, post ࠑ in ࠈ; B) E *quiescentibus* a) litera ࠀ α) media radicalis in Pael transit in ࠉ mobile, ut in ࠎࠉࠀࠁ *polluit*, Pa. a ࠎࠀࠁ *immundus fuit;* nec minus prima radicalis verborum ࠐࠀ in Aphel et Ettaphal §. 27. 2. ubi Syrorum more cum praecedente litera characteristica ࠀ itemque in passiva forma cum servata abiectae literae ࠀ vocali A in diphthongo Ai effertur, ut ࠀࠉࠊࠋ *cibavit* ab ࠀࠊࠋ *comedit;* ࠀࠉࠕࠉ *adduxit* ab ࠀࠕࠄ *venit;* ࠀࠕࠉࠈࠌ *obduravit* ab ࠀࠈࠌ *clausit, compressit;* in iis autem horum verborum Coniugationis Peal formis, in quibus accedente praeformativa litera ࠀ eandem patitur mutationem, ut in Fut. ࠉࠉࠊࠋ *comedet;* et in Inf. ࠌࠉࠆࠋ ab ࠀࠆࠋ *abiit*, vel cum Syris in vocali I, vel cum Chaldaeis in E enuntiari potest. De eadem mutatione literae ࠀ verborum ࠋࠀ in paradigmate verborum ࠋࠄ comprehensa vid. §. 31. et paulo infra, ubi de litera ࠄ in ࠉ mutata eiusque pronuntiatione in E aut I sermo est. Praeterea ࠀ β) permutatur cum ࠅ in Aph. et Ettaph. verborum ࠐࠀ, licet rarius quam apud Syros, ut in ࠀࠅࠊࠋ *cibavit;* ࠀࠕࠅࠓࠊ *prolongatus est*, in quibus tam Syrorum enuntiatio in Au et Chaldaeorum in O admittitur. b) De litera ࠅ cum ࠀ aut ࠏ in verbis ࠅࠏ permutata iam supra 2. D. monuimus, ita ut hic non addamus nisi formas Futuri ࠉࠒࠏࠌ *stabit;* ࠕࠃࠏࠓ *habitabis;* ࠉࠁࠀࠔ *displicebit;* §. 29. Praeterea autem in iisdem verbis transit in ࠉ α) in Pe. verbi ࠌࠅࠕ *mori*, Praet. et Part. ࠌࠉࠕ, in quibus vocali E effertur; β) in reliquis praeter Praet. Inf. Imp. Fut. et Part. act. Peal, aut effertur vocali I, ut in Part. Pass. Peal, in tota Coniugatione Ethpeel, Aphel et Ettaphal; sic Ethpe. ࠀࠕࠒࠉࠌ Aph. ࠀࠒࠉࠌ; aut fit mobile in Pael eiusque Pass. ut apud Syros et Chaldaeos v. c. ࠒࠉࠌ = ܩܰܝܶܡ et קַיֵּם. De eo autem dubitari potest, utrum in iis formis, quae ad accedentem novam syllabam iterum tertia radi-

cali opus habeant, enuntietur Syrorum more diphthongo ai, an ut apud Chaldaeos mobile maneat, ut ࠒࠉࠌࠕ = Syr. ܩܝܡܬ Chald. קִימַת. Quod c) ad literam ࠉ attinet, transit illa in Aphel et Ettaph. verborum ࠐࠉ (proprie ࠐࠅ) §. 28, 3. in ࠅ, ut ࠀࠅࠋࠃ *genuit* a ࠉࠋࠃ; ࠀࠕࠅࠕࠓ *relictus fuit*, *remansit;* ubi lectoris relinquendum esse censemus arbitrio, utrum enuntiationem Syriacam in Au sequi maluerit, an Hebraeorum et Chaldaeorum, qui O efferunt. Restat, ut d) mutationes literae ࠄ hic paucis recenseantur, quae in verbis ࠋࠄ, nisi ubi prorsus abiicitur et in 3. Sing. m. Praet. Pe., ubi solummodo servatur, nec non in omnibus Infinitivis praeter Inf. Peal, qui terminationem ࠀࠄ (= Ch. אָה) assumunt, abit in ࠉ, quod in Praeterr. et Imperatt. haud dubie Chaldaeorum more in I, in Futt. autem et Partt. act. vocali E efferendum erit. (§. 31. 1.) Quando illud ࠉ autem mobile fiat, docet §. 31. 3. De permutatione huius literae cum ࠉ in nominum a verbis ࠋࠄ derivatorum Statu emph. vid. §. 46. I. 4., aut denique cum ࠕ in Statu constr. fem. §. 43. II. C.

§. 7.

Transpositio Consonantium.

Transponuntur literae, quae debiles nimisque liquidae ob duriorem enuntiationem locum suum aegre retinere possent ideoque, quo huic difficultati subveniatur, aut e media vocis parte prioris literae locum occupent, ut ࠃࠔࠍ *sic* pro ࠔࠃࠍ; ࠀࠍࠔࠉ *oblivioni tradidit* pro ࠀࠔࠍࠉ; ࠋࠑࠉࠒ *expolitor* pro ࠑࠋࠉࠒ (coll. Arab. صَلَاقٌ *disertus, orator*); ࠉࠇࠉࠓࠄ = חֲצִיר (χορτος) *gramen;* aut e fine in mediam vocem similiter recipiantur, ut ࠎࠓࠇ = סְחַר *circuivit;* ࠏࠃࠉ *scivit* ex ࠏࠉࠃ; ࠏࠁࠑ = חֲצַב *effodit;* ࠏࠓࠒ *fugit* ex ࠏࠒࠓ; et alia plura. Quae quidem, cum non tam eius sint, qui leges grammaticas exponit, quam linguae interpretis, missis reliquis sufficiat meminisse, quae potissimum huc pertineat, transpositionem dico sibilantium, a quibus radix verbi incipit, cum ࠕ syllabae reflexivae ࠀࠕ, ubi debiles illae literae huic ࠕ locum suum cedunt in ipsius transilientes, ut ࠀࠔࠕࠐࠊ *effusus est* a ࠔࠐࠊ; ࠀࠔࠕࠁࠏ *iuravit;* et praeterea mutatio literae ࠕ post ࠑ in ࠈ; post ࠆ in ࠃ observatur §. 6. 3. A. Negligitur autem haec lex, ut par est, in Ettaphal v. c. ࠀࠕࠔࠊࠇ *invenit* ab Aph. ࠀࠔࠊࠇ. — De transposita litera ࠅ in Infinit. cum Suff. vid. §. 34. D. Annot.

§. 8.

Prosthesis et Aphaeresis Consonantium.

1. Quemadmodum in transponendis literis ut plurimum euphoniae leges respiciuntur, ita quoque nec in *Prosthesi* desiderantur. Est enim haec linguae proprietas in eo quaerenda, quod, cum graviter ferat duas consonantes, quarum prior ab initio vocis vocali caret, debili spiritu literae ࠀ plerumque vocali E efferendae praefixo ita priorem a sequente disiungat, ut paullo durior pronuntiatio lenius fluat. Exempla haec sunt: ࠀࠆࠌࠍࠀࠄ *tempus* = ܙܒܢ; ࠀࠃࠓࠅࠏࠄ *brachium* = זְרוֹעַ; ࠀࠎࠐࠉࠍࠄ *navis* = סְפִינָה; ࠀࠔࠁࠕࠄ *sabbatum* = שַׁבָּת; ࠀࠎࠐࠅࠕࠄ *labium* alibi ࠎࠐࠅࠕࠄ; ࠀࠔࠕࠄ *sex* = ܫܬܐ (cf. Gesenius Carm. Sam. p. 42.). Interdum, licet rarius, adhibetur ࠄ, ut in ࠄࠑࠁࠅ *Zoba* s. *Soba*. Neque tamen hoc tantum observari solet in voce a duplici consonante incipiente, sed interdum quoque litera prosthetica accedit in aliis, in quibus haec difficultas non obstat, ut in ࠀࠊࠄ *sic* = כֵּן, ࠀࠃࠌ *sanguis* = דָּם et cum in uno eodemque verbo haec prosthesis modo adhibeatur, modo negligatur, ut in ࠀࠓࠔ et ࠓࠀࠔ *caput*, facile apparet, hanc proprietatem non totam linguam penetrasse. Interdum praefigitur ࠀ adeo nominibus ab ࠉ incipientibus, ut in ࠀࠉࠌࠌࠄ *interdiu* = יוֹמָם; ࠀࠉࠕ = יֵשׁ (οὐσία), in quibus, quanquam perraro, ࠉ eiicitur, quod comprobatur nomine ࠀࠃ et ࠉࠃ *manus* = ܐܝܕܐ. Praeterea huc referri potest ࠀࠓࠃࠀࠉ *incorrigibilis*, a ࠓࠃࠀ *castigavit*, in quo prostheticum ࠀ Graecorum α privativo est comparandum. Quemadmodum autem a Graecis litera Σ, in nonnullis vocibus eadem de causa radicibus accedit, ut in nomine σμάραγδος e μαραγδ (Sam. ࠆࠌࠓࠂࠃࠅ) orto, quod et ipsi Chaldaei imitati sunt in שַׁלְהוֹב s. צַלְהוֹב *flamma* a לַהַב, ita nemo offendet, si in lingua Samaritana, quae sibilantes cum ࠃࠈࠕ permutare amet, literam ࠃ in prosthesi adhibitam invenerit, ut in ࠃࠄࠋࠀࠄ *quercetum* = אֵלָה, אֵלוֹן (cf. Graec. θρῆνος et ῥῆνος). Haud dubie huc quoque pertinent rariorum Coniugationum eae, quae ab initio assumunt literas ࠎ, ࠃ et ࠀ, de quibus vid. §. 17. 4. a. b. De ࠀ notae relationis ࠃ praefixo §. 15. conferas.

2. Huic consuetudini vocis ab initio litera prosthetica augendae opponitur *Aphaeresis*, neque tamen tam ad duriorem enuntiationem paullo mitigandam aut devitandam adhibita, quam potius ad debiles quasdam consonantes, quae licet sint radicales at vocali-

bus destitutae ob rapidam enuntiationem vix audiantur, abiiciendas. Accidit hoc plerumque literis ࠀ, ࠄ, ࠉ et ࠍ, de quibus deinceps agetur. Aufertur autem a) ࠀ in ࠀࠇࠃ *unus*, quod abit in formam ࠇࠃࠄ = Syr. ܚܕ (§. 48. 2.); ࠏࠅࠓࠍ *alius* Chald. חוֹרָן = Hebr. אַחֲרוֹן; ࠆࠋ Imperat. verbi ࠀࠆࠋ *abiit*, Talm. זִיל, Syr. ܙܠ et in composito ࠁࠓࠍࠔࠄ *homo* = ܒܰܪܢܳܫܳܐ pro ܒܰܪ ܐܢܳܫܳܐ. b) ࠄ in Praet. verbi ࠄࠋࠊ *ivit* §. 33. B. 2. Annot. c) ࠉ in Imperativis verborum ࠐࠉ (ࠐࠅ) §. 28. A. 2. ut ࠕࠁ *sede, habita* ab ࠉࠕࠁ; ࠄࠁࠅ *date* ab ࠉࠄࠁ; interdum adeo in Praet. Pe. §. 28. A. 1. Annot. Idem observatur haud raro in ࠄࠉ pro ࠉࠄࠉ Futuro apocopato verbi ࠄࠅࠄ *fuit.* §. 33. A. c. Annot. E liquidis denique, d) hoc proprium est literae ࠍ, quae, cum sine vocali in enuntiando fere evanescat, non modo abiicitur in Imperativis Peal verborum ࠐࠍ, ut ࠎࠁ *accipe* a ࠍࠎࠁ; ࠐࠒ *egredere* a ࠍࠐࠒ; verum etiam, quo magis confirmetur debilis huius literae natura, non raro in Praet. Pe., ut ࠎࠒ = עֲלָה *ascendit* pro ࠍࠎࠒ et ࠐࠒ = יְצָא cf. §. 26. Nec omnino deesse nomina, quae initialem abiiciant literam, comprobari potest forte nomine ࠒࠉࠋ *baculus*, pro quo Num. 22, 27. ࠌࠒࠋ = מַקֵּל occurrit.

§. 9.

Epenthesis et Syncope s. Contractio Consonantium.

1. *Epenthesis* cum inprimis e studio duriorem mutae in media voce duplicandae pronuntiationem mitigandi nata sit et haec difficultas inserta ante eam liquida in cognatis dialectis tollatur, Samaritanos quoque hanc legem haud neglexisse, credere par est. Neque tamen huc referenda esse arbitror ea exempla, in quibus liquida radici propria eodem licet consilio servatur, ut si scribitur ࠕࠍࠈࠓ *servabis* pro ࠕࠈࠓ a ࠍࠈࠓ, aut ࠀࠍࠎࠁ *sumsit* pro ࠀࠎࠁ Aph. a ࠍࠎࠁ (§. 26. 3. Annot.); nec Syriaca, in quibus litera radicalis ܢ linea occultante signatur, ut in ܐܢ̱ܬܘܢ *vos;* ܫܢ̱ܬܐ *annus;* ܡܕܝܢ̱ܬܐ *urbs;* ubi Samaritani Hebraeorum more ࠍ aut prorsus abiiciunt, aut retinent, duo priora ࠀࠕࠅࠍ et ࠔࠕࠄ, hoc ࠌࠃࠉࠍࠕࠄ scribentes. Cum autem Epenthesin ࠍ in lingua Samaritana perperam quaesiveris, nisi contra legem propositam ࠍ, quod inservit Suffixo eo facilius quibusdam verbi formis adiungendo §. 34., aut quod in exotico ࠊࠎࠕࠓࠍࠄ *stannum* = κασσίτερος deprehenditur, huc referas; tamen liquidae ࠓ usum epentheti-

cum non omnino desiderabis. Pertinent huc ࠌࠓࠎࠇ *thronus* Syr. ܟܘܪܣܝܐ ex Hebr. כִּסֵּא et ࠇࠓࠂࠁࠄ *locusta*, *cicada* = Ch. חַגְבָא, in quo tamen literarum ࠂ et ࠇ similitudinem epenthesin adduxisse facile apparet. Similis causa videtur subesse in ࠉࠀࠉࠓࠀࠄ *pulcra*, quod a יָאָה *pulcher fuit* derivandum esse existimem, et pariter ࠌ insertum invenitur in ࠒࠓࠌࠎࠉࠄ *hami*, *uncini* = קְרָסִים cuius radix est ࠒࠓࠎ *curvus fuit.* Aliud autem epentheseos genus cernitur in vocali inserta. Verba nimirum ࠏࠅ, quae eiecta media radicali longam recipiunt vocalem literis ࠀ, ࠏ et ࠉ expressam (§. 29.), ita differunt ab iis, quae mediam geminatam habent, ut ultima radicalis sit simplex, dum in his duplicata existimanda est praecedente brevi vocali. Interdum tamen et in his Samaritani inserunt literam ࠀ, ita ut secundum euphoniae leges illa duplicatio necessario dispareat. Sic ࠏࠋ Praet. verbi ࠏࠋࠋ *venit*, abit in ࠏࠀࠋ et literam pro longa vocali A insertam servat quoque in iis, quae sine illa cum duplicata ࠋ essent efferenda, ut ࠏࠀࠋࠕ pro ࠏࠋࠕ. Hinc discrimen illud, quod apud Hebraeos inter verba ע״ו et ע״ע intercedit, his saltem in formis sublatum est. Quemadmodum autem apud Syros Hebraeorum verba ע״ו haud raro transeunt in verba mediae ܗ, pro qua passim apud Samaritanos adhibetur ࠏ, ut ࠓࠏࠈ = ܪܗܛ *cucurrit* hebr. רִיץ, ubi similiter, nisi ࠏ pro vocali A habeatur, de epenthesi cogitari possit, ita quoque Samaritani hoc imitati sunt scribentes pariter ࠎࠄࠁ ac ࠎࠅࠁ *consenuit*, ut iam supra §. 6. vidimus. Similis literae ࠄ epenthesis animadvertitur in Participiis verborum ࠏࠅ §. 29, 1., ut ࠌࠄࠕ *moriens* a ࠌࠅࠕ; ࠓࠄࠌ *altus* a ࠓࠅࠌ; interdum accedente praeterea ࠀ ut ࠃࠄࠀࠓ *habitans* a ࠃࠅࠓ, aut mutato ࠄ in ࠉ, ut ࠃࠉࠀࠍ *iudicans* a ࠃࠅࠍ s. ࠃࠉࠍ. Similia inveniuntur in Plurali nominum feminini generis formando, in quo ante terminationes status absoluti, constructi et emphatici simpliciter in ࠍ, ࠕ et ࠕࠄ exeuntes inseritur ࠀ; in terminatione autem emphatica non modo legitur ࠀࠕࠄ, sed etiam ࠄࠕࠄ cum litera ࠄ §. 43.; quam proprietatem pariter deprehendimus in quibusdam nominibus anomalis §. 47. Pertinet praeterea huc litera ࠀ inter mediam et tertiam radicalem verbi regularis inserta §. 21. 1.; ࠀ aut ࠏ ante terminationem nominis masc. emph. ࠉࠄ §. 43. III. B.; prima Sing. Praet. ࠀࠕ et 3. Sing. fem. Praet. ࠀࠕ §. 19. 1. Annot. et §. 28. B., quae utraque posterior forma interdum in textu Sama-

ritano occurrit. Insertam ࠀ deprehendimus quoque ante Suffixa inprimis Infinitivis addita §. 18. 1. §. 34. D. Annot., in Suffixo 1 Plur. ࠍࠀࠍ pro ࠍࠍ §. 34. B. Annot. et §. 51., 1. Annot. et alibi; ࠉ interdum inter 2. et 3. radicalem more Hebraeorum ad Aphel designandum §. 23. 1.; in Infinitivis verborum ࠏࠅ ante mediam radicalem §. 29. 1.; et denique ࠅ ante Suff. ࠌࠅࠍ §. 45. 2. §. 51. 1. Annot.

2. Epenthesi opponitur *Syncope* s. *Contractio* aut *Crasis* iisdem euphoniae legibus nixa, cuius hoc est, ut languidiorem nimisque mollem vocis enuntiationem una alterave litera elisa concinniorem magisque praecisam reddat. Est autem ea duplex, cum vel litera e media voce deses, at vocali, quam superstitem proxime praecedens litera recipit, instructa eiici, vel duo verba per Crasin ita in unum iungi possint, ut aut ultima prioris vocis litera, aut initialis alterius abiiciatur. Utrumque exemplis illustrabimus.

Illud accidit inprimis A) literis ࠀ, ࠉ, ࠅ, et quidem a) literae ࠀ Coniugationis Aphel verbi tam regularis, quam irregularis in iis formis, quae praeformantibus augentur et post syllabam reflexivam ࠀࠕ in tota eius passiva Coniugatione Ettaphal; praeterea primae radicali verborum ࠐࠀ, quanquam rarius in Fut. et Part. Pa., ut ࠀࠋࠐࠅࠍ *docebitis* et ࠌࠋࠐ *docens* ab ࠀࠋࠐ et in toto Ethpeel, ut ࠉࠀࠌࠓ *dicetur* ab ࠀࠌࠓ §. 27. b) literae ࠉ in Futuro Pe. verborum ࠐࠉ, ut ࠀࠄࠁ *dabis* verbi ࠉࠄࠁ §. 28. 2. c) literae ࠅ nominatim in Aph. et Ettaph. verborum ࠏࠅ ut ࠀࠒࠉࠌ pro ࠀࠒࠅࠉࠌ a ࠒࠅࠌ *surgere.* §. 29. 2. Frustra autem quaesivimus exempla, in quibus hoc B) liquidis literis acciderit, cum, quae huc referri possint, aut assimilationi aut crasi sint annumeranda, de quibus deinceps seorsim agetur. Pertinent autem huc quodammodo eae verborum ࠏࠏ formae, quae haud inserta litera ࠀ simpliciter scribantur media radicali excisa, ut Praet. Pe. ࠏࠋ; Fut. ࠉࠉࠏࠋ ab ࠏࠋࠋ *venit.* Cf. §. 30. 1. et quae supra §. 9. 1. diximus.

Longe frequentior autem est C) ea literarum elisio, quae fit duabus vocibus in unam contractis, quam *Crasin* vocarunt Grammatici. Absorbetur in his a) litera ࠀ pronominum cum particula ࠄࠀ *ecce* iunctorum, ut ࠄࠀࠍࠄ *ecce ego* ex ࠄࠀ· ࠀࠍࠄ (transpositis adeo literis Gen. 27, 1. ࠄࠍࠀࠄ) et ࠄࠀࠕࠅࠍ *ecce vos* pro ࠄࠀ· ࠀࠕࠅࠍ; cum ࠃ relativo compositorum, ut ࠃࠕ *quia tu es* pro ࠃࠀࠕ, cf. *Gesenius* Carm. Sam. p. 44.; cum

ࠋࠉࠕ *non est*, ut ࠋࠉࠕࠍࠄ *non ego sum*, pro ࠋࠉࠕ · ࠀࠍࠄ; aut praecedente pronomine, ut ࠌࠀࠍ *quid si* ex ࠌࠀ · ࠀࠍ; aut ࠀ particulae ࠄࠀ, ut ࠄࠋࠉࠊ *ecce tibi* pro ࠄࠀ · ࠋࠉࠊ; particulae ࠀࠄ = ࠄࠀ, ut ࠅࠄ *et ecce* pro ࠅࠀࠄ; negationis ࠋࠀ cum Futuro iunctae, ut ࠋࠕࠃࠇࠋ *ne timeas* = ࠋࠀ · ࠕࠃࠇࠋ; ࠀ verbi post ࠃ, ut ࠃࠋࠁࠔࠕ *qui induisti* pro ࠃࠀࠋࠁࠔࠕ apud Gesenium l. l. p. 57.; aut aliarum vocum ab ࠀ incipientium, ut ࠃࠇࠓࠉ *qui post* = ࠃࠀࠇࠓࠉ; post ࠀࠍ *si*, ut ࠀࠍࠉࠕ s. ࠄࠍࠉࠕ *si est* ex ࠀࠍ · ࠀࠉࠕ; b) litera ࠄ Suffixi 3 Plur., ut ࠋࠅࠍ *iis* pro ࠋࠄࠅࠍ et pronominis ࠀࠕࠄ cum ࠄࠅ compositi, ut ࠀࠕࠄࠅ *tu es*, cf. *Gesenius* l. l. p. 56; rarius ࠇ aut ࠏ, ut in ࠒࠓࠅࠕࠄ *calvities* pro ࠒࠓࠅࠇࠕࠄ a ࠒࠓࠏ. Denique c) liquidae ࠋ, ࠌ, ࠍ eliduntur in ࠀࠋࠉࠕ *si non est* ex ࠀࠍ s. ࠀࠌ ࠋࠉࠕ; ࠎࠒ pro ࠎࠋࠒ *descendit;* et itidem ࠋ sequente ࠀ in ࠄ converso, ut ࠊࠄࠋࠉࠍ = ࠊࠋ · ࠀࠋࠉࠍ *haec omnia.* De elisis literis ࠉ et ࠀ verborum ࠋࠄ radicalibus ante Suff. vid. §. 35.

Annot. Singularia quaedam *Craseos* exempla haec sunt: ࠋࠉࠍࠍ pro ࠋࠉࠕ · ࠀࠍࠍ *nos non sumus* Carm. Sam. p. 71. ࠃࠋࠊࠁࠅࠍ pro ࠃࠋࠊࠅ · ࠁࠅࠍ *quae iis inscripta sunt* ibid. p. 84.; ࠌࠀࠒࠉࠓࠅ pro ࠌࠀࠒࠉࠓ · ࠄࠅ *parva est* (sc. cognitio) Syrorum more ܗܘ̇ et ܗܝ̇ Participiis et Adiectivis adiungentium, ut ܚܰܝܳܒܗܘ *reus est* ibid. p. 44. ࠌࠃࠁࠉࠕ pro ࠌࠍ · ࠃࠄࠅࠉࠕ *ex quo fui.* Neque tamen in hunc censum referenda esse arbitror, quae sine ulla litera elisa iuncta leguntur, ut ࠇࠎࠋࠊ, *absit tibi* pro ࠇࠎ · ࠋࠊ; aut ࠄࠋࠍࠉ = ࠄࠋ · ࠍࠉ (אַל נָא) *ne quaeso*; aut denique Gen. 31, 35. ࠄࠋࠉࠕࠒࠐ = ࠄࠋ · ࠉࠕࠒࠐ *ne effervescat.*

3. Restat, ut paucis disseratur de elisis in media voce literis, quae tamen non omnino absorberi, sed ob debilem suam naturam nonnisi a proxime sequente litera, cui *sese assimilent* et quam sic geminatam reddant, licet haec geminatio in haud paucis vix audiatur, recipi videntur. Fieri hoc solet cum ࠍ verborum ࠐࠍ §. 26. 3. in iis formis, in quibus praefixa litera praeformativa ࠍ syllabam clauderet, et in paucis nominibus, ut ࠔࠍࠄ *annus* in statu emph. ࠔࠕࠄ. Haud exiguum vero exemplorum numerum suppeditat syllaba reflexiva ࠀࠕ, cuius ࠕ hoc patitur non modo ante radices a literis ࠃ, ࠈ, ࠕ incipientes, ut ࠀࠃࠁࠒ pro ࠀࠕࠃࠁࠒ *adhaesit;* ࠀࠈࠌࠓ pro ࠀࠕࠈࠌࠓ *abscondidit se;* ࠀࠕࠁࠓ pro ࠀࠕࠕࠁࠓ *fractus est;* verum etiam iniungit se literis ࠊ et ࠒ, ut ࠀࠊࠍࠔ pro ࠀࠕࠊࠍࠔ *congregatus est;* ࠀࠒࠁࠓ pro ࠀࠕࠒࠁࠓ *sepultus est;* interdum adeo cedit literae

ࠌ, ut Gen. 6, 13. ࠀࠌࠋࠉ pro ࠀࠕࠌࠋࠉ (Chald. אִתְמְלִי) *repletus est;* ࠀࠌࠔࠇ pro ࠀࠕࠌࠔࠇ *unctus est* §. 20. 1

§. 10.

Paragoge et Apocope literarum.

1. Alia iucundioris et dulcioris soni proferendi ratio in eo versatur, ut A) quibusdam formis in vocales I et U (ࠉ et ࠅ) exeuntibus, quo concinnior fiat terminatio atque firmior, addatur liquida litera ࠍ. Cum autem hic usus seriori debeatur linguae nec totam penetret linguam, Samaritanis quidem innotuit; quatenus autem scripta Hebraeorum antiquissima sua facerent, rariora quoque apud eos deprehenduntur huius formationis exempla. Invenitur autem inprimis in Futuri formis, ut ࠕࠒࠇࠉࠍ *accipies;* perraro additur Praeterito plurali, ut Gen. 19, 2. ࠀࠌࠓࠅࠍ *dixerunt* (hebr. וַיֹּאמְרוּ); interdum Chaldaeorum more Infinitivis pro absoluta Hebraeorum forma, ut Lev. 19, 20. ࠐࠓࠒࠍ *redimendo* (Ch. אִתְפְּרָקָא); Gen. 50, 24. 25. ࠐࠒࠃࠍ *visitando* §. 19. Annot. D.

Annot. Eadem ratione videtur explicanda esse litera ࠍ, quae adhaeret particulis ࠀࠄࠍ *ubi?* = אַיִן ex אֵי; ࠀࠊࠄࠍ *sic, ita* = ࠀࠊࠄ; ࠕࠌࠍ *ibi* = שָׁם; forsitan huc quoque referri possunt ࠆࠍ *hic* = זֶה §. 14. et ࠌࠍ *quis?* = מִי §. 16. et ea Coniugationis forma, quae in Syriaca lingua *Palen* dicitur, de qua vid. §. 17. 4. C.

Diversa ab hac, de qua modo exposuimus *Paragoge* est ea, quae B) certis pariter verbi formis propria non tam iis nititur legibus, quas supra laudavimus, quam sensum spectat. Solent etenim Samaritani Hebraeorum more a) literam ࠄ praecedente vocali A efferendam primae Futuri personae adiungere, qua studium animique voluntas ad agendum propensior significatur. Sic legitur Exod. 20, 22. ࠀࠌࠋࠋࠄ *loquar;* Num. 9, 8. ࠀࠔࠌࠏࠄ *audiam* (= אֶשְׁמְעָה). Ubi autem Sing. masc. Imperat. hac litera augetur, tum mandatum desiderio, ut fiat aliquid, mitigatur, ut Num. 10, 35. ࠒࠅࠌࠄ *surgas*; v. 36. ࠔࠅࠁࠄ *redeas;* adeoque invenitur, ubi in textu Hebraeo simplex forma legitur, ut Num. 23, 18., ubi itidem קוּם redditur per ࠒࠅࠌࠄ. (De ࠄ locali nominibus addito, licet quoad sensum huic quodammodo cognato, cum praepositionibus potius annumerandum sit, egimus §. 51. 3.) Ceteroquin C) ࠉ paragogica litera accedit semel Participio Gen. 49, 11. ࠀࠎࠓࠉࠉ = אֹסְרִי *ligans;* similiterque Infinitivo §. 26. 2. Annot. 27. 2. Annot. et ࠅ in 2. Plur. Fut. verbi ࠄࠅࠄ §. 33. A. c.

2. Haud raro denique fieri solet, ut liquidae literae utpote debiliores in fine vocis *abscindantur (Apocope)*. Accidit hoc quam maxime literis, quae leniori pronuntiationi impedimento forent, quando verba ita invicem iunguntur, ut, nisi sensum orationis turbare velis, aegre a se separari possint. Pertinet huc a) Pluralis masculinorum constructus, cui ࠌ et ࠍ status absoluti molestae forent literae et in genitivo adiungendo et ubi Suffixa accedunt. Hinc e terminatione nominis absoluti ࠉࠌ et ࠉࠍ, abiecta utraque liquida, fit ࠉ, vel Hebraeorum et Chaldaeorum more vocali E efferendum, vel cum Syris in diphthongo Ai enuntiandum, ut ࠉࠅࠌࠉࠌ, stat. constr. ࠉࠅࠌࠉ dies §. 43. II. B. Praeterea in iis Futuri formis, quae in ࠅࠍ desinunt, et in quibus interdum ࠍ abscinditur, ut ࠉࠔࠁࠕࠅ pro ࠉࠔࠁࠕࠅࠍ *cessabunt;* ࠉࠏࠔࠅ pro ࠉࠏࠔࠅࠍ *facient;* §. 19. 1. Annot. §. 26. 3. Annot. §. 27. 2. Annot. §. 28. 2. Annot. §. 29. 1. Annot. et 3., similem legem observatam vidimus, cum in omnibus locis haec apocopata forma legatur, quando proxime sequens verbum, aut a liquida aut a gutturali et ࠉ incipit; ita ut mirum non sit, debilem liquidam ࠍ intermediam excidisse. Nec alia subesse videtur causa b) in abscindendis literis ࠄ et ࠀ pronominum ࠀࠕࠄ *tu* et ࠄࠅࠀ atque ࠄࠉࠀ §. 13. 1., cum in iis, quae consuluimus exemplis, hoc tum potissimum fieri soleat, ubi litera, quae proxime sequitur, gutturalis est; aut ubi ࠀࠕ in fine versus ut Gen. 3, 9. legitur. Merum tamen imitandi studium cognoscitur in iis Imperativi Plur. fem. formis, in quibus abiecto ࠄ Samaritanus Hebraeum textum secutus est, Gen. 4, 23. Exod. 2, 20. §. 19. 1. Annot. C. Denique huc pertinet c) abscissa litera ࠕ in statu absoluto nominum femininorum, quae in ࠅ et ࠉ terminantur, ut ࠌࠋࠊࠅ e ࠌࠋࠊࠅࠕ *regnum* (§. 46. II. 4.).

Annot. Singulare apocopatae formae exemplum deprehendit Castellus Exod. 4, 15. in verbo ࠅࠄࠅࠓࠉ *et docebo*, pro quo scribendum esse censet ࠅࠄࠅࠓࠉࠕࠉ (potius ࠄࠅࠓࠉࠕ). Ut autem taceamus obstare formam Praeteriti notioni futuri temporis, nulla emendatione hanc formam egere arbitramur, cum, ut docebimus §. 19. 1. Annot. B. b. §. 28. 3. Annot. ࠀ praeform. 1. Sing. Fut. nonnunquam cum ࠄ permutetur.

§. 11.

De syllabis, tono atque metris.

I. De syllabis eaedem, quae apud Hebraeos et Syros, valent regulae, ut scilicet sint *simplices* et *compositae*. Cum autem vo-

calium signis careat lingua, de ipsarum in syllabis usu hoc meminisse sufficiat, in illis nonnisi longas, in his tam breves quam longas esse efferendas. Ceteroquin syllabae a consonantibus inchoantur (nam licet ࠀ debilior sit litera, quam quae percipiatur auribus, nihilominus consonantium ordini erit annumeranda); nec pluribus quam duabus, ut ࠒࠈࠋ = קְטַל *interfecit;* ࠌࠋࠊ = מְלַךְ *rex;* quarum prior haud raro ࠀ prosthetico (§. 8. 1.) ab altera dirimitur; similiterque finitur syllaba, quanquam perraro, duabus ut plurimum consonantibus, ut ࠒࠈࠋࠕ = קְטַלְתְּ *interfecisti.* In syllabarum denique divisione hoc notandum est, literam post longam vocalem aut diphthongum pertinere ad syllabam sequentem, ut ࠉࠅ ࠌࠉࠍ = יוֹמִין *dies;* in media autem voce e duabus, quae vocalibus destitutae sunt, alteram praecedenti syllabae claudendae inservire, alteram incipere sequentem, ut ࠀࠓ ࠌࠋࠀ = אַרְמְלָא *vidua.*

2. Cum porro Samaritani aeque ac Syri accentuum signa ignorent, nec apud utrosque quicquam de hac re memoriae proditum sit, sufficiet hic meminisse eorum, quae hodiernis grammaticis probantur, et quae, cum Syriacae non minus quam Chaldaicae linguae conveniant, nec a Samaritanae indole abhorrere videntur. Hinc *penultima syllaba* accentu erit distinguenda in vocibus, quae in vocalem exeunt, ut ࠁࠕࠅࠋࠀ = בְּתוּלָא (b'thûla) *virgo;* ࠒࠈࠋࠅ = קְטַלוּ (k'tâlu) *interfecerunt;* ࠒࠈࠋࠉ = קְטֻלִי (k'tûli) *interfice; ultima* autem in iis, quae consonante terminantur, ut = ࠒࠈࠋࠕࠅࠍ קְטַלְתּוּן (k'talthûn) *interfecistis;* a quibus non sunt seiungenda Nomina, quae abiecta ࠀ (§. 10, 2. c) in ࠅ et ࠉ desinunt, ut ࠌࠋࠊࠅ = מַלְכוּ (malkû) *regnum.*

3. Denique recentissimis temporibus *GESENIUS* in libro suo: *Carmina Samaritana* etc. Lipsiae 1824. §. 3. p. 8 sq. nos edocuit, Samaritanos non tam metra habere, quam Hebraeorum more rhythmicas sequi leges, a numerandis ponderandisque syllabis abstinentes, ita ut de certis metris ut apud Syros hic sermo esse non possit. Carmina autem, quae Clarissimus Vir inspexit et seorsim hoc libro e Londinensibus et Gothanis Codicibus edidit, ad literarum ordinem ea lege digesta sunt, ut unumquodque comma binis constet distichis ab ea, quam literarum ordo postulat, auspicantibus. Ipsa tamen disticha iterum versuum Arabicorum ad instar caesura quadam in duas aequales partes dissecta sunt, ut tetrasticha vocari possint commata; licet nec desint, quorum sin-

gula commata e ternis composita sint distichis. Laudat praeterea carmina alphabetica eaque simul ὁμοιοτέλευτα iis similia, quae Arabibus *lamica* (لاميات), *mimica* (ميميات) etc. vocantur, quorum ea lex est, ut singuli totius carminis versus in eandem exeant literam, et quorum artificiosior forma in eo cernatur, ut terminatio ὁμοιοτέλευτος duabus constet literis. Observat denique, auctores horum carminum in versibus secundum alphabeti ordinem struendis hac usos fuisse licentia, ut cum litera, quam ordo postularet, interdum aliam permutaverint cognatam, quod perpetuo fere animadvertatur in gutturalium promiscuo usu, rarius in aliis literis.

Pars secunda

De Orationis Partibus.

Caput primum

De Pronominibus.

§. 12.

De Pronominum radicibus in universum spectatis.

Pronominibus ut verbo atque nomini literas quasdam subesse radicales, ex quibus eorum natura atque significatio definiri et cognosci possit, iam nemo diffitebitur, qui accuratius plurium linguarum leges perquisiverit et in aliis quoque praeter Semiticas comprobata viderit, quae nec a Samaritana abesse possint. Hinc non dubitavimus paucis attingere, de quibus et aliis persuasum est, vim demonstrativam quaerendam esse in literis ࠄ et ࠀ; quod non adeo mirabitur, qui ࠄࠅࠀ, οὗτος, *hic* et ࠀࠋࠄࠍ *illi* aliaque inter se comparaverit; nec minus ࠃ communem tam pronominis demonstrativi quam cognati relativi esse radicem, elucet ex Hebraeorum זֶה et אֲשֶׁר, cuius utriusque sibilantes in hanc literam coaluisse apparet (De litera ז in ࠃ mutata vid. §. 1. Annot. 2.). Literam denique ࠌ pronomini interrogativo radicem suppetere, non est, quod uberius explicemus; hoc tamen observasse haud pigebit, quemadmodum Graecorum τίς et τὶς accentu tantum diversa arcte inter se cohaerent (cf. Germ.: *Wer?* et *man*), ita literam ࠌ interrogativa notione cum indefinita permutata eodem modo inservire posse Participiis formandis (§. 18. 1. Annot.), ac ࠄ demonstrativam vim suam retinens in nomine emphatico repetatur. §. 43. III.

Tabula Pronominum personalium et Suffixorum Verbi atque Nominis.

	Pronomen personale separatum.	Suffixum Verbi. A.	Suffixum Verbi. B.	Suffixum Nominis. Singul.	Suffixum Nominis. Plural. masc.
Sing.					
1. m.	ࠀࠍࠄ (ࠀࠍࠀ) ࠀࠍࠉ · ࠀࠍࠊࠉ	ࠉ	ࠍࠉ	ࠉ	ࠉ (ַ)
2. m.	ࠀࠕࠄ (ࠀࠕ)	ࠊ	ࠍࠊ	ࠊ	ࠉࠊ
2. f.	ࠀࠕࠉ	ࠊ	ࠍࠊ	ࠉࠊ	ࠉࠊ
3. m.	ࠄࠅࠀ (ࠄࠅ)	ࠄ (ࠄࠅ)	ࠍࠄ	ࠄ (ַ) (ࠅ)	ࠉࠅ (ָ)
3. f.	ࠄࠉࠀ (ࠄࠉ)	ࠄ (ࠄࠅ)	ࠍࠄ	ࠄ (ָ)	ࠉࠄ
Plur.					
1. c.	ࠀࠍࠇࠍࠍ · ࠀࠍࠍ	ࠍ	ࠍࠍ	ࠍ · ࠍࠍ	ࠉࠍࠍ
2. m.	ࠀࠕࠅࠍ	(ࠊࠅࠍ)		ࠊࠅࠍ (ࠊࠅࠍ)	ࠉࠊࠅࠍ
2. f.	ࠀࠕࠉࠍ	(ࠊࠍ)		ࠊࠍ · ࠊࠉࠍ	ࠉࠊࠉࠍ
3. m.	ࠀࠍࠅࠍ } ࠀࠋࠉࠍ	ࠅࠍ	ࠍࠅࠍ	ࠅࠍ · ࠄࠅࠍ	ࠉࠄࠅࠍ
3. f.	ࠀࠍࠉࠍ } ࠀࠋࠉࠍ	(ࠍࠍ)		ࠉࠍ · ࠄࠉࠍ	ࠉࠄࠉࠍ

§. 13.

Pronomina personalia et Suffixa.

1. In *Pronominibus personalibus* genere ut plurimum, numero omnino iam distinctis e syllaba ࠀࠍ *ecce* literis singularum personarum radicalibus praefixa subiecti accuratius definiendi studium elucet. Quam vero proprietatem si in solo pronomine 3. Sing. masc. et fem. neglectam videmus, quod simpliciter ࠄࠅࠀ m. et ࠄࠉࠀ f., aut interdum litera ࠀ in utroque abiecta Syrorum more (ܗܘ̇ et ܗܝ̇) ࠄࠅ Gen. 10, 9. Deut. 31, 16. et ࠄࠉ Gen. 3, 20. 10, 11. (cf. §. 10. 2. b) scribitur, potuit illud sane, quippe in quo iam litera ࠄ vim demonstrativam obtineret, ut §. 12. vidimus, hoc augmento facile carere. Nec obstat eiusdem prono-

minis Pluralis ࠀࠍࠅࠍ m. et ࠀࠍࠉࠍ f., quem per Crasin ex ࠀࠍࠄࠅࠍ et ࠀࠍࠄࠉࠍ ortum nemo non intelliget (§. 9. 2. C. b.), et cui litera ࠄ eiecta syllaba ࠀࠍ, quae in Singulari redundaret, iterum competeret. Dum autem in utroque numero femininum distinguitur litera ࠉ a masculino, cui ࠅ proprium est, in Plurali ad hanc generis distinctionem accedit litera ࠍ et in Plurali Nominum formando repetita. In pronomine secundae personae, cuius radicalis litera est ࠀ, syllaba ࠀࠍ ita sese adiungit, ut ࠍ literae ࠀ assimilatum in huius duplicatione audiatur (§. 9. 3.), nisi ࠀࠕࠄ m., quod generis nota ࠄ abiecta ࠀࠕ cum lineola §. 3. 2. f. scribi solet; ࠀࠕࠉ f. *tu* et utriusque Pluralem ࠀࠕࠅࠍ m. et ࠀࠕࠉࠍ f. *vos* cum eadem generis numerique distinctione, quam paullo ante in tertia Pronominis persona commemoravimus, cum aliis perperam Syrorum legendi rationi accommodare, et omisso ࠍ, quod illi lineola occultante (ܐܢܬ m. ܐܢܬܝ f.; Pl. ܐܢܬܘܢ m. ܐܢܬܝܢ) scribunt, duplicationem literae ࠀ in legendo negligere malueris. Quod denique ad primam Singularis personam attinet, literam radicalem ࠉ, qualis in Hebraeorum אֲנִי apparet, Samaritanis et ipsis interdum ࠀࠍࠉ *ego* scribentibus haud displicuisse, nec syllabam ࠊࠉ ex Hebraeorum אָנֹכִי repetitam eos improbasse, satis multi docent loci, in quibus ࠀࠍࠊࠉ usurpatum videmus. Cum autem ceteroquin amarent Syrorum O (ܐܘ) permutare cum A, non mirum est, quod, quo haec legendi ratio commendaretur, literas ࠀ et ࠄ huic vocali consentaneas eligerent et aeque frequenter ࠀࠍࠀ et ࠀࠍࠄ uterentur. Cum vero is, qui de se loqueretur, quis aut qualis esset, facile dignosci posset, generis discrimine opus non habebant, unde factum est, ut et in Plurali literae, quibus in reliquis genus discerneretur, omnino abesse possent. Alterum vero ࠍ formae ࠀࠍࠍ *nos* esse literam Pluralis primae personae radicalem, alterum huius numeri notam, ita ut ࠍ syllabae ࠀࠍ excidisse videri possit, partim colligitur e forma ࠀࠍࠇࠍࠍ (= Syr. ܚܢܢ), quod ex Hebraeo אֲנַחְנוּ translatum in textu Samaritano frequenter adhibitum esse constat.

Annot. Pro ࠀࠍ *ego*, quod Exod. 29, 46. tantummodo legitur, emendandum esse ࠀࠍࠉ itidem eodem versu paullo ante eum ࠉࠄࠅࠄ iunctum, et mutilatam hanc pronominis formam librariorum incuriae esse tribuendam, qui aberrarent in alterum ࠉ, a quo sequens ࠉࠄࠅࠄ inciperet, contendere nullus dubito. Cum autem in Pentateucho Hebraeo forma אָנֹכִי longe sit frequentissima, in qua reddenda Samaritanus promiscue et reliquis, quas lingua ipsius habet, utatur formis,

tamen, ubi Dei verba afferuntur, in longe plerisque locis retinet ࠀࠍࠊࠉ, nec minus sibi constat in pronomine אֲנִי de Deo usurpato vertendo, ubivis fere usus ࠀࠍࠉ, ut Lev. 19.; quando vero Moses aut alius quis de se loquitur, tum ab eo in omnibus fere locis forma concisior ࠀࠍࠄ adhibetur, ut Gen. 3, 10. Deut. 10, 10. et alibi saepius. Comprobantur autem, quae iam de huius pronominis usu diximus, Exod. 4, 10. 11. Quemadmodum autem iam supra pro ࠀࠍ restituendum esse putavimus ࠀࠍࠉ, ita quoque ࠀࠍࠍ, quod Gen. 42, 23. pro ࠀࠍࠅࠍ legitur, quisque corrigendum esse existimabit, quia certe Samaritanus hanc formam, si ea uti voluisset, ne cum 1 Plur. commutari posset, cum lineola designare haud neglexisset. Pro Samaritanorum gutturales inter se permutandi consuetudine occurrit quoque ࠄࠍࠅࠍ m. Gen. 40, 12. 47, 14. et ࠄࠍࠉࠍ f. Num. 31, 16. De ࠄ demonstrativo pronomini 3. Sing. et Plur. praefixo, Hebraeorum articulum exprimente vid. §. 43. Append.

2. In *Suffixis* tabulae Pronominis separati adscriptis, quorum ea, quae Verbo iunguntur *Obiectum*, quae Nomini *Pronomen possessivum* exprimunt, manifesto deprehenduntur Pronominum radices cum generis numerique distinctionibus supra laudatis. Quodsi vero in secunda persona utriusque generis et numeri radicalis ࠕ cum ࠊ permutatur, non aliud in lingua Samaritana huius mutationis argumentum investigari potest, quam in reliquis dialectis cognatis, hoc nimirum, ut praeter formam ࠀࠕࠄ admittatur forma pronomini primae personae ࠀࠍࠊࠉ analoga, forte ࠀࠊࠄ ex ࠀࠕࠊࠄ vel ࠀࠍࠊࠄ, e qua lenior litera ࠊ eligeretur, cum ࠕ durior esset litera, quam quae ubique ferri posset. Eandem quoque literam in recentioribus inprimis libris secundae Praeteriti personae formandae inserviisse, docebitur §. 18. 2. Annot. De duplici autem Suffixorum Verbi ordine literis A et B. in tabula distincto in universum hoc valet, priorem adiungi Praeteriti formis in consonantem desinentibus, quanquam, ut infra §. 34. videbimus, non desunt exempla, in quibus Suffixum ࠍࠉ alterius ordinis his ipsis Praeteriti formis detur, ita ut de huius saltem utriusque Suffixi usu in Praeterito certa regula constitui non possit. Futuro autem propriae sunt alterius ordinis formae a ࠍ incipientes, licet et hic dubitari possit, utrum in iis formis, quae in ࠅࠍ et ࠍ (2 et 3 Plur. masc. et fem.) exeunt, accedant altero ࠍ abiecto, an potius servata terminatione sua Suffixa prioris ordinis suscipiant et Chaldaeorum more duplici ࠍ sint enuntiandae, quod praeferendum esse arbitramur. Promiscuum quoque utriusque ordinis usum deprehendimus in Imperativorum formis; neque tamen omnino in promtu sunt verbi formae cum Suffixo 2. Plur. ࠊࠅࠍ et ࠊࠍ iun-

ctae, quae ideo in tabula uncinis inclusimus: in quibus, cum semper scriptum legatur separatim a verbo ࠉࠕࠊࠅࠍ et ࠉࠕࠊࠉࠍ, idem fere observatum videmus, quod a Syris, in quorum libris Suffixum 3. Plur. continuo Pronomen ܗܶܢܽܘܢ m. et ܗܶܢܶܝܢ f. disiunctum a verbo sequitur. Quae hic observata sunt de Suffixorum Verbo regulari atque irregulari adiungendorum ratione, valent quoque de Verbis ࠋࠀ, de quibus §. 35. diligentius expositum est. Quae sequuntur Suffixa nominis (§. 45.), adhaerent formae emphaticae Nominis Sing. masc., quam sibi vindicant propterea, quod Suffixum idem sibi vult ac ࠀ emphaticum Nomini accuratius definiendo adaptatum. Sic ࠌࠋࠊ = מְלֵךְ Stat. emph. ࠌࠋࠊࠀ = מַלְכָּא cum Suffixis ࠌࠋࠊࠉ = מַלְכִּי *rex meus* etc. enuntiandum erit; in Plurali autem masc. ita coalescunt cum Nominis statu constructo, ut alterum ࠉ Hebraeorum more excidat, v. c. ࠌࠋࠊࠉ = מַלְכַּי *reges mei;* ࠌࠋࠊࠉࠊࠅࠍ = מַלְכֵּיכוֹן *reges vestri.* In femininis Sing. pariter accedunt Suffixa formae status emphatici, ut ࠌࠃࠉࠍࠕࠄ = מְדִינְתֵּהּ *urbs eius*, a statu emph. ࠌࠃࠉࠍࠕࠀ = מְדִינְתָּא; Suffixa autem 2 et 3. Plur. masc. et fem. postulant formam status constructi, ut ࠌࠃࠉࠍࠕࠄࠅࠍ = מְדִינַתְהוֹן *urbs eorum* a statu constr. ࠌࠃࠉࠍࠕ = מְדִינַת; cui et in Plurali affiguntur Suffixa Nominum Sing., ut ࠀࠓࠌࠋࠕࠕࠄ = אַרְמְלָתֵהּ *viduae eius;* ࠀࠓࠌࠋࠕࠕࠄࠅࠍ = אַרְמְלָתְהוֹן *viduae eorum;* ab ࠀࠓࠌࠋࠕࠕ = אַרְמְלַת (Stat. constr.) *viduae.* De Suffixis Nominum Praepositionibus adiungendis vid. §. 51.

Annot. Praeterea Morinus iam testatur, Samaritanos quoque licet rarissime Syrorum et Chaldaeorum more Pronomina possessiva exprimere per ࠃࠉࠋ = ܕܝܼܠ (quod e ࠃ relativo = אֲשֶׁר Chald. דִּי et ࠋ nota Dativi compositum esse constat); ita ut Suffixis Nominis additis existant ࠃࠉࠋࠉ *meus;* ࠃࠉࠋࠊ *tuus;* ࠃࠉࠋࠄ *eius;* etc. quae comprobata vidimus in Gesenii Carminibus Samarit. iam supra laudatis Carm. I. 20. II. 1. III. 5. 12. VI. 20.

§. 14.

Pronomen demonstrativum.

Pronomen demonstrativum ࠃࠍ (=דֵּן) *hic* et ࠃࠀ (=דָּא) *haec* (cf. §. 10. 1. Annot.), ut iam Cellarius p. 75. recte monuit, incerto adhuc et fluctuante generis discrimine promiscue a Samaritanis adhibetur. Quamvis enim ࠃࠍ in longe plerisque locis pro masculino occurrat, ut Gen. 3, 3. ࠏࠉࠋࠍ · ࠄࠃࠍ *haec arbor;* tamen non desunt exempla, ubi Nominibus femininis adiungitur, ut Gen. 5, 1. ࠃࠍ

ࠀࠍࠅࠉ *haec est recitatio;* Exod. 29, 1. ࠃࠍ · ࠌࠌࠋࠋࠉ *haec est res;* et sic contra, cum ࠃࠄ respondeat Hebraeorum זאת = Chald. דָּא, ut Gen. 12, 12., tamen pro masculino quoque adhibitum legitur Gen. 5, 29. ࠃࠄ · ࠉࠍࠅࠁࠁࠍࠍ *hic consolabitur nos.* Maxime vero in generis discrimine servando sibi constant Samaritani in transferendis Adverbiis cum Hebraeorum זֶה et זאת compositis, ut Gen. 38, 21. et alibi saepius ࠁࠃࠍ = בָּזֶה *hic, ibi;* 42, 15. ࠌࠃࠍ = מִזֶּה *inde;* et cum ࠄ demonstrativo, quo Hebraeorum articulus exprimitur (§. 43. App.), ubi in textu Hebraeo desideratur, ut Gen. 34, 15. ࠁࠄࠃࠄ = בְּזֹאת *in eo*, v. 22. 42, 15. 33. Exod. 7, 17. aut neglecta hac proprietate, ubi Hebraei articulo utuntur, ut Exod. 7, 23. ࠋࠃࠄ = לְזֹאת *ad hoc;* et inserto ࠀ ut Gen. 21, 10. ࠃࠀࠄ = הַזֹּאת, v. 13. 24, 5. et alibi. Plurali numero a Singularis radice sese abalienanti subesse videtur ࠀࠋ, cuius prima vestigia forte in pleno Hebraeorum articulo הַל quaerenda sunt; unde ࠀࠋࠉࠍ (= Chald. אִלֵּין) *hi, illi,* et cum ࠄ demonstrativo ࠄࠀࠋࠉࠍ = הָאֵלֶּה sine generis discrimine adhibentur, cum Gen. 48, 16. ࠓࠁࠀࠉࠄ · ࠄࠀࠋࠉࠍ *hi pueri* et Deut. 3, 5. et alibi ࠀࠋࠉࠍ · ࠒࠓࠉࠄࠀࠄ *hae urbes* legatur. Ceteroquin in Carm. Samarit. a GESENIO editis occurrit Pronomen ࠀࠄࠍ *ille* cum Chald. הֵן, אִהֵן et הַהֵן comparandum. Cf. Carm. VI. 16. 22. et Gesen. ad h. l. p. 92.

Annot. Interdum servatur Hebraeorum זֶה, ut Exod. 30, 13. ࠆࠄ; cum ࠄ demonstr. Gen. 30, 36. ࠄࠆࠄ, et pro fem. הַזֹּאת ponitur Deut. 6, 25., quod ipsum ex Hebraeo textu translatum ࠆࠀࠕ occurrit Lev. 14, 57. Cognatae his formae, quibus Hebraeorum הַלָּזֶה exprimitur, reperiuntur Gen. 24, 65. ࠆࠄࠉࠄ et 37, 19. ࠆࠏࠉࠄ *iste,* et singularis pronominis demonstrativi Graecorum ἐκεῖνος exprimendi ratio deprehenditur Deut. 31, 17. 18. 22. verbis ࠁࠉࠀࠄ · ࠉࠅࠌࠄ *hoc ipso die* et alibi (cf. Synt. §. 62. 6.). Unde autem illud ࠉࠀࠄ derivandum sit, et utrumne propius accedat ad ࠀࠉࠕ (§. 36.) = יֵשׁ Syrorum ܐܺܝܬ, an, quod aliis forte probetur, cognatum sit Graecorum αὐτός, vix facile est expeditu.

§. 15.

Pronomen relativum.

Pronomen relativum exprimitur sine ullo generis numerique discrimine nota relationis ࠃ, quae verbo periodum relativam incipienti praefigitur, et eo facilius, sive Subiectum significet, sive Obiectum, utriusque distinctione carere potest, cum utrumque e praecedentibus iam satis innotuerit, ut Exod. 20, 10. ࠅࠉࠅࠓࠊ · ࠃࠁࠒࠅࠓࠉࠊ *advena tuus, qui in civitatibus tuis;* Gen. 1, 9.

ࠌࠉࠄ · ࠃࠌࠌࠀࠉ · ࠅࠔࠌࠉࠄ *aquae, quae sub coelo* (sunt); Gen. 2, 2. ࠏࠁࠉࠃࠕࠄ · ࠃࠏࠁࠃ *opus, quod fecerat.* De casibus Pronominis relativi exprimendis vid. Synt. §. 59. 3. Quamvis vero, ut iam Morinus recte observavit, ࠃ nullibi separatim scribatur, nisi in paucissimis illis recentiorum librorum locis, ubi, ut supra vidimus §. 13. 2. Annot. Pronomini possessivo inservit formando (= Chald. דִּי); tamen alia praeterquam exstat forma separatim scripta et ࠀ procul dubio prosthetico aucta, nimirum ࠀࠃ, quae legitur Exod. 20, 22. ࠅࠀࠃ · ࠉࠌࠋࠋ *et qui locutus fuerit;* et qua aliquoties usus est Samaritanus Pentateuchi interpres, ubi, ad Graecorum attractionem exprimendam Hebraei Pronomini suo אֲשֶׁר praepositiones praefigere solent, ut Gen. 39, 9. ࠁࠀࠃ = בַּאֲשֶׁר *in eo, quod;* 47, 24. ࠋࠀࠃ = לַאֲשֶׁר.

Annot. Perraro Samaritanus retinuit Hebraeorum אֲשֶׁר, ut Exod. 3, 14. ubi verba אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה nominis proprii instar reddidit ࠀࠄࠉࠄ · ࠀࠔࠓ · ࠀࠄࠉࠄ. Religioni interpretis quoque erit tribuendum, si, ne quid in effato divino, quod Deut. 4, 8. legitur, mutaret, licet ibidem nota relationis ࠃ uteretur, verteret · ࠀࠅࠓࠉࠕࠄ ࠄࠃࠄ · ࠀࠔࠓ · ࠀࠍࠊࠉ · ࠉࠄࠁ i. e. *haecce lex, quam ego* (hodie) *do;* et simile quid videtur ei obversatum fuisse Deut. 34, 10. 11. 12., ubi ter legitur, ac si metuisset, ne auctoritati totius voluminis aliquid videretur detrahere, nisi ultima eius verba, quoad fieri posset, textui Hebraico adaptaret; inprimis cum his verbis declaretur, Mosen esse eum prophetam, quo maior nec exstiterit, nec unquam futurus sit.

§. 16.
Pronomen interrogativum.

Pronominis interrogativi ࠌࠍ (= מַן) *quis?* (§. 10. 1. Annot.) de personis et ࠌࠄ (= מָא) *quid?* de rebus hic est usus, ut utrumque sine ullo generis numerique discrimine adhibeatur, cum in universum quaerenti, nec de subiecto, nec de re qualis aut quot sint, ita persuasum sit, ut utrumque quaestione demum sua sciscitaturus ad hoc alterumve respicere non possit. Hinc utrumque pro quaestionis tantum nota haberi poterit (cf. ࠃ §. 15.), cui, ubi de certo subiecto aut re quaeritur, Nomen et Pronomen peculiare accedit, quo genus et numerus utriusque accuratius definitur, ut Gen. 33, 5. ࠌࠍ · ࠀࠋࠉࠍ *quinam sunt illi? Wer sind jene?* (cf. Rabbin. מִיהוּ, מִיהָא, מִיהוּ). Nec pronominis naturam ei inhaerere, ubi ࠌࠍ sequitur nomen, facile credat, qui diligentius in rem inquisiverit; nam si Gen. 24, 47. leguntur verba · ࠁࠓࠕ ࠌࠍ · ࠀࠕࠉ *filia cuius tu es?* Status constr. nominis ࠁࠓࠕ significat potius latere adhuc de quo quaeratur, ita ut ࠌࠍ mutato

loco suo tantum, quis hic desideretur, indicet. Quamvis porro utrumque interrogandi vim retineat cum praefixis ࠋ et ࠁ iunctum, ut Gen. 32, 17. ࠋࠌࠍ *cuius?* et alibi in ࠁࠌࠄ *in quo?* ࠋࠌࠄ *quare?* tamen vel exinde, quod aut in aliis huius proprietatis iacturam faciat, ut in ࠊࠌࠄ *secundum quod, sicut;* aut redundare videatur, ut Gen. 18, 28. 29. in ࠊࠌࠄࠍ *quodsi*, sequitur, utroque nonnisi quaestionem promoveri.

Annot. Hebraeorum ࠌࠉ legitur Num. 11, 18. Quo vero iure Cellario p. 76. monente pronomini ࠃࠍ Gen. 32, 29. interrogandi vis concedi possit, difficilius est expeditu, inprimis cum desint exempla, e quibus hic eius usus comprobetur. Nam Hebraica huius loci verba וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי, quae Chaldaeus verbotenus reddidit, nominatim verba לָמָּה זֶּה (per לְמָא דְנָן) Samaritanus vertit ࠃࠍ · ࠋࠄ, ita ut aut statuendum sit, pro ࠋࠄ legendum esse ࠋࠌࠄ, quo totus locus sanaretur; aut si forte sequeretur codicem, in quo lectio deprehenderetur, qua usus est Syrus, qui habet ܠܡܢܐ ܗܢܐ ܫܐܠܬ, ࠋࠌࠄ excidisse credendum sit.

Quomodo Pronomina reciproca et reliqua aliis in linguis obvia a Samaritanis exprimantur, docetur in Syntaxi §. 61. C. et §. 62.

Caput secundum.

De Verbo.

§. 17.

De radice eiusque flectendi ratione in universum spectata.

1. Radix *verbi primitivi* nudam exprimens vel *actionem* vel *conditionem* tribus constat literis Syrorum atque Chaldaeorum more vocali mediae radicali supposita in una syllaba efferendis. *Transitivis* vocalis A propria est, *intransitiva* autem cum E et O variant, ita tamen, ut prior vocalis in longe plerisque, altera in paucissimis tantum adhuc, ut arbitror, reperiatur. Exempla haec sunt: ࠒࠈࠋ (= קְטַל) *interfecit;* ࠊࠕࠁ (= כְּתַב) *scripsit;* ࠒࠓࠁ (= קְרֵב) *appropinquavit;* ࠃࠌࠊ (= ܕܡܟ, Chald. דְּמֵךְ) *dormivit;* ࠉࠊࠋ (= hebr. יְכֹל) *potuit.*

2. Quemadmodum autem radix Verbi interdum originem suam debet nomini *(Verbum denominativum)*, unde actio ducta est, ut

ࠋࠁࠍ *lateres confecit* a ࠋࠁࠍࠄ *later;* ࠏࠔࠓ *decimavit* ab ࠏࠔࠓ *decem;* ࠀࠌࠈࠓ (=הַמְטִיר) *pluviam demisit* a ࠌࠈࠓࠄ *pluvia;* ita *primitivum* (Peal) duplici ratione notionem novam simplici cognatam acquirere potest, quatenus a) duplicata media radicali (Pael) simplex actio in iteratam et alacriore studio susceptam transit, aut subiecto constantius inhaeret, ita ut hoc externum signum consuetudinis et facultatis indicium fiat et *intensiva* eius *notio* ubivis elucescat. Cum autem lingua Samaritana hoc duplicationis signo (Dagesch forti §. 3. 1.) careat, fuerunt, inter quos Morinus, qui hanc flectendi rationem Samaritanis omnino abrogarent, nec ulla eius vestigia in eorum scriptis deprehendi existimarent. Rectius autem Edm. Castellus et, qui eum secutus est, Cellarius contendunt, hanc Verbi formam Samaritanis et innotuisse et probatam fuisse, quod evincunt ex iis Infinitivorum et Participiorum formis, quae ad Peal referri non possunt. Praeteriit autem eos insuper Verbi potissimum regularis forma, huic Syrorum et Chaldaeorum coniugationi apprime conveniens, quae cognoscitur litera ࠀ mediam inter et tertiam radicalem inserta. Luculentissima praeterea suppeditant exempla Verba ࠏࠅ et ࠏࠏ aut mediae ࠀ, quae omnem submovent dubitationem, quin haec formandi ratio Samaritanis quoque usitata fuerit. Ceteroquin eam admittere nos iubet plurium Verborum significatio. Sic ࠔࠋࠇ *misit* in Pa. est *dimisit* (Exod. 5, 2. ࠋࠔࠋࠇࠄ = לְשַׁלֵּחַ); idemque valet de aliis ut Exod. 28, 1. ࠊࠄࠍ (=כִּהֵן) *sacerdotio functus est;* 29, 1. ࠒࠃࠔ (=קַדֵּשׁ) *consecravit;* v. 30. ࠔࠌࠔ *ministravit;* v. 33. ࠌࠋࠀ (=מַלֵּא) *complevit;* et ibidem ࠊࠐࠓ (=כַּפֵּר) *condonavit;* 34, 30. ࠒࠓࠁ (= Ch. קָרֵב) *accessit;* Gen. 41, 32. ࠆࠓࠆ *festinavit* (cf. Syr. ܙܪܙ *procuravit*); 49, 7. ࠔࠁࠇ (=שַׁבַּח) *laudavit* et alia plura. Deinde b) radicis notio ita amplificari potest, ut actio ultra limites suos excedens assumto obiecto ad causam potius efficientem referatur h. e. eum designet, qui aliquid per alterum exigit; aut ut, quae in radice in solum subiectum cadunt inque eo permanent, in alterum transferantur, ita ut subiectum opus habeat obiecto, in quo actio peragatur. Priore modo notio radicis *transitiva* abit in *causativam*, hoc *intransitiva* in *transitivam.* Efficitur autem hoc litera ࠀ radici praefixa (Aphel = Hiphil), ut ࠀࠒࠈࠋ (=אַקְטֵל) *interficiendum curavit;* ࠀࠊࠕࠁ *scribi iussit;* ࠀࠋࠁࠔ *induit aliquem* (aliqua re); a ࠋࠁࠔ *induit sibi (ἐνδύειν, ἐνδύεσθαι);* ࠀࠀࠒࠐ *corroboravit* a ࠀࠒࠐ *crevit, auctus est.*

3. Accedunt his tribus *activis* totidem *reflexivae* aut *passivae* formae syllaba ࠀࠕ (cf. αὐτός) ab initio auctae, activis illis apprime respondentes, quae Graecorum Mediis comparandae, quatenus Subiectum aliquid patitur, paullatim notionem *passivam* sibi vindicarunt, licet in haud paucis *reflexiva* nonnisi *notio* servata fuerit. Pertinent huc: ࠀࠕࠍࠊࠓ (=הִתְנַכֵּר) *alienum se simulavit;* ࠀࠕࠍࠆࠓ (=נזר) *se abdicavit*, *Nasiraeum se fecit;* ࠀࠕࠍࠈࠓ *se custodivit*, *sibi cavit*, etc. — Discernendae autem sunt inter se secundum activas Peal, Pael et Aphel totidem reflexivae formae et quidem a) *Ethpeel*, ut ࠀࠕࠐࠓࠒ (=אִתְפְּרֵק) *divisus*, *separatus est;* ࠀࠕࠊࠍࠔ (אִתְכְּנֵשׁ) *congregatus est;* b) *Ethpaal*, reflexiva s. passiva eorum forma, quorum Pael occurrit, ut ࠀࠕࠁࠓࠊ (אִתְבָּרַךְ) *benedictus est;* ࠀࠔࠕࠉࠀࠓ *relictus est;* et c) *Ettaphal* formae activae Aphel (cuius ࠀ abiicitur servata tamen vocali A, quam ࠀ syllabae reflexivae recipit) cognata, in qua, ubi radix a litera sibilante incipit, transpositio (§. 7.) negligitur, ut ࠀࠕࠎࠂࠓ (pro ࠀࠕࠕࠎࠂࠓ) *exclusus* est; ࠀࠕࠔࠊࠇ *invenit* ab ࠀࠔࠊࠇ=אַשְׁכַּח (cf. Verba ࠐࠀ §. 27. et ࠐࠉ §. 28. A.). Hinc tabula trium Coniugationum haec est:

I. Peal:	ࠒࠈࠋ=קְטַל	Ethpeel:	ࠀࠕࠒࠈࠋ=אִתְקְטֵל.
II. Pael:	ࠒࠈࠋ=קַטֵּל	Ethpaal:	ࠀࠕࠒࠈࠋ=אִתְקַטַּל.
III. Aphel:	ࠀࠒࠈࠋ=אַקְטֵל	Ettaphal:	ࠀࠕࠒࠈࠋ=אִתַּקְטַל.

4. Nec desunt radices Quadriliterae vocales Coniugationis *Pael* sibi vindicantes, ut ࠈࠋࠑࠎ s. ࠈࠋࠑࠉ *creavit;* ࠐࠓࠍࠎ *pavit*, *gubernavit* (=ܦܪܢܣ); ࠂࠋࠈࠈ *fastidivit* (γελᾶν); ࠒࠈࠓࠂ *accusavit* (κατηγορεῖν); quibuscum tamen non sunt confundendae eae verborum formae, quae e simplici radice vel praefixa vel inserta vel addita in fine litera prodierunt. Possunt hae cum rarioribus Syrorum Coniugationibus comparari, quae simplici Aphel et Pael sese adiungunt. Sic A) praefixis literis occurrunt a) *Saphel*, ut ࠎࠓࠁࠊ *frixit* (=רַבֵּךְ); et passiva forma ࠀࠔࠕࠋࠄࠁ *adustus est* (cf. שַׁלְהֵב); b) *Taphel*, ut ࠕࠔࠒࠓ *mentitus est* a ࠔࠒࠓ *illusit;* ࠕࠁࠄࠋ *formidavit* a ࠁࠄࠋ: ࠀࠉࠂࠓ *rixatus est* i. q. ࠉࠂࠓ. B) Aliae radices inserunt post primam radicalem ࠅ et ࠉ, unde oriuntur a) *Pavel*, ut ࠎࠅࠁࠓ *consolatus est* (=ܣܘܒܪ) cum passivo suo Gen. 24, 67. ࠀࠎࠕࠅࠁࠓ *se consolatus est;* b) *Paiel*, ut ࠇࠉࠁࠋ *apportavit* s. *ligavit* denominativum ab ࠇࠁࠋ *funis.* Interdum quoque C) reperiuntur formae radici in fine addentes ࠍ et ࠓ. Priores respondent a) Syrorum *Palen*, ut Deut

24, 10. 17. ࠀࠀࠍ *pignoris loco accepit* i. q. ࠀࠀ; Gen. 6, 3. ࠔࠋࠊࠍ *profudit* i. q. ࠔࠋࠊ *proiecit;* cf. 21, 15. b) huius exemplum deprehenditur Gen. 19, 29. in verbo ࠄࠐࠊ *evertit* i. q. ࠄࠐ *delevit;* cf. Gen. 6, 3.

I. De Verbo regulari.

§. 18.

De Temporum, Modorum et Personarum formatione.

Cum Verba in universum in Temporibus, Modis et Personis formandis inter se consentiant easdemque sequantur leges, quae vero a vulgari regula discedunt, in his saltem nihil mutare soleant, quippe quod proprietates illae potius ad radicales literas spectent, quae aut abiiciuntur, aut cum cognatis literis permutantur, contrahuntur aut quiescunt, unde nomen *Verborum imperfectorum* et *quiescentium* iis venit; non sane vituperabitur, qui in *radice regulari* exponat ea, quae cunctis propria sunt atque communia. *Verborum gutturalium* autem discrimina tam levia sunt, ut ea a regulari verbo separare et seorsim de iis tractare vix opus habeamus. *Temporum* igitur et *Modorum* formationem, a qua ordiamur, sequetur *Personarum* flexio, expositis simul vocalium mutationibus, quae eo diligentius sunt considerandae, quo difficilius erit certas constituere regulas et e cognatis dialectis repetendas et linguae Samaritanae accommodandas.

1. Utuntur Samaritani duobus tantum temporibus *praeterito* atque *futuro*, *Modis* aeque, ut in Syntaxi docebitur, annumerandis; quibus accedit *Imperativus* cum *Infinitivi* et *Participiorum* formis. Vocalis *Praeteriti*, de qua §. 17. 1. diximus, in Futuro et Imperativo Peal abit in U (ࠉࠒࠈࠋ = יִקְטֹל — ࠒࠈࠋ = קְטֹל), in *intransitivis Verbis* autem et *mediae* aut *tertiae gutturalis* in A, in reliquis Coniugationibus retinetur vocalis singulis Praeteritis propria. Idem valet de *Participio*, quod in Coniugationibus activis duplex est, activa alterum, alterum passiva notione, quorum illud in Peal adsumit in altera syllaba E, in priore A (ࠒࠈࠋ = קָטֵל); hoc mediam inter et tertiam radicalem inserit literam ࠉ vocali I enuntiandam (ࠒࠈࠉࠋ = קְטִיל). In reliquis autem Coniugationibus, in quibus praefigitur litera ࠀ, retinentur in activa forma Praeteriti vocales, quarum ultima in Participio passivo cum A

permutari solet (Pa. ࠌࠒࠈࠋ = מְקַטֵּל — ࠌࠒࠈࠋ = מְקַטַּל). *Infinitivorum* diversa est formandi ratio; hoc tamen prae ceteris huc pertinet, in Peal esse simpliciorem radici magis congruam et praefixo ࠌ ut plurimum cognoscendam (ࠌࠒࠈࠋ = מִקְטַל), nec raro tamen quoque absolutam Hebraeorum formam (ࠒࠈࠅࠋ = קְטֹל) deprehendi, in reliquis autem activis Coniugationibus huic proprietati accedere terminationem ࠄ et ࠀࠄ Chaldaeorum more cum vocali A efferendam (Pa. ࠌࠒࠈࠋࠄ = קַטָּלָא, ܡܩܛܠܘ, Aph. ࠌࠒࠈࠋࠀࠄ haud dubie legendum מַקְטָלָאה), et in Passivis, quae eandem probant terminationem, desiderari praeter Ettaphal ࠌ praefixum. Literae autem aut syllabae ad *personas* significandas radici annexae et e Pronominibus separatis repetitae duplici ratione adhibentur. In *Praeterito* adiunguntur tertiae radicali, in Futuro autem radici praefiguntur *(Afformativae—Praeformativae)*; cuius diversae rationis causa expedita est, si *Futuri* flexionem diligentius consideraverimus, in quo his literis, cum extremae radicis parti adiungerentur literae et generis et numeri discrimen definientes, vix alius locus relinqueretur. Comprobatur hoc *Imperativi* formatione, qui, ut par est, literis personas designantibus destitutus easdem numeri generisque notas in fine servat.

Annot. Litera ࠌ Participiis praefixa vulgo, nec immerito, e Pronomine interrogativo (§. 16.) orta esse creditur, cum lateat quasi adhuc in eo subiectum, ita ut pateat, quod supra §. 12. dictum est, idem fere discrimen intercedere inter Pronomen interrogativum et hanc literam, quod animadvertitur in Graecorum τίς et τὶς, ubi similiter interrogativa notio cum indefinita permutatur et diverso accentu impetratur.

2. Quod ad Personarum flexionem attinet, in universum hoc notandum est, tertiam et secundam utriusque numeri generis discrimine discerni, non item primam, quae hac duplici forma eo facilius carere posset, quo minus quis de loquentis genere dubitaret, ut iam supra §. 13. 1. dictum est. Cum autem in hac formatione sibi quasi opponantur Praeteritum atque Futurum et facilior expetat explicandi ratio, ut deinceps de utroque agamus, non est, cur ab hoc discedamus ordine, licet Imperativum subesse Futuro formando haudquaquam negaverim. De Praeterito igitur exorsi haec tenenda sunt: A) Cum 3. Sing. masc. simplici insit radici utpote subiectum nudae actioni apprime conveniens et femininum ࠕ notam generis sibi vindicet, ubi potius ࠄ ex pronomine ࠄࠉࠀ repetitum exspectaveris, eo minus miraberis, quod lenior ࠄ cum

duriore litera ࠕ sit permutata, qua eadem Syri et Chaldaei utuntur, cum scias, utramque literam vicissim quoque adhiberi in nomine feminino formando. Eidem personae Pluralis masc. inservit ࠅ perinde ex ࠀࠍࠅࠍ repetitum ac ࠉ feminini nota ad ࠀࠍࠉࠍ reducit. In formanda 2. Sing. et Plur. suppeditaverunt Pronomina eiusdem personae literas ipsis radicales; nam ࠕ in masc. et ࠕࠉ in femin. aeque recordari nos iubent pronominis ࠀࠕࠄ s. ࠀࠕ m. et ࠀࠕࠉ f., ac in Plurali ࠕࠅࠍ masculini et ࠕࠉࠍ feminini terminatio eiusdem Pronominis Pluralem in memoriam revocant, e quibus ceteroquin origo magis elucet, quam in 3. Sing. et Plur. Primae denique Singularis terminatio ࠕ non quidem deprehenditur in Pronomine ࠀࠍࠉ; hinc causa huius permutationis potius in eo erit quaerenda, quod litera debilis ࠍ nimis mollis, nec reliquis Singularis formationibus satis consentanea videretur, quam in Plurali vel simpliciter vel in terminatione ࠍࠍ ex ࠀࠍࠍ s. ࠀࠍࠇࠍࠍ retinere non dubitarent.

Annot. Forma 2. Praet. Sing. a GESENIO in Carm. Sam. p. 43. laudata, quae pro ࠕ recepit literam ࠊ antiquissimis formis ࠀࠊࠄ s. ࠀࠍࠊࠄ = ࠀࠕࠄ propriam, et ibidem comprobatur exemplis ࠀࠋࠉࠊ *divulgasti;* ࠂࠋࠉࠊ *revelasti;* ࠊࠎࠉࠊ *operuisti;* ࠁࠓࠉࠊ *creasti;* ࠄࠅࠉࠊ *fuisti;* ࠀࠍࠈࠉࠊ *adduxisti;* inprimis verbis ࠋࠄ peculiaris fuisse videtur. Cuius quidem flectendi rationis in lingua Aethiopica in toto Praeterito receptae nec a vulgari Melitensium idiomate alienae licet Vir Celeberr. nulla vestigia se in Pentateucho Samaritano deprehendisse profiteatur, tamen non omnino ibi neglectam vidimus adeoque in Plurali adhibitam Gen. 42, 38., ubi Hebraicum תֵּלְכוּ per ࠀࠕࠉࠊࠅࠍ *ivistis* redditur.

B. Dum autem in Futuro hae personarum notae radici praefiguntur, elegit lingua e singulis Pronominibus personalibus eas consonantes, quae abiectis reliquis quam maxime origini suae cognoscendae aptae viderentur; ne vero generis numerique distinctio negligeretur, factum est, ut praeterquam tertiae radicali adderentur literae, quae et ipsae in Pronominibus utriusque notae deprehenderentur, ita ut Pronomina quasi divisa reciperent in se radicem, cui personarum notae praefigerentur, numeri generisque adnecterentur, quod inprimis animadvertitur in 2. Sing. fem. ࠕ———ࠉ ex ࠀࠕࠉ, et in utroque Pluralis genere ࠕ———ࠅࠍ m. et ࠕ———ࠍ f. ex ࠀࠕࠅࠍ m. et ࠀࠕࠉࠍ f. has literas mutuante. Quemadmodum autem in 3. Sing. masc. personae nota ࠉ adhibetur ex ࠄࠅࠀ ob cognatam literarum ࠅ et ࠉ naturam ducenda, ita idem in Plurali observatum videmus, ubi ࠉ———ࠅࠍ non

potest non ex ࠀࠍࠅࠍ repeti; dum autem in 3. Sing. fem. litera praeformativa, ut in Praeterito, in ࠕ indurescit, in 3. fem. Plur. retinetur ࠉ in ࠍ — — — ࠉ ex ࠀࠍࠉࠍ, quia terminatio ࠍ cum praecedente vocali A efferenda genus iam satis distingueret a masculino. Designandae 2. Sing. masc. sufficiebat ࠕ ex ࠀࠕࠄ; et qua ratione reliqua huius personae Pronomina distenta radicem includant, iam paullo ante vidimus. In prima denique Singularis ex ࠀࠍࠄ s. ࠀࠍࠉ litera initialis ࠀ est recepta, et, ne eadem Pluralis persona, cui lingua in fine signum numeri addere supersederet, cum Singulari confunderetur, de industria ࠍ e Pronomine ࠀࠍࠍ s. ࠀࠍࠇࠍࠍ adhibitum fuisse apparet.

C) In Imperativo denique formando, qui et in aliis linguis personae nota caret, in secunda tantummodo usitato utpote ea persona, quae mandato exigendo maxime sit idonea, retinuerunt quoque Samaritani e 2. Futuri generis numerique distinctiones ita, ut in 2. Sing. fem. ࠉ radici adderent, in Plurali masculino autem e terminatione Futuri (ࠅࠍ) abiicerent ࠍ et in feminino Hebraeorum et Chaldaeorum morem secuti, quorum illi נָה hi נָא scribunt, terminationem ࠍ litera ࠄ augerent.

3. Restat, ut accuratius disquiratur, quamnam exserant vim haec additamenta aut praefixa personalia in vocalium mutationes. Leges, quae in singulis observantur, hae sunt:

A) In *Praeteritis* flectendis vocalis radici propria retinetur

a) ante afformativas literas, aut syllabas, quae a consonante incipiunt, quo pertinent in Singulari 2. masc. ࠕ (ࠒࠈࠋࠕ = קְטַלְתָּ) et fem. ࠕࠉ (ࠒࠈࠋࠕࠉ = ܩܛܠܬܝ), in Plurali 2. masc. ࠕࠅࠍ (ࠒࠈࠋࠕࠅࠍ = קְטַלְתּוּן) et fem. ࠕࠉࠍ (ࠒࠈࠋࠕࠉࠍ = ܩܛܠܬܝܢ, קְטַלְתֵּין) et in 1 comm. ࠍ aut ࠍࠍ (ࠒࠈࠋࠍ et ࠒࠈࠋࠍࠍ = ܩܛܠܢ, ܩܛܠܢ); b) ante terminationes 3. Plur. masc. et fem. ࠅ et ࠉ, quae accentu carent (ࠒࠈࠋࠅ = קְטַלוּ — ࠒࠈࠋࠉ = ܩܛܠܝ). Liberior autem in his est vocalium usus quam apud Hebraeos, quippe Samaritani Syrorum et Chaldaeorum more vocalem retineant Praeteritis singulis propriam, ita ut in *Peal verbi transitivi*, in *Ethpaal* et *Ettaphal* in syllaba radicali enuntietur vocalis A, in *Peal intransitivorum* autem reliquisque Coniugationibus vocalis E adhibeatur. Ubi vero accentus transfertur in syllabas, a vocali incipientes radici annexas, ut in ࠕ, quod in 3. Sing. fem. praecedente A pronuntiatur (ࠒࠈࠋࠕ = קַטְלַת ܩܛܠܬ), in 1 Sing. autem praecedentem habet E (ࠒࠈࠋࠕ = קִטְלֵת, ܩܛܠܬ), vocalis syllabae

radicalis in omnibus Praeteritis excidere solet. Ne autem cumulatis ita consonantibus, quae vocalibus destitutae forent, paullo durior existeret enuntiatio, pro arbitrio lectoris vocalis auxiliaris I vel ut apud Syros E admittitur; in Ethpeel autem magis placet cum Syris primae radicali vocalem A supponere (ܐܶܬܩܛܶܠ = ࠀࠕࠒࠈࠋ).

B) Quod ad *Futurum* attinet, vocalis ei propria, quam et Castellus in Peal, nisi ubi gutturales aut ࠓ vocalem A naturae suae convenientem postulant, U esse voluit, abiicitur ante ࠉ 2. fem. Sing. (ࠕࠒࠈࠋࠉ = תִּקְטְלִי(ן)) et in 3. atque 2. Plur. ante ࠅࠍ et ࠍ (ࠉࠒࠈࠋࠅࠍ = יִקְטְלוּן — ࠕࠒࠈࠋࠍ = תִּקְטְלָן), quae itidem accentum e syllaba radicali ad se arripiunt. Praefixis autem literis personalibus quaenam vocalis sit attribuenda, ubi prima radicalis vocali destituitur ut in *Peal*, et utrum Syrorum consuetudinem sequamur vocalem A amantium, an Chaldaeorum, qui cum Hebraeis I praeferunt, non satis liquet, nisi formatio magis Chaldaica nobis persuadeat hic eadem uti vocali, quod iam Castello haud displicuit. In Futuro *Ethpeel*, *Ethpaal* et *Ettaphal* autem, ubi praefixis cedit litera ࠀ syllabae ࠀࠕ, pariter huius vocalis (E aut I) retinenda erit atque in Aphel abiecto praeformativo ࠀ huius vocalis A (ࠉࠒࠈࠉࠋ s. ࠉࠒࠈࠋ = יַקְטֵל). In Pael tantummodo carent vocali (ࠉࠒࠈࠋ = יְקַטֵּל). In 1. Sing. ob debilem literae ࠀ naturam in omnibus Futuris vocalis E accommodari potest, excepta 1. Fut. Aphel, quae vocalem A tenet; in 1. Fut. Pael autem arbitrio lectoris relictum est, utrum cum Chaldaeis A, an cum Syris E efferre malit (ࠀࠒࠈࠋ = אֲקַטֵּל s. ܐܶܩܰܛܶܠ).

C) *Imperativi* denique formatio ea est, ut, licet Futuro sit affinis, tamen vocalem U, quam Castellus commendat, ubivis in Peal retineat, et ita accedat legibus in Praeterito observatis, ubi ante terminationes ࠅ et ࠉ, quae accentum sibi vindicare non possint, vocalis radici propria servanda est (ࠒࠈࠋࠉ קְטֻלִי ܩܛܘܿܠܝ — ࠒࠈࠋࠍࠄ = קְטֻלְנָא). In reliquarum Coniugationum *Imperativis* eadem lex invaluit, vocali syllabae radicalis ubique firmiter retenta (Pa. ࠒࠈࠋࠉ = קַטֵּלִי, ܩܰܛܶܠܝ — Aph. ࠀࠒࠈࠋࠅ = אַקְטִלוּ s. ܐܰܩܛܶܠܘ).

D) Nec paragogicas Futuri et Imperativi formas prorsus neglexerunt (cf. §. 10. 1.) Samaritani, quibus in 1. Futuri et in Imperativo masc. Sing. obviis et litera ࠄ, quae vocali A pronuntiatur, auctis, vel propensior ad agendum animus, vel mandatum,

quod ad preces magis inclinat, significatur. Huius autem loci potissimum est disquirere, num addita hac litera vocalium mutatio necessaria sit. Cum tamen neque Syri neque Chaldaei has formas receperint, aequum erit, Hebraeorum, a quibus Samaritani eas mutuarent, sequi pronuntiandi rationem, qui in Futuro vocalem syllabae radicalis abiicere solent; quod similiter in 2. fem. Sing. Futuri apud Samaritanos animadvertitur; ita ut et hic ࠀࠔࠌࠏࠄ Hebraeorum more אֶשְׁמְעָה, Imperativi autem forma, qui hoc non admittat, ࠏࠆࠓࠄ = עָזְרָה sit enuntianda.

Annot. Quo melius haec dicta perspiciantur, tabulas apponere nobis visum est, quibus uno obtutu ante oculos ponerentur, quae huc usque de verbo regulari formando exposita sunt, nec vocales Hebraicas adpingere dubitavimus, ut ne quis in pronuntiandis singulis formis errare possit. Cum autem Verbum regulare tribus constet literis, hic autem ea potissimum consideranda sint, quae ei flectendo et formando competant, asteriscis pro iis usi sumus, quo certius singulae proprietates lectori in memoriam revocarentur.

I. Tabula flexionis Personarum.

1. c.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.		1. c.	2. f.	2. m.	3. f.	3. m.		
***ࠍࠍ / ࠍ	***ࠕࠉࠍ	***ࠕࠅࠍ	***ࠉ	***ࠅ	Pluralis.	***ࠕ	***ࠕࠉ	***ࠕ	***ࠕ	***	Singularis.	Praet.
ࠍ***	ࠕ***ࠍ	ࠕ***ࠅࠍ	ࠉ***ࠍ	ࠉ***ࠅࠍ		ࠀ***	ࠕ***ࠉ	ࠕ***	ࠕ***	ࠉ***		Futur.
	***ࠍࠄ	***ࠅ					***ࠉ	***				Imper.

II. Tabula Coniugationum et formationis Temporum atque Modorum.

	Ettaphal.	Aphel.	Ethpaal.	Pael.	Ethpeel.	Peal.	
	ܐܬ***	ܐ*** (ܢ**ܢ*)	ܐܬ***	***	ܐܬ***	*** (··)	Praet.
	ܢܬ***	ܢ*** (ܢ**ܢ*)	ܢܬ***	ܢ***	ܢܬ***	ܢ***	Futur.
	ܐܬ***	ܐ***	ܐܬ***	***	ܐܬ***	***	Imper.
	ܡܬ***ܬܐ	ܡ***ܬܐ	ܡܬ***ܐ	ܡ***ܐ	ܡܬ***ܐ	ܡ*** **ܝ*	Infin.
m.		ܡ***		ܡ***		***	Part. act.
f.		**ܐ		**ܐ		**ܐ	
m.	ܡܬ***	ܡ***	ܡܬ***	ܡ***	ܡܬ***	**ܝ*	Part. pass.
f.	**ܐ	**ܐ	**ܐ	**ܐ	***ܐ	*ܐ	

§. 19.

De Coniugationis Peal formatione et significatione.

1. Iam supra §. 17. 1. dictum est, radicem verbi (Peal) monosyllabam cum diversis efferri vocalibus, quatenus notio eius sit *transitiva* vel *intransitiva*, et illam quidem distingui vocali A ab hac, quae vulgo E, in paucissimis O assumat. Vocalem A autem commune antiquitus fuisse vinculum, quo literae radicales continerentur, testatur passim lingua Hebraica, quam haec lex non totam penetravit. Cum autem Samaritanos constet magis Syrorum et Chaldaeorum tam flectendi quam enuntiandi leges suas fecisse, qui inter alias quoque constantius quam Hebraei *intransitiva Verba* cum vocali E pronuntiarent, non dubitamus ea quoque Verba cum hac vocali efferre, in quibus Hebraei vocalem A retinuerunt, ut ࠔࠕࠒ = ܫܬܩ *quievit, siluit* (שָׁתַק); ࠉࠕࠁ = ܝܬܒ *sedit* (יָשַׁב). Quamvis autem *intransitiva forma* in O apud Syros nonnisi probetur verbo ܩܦܘܪ *horruit*, videtur tamen lingua Samaritana exempla plura suppeditare ex Hebraeo pariter atque Chaldaeo sermone repetita, ut ࠉࠊࠋ = יְכֹל *potuit* (§. 28. A. 2.); ࠃࠌࠊ = דְּמֹךְ *dormivit*. In flectendis autem his *Verbis intransitivis*, ut apud Syros et Chaldaeos, retinentur vocales radici propriae, ubi *transitiva* vocalem A servant, ut ࠔࠕࠒࠕ = ܫܬܩܬ *quievisti;* ࠃࠇࠋࠅ = ܕܚܠܘ *timuerunt;* nec minus in Futuro et Imperativo sibi vindicant vocalem A, ut ࠉࠓࠂࠆ = ܢܪܓܙ *succensebit*, quam Verba mediae aut tertiae gutturalis, v. c. ࠉࠔࠌࠏ = יִשְׁמַע *audiet;* ࠓࠇࠒ = רְחַק *procul recede.*

Annot. Occurrunt autem plures formae, in quibus Samaritanus Hebraeum textum imitatus est. Sic A) in Praet. pro 3. f. Sing. in ࠕ desinente, legitur = קָטְלָה Lev. 5, 1. ࠔࠌࠏࠄ = שָׁמְעָה *audivit;* v. 17. ࠏࠁࠃࠄ = עָשְׂתָה *fecit*; Deut. 20, 11. ࠐࠕࠇࠄ = פָּתְחָה *aperuit;* v. 12. 25, 11. Exod. 23, 28.; Num. 16, 30. b) 1 Sing. formae קְטַלְתִּי deprehenditur Gen. 19, 34. ࠔࠊࠁࠕࠉ (= שָׁכַבְתִּי) *dormivi;* 21, 30. ࠇࠐࠓࠕࠉ (= חָפַרְתִּי) *fodi;* 27, 4. ࠓࠇࠌࠕࠉ *amavi;* 9, 13. 26, 9. et *alibi saepius;* adeoque cum Suff. Exod. 31, 11. ࠐࠒࠃࠕࠉࠊ *praecepi tibi;* Num. 22, 29.; interdum ࠕ insertum legitur ante ࠕ ut Gen. 30, 26. ࠐࠋࠇࠕࠕ *servivi;* c) pro vertendi vitio erit habendum, si 3 f. Plur. in ࠉ desinit, ut Exod. 1, 17., ubi וַתִּירֶאןָ recte vertitur per ࠃࠇࠋࠉ, quod autem sequitur עָשׂוּ per ࠏࠁࠃࠉ, pro qua lectione ࠏࠁࠃࠅ erit restituendum; d) in 2. f. Pl. eiecto ࠉ occurrita li-

quoties forma Hebraica, ut Exod. 1, 18. ࠏࠁࠃࠕࠍ = עֲשִׂיתֶן *fecistis;* adscripta lineola supra ࠀ (§. 3. 2.); et e) pro vulgari 1 Pl. persona cum terminatione ࠍࠍ reperitur quoque simplicior Syriasmum spirans, ut Gen. 44, 8. ࠏࠆࠓࠍ *reduximus;* Num. 21, 7. Num autem f) quod Gen. 20, 6. obvium est exemplum 2. Sing. m. ࠏࠁࠃࠕࠄ = עָשִׂיתָ sit scribendi vitium, cum, quominus ࠄ pro Suff. habeatur, impediat sequens ࠃࠄ, definire non audemus; similiterque de 3. Pl. m., quae Castello auctore Arabum more litera ࠀ augeatur (فَعَلُوا), ut Gen. 49, 23. ࠈࠋࠌࠅࠀ *oppresserunt* et Num. 32, 39., dubitari potest, cum ࠀ utroque loco propter Suff. videatur esse insertum. Quod B) *Futurum* attinet plerumque defective scriptum, haud raro occurrunt exempla, in quibus a) ࠅ insertum legitur. Exempla habebis Gen. 6, 7. ࠀࠔࠒࠅࠋ *subvertam;* 12, 3. et de verbis mediae ࠀ eiecta hac litera, cuius locum obtinet ࠅ Gen. 24, 47. ࠀࠔࠅࠋ *interrogabo;* et v. 57. pro quo alibi, ut Exod. 3, 22. ࠉࠔࠀࠋ. Similiter eiicitur litera ࠄ nec tamen compensatur per ࠅ, ut Num. 34, 4. ࠉࠎࠓ pro quo v. 5. rectius ࠉࠎࠄࠓ verbi ࠎࠄࠓ s. ࠎࠇࠓ *circuivit;* nisi forte h. l. de duplici verbo ࠎࠅࠓ et ࠎࠄࠓ, ut ࠎࠅࠁ et ࠎࠄࠁ *consenuit,* cf. §. 6. 2. D. cogitandum sit. b) In 1. Sing. pro Praeform. ࠀ interdum legitur ࠄ (§. 6. 1. E.), ut Exod. 4, 18. ࠄࠏࠎࠓ *redibo;* quae forma confirmatur quoque exemplis verborum ࠐࠉ in Aph., ut Exod. 4, 12. 15. c) 2 Sing. f. interdum scribitur cum ࠍ paragog., ut Gen. 35, 15. ࠕࠎࠁࠉࠍ *accipies;* et contra d) 2. et 3. Plur. m. interdum Hebraeorum more formatae reperiuntur abiecto ࠍ, ut Gen. 8, 22. ࠉࠁࠈࠋࠅ *deficient;* 12, 12. ࠉࠇࠌࠋࠅ *videbunt;* similiterque Exod. 32, 1. Deut. 22, 16. 31, 12. 16. 17. 33, 19. 34, 9. 31, 29. ࠕࠏࠁࠃࠅ *facietis.* Paragogica denique Futuri forma Hebraeorum (§. 18. 3. D.), licet rarior, invenitur tamen Gen. 30, 31. ࠀࠏࠆࠓࠄ *redibo*; Exod. 6, 5., ubi Chald. utitur Part. cum Pron. 1 Sing. Quae C) de Imperativo sunt observanda, consentiunt ea fere cum Futuri proprietatibus, cum et ibi a) aliquoties occurrant formae cum ࠅ scriptae, ut Gen. 41, 43. ࠊࠓࠅࠆ *praedica;* et Num. 21, 17. ࠎࠋࠅࠒࠉ *ascende;* b) exempla 2. Pl. f. rarissima sunt et adeo forma apocopata leguntur, ut Gen. 4, 23. ubi Hebraica verba שְׁמַעַן הַאֲזֵנָּה – redduntur ࠔࠌࠏࠍ – ࠀࠑࠉࠕࠉࠍ *audite* et *auscultate* (pro ࠔࠌࠏࠍࠄ), et ita quoque Exod. 2, 20., ut facile intelligatur, quam anxie in eiusmodi formis interpres Samaritanus Hebraeum secutus sit. c) Paragogica Imperat. forma occurrit Gen. 19, 32. ࠋࠊࠄ = לְכָה; 25, 31. ࠆࠁࠍࠄ *vende;* 27, 25. et alibi. Quamvis vero D) §. 18. 1. iam observatum sit, Hebraeorum Infinitivi absoluti et constructi discrimen fere esse sublatum, nisi quod prior in longe plerisque locis cognoscatur abiecto ࠌ, ibidemque dictum, formam absolutam haud raro Hebraeorum more recipere ࠅ mediam inter et tertiam radicalem, ut Gen. 18, 10. ࠏࠆࠅࠓ = שׁוֹב; 24, 5. 50, 15. Gen. 22, 17. ࠁࠓࠅࠊ = בָּרֵךְ; 37, 33. ࠏࠈࠅࠐ = טָרֹף; 44, 28. Exod. 21, 36. 22, 13. Num. 16, 42. Deut. 7, 26. et alibi saepius; non desunt tamen exempla, in quibus absoluta forma ࠌ retinet, ut Gen. 37, 8. ࠌࠔࠋࠈ = מָשׁוֹל; 43, 7 (6). ࠌࠇࠊࠅࠌ = יָדוֹעַ; Exod. 15, 26. ࠌࠔࠌࠏ = שָׁמוֹעַ (cf. 19, 5. ࠔࠌࠏ);

23, 22. Deut. 15, 11., pariter ac Infinitivus constructus duplici hac ratione formatur, ut Gen. 19, 22. [Samar.] = לַעֲשׂוֹת; 20, 6. [Samar.] = לִנְגֹּעַ; 35, 22. Num. 35, 32. Interdum occurrit quoque Infin. cum [Samar.] in fine, quae forma in reliquis Coniugatt. usitata rarior in Pe. reperitur. Huc tamen pertinent Gen. 8, 12. [Samar.] = שׁוּב, 11, 6. [Samar.] = לַעֲשׂוֹת, Gen. 49, 33. Exod. 31, 13. 36, 2. et absol. [Samar.] = סָקוֹל (21, 28. [Samar.]) Lev. 24, 16. Neque modo ante Suff. Infinitivi terminantur in [Samar.] et [Samar.], sed et alibi sine iis, ut Gen. 37, 8. [Samar.] [Samar.] = הֲמָלֹךְ תִּמְלֹךְ (nisi forte potius scribendum [Samar.]); Exod. 31, 5. [Samar.] *ad perficiendum;* aut in [Samar.], ut Num. 22, 37. [Samar.] = שָׁלֹחַ cf. Exod. 13, 17. Pro [Samar.] interdum ponitur [Samar.], ut Gen. 15, 13. [Samar.] = יָדֹעַ. Singularis denique pro absoluto Hebraeorum Infinitivo posita forma est ea, quae Chaldaeorum more adiungit literis radicalibus ן, ut Lev. 19, 20. [Samar.] = הָפְדֵּה (sq. verbo finito [Samar.]); Gen. 50, 24. 25. [Samar.] = פָּקֹד (sq. [Samar.]); Exod. 3, 16. 13, 19. E) Praeter Participiorum formas iamiam allatas hae in usu sunt: a) Part. act. recepto inter mediam et tertiam rad. [Samar.], ut Gen. 9, 6. [Samar.] *effundens;* 21, 22. [Samar.] *faciens* 49, 27. [Samar.] *rapiens;* Exod. 13, 2. 12. Gen. 13, 5. 14, 19. Num. 35, 21. Rarior est haec forma in Passivis, ut Gen. 3, 14. [Samar.] = אָרוּר *maledictus;* 9, 25. [Samar.] *benedictus* (saepius [Samar.] et [Samar.]); Gen. 40, 3. [Samar.] *vinctus* (v. 5. [Samar.]); Deut. 21, 23. Frequenter Participia formae passivae inprimis Verborum intransitt. obtinent c) notionem activam, ut Gen. 7, 21. [Samar.] *repens;* 15, 17. [Samar.] *fumans;* 18, 17. 37, 35. [Samar.] *lugens;* 45, 10. 23. 49, 14. Exod. 11, 5. [Samar.] *habitans* et alibi saepius. Praeterea legitur Exod. 9, 20. [Samar.] *timens;* et passiva forma sed activa notione cum [Samar.] parag. Gen. 49, 11. [Samar.] (= אֹסְרִי) *ligans, alligans.*

2. Peal significat a) vel simplicem actionem, sive careat obiecto, ut [Samar.] *repsit;* [Samar.] *arsit; fumavit,* sive adiunctum habeat, ut [Samar.] *praecepit;* [Samar.] *scripsit;* vel b) *statum* aut *conditionem,* subiecto, extra quod sese haud exserat, ita inhaerentem, ut vel ad naturam eius referatur, ut [Samar.] *magnus fuit;* [Samar.] *senex fuit;* [Samar.] *salvus, integer fuit;* [Samar.] *potuit;* vel a patiendo parum differat, ut [Samar.] *mortuus est;* [Samar.] *sitivit;* vel ad animum pertineat eiusque affectus, ut [Samar.] *tristis fuit;* [Samar.] *succensuit;* [Samar.] *amavit;* [Samar.] *odit;* [Samar.] (رَحِمَ) *misertus est;* [Samar.] *timuit;* [Samar.] *obediens fuit;* in quibus actio in oculos non incurrit; quae tamen et ipsa obiectum sibi subiicere possunt. In aliis denique c) quae in radice vocali E et A discernuntur, forma cum illa enuntiata designat *conditionem,* cum hac *actionem intransitivam,* ut [Samar.] (= קָרֵב et קָרַב) *pro-*

pinquus fuit et *appropinquavit;* ࠓࠇࠒ (=רְחֵק et רָחַק) *remotus fuit* s. *procul abfuit* et *procul recessit.*

§. 20.

De Ethpeel eiusque significatione.

1. Externa huius formae signa sunt syllaba ࠀࠕ radici praefixa et vocalis E sub media radicali. Oritur sic e radice ࠐࠋࠂ *divisit, separavit;* ࠀࠕࠐࠋࠂ *divisus, separatus est;* et in Verbis a litera sibilante incipientibus transponitur illa (§. 7.) ita cum ࠕ syllabae reflexivae, ut post ࠔ et ࠑ retineatur ࠕ, v. c. ࠔࠐࠊ *effudit;* Ethpe. ࠀࠔࠕࠐࠊ *effusus est;* ࠑࠋࠇ *ascendit* Ethpe. ࠀࠑࠕࠋࠇ id., post ࠆ autem permutetur cum ࠃ, ut ࠀࠆࠃࠏࠒ *vocatus est* a ࠆࠏࠒ *vocavit;* post ࠑ cum ࠈ, ut ࠀࠑࠈࠏࠃ *deprehensus est* a ࠑࠏࠃ *deprehendit;* in quibus praeterea, cum sint mediae gutturalis, vocalis E abit in A. Ubi prima rad. est ࠀ, abiicitur ࠀ syllabae ࠀࠕ et Hebraeorum more aut iniungitur radicali, ut ࠀࠕࠒࠍ (pro ࠀࠕࠀࠒࠍ) *obduratus est* a ࠀࠒࠍ *durus, gravis fuit;* aut assimilatur literis ࠃ et ࠈ, ut ࠀࠃࠁࠒ (=Chald. אִדְּבַק) *adhaesit* i. q. Pe. ࠃࠁࠒ; ࠀࠈࠌࠓ (=אִטְּמַר) *abscondidit se* a ࠈࠌࠓ *abscondidit.* Quemadmodum autem Hebraei idem observant in radicibus a כ incipientibus, ut הִכּוֹנֵן pro הִתְכּוֹנֵן, ita quoque Samaritani hoc interdum imitati sunt, ut ࠀࠊࠍࠔ (= ܐܬܟܢܫ Hebr. נֶאֱסַף) *congregatus est* a ࠊࠍࠔ *congregavit;* cui praeterea adiunxerunt literas ࠒ et ࠌ, rarissime ࠍ, ut ࠀࠒࠁࠓ (=נִקְבַּר) *sepultus est* a ࠒࠁࠓ *sepelivit;* ࠀࠌࠋࠉ pro ࠀࠕࠌࠋࠉ *repletus est* a ࠌࠋࠀ *plenus fuit;* ࠀࠍࠔࠌ pro ࠀࠕࠍࠔࠌ (=Ch. אִתְנְשֵׁם) *respiravit.*

Annot. 1. Licet autem Verbis ࠊࠍࠔ et ࠌࠅࠕ in Lexicis tribuatur significatio passiva, tamen ࠀࠌࠅࠕ, quo redditur Num. 25, 14. hebraicum הֻכָּה et passivae utriusque Verbi formae, quae Gen. 15, 15. ࠕࠀࠊࠍࠔ *congregaberis* (=תִּקָּבֵר) et Exod. 10, 28. ࠕࠀࠌࠅࠕ *morieris* (=תָּמוּת) deprehenduntur, evincunt, in his verbis cogitandum esse potius de assimilatione non ubivis observata, quam de primitiva eorum notione passiva. Similiter elisa deprehenditur ࠄ prima radicalis post syllabam ࠀࠕ in verbo ࠄࠐࠊ *mutavit, convertit;* Exod. 7, 20., ubi וַיֵּהָפְכוּ vertitur a Samaritano ࠅࠀࠕࠐࠊࠅ, in qua elisione nemo offendet, qui debilem huius literae naturam noverit. Quodsi vero hoc neglectum videmus Num. 18, 23. 24., ubi ࠉࠕࠀࠇࠍࠍ=יִנְחֲלוּ *possidebunt, haereditabunt* legitur, pro quo ibidem quoque invenitur ࠉࠕࠍࠇࠋࠍ, sequitur, hanc proprietatem non convenire mediae radicali, licet transpositio occasionem huius elisionis suppeditare videatur.

Annot. 2. Cum autem literae ࠀ et ࠄ a Samaritanis frequenter inter se permutentur (§. 6. 1. E.), oriuntur quoque formae Hebraeorum Coniugationi Hithpael similes, ut Gen. 13, 17. ࠄࠕࠄࠋࠊ = הִתְהַלֵּךְ *ambula;* (cf. فيّض *extendit*) 16, 9. ࠄࠕࠏࠍࠉ = הִתְעַנִּי *afflige te;* etc. Quamvis vero hae formae in aliis, ut Num. 11, 18. ࠄࠕࠒࠃࠔࠅ = הִתְקַדְּשׁוּ *sanctificate vos* Coniugationi Ethpaal sint accensendae, in iis tamen, in quibus apud Samaritanos Pael aut inde ortum Ethpaal investigari non potest, aut ubi haec forma Hebraica non subest, statuendum erit ad Ethpeel potius pertinere, ut Gen. 25, 33. ubi ࠄࠔࠕࠁࠏ *iura* respondet Hebr. הִשָּׁבְעָה. Difficilior quaestio haec est, num interpres Samaritanus Hebraeorum Niphal quoque imitatus fuerit; quod affirmare non dubitamus prolatis ante omnia exemplis hanc Hebraeorum formam mere reddentibus, quo pertinent Gen. 10, 25. ࠍࠐࠋࠂࠕ = נִפְלְגָה *divisa est;* 17, 14. ࠀࠒࠈࠏ = וְנִכְרְתָה *exterminabitur* (vocalibus ex Hebraeorum Fut. Ni. repetitis); 41, 38. ࠄࠍࠔࠊࠇ (= הֲנִמְצָא ?) *num reperietur* (cf. Gen. 19, 15. ࠄࠔࠕࠊࠇࠉࠍ = הַנִּמְצָאֹת). Idem iam valebit de ࠄࠂࠆࠓ, quo Exod. 12, 48. Hebraeorum הִמּוֹל exprimitur Lev. 6, 20. nec non de ࠄࠌࠔࠇ ad hebr. הִמָּשַׁח formatum; Deut. 32, 50. Quid quod de Futuri formis dubitemus, quae Lev. 26, 41. ࠉࠊࠍࠏ = יִכָּנַע *humiliabitur;* 27, 20. ࠉࠐࠓࠒ = יִגָּאֵל *redimetur;* v. 33. Num. 21, 27. ࠕࠁࠍࠄ = תִּבָּנֶה et alibi Deut. 13, 16. 15, 12. 25, 11. 28, 68. leguntur; ita ut confirmentur exempla, quibus Hebraeorum נֶאֱסַף exprimatur, ut Num. 20, 24. ࠉࠊࠍࠔ = יֵאָסֵף, 27, 13. 31, 2., nec opus sit Coniugationi Peal huius verbi passivam tribuere notionem, ut supra iam vidimus. Quo minus autem perperam aliquis credat, Samaritanum in his et similibus literas tantum hebraicas transcripsisse, qui in his locis explicandis laboraret, impediunt loci, in quibus pro Verbo Hebraico aliud e lingua sua substituit, nec flexionem Hebraeorum retinuit; ut Exod. 12, 15. ࠀࠕࠏࠒࠓ = נִכְרְתָה; Lev. 25, 23. ࠀࠆࠃࠁࠍ = תִמָּכֵר et alia plura. — Neque hic desunt exempla, in quibus 2. et 3. Plur. m. Fut. ࠍ abiicitur, ut Gen. 25, 23. ࠉࠕࠐࠓࠒࠅ = יִפָּרֵדוּ *separabuntur.*

2. Propria est huic formae ut plurimum notio *reflexiva*, quatenus actio in agentem redit, ut ࠀࠈࠌࠓ (pro ࠀࠕࠈࠌࠓ), *abscondidit se;* ࠀࠔࠕࠌࠓ (φυλάττεσθαι) et ࠀࠕࠍࠈࠓ *sibi cavit, se custodivit;* ࠀࠕࠐࠓࠔ *se separavit;* adeo in *intransitivis*, ut ࠀࠌࠋࠉ (pro ࠀࠕࠌࠋࠉ) *se implevit;* ubi autem haec actio *reflexiva* ad plures refertur, oritur inde significatio *reciproca*, ut ࠀࠕࠉࠂࠓ *rixari invicem;* hinc quoque dicitur de actione, cuius plures participes esse solent, ut ࠀࠆࠃࠌࠍ *se sistere certo tempore alicubi coram aliquo* s. *sich über Zeit und Ort der Zusammenkunft verabreden.* In nonnullis propria *reflexiva* significatio iterum transit in activam, ita tamen, ut in his obiectum admitti nequeat, ut ࠀࠔࠕࠁࠏ (= Ch. אִשְׁתַּבַּע) pr. *septem* (sc. vi-

ctimis) *sese obstrinxit* i. e. *iuravit;* ࠀࠕࠍࠁࠀ pr. *vatem sese gessit* i. e. *vaticinatus est;* nisi hoc, licet pro utroque Hebraeus utatur forma Niphal, ob Chald. אִתְנַבִּי et Syr. ܐܬܢܒܝ pro Ethpaal sit habendum. Cum igitur in his Ethpeel parum differat a Peal, in aliis tamen hoc intercedit inter utrumque discrimen, ut illud ad animum magis spectet; sic ࠀࠕࠍࠇࠌ (=נִחַם) *poenitentiam sensit.* Passivam denique notionem reflexivae cognatam, cum, ad quem redeat actio, perinde sit habendus ac qui patiatur aliquid, deprehendimus in iis potissimum, quae a transitivis formantur, ut ࠀࠔࠕࠌࠏ *auditus est;* ࠀࠕࠁࠄࠋ *conturbatus est.*

§. 21.

De Pael eiusque significatione.

1. Licet de hac Verbi forma, in priore syllaba cum vocali A, in altera cum E, aut ubi alterutra radicalis ultimae syllabae gutturalis est, itidem cum A enuntianda, ad quam praeterea literae praeformativae sine vocali, ut iam supra §. 18. dictum est, accedunt, a nonnullis dubitatum sit, tamen et significatio et signa externa nos inducunt contendere, hanc quoque Samaritanis probe innotuisse. Nec adeo credendum est, Pentateuchi interpretem, qui et ipse uteretur Codice Hebraeo vocalibus destituto, versioni suae tam male consuluisse, ut non, quoad eius fieri posset, textum Hebraeum quam accuratissime redderet, cum ceteroquin in Participiis optimum in Hebraeo haberet ducem. Praeterea autem et ipsi suam linguam subvenisse, docet Infinitivi forma, quae peculiari terminatione gaudeat, ita ut cum eadem in Peal forma vix confundi possit. Utrumque exemplis illustrabimus. Praeter praefixum enim ࠌ Infinitivus cognoscitur terminatione literae ࠄ (=Chald. א ָ), ut Exod. 5, 2. ࠋࠌࠔࠋࠇࠄ = לְשַׁלַּח *ad dimittendum;* 29, 1. ࠋࠌࠊࠄࠍࠄ = לְכַהֵן *ut sacerdotio fungeretur;* ibidem ࠋࠌࠒࠃࠔࠄ = לְקַדֵּשׁ *ad sanctificandum;* v. 30. ࠋࠌࠔࠓࠕࠄ = לְשָׁרֵת *ad ministrandum.* Plura invenies Exod. 29, 33. 30, 16. 36, 18. Lev. 1, 4. 16, 17. Num. 8, 19. 24, 1. quae omnia cum textu Hebraeo conspirant. Similiter Participium, quo minus pro Participio Pe. habeatur, impedit ࠌ praefixum, ut Gen. 41, 32. ࠌࠌࠄࠓ = מְמַהֵר *properans;* 21, 9. ࠌࠑࠇࠒ = מְצַחֵק *subsannans* et fem. 27, 8. ࠌࠑࠅࠉࠄ = מְצַוָּה *mandans.* In reliquis Temporibus atque Modis haud raro distinxit hanc formam a Peal litera ࠕ inter utramque ultimam radica-

lem inserta, ut Exod. 36, 16. ࠃࠁࠀࠒ = וַיְחַבֵּר *coniunxit*; Lev. 14, 9. ࠉࠎࠐࠀࠓ = יְגַלַּח *radet*; Num. 6, 9. 18. 17, 8. 32, 4. 41., quam interdum nec in personarum flexione, ut Deut. 2, 35. ࠊࠁࠀࠔࠍࠍ *subegimus* addere neglexit. In radicibus med. rad. ࠀ accedente hoc signo litera radicalis cum ࠉ permutatur, ut Num. 19, 13. ࠎࠉࠀࠁ *contaminavit* a ࠎࠀࠁ; Deut. 2, 34. ࠔࠉࠀࠓࠍࠍ (= הִשְׁאַרְנוּ) *reliquimus*. Participiis insertum, ut Deut. 12, 10. ࠌࠎࠄࠀࠍ (= מַנְחִיל) *possidens*; videtur significare, distinguendum esse illud a Participio Aphel, quod in textu Hebraeo reperiatur, sine ࠀ scribendo. De Polel et Palpel vid. §. 29. 30.

Annot. In Pael Verborum med. ࠀ haud immerito suspicamur eam flectendi rationem esse adhibendam, de qua §. 29. 3. in Verbis ࠏࠅ exposuimus, ut scilicet illud ࠉ ubicunque sit mobile ab initio syllabae, in iis autem Verbi formis, in quibus syllaba afformativa a vocali incipiens ultima radicis litera opus habet, primae radicali adiunctum cum praecedente A in diphthongum Ai abeat. Eadem regula quoque valet de Ethpaal horum Verborum formando §. 22. 1.

2. Quae cum ita sint, notionem huius Coniugationis diligentius exponere aequum est. Exprimit autem prae ceteris *studium*, *facultatem*, aut *celeriter et saepius repetitam actionem*, ut ࠔࠌࠔ *alacri studio ministravit*; ࠓࠇࠌ *ardenter amavit*. Possunt autem haec et alia vel compositis, vel formis frequentativis aliarum linguarum comparari. Sic ࠕࠁࠓ Pe. est *fregit*; Pa. ut Exod. 23, 24. *confregit*; ࠔࠋࠇ Pe. *misit*, Pa. ut Exod. 5, 2. *dimisit*; ࠆࠓࠆ *properavit* a Chald. זְרַז *accinxit*. *Intransitivorum* Pael autem licet in augenda propria sua notione acquiescere possit, longe frequentius tamen inclinat ad *actionem*, ita ut ab Aphel haud multum differat, ubi illud simul usitatum est; sic ࠒࠃࠔ *sanctus fuit* in Pa. notat *consecravit*, in Aph. ࠀࠒࠃࠔ *sanctum reddidit* s. *declaravit*; ࠔࠋࠌ *plenus*, *integer fuit* in Pa. valet *complevit*, in Aph. ࠀࠔࠋࠌ *perfecit*; in aliis nullum discrimen inter utrumque animadvertitur, ut ࠒࠔࠉ (a קָשָׁה *durus fuit*) et ࠀࠒࠔࠉ *difficilem reddidit*; ࠀࠁࠃ *periit*, Pa. ut Num. 33, 52. et Aph. ࠀࠅࠁࠃ *perdidit*, *destruxit*. *Denominativa* denique notant, *aliquem cum aliqua re esse occupatum*, *munere atque officio aliquo fungi*, ut ࠊࠄࠍ *sacerdotis munere functus est*; et cum in universum haec forma *actionem* denotet, interdum linguae usui relinquitur, quomodo exigatur, ut Num. 4, 13. ࠒࠈࠌ *cineres removit* a ࠒࠉࠈࠌ *cinis*; aut in *transitivam* nonnisi abeunt *notionem*, ut

ࠕࠋࠕ *tripartitus est* = Chald. תַּלֵּת; ࠏࠔࠓ *decimavit*; ࠁࠊࠓ (= בַּכֵּר) a ࠁࠊࠅࠓ *ius primogeniturae in aliquem contulit.*

§. 22.

De Ethpaal eiusque significatione.

1. *Ethpaal* differt ab Ethpeel nonnisi enuntiatione utriusque ultimae syllabae, quae duplici vocali A effertur. Pro *reflexiva* sua *notione* cognatum quoque est Hebraeorum Coniugationi Hithpael, et quominus Ethpaal et Ethpeel inter se confundantur, prohibet et significatio et interdum nominatim in Verbis med. ࠀ inserta (post mediam rad. in ࠇ mutatam) litera ࠀ, de qua iam §. 21. dictum est. Pertinent igitur huc praeter ࠀࠆࠃࠓࠆࠍ *se accinxit, armavit;* quod Num. 32, 17. legitur, Syrorum ܙܕܪܙ et ࠀࠔࠕࠀࠓ *remansit*, quod Exod. 14, 28. et alibi saepius invenitur, ea potissimum, quae notione cognoscuntur, ut Exod. 1, 10. ࠀࠕࠇࠊࠌ (= הִתְחַכֵּם) *sapientem, callidum sese gessit* s. *praestitit*, et interdum Hebraeorum ࠄ sibi vindicarunt, ut Num. 11, 18. ࠄࠕࠒࠃࠔࠅ (הִתְקַדְּשׁוּ) *sanctificate vos*, et alia plura, quae notionem suam *reflexivam* aut *passivam* a Pael repetierunt.

Annot. Infinitivus cum terminatione ࠅࠕ in regimine occurrit Gen. 45, 1. verbis ࠉࠅࠎࠐ · ࠁࠀࠕࠉࠃࠏࠅࠕ *cum Iosephus sese manifestaret;* et eodem pertinet Exod. 40, 36. ࠁࠀࠕࠎࠋࠒࠅࠕ, *cum adscenderet* sc. nubes, pro quo Chald. habet in versione sua בְּאִסְתַּלָּקוּת. De flexione Ethpa. Verborum med. ࠀ vid. §. 21. 1. Annot.

2. Quod ad significationem eius attinet, facile apparet, eam utpote e *Pael* repetitam, intentiorem reddi. Sic ࠀࠕࠓࠂࠆ significat *vehementer iratus est* (coll. hebr. רָגַז et הִתְרַגֵּז); et quae leguntur Gen. 6, 6. ࠀࠕࠍࠐࠇ *inflatus* s. *graviter iratus est* a ࠍࠐࠇ *flavit*, aut ࠀࠕࠏࠑࠁ (= הִתְעַצֵּב) pr. *arctavit se* i. e. *vehementer doluit* ab ࠏࠑࠁ *coercuit* idem satis probant. Quae ab *intransitivis* ducuntur, haud raro actionem *alacri studio* susceptam, quae subiecto conducat, denotant, ut Gen. 43, 18. ࠀࠕࠍࠊࠋ *subiecit sibi, principatum sibi arrogavit* (Deut. 9, 18. *se prostravit*); Deut. 3, 23. ࠀࠕࠇࠍࠍ *favorem sibi conciliavit* aut *misericordiam alicuius imploravit precibus;* Gen. 44, 16. ࠀࠆࠃࠊࠉ *purgavit se alicui* a ࠆࠊࠄ *purus fuit*, Pa. ࠆࠊࠉ *purum declaravit.* Interdum Ethpaal eorundem *intransitivorum* significat, *se talem gerere, simulare, reddere*, qualem Pe. exhibet, ut Exod. 1, 10. ࠀࠕࠇࠊࠌ *sapientem se gessit;* Gen. 42, 7.

ࠀࠕࠍࠊࠓ (=הִתְנַכֵּר) *peregrinum se simulavit;* et Num. 11, 18. ࠀࠕࠒࠃࠔࠅ *sanctum se reddidit.* Licet autem *reflexiva* notio in plerisque careat obiecto, interdum tamen eo opus habet, ubi actio sese extra subiectum exserit, ut Gen. 37, 18. ࠀࠕࠍࠊࠋࠅ *fraudulentum, dolosum se gessit* i. e. *defraudavit, insidiatus est;* 16, 2. ࠀࠕࠁࠅࠍࠍ *intelligentem se reddidit* i. e. *intellexit;* et adiunctis praepositionibus, ut Exod. 33, 6. ࠀࠕࠍࠄࠕࠄ · ࠏࠌ *se liberavit ab aliqua re.* Paullatim quoque Ethpaal in *passivam* transiit notionem, ut ࠀࠕࠇࠅࠄ *indicatus est* a חַוֵּה *indicavit.*

§. 23.

De Aphel eiusque significatione.

1. Formatur haec Coniugatio litera ࠀ radici praefixa et cum vocali A efferenda, cuius alteri syllabae propria est vocalis E; quae in verbis gutturalibus fortassis cum A permutatur. Cum autem ࠀ characteristicum nonnisi in Praeterito et Imperativo appareat, ut ࠀࠋࠁࠔ *induit;* ࠀࠃࠊࠓ *in memoriam revocavit;* ࠀࠒࠃࠌ *mane surge;* ࠀࠕࠂࠁࠓࠅ *viriliter agite;* in Futuro autem, Infinitivo et Participio relicta vocali sua et in literam praeformativam remissa excidat, Futuri forma haud differt literis, sed solis vocalibus a I. et II. Coniugatione activa; itemque valet de Infinitivo et Participiis, quorum ille, praeterquam quod saepius amet terminationem ࠀࠄ, prorsus consentit cum Inf. Pa., et ࠌ suum haud raro abiicit, ubi pro Infinitivo Hebraeorum absoluto ponitur, ut Lev. 27, 19. ࠀࠐࠓࠒࠄ (גָּאֹל) *redimendo;* Deut. 7, 26. ࠀࠓࠇࠒࠄ *reiiciendo;* Participia autem, quorum ultima syllaba in passiva forma vocali A effertur, nonnisi significatione dignosci possunt a Participiis Pa., ut Gen. 39, 23. ࠌࠑࠋࠇ = מַצְלִיחַ *prospere faciens;* Exod. 9, 18. ࠌࠌࠈࠓ = מַמְטִיר *pluere faciens.* Nec tamen infrequens est ea huius Coniugationis forma, quae ad Hebraeorum consuetudinem literam ࠉ inter 2. et 3. radicalem recipit, quo cavetur, ne cum Pael in Fut. et Part. confundi possit, ut Num. 14, 41. ࠀࠕࠑࠋࠉࠇ = *prospere succedet;* Gen. 18, 28. ࠀࠇࠁࠉࠕ (=אַשְׁחִית) *perdam;* Num. 9, 12. Deut. 20, 12. 29, 23. Gen. 41, 9. ࠌࠃࠊࠉࠓ *memorans;* Deut. 18, 10.

Annot. In nulla alia Coniugatione Samaritani propius ad Hebraeorum formas accesserunt, quam in hac, et primum quidem frequentissima sunt exempla, in quibus exprimitur Hebraeorum ה; nec tantum in verbis ab ࠏ incipientibus, ubi debilis huius literae natura huius permutationis causa videri possit, ut Gen. 47, 21. ࠄࠏࠁࠓ

(= הֶעֱבִיר ubi forte legit הֶעֱבִיד) *subiecit;* Exod. 9, 20. ࠄࠏࠓࠒ = הֵנִיס *fugavit;* sed et in aliis, ut Exod. 13, 19. ࠄࠔࠁࠏ *adiuravit;* Lev. 10, 19. ࠄࠒࠓࠁࠅ *obtulerunt;* 11, 6. Num. 3, 13. 22, 30. Deut. 4, 26. et alibi saepius. Nec desunt exempla, quae ad literam Hebraicas formas reddunt, ut Gen. 2, 5. ࠄࠌࠈࠉࠓ = הִמְטִיר; Exod. 14, 10. ࠄࠒࠓࠉࠁ = הִקְרִיב; 2. Plur. m. Fut. abiecto in fine ן Deut. 29, 9. ࠕࠔࠊࠉࠋࠅ = תַּשְׂכִּילוּ; Infinitivorum formae Exod. 33, 7. ࠄࠓࠇࠒ = הַרְחֵק adverb. *longe;* Deut. 3, 6. ࠄࠇࠓࠌ = הַחֲרֵם, 9, 8. aut cum terminatione Samaritana ࠄ Num. 22, 30. ࠄࠎࠊࠍࠄ = הַסְכֵּן; ࠅࠕ in regimine et servato ࠀ Coniugationis charactere sine ࠔ, Deut. 20, 9. ࠀࠎࠊࠌࠅࠕ *finem facere* (loquendi). De Part. ࠌࠎࠄࠀࠍ quod Deut. 12, 10. legitur, vid. §. 21, 1.

2. Si accuratius significationem huius Coniugationis perquisiverimus, in universum valet, cerni eam potissimum in eo, ut simplex radicis notio, sive sit *intransitiva*, quae abeat in *activam* et *transitivam*, sive sit *transitiva*, quae novo obiecto augeatur et vel subiectum habeat actionis ab altero exigendae auctorem, vel vindicet sibi alterum, in quem cadat actio, quam quis in Peal in semet ipsum exercuerit, non ut in Pael repetita aut continuata appareat, sed ad certum tempus, certamque actionem referatur. Sic ࠒࠔࠄ *durus fuit* significat in Aph. ࠀࠒࠔࠉ *obduravit;* ࠎࠂࠉ *multus fuit* in Aph. ࠀࠎࠂࠉ *auxit;* ࠒࠓࠁ *propinquus fuit* in Aph. ࠀࠒࠓࠁ *adduxit, aditum permisit alicui;* praeterea ࠀࠒࠈࠋ valet *interficiendum curavit;* ࠀࠋࠁࠔ *vestivit aliquem aliqua re* a Pe. ࠋࠁࠔ *induit sibi* sc. vestem; ࠀࠔࠒࠉ *potavit* a Pe. ࠔࠒࠄ *bibit.* Alia *Verba intransitiva*, quae in Pe. conditionem sive statum exprimunt, in Aphel notant exercitationem huius conditionis, ut ࠁࠉࠔ *malus fuit*, Aph. Gen. 44, 5. ࠀࠁࠉࠔ (ࠄࠁࠀࠔ) *male fecit;* Gen. 31, 28. ࠄࠎࠊࠋ *stulte egit* coll. Syr. ܣܟܠ *stultus fuit;* 44, 4. ࠄࠓࠇࠒ *longe abiit* a Pe. ࠓࠇࠒ *longe abfuit.* *Denominativa* huius formae obiecto, quod in nomine, a quo ducuntur, contineatur, carere possunt, ut ࠀࠍࠉࠓ (a ࠍࠅࠓ *lux*) *lucem praebuit* i. e. *luxit;* aut illud interdum sibi vindicant, ut Exod. 9, 18. ࠀࠌࠈࠓ *pluit* sc. grandinem; aut idem repetunt nomen obiecti loco, ut Lev. 26, 31. ࠀࠓࠉࠇ *odoratus est* sq. ࠁࠓࠉࠇ *odorem;* aut denique *intransitive* verti possunt, licet obiectum includere videantur, ut ࠀࠒࠃࠌ (coll. קְדַם) *mane aliquid fecit* i. e. *surrexit.* Rarius in iis, quae a transitivis ducuntur, obiectum illaeso sensu abesse potest, ut ࠀࠑࠉࠕ (coll. Ch. אַצִּית a צִית *audivit*) *advertit*, sc. aurem; et paucissima tantum intransitivam induunt significationem vel addito, vel sine obiecto, ut Deut. 4, 40. ࠀࠅࠓࠊ sq. ࠉࠅࠌࠉࠊ *prolongavit dies* i. e. *diu vixit.*

§. 24.

De Ettaphal eiusque significatione.

1. Huius Coniugationis proprietas et formandi ratio haec est, ut inter syllabam reflexivam ࠀࠕ et radicem inseratur vocalis A; nec tamen ࠕ in ࠀࠕ Syrorum more (ܐܬܬܩܛܠ) duplicatur, sed, quod Castellus iam vidit, per syncopen absorbetur. Quanquam vero difficile est in verbo regulari hanc formam a reliquis reflexivis discernere, quae, nisi ubi notio id postulet, cognoscatur, tamen non desunt exempla, quae rariorem eius usum defendant. Huc pertinent radices a sibilantibus incipientes, in quibus transpositio harum literarum cum ࠕ syllabae ࠀࠕ locum non habet, ut ࠀࠕࠔࠊࠇ *invenit* (pro ࠀࠕࠕࠔࠊࠇ) ab Aph. ࠀࠔࠊࠇ (Syr. ܐܫܟܚ): Num. 12, 15. ࠀࠕࠎࠂࠓ *conclusus est* ab ࠀࠎࠂࠓ *clausit;* Gen. 24, 19. ࠀࠕࠎࠌࠌ *finivit.* Plura suppeditabunt exempla Verba ࠐࠀ et ࠐࠉ (§. 27. 28.), in quibus ࠀ et ࠉ transit in ࠉ et ࠅ, et Verba ࠐࠍ, quorum ࠍ in Aph. et Ettaph. excidere solet. Ceteroquin Temporum et Modorum formatio nec non Personarum flexio consentit cum reliquis Coniugationibus reflexivis, nisi quod ࠕ per syncopen abiecta audiatur et cum inserta vocali A syllabam faciat; et Infinitivus terminationem ࠅࠀ amet cum praefixo ࠌ, quo Infinitivi Ethpe. et Ethpa. carent.

Annot. Semel incidimus Gen. 33, 8. in Infin. ࠌࠀࠕࠔࠊࠇࠅ, nisi potius emendanda sit haec lectio et restituendum sit ࠌࠕࠔࠊࠇࠅ.

2. Significatio, quae arcte cum Aphel cohaeret, est duplex, vel *reflexiva* aut *passiva*, quando illud obtinet significationem activam, ut Gen. 3, 8. ࠀࠕࠈࠌࠓ *se abscondidit* ab Aph. ࠀࠈࠌࠓ *occultavit;* Lev. 6, 30. ࠀࠕࠅࠒࠃ *combustus est* ab Aph. Exod. 29, 14. ࠀࠅࠒࠃ *combussit;* Num. 36, 3. ࠀࠕࠅࠎࠐ *additus est* ab ࠀࠅࠎࠐ *addidit;* vel *causativam* Coniugationis Aphel notionem convertit iterum in *intransitivam*, ut Num. 9, 14. ࠀࠕࠅࠕࠁ *peregrinatus est* ab Aph. ࠀࠅࠕࠁ *sedes adsignavit* sc. peregrino (Pe. ࠉࠕࠁ *sedit*, *habitavit*,); Exod. 29, 34. ࠀࠕࠅࠕࠓ *residuus fuit*, ab Aph. ࠀࠅࠕࠓ *reliquum fecit.*

De Verbis gutturalibus ideo seorsim exponere noluimus, quod tam levia sint, in quibus a Verbo regulari discedant, ut copiosiore explicatione vix opus habere videantur. Nec tamen ea omnino reticere, immo suo loco adscribere placuit, in quibus enuntiandi leges mutari solent, ita ut vituperandi non simus, quos brevitatis amantes linguae leges absque necessitate augere taederet.

II. De Verbo irregulari s. imperfecto.

§. 25

Verbum irregulare s. imperfectum per se consideratum.

Displicuit, nec immerito, recentissimis grammaticis hoc nomen meliore et literarum naturae magis conveniente ratione illas proprietates explicantibus, ita ut, cum non tam re differant eiusmodi Verba a *Verbo regulari* paradigmatis loco praemisso, quam legibus, quas ipsa literarum natura scribat, et quae cernantur vel in abiectis debilioribus radicalibus, ubi *defectivi Verbi* nomen haud ineptum videri possit, vel in contrahendis formis, quae animadvertuntur in Verbis vulgo *quiescentia* dictis, quae ob id ipsum *contracta* nuncupare haud pigeat, nec ipsi emendatis his linguae legibus suffragari dubitaverimus. Quae ceteroquin de radicibus e duabus tantum literis compositis prolata sunt, tantum abest, ut hic probemus, ut leges contractae radicis in aliis quoque linguis obvias commendemus, praesertim cum in Samaritana lingua literae auxiliares locum abiectarum radicalium suffecturae nos doceant, de eiusmodi radicibus non esse cogitandum, et verba, in quibus media radicalis leniori enuntiationi impedimento esse solet, idem fere pati, quod ea, quae ob eandem causam in certis quibusdam formis primae radicalis, quae vix audiatur, iacturam faciunt. Hunc autem placet eorum ordinem constituere, ut primum pertractentur ea, quae *Verbo regulari* maxime similia et in consonantem exeuntia brevi, enuntiantur vocali, nec nisi ratione primae radicalis habita mutationi obnoxia sunt; quo pertinent Verba ࠐࠍ, ࠐࠀ et ࠐࠉ (§. 26—28.). Altera classis comprehendet ea, quae, cum debilem habeant mediam radicalem ࠅ et ࠉ (§. 29.), ut plurimum contracta longa enuntiantur vocali, quae Verbi regularis formae conveniat, ita ut adeo radicales ࠅ et ࠉ in quibusdam formis retineri, at vocalibus O et I efferri possint. Cognata quodammodo his sunt Verba (ࠏࠏ §. 30.), in quibus media et tertia radicali in unam coalescente vocalis mediae propria in primam recedit. Tertium denique locum occupabunt verba, quae vel in Vocalem literis ࠅ et ࠉ expressam desinunt, vel tertiam radicalem ࠀ et ࠄ habent, quae utraque in enuntiando haud comparet et vel prorsus abiicitur, vel ut plurimum cum ࠉ permutari solet. Comprehenduntur autem haec §. 31. sub paradigmate verborum ࠋࠄ aut ࠋࠀ.

Brevis Verborum imperfectorum conspectus

* De asteriscis radicalium loco adhibitis iam supra §. 18. dictum est.
lud radicalem significat excisam, hoc, vel ut in Verbis [illegible], radicalem
∇∇, 2. et 3. radicalem

IV. Verba [illegible]∇, [illegible]∇. §. 29.

Part. Pe.	Inf. Pe.	Imp. Pe.	Fut. Pe.	Praet. Pe.	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1.
(Praet. Etta.)	Praet. Etta.	Inf. Aph.	Praet. Aph.	Praet. Ethpe.	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2.
Praet. Ethpol.	Praet. Polel.	Praet. Ethpa.	3. f. S. Pr. Pa.	Praet. Pa.	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3.

V. Verba ∇∇. §. 30.

Praet. Aph.	Inf. Pe.	Imp. Pe.	Fut. Pe.	Praet. Pe.	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1.
Praet. Pilpel.	Praet. Ethpa.	Praet. Pa.	Part. Pss. Pe.	Part. act. Pe.	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2.

VI. Verba [illegible], [illegible]. §. 31.

Part. act. Pe.	Inf. Pe.	Fut. Pe.	Praet. Ethpe.	Praet. Pe.	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1.
3. Pl. m. Fut. Ethp.	2. Pl. m. F. Pe.	2. f. S. Imp. Pe.	3. Pl. m. Pr. Pe.	3. f. S. Pr. Pe.	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2.
2. S. m. Praet. Pe.	1. Pl. Pr. Pe.	1. S. Praet. Pe.	2. f. Pl. F. Pe.	3. f. S. Pr. Ethpe.	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3.

secundum regulas in singulis §§. propositas.

Superest, ut explicentur, quae hic accedunt signa ○ et ⁑, quorum il-
praecedentem proxime sequenti literae assimilatam, vel ut in Verbis
uno signo comprehensam.

I. Verba ܦܢ. §. 26.				
Praet. Pa.	Part. act. Pe.	Praet. Ethpe.	Praet. Pe.	
* * *	* * *	* * * ܐܐ	* * *	1.
		Inf. Pe.	Imper. Pe.	
		* * ○ ܡ	* * ○	2.
Inf. Aph.	Fut. Aph.	Praet. Aph.	Fut. Pe.	
ܝܐ * * ○ ܡ	(*) * * ○ ܝ	(*) * * ○ ܐ	(*) * * ○ ܝ	3.

II. Verba ܦܐ. §. 27.				
Praet. Pa.	Part. Pe.	Praet. Ethpe.	Praet. Pe.	
* * *	* * *	* * * ܐܐ * * ○	* * * (∵) (−∵)	1.
Praet. Etta.	Praet. Aph.	Inf. Pe.	Fut. Pe.	
ܝ * * ○ ܐܐ ܘ	ܝ * * ○ ܐ ܘ	ܝ * * ○ ܡ (‥)	ܝ * * ○ ܝ (‥)	2.

III. Verba ܦܝ (ܦܘ). §. 28. A.				
3. f. S. Pr. Ethp.	Part. act. Pe.	Inf. Pe.	Praet. Pe.	
ܐ * * * ܐܐ	* * *	* * * ܡ (‥)	* * * (:)	1.
		Imp. Pe.	Fut. Pe.	
		* * ○	* * ○ ܝ ܝ (‥)	2.
Part. Etta.	Praet. Etta.	Fut. Aph.	Praet. Aph.	
ܘ * * ○ ܐܡ (¨)	ܘ * * ○ ܐܐ (¨)	ܘ * * ○ ܝ	ܘ * * ○ ܐ	3.

Verba ܦܝ. §. 28. B.				
	Praet. Etta.	Praet. Aph.	Fut. Pe.	
	* * * ܐܐ (ܪ)	* * * ܐ	* * * ܝ	B.

I. Verba cum debili prima radicali.

A. *Verba primae radicalis* ࠍ (ࠍࠍ).

§. 26.

1. Prima radicalis ࠍ sine vocali leviter tantum radici agglutinata servatur in Praet. Pe., ubi quieta fluit oratio, ut ࠍࠎࠁ *accepit;* 3. f. S. Gen. 16, 3. ࠍࠎࠁࠕ; 3. Pl. m. Gen. 43, 15. (14.) ࠍࠎࠁࠅ; in Part. Pe. Pass., ut Exod. 13, 4. ࠍࠐࠒࠉࠍ *egredientes;* 14, 8. et in tota Coniugatione Ethpeel; ut Gen. 3, 23. ࠀࠕࠍࠎࠁ (=Syr. ܐܶܬܢܣܶܒ) *sumtus est;* aut ubi vocali non caret, ut in Part. Pe. act. Num. 1, 20. ࠍࠐࠒ *egrediens;* fem. Gen. 15, 12. ࠍࠐࠋࠄ *cadens;* in toto Pael, ut in Inf. Gen. 31, 28. ࠋࠌࠍࠔࠒࠄ (= נַשֵּׁק) *osculari*, et Ethpa., ut Gen. 49, 10. ࠉࠕࠊࠍࠔࠅࠍ *congregabuntur*, *ducentur;* 43, 18. (17.) ࠋࠌࠕࠍࠐࠋࠄ (= לְהִתְנַפֵּל); Exod. 9, 24.

Annot. Nec tamen desunt exempla, ubi ࠍ adeo abiicitur in Praet. Pe., quo comprobatur, quod supra diximus, leviter tantum radici adhaerere, ut Gen. 19, 15. ࠎࠋࠒ *ascendit;* v. 28. 21, 14. ࠎࠁ *accepit;* 24, 50. ࠐࠒ *exiit;* v. 63. 25, 25.; 14, 10. ࠐࠋࠅ *ceciderunt.* Cf. §. 8. 2. — Forma 3. f. Sing. Praet. hebraica legitur Exod. 21, 3. ࠍࠐࠒࠄ *exiit; egressa est.*

2. Abiicitur autem ob rapidiorem enuntiationem in Imperativo Pe. ut plurimum cum A (rarius cum O) efferendo, ut Gen. 6, 21. ࠎࠁ *sume;* 8, 16. ࠐࠒ *egredere;* 19, 22. 27, 25. 43, 11. ࠎࠁࠅ *sumite;* 44, 17. Cum autem praeter duo Imperativi plene cum ࠅ scripti exempla, quae Gen. 19, 12. ࠐࠅࠒ (=הוֹצֵא) *educ;* et v. 14. ࠐࠅࠒࠅ *exite* leguntur, haud plura investigare nobis contigerit, noluimus cum Castello hanc formandi rationem paradigmatis loco dare, sed tantum vulgari flexioni adscribere et uncinis includere placuit, ne quis eam pro vulgari haberet. Similiter abiicitur ࠍ in Infinitivo Peal Imperativo quoad formam cognato et in omnibus fere, quae vidimus exemplis cum praefixo ࠋࠌ instructo, ut Gen. 4, 11. ࠋࠌࠎࠁ *suscipere;* 28, 6. 43, 18. (17.); 11, 2. ࠋࠌࠈࠋ *proficisci;* Exod. 12, 23. 16, 28. 19, 23. (cf. tamen Annot.).

Annot. In Imperativis tamen haud raro ࠍ retinetur; ut Gen. 43, 16. (15.) ࠍࠊࠎ *macta;* Exod. 7, 19. ࠍࠈࠉ *extende;* 8, 5. 16. 9, 22. 10, 21. Quemadmodum autem in Imperativo verbi ࠍࠇࠕ *descen-*

dit, ut Gen. 45, 9. 42, 2. Deut. 9, 12. sequenti literae ࠇ erit tribuendum, quod ࠍ servetur, ita et in reliquis similis causa, forte adspirata litera, subesse videtur. Infinitivus cum ࠅ ante 3. rad. saepius occurrit, quo non solum absoluta Hebraeorum forma, ut Gen. 27, 30. ࠌࠐࠅࠒ = יָצֹא Num. 13, 31. ࠌࠎࠅࠒ = עָלֹה 21, 2. ࠌࠕࠅࠍ = נָתֹן 27, 6. Deut. 15, 10., sed etiam constructa exprimitur, ut Gen. 24, 11. ࠌࠐࠅࠒ = צֵאת; 35, 18.; et ࠍ abiicere neglectum vidimus Gen. 8, 7. ࠍࠐࠅࠒ = יָצוֹא 12, 10. ࠍࠉࠅࠇ = גּוּר; 44, 5. ࠍࠎࠅࠉ = נַחֵשׁ *augurando*. Singularis praeterea Inf. forma invenitur Exod. 21, 7., ubi hebr. צֵאת redditur per ࠌࠐࠅࠒࠉࠕ, nec minus raro legitur Gen. 43, 20. (19.) ࠌࠇࠉࠅࠕࠉ = יָרֹד; quo et pertinent Exod. 34, 29. ࠇࠉࠕࠅࠕ = רֶדֶת in regimine et ibid. ࠇࠉࠕࠅࠕࠄ = רִדְתּוֹ cum Suff. a ࠍࠇࠕ *descendit*. Hebraicae redduntur literae Deut. 26, 19. in ࠋࠕࠕࠊ = לְתִתְּךָ.

3. In iis denique Verbi formis, in quibus ࠍ cum Praefixis ita iungitur, ut syllabam claudat, assimilatur sequenti radicali; quo pertinent praeter Futurum Pe., ut Gen. 44, 33. ࠉࠎࠒ *ascendet;* Exod. 16, 29. ࠉࠐࠒ *exibit;* Num. 13, 31. ࠍࠎࠒ *ascendemus*, totum Aphel et Ettaphal. Sic Praet. Aph. legitur Gen. 15, 5. ࠀࠐࠒ *eduxit;* 37, 28. Exod. 12, 17. ࠀࠐࠒࠕ *eduxi;* Futurum Num. 27, 17. ࠉࠐࠒ *educet*, Num. 1, 51.; Imperativus Exod. 3, 10. ࠀࠐࠒ *educ*; 8, 5.; Infinit. Exod. 6, 13. ࠌࠐࠒࠄ et Part. Gen. 49, 17. ࠌࠐࠋ *abiiciens.* Ettaphal Gen. 38, 25. ࠀࠕࠐࠒ *eductus est.*

Annot. Plura tamen et hic reperiuntur, quae luculenter ostendunt, Samaritanos huius proprietatis non omnino fuisse tenaces. Nam in Futuro haud rara sunt exempla, in quibus ࠍ servatum videmus, ut Lev. 16, 11. ࠉࠍࠊࠎ *mactabit* v. 15. 14, 50.; Num. 19, 3.; Lev. 19, 18. ࠕࠍࠈࠓ *servabis* (v. 19. ࠕࠈࠓࠅࠍ); 20, 17. ࠉࠍࠎࠁ (qui) *acceperit;* Deut. 29, 28. 32, 11. et alibi saepius. Idem valet de verbo ࠍࠇࠕ, ut Exod. 9, 19. ࠉࠍࠇࠕ (Exod. 19, 18. tamen ࠉࠇࠕ); Deut. 28, 24. Num. 24, 19. ob causam iam prius allatam. Neque tamen haec, nisi has formas cum Cellario p. 104. ad Aphel eiusdem radicis referri malueris, confundenda sunt cum aliis, quae velut a radice eiusdem significationis ࠀࠇࠕ descendunt, quae legitur Exod. 34, 5. pro וַיֵּרֶד, ad quam pertinent Num. 16, 30. ࠉࠉࠇࠕࠅࠍ (= וְיָרְדוּ) 34, 11. 12., Infin. Exod. 32, 1. ࠌࠉࠇࠕ Gen. 46, 3. Interdum quoque ࠀ retinetur, ut Exod. 19, 11. ࠉࠀࠇࠕ = יֵרֵד, quod non cum Castello in ࠉࠕࠇࠕ mutandum et ad Ettaph. referendum esse existimem. Abiicitur quoque ࠍ terminationis ࠅࠍ Gen. 14, 24. ࠉࠎࠁࠅ *accipient;* et 2. fem. Sing. cum ࠍ paragog. legitur Gen. 30, 15. ࠕࠎࠁࠉࠍ = וְלָקַחַת. Porro in Aphel ࠀ characteristicum permutatur cum ࠄ, ut Gen. 11, 31., ubi Samaritanus verba hebraica וַיֵּצְאוּ אִתָּם, qui legendum putaret אֹתָם, ad sensum emendaret vertens ࠉࠕࠅࠍ · ࠄࠐࠒ *eduxit eos;* Gen. 14, 18. 19, 6.; 31, 32. ࠄࠊࠓ = הַכֵּר; 37, 32. 38, 25. 42, 8. Exod. 13, 3. legitur adeo ࠄࠀࠐࠒ = הוֹצִיא alterutra litera initiali redundante; similiterque 35, 5. ࠄࠀࠇࠕ = הוֹרִד

et Imperat. Gen. 8, 17. ࠀࠍࠐࠒ = הוֹצֵא plene scriptus. Haud minor exemplorum numerus reperitur, in quibus in Aph. ࠍ radicale servatur, ut Gen. 8, 13. ࠀࠍࠂࠁࠅ *exsiccarunt;* 27, 14. ࠀࠍࠎࠁ *sumsit;* 18, 8. 21, 21. 50, 21. ࠀࠍࠇࠌ *consolatus est;* 18, 15. Exod. 31, 17. 14, 27. Num. 10, 12., Infin. Gen. 1, 14. ࠋࠌࠍࠄࠓࠄ = לְהָאִיר *ad illustrandum* Exod. 13, 21.; quod inprimis observatur in verbis, quae simul sunt ࠋࠄ, ne forte saepius una tantum litera radicalis in quibusdam formis superesset, ut Gen. 4, 4. ࠀࠍࠕࠄ *adduxit;* 31, 39. Exod. 19, 4. Deut. 26, 10.; 33, 7., Fut. ࠀࠍࠕࠉ *introducas* Lev. 7, 30. Deut. 12, 6. 11. Cum hebraicis fere literis transcripta forma occurrit Exod. 7, 5. ࠀࠍࠐࠒࠕࠉ = הוֹצֵאתִי.

B *Verba primae radicalis* ࠀ (ࠐࠀ).

§. 27.

1. Cum ࠀ inclinet ad vocalem E, in radice horum verborum ut apud Syros (ܐܶܙܰܠ , ܐܶܟܰܠ) haud dubie per E erit efferendum, idque tenendum erit non modo in Praet. et Imperat. Pe., ut ࠀࠆࠋ *abiit;* et Imp. Gen. 12, 19. ࠀࠆࠋ = לֵךְ; sed etiam in Ethpe. reiecta vocali E ut apud Syros sub ࠀ syllabae reflexivae, ut Gen. 10, 9. ࠀࠕࠀࠌࠓ *dictus est;* Exod. 21, 28. ࠉࠕࠀࠊࠋ (= יֵאָכֵל) *comedetur;* ubi tamen ࠀ haud raro quoque excidit, ut Gen. 15, 13. ࠀࠕࠌࠓ; Fut. 22, 14. ࠉࠕࠌࠓ 48, 1. 2. Exod. 18, 6.; Gen. 6, 21. ࠉࠕࠊࠋ = יֵאָכֵל; in Participio Pe. autem activo, in Pa. et Ethpa. enuntiatur cum vocali A. Sic Part. Pe. Exod. 12, 15. ࠀࠊࠋ (אֹכֵל) *comedens;* Pa. Deut. 12, 2. ࠕࠀࠁࠃࠅࠍ = תְּאַבְּדוּן 17, 20.; Ethpa. Exod. 33, 4. ࠀࠕࠀࠁࠋࠅ (= וַיִּתְאַבָּלוּ) *luxerunt.*

Annot. Quemadmodum Syri in Imper. verbi ܐܶܙܰܠ primam radicalem abiiciunt, ita quoque in textu Samaritano Gen. 22, 2. legitur ࠆࠋ = לֵךְ Syr. ܙܶܠ, licet alibi ࠀ retineatur (cf. Gen. 27, 13. 45, 17. Exod. 2, 8. 19, 10. etc.). Prima Sing. Praet. Pe. cum ࠀ ante ࠀ inserto legitur Gen. 30, 16. ࠀࠂࠓࠀࠕ *emi.* Forma 3. Plur. Praet. cum ࠍ parag. occurrit Gen. 19, 2. ࠀࠌࠓࠅࠍ *dicunt;* cum ࠀ ante ࠅ Exod. 24, 11. ࠀࠇࠆࠕࠅ *adhaeserunt;* et 3. f. Sing. hebraica Num. 21, 28. ࠀࠊࠋࠄ = אָכְלָה *comedit.* Participiorum formae cum ࠅ ante 3. rad. leguntur Deut. 33, 9. ࠀࠌࠅࠓࠄ = הָאֹמֵר Exod. 10, 8. et alibi; Futurum Hebraeorum Ni. Samaritanis literis transcriptum invenitur Lev. 11, 34. ࠉࠀࠊࠋ = יֵאָכֵל; et interdum in Pa. in iis formis quae praeformantibus augentur ࠀ rad. eliditur, ut Deut. 11, 19. ࠀࠋࠐࠅࠍ (cf. Ch. אַלֵּף *docuit*) = וְלִמַּדְתֶּם 4, 1. 10.

2. Post literas praeformativas ࠀ radicale transit in ࠉ in Futuro et Infinitivo Peal, ut Gen. 3, 22. ࠉࠉࠊࠋ *comedet;* v. 14. Exod. 9, 15. ࠕࠉࠁࠃ *peribis;* Gen. 45, 28. ࠀࠉࠆࠋ *ibo;*

Exod. 3, 13. ࠕࠉࠌࠓࠅࠍ *dicetis;* Inf. Gen. 24, 5. ࠌࠉࠄࠋ v. 33. ࠌࠉࠊࠋ, 1, 23. ࠋࠌࠉࠌࠓ = לֵאמֹר. Idem observatur in Aph. et Ettaph., ubi rarius mutatur cum ࠅ. Exempla haec sunt: Praet. Aph. Gen. 45, 26. ࠀࠉࠌࠍ (Syr. ܗܰܝܡܶܢ) *credidit;* Exod. 16, 32. ࠀࠉࠊࠋࠕ *cibavi;* Fut. Num. 11, 18. ࠉࠉࠊࠋ = יַאֲכִיל; Exod. 4, 1. Imper. ࠀࠉࠊࠋ *ciba;* etc. Ettaph. Praet. ࠀࠕࠉࠒࠓ *aggravatus est;* Fut. Exod. 5, 9. ࠉࠕࠉࠒࠓ = תִּכְבַּד; Part. Gen. 3, 8. ࠌࠕࠉࠄࠊ = מִתְהַלֵּךְ *ambulans.* Formae, in quibus ࠀ cum ࠅ permutatum est, leguntur Deut. 4, 40. ࠕࠅࠓࠊ (תַּאֲרִיךְ) *prolongabis;* 22, 7.; 30, 18. Num. 9, 19. Ettaph. Gen. 26, 8. ࠀࠕࠅࠓࠊࠅ *prolongati sunt.*

Annot. Reperiuntur tamen, quae ab hac regula prorsus recedant; utque a Futuro Pe. ordiamur, prae ceteris notandae sunt formae 3. aut 2 Plur. m. abiecto ࠍ, ut Gen. 3, 1. ࠕࠉࠊࠋࠅ *comedetis;* 12, 12. Exod. 23, 11. et alibi. Ad Hebraeorum flectendi rationem retento radicali ࠀ deprehenduntur exempla Gen. 38, 11. ࠉࠀࠓࠊ; 43, 11. (10.) Deut. 18, 17.; Exod. 29, 32. ࠉࠀࠊࠋ v. 33.; 20, 12. ࠉࠀࠓࠊࠅࠍ (ut) *prolongentur;* Num. 24, 20. ࠉࠀࠁࠃ · ࠏࠃ *donec perdatur* (v. 24. ࠉࠉࠁࠃ); 1. Sing. abiecto ut apud Hebraeos rad. ࠀ occurrit, Deut. 12, 20. ࠀࠊࠋ (= אֹכְלָה) *edam;* et 3. f. Plur. cum terminatione ࠉࠍ (Syr. ܶܢ) Lev. 26, 26. ࠉࠉࠐࠉࠍ *coquent* sc. mulieres panem. — Quod Infinitivum Pe. attinet, inveniuntur praeter vulgarem formam aliae, quae vel ࠀ cum ࠄ permutarunt, ut Gen. 12, 9. ࠄࠋࠊࠀ = הָלוֹךְ; vel inserto ante 3. rad. ࠀ, ut 11, 31. ࠌࠄࠋࠀࠊ = לֶכֶת; vel addito in fine ࠉ, ut Gen. 31, 30. ࠌࠄࠋࠅࠊࠉ = הָלֹךְ; aut simpliciter Num. 22, 14. ࠀࠋࠊ = הֲלֹךְ. Aliae sibi vindicant ࠄ in fine, ut Lev. 25, 7. ࠋࠌࠉࠊࠋࠄ = לֶאֱכֹל et sine ࠌ adeo cum hac terminatione exstant exempla Deut. 4, 26. ࠀࠁࠃࠄ = אָבֹד 8, 19. 30, 18. Infinitivus לֵאמֹר praeter formam supra allatam exprimitur Gen. 22, 20. per ࠌࠉࠌࠓࠄ, 24, 7.; aut transcriptis nonnisi literis Hebraicis reperitur, ut Gen. 26, 7. ࠋࠀࠌࠓ. 31, 1.; aut circumscribitur Participio, ut Gen. 23, 5. ࠀࠌࠓࠉࠌ; 18, 12. ࠀࠌࠓࠄ sc. Sara. Pro ࠋࠌࠉࠌࠉࠓ autem, quod legitur Num. 27, 2. haud dubie restituendum erit ࠋࠌࠉࠌࠓ, cum alibi nec reperiatur, nec idonea ratione defendi possit. — Exemplorum, in quibus Aphel cum ࠄ scribitur, plura deprehenduntur, ut Deut. 26, 18. ࠄࠀࠌࠓ v. 17.; ad Syriacam formandi rationem accedit Gen. 15, 6. ࠄࠉࠌࠍ, 39, 5. (vid. supra); et Part. hebr. legitur Deut. 8, 16. ࠌࠀࠊࠉࠋ = מַאֲכִל. Quas autem invenies formas Deut. 8, 3. ࠀࠊࠉࠋ (cum Suff. ࠀࠊࠉࠋࠌ) = וַיַּאֲכִלְךָ et Num. 11, 25. ࠅࠄࠉࠉࠋ = וַיָּאצֶל, alteram ex ࠀࠉࠊࠋ transpositis vitiose literis depravatam puta, in altera hebraici Hiphil notas prae se ferente radicalem literam excidisse existimes.

C. *Verba primae radicalis* ࠉ (ࠉࠍ).

§. 28.

Duplex est horum verborum ordo, ut apud Hebraeos, cum sci-

licet in aliis ࠉ ex litera ࠅ ortum, in aliis autem proprie ࠐࠉ dicendis vera sit radicalis.

A.) Illorum proprietates hae sunt:

1.) Litera ࠉ pro ࠅ, quae ab initio radicis inprimis, ubi vocali careret, vix se tenere posset, posita in Praet., Infin., Partt. Pe. et in toto Ethpeel servatur, et ita quidem, ut, si Syrorum, ut par est, sequimur enuntiandi rationem, in iis formis, in quibus prima radicalis vocali destituta esse solet aut cum litera praeformativa in unam syllabam coalescit, pro natura sua vocalem I, in qua quiescat, sibi vindicet, ut Praet. Pe. ࠉࠋࠃ (Syr. ܝܠܶܕ) *peperit;* Part. Pass. Gen. 14, 12. ࠉࠕࠉࠁ *sedens*, Inf. Gen. 4, 2. ࠌࠉࠋࠃ, 16, 16. 29, 35. Ethpe. (remissa vocali I in praecedentem literam ࠕ syllabae reflexivae) Praet. Gen. 6, 1. ࠀࠕࠉࠋࠃ (=ܐܶܬܝܠܶܕ), Part. Exod. 1, 22. ࠌࠕࠉࠋࠃ 5, 13.; mobilis autem fiat, ubicunque aut vocali auxiliari opus est assumta media radicali ad primam syllabam formandam, quae vel E esse solet in 3. f. et 1. Sing. Praet., ut Gen. 16, 1. ࠉࠋࠃࠕ = ܝܶܠܕܰܬ, vel A in iisdem et reliquis Coniugationis Ethpeel formis, in quibus afformativa syllaba a vocali incipiens postulat, ut adiungatur ei tertia radicalis, ut Gen. 8, 7. ࠀࠕࠉࠁࠔࠕ (=ܐܶܬܝܰܒܫܰܬ) *siccata est* sc. aqua; et duae priores radicales vocali destitutae hac vocali iungendae sunt; aut ubi prima radicalis sua gaudet vocali, ut in Part. Pe. Gen. 9, 12. ࠉࠄࠁ (יָהֵב) *dans;* quo et pertinerent Pael et Ethpaal, si ulla eius deprehenderentur vestigia. Ceteroquin, ut apud Syros, radices vocalem Verborum intransitivorum E videntur assumere, quae in Fut. et Imperat. cum A permutanda est.

Annot. Quam debilis haec litera fuerit, apparet exinde, quod aliquoties adeo in Praet. Pe. (ut ࠍ Verborum ࠐࠍ §. 26. 1. Annot.) abscindatur, ut Gen. 19, 30. ࠕࠁ pro ࠉࠕࠁ *habitavit;* 21, 16. ࠕࠁࠕ = וַתֵּשֶׁב. Idem valet de Verbo ࠄࠋࠊ *ivit*, quod ut apud Hebraeos flexionem horum Verborum sequitur, ut Gen. 9, 23. ࠋࠊࠅ pro ࠄࠋࠊࠅ et 21, 16. ࠋࠊࠕ = וַתֵּלֶךְ. Infinitivi hae praeterea occurrunt formae; sine ࠉ Gen. 4, 12. ࠋࠌࠄࠁ = לָתֵת; sine ࠌ Deut. 2, 31. ࠉࠄࠁ = תֵּת Num. 20, 21.; pro absoluta Hebraeorum forma יָכֹל legitur Num. 22, 38. ࠉࠅࠊࠋ; 13, 31. ࠍࠊࠅࠋ; et hebraicae tantum literae transcriptae reperiuntur Deut. 9, 28. ࠉࠊࠋࠕ = יְכֹלֶת, 23, 13. ࠔࠁࠕ = שֶׁבֶת et cum Suff. ࠔࠁࠕࠊ = שִׁבְתְּךָ. — Ubi vero Num. 18, 6. pro Part. Pass. נְתוּנִים occurrit ࠉࠉࠁࠉࠌ *dati*, cuius plena forma ࠉࠄࠉࠁࠉࠌ deprehenditur ibid. c. 3, 9., lectio haud dubie est defectiva Syrorum more enuntianda, qui in

verbo ܗܒ itidem ܗ occultant, ita ut ex hoc saltem exemplo colligi possit, et hanc efferendi rationem Samaritanis non prorsus fuisse incognitam.

2. Abiicitur autem ࠉ in Futuro et Imperat. Pe., in quorum altero hoc facile rapidiore eloquendi ratione excusatur. Utriusque cum vocali A efferendae formae hae sunt: Imp. Gen. 20, 15. ࠕࠁ *sede;* Plur. 22, 5. ࠕࠁࠅ Exod. 16, 29.; Gen. 47, 16. ࠄࠁࠅ *date;* Fut. Gen. 23, 9. ࠉࠄࠁ *dabit;* 12, 7. ࠀࠄࠁ *dabo;* 15, 2. 44, 1. ࠉࠊࠋࠅࠍ *poterunt;* Deut. 21, 15. Num. 13, 31. ࠍࠊࠋ *poterimus.*

Annot. Servatum tamen videmus in Imperat. ࠉ Gen. 14, 21. ࠉࠄࠁ *da,* forte ob debilem mediam literam ࠄ. Huius Verbi Imperativi praeterea hae usitatae sunt formae, mutato ࠁ in cognatam ࠅ, ut Gen. 30, 14. ࠄࠅࠉ pro ࠄࠁࠉ, aut ࠄ in ࠀ, ut v. 26. ࠀࠁ = תְּנָה; 34, 8. ࠀࠁࠅ = תְּנוּ v. 12. Exod. 7, 9. Similiter in Fut. passim retinetur, ut Gen. 3, 16. ࠕࠉࠋࠃࠉ *paries;* 16, 11.; et 13, 6. ࠉࠉࠊࠋࠅ *poterunt.* Licet autem Futurum huius verbi alibi ad regulam 2. formetur, Samaritanus tamen interdum quoque Hebraeum imitatus est, ut Num. 22, 11. ࠀࠅࠊࠋ = אוּכַל, Gen. 13, 16. ࠉࠅࠊࠋ = יוּכַל.

3. Permutatur denique rursus cum radicali ࠅ in Aphel et Ettaphal, quod in fine syllabae facile cum praecedente vocali A in diphthongum Au coalescere atque ita propria radix restitui possit. Exempla reperiuntur Praet. Aph. Gen. 11, 15. ࠀࠅࠋࠃ *genuit;* 18, 29. ࠀࠅࠎࠐ *addidit;* Fut. Exod. 16, 19. ࠉࠅࠕࠓ *relinquet;* 12, 10.; Imper. Exod. 20, 12. ࠀࠅࠒࠓ *honora;* Infin. Num. 16, 40. ࠌࠅࠒࠃࠄ *incendere;* Part. Exod. 22, 6. ࠌࠅࠒࠃ *accendens;* Ettaph. Praet. Gen. 32, 24. ࠀࠕࠅࠕࠓ *remansit;* Exod. 10, 15.; Fut. Gen. 38, 24. ࠕࠕࠅࠒࠃ *comburetur;* (Inf. Gen. 47, 4. ࠋࠌࠕࠅࠕࠁ *ad peregrinandum;*) Part. Exod. 29, 34. ࠌࠕࠅࠕࠓ, *relictus, reliquus;* Num. 36, 3. 4.

Annot. Formae magis Hebraicae inserto ࠉ inter 2. et 3. rad. reperiuntur Gen. 11, 10. ࠀࠅࠋࠉࠃ 5, 18., permutato ࠀ cum ࠄ Gen. 25, 19. ࠄࠅࠋࠃ (pro ࠄࠅࠋࠉࠃ = יִוָּלֵד Gen. 17, 17. forte legendum ࠀࠅࠋࠉࠃ *gignam;* aut, ut Exod. 4, 12. in ࠄࠅࠓࠉࠊ=וְהוֹרֵיתִיךָ *docebo te,* ࠄ positum est pro praeform. ࠀ); 22, 23 48, 6. Exod. 36, 7., Inf. Lev. 19, 17. ࠄࠅࠊࠇ = הוֹכֵחַ et ibid. Fut. ࠀࠅࠊࠇ; Ettaph. 16, 21. ࠄࠕࠅࠃࠄ = וְהִתְוַדָּה *confitebitur.* Participium נוֹרָא *timendus* expressit Samaritanus Exod. 15, 11. iisdem literis ࠍࠅࠓࠀࠄ; Hebraeorum Pyal יֻלַּד reddidit Gen. 10, 25. ࠉࠋࠉࠃࠅ *geniti sunt* forma Part. Pass. Pe. cognata, et ita quoque Gen. 21, 3. Hebr. נוֹלַד vertitur per ࠌࠉࠋࠃ et alia plura.

B. In altera autem classe horum Verborum litera ࠉ mere radicalis ubivis retinetur. Pertinent huc ࠉࠈࠁ *bonus fuit;* ࠉࠍࠒ

suxit; ࠉࠓࠕ *possedit;* ࠉࠆࠐ *mutuo accepit;* ࠉࠇࠎ s. ࠉࠄࠎ *pepercit;* ࠉࠈࠐ *redundavit;* ࠉࠁࠋ *ivit*, (ࠉࠒࠓ *pretiosus fuit*). Exempla haec sunt: Fut. Pe. Gen. 21, 10. ࠉࠉࠓࠕ *haereditabit;* 22, 17., Inf. Lev. 20, 24. ࠌࠉࠓࠕ *ad possidendum;* Aph. Praet. Exod. 1, 20. ࠀࠉࠈࠁ *benefecit;* 2, 9. ࠀࠉࠍࠒࠀࠕ *lactavit* (inserto ࠀ ante ࠕ); 14, 21. ࠀࠉࠁࠋ *abire fecit;* Fut. Gen. 32, 9. ࠀࠉࠈࠁ *benefaciam;* Infin. Lev. 5, 4. ࠋࠌࠉࠈࠁࠄ *ad benefaciendum;* Ettaph. Praet. Gen. 34, 18. ࠀࠕࠉࠈࠁࠅ *placuerunt;* 18, 20. ࠀࠕࠉࠒࠓࠕ (=כָּבְדָה) *grave fuit;* Fut. Gen. 12, 13. ࠉࠕࠉࠈࠁ (ut) *bene sit.*

Annot. In his quoque inseritur in Aph. ࠉ, ut Exod. 2, 7 ࠕࠉࠍࠉࠒ = הֵינִיק *lactabit;* aut ࠀ permutatur cum ࠄ, ut Deut. 5, 28. ࠄࠉࠈࠁࠅ *bene se habuerunt* 18, 17.; Inf. Gen. 32, 12. ࠄࠉࠈࠁࠅ = הֵיטֵב.

II. Verba contracta.

Verba mediae radicalis ࠅ *et* ࠉ (ࠅࠏ — ࠉࠏ).

§. 29.

Quam debiles sint literae ࠅ et ࠉ ab initio radicis et secundum quas leges aut abiiciantur et permutentur, aut retineri ac restitui possint, supra vidimus. Similia patiuntur in media radice, dum vel prorsus cedunt earumque loco aliae substituuntur literae vocali formarum magis consentaneae, vel retinentur et cum vocali coalescunt, quo utroque modo radix ita contrahitur, ut ex duabus tantum radicalibus composita videri possit. Sunt autem in his radicibus haec tria potissimum accuratius consideranda, quando scilicet media radicalis aut prorsus dispareat suffecta eius loco litera (ࠀ et ࠏ) longam vocalem indicante, vel retineatur et cum vocalibus O et U coalescat; aut mollescat in ࠉ vocali E et I enuntianda, aut denique quando eadem litera ࠉ mobilis fiat. De his deinceps agetur.

1. Ubi vocalis formae propria retinenda est, at parum consentit cum ࠅ et ࠉ media radicali, tum utraque pro debili sua natura cedit eiusque loco substituitur litera vocali significandae magis idonea. Quam cum Hebraei in Praet. Pe. transitivorum Verborum א = ā esse vellent, Samaritani in eo ab iis discedunt, quod pro eo saepius ࠏ (cf. §. 6.) admittant, quod non alia de causa factum fuisse arbitramur, quam quia in intransitivis ࠀ pro natura sua etiam ad vocalem E inclinans cum ࠉ quoque variaret. Illustrantur haec his exemplis: Gen. 4, 8. ࠒࠏࠌ *surrexit;* 18, 7.

ࠓࠏࠈ *cucurrit;* 36, 8. ࠃࠏࠓ et 19, 30. ࠃࠀࠓ *habitavit;* 30, 6. ࠃࠏࠍ *iudicavit;* 21, 11. ࠁࠉࠔ (licet quoque ࠁࠏࠔ) *malus fuit;* 25, 8. ࠌࠉࠕ (44, 22. ࠌࠀࠕ) *mortuus est.* Adscita haec litera retinetur quoque in reliquis Praet. flexionibus, ut Gen. 29, 12. ࠓࠏࠈࠕ *cucurrit;* 24, 20. Lev. 13, 28.; Exod. 20, 18. ࠒࠏࠌࠅ et fem. Num. 27, 2. ࠒࠏࠌࠉ; Exod. 7, 21. ࠌࠉࠕࠕ; 20, 19. ࠌࠉࠕࠍࠍ. Aeque frequenter tamen quoque defective scribuntur, ut Gen. 25, 34. ࠒࠌ; 29, 14. ࠃࠓ; Gen. 7, 17. ࠓࠌࠕ *elevata est* sc. arca.; 14, 7. ࠔࠁࠅ *redierunt;* Num. 32, 14. ࠒࠌࠕࠅࠍ; et alia multa. Bis adeo deprehendimus Praet. cum ࠅ in verbo ࠊࠅࠍ *aptavit* Gen. 1, 27. et 24, 44. (cf. hebr. בּוֹשׁ). In Coniugationis Peal tempore futuro autem reliquisque modis formandis non satis sibi constant. In Futuro enim, ubi pro vocali huic Tempori propria exspectaveris radicalem ࠅ in transitivis, aut ࠉ in intransitivis, quae hanc literam mediam radicalem obtinent, utraque hac litera cum vocali coalescente, ut Gen. 27, 31. ࠉࠒࠅࠌ; 16, 5. ࠉࠃࠉࠍ; 26, 4. ࠀࠔࠉࠌ *ponam;* tamen quoque reperies ubique Fut. verbi ࠌࠅࠕ, cuius Praet. erat ࠌࠉࠕ, scriptum cum ࠅ, ut Gen. 26, 9. ࠀࠌࠅࠕ *moriar;* 33, 13.; in aliis intransitivis adhibetur ࠀ, ut Gen. 21, 12. ࠉࠁࠀࠔ *malus erit;* aut ࠏ = a fortassis ob gutturalem ࠓ Deut. 28, 30. ࠕࠃࠏࠓ 11, 31. ࠕࠃࠏࠓࠅࠍ, licet et alibi, ut 12, 10. ࠕࠃࠅࠓࠅࠍ legatur, nec non in transitivis, ut Lev. 17, 13. ࠉࠑࠏࠃ *venabitur.* Idem observavimus in Verbo ࠒࠅࠌ, ubi eo redditur Hebraeorum עָמַד, ut Exod. 21, 21. ࠉࠒࠏࠌ = יַעֲמֹד Num. 27, 21. Lev. 18, 23. 19, 16. Gen. 45, 9. Num. 1, 5. Deut. 19, 17. 27, 12. 13. Nullibi Futurum defective scribitur. — Imperativus autem, qui plerumque retinet ࠅ, ut Gen. 13, 17. ࠒࠅࠌ, 19, 14. ࠒࠅࠌࠅ, 21, 18. ࠒࠅࠌࠉ; aut ࠉ, ubi Verbum est ࠏࠉ, ut Gen. 19, 2. ࠁࠉࠕࠅࠍ (cum ࠍ parag.) *pernoctate;* saepius defective legitur, ut Gen. 19, 15. ࠒࠌ (Exod. 20, 22. et Deut. 5, 31. ࠒࠏࠌ = עֲמֹד); 27, 3. ࠑࠃ *venare;* 29, 19. ࠃࠓ 35, 1. et alibi. — Infinitivus porro licet in plerisque exemplis obtineat ࠅ, ut Gen. 13, 6. ࠌࠃࠅࠓ, 31, 35. ࠌࠒࠅࠌ; 47, 29. ࠌࠌࠅࠕ (Gen. 25, 32. tamen ࠋࠌࠉࠕ et Deut. 31, 14. ࠋࠌࠀࠕ) 19, 20. 42, 3. 43, 20. et alibi saepius, admittit tamen quoque saepius ࠏ, ut Gen. 27, 5. ࠌࠑࠏࠃ; Lev. 26, 35. ࠌࠃࠏࠓ; Exod. 9, 11. (Num. 16, 9. et Deut. 10, 8. ࠋࠌࠒࠏࠌ = לַעֲמֹד) et defective, quanquam rarius, occurrit, ut Num. 21, 15. ࠌࠃࠓ; aut inserit, ubi pro Infinitivo Hebraeorum absoluto ponitur vel

cum Suff. iungitur, ante [Samaritan] literam [Samaritan], ut Gen. 20, 7 [Samaritan] *pereundo*; 19, 35. [Samaritan] *cum surgeret illa.* Nec denique una est Participiorum formandi ratio; dum enim alibi ut apud Hebraeos magis accedit ad Praeteriti formam, ut Gen. 24, 3. [Samaritan] aut Gen. 14, 7. [Samaritan] = יֹשֵׁב; 24, 13. [Samaritan] = נִצָּב; Exod. 12, 30. [Samaritan] = מֵת, Pl. v. 33. (pro quo Deut. 4, 22. [Samaritan] et Gen. 30, 1. fem. [Samaritan]); aliis in locis in mediam radicem recipit [Samaritan] vel simpliciter, ut Gen 50, 5. [Samaritan]; Deut. 3, 5. [Samaritan] (cf. §. 6. 1. E.); vel sequente adhuc [Samaritan], ut Num. 13, 20. [Samaritan], et Plur. Deut. 2, 23. [Samaritan]; aut [Samaritan] loco literae [Samaritan], ut Gen. 15, 14. [Samaritan] 18, 25.; Lev. 25, 10. [Samaritan] = יֹשְׁבֶיהָ, aut denique cognoscitur litera [Samaritan], quam [Samaritan] aut [Samaritan] antecedit, ut Gen. 18, 8. [Samaritan] = עֹמֵד; Lev. 18, 26. [Samaritan] *peregrinans.*

Annot. Licet autem in his, quae iam exposita sunt, reperiantur plura, quae a propria ac vulgari horum Verborum formandi ratione discedere videantur, tamen ea separare noluimus, quia non omnino impropria dici queant; ita ut paucissima supersint, quae seorsim commemorentur. Pertinent huc praeter formas Futuri [Samaritan] in 3. et 2. Plur. m. abiicientes, ut Deut. 32, 38. [Samaritan]; Gen. 18, 3. 5. rarior Futuri forma, quae cum inserto [Samaritan] post Praeform. legitur Deut. 13, 8. [Samaritan] a [Samaritan] = חוּס *pepercit* (quam Castellus a [Samaritan] ducit), et Imperativus [Samaritan] = שְׁכֹן, qui legitur Gen. 26, 2. Hebraici Verbi בּוֹא exempla leguntur Deut. 23, 11. [Samaritan] = בּוֹא et Lev. 9, 23. [Samaritan] = וַיָּבֹא.

2. Altera proprietas haec est, ut media radicalis vocali E, cui [Samaritan] nunquam accommodari potest, in Coniugationibus Ethpeel et Aphel, quibus accedit quoque Ettaphal cum ultima syllaba (Chald. אֶתְּקִים), id postulante convertatur in [Samaritan] huic vocali maxime cognatum, ita ut et hic radix contracta appareat; et cum vocali I efferatur. Probantur haec his exemplis: Ethpe. Praet. Gen. 28, 16. [Samaritan] (= אִתְּעַר) *evigilavit*; Aph. Praet. Gen. 47, 2. [Samaritan] *collocavit*; 8, 21. [Samaritan] *odoratus est*; 18, 27. [Samaritan] *respondit*; 19, 28. Fut. Num. 6, 25. [Samaritan] *lucere faciat*; Exod. 20, 17. [Samaritan] *eriges*; Gen. 17, 7. [Samaritan] *stabiliam* i. e. *faciam*; Imperat. Deut. 26, 15. [Samaritan] *respice*; Part. Gen. 9, 9. [Samaritan]; Exod. 34, 35. [Samaritan]. Ettaphal autem, quod non literis ab Ethpe. et Ethpa. differt, sed modo significatione dignoscitur, ut Gen. 4, 5. [Samaritan] *odoratus est, olfecit* ab Aph. [Samaritan]; interdum, ut ne confundatur cum his, scribitur sine [Samaritan], ut [Samaritan], quod ab Aphel [Samaritan] *quietem de-*

dit reflexivam sibi vindicat notionem *quietem sibi concessit* i. e. *quievit;* Gen. 8, 4. 18, 4. et eodem referendum esse arbitror Num. 9, 15. ࠀࠕࠒࠌ *erectum est.*

Annot. Ad eas formas, quae a vulgari flexione discedunt, pertinet Gen. 23, 8. (3. f. Sing.) ࠀࠕࠓࠉࠇࠉࠀ • ࠀࠍ *si placuerit* sc. animae vestrae, nisi ࠉ ante ࠀ vitiose insertum. In Aph. saepius ࠀ praef. transit in ࠄ, ut Gen. 24, 54. ࠄࠁࠉࠕࠅ *pernoctarunt;* Num. 30, 15. Deut. 29, 13. Gen. 47, 6.; aut defectiva exstat scriptio, ut Exod. 20, 11. ࠀࠍࠇ *requievit;* Num. 20, 11. ࠀࠓࠌ *elevavit;* Lev. 8, 27. ࠀࠍࠐ *agitavit, ventilavit* et saepius, adeo cum ࠄ, ut Lev. 9, 21. ࠄࠍࠐ; Exod. 14, 16. ࠄࠓࠌ; Exod. 5, 22. ࠄࠁࠔࠕ *malefecisti;* etc.; aut pro ࠉ invenitur ࠀ, ut Exod. 5, 23. ࠄࠁࠀࠔ; Num. 16, 15. (1. Sing. Praet.) ࠄࠁࠀࠔࠕ; Gen. 43, 6. ࠄࠁࠀࠔࠕࠅࠍ, 44, 5. Deut. 28, 52. Fut. ࠉࠏࠀࠒ (et ibid. ࠉࠏࠒ) *obsidebit;* v. 55. ࠉࠏࠀࠒࠅࠍ; aut ࠏ, ut Num. 20, 15. ࠀࠁࠏࠔࠅ *male fecerunt;* Deut. 26, 6. Lev. 5, 4. Inf. ࠌࠁࠏࠔࠄ Gen. 31, 7. Deut. 28, 56. ࠄࠒࠏࠌࠄ. Nec desunt formae Futuri abiecto ࠍ scriptae, ut Exod. 23, 33. ࠉࠇࠉࠁࠅ = יַחֲטִיאוּ et 1. Fut. Aph. cum litera praef. ࠄ pro ࠀ, ut Gen. 17, 19. ࠄࠒࠉࠌ (v. 7. ࠀࠒࠉࠌ) = הֲקִמוֹתִי.

3. Ne autem in Pael et Ethpaal formandis id potissimum negligeretur, quod notioni eorum significandae inserviat, curavit quidem lingua, ut ࠅ ob vocalem alterius syllabae in congruam huic transiret literam ࠉ, neque tamen cum hac vocali ut in prioribus (Ethpe. Aph. et Ettaph.) coalesceret, sed mobilis fieret, quo idem impetraretur, quod in aliis radicibus media radicali duplicata. Hinc Pael ࠒࠉࠌ = קַיֵּם s. ܩܰܝܶܡ eodem modo erit efferendum. Ubi autem tertia radicalis syllabae afformativae a vocali incipienti sese adiungit, tum ࠉ cum praecedente A in diphthongum Ai abit. Necesse hoc est in 3. f. Sing. (ࠒࠉࠌࠕ = ܩܰܝܡܰܬ), 1. Sing. Praet. nec non in 2. f. Sing. et in 2. et 3. Plur. utriusque generis Futuri, ut Lev. 16, 29. 31. ࠕࠉࠉࠌࠅࠍ *ieiunio affligetis;* denique in Participiorum formis praeter Singularem masc. absolutum et constructum. Idem valet de iisdem Coniugationis Ethpaal formis cf. §. 21. 1. et §. 22. 1. Interdum vocalis A prioris syllabae exprimitur litera ࠏ, ut Exod. 34, 12. ࠕࠒࠏࠉࠌ *feries* sc. foedus et v. 10. Part. ࠌࠒࠏࠉࠌ. In diiudicanda autem passiva forma Ethpaal lectorem oportet respicere ad cognatas dialectos, cum nulla ei sit, qua cognoscatur nota, adeoque illud ࠀ desideretur, quo interdum uterentur Samaritani ad Pa. significandum. Hinc v. c. ࠀࠕࠇࠉࠋ Gen. 25, 23. ideo certe pro Ethpaal declarari quisque maluerit, cum in lingua Chald. et Syr. hoc verbum nonnisi in Pa. et Ethpa. (Ch. חַיֵּל Syr. ܚܰܝܶܠ et ܐܶܬܚܰܝܰܠ) reperiatur.

Idem comprobatur verbo ࠀࠕࠇࠉࠁ *reus factus est* i. e. *peccavit* coll. Syr. ܐܬܚܝܒ. Praeterea Samaritani imitati sunt Hebraeorum Polel eiusque Passivum, quo vel evincitur, nec notionem verbi intendere neglexisse Samaritanos et procul dubio mediam radicis literam in Pael duplicem enuntiasse. Legitur enim Deut. 32, 6. ࠊࠅࠍࠍ *formavit, paravit;* Exod. 15, 2. Fut. ࠀࠓࠅࠌࠌ *exaltabo;* Ethpolel Praet. Exod. 15, 8. ࠀࠕࠒࠅࠌࠌࠅ *steterunt;* Fut. Deut. 32, 29. ࠉࠕࠁࠅࠍࠍࠅ = יְבִינוּ (utinam) *intelligerent;* Imperat. Exod. 8, 20. ࠀࠕࠒࠅࠌࠌ; Part. Gen. 28, 13. ࠌࠕࠒࠅࠌࠌ 37, 7. 18, 2. (Gen. 16, 2. hebr. אִבָּנֶה *aedificabor* vertitur per ࠀࠕࠁࠅࠍࠍ = אֶבְנִין s. אֶבְנִינָה).

Annot. Interdum haec passiva forma defective scribitur, ut Exod. 2, 4. ࠀࠕࠒࠌࠌࠀ; aut altera litera ultimae syllabae eiecta, ut Gen. 45, 1. ࠌࠕࠒࠅࠌࠉࠌ = נִצָּבִים; Deut. 32, 7. ࠀࠕࠁࠅࠍࠅ = בִּינוּ, cum ࠅ iam satis indicet, quaenam forma sit intelligenda; aut ࠀ syllabae reflexivae permutatur cum ࠄ, ut Num. 23, 3. ࠄࠕࠒࠅࠌࠌ = הִתְיַצֵּב Exod. 14, 13.

B. *Verba mediae radicalis geminatae* (▽▽).

§. 30.

1. De contrahenda litera geminata in unam notandum, hoc tum fieri, cum utraque in una syllaba iuncta esse debeat, ita ut media radicalis incidat in tertiam vocali sua sub primam radicalem reiecta. Animadvertitur hoc in toto Peal, in cuius Praeterito vocalis A saepius significatur litera ࠀ, excepto Part. Pass., in quo propter intercedentem literam ࠉ haec contractio locum habere non potest; at redit iterum in Aphel et Ettaphal, in quorum priore litera ࠀ inter primam radicalem et contractam geminatam interposita vocali E significandae interdum inservit. Quae quidem formandi ratio his comprobabitur exemplis: Peal Praet. Gen. 7, 7. ࠏࠋ 25, 29. 28, 11. et Gen. 30, 4. ࠏࠀࠋ *venit;* Gen. 18, 11. ࠒࠉ *desiit;* Deut. 9, 21. ࠃࠒ *comminutus est.* Cum autem illud ࠀ = ā interdum quoque in iis servetur personis, quae augentur syllaba, in aliis desideretur, videtur in illis enuntiatio literae geminatae audita non fuisse, in his comprobanda, ut apud Chaldaeos; ita ut 3. f. Exod. 3, 9. ࠏࠋࠕ respondeat Chaldaeorum עַלַּת (Gen. 46, 26. contra ࠏࠀࠋࠕ et 1. Praet. Sing. Deut. 26, 3.) 3. Plur. Num. 8, 22. ࠏࠋࠅ sit עַלּוּ enuntianda (Gen. 41, 57. ࠏࠀࠋࠅ). Futurum post literas praeformativas assumit ࠉ vocalem I significans, ut Gen. 12, 14. ࠉࠉࠏࠋ; Deut. 20, 19. ࠀࠉࠉࠓ *obsi-*

debis; Gen. 29, 21. [Samaritan]; Lev. 23, 39. [Samaritan] *celebrabitis festum.* Imperativi formae cum vocali U efferendae leguntur Gen. 30, 3. [Samaritan] = Ch. עוּל; Exod. 32, 34. [Samaritan] *duc;* 6, 9. [Samaritan] *desiste;* Deut. 1, 7. 8. [Samaritan] = Chald. עוּלוּ. Infinitivi formae hae occurrunt: Gen. 41, 54. [Samaritan]; 10, 30. [Samaritan]; 12, 11. [Samaritan], et quae magis ad Hebraeorum flectendi rationem adspirant; quo pertinent Gen. 38, 13. [Samaritan] = גֹּז *tondere;* Num. 14, 7. et Infinitivi absoluti formam reddens inserto ut in Praet. [Samaritan], Lev. 14, 48. [Samaritan] = בֹּא. Cum autem Part act., quod duabus constet syllabis ob duplicem eamque diversam vocalem contractionem literae geminatae non admittat, ideoque ad eam pertineat regulam, in qua exponetur, quando geminata sit retinenda, tamen, cum Samaritani licet rarius hanc legem in eo negligant, hic reticere noluimus contractam quoque occurrere eius formam, ut Deut. 4, 5. [Samaritan] = בָּאִים. Quam vero attulit Castellus formam contractam inserta litera [Samaritan], ut [Samaritan], quae rursus in fem. abiiciatur ([Samaritan]), investigare non potuimus. In Aphel Gen. 35, 6. [Samaritan] autem interdum [Samaritan] inter primam et contractam geminatam deprehenditur, ut Gen. 29, 13. [Samaritan] *introduxit;* Fut. Deut. 7, 26. [Samaritan]; Inf. Num. 20, 5. [Samaritan]; Part. Lev. 18, 3. [Samaritan]. Ettaphal denique formatur secundum Paradigma [Samaritan] *comminutus est.*

Annot. Prae ceteris hic notandum est, frequenter in his, quae adhuc recensuimis formis, occurrere flexionem Verbi regularis h. e. omitti in iis geminatae literae contractionem. Exempla Coniug. Pe. obvia sunt. Praet. Gen. 6, 13. [Samaritan]; 19, 33. [Samaritan]; 12, 5. [Samaritan]; 27, 2. [Samaritan] *scio;* 37, 29. [Samaritan] *scidit;* Num. 31, 9. [Samaritan] *depraedati sunt;* Fut. Gen. 29, 3. [Samaritan] (ut) *revolverent;* Exod. 23, 22. [Samaritan] = וְאָרַבְתִּי *inimicus ero* pro [Samaritan] (similiter Num. 14, 24. [Samaritan] = אביא pro [Samaritan]); Imper. Gen. 16, 2. [Samaritan]; 19, 34. [Samaritan]; Num. 21, 27.; Aphel Praet. Gen. 27, 33. [Samaritan] *expavit;* 42, 28. [Samaritan]; 32, 24. [Samaritan] *luctatus est.* His et aliis confirmatur, quod suspicati sumus, geminatam contractam in iis audiri formis, quae syllaba a vocali incipiente auctae ultima radicali opus habent; in iis autem, quae inserta [Samaritan] pro longa vocali utuntur, alteram literam geminatam reticeri. Formae Coniugationis Aphel cum [Samaritan] praef. in [Samaritan] mutato leguntur Num. 16, 14. [Samaritan]; 20, 4. Imper. Gen. 43, 16. (15.) [Samaritan], 46, 6. et saepius; Exod. 9, 19. [Samaritan] *congrega.* Singularem Coniug. Aph. formam abiecto [Samaritan] characteristico reperies Gen. 20, 9. [Samaritan] *introduxisti.* In Futuro Pe. ceteroquin omisso post praeform. [Samaritan] plura occurrunt exempla, ut Exod. 23, 14. [Samaritan] *celebrabis festum;* Deut. 16, 15.; 1, 21. [Samaritan] (ne) *paveas;* 25, 12. [Samaritan] *abscindes* 25, 9. Lev. 15, 8.; Exod. 33, 14. [Samaritan] *ducam.*

2. Ad ea, quae iam supra dicta sunt de geminata litera divisim scribenda, si longa vocalis inter utramque intercedit, quae, quo minus in unam confluere possint literam, impedit, accedit, idem esse observandum, ubi radice in duas syllabas extensa singulae radicales ita vocalibus interpositis distinentur, ut contractio, quae nonnisi abiecta vocali prioris syllabae at formae cognoscendae maxime necessaria efficeretur, locum habere non possit. Hac regula comprehenduntur Participium utrumque Pe. et Coniugatio Pael cum Passivo ipsius Ethpaal, de quibus deinceps exempla afferentur. Part. Pass. Pe. Exod. 29, 40. [Samaritan] *conspersus* et ibid. [Samaritan] *contusus;* Part. act. simplici forma Gen. 42, 5. [Samaritan] *venientes*, inserto [Samaritan] inter utramque geminatam Gen. 24, 1. [Samaritan]; 38, 12. [Samaritan] *tondentes.* Pael Praet. Gen. 8, 15. [Samaritan] *locutus est;* 29, 13. [Samaritan] *amplexus est;* 48, 17. [Samaritan] *apprehendit;* Fut. Exod. 20, 19. [Samaritan]; Imper. Exod. 16, 12. [Samaritan]; Inf. Exod. 20, 22. [Samaritan]; 5, 11. [Samaritan] *colligere;* Part. Gen. 27, 6. [Samaritan]; Deut. 28, 29. [Samaritan]; Ethpa. Praet. Gen. 20, 17. [Samaritan] *precatus est;* 49, 4. [Samaritan] *profanasti;* Fut. Exod. 39, 23. [Samaritan] (ne) *disrumperetur* pro [Samaritan]. Cf. §. 20. 1.

Annot. Infinitivus Hebraeorum דַּבֵּר redditur diversis formis Gen. 37, 4. legitur [Samaritan]; Exod. 4, 14. [Samaritan]; inserto [Samaritan], Deut. 20, 8. [Samaritan] (et statim v. 9. [Samaritan]). Prima Praet. Sing. Pa. hebraica deprehenditur Gen. 24, 33. [Samaritan] = דִּבַּרְתִּי. Praeterea in his verbis haud inusitatae sunt formae Coniugationis Hebraeorum Pilpel eiusque Passivi, ut Deut. 33, 2. [Samaritan] *resplenduit;* Exod. 39, 3. [Samaritan] *extenderunt;* Fut. 23, 8. [Samaritan] *pervertet;* Deut. 33, 12. [Samaritan] *alas motitabit;* Inf. abs. Exod. 23, 24. [Samaritan] *destruendo;* Part. Exod. 16, 14. [Samaritan] *splendens;* Num. 24, 7. [Samaritan] *stillans;* et passivae formae Praet. Num. 16, 13. [Samaritan] *principatum tibi vindicas;* ibid. Inf. [Samaritan]; et abiecto [Samaritan] syllabae reflexivae [Samaritan] ob seq. [Samaritan] Exod. 20, 18. [Samaritan] = וַיָּנֻעוּ. Dubitaverim vero cum Cellario [Samaritan] pro Ethpaal declarare, tum quod haec formandi ratio in aliis desideretur verbis, cum quia eo Hebraeorum Hoph. הוּבָא exprimatur, quod potius Samaritanorum Ettaphal respondet; ut Gen. 43, 18. (17.) [Samaritan] = הוּבְאוּ et ibid. Part. [Samaritan] = מוּבָאִים.

III. Verba quiescentia tertiae radicalis [Samaritan] *aut* [Samaritan] ([Samaritan] *et* [Samaritan]).

§. 31.

Tertia horum Verborum classis haec est, quae a regulari paradigmate in formanda extrema radicis parte discedit. Quae ver-

ba cum in lingua Hebraea in verba ל״א et ל״ה separentur, apud Samaritanos, ut in lingua Syriaca et Chaldaica, uno paradigmate comprehenduntur. Hic quoque valet, quod iam supra de mediis radicalibus ࠅ et ࠉ (§. 29.) exposuimus, ut ࠄ debilis ille spiritus vel prorsus dispareat, ut in 3. fem. Praet. Pe. et in iis huius Coniugationis formis, quae in ࠅ et ࠉ exeunt, nec non in Imperativo Plur. masc. et in 2. fem. Sing. Futuri reliquarum Coniugationum, quo devitetur hiatus Orientalibus haud ferendus, vel cedat literae ࠉ eius loco suffectae, quo commodius vocales E et I singulis formis ut plurimum propriae exprimantur, et in iis quoque adhibeantur formis, in quibus paradigma regulare alia utitur vocali. In his autem iterum duplex enuntiandi ratio est respicienda, dum scilicet ࠉ aut in utraque vocali quiescat, aut mobile fiat, quorum illud litera ࠉ radicem terminante aut simplici afformativa litera vel syllaba, quae a consonante incipit, accedente, hoc tum fieri solet, cum syllaba radici addita propter vocalem a qua inchoatur, ultima radicali ubivis cum ࠉ permutata opus habet. De his deinceps agetur. Quod igitur prae ceteris ad eas horum Verborum formas attinet, quae 1.) tertia radicali terminantur, tenendum, tertiam radicalem ࠄ aut ࠀ nonnisi servari in 3. Sing. m. Praet. Pe., in reliquis omnium Coniugationum Temporibus et Modis, in Infinitivo Pe. (nam reliqui praeter hunc Infinitivi desinunt in ࠀࠄ = Chald. ־ָאָה) et Participiis transit in ࠉ, et effertur in Praeteritis et Imperativis in I, in Futuris, Infinitivo Pe. et Participiis activis in E, a quibus Participia Coniugationum activarum passiva in eo nonnisi differunt, quod praecedens eorum vocalis A cum sequente ࠉ terminali in diphthongum Ai abit. Exempla haec sunt: Praeteritum Pe. Gen. 6, 12. ࠇࠆࠄ *vidit;* 14, 13. ࠀࠕࠀ *venit;* et utroque modo Exod. 32, 5. ࠁࠍࠄ 24, 4. ࠁࠍࠀ *aedificavit;* Ethpe. Gen. 7, 21. ࠀࠕࠂࠅࠉ *exspiravit;* 18, 1. ࠀࠕࠇࠆࠉ; Pael Gen. 9, 22. ࠇࠅࠉ *nuntiavit;* Ethpa. Gen. 22, 20. ࠀࠕࠇࠅࠉ (48, 2. ࠀࠕࠄࠁࠉ); Aph. Gen. 9, 21. ࠀࠋࠒࠉ *proiecit;* 17, 14. ࠀࠍࠔࠉ *oblivisci fecit;* Ettaph. Exod. 10, 27. ࠀࠕࠓࠏࠉ *voluit;* Futurum Pe. Gen. 22, 14. ࠉࠇࠆࠉ; Ethpe. Gen. 9, 14. ࠉࠕࠂࠋࠉ *apparebit;* 48, 16. ࠉࠕࠒࠓࠉ *vocabitur;* Pa. Gen. 29, 34. ࠉࠋࠅࠉ (=יִלָּוֵי) *adhaerebit;* Ethpa. Exod. 21, 30. ࠉࠔࠕࠁࠉ *impositum erit;* Aph. Lev. 4, 4. ࠉࠍࠈࠉ *adducet;* Ettaph. Lev. 13, 2. ࠉࠕࠍࠈࠉ; Imperativus Pe. Gen. 13, 14. ࠇࠆࠉ; 11, 3. ࠀࠕࠉ *age;* Ethpe. Gen. 19, 17. ࠀࠕࠐࠍࠉ *respice;* Pa. Gen. 44, 1. ࠌࠋࠉ (=מַלֵּא) *imple;* Aph. Exod. 7, 9. ࠀࠓࠌࠉ *proiice;*

Infinitivus Pe. Gen. 11, 5. [Samaritan], 15, 5. [Samaritan] *numerare;* Ethpe. Num. 25, 1. [Samaritan] *fornicari* (interdum sine [Samaritan], ut Lev. 18, 23. [Samaritan] *pollui,*); Pa. Exod. 28, 42. [Samaritan] (=כַּסּוֹת) *operiri;* Ethpa. Exod. 29, 29. [Samaritan] *multiplicari* (Syr. [Syriac]); Aphel Num. 20, 13. [Samaritan] et Deut. 3, 24. =הַרְאוֹת *ostendere;* Participium Pe. Gen. 4, 2. [Samaritan] *pascens;* 31, 5. [Samaritan] *videns;* fem. Gen. 18, 21. [Samaritan] *veniens;* Ethpe. Gen. 42, 22. [Samaritan] *requisitus;* Exod. 3, 18. [Samaritan] (=נִקְרָא vitiose ex נִקְרָה) *invocatus;* Pa. Exod. 29, 13. [Samaritan] (=מְכַסֶּה); Aph. Deut. 28, 29. [Samaritan] (=מוֹשִׁיעַ) *liberans.*

Annot. Eodem ordine iam recensebimus, quae ab his plus minusve deflectunt, aut magis ad indolem linguae Hebraicae inclinant. Prae ceteris autem monendum, haud exiguum esse exemplorum numerum, in quibus iuxta alterutram radicem in [Samaritan] aut [Samaritan] terminantem usurpatur tertia rad. [Samaritan], quod haud difficile est explicatu, cum nonnulla horum verborum videantur quoque Verba [Samaritan] fuisse. Pertinent huc Gen. 43, 31. (30.) [Samaritan] *quaesivit;* v. 31. (30.) [Samaritan] *lavit;* Exod. 7, 20. [Samaritan] *percussit;* 32, 1. [Samaritan] *tardavit;* 9, 25. Lev. 8, 6. 10, 16. Num. 20, 11. 22, 27. et alibi saepius. Eadem de causa reperiuntur quoque radices cum 3. rad. [Samaritan], ut Num. 24, 25. [Samaritan] = הָלַךְ ab ipso interprete utpote insolentiores cum linea signatae. Pael cum litera [Samaritan] inserta legitur Deut. 1, 10. [Samaritan] *multiplicavit;* et Aphel more Hebraeorum formatum et vicissim cum [Samaritan] aut [Samaritan] in fine scriptum occurrit Gen. 19, 24. [Samaritan] *pluit;* 20, 13. [Samaritan] *errare fecit;* 31, 20. 41, 25. 28. 48, 11. Deut. 34, 1. et saepius. Cum [Samaritan] tertia radicali legitur quoque Ethpe. Exod. 7, 23. [Samaritan] *respexit,* 10, 7. 32, 15. Neque *Futuri* desunt exempla, in quibus [Samaritan] rad. retinetur (haud dubie ad vocalem E exprimendam), ut Gen. 11, 4. [Samaritan] *aedificabimus;* 22, 14. [Samaritan] *videbit;* 37, 26. [Samaritan] (cum) *absconderimus;* 38, 11. Lev. 13, 35. 22, 11. Num. 6, 3. Deut. 11, 11. 8, 12. 22, 8. 25, 19. etc. Quaedam, quae proprie sunt [Samaritan], servant [Samaritan] in Futuro, ut Lev. 4, 2. [Samaritan] = תֶּחֱטָא; Lev. 5, 5. [Samaritan]; Num. 5, 14. [Samaritan] *aemulabitur;* interdum repetitur terminatio in [Samaritan], ut Lev. 15, 13. [Samaritan] *mundus erit* (et ibid. [Samaritan]); Deut. 16, 4. Observatur quoque *Imperativi* forma cum [Samaritan] rad. scripta, ut Gen. 31, 12., ubi iunguntur verba [Samaritan] · [Samaritan] = שָׂא וּרְאֵה pro quorum altero 30, 36. in eadem formula legitur [Samaritan] et 37, 14. [Samaritan] = לֵךְ occurrit iuxta [Samaritan]; Num. 24, 14. eidem Imperat. adscribitur linea ([Samaritan]) et Num. 23, 13. adeo deprehenditur [Samaritan]. — Infinitivorum et hic, ut antea saepius animadvertimus, non una est formandorum ratio. Neque enim solum imitantur Samaritani Hebraeorum absolutam formam, ut Gen. 26, 28. [Samaritan] = רָאוֹ Exod. 19, 13.; Gen. 3, 16. et 22, 17. [Samaritan] = הַרְבָּה; Exod. 32, 6. [Samaritan] = שָׁתוֹ, sed utuntur quoque eadem forma, ubi in textu Hebr. reperitur Inf. constr., ut Num. 22, 26. [Samaritan] et Exod. 23, 2. = לִנְטוֹת Praeterea Inf. Hebraeo-

rum abs. in Pe. sine [Samaritan] scribitur Deut. 17, 15. [Samaritan] = שׂוּם; 23, 21. [Samaritan] = דָּרֹשׁ; Exod. 22, 17. Lev. 13, 22. 27. 35. (cum [Samaritan] Lev. 13, 7. [Samaritan] = פָּשֹׂה), adeo in Aph. Exod. 22, 31. [Samaritan] *proiiciendo;* aut inseritur [Samaritan], ut [Samaritan] = דָּלֹה; non raro [Samaritan], ut Gen. 16, 10. [Samaritan] *multiplicando;* 31, 30. Exod. 32, 13. Primam inter et 2. rad. interdum [Samaritan] aut [Samaritan] insertum legitur, ut Lev. 10, 16. [Samaritan] = דָּרֹשׁ et pro Inf. constr. Exod. 30, 18. [Samaritan] = לְרָחְצָה reperitur. Aliae formae hae sunt; addito [Samaritan], Gen. 24, 30. [Samaritan] = רְאֹת; aut in regimine terminantur in [Samaritan], ut Gen. 33, 10. [Samaritan] *ac si viderem* sc. faciem; aut recipiunt ante hanc terminationem literam [Samaritan], ut Exod. 20, 20. [Samaritan] = נַסּוֹת; aut permutant in iisdem [Samaritan] cum [Samaritan], ut Num. 8, 7. [Samaritan] (Pa. = טַהֵר) *purum reddere;* similiterque ante terminationem vulgarem [Samaritan] inserunt [Samaritan], ut Gen. 24, 19. [Samaritan] = לִשְׁתֹּת, aut exeunt in [Samaritan], ut Deut. 28, 63. [Samaritan] = לְהַרְבּוֹת. — *Participii* Pe. forma ut in regulari verbo cum [Samaritan] inter utramque ultimam rad. occurrit, Gen. 16, 13. [Samaritan] et ad Hebraeorum magis formationem accedens reperitur, Gen. 4, 17. [Samaritan] = בֹּנֶה. Part. Pass. cum [Samaritan] ante [Samaritan], Deut. 28, 31. [Samaritan] *raptus.* — Alia, in quibus vel literae tantum videntur esse transcriptae, aut quae ex imitandi studio orta existimanda sunt, haec observavimus. Prima Praet. Pe. שָׁתִיתִי vertitur Deut. 9, 9. [Samaritan] licet ibid. quoque legatur [Samaritan] *comedi* cf. v. 18. Hebraeorum Niph. imitatus est Samaritanus interpres Gen. 30, 3., ubi [Samaritan] respondet Hebraico אִבָּנֶה; Lev. 13, 7. [Samaritan] ex הֵרָאֹת et Deut. 31, 11. [Samaritan] ex לֵרָאוֹת (pro לְהֵרָאוֹת) fluxit. Imperativus Aph. Num. 8, 7. [Samaritan] est mere hebraicus ex הַזֵּה *sparge*, itemque [Samaritan] *desiste* Deut. 9, 14. ex הֶרֶף prodiit. Eodem redeunt Infinitivi Aph. Num. 22, 25. [Samaritan] = לְהַכּוֹת; Exod. 35, 34. [Samaritan] = לְהוֹרוֹת et Deut. 17, 16. [Samaritan] = הַרְבּוֹת qui propius ad Hebraismum accedunt. In iis autem Verbis, quae sunt Hebraeis ה mapp., forte et apud Samarit. [Samaritan] non mutatur.

2. Litera radicalis tertia [Samaritan] aut [Samaritan] abiicitur praeter 3. f. Sing. Praet. Pe., ut Gen. 8, 11. [Samaritan] *venit;* 16, 4. [Samaritan]; Lev. 13, 13. (cum Vocali A sub media rad.), in omnibus formis, quae literis [Samaritan] et [Samaritan] augentur, aut ante syllabas, quae ab iisdem incipiunt literis. Pertinet huc 3. Pl. m. et f. Praet. Pe., ut Gen. 11, 5. [Samaritan] *aedificarunt;* v. 31. [Samaritan] et fem. Exod. 2, 16. [Samaritan] *venerunt;* ibid. [Samaritan] *hauserunt,* Deut. 29, 5. similiterque in reliquis Coniugationibus, ut Pa. Exod. 1, 11. [Samaritan] *posuerunt* (cf. Hebr. שַׁוָּה) et fem. cum [Samaritan] signo Coniug. Pa. Exod. 2, 16. [Samaritan] *impleverunt* (= תְּמַלֶּאנָה); Ethpe. Gen. 18, 22. [Samaritan] *recesserunt;* Exod. 17, 3. [Samaritan] *sitiverunt* (sq. [Samaritan] collect.); Aph. Lev. 24, 10. [Samaritan] *rixati sunt;* v. 11. [Samaritan] *adduxerunt.* Idem valet de 2. f. Sing. Imperativi Peal, Pa. et Aph. et de 2. Plur. m. Imperativorum omnium Coniugationum,

ut Gen. 24, 60. ࠄࠅࠉ = הֲוִי; Pa. v. 23. ࠇࠅࠉ = הַגִּידִי *nuntia.* Cum autem forma fem. haud differat a masc., dubitatur, quomodo sit enuntianda, utrum, quod formae magis conveniat Syrorum more (Pe. ܓܠܳܝ Pa. ܓܰܠܺܝ), an vocalem repetat e forma Chaldaeorum, qui fem. גְּלָא efferunt. Denique abiicitur ࠄ in 3. et 2. Plur. m. Fut., ut Gen. 43, 3. ࠕࠇࠆࠅࠍ *videbitis;* 45, 13. ࠕࠇࠅࠅࠍ *narrabitis;* 50, 3. ࠉࠌࠋࠅࠍ *complebunt;* Exod. 10, 6.; 30, 20. ࠉࠎࠇࠅࠍ *lavabunt;* 34, 15. Ethpe. Exod. 23, 15. ࠉࠕࠇࠆࠅࠍ *conspicientur;* 33, 23. Num. 10, 9. Pa. Exod. 17, 2. ࠕࠍࠎࠅࠍ *tentabitis.*

Annot. Ex his, quae ad 3. Plur. Praet. attulimus exemplis, apparet, non recte fecisse Castellum, et, qui eum secutus est, Cellarium, qui tertiam radicalem nonnisi in 3. Pl. m. et fem. Pe. abiiciendam esse existimarent et Chaldaeorum formas in sua paradigmata recipientes ࠀࠕࠂࠋࠉࠅ m. et ࠀࠕࠂࠋࠉࠀࠄ f. = אִתְגַּלִּיו et אִתְגַּלְיָא etc. scriberent. Quodsi vero Samaritanis in 3. f. Pl. Pe. et Pa. Syrorum forma ܓܠܝ̈, nec Chaldaeorum גְּלָאָה probatur, vix dubitaverim, quin et in reliquis Coniugg. eosdem Syros praeivisse nemo facile negaverit, ita ut incertae quoque sint, quae ibidem receptae leguntur formae 2. f. Sing. Imperativorum passivorum in ࠄ terminantes (Ethp. ࠀࠕࠂࠋࠄ = Chald. אִתְגַּלָּא), cum nulla earum ullibi appareant vestigia. Hinc et in his Syrorum formandi rationem praeferendam et in Ethpe. ࠀࠕࠂࠋࠇ = ܐܶܬ݂ܓܠܺܝ in Pa. ࠂࠋࠇ = ܓܰܠܺܝ etc. scribendum esse existimem. Quae autem ab exemplis supra laudatis recedunt, sunt fere haec: In 2. m. Plur. Futuri abiecto ࠍ finali retinetur 3. rad. ࠄ in ࠅ mutata Gen. 24, 56. ࠕࠏࠇࠓࠅࠅ (ne) *retardetis;* aut servatur 3. rad. ࠀ, ut 42, 22. ࠕࠇࠈࠀࠅࠍ *peccabitis;* aut in Imp. Aph. Pl. m. ࠇ pro 3. rad. ࠄ cum ה praeform. Hebr., ut Gen. 24, 49. ࠄࠇࠅࠇࠅ = הַגִּידוּ. Aliae formae magis hebraicae reperiuntur Gen. 35, 2. ࠄࠈࠄࠓࠅ = הִטַּהֲרוּ 34, 12. 37, 16.

3. Restat, ut enumerentur eae formae, in quibus 3. rad. in ࠇ mutata literis et syllabis radici accedentibus aut mobilis fit, aut cum praecedente vocali coalescit. Syro-Chaldaicam secuti pronuntiandi rationem haec valebunt. a) Litera ࠇ mobilis est in 3. f. Sing. Praeteriti omnium Coniugatt. (excepta eadem persona Pe. de qua vid. 2.) et sequente vocali A effertur, ut Ethpe. Gen. 32, 30. ࠀࠕࠐࠑࠇࠕ *servata est;* Pa. Exod. 2, 3. ࠔࠅࠇࠕ *posuit;* Aph. 2, 10. ࠀࠕࠉࠇࠕ *adduxit;* et in 3. atque 2. Plur. f. Fut., ubi interdum vocalis litera ࠀ exprimitur, ut Exod. 1, 16. ࠕࠇࠆࠇࠀࠍ *videbitis.* Idem valet de Participiis praeter absolutam et constructam formam Sing. et Plur. masc., ut fem. Sing. Gen. 18, 21. ࠀࠕࠇࠄ *veniens;* fem. Pl. abs. 41, 29. ࠀࠕࠇࠀࠍ; emph. Deut. 3, 21. ࠇࠆࠇࠀࠕࠀࠄ = הָרֹאֹת. Cum autem nulla

2. Pl. fem. Imperat. reperiantur exempla, incertum est, utrum Syrorum more ad formam ܓܠܶܝܢ scribendum sit ࠂࠋࠉࠉࠍ, an cum Chaldaeis ࠂࠋࠍࠄ s. ࠂࠋࠀࠍࠄ = גְּלֶאנָה. b) Coalescit autem cum praecedente vocali I aut E in 1. et 2. masc. et fem. utriusque numeri omnium Praeteritorum et ita quidem, ut in 1. Sing. semper enuntietur in E. Exempla haec sunt: 1. Sing. Praet. Pe. Gen. 46, 30. ࠇࠆࠉࠕ *vidi;* Ethpe. Exod. 6, 3. ࠀࠕࠇࠆࠉࠕ; Aph. Lev. 26, 13. ࠀࠍࠈࠉࠕ *adduxi;* 1. Plur. Pe. Gen. 26, 28. ࠇࠆࠉࠍࠍ Num. 14, 40. Ethpe. Deut. 2, 1. ࠀࠕࠐࠍࠉࠍࠍ *reversi sumus;* 2. Sing. m. Pe. Gen. 20, 10. ࠇࠆࠉࠕ; fem. 16, 8. ࠀࠕࠉࠕࠉ *venisti;* 2. Plur. m. Pe. Exod. 14, 13. ࠇࠆࠉࠕࠅࠍ; Aph. Num. 27, 14. ࠀࠌࠓࠉࠕࠅࠍ *rebellastis;* Deut. 1, 26.; at 2. Pl. f. nullum investigare potuimus exemplum.

Annot. Vocalis A post ࠉ mobile in 3. f. Sing. Praet. interdum significatur litera ࠀ, ut Exod. 8, 14. ࠀࠎࠓࠉࠀࠕ *foetuit* sc. terra; Gen. 38, 14. 29, 12. aut litera ࠄ, ut Exod. 8, 6. ࠊࠎࠉࠄࠕ *operuit* sc. rana; aut defective scribitur in Aph. (cf. Pe.) ut Deut. 28, 56. ࠀࠍࠎࠕ *tentavit.* Forma 3. f. Sing. hebraica legitur Deut. 31, 29. ࠒࠓࠀࠕࠄ = קָרָאת (ubi praeterea quoque verba אֶתְכֶם הָרָעָה literis Samaritanis transcribuntur ࠄࠓࠏࠄ · ࠀࠕࠊࠌ). — Quod ad alteram praecedentis regulae partem attinet, in qua agitur de ࠉ in praecedente vocali quiescente, notandum est, in his quoque interdum 3. radicalem inprimis ࠀ retineri, ut Exod. 31, 2. ࠒࠓࠀࠕ *vocavi;* aut defective scribi, ut Gen. 16, 13. ࠇࠆࠕ *vidi.* Forma 1. Sing. Praet. hebraica mutato praeterquam ࠄ rad. in ࠀ reperitur Gen. 32, 30. ࠇࠆࠀࠕࠉ = רָאִיתִי.

III. De Verbis duplici ratione a regulari paradigmate discedentibus deque anomalis quibusdam.

§. 32.

Verba dupliciter a regulari paradigmate discedentia.

Sub his verbis intelliguntur ea, in quibus duae radicales eiusmodi sunt, quae vel abiiciantur et mutentur, vel quiescant et contrahantur, ita ut duplicem patiantur mutationem, qua a Verbo regulari deflectunt. Sunt autem eorum non pauca, quae, licet duplici anomalia laborare videri possint, tamen nonnisi alterutram admittant; de quibus deinceps exempla proponentur.

Pertinent autem huc potissimum

1.) Verba ࠐࠍ et ࠋࠄ, quorum alia ࠍ rad. in Aph. et Et-

taph. retinent, ut ࠀࠍࠃࠉ et ࠀࠍࠃࠄ *induxit*, *adduxit* a ࠍࠃࠄ, Deut. 26, 10. ࠀࠍࠃࠉࠕ; Lev. 24, 11. ࠀࠍࠃࠅ; Fut. Deut. 12, 6. ࠕࠍࠃࠅࠍ; Lev. 7, 30. Ettaph. Fut. Lev. 13, 2. ࠉࠕࠍࠃࠉ v. 9. 14, 2. Idem valet de ࠍࠑࠄ Lev. 24, 10. ࠀࠍࠑࠅ *rixati sunt*; Fut. Exod. 21, 22. ࠉࠍࠑࠅࠍ et de ࠍࠔࠀ *oblitus est*; Aph. Praet. Gen. 17, 14. ࠀࠍࠔࠉ *oblivioni tradidit*. In aliis ࠍ abiicitur ut in eadem radice ࠍࠃࠄ notione *adspergendi*, ut Lev. 8, 11. ࠀࠃࠉ v. 30. Fut. Lev. 5, 9. ࠉࠃࠉ et inserto ࠀ c. 4, 6. ࠉࠃࠀࠉ v. 17. Infinitivus Hebraeorum more formatus utrorumque verborum proprietates retinet Num. 22, 25. ࠄࠊࠅࠕ = הַכּוֹת. In Coniugg. Pa. et Ethpa. nonnisi flexio Verborum ࠋࠄ respici potest, ut Gen. 44, 15. ࠉࠍࠇࠉ *divinabit*; Inf. abs. ࠍࠇࠅࠉ; Ethpe. Gen. 31, 40. ࠀࠕࠍࠏࠕ *recessit* sc. somnus meus (a ࠍࠏࠄ).

2.) Verba ࠐࠀ et ࠋࠄ, ut ࠀࠕࠄ *venit*; Fut. ࠉࠉࠕࠉ; Gen. 6, 20. ࠉࠉࠕࠅ; Deut. 12, 5. ࠕࠉࠕࠅࠍ; Inf. Gen. 42. 15. ࠌࠉࠕࠉ; Aph. Praet. Gen. 30, 14. ࠀࠉࠕࠉ; Fut. Lev. 26, 25. ࠀࠉࠕࠉ *adducam*; Imp. Gen. 42, 34. ࠀࠉࠕࠅ; Part. Exod. 10, 4. ࠌࠉࠕࠉ et inserto ࠀ Deut. 8, 15. ࠌࠀࠉࠕࠉ = מוֹלִיךְ.

3.) Verba ࠐࠉ et ࠋࠄ. Sic a radice ࠉࠓࠄ fit Aph. ࠄࠅࠓࠉ *docuit*; 1. Fut. Exod. 4, 12. 15. ࠄࠅࠓࠉ pro ࠀࠅࠓࠉ; Inf. Lev. 14, 57. ࠌࠅࠓࠀࠄ; a ࠉࠃࠄ Aph. ࠀࠅࠃࠉ *confessus est*; Praet. Gen. 29, 35. ࠀࠅࠃࠉࠕ; Fut. Num. 5, 7. ࠉࠅࠃࠅࠍ; Ettaph. Fut. Lev. 5, 5. ࠉࠕࠅࠃࠀࠉ. De Verbo ࠇࠉࠄ *vixit* vid. §. 33. B. 3.

§. 33.

B. *Verba anomala.*

Quae iam sequuntur Verba cum propria gaudeant flectendi ratione et in Temporibus Modisque formandis recedant passim a regulari Verbo, passim ab iis, quae vulgo irregularia vocantur, ita disponere placuit, ut principem obtineat locum ࠄࠅࠄ *fuit* tum ob frequentiorem usum, cum quod in singulis formis non satis sibi constet et aliunde alias nominatim e lingua Hebraea repetat; in quibus enumerandis praemittamus ea, quae hoc Verbum adiungunt Verbis ࠋࠄ, quibus tum, quae ipsi sunt peculiaria, succedant. In altera autem § parte ea sequentur Verba, quae Tempora sua aut Modos e duplici radice mutuari solent.

A.) Ut igitur ordiamur a Verbo ࠄࠅࠄ, prae ceteris tenendum est, formationem Verborum ࠋࠄ sequi in Praeterito et Imperativo, a qua discedat in Futuro et Infinitivo.

a) Praeteritum ࠄࠅࠄ, 3. f. Sing. Gen. 1, 2. ࠄࠅࠕ; 2. m. Gen. 40, 13. ࠄࠅࠉࠕ; 1. Sing. Exod. 18, 3. ࠄࠅࠉࠕ; Plur. 3. m. Gen. 2, 25. ࠄࠅࠅ; fem. ࠄࠅࠉ et cum ࠍ parag. Num. 36, 11. ࠄࠅࠉࠍ etc.

Annot. Occurrit quoque Praet. mediae ࠉ Exod. 9, 18. ࠄࠉࠄ 12, 26. 18, 22. 28, 37. et saepius; 1. Sing. Gen. 27, 12. ࠄࠉࠉࠕ.

b) Imperativus Gen. 12, 2. fem. ࠄࠅࠉ; Plur. Exod. 19, 15. ࠄࠅࠅ.

c) Vulgaris Futuri formatio haec est: 3. Sing. m. Gen. 9, 15. ࠉࠄࠉ; fem. c. 21, 30. ࠕࠄࠉ; 1. Sing. Exod. 3, 12. ࠀࠄࠉ; (Exod. 29, 45. ࠄࠉࠕ pro וְהָיִיתִי et 6, 7. ࠅࠄࠉ pro אֶהְיֶה haud dubie emendandum in ࠀࠄࠉ) Plur. 3. m. ࠉࠄࠅࠍ; fem. Exod. 28, 21. ࠉࠄࠍ etc.

Annot. Ceteroquin 3. Pl. m. cum ࠅ parag. reperitur Gen. 1, 15. ࠉࠄࠍࠅ; 6, 20. 17, 16. et saepius; eliso ࠄ Gen. 1, 14. ࠉࠅࠍࠅ. Plena Hebraeorum forma ࠉࠄࠉࠄ legitur Gen. 9, 3. Exod. 12, 13. 16, 26. etc. et ita quoque ࠀࠄࠉࠄ Exod. 3, 14. Alia eaque rarior Futuri forma est Gen. 27, 33. ࠉࠉࠄࠉ = יְהְיֶה et fem. c. 9, 2. ࠕࠉࠄࠉ. Haud infrequens denique est ea Futuri forma, quae in 3. Sing. aut Praeform. ࠉ abiicit, ut Gen. 35, 10. ࠄࠉ = יִהְיֶה v. 11. 28, 20. 30, 34. et saepius; 3. Pl. f. Gen. 41, 36. ࠃࠄࠉࠍ = אֲשֶׁר תִּהְיֶין; aut ࠄ rad. elidit, ut Exod. 7, 1. ࠉࠉ = יִהְיֶה Gen. 12, 14. 9, 14. et alibi; eodemque redit Gen. 17, 8. ࠕࠅࠉ = וְהָיִיתִי et Deut. 31, 23., ubi ࠄࠅࠉ perinde pro ࠀࠄࠉ positum est, ac Lev. 26, 12. ࠄࠉࠉ = וְהָיִיתִי.

d) Infinitivi forma plerisque in locis est ࠌࠄࠉ, Gen. 2, 18. 17, 7. Exod. 23, 1. et alibi; absoluta autem Hebraeorum forma exprimitur per ࠄࠅࠅ Gen. 18, 18. Num. 30, 7.

Annot. Praeterea desinit Inf. in ࠅ Lev. 26, 13. ࠌࠄࠅ = מִהְיֹת et in ࠅࠕ in regimine aut cum Suff., ut Exod. 19, 16. ࠄࠅࠕࠅࠕ; Exod. 10, 6. ࠄࠅ̄ࠕࠅࠕࠅࠍ = הֱיוֹתָם. Singularis Infinitivi forma cum Suff. legitur Gen. 4, 8. ࠁࠄࠅࠄࠅࠍ et mere hebraica Exod. 5, 13. ࠄࠉࠅࠕ. Niphal hebraicum invenitur Deut. 27, 9. ࠍࠄࠉࠕ = נִהְיֵיתָ.

β. Alia quaedam reperiuntur Verba, quae a duplici radice *Tempora* et *Modos* mutuantur et sic se invicem supplent; interdum tamen quoque promiscue adhibentur. Ad illa pertinent.

1. Verba ࠉࠄࠁ et ࠍࠕࠍ *dedit;* quorum hoc in Praet. insitatum est. At Futurum eius legitur Gen. 43, 14. (13.) ࠉࠕࠍ; 38, 16. ࠀࠕࠍ; 29, 27. ࠀࠕࠍ cum ࠄ parag. c. 30, 28. ࠀࠕࠍࠄ; et cum Suff. ࠀࠕࠍࠍࠄ = אֶתְּנֶנָּה etc.; Inf. Gen. 29, 26. ࠌࠕࠍ; 34, 14. et ࠌࠕࠅࠍ Num. 21, 2. 27, 7. Deut. 15, 10. et alibi pro absol. Hebraeorum forma נָתוֹן. Nec tamen Inf. abs. verbi ࠉࠄࠁ

unquam legere meminimus. At Futurum eius deprehenditur Gen. 17, 2. ࠀࠄࠁ *dabo* et cum Suff. Deut. 34, 4. — Imp. et Inf. iam supra §. 28, A. mentio facta est et de Ethp. ࠀࠕࠉࠄࠁ in optandi formula מי יתן vid. in Synt. §. 70.

Simile quid observatur

2.) in Verbis ࠄࠋࠊ et ࠄࠅࠊ *ire*, quorum alterum alteri utrum inserviat supplemento, an utriusque usus sit promiscuus, enumeratis, quae utrique propriae sunt formis diiudicari poterit. Hoc certe nemo infitiabitur, ࠄࠅࠊ eiecta liquida litera ࠋ ortum esse ex ࠄࠋࠊ; quod passim comprobatur verbo Chald. הֲלַךְ pro quo similiter vicissim הֲךְ invenitur. De utroque autem hoc valet: a) Verbi ࠄࠋࠊ hae occurrunt formae: Praet. 3. f. Sing. Exod. 9, 23. ࠄࠋࠊࠕ; 3. Pl. m. Gen. 14, 24. ࠄࠋࠊࠅ; 2. m. Num. 13, 34. ࠄࠋࠊࠕࠅࠍ; 1. Pl. Deut. 1, 19. ࠄࠋࠊࠍࠍ; Fut. Exod. 21, 19. ࠉࠄࠋࠊ; Gen. 19, 2. ࠕࠄࠋࠊࠅࠍ; Gen. 22, 5. ࠍࠄࠋࠊ; Imp. Gen. 12, 1. ࠋࠊ; parag. 19, 32. ࠋࠊࠄ; Inf. Exod. 13, 21. ࠋࠊࠕ cum Suff. Deut. 2, 7. ࠋࠊࠕࠊ = לֶכְתְּךָ; Part. Gen. 15, 2. ࠄࠋࠊ; 13, 5. ࠄࠋࠅࠊ; Aph. sine notionis discrimine a Samaritanis fuisse adhibitum, docent Gen. 22, 3. ubi וַיֵּלֶךְ vertitur ࠀࠄࠋࠊ; 12, 5. ࠌࠄࠋࠊࠄ = לָלֶכֶת et Lev. 11, 20., ubi Part. ࠌࠄࠋࠊ = הֹלֵךְ invenitur.

Annot. Abiecto ࠄ deprehenditur Praet. Gen. 25, 34. ࠋࠊ = וַיֵּלַךְ, 12, 4.; 3. Sing. f. Gen. 21, 16. ࠋࠊࠕ = וַתֵּלֶךְ; Plur. Gen. 9, 23. ࠋࠊࠅ = וַיֵּלְכוּ; Fut. Exod. 14, 19. ࠉࠋࠊ et Gen. 13, 3. ࠉࠋࠅࠊ. Imperativus ࠄࠋ autem, qui legitur Exod. 10, 1. pertinet ad ࠏࠋࠋ mutato ࠏ in ࠄ (LXX εἴσελθε) cf. §. 6. 1. E. *β*.

b) Verbi autem ࠄࠅࠊ, cuius Praet. desideratur, hae reperiuntur formae; Fut. Exod. 23, 23. ࠉࠄࠊ, 32, 34. 17, 5. ࠀࠄࠊ; Deut. 2, 27. ࠀࠄࠊ Plur. Exod. 18, 20. ࠉࠄࠊࠅࠍ et abiecto ࠍ c. 32, 1. 23.; 3, 21. ࠕࠄࠊࠅࠍ Deut. 1, 33. 5, 33. et saepius; Exod. 3, 18. ࠍࠄࠊ; Inf. Exod. 8, 28. ࠌࠄࠊࠄ Deut. 11, 22. 28. 19, 9. cum Suff. Exod. 33, 16. ࠁࠌࠄࠊࠊ Deut. 11, 19. Perspicitur inde de utroque idem fere valere quod de Verbis ࠉࠄࠁ et ࠍࠕࠍ, quorum illud quoque suppeditaret Praeteriti formas, quae huic deessent.

Annot. Prima rad. cum ࠀ mutata occurrit Exod. 16, 4. ࠄࠉࠀࠊࠅ = הֲלַךְ praecedente Nomine collectivo ࠏࠌࠄ. Quae autem reperiuntur formae Gen. 24, 56. ࠀࠌࠄࠊ = אֵלְכָה et v. 65. ࠄࠌࠄࠊ = הַהֹלֵךְ pertinent ad ࠌࠄࠊ *declinavit*, *divertit*, quam Verbi permutationem praepositionibus לְ et לִקְרַאת tribuendam esse arbitror.

Huc denique pertinet

3.) Verbum ࠇࠉࠄ *vixit*, cuius vestigia adhuc apparent in Futuro et Imperativo Pa., quorum illud legitur Gen. 12, 12. ࠉࠇࠉࠅ = יְחַיּוּ hoc Num. 31, 18. ࠇࠀࠅ *servate*; in Pe., Aph. et Ettaph. autem Tempora sua mutuat a ࠉࠇࠄ, quam radicem iam Cellarius p. 104. recte ex metathesi prioris explicat. Inde facile apparet ad hanc pertinere abiecta 1. rad. (cf. §. 28. 1. Annot.) Praet. Pe. Gen. 11, 11. ࠇࠉ *vixit* v. 12. 14. et Fut. ࠕࠇࠉ, quo Gen. 12, 13. וְחָיְתָה et 27, 40. תִּחְיֶה redditur. Aphel ࠀࠅࠇࠉ eadem qua Pa. significatione (Num. 31, 15. ࠄࠅࠇࠉࠕࠅࠍ) reperitur in Fut. Deut. 20, 16. ࠕࠅࠇࠉ; Exod. 1, 17. ࠕࠅࠇࠉࠍ; Gen. 19, 32. 34. Inf. c. 45, 5. ࠌࠅࠇࠀࠄ. *Ettaphal* denique frequentissime notione *vivendi* adhibitum occurrit Gen. 9, 28. ࠀࠕࠅࠇࠉ; 3. fem. c. 45, 27. ࠀࠕࠅࠇࠉࠕ; Fut. Gen. 20, 7. ࠕࠕࠅࠇࠉ; 42, 2. ࠍࠕࠅࠇࠉ, 43, 8. (7.)

Annot. Interdum in Aph. et Ettaph. excidit ࠅ e ࠉ ortum, ut Exod. 1, 22. ࠕࠇࠅࠍ; Ettaph. Num. 4, 19. ࠀࠕࠇࠅ = חְיוּ Fut. Deut. 4, 1. ࠕࠕࠇࠅࠍ; Imp. Gen. 42, 18. ࠀࠕࠇࠅ = חְיוּ, quae formae magis ad ࠇࠉࠄ iterum accedunt. Forma e Praet. et Fut. mixta reperitur Exod. 1, 18. ࠀࠅࠇࠉࠕࠉࠍ (ut) *servaretis*. Ad formam Ettaph., quae cum med. ࠅ legitur Gen. 19, 20. ࠕࠕࠅࠇࠅࠉ *vivet* sc. anima mea emendanda est forte lectio Gen. 47, 25. ࠇࠅࠕࠉࠍࠍ *servasti nos*, pro qua scribendum ࠇࠅࠉࠕࠍࠍ.

De reliquis, quae in hunc numerum Cellarius p. 104. sq. recepit verbis, suis locis iamiam egimus. De ࠍࠏࠕ = ࠍࠇࠕ §. 26., de ࠌࠅࠕ §. 29., de proprietate Verbi ࠀࠆࠋ in Imperativo formando expositum est §. 27, 1. Annot., de verbo ࠉࠊࠋ denique §. 28. A. tractavimus. Quae autem ad ࠀࠉࠕ *est* et ࠋࠉࠕ *non est* spectant, a Verbo cum Suff. iuncto §. 36. seiungere noluimus.

IV. Verbum cum Suffixis.

1. *Verbum perfectum s. regulare et imperfectum cum Suffixis iunctum.*

§. 34.

Ordo verborum, qui, ut in Syntaxi docebitur, servatus est in collocando post Verbum suum Obiecto, quo facilius a Subiecto, quod ut plurimum antecedit, dignosceretur, effecit, ut *Pronomina* quoque *personalia* Obiecti loco posita hanc consuetudinem servarent et ob arctissimam, quae inter utrumque intercedat coniun-

ctionem ita paullatim annecterentur Verbo, ut cum ipso in unam vocem coalescerent. Quemadmodum vero *Intransitiva* et *Passiva* ab hac lege sunt excludenda, ita quoque in *Transitivis* nonnisi hac coniunctione uti licet, quando *Obiectum* in *Pronomine* additum a *Subiecto* Verbi persona expresso differt. Utrumque enim ubi in eandem incidit personam, tum vel reflexiva Verbi adhibetur forma (§. 20. 22. 24. et Synt. §. 61. C. 1.), vel adduntur Pronominum loco Nomina, quae in Synt. §. 61. C. 3. recensentur. Ne autem diutius immoremur in Suffixis explicandis, aut repetamus, quae iam §. 13. exposita sunt, rem ipsam paucis adhuc illustrabimus, quod eo facilius fieri potest, quo simplicior est in lingua Samaritana Suffixorum Verbo annectendorum ratio. Quae autem potissimum hic sunt consideranda, spectant vel ad vocalium mutationes, quibus Verbi formae obnoxiae sunt, vel ad certa quaedam Suffixorum genera singulis Temporibus, Modis atque personis propria. Quod autem 1.) ad illud attinet, tenendum est, abiiciendam esse vocalem mediae rad. assumta in Praeterito auxiliari A sub prima, neque tantum in iis Verbi formis, quae in Praeterito atque Futuro in 3. radicalem terminantur, sed etiam in iis Praet. personis, quae in ࠅ et ࠉ exeunt (3. m. et f. Pl.). Idem valet de vocalibus A et E, quae in 3. f., et 1. Sing. Praet. sub 3. rad. leguntur; qua utraque ante Suff. abiecta, media rad. itidem A recipit, ita ut hae formae a 2. m. Sing. haud differant. Reliquae autem Praeteriti Personae, quae vel consonante (2. m. Sing.), vel syllaba a consonante incipiente (2. et 1. Plur.) augentur, nec non eae, quae in Futuro in ࠅࠍ et ࠍ (3. et 2. Pl. m. et f.) desinunt, sine ulla vocalium mutatione Suffixa sibi vindicant. Similiter Imperativus ut apud Syros et Chaldaeos vocalis suae tenax est, nec minus vocales prioris syllabae Coniugationum Pa. et Aph. servantur. De Infinitivis et Participiis, quae et Nominum instar usurpentur ideoque duplicem Pronominum sibi affigendorum sequantur rationem, praemonuisse sufficiat, in utrisque vocalem ultimae syllabae, nisi sit impura, amitti solere.

2.) De Suffixis autem ipsis recte adhibendis et efferendis addidisse iuvabit, literam ࠍ, a qua Suffixa in Tabula p. 27. litera B signata incipiunt, non tam per *epenthesin* esse inductam, quam e Pronominibus ipsis, quibus in 1. et 2. Sing. et Plur. propria sit, natam, quemadmodum in iis Suffixis, quae ibidem litera A a reliquis separantur, et interdum intercedente ࠕ annectuntur, haec litera rectius ex Accusativi nota ࠉࠕ mutuata videri possit. Licet

autem illa Futuro et Imperativo vulgo annectantur, tamen ࠍࠉ persaepe deprehenditur cum Praeteriti formis nexum, dum reliqua huius ordinis Suffixa nonnisi rarissime in iis adhibentur. Ceteroquin animadvertendum est, Suffixa 2. Pl. ࠊࠅࠍ m. et ࠊࠉࠍ aut ࠊࠍ f. Infinitivis tantum annecti et Participiis utpote Nominibus; frustra autem quaeri exempla cum reliquis Verbi formis, quibus potius succedant separatim a Verbo cum Accusativi nota iuncta; quemadmodum nec Syri Suffixa 3. Plur. affigere solent, sed pro iis ܐܢܘܢ et ܐܢܝܢ utuntur. Suffixum 1. Sing. ࠍࠉ praecedente A. effertur, idemque valet de 2. Sing. m. ࠊ et 1. Plur. ࠍࠍ et ࠍ. Vocalem E sibi vindicat 2. f. Sing. ࠊ et 3. m. Sing. ࠄ; unde haud raro ࠀ pro hac vocali insertum legitur; Suffixum autem 3. Sing. f., quod a masculino haud differat, haud dubie cum A (nisi forte Syrorum more = ܘܿܗ cum O) efferendum est.

Probentur haec his exemplis

A) *Praeteritum cum Suffixis.*

3. Sing. m. abiecta vocali mediae rad. et assumta A auxiliari sub prima rad. (= Ch. קְטַל ܩܛܰܠ) legitur Num. 16, 28. ࠔࠋࠇࠍࠉ *misit me*; Gen. 45, 5. Exod. 3, 13. Gen. 30, 20.; Deut. 4, 5. ࠐࠒࠃࠍࠉ *praecepit mihi*; Gen. 24, 7. 27. 27, 36.; 4, 8. ࠒࠈࠋࠄ *interfecit eum*; 5, 1. 7, 5. 28, 1.; 38, 15. ࠇࠔࠁࠄ *habuit eam*; 24, 16. 67. 15, 6.; 31, 15. ࠆࠁࠍࠍ *vendidit nos*; 11, 9. ࠁࠃࠓࠅࠍ *disperserat eos*; 14, 15. 32, 23. et alibi saepius. Exempla 3. f. Sing., quae abiecta A tertiae rad. eandem adsumit vocalem sub med. rad. (= קְטַלַת — ܩܛܰܠܬ) haec reperiuntur: Exod. 2, 2. ࠈࠌࠓࠕࠄ *abscondidit eum*; Gen. 16, 6. ࠋࠁࠈࠕࠄ *afflixit eam*; Exod. 2, 5.; Gen. 31, 32. ࠂࠍࠁࠕࠅࠍ *furata erat eos.*

Secunda m. Sing., quae retinet vocalem suam (= קְטַלְתָּ — ܩܛܰܠܬ), haec suppeditat exempla Gen. 31, 28. ࠊࠕࠁࠕࠍࠉ *permisisti mihi*; 40, 14. ࠆࠊࠓࠕࠍࠉ = זְכַרְתַּנִי; 32, 26

2. Sing. f. nulla exstant exempla (= קְטַלְתִּי — ܩܛܰܠܬܝ).

Primae Sg. duplex adhibetur forma, vel ࠒࠈࠋࠕ (= קְטַלְתְ — ܩܛܠܶܬ), vel magis hebraica Chaldaeis quoque usitata ࠒࠈࠋࠕࠉ (= קְטַלְתִּי). Prioris Exempla inveniuntur Gen. 3, 11. ࠐࠒࠃࠕࠊ *praecepi tibi*; Gen. 27, 37. ࠎࠌࠊࠕࠄ *sustentavi eum*; 48, 7. ࠒࠁࠓࠕࠄ *sepelivi eam*; 37, 17. ࠔࠌࠏࠕࠅࠍ *audivi eos*; huius Exod. 31, 11. ࠐࠒࠃࠕࠉࠊ *praecepi tibi*; Gen. 17, 20. Num. 22, 29.

3. Pl. m. cum auxiliari A sub prima rad. (=קְטָלוּהִי — ܩܰܛܠܽܘܗܝ) reperitur Num. 21, 18. ࠇࠐࠓࠅࠄ (=חֲפָרוּהָ) *foderunt eum* sc. puteum (inserto ࠀ ante Suff. ࠄ Gen. 49, 23.); Exod. 2, 17. ࠈࠓࠃࠅࠍࠅࠍ (=וַיְגָרְשׁוּם) *expulerunt eas;* cum ࠀ Deut. 29, 26. ࠇࠊࠌࠅࠀࠅࠍ *noverunt eos.*

2. Pl. m. non mutatur, ut Gen. 26, 27. ࠔࠂࠓࠀࠅࠍࠉ *dimisistis me.*

Idem valet de 1. Plur. (=ܩܛܰܠܢܳܟ݂ et ܩܛܰܠܢܳܟ݂ܝ), ut Deut. 29, 7. ࠒࠈࠋࠍࠍࠀࠅࠍ *interfecimus eos;* Gen. 26, 29. Deut. 3, 3. ࠒࠈࠋࠍࠀࠄ *percussimus eum.*

Annot. Addenda sunt exempla Coniugationum Pa. et Aph. nec non Verborum a regulari paradigmate discedentium; quorum illae vocali prioris syllabae servata abiiciunt ante Suff. vocales ultimae syllabae; inter haec autem noninatim ea, quae *contracta* vocavimus, nullam in Praet. vocalium patiuntur mutationem. Ut igitur a Pe. ordiamur, haec proponamus exempla; verbi ࠏࠅ, Gen. 30, 6. ࠃࠏࠍࠉ *iudicavit me;* 27, 22. ࠌࠀࠔࠄ *palpavit eum* (coll. Hebr. מוּשׁ, Syr. ܡܫܰܫ); Coniugationis Pa. exempla haec deprehendimus Gen. 30, 26. ࠔࠌࠔࠕࠀࠊ *servivi tibi*; 31, 41.; verbi ࠏࠏ c. 33, 4. ࠂࠐࠐࠄ *amplexus est eum;* Deut. 20, 5. 6. Quae de abiicienda vocali ultimae syllabae Coniug. Aphel contendimus, comprobantur ubivis, exceptis iis exemplis, quae ad Verba 3. gutt. aut ࠏࠅ pertinent, in quibus utriusque syllabae vocalis retinetur. Exempla Verbi regularis reperiuntur Gen. 21, 14. ࠀࠈࠋࠒࠄ *dimisit eam;* 3, 21. ࠀࠋࠁࠔࠅࠍ *vestivit eos;* Exod. 4, 20.; tert. gutt. Gen. 24, 37. ࠀࠔࠁࠏࠍࠉ *iureiurando me obstrinxit;* 50, 6. 16, 7. 37, 17; verbi ࠐࠍ Exod. 20, 2. ࠀࠐࠒࠀࠉࠊ *eduxi te;* Gen. 15, 7. 19, 16. Exod. 4, 6. ࠀࠐࠒࠄ *eduxit eam;* v. 7.; verbi ࠐࠉ Gen. 3, 23. ࠀࠅࠔࠈࠄ *expulit eum;* verbi ࠏࠅ Gen. 38, 7. ࠀࠌࠉࠕࠄ *interfecit eum;* 41, 14. 47, 7. etc., verbi ࠏࠏ Gen. 29, 13. ࠀࠏࠀࠋࠄ *induxit eum;* inserto ante Suff. ࠀ Deut. 26, 9. — Prima Sing. Praet. cum ࠀ ante literam afform. ࠕ occurrit Gen. 30, 16. ࠀࠂࠓࠕࠀࠊ *conduxi te;* cum ࠀ ante Suff. Num. 35, 22. ࠃࠏࠐࠀࠄ *impulit eum;* Exod. 32, 25. ࠐࠓࠏࠀࠄ *nudaverat eum;* Gen. 49, 23. — Pro Suff. 3. S. m. ࠄ semel legitur ࠄࠅ Deut. 34, 10. ࠉࠃࠏࠄࠅ = יְדָעוֹ et Suff. 3. f. S. ࠍࠄ reperitur Gen. 17, 16. ࠁࠓࠊࠕࠉࠍࠄ *benedixi ei;* et simplex ࠍ pro ࠍࠍ Suff. 1. Pl. occurrit Exod. 2, 19. ࠄࠐࠉࠕࠍ *liberavit nos* (cf. §. 35.).

B) *Futurum cum Suffixis.*

Futuris abiecta Vocali mediae rad. in iis, quae in 3. rad. exeunt formis, accedunt Suffixa, quae in Tabula sub litera B exhibentur; iis autem Plur. personis, quae in ࠅࠍ et ࠍ desinunt, Suffixa literae A annectuntur, nisi et hic illa, quae a ࠍ incipiunt Suffixa retinere et cum Chaldaeis duplicem ࠍ enuntiare malueris (cf.

Chald. יִקְטְלוּנָּךְ aut יִקְטְלוּנֵּהּ). **Cum autem nihil discriminis sit inter 3. m. et f., 2. m. Sing. et 1. Sing. et Plur. unum alterumve exemplum hic attulisse sufficiet.**

3. Sing. m. (= יִקְטֹל et ܢܶܩܛܘܿܠ) cum Suff. occurrit Gen. 4, 14. [Samaritan] *occidet me;* 32, 11. 30, 20.; Num. 35, 19. [Samaritan] *interficiet eum;* Gen. 32, 8. Exod. 21, 6.; 29, 30. [Samaritan] *induet eas* sc. vestes. Gen. 50, 5. [Samaritan] *sepelies me;* Exod. 7, 2. [Samaritan] *praecipiam tibi;* 18, 19. 23, 29.; Gen. 37, 27. [Samaritan] *vendemus eum;* Exod. 23, 11. [Samaritan] *requiem concedes ei;* Gen. 49, 7. [Samaritan] *dividam eos,* 33, 13.

3. et 2. Pl. m. et f. suas retinent vocales, ut Gen. 12, 12. [Samaritan] *interficient me;* 20, 11. Exod. 17, 4. Deut. 28, 22. [Samaritan] *persequentur te;* Exod. 32, 13. [Samaritan] *possidebunt eam;* 8, 26. [Samaritan] *lapidabunt nos;* Lev. 20, 27. [Samaritan] *obruetis eos* sc. lapidibus.

Annot. Vocalis ultimae syllabae A autem retinenda est in Verbis 2. et 3. gutt. cum Suff. iunctis, ut Gen. 29, 32. [Samaritan] *diliget me;* 49, 25. [Samaritan] *adiuvabit te;* 32, 17.; Exod. 5, 3. [Samaritan] (ne) *occurrat nobis;* quod non tantum in Pe. sed etiam in Pa. et Aph. horum Verborum observatur, ut deinceps infra videbimus. Dum autem pleraque Verborum imperfectorum legem abiiciendae vocalis ultimae syllabae sequuntur, ut verba [Samaritan] Deut. 12, 18. [Samaritan] *comedes ea,* Gen. 3, 17.; aut quae plura praebent exempla Verba [Samaritan] Num. 14, 24. [Samaritan] *possidebit eam;* Gen. 15, 8.; et sine [Samaritan], at retenta vocali I. Gen. 13, 15. [Samaritan] *dabo ei;* (cum Suff. 3. f. [Samaritan] Deut. 1, 39. [Samaritan] *haereditabunt eam*); [Samaritan] Gen. 28, 20. [Samaritan] *custodiet me;* v. 15. 48, 4. [Samaritan] *dabo tibi;* 28, 13. Deut. 20, 7.: retinent eam Verba [Samaritan], ut Gen. 27, 12. [Samaritan] *palpabit me* v. 21. [Samaritan]; Verba [Samaritan], ut Exod. 12, 14. [Samaritan] *celebrabitis eam.* Coniugationis Pa. vocalis prioris syllabae non modo in regulari, sed et in imperfecto Verbo servatur, ut Gen. 27, 19. [Samaritan] *benedices mihi;* Exod. 7, 16. [Samaritan] *serviet mihi;* Gen. 12, 2. [Samaritan] 22, 17. Exod. 6, 1. [Samaritan] *dimittet eos;* et inserto [Samaritan] ob seq. [Samaritan] Num. 6, 9. [Samaritan] *radet illud* sc. caput. Verborum [Samaritan], exempla reperiuntur Deut. 20, 5. [Samaritan] *dedicabit eam* v. 6. 28, 30. [Samaritan] *vindemiabis eam* sc. vineam. — In Aphel utriusque syllabae vocales retinentur in Verbis 3. gutt. [Samaritan] et [Samaritan], ut Gen. 24, 3. [Samaritan] *iureiurando te obstringam;* 38, 22. [Samaritan] *invenies eam;* [Samaritan] Gen. 49, 9. [Samaritan] *suscitabit eum;* Exod. 21, 9. [Samaritan] *desponsabit eam,* Deut. 1, 13.; 6, 15. [Samaritan] *exterminabit te;* [Samaritan], Deut. 6, 10. [Samaritan] *introducet te;* Exod. 23, 23. — Coniugationis Pavel exemplum deprehenditur Gen. 5, 29. [Samaritan]

consolabitur nos. — Suff. 2. m. Sing. sine [Samaritan] legitur Gen. 32, 26. [Samaritan] *dimittam te* (haud dubie ob literam rad. [Samaritan]); Suff. [Samaritan] antecedente [Samaritan] Deut. 1, 38. [Samaritan] *distribuet eam;* Suff. 3. Pl. praecedente [Samaritan] Exod. 19, 10. [Samaritan] *sanctificabis eos;* Deut. 17, 5. et Suff. [Samaritan] inserto [Samaritan] inter utrumque [Samaritan] reperitur Exod. 34, 9. [Samaritan] *possidebis nos.*

C. *Imperativus cum Suffixis.*

Cum rariora sint *Imperativorum* cum Suffixis coniunctorum exempla, tamen ex iis, quae investigare nobis contigit, perspicitur, qua ratione id fieri soleat; inprimis cum et cognatae dialecti, Syriacam dico et Chaldaicam, vocalem huic Modo propriam retinere nos iubeant. Exempla haec sunt:

2. Sing. m. (= קְטוֹל — ܩܛܘܠ), Gen. 23, 15. [Samaritan] *audi me;* 37, 14. Exod. 32, 32. [Samaritan] *dele me;* Num. 11, 12. [Samaritan] *porta eum;* Gen. 23, 6. [Samaritan] *audi nos.*

2. Pl. m. (= קְטֹלוּ) Gen. 23, 8. [Samaritan]; 24, 56. [Samaritan] *dimittite me;* 34, 10. [Samaritan] *circuite eam.*

2. f. Sing. et Plur. nulla deprehenduntur exempla.

Annot. Imperativus [Samaritan] qui legitur Gen. 12, 19. videtur non paragogica esse forma, sed adiunctum habere suff. 3. f. et vertendum: *sume eam.* Licet enim in textu hebr. inveniatur nonnisi קַח, tamen quo minus pro forma parag. habeatur, impedit, et qui ei iungitur [Samaritan] *et abi*, et sensus loci. — Imperativi Pa. rariora exempla praebent Gen. 30, 25. [Samaritan] *dimitte me;* 32, 26. Deut. 3, 28. et cum Suff. [Samaritan] Gen. 27, 34. [Samaritan] *benedic mihi;* v. 38. E Coniug. Aph. haec afferantur: Exod. 33, 13. [Samaritan] *ostende mihi;* Gen. 19, 5. [Samaritan] *educ eos;* inserto [Samaritan] ante Suff. 3. Sing. m. et f. Gen. 44, 21. [Samaritan] *deducite eum* et 38, 24. [Samaritan] *educite eam.*

D. *Infinitivus cum Suffixis.*

Infinitivus et Nominis et Verbi Suffixa sibi vindicat, et illis quidem iam per se nominis fere speciem induens opus habet, ubi Subiectum innuunt, his contra utitur, quando Obiecti loco accedunt. Exempla haec illustrabunt. Sic Exod. 12, 13. [Samaritan] vertendum est: *cum percutiam;* Gen. 35, 1. [Samaritan] *cum fugeres;* 24, 30. [Samaritan] *cum audiret;* Exod. 20, 17. [Samaritan] *cum transieritis;* at contra Gen. 27, 42. [Samaritan] *ad te interficiendum;* Exod. 23, 20. [Samaritan] *ad te custodiendum;* Gen. 37, 18. [Samaritan] *ad eum occidendum.* Praeter vulgare autem discrimen, quod iam e Suffixo-

rum genere elucet, cognocitur Suffixum obiectivum praefixo ࠋ quo actionis in aliquo exigendae consilium indicatur, dum Infinitivi quibus ࠁ praefigitur spectant potius ad actionem, quacum quis occupatus est. Simile quid observatur quoque in aliis Praepositionibus cum Infin. iunctis.

Annot. Praeter simplicem illam Infinitivi cum praefixo ࠌ instructi formam Samaritanis prae ceteris in Suffixis aduectendis peculiarem nec non in Verbis imperfectis usitatam, ut in Verbb. ࠐࠍ Gen. 25, 20. ࠁࠌࠎࠁࠄ *cum acciperet;* Exod. 12, 27. Lev. 20, 4.; ࠐࠀ Exod. 16, 3. ࠁࠌࠉࠊࠋࠍࠍ *cum comederemus;* Num. 15, 19. ࠁࠌࠉࠊࠋࠊࠅࠍ; ࠐࠉ Deut. 3, 18. ࠋࠌࠉࠓࠕࠍࠄ *ad eam possidendam;* 4, 5. 6, 7.; ࠏࠅ Gen. 41, 46. ࠁࠌࠒࠏࠌࠄ *cum staret;* Exod. 4, 21. Deut. 6, 7.; ࠏࠏ Gen. 44, 30. ࠊࠌࠉࠏࠋࠉ *quomodo veniam;* 25, 18. Exod. 28, 35. Num. 15, 18. ࠁࠌࠉࠏࠋࠊࠅࠍ et alibi saepius; occurrit quoque alia Infinitivum Hebraeorum constructum referens et quidem sine praef. ࠌ vel defective vel plene scripta cum Suffixis coniuncta. Illam invenies Gen. 19, 33. ࠁࠔࠊࠁࠄ *cum accumberet* (illa); Lev. 19, 6. ࠃࠁࠇࠊࠅࠍ (die) quo *sacrificaveritis;* ࠏࠅ Deut. 6, 7. ࠁࠒࠏࠌࠊ *cum surges* (Gen. 19, 35. inserto ࠉ ante ࠅ pro eadem forma hebr. ࠁࠒࠉࠅࠌࠄ); adeoque in Pa. Exod. 20, 8. ࠋࠒࠃࠔࠄ *ad eum sanctificandum;* et in Aph. verbi ࠐࠉ Gen. 5, 4. ࠄࠅࠋࠃࠄ (=הוֹלִידוֹ) praecedente ࠁࠕࠓ *postquam genuit;* hanc (plene cum ࠅ scriptam) deprehendes Exod. 29, 36. ࠁࠎࠋࠅࠇࠊ *cum expiabis;* Gen. 18, 7. ࠋࠏࠁࠅࠃࠄ *ad faciendum, parandum eum;* Exod. 30, 20. 28, 43. 21. 8. (ubi hebr. בְּבִגְדוֹ perperam vertit ࠁࠋࠁࠅࠔࠄ) Lev. 7, 36. Deut. 16, 13; aut cum praefixo ࠊ Gen. 34, 7. ࠊࠌࠔࠌࠅࠏࠅࠍ *cum audirent;* et inserto praeterea ࠉ ante Suff. Num. 1, 1. ࠋࠌࠐࠅࠒࠉࠅࠍ *postquam egressi sunt;* Exod. 16, 1. ࠋࠌࠐࠅࠒࠉࠕࠅࠍ; verbi ࠏࠏ Gen. 19, 22. ࠁࠌࠏࠅࠋࠊ *donec perveneris.* Licet autem Infinitivus ࠌࠋࠅࠋ cum Suff. Gen. 37, 4. ࠌࠋࠅࠋࠄ; 50, 17. ࠁࠌࠋࠅࠋࠅࠍ; Deut. 5. 28. ࠁࠌࠋࠅࠋࠊࠅࠍ, quo, ut iam §. 30, 2. Annot. observatum est, hebr. דַּבֵּר (coll. Chald. מַלֵּל) a Samaritano redditur ad Pa. pertinere videri possit, tamen et forma ipsa obstat, et alia docent exempla, ut Gen. 32, 25. ࠁࠂࠔࠅࠔࠄ *dum luctaretur* (coll. Syr. ܓܫܫ et Chald. גְּשַׁשׁ i. q. Pa. גַּשֵּׁשׁ) huius Infinitivi formam Coniugationi Pe. in his verbis fuisse peculiarem. — Interdum occurrit Inf. mere hebr. remisso vocali ࠅ = O ad priorem syllabam, ut Deut. 4, 14. ࠋࠏࠅࠁࠃࠊࠅࠍ *ut faceretis;* Lev. 7, 38. ࠐࠅࠒࠃࠅ (die) *quo praecepit* (cum Suff. hebr. ࠅ pro ࠄ). In *Infinitivis* Pa. et Aph. terminatio ࠄ et ࠕࠄ transit in ࠕ et ࠕࠕ, aut Syrorum more deflectit in ࠅࠕ. Prioris terminationis exempla suppeditantur e Pa. Num. 20, 12. ࠋࠌࠒࠃࠔࠕࠉ; Exod. 28, 3. ࠋࠌࠒࠃࠔࠕࠕࠄ et cum ࠄ pro ࠕ c. 29, 36. ࠋࠌࠒࠃࠔࠄࠕࠄ; 13, 15. ࠋࠌࠔࠋࠇࠕࠍࠍ *ad nos dimittendos;* 9, 17. 10, 27. Exod. 1, 11. ࠌࠋࠁࠈࠕࠅࠍ (ut) *affligerent eos;* et Deut. 8, 2. ࠌࠋࠁࠈࠕࠕࠊ v. 16. 10, 8. 23, 21.; Inf. Aph. Gen. 37, 22. ࠋࠌࠏࠆࠓࠕࠄ *ad eum reddendum;* Deut. 8, 3. ࠌࠇࠊࠌࠕࠕࠊ (ut) *notum tibi faceret;* 4, 25.; verbi ࠐࠍ Exod. 3, 8. ࠋࠌࠎࠒࠕࠄ *ad adducendum eum;* 14, 11. ࠋࠌࠐࠒࠕࠍࠍ *ad*

nos educendos; et more Hebraeorum cum [Samaritan] Gen. 19, 17. [Samaritan]; verbi [Samaritan] Num. 22, 37. [Samaritan] = בְּבָךְ; verbi [Samaritan] Exod. 23, 20. [Samaritan] = *ad te introducendum.* Formae cum terminatione Syriaca [Samaritan] inveniuntur quoque in Coniug. Pé. Gen. 3, 19. [Samaritan] (donec) *revertaris;* 14, 17. [Samaritan] (postquam) *rediit;* et ibidem [Samaritan]; 29, 20.; verbi [Samaritan] Deut. 28, 20. 22. [Samaritan] (donec) *te perdiderint;* verbi [Samaritan] Exod. 7, 5. [Samaritan] *si extendam;* Aphel. Lev. 7, 16. [Samaritan] (die) *quo offerret;* Num. 16, 31. [Samaritan] *cum desiisset;* verbi [Samaritan] Exod. 13, 8. [Samaritan] = בְּצֵאתִי et Lev. 23, 43. = בְּהוֹצִיאִי; Exod. 34, 24. 28, 35. Deut. 23, 4. 4, 45.; Deut. 9, 9. [Samaritan] *cum ascenderem;* Exod. 34, 24. Reflexivarum Coniugatt. Infinitivi cum Suff. leguntur Num. 9, 22. [Samaritan] *cum ascenderet;* verbi [Samaritan] Gen. 42, 21. [Samaritan] *cum deprecaretur.* Singulares quaedam formae exstant verbi [Samaritan] Exod. 1, 16. [Samaritan] *quando obstetricum officio fungemini;* verbi [Samaritan] Num. 35, 12. [Samaritan] (donec) *steterit;* et inserto ante Suff. [Samaritan] Gen. 32, 19. [Samaritan] *cum inveneritis.* His comprobatur id, quod supra de Suff. 2. Plur. verbi formis haud annectendo contendimus, cum et Infinitivis ut plurimum (cf. §. 35. D. Annot.) nonnisi notione subiecti accedat.

E. *Participium cum Suffixis.*

Participia cum Suffixis iuncta huc pertinent, quatenus Verbi partes obiectum personale sibi vindicant. In his quoque valet, quod iam supra exposuimus, vocalem ultimae syllabae esse abiiciendam, ubi ultima radicalis novae syllabae formandae necessaria a radice abscinditur, cui sese media rad. utpote ab hac neutiquam separanda adiungit. Excipitur autem ab hac regula Part. Pass., in quo haec utraque litera inserto [Samaritan] vocali I efferendo disiungatur. Vix autem monitu opus est ideo passim Suffixa Verbi non Nominis esse adhibita. Pertinent huc Exod. 2, 14. [Samaritan] *occidens me;* Gen. 4, 14. [Samaritan] *inveniens me;* 12, 1. 4, 15. nec non ea exempla, in quibus, cum Suffixa Nominis atque Verbi inter se haud sint diversa, significatio dirimit, utri orationis parti Participia magis sint accensenda, ut Gen. 6, 13. [Samaritan] *perdens eos;* Exod. 31, 13. [Samaritan] *sanctos vos reddens;* verbi [Samaritan] Deut. 8, 14. [Samaritan] *qui te eduxit;* [Samaritan] Lev. 17, 14. [Samaritan] *qui comederit illum;* [Samaritan] Exod. 31, 14. [Samaritan] *qui profanaverit illud* sc. sabbatum; Deut. 8, 7. Idem valet de Plurali Participiorum cum Suff. iunctorum, licet in eo nonnisi de Suffixis Nomini peculiaribus cogitari possit, ut Gen. 12, 3. [Samaritan] *benedicentes tibi* et ibidem [Samaritan] (c. 27, 29. [Samaritan]) *maledicentes tibi.*

Annot. Forma mere hebraica reperitur Deut. 8, 16. ࠄࠌࠀࠊࠉࠋࠊ *qui comedendum tibi dedit.*

2. *Verba* ࠋࠄ *cum Suffixis.*

§. 35.

Haec Verba cum in haud paucis a vulgari, quam supra §. 34. exposuimus Suffixa affigendi ratione discedant, seorsim de iis tractare visum est, quo melius perspiciantur proprietates, quae potissimum huc redeunt. In iis personis, quae in 3. rad. exeunt, vel retinetur illa, vel eiicitur, vel denique cum ࠕ permutatur, quod nonnunquam adeo 3. radicali servatae accedit ante Suffixum; in quibus omnibus tamen Suffixa simplicia, quae in Tabula p. 27. sub litera A exhibentur vel inserta litera ࠕ, quam facile aliquis hic potius euphonicam quam ex Accusativi nota receptam putaverit, annectuntur. Valent autem haec inprimis de Praeterito, quod nihil ceterum praebet difficultatis et regulare sequitur Verbum in Suffixis iis personis annectendis, quae in ࠕ et ࠅ terminantur. Futuro accedunt Suffixa a ࠍ incipientia, e quibus Imperativus, qui in reliquis cum Praeterito consentit, Suffixum 1. Sing. saltem recipit; quibus autem Infinitivus luxuriet formis, ubi Suffixa ei adduntur, paullo infra videbimus.

A. *Praeteritum cum Suffixis.*

In 3. m. Sing. a) retinetur 3. rad. et quidem ࠀ in iis, quae proprie sunt ࠋࠀ, aut ࠉ in Pa. et Aph. ex ࠄ ortum, ut Gen. 5, 1. ࠁࠓࠀࠅࠍ *creavit eos;* Pa. Exod. 24, 16. ࠊࠎࠉࠄ *operuit eum;* Aph. Deut. 8, 2. ࠀࠉࠕࠉࠊ *adduxit te;* Lev. 17, 4. Rariora sunt exempla, in quibus ࠄ transit in ࠅ, ut Gen. 14, 15. ࠌࠏࠅࠍࠅࠍ *percussit eos;* aut ࠉ in Pa. et Aph. in ࠀ, ut Exod. 18, 4. ࠐࠑࠀࠉ *eripuit me;* Gen. 24, 18. ࠀࠔࠒࠀࠄ *potavit eum* (pro ࠀࠔࠒࠉࠕࠄ = וַתַּשְׁקֵהוּ); b) in pluribus eiicitur eiusque loco ࠕ substituitur, ut Num. 35, 21. ࠌࠇࠕࠄ (si) *percusserit eum;* Gen. 38, 15. ࠇࠆࠕࠄ *vidit eam;* Pa. Exod. 18, 9. ࠐࠑࠕࠄ *liberavit eum;* v. 8. ࠐࠑࠕࠅࠍ; 2, 17. ࠐࠑࠕࠉࠍ *servavit eas;* Gen. 44, 6.; Aph. Exod. 4, 3. ࠀࠓࠌࠕࠄ *proiecit illam;* 2, 19. Gen. 41, 52. Interdum antecedit ࠕ, vel ubi est propria rad., ut Deut. 16, 22. ࠔࠍࠀࠕࠄ *odit eam;* 22, 16.; vel ubi ex ࠄ aut ࠉ ortum est, ut Gen. 45, 8. ࠔࠓࠀࠕࠉ *constituit me;* Exod. 2, 14.; aut insertum legitur inter 3. rad. et Suff., ut Deut. 10, 22. ࠔࠓࠉࠕࠊ *posuit te;* Pa. Exod. 15,

25. [Samaritan] *ostendit ei;* 20, 19. Deut. 5, 24. [Samaritan] *ostendit nobis;* unde sequi videtur, vocalem Praeteritis vel in radice vel in Pa. et Aphel alteri syllabae propriam et in iis retinendam esse formis, in quibus tertia radicalis exciderit. 3. Sing. f. iam ob terminationem suam Suffixa sine ulla mutatione assumit, ut Gen. 31, 34. [Samaritan] *reposuit ea* sc. idola; idemque valet de 2. m. et 1. Sing., quae Suff. [Samaritan] amant, ut Gen. 29, 25. [Samaritan] *decepisti me;* Num. 22, 28.; Exod. 2, 10. [Samaritan] *extraxi eum;* Gen. 27, 37. 44, 28.

Ad 3. Pl. m. annectuntur Suff. sine ulla formae mutatione, ut Num. 14, 45. [Samaritan] *percusserunt eos;* interdum inseritur [Samaritan], ut Num. 21, 18. [Samaritan] *foderunt eum* sc. puteum.

Annot. Ad rariores formas pertinent Gen. 24. 67. [Samaritan] *introduxit eam;* et Num. 5, 27. [Samaritan] (וְהִשְׁקָהּ) *bibendas ei dabit* sc. aquas.

B. *Futurum cum Suffixis.*

Ad Futurum, quod Suffixa, quae a [Samaritan] incipiunt, sibi adiungit, notandum est, tertiam radicalem [Samaritan] interdum excidisse, in longe plerisque tamen exemplis retineri, et quae de 3. et 2. Plur. utriusque generis §. 34. B. dicta sunt, hic quoque valent. Excidit [Samaritan] in 3. Sing. m. Exod. 33, 20. [Samaritan] *videbit me;* Lev. 6, 10. [Samaritan] *ponet eum;* Gen. 13, 16. [Samaritan] *numerabit eos;* Pa. Exod. 21, 33. [Samaritan] (=יְכַסֶּנָּה) *operiet eam* sc. foveam; 16, 4. [Samaritan] (ut) *tentem eum;* servatur autem Gen. 41, 33. [Samaritan] *constituet eum;* Deut. 22, 13.; Gen. 50, 15. [Samaritan] *odio nos habebit;* Aph. Gen. 28, 3. [Samaritan] [Samaritan] *augebit et multiplicabit te;* Deut. 4, 31. 28, 22.; Lev. 2, 2. [Samaritan] *adferet eam;* Gen. 42, 37. [Samaritan] *adducam eum.* Ex his quoque exemplis, ut in Praet. iam vidimus, perspicitur, vocalem E, in qua [Samaritan] rad. quiescat, servari, licet illa litera ante Suff. eiiciatur. Idem valet de 2. m. et 1. Sing. et Plur., ut Deut. 4, 29. [Samaritan] (cum) *quaesieris eum* Gen. 47, 6.; 45, 28. [Samaritan] *videbo eum;* 21, 13. Aph. c. 37, 20. [Samaritan] *proiiciamus eum;* 19, 34.

Quae de 3. et 2. Pl. diximus, comprobantur Num. 14, 23. [Samaritan] *videbunt eam;* Exod. 3, 22. [Samaritan] *ponetis eas* sc. vestes.

C. *Imperativus cum Suffixis.*

E paucis, quae collegimus *Imperativorum* exemplis intelligitur, non multum differre a Suffixorum Praeterito annectendorum

ratione, quippe praeterquam, quod Samaritani in iis utantur Suff. 1. Sing. ࠍࠉ, in reliquis ament ࠀ ante Suff. inserere. Exempla e Pa. et Aph. repetita leguntur (cum ࠀ post radicalem ࠉ inserto) Exod. 33, 18. ࠇࠆࠉࠀࠍࠉ *ostende mihi;* Aph. Gen. 32, 29. ࠄࠇࠁࠉࠍࠉ *indica mihi* (in textu hebr. הַגִּידָה); et inserti ࠀ Pentateuchus Samarit. haec suppeditat exempla: Pe. Num. 11, 28. ࠊࠋࠉࠀࠅࠍ *prohibe eos;* Aph. Gen. 32, 11. ࠀࠐࠑࠉࠀࠉ *eripe me;* Exod. 4, 3. ࠀࠓࠌࠉࠀࠄ (=הַשְׁלִיכֵהוּ) *proiice eam* sc. virgam. Exempla 2. fem. Sing. Aph. cum Suff. 1. Sing. leguntur, Gen. 24, 17. ࠀࠔࠒࠉࠍࠉ *bibendum praebe mihi* et v. 43.

D. *Infinitivus cum Suffixis.*

Cum Infinitivorum cum Suffixis coniunctorum duplex occurrat forma, quarum altera linguae Samaritanae propria est, altera ad Hebraeorum flectendi rationem magis inclinat, exemplis utriusque propositis in Annot. subiungemus, quae plus minusve ab hac utraque discedunt, nec tamen ea sunt, quae ad alterutram possint referri aut inde explicari. Cum autem Infinitivi horum Verborum (praeter Pe.) in ࠀࠄ terminentur, non adeo mirabitur, qui ࠄ ante Suff. in ࠀ mutatum viderit, quod nec in Nomine fem. negligitur, cum ࠄ pro debili sua natura perperam ad arctiorem coniunctionem efficiendam adhiberetur. Coniugationum Pa. et Aph. exempla haec sunt: Pa. Exod. 3, 8. ࠋࠌࠐࠉࠀࠀࠄ *ad liberandum eum* (cf. Syr. ܦܨܐ); Deut. 23, 14. Exod. 9, 16. ࠌࠇࠆࠀࠀࠊ (ut) *ostenderem tibi;* verbi simul ࠐࠍ Deut. 8, 2. ࠋࠌࠍࠎࠀࠀࠊ *ad te tentandum;* Aph. (verbi simul ࠐࠉ) Exod. 24, 12. ࠋࠌࠅࠓࠀࠀࠅࠍ *ad eos docendos.* Licet autem Infin. Pe. peculiari suae terminationi adiungat Suffixa, vel simpliciter, ut Gen. 48, 7. (in verbo simul ࠐࠀ) ࠁࠌࠉࠀࠉࠉ *cum venirem;* 35, 9. ࠁࠌࠉࠀࠉࠄ, vel inserto ante Suff. ࠀ, ut Deut. 4, 36. ࠋࠌࠓࠃࠉࠀࠊ *ad te erudiendum* (cf. Chald. רְדָה Syr. ܪܕܐ), tamen nec prorsus inusitata est forma in ࠀࠄ, quod probatur e Gen. 23, 2. ࠋࠌࠁࠊࠀࠀࠄ (=לִבְכֹּתָהּ) *ad eam deflendam.* Altera forma, quae Hebraicam formandi rationem sapit, terminatur in ࠅࠀ et caret praefixo ࠌ, ut Pe. Exod. 10, 28. ࠇࠆࠅࠀࠊ (die) *quo videbis;* Gen. 39, 13. 44, 31. Aph. Num. 18, 32. ࠁࠀࠓࠌࠅࠀࠊࠅࠍ *cum elevabitis;* et verbi simul ࠐࠍ Num. 22, 25. ࠋࠄࠊࠅࠀࠄ = לְהַכֹּתָהּ.

Annot. Priori formae propius accedunt, quae vel ࠀ ante ࠀ abiiciunt, ut Num. 13, 34. ࠋࠌࠇࠆࠀࠊࠅࠍ *ad vos illuminandos;* Deut.

6, 24. ࠋࠌࠅࠇࠕࠍࠍ *ad vitam nobis servandam*; aut pro eo ࠄ et ࠉ substituunt, ut Deut. 8, 16. ࠌࠍࠎࠄࠕࠊ (*ad*) *te tentandum*; Gen. 34, 25. ࠁࠄࠉࠕࠅࠍ *cum essent*; ex altera prodierunt formae, quae ante terminationem literas ࠀ, ࠄ et ࠉ inculcant, ut Num. 10, 21. ࠀࠉࠕࠀࠅࠕࠅࠍ = בְּבֹאָם Exod. 10, 6. ࠄࠅࠀࠅࠕࠅࠍ = חֱיוֹתָם; Lev. 23, 14. ࠀࠍࠃࠄࠅࠕࠊࠅࠍ (usque dum) *obtuleritis*; v. 15. et 13. 7. ࠋࠃࠊࠉࠅࠕࠄ *ut mundaret eum.* Forma cum inserto ࠀ inter utramque syllabae ࠅࠕ literam legitur Gen. 18, 12. ࠁࠋࠅࠀࠕࠉ (postquam) *senui*; et affinis terminationis ࠅࠕ sine sequente ࠀ exempla reperies Gen. 35, 17. ࠁࠒࠔࠅࠕࠄ *cum difficultatem pateretur*; Lev. 26, 44. ࠁࠄࠅࠕࠅࠍ *cum essent*. Absorbuisse licet perraro terminationem Infinitivi Pe. ࠉ suffixum 1. Sing., evincitur exemplo ࠋࠌࠔࠓࠉ = לְשָׁכְנִי *ut habitarem*, quod legitur Exod. 29, 46. et singularis forma reperitur Exod. 10, 1. ࠔࠓࠅࠉ (ut) *ponam.*

E. *Participium cum Suffixis.*

Participia in Suffixis sibi adiungendis sequuntur legem, quae §. 31. 3. exposita est, ut scilicet 3. eorum radicalis ࠉ vel mobilis fiat ante Suffixa, quae a vocali incipiunt, vel integra Suffixi syllaba accedente quiescat et vocali I efferatur. Exempla haec sunt: Exod. 15, 26. ࠀࠎࠉࠊ *sanans te*; 1, 10. ࠎࠍࠉࠍࠍ *odio nos persequentes*; Lev. 26, 17. Aph. Gen. 48, 4. ࠌࠐࠓࠉࠊ = מַפְרְךָ.

Annot. Alibi 3. rad. ࠀ retinetur, in iis potissimum, quae proprie sunt ࠋࠀ, ut Exod. 23, 5. ࠎࠍࠀࠊ = שֹׂנַאֲךָ; 20, 5. ࠎࠍࠀࠉ = שֹׂנְאָי; Deut. 5, 9. 7, 10.; Pa. Num. 10, 35. ࠌࠎࠍࠀࠉࠊ = מְשַׂנְאֶיךָ (§. 31. 1. Annot.). — Alia proprietas haec est, ut in Participiis Aphel radix interdum in fine litera ࠀ augeatur, ut Gen. 48, 4. ࠌࠎࠂࠉࠀࠊ *multiplicans te*; Deut. 8, 5. — Singularis forma servato in Aph. post Praef. characteristico ࠀ legitur Deut. 8, 15. ࠄࠌࠀࠉࠕࠉࠊ = הַמּוֹלִיכְךָ *qui deduxit te* et Part. Pass. ࠌࠍࠉࠍࠉࠅࠍ Verbi ࠌࠍࠄ *numeravit*, quo Num. 1. Hebraeorum פְּקֻדֵיהֶם saepius exprimitur.

§. 36.

De Nominibus ࠀࠉࠕ et ࠋࠉࠕ Verbi Substantivi loco adhibitis.

Cum *Nomina* ࠀࠉࠕ *substantia* (= ܐܺܝܬ — יֵשׁ), et quod negative ei opponitur ࠋࠉࠕ (= ܠܰܝܬ — אַיִן), Syrorum et Hebraeorum more cum *Suffixis* iuncta haud raro pro Verbo Substantivo ࠄࠅࠄ (§. 33.) eiusque negatione usurpari soleant, non adeo mirabitur, qui expositis legibus, secundum quas Suffixa Verbo accedunt, utriusque flexionem notione *esse* et *non esse* hic receptam Verboque, cui ita utrumque cognatum sit, adiunctam viderit Utriusque autem flexio haec est:

Singularis.

B) ࠋࠉࠕ Fem.	B) Masc.	A) ࠀࠉࠕ Fem.	A) Masc.	
ࠋࠉࠕࠄ / ࠋࠉࠕࠉࠄ	(ࠋࠉࠕࠄ) / ࠋࠉࠕࠅ	ࠀࠉࠕࠄ / ࠀࠉࠕࠉࠄ	(ࠀࠉࠕࠄ) / ࠀࠉࠕࠅ	3.
ࠋࠉࠕࠉࠊ	ࠋࠉࠕࠊ	ࠀࠉࠕࠉࠊ	ࠀࠉࠕࠊ	2.
ࠋࠉࠕࠉ		ࠀࠉࠕࠉ		1.

Pluralis.

Fem.	Masc.	Fem.	Masc.	
ࠋࠉࠕࠍࠉࠍ	ࠋࠉࠕࠍࠅࠍ	ࠀࠉࠕࠍࠉࠍ	ࠀࠉࠕࠍࠅࠍ	3.
ࠋࠉࠕࠊࠉࠍ	ࠋࠉࠕࠊࠅࠍ	ࠀࠉࠕࠊࠉࠍ	ࠀࠉࠕࠊࠅࠍ	2.
ࠋࠉࠕࠍࠍ		ࠀࠉࠕࠍࠍ		1.

Annot. Nec desunt exempla, in quibus *Pronomen separatum* ࠀࠍࠄ utrique per *crasin* adiungitur, ut Num. 14, 40. ࠋࠉࠕࠍࠄ *ego non sum* (= ࠀࠍࠄ · ࠋࠉࠕ); Exod. 5, 10. Deut. 4, 22. Cum autem dubitari possit, utrum ࠅ in ࠀࠉࠕࠅ et ࠋࠉࠕࠅ, quas flexiones in paradigma recepimus, e crasi Pronominis ࠄࠅ explicandum, an merum sit Suffixum, quod sub hac forma nec Samaritanis omnino improbatum fuisse infra §. 45. videbimus; tamen, quae Deut. 29, 15. deprehenduntur exempla ࠃࠀࠉࠕࠅ et ࠃࠋࠉࠕࠅ ex Hebraicis אֲשֶׁר־יֶשְׁנוֹ et אֲשֶׁר־אֵינֶנּוּ translata, quae et ipsa a Chaldaeo per דְּאִיתוֹהִי et דְּלֵיתוֹהִי redduntur, vix in suspenso relinquunt, utri suffragemur sententiae, cum nec Syri nec Chaldaei hac crasi utantur, et Syrorum ܐܝܬܘ pro ܐܝܬܘܗܝ e compendio scriptionis explicandum sit. — Hebraeorum voces יֵשׁ et אֵין ab interprete servatas videmus Num. 9, 20. ࠉࠔ = יֵשׁ (v. 21. ࠀࠕ similiterque in Carm. Sam. III. 13. ࠃࠀࠕ pro ࠃࠀࠉࠕ *quae est* sc. habitatio et IV. 10. ࠉࠕࠄ legitur *erat* = ܐܝܬܘܗܝ̈ cf. Gesenius ibidem p. 79.) et Deut. 1, 42. ࠀࠉࠍࠍࠉ = אֵינֶנִּי.

Caput tertium.

De Nomine.

§. 37.

De Nomine in universum.

Doctrina de *Nomine* nititur vel *derivandi*, vel *flectendi* eius ratione, de qua utraque deinceps exponetur. Quatenus enim Nomen cogitatae rei sive essentiam, sive imaginem et naturam ob oculos ponit, ad prima cogitandi suasque cogitationes verbis exprimendi initia reducit, ita ut cum Verbo simul ortum vel *primitivum* i. e. non aliunde repetitum dici possit, vel *derivatum* a Verbo, quo propius ad actionem accedit eique cognatum est. Quemadmodum autem Verbi significatio variat, et vel vocalium usu earumque mutatione, vel insertis praefixisque literis syllabisque adaugetur, ita quoque pariter in Nomine formando eadem notionis diversitas ut plurimum impetratur. Hinc duplicem hanc Nominis explicandi ingressi viam et ab origine ortaque inde eius significatione exorsi, ad flectendi rationem progrediamur, cuius potissimum hoc erit, ut doceatur, quomodo Nomina *Genere* inter se differant, quae *Numeri* atque *Statuum*, qui vulgo dicuntur, sint proprietates, in quot *Ordines*, quos improprie *Declinationes* nuncupare placuit Grammaticis, sint describenda et quae leges in *Suffixis* adiungendis observari iubeantur; ita ut eodem fere ordine, quem in Verbo explicando maxime probatum esse arbitrati sumus, doctrina de *Nomine* absolvatur.

§. 38.

De Nomine primitivo et derivato.

1. *Primitivis* accensentur ut plurimum animalium, plantarum, metallorum, numerorum membrorumque corporis nomina, ut ࠊࠋࠁ *canis;* ࠀࠆࠅࠁ *hyssopus;* ࠃࠄࠁ *aurum;* ࠀࠁࠍ *lapis;* ࠕࠋࠕ (fem.) *tres;* ࠀࠃࠍ *auris* et alia plura.

2. *Nominum derivatorum* duplex est genus; cum alia ab ipsis *Nominibus primitivis* ducantur, ut ࠊࠄࠍࠄ *sacerdotium* a ࠊࠄࠍ *sacerdos;* ࠀࠋࠄࠅࠕ (s. ࠀࠁࠄࠅࠕ Carm. Sam. III. 6, 12.) *divinitas* ab ࠀࠋ *Deus;* ࠁࠊࠅࠓࠄ et ࠁࠊࠉࠓࠄ *primogenitura* a ࠁࠊࠅࠓ s. ࠁࠊࠉࠓ *primogenitus;* ࠓࠂࠋࠀࠉ (= Chald. רַגְלַי) *pedes* a ࠓࠂࠋ *pes*, cuius terminationis Chaldaeorum ַי respondentis in-

primisque *Gentilitiis* propriae, ut ࠏࠁࠓࠀࠄ *Hebraeus;* ࠌࠑࠓࠀࠄ *Aegyptius*, vestigia quoque in Adiectivis nonnullis deprehenduntur, ut ࠉࠌࠉࠍࠀࠄ *dexter;* alia autem et vel longe plurima *Verborum radicibus* originem suam debeant. Horum variae classes dignoscuntur, quatenus scilicet a) simplicis radicis literas reddunt vocalium tantummodo vicissitudine, quibus passim significatio eorum definitur, inter se diversa, aut b) intensivis Verborum formis, quarum notionem in se transferant, sese adiungunt, aut c) cum vocalium vicissitudo notioni confirmandae haud sufficeret, literis augentur, quibus Verborum radices carent. Accedunt his alia *Nomina verbalia*, quae Participiorum et Infinitivorum et formam, et notionem sibi vindicant, quorum conspectum §. 39. dabimus. Quod igitur attinet

A) ad ea, quae prima classe comprehenduntur una passim syllaba efferenda, designant illa non modo res, ut ࠆࠁࠇ *sacrificium*, *victima;* ࠏࠃࠓ *ordo*, *series;* sed etiam personas, ut ࠌࠋࠊ *rex;* ࠏࠁࠃ *servus;* quorum hoc est, ut accedente syllaba vocalem sub media rad. abiiciant et A sub prima assumant. Nec vocalium vicissitudo est plane otiosa, quippe *Verborum intransitivorum* notae et in Nominibus passim retineant vim suam, aut activam notionem in passivam convertant, ut ࠈࠏࠌ (= Ch. טְעֵם) *gustus*, *cibus* i. e. quod gustatur, comeditur; quam alia sibi vindicant inserto post mediam, aut primam rad. ࠅ, quorum haec sunt bisyllaba. Pertinent huc ࠋࠁࠅࠔ (=לְבוּשׁ) *vestis;* ࠕࠇࠅࠌ (= Ch. תְּחוּם) *terminus;* ࠏࠅࠁࠃ (=עוֹבֵד) *opus;* ࠀࠅࠑࠓ *thesaurus.* Alia duabus enuntiantur syllabis cum vocali A sub prima rad., ut ࠀࠔࠌ (= Ch. אָשָׁם) *delictum;* ࠊࠐࠍ *fames;* quae, ut e cognatis dialectis apparet, in flexione (אַשְׁמָא, כַּפְנָא — ܟܰܦܢܳܐ) alterius syllabae vocalem abiiciunt.

B) Secundae classis licet difficilius sit certa investigare exempla, cum lingua Samaritana Dagesch forti huius gradationis indicio careat, quo passim significantur, *qui agendi rationem aut negotium quoddam sedulo ac continuo facessere solent*, et pro quibus interdum quoque Participiorum Pe. formae, ut ࠀࠐࠅࠕ *pistor;* ࠃࠉࠅࠍ *iudex*, adhibentur, apponere tamen lubet, quae huc referri debeant ex vocali A sub prima rad. cognoscenda, ut ࠈࠁࠇ (= טַבָּח — ܛܰܒܳܚܳܐ) *coquus;* ࠕࠂࠓ (= ܬܰܓܳܪܳܐ) *mercator;* ࠐࠏࠀࠋ *operarius* (§. 21. 1.). Nec videntur Samaritani hanc formandi rationem prorsus neglexisse in Adiectivis, quae *corporis animive*

facultates, aut *vitia utriusque* denotant, cum Exod. 4, 11. in ࠔࠕ̄ࠒ (= ܫܬܝܩܐ) *mutus* lineola superposita duplicem literae ࠕ enuntiationem indigitare videatur, et alibi in Lit. Sam. (cf. Castelli Lex. hept. p. 1845.) ࠀࠋࠌ = אִלֵּם *mutus* et ࠇࠓࠔ = חֵרֵשׁ *surdus* legantur; quam proprietatem forte et ࠎࠌࠉ *coecus* et ࠂࠐࠉ (coll. גִּבֵּן) *gibbosus* sibi vindicare poterunt, licet ࠏࠅࠉࠓ = עִוֵּר *coecus*; ࠁࠏࠉࠓ *bardus*; ࠐࠎࠉࠇ *claudus* Syriacam magis formandi rationem (cf. ܚܓܝܪ — ܚܓܝܪܬܐ fem.) sapiant, nec eos proprie designare videantur, quibus haec vitia innata sint, sed qui infortunio quodam in illa inciderint; ita ut passiva eorum forma cum notione conspiret. Idem fere animadvertitur in aliis, e quibus attulisse sufficiat ࠓࠂࠉࠆ, quod Deut. 28, 65. respondet Hebraico רַגָּז *trepidus*, *vehementer commotus*. Ceteroquin nonnunquam Samaritani Hebraeos imitati sunt, qui ad simplicis radicis notionem augendam mediam et tertiam radicalem, aut alterutram repetunt, ut Num. 11, 4. ࠎࠐࠎࠀࠄ *promiscua multitudo* (ab ࠀࠎࠐ) respondet Hebraico אֲסַפְסֻף; quamvis alibi id prorsus negligant, ut si Lev. 13, 49. verba יְרַקְרַק אוֹ אֲדַמְדָּם redduntur ࠉࠓࠒ · ࠀࠉ · ࠎࠌࠒ *virescens aut rubescens*. Occurrunt tamen alia his similia, ut Exod. 28, 19. ࠉࠓࠒࠓࠒ *smaragdus*; v. 17. ࠎࠌࠒࠌࠒ *amethystus*; Lev. 19, 19. ࠏࠓࠁࠓࠅࠁ *mixtum ex diversis rebus*; Deut. 22, 9. Exod. 29, 23. ࠓࠒࠓࠉࠒ *laganum*; Gen. 1, 12. ࠋࠐࠋࠅࠐ *germen*; Gen. 3, 7. ࠀࠐࠎࠅࠐࠉࠍ *nudi* (cf. אֶפֶס); Lev. 23, 40. ࠔࠁࠔࠁࠉࠍ *rami* (a ࠔࠁࠔ); Gen. 25, 21. ࠏࠒࠓࠅࠓࠉࠀࠄ *sterilis*. *Diminutivorum* formam minus excultam deprehendimus in ࠋࠁࠉࠁ *corculum* a ࠋࠁ *cor*.

C) Inter literas, quae *Nominibus derivatis* augmenti loco praefiguntur eorumque notioni diligentius definiendae inserviunt, eminet ࠌ; qua litera vel indicatur locus, in quo aliquid est aut peragitur, ut ࠌࠃࠁࠓ *desertum*; ࠌࠃࠁࠇ *locus sacrificandi*, *ara*; ࠌࠃࠌࠊ *cubile*; ࠌࠃࠍࠏ *oriens*; vel tempus, quo aliquid fit, ut ࠌࠅࠔࠁ *tempus habitandi*; vel notat instrumentum ad aliquam rem adhibitum, ut ࠌࠋࠒࠈ *emunctorium*; ࠌࠏࠑࠓࠄ *torcular*; aut omnino rem, quae fit et existit, ut ࠌࠍࠎࠁ *praeda* (pr. *id quo capitur*); ࠌࠁࠇࠓ *res praeclara*; ࠌࠑࠏࠓ *res parva*; unde omnino eius usus in rebus designandis cernitur. Aliis, licet rariora sint exempla, Coniugationi Aphel et forma et notione cognatis, quae vel *Concreta*, vel *Abstracta* aut *res* designant, praefigitur ࠀ. Pertinent huc ࠀࠅࠕࠁ (= תּוֹשָׁב) *inquilinus*; ࠀࠋࠕࠄ

(cf. Syr. ܠܐܝ *defatigavit*) *labor;* ࠀࠔࠅࠕ (cf. Syr. ܫܘܝ *aequalis factus est*) *similitudo;* ࠀࠎࠈࠋࠕ (= ܐܣܛܠܐ) *pallium, vestis.* De Nominibus ࠀ prosthetico auctis vid. §. 8. 1. Alia denique formandi ratio, quae respondet Hebraeorum terminationibus וֹן et ָן, a Samaritanis recepta, non tantum *Nominibus abstractis*, sed et *Concretis* et *Adiectivis* peculiaris esse coepit, et ita quidem, ut in aliis leve tantum inter hanc et simpliciorem formam intercedat discrimen, ut Exod. 17, 14. ࠆࠊࠓࠅࠍ (= זִכָּרוֹן) *memoriale, monumentum* et ibidem ࠆࠊࠓ (= זֵכֶר) *memoria;* ࠀࠃࠌࠍ *rubescens* (coll. ࠀࠃࠌ *ruber*)*;* quod in aliis, quae a simplice radice ducuntur, haud animadvertitur, ut ࠒࠍࠉࠍ (= קִנְיָן) *possessio:* ࠒࠓࠁࠍ *oblatio;* ࠊࠀࠁࠍ *dolor;* ࠇࠔࠁࠍ *iudicium;* ࠓࠁࠍ *princeps,* ࠓࠇࠌࠍ *misericors.* (Carm. Sam. III. 20. et VI. 20. ࠓࠇࠌࠍࠉ). In aliis ex utraque terminatione notionis diversitas videtur elucere, ut ࠓࠇࠑࠍ (= Ch. רוּחְצָן) *confidentia, fiducia* et ࠓࠇࠑࠀࠍ *confugium;* nec denique desunt, in quibus intentionis notio inesse videtur, ut ࠉࠃࠏࠀࠍ (coll. יִדְּעוֹן et יִדַּע) *vates;* ࠃࠁࠀࠒࠀࠍ (coll. Hebr. דָּבַק, Ch. דְּבוּק) *adiutor;* quo tamen non pertinent, quorum derivatio iam ad Pa. reducit, ut ࠌࠍࠔࠀࠍ *collectio* (coll. ࠌࠍࠔࠄ *congregatio*).

§. 39.

Nomina Verbalia Participiis et Infinitivis maxime cognata.

Nomina Verbalia vel *Participiorum* formis sese adiungunt et *Subiectum* aut *Obiectum* actionis denotant (*Concreta*), vel *Infinitivis* per se iam *abstracti Nominis* instar (cf. §. 68.) adhiberi solitis maxime familiaria *actionis ipsius* notionem obtinent et *virtutem aut facultatem actione comprehensam* amplectuntur (*Abstracta*). Nec desiderantur utrorumque exempla, quae a vulgari formatione paullulum discedunt et obsoletam linguae formam arguunt:

I. Nomina, quae Participiorum formas induerunt:

A. *Coniugationis Peal.*

Huc pertinent

a) ea, quae ad radicem proxime accedunt (cf. §. 38. 2. A.), et cum ipsius vocali enuntiantur, ut ࠂࠁࠓ (= Ch. גְּבַר) *vir;* ࠇࠁࠓ (= ܚܒܪܳܐ) *socius;* ࠓࠇࠌ (= Chald. רָחֵם) *amicus;* ࠇࠃࠕ (= Ch. חַדְתָּא) *novus, recens.* Alia sunt

b) quae usitatam sibi vindicant Participii formam, et qui-

dem α) *activi*, quibus significantur vel qui arte quadam callent, ut [Samaritan] (=רָקֵם) *acupictor;* [Samaritan] (=קָסֵם) *divinator;* (Verbi [Samaritan] §. 31.) [Samaritan] (=אָסֵי) *medicus;* aut actionem exercent, ut [Samaritan] *oppressor;* [Samaritan] s. [Samaritan] (=ܣܳܗܕܳܐ) *testis;* vel ab intransitivis ducta statum s. conditionem innuunt, ut [Samaritan] (verbi [Samaritan]. §. 6. et 29. = Ch. סָב) *senex;* [Samaritan] (=גִּיר) *peregrinus;* (verbi [Samaritan]) [Samaritan] (= Ch. רְבֵי) *puer* et fem. [Samaritan] *puella.* Eiusdem formae exstant quoque Adiectiva, ut [Samaritan] *pauper;* [Samaritan] *malus;* interdum eadem notantur res, ut [Samaritan] *statua* i. e. id quod stat. Latius fere patet β) usus eorum, quibus *Participii Passivi* nota impressa est, ut [Samaritan] (=נְבִיא — ܢܒܺܝܳܐ) *propheta, vates;* [Samaritan] (= Ch. אֲגִיר) *mercenarius;* [Samaritan] *senex;* (verbi [Samaritan]) [Samaritan] (=ܓܳܫܽܘܫܳܐ) *explorator;* et alia plura, e quibus partim notio passiva elucet. Neque tantum personis, sed etiam rebus ut plurimum passivae notionis inservit haec forma designandis, quo pertinent [Samaritan] *fax* pr. quod incenditur; [Samaritan] *cingulum* i. e. quod cingitur; [Samaritan] *fermentum* ab [Samaritan] *subiecit* pr. quod subiicitur; [Samaritan] *pars, portio* i. e. quod divisum est; [Samaritan] *operculum;* (verbi [Samaritan]) [Samaritan] (=ܒܪܺܝܬܳܐ) *creatura.* In paucissimis, ut in [Samaritan] *febris hectica* pr. morbus, qui vires comminuit, notio activa animadvertitur. Haec autem notionis diversitas valet inprimis in Adiectivis huius formae, ita ut, quae a *Verbis transitivis* ducantur, passivam quoque retineant notionem, ut [Samaritan] (= Ch. בְּחִיר) *electus;* [Samaritan] *vulneratus;* [Samaritan] *emtus;* [Samaritan] *membris mutilus* s. *mutilatus;* [Samaritan] *desiderabilis;* (verbi [Samaritan] inserto [Samaritan]) [Samaritan] *coctus;* in iis autem, quae ad *intransitiva* redeunt, in notione definienda nulla fere passivae formae ratio habeatur, ut [Samaritan] *tristis, lugens;* [Samaritan] *gravis;* (verbi [Samaritan]) [Samaritan] (= Ch. מְרִיר) *amarus;* [Samaritan] (i. q. רַךְ) *mollis.* Alia denique Participii forma

c) inter utramque ultimam radicalem literam [Samaritan] inserit et notione cum prioribus consentiens itidem adhibetur de iis, qui negotium quoddam facessunt, ut [Samaritan] (= Ch. נְטוֹר) *custos;* [Samaritan] *interpres;* [Samaritan] (=ܒܳܪܽܘܝܳܐ) *creator, conditor;* [Samaritan] (=פָּרוֹק) *redemtor;* (verbi [Samaritan]) [Samaritan] (ܐܳܦܽܘܝܳܐ) *pistor;* nec desunt, in quibus conditionem innuit, ut [Samaritan] *possessor;* (verbi [Samaritan]) [Samaritan] (=גִּיּוֹר) *peregrinus;* et inserto [Samaritan], ut [Samaritan] (=דַּיּוֹר — ܕܰܝܽܘܪܳܐ) *habitator;* quibus et annumeranda ex-

empla, ut [Mandaic] *fluenta* pr. quae descendunt; et (verbi [Mandaic]) [Mandaic] *fluctus* pr. quae volvuntur. In iis autem, in quibus notio passiva investigari potest, illud [Mandaic] more Chaldaeorum haud dubie vocali U erit efferendum, ut in [Mandaic] (= Ch. גְּדוּם) *mutilus*, *contractus*; [Mandaic] (= רְשׁוּם) *maculosus*, *variegatus*; [Mandaic] *furiosus*, pr. *irritatus*; quod nec in rebus, quae hanc formam induunt, erit negligendum, ut in [Mandaic] (= Ch. עַמּוּד — [Syriac]) *columna*, nisi quis cum Chaldaeo mediam geminatam enuntiare maluerit.

B. *Nomina Participiis reliquarum Coniugationum cognata.*

a) Coniugationis *Pael* haec praebentur exempla: [Mandaic] *incantator*, *praestigiator* (coll. Ch. חָרֵשׁ *incantavit*); [Mandaic] *dux* (a Pa. [Mandaic] *duxit*); [Mandaic] *artifex* (coll. Ch. נַגָּר); nec non passivae formae ac notionis [Mandaic] *laudatus*, *celeber*; et alia plura. E femininis huc pertinent Nomina formae activae (verbi [Mandaic]) [Mandaic] (i. q. מְיַלֶּדֶת) *obstetrix* et passivae [Mandaic] *sponsa* pr. *desponsata*; [Mandaic] *repudiata*. Interdum Participii nota [Mandaic] abiicitur, ut in [Mandaic] *magnus*, *maior*.

b) ad Aphel referenda sunt: [Mandaic] *dominus*, *possessor* et fem. [Mandaic] *domina* ab Aph. [Mandaic] *aluit*; (verbi [Mandaic]) [Mandaic] (= [Syriac]) *nutrix*; (verbi [Mandaic]) [Mandaic] *interpres* ab [Mandaic] *advertit*; [Mandaic] et [Mandaic] (= [Syriac]) *fidelis*.

II. *Nomina ab Infinitivis ducta.*

A. *Coniugationis Peal.*

Nomina, quae huc pertinent, in tres describi possunt classes, prout aut simplici at obsoletae Infinitivi formae accedunt, aut literam [Mandaic] inter mediam et tertiam rad. insertam habent, aut denique terminatione [Mandaic] vel [Mandaic] gaudent. Accensenda sunt igitur

a) primae, quae Hebraeorum Nominibus segolatis respondent et una syllaba cum vocalibus A et E sub media rad. positis enuntiantur, pro quibus in reliqua flexione vocales A, E et I sub prima rad. suscipiunt, ut [Mandaic] *ligatio* (incantationis species); [Mandaic] *exsecratio* (coll. [Syriac]); [Mandaic] (= Ch. חֶלְמָא — [Syriac], [Syriac]) *somnium*; [Mandaic] (= נְסֵךְ — נִסְכָא) *libatio*; [Mandaic] (= פַּחַת) *increpatio*, *exitium*. Verborum [Mandaic] mutata tertia rad. in [Mandaic] reperiuntur plura, ut [Mandaic] (= בִּכְיָא et בְּכִיָא — [Syriac]) *fletus*; [Mandaic]

(= [Syriac]) *revelatio;* [Samaritan] *pertinacia;* [Samaritan] *superbia;* nec non verborum [Samaritan], ut [Samaritan] *labor;* [Samaritan] *reatus, condemnatio;* [Samaritan] *peccatum;* et verbi [Samaritan], ut [Samaritan] *odor.* Alia, quae sunt *Feminina*, cum iisdem sub prima rad. vocalibus enuntiantur, ut [Samaritan] *perfossio* (cf. Syr. [Syriac]); [Samaritan] *iustitia;* [Samaritan] (coll. Hebr. חֶשְׁבּוֹן) *opinio, cogitatio;* [Samaritan] (= Ch. פִּדְעָא) *vulnus.* E verbis [Samaritan] s. [Samaritan] huc pertinent Nomina formae [Samaritan] (= Ch. אַסְיָא) *sanatio;* e verbis [Samaritan] et [Samaritan] Nomina [Samaritan] *mors* sc. quae sequitur abortum; [Samaritan] (= Chald. סֵיבָא) *senectus.* Interdum licet perraro [Samaritan] praefixum legitur, ut in [Samaritan] *verbum, sermo.* Haud exiguus porro est

b) eorum numerus, quae [Samaritan] aut [Samaritan] inter utramque ultimam rad. recipiunt, quorum *α*) illa aut cum iisdem Chaldaeorum et Syrorum formis apprime consentiunt, ut [Samaritan] (= מְלוֹמָא — [Syriac]) *oppressio;* [Samaritan] (= [Syriac]) *afflictio;* [Samaritan] (= סְגוֹדָא cum [Samaritan] prosth.) *adoratio;* aut iis respondent, quae apud eosdem [Samaritan] inter primam et mediam rad. inserunt, ut [Samaritan] (= [Syriac]) *consociatio;* [Samaritan] (= רוֹטָב) *viror;* [Samaritan] (= צוֹמָת) *collectio;* similiterque idem animadvertitur in Femininis, ut [Samaritan] *collectio cinerum;* [Samaritan] (= חוּלְקָא) *portio;* [Samaritan] *latitudo;* [Samaritan] *fortitudo;* [Samaritan] *poena, damnum.* Verborum [Samaritan] deprehenduntur formae [Samaritan] *narratio;* [Samaritan] *redemtio.* Ea autem, quae *β*) literam [Samaritan] inserunt (cuius obsoleti fere Infinitivi formam comprobat exemplum §. 19. 1. Annot. D. allatum), notione haud differunt a prioribus, ut [Samaritan] (= [Syriac]) *emtio;* [Samaritan] *turpitudo;* [Samaritan] *stultitia;* [Samaritan] *sessio ad mensam;* [Samaritan] (= קְשִׁיטוּת) *iustitia;* et e Verbis [Samaritan] huc referenda sunt Nomina formae [Samaritan] *murmuratio.*

c) Tertia classis ea comprehendit Nomina, quae augentur terminatione [Samaritan] aut [Samaritan] (cf. §. 10. 2. §. 19. 1. Annot. D. et §. 43. II. C.), quam *α*) in haud paucis simplici Infinitivi formae sub lit. a supra laudatae ita accedere arbitramur, ut cum vocali A sub prima rad. efferantur. Exempla haec sunt: [Samaritan] s. [Samaritan] *caligo;* (verbi med. [Samaritan]) [Samaritan] *languor, morbus;* (verbi [Samaritan]) [Samaritan] (cf. [Syriac]) *libertas.* In verbis [Samaritan] absorbetur tertia rad. [Samaritan] in hac Nominum formatione, ut [Samaritan] *ignominia;* [Samaritan] *contentio;* [Samaritan] *sitis;* et in derivatis Verborum [Samaritan] retinetur [Samaritan] vocali E enuntiandum, ut in [Samaritan] (= רֵיחָ) *suavitas, fragrantia.* Cum

autem haec terminatio ex aphaeresi literae [Samaritan] orta sit, quae in reliqua horum Nominum flexione recipitur, nec ullibi terminatio [Samaritan] in Nomine absoluto legatur, non dubitamus corrigere Lexica, quae adhuc scribunt [Samaritan] *redemtio*; [Samaritan] *gratia*; [Samaritan] *adspectus* etc. priorem illam sine [Samaritan] scribendi rationem commendantes. In aliis autem eiusdem terminationis Nominibus inseritur *β*) [Samaritan] inter mediam et tertiam rad. (cf. lit. b. *β*.), ut in [Samaritan] (= [Syriac]) *velocitas*; [Samaritan] (= [Syriac]) *astutia*; (verbi [Samaritan]) [Samaritan] (= [Syriac]) *debilitas*; (verbi [Samaritan] cum [Samaritan] mobili) [Samaritan] *laevitas*. In Derivatis Verborum med. [Samaritan] illud ante [Samaritan] eiicitur, ut [Samaritan] (= Ch. בְּהִילוּ) *festinatio*.

B. *Reliquarum Coniugationum.*

Quae in praecedentibus enumeratae sunt Nominum ab Infinitivis ductorum formae nec in Pael et Aphel desiderantur. Proferantur haec exempla:

a) Coniugationis Pa. alia cognoscuntur e [Samaritan] praefixo, ut [Samaritan] *erectio* (coll. Syr. [Syriac]); alia insertum amant [Samaritan], ut [Samaritan] *peccatum* (coll. Ch. סְאֵב *polluit*) a Verbo med. [Samaritan], quod in Pa. transit in [Samaritan] cf. §. 21. 1.; [Samaritan] *acuitio* (coll. Ch. חֲדַד); aut augentur terminatione [Samaritan], ut [Samaritan] *exaltatio*. Eadem formandi ratio observata est

b) in Nominibus ex Infinitivo Aphel ductis. Sic legitur [Samaritan] *oblatio* (coll. Aph. [Syriac] *obtulit*); et formae in [Samaritan] desinentes deprehenduntur haecce: [Samaritan] *possessio*; [Samaritan] *inclinatio*; (Verborum [Samaritan]) [Samaritan] *incendium*; [Samaritan] *excellentia*; [Samaritan] *confessio*; (Verbi [Samaritan]) [Samaritan] *agitatio*; (Verbi [Samaritan]) [Samaritan] *protectio*.

c) E. Quadriliteris (cf. §. 17. 4.) pertinet huc [Samaritan] *cultura* et a Verbo [Samaritan] derivatum legitur Nomen [Samaritan] *eversio*.

§. 40.

De Nominibus compositis et peregrinis.

1. Quamvis rarissima sint, reperiuntur tamen exempla Nominum compositorum, quorum lingua Syriaca largiorem praebet copiam. Sic Gen. 9, 6. legitur [Samaritan] (= [Syriac]) pro simplici הָאָדָם; 1, 25. vox Hebraica רֶמֶשׂ *reptile* redditur verbo [Samaritan] i. e. *dominus foecunditatis* et Deut. 27, 4. 12. oc-

currit uno verbo scriptum ࠄࠓࠂࠓࠉࠆࠉࠌ *mons Garizim*, quo Hebraeorum הַר עֵיבָל exprimitur, similiterque scribitur in Carm. Sam. XII. 18. ࠄࠓࠔࠐࠓࠄ *mons Safrae;* de quo vid. Gesenius ibid. p. 102. In versione Pentateuchi Samarit. Arab. pro nomine Dei ࠉࠄࠅࠄ interdum adhiberi ࠀࠋࠒࠃࠉࠌ i. e. ***Deus aeternus*** meminit Castellus in Lex. hept. p. 823.

2. Quod attinet ad Nomina inprimis e lingua Graeca recepta et civitate Samaritana donata, e pluribus afferantur Gen. 1, 11. 12. ࠂࠍࠔ et ࠂࠍࠅࠔ = γένος; 9, 12. ࠔࠉࠌࠍ = σημεῖον; 1, 6. ࠌࠉࠔࠅࠍ = μέσον; 24, 14. ࠒࠋࠕࠄ *hydria* = κάλαθος; 14, 23. ࠔࠍࠃࠋ = σάνδαλον; 15, 11. ࠒࠋࠐࠅࠎ *cadaver* = κέλυφος; Lev. 2, 7. 7, 9. ࠋࠁࠎ = λέβης; 21, 20. ࠍࠍࠅࠔ = νάνος *pumilio;* 18, 3. 30. ࠍࠉࠌࠅࠔ (Ch. נִימוֹסִים) = νόμος; Num. 31, 22. 24. ࠒࠔࠕࠓࠍࠄ et ࠒࠔࠈࠓࠍࠄ = κασσίτερος, quorum originem Graecam nemo facile in dubium revocabit. Latinam stirpem subesse Nomini ࠀࠔࠅࠋࠄ = *ancilla*, vix est, quod multis demonstretur.

§. 41.

De Genere Nominum.

1. Lingua Samaritana, ut reliquae eius sorores Semiticae, duplici gaudet Nominum *Genere*, *masculino* et *feminino*, quorum hoc vel *significatione* vel *terminatione* peculiari ab illo distinguitur. *Neutro* caret, quippe tum demum suborto, cum populi ingenium e vivida rerum contemplatione ad abstractam cogitandi rationem abiit, ad quam Samaritani prae ceteris minime evecti sunt. Signa autem Generis interna cum suppeditet significatio, *Masculinis* accensenda sunt nomina virorum aut officiorum et munerum, quibus illi funguntur, populorum, montium, mensium et fluviorum; *Feminina* autem esse solent Nomina muliebrem sexum tam hominum, quam animalium designantia, regionum porro, urbium et duplicium corporis membrorum, etiamsi in Plurali Masculinorum terminationem retineant. Ceteroquin *Feminina* praeter significationem suam Generis notam obtinent *terminatione*, quae in longe plerisque ࠄ (= Hebr. ה ָ; Ch. א ָ), ut ࠁࠕࠅࠋࠄ *virgo;* ࠀࠕࠕࠄ s. ࠀࠕࠄ *femina;* ࠒࠓࠉࠄ *urbs;* inprimis in iis, quae a Masculinis ducuntur, ut ࠌࠋࠊࠄ *regina* a ࠌࠋࠊ *rex;* in haud paucis ࠅ et ࠉ esse solet, ut ࠔࠉࠁࠅ *senectus;* ࠏࠁࠅ *turpitudo;* ࠀࠔࠇࠍࠅ *possessio;* Gen. 36, 12. ࠌࠁࠋࠍࠉ *concubina;* Deut. 10, 18. ࠀࠊࠔࠉ *vestis.*

Annot. Haudquaquam tamen probanda est *terminatio feminina* cum servili ࠀ, quae Morino iam et qui eum secutus est Cellario p. 68. displicuit, et a nobis supra §. 39. II. A. c. in Nominibus in ࠅࠀ et ࠉࠀ desinentibus utpote Statui horum Nominum constructo (§. 43. II. C.) propria reiecta est. Licet enim deprehendatur ࠁࠓࠀ (= בַּת — ܒܪܬ) *filia*, tamen hoc unico exemplo e cognatis dialectis recepto certa huius terminationis regula constitui nequit.

2. Quodsi vero diligentius utriusque Generis naturam perscrutamur, *physicam* animadvertimus s. *naturalem* et *idealem*. Hinc factum est, ut plura Nomina, quae hac Femininorum nota careant, nihilominus ob notionem suam huic ordini sint accensenda. Ad ea igitur, quae

a) per se huc referenda sunt, pertinent inter alia plura ࠀࠌ *mater*, ࠓࠇࠋ (= רָחֵל Plur. Gen. 32, 14. ࠓࠇࠋࠉࠌ) *ovis femina*, et quatenus terrae, regiones et urbes almae incolarum utpote filiorum matres iudicantur, Nomina huius notionis, ut ࠀࠓࠏ *terra*, hoc genus sibi vindicarunt (cf. tamen ࠒࠓࠉࠄ *urbs*, quo semper Hebraeorum עִיר exprimitur). Hinc locorum quoque Nomina quaedam, ut ࠂࠉࠀ *vallis*, ࠔࠁࠉࠋ et ࠀࠅࠓࠏ *via* interdum hoc genere gaudent.

Annot. Dum autem Hebraei haecce et alia pro Masculinis quoque adhibent, quod nec omnino a Samaritano neglectum vidimus, alia tamen, quae apud eosdem similiter usurpantur, a nostro vel generis feminini nota sunt distincta, ut ࠌࠔࠓࠉࠀࠄ = מַחֲנֶה *castra;* ࠌࠔࠅࠇࠄ = כִּכָּר *planities;* ࠓࠅࠇࠄ = רְחֹב *platea;* ࠂࠍࠄ = גַּן *hortus;* ࠕࠄࠅࠌࠄ = תְּהוֹם *fluctus;* vel duplici genere exstant, ut ࠃࠓࠕࠄ et ࠃࠓࠕ = חָצֵר *atrium.*

b) Praeterea Femininis annumerantur Nomina virium invisibilium, ut ࠍࠐࠔ *anima* (masc. i. q. *homo* §. 91.); ࠓࠅࠇ *spiritus* (masc. i. q. *ventus* Exod. 10, 13. et alibi); similiterque ࠀࠔ *ignis;* cui sese adiungit ࠔࠌࠔ *sol* (cf. Gen. 15, 12. 17. 19, 23.).

c) Tandem Femininum utpote debilior ac imbecillior natura transfertur quoque α) ad corporis membra, quibus utimur pro actionum instrumentis; ut ࠀࠃ *manus* (adeo ubi ab Hebr. pro masc. adhibetur, ut Exod. 17, 12.); hinc quoque ࠉࠌࠉࠍ *dextra* et ࠔࠌࠀࠋ *sinistra*, licet nec desint loci, in quibus ࠉࠌࠉࠍࠄ (= יָמִין) *dextra* et ࠔࠌࠀࠋࠄ (= שְׂמֹאל) *sinistra*, vel addito Nomine ࠀࠃ, vel sine eo leguntur (cf. Gen. 48, 13. 14. 17. 18.); ࠓࠂࠋ *pes;* ࠀࠑࠁࠏ *digitus;* ࠀࠃࠓࠏ *brachium;* ࠀࠋࠉࠅࠍ *pollex;* ࠏࠉࠍ *oculus*, ࠀࠃࠍ *auris;* ࠋࠔࠍ *lingua;* ࠔࠍ *dens*

(Gen. 49, 12. ࠏࠁࠓࠀࠍ *candidi*); aut ad alias corporis partes, ut ࠁࠈࠍ *venter;* ࠓࠇࠌ *uterus;* ࠁࠓࠊ *genu;* ࠂࠓࠌ *os* (Pl. constr. Ex. 13, 19. ࠂࠓࠌࠀ); ࠒࠓࠍ *cornu;* ࠊࠍࠐ *ala.* Hebraeorum autem צֵלָע obtinuit apud Samar. terminationem fem. ࠏࠋࠅࠉ et ࠏࠋࠏࠀࠄ. *β*) ad vestimentorum nomina, ut ࠌࠎࠍ *calceus* (Deut. 29, 5. ࠁࠋࠉ *attriti sunt*); *γ*) instrumentorum, ut ࠇࠓࠁ *gladius* (Lev. 26, 6.); ࠐࠄࠓ *fenestra* (coll. צַהַר Ch. נְהוֹר Gen. 6, 16.); ࠊࠄࠎ = כּוֹס *scyphus.* *δ*) ad res haud animatas, quibus utitur homo, ut ࠂࠃࠓ *paries;* ࠏࠓࠎ *lectus* (Deut. 3, 11. sq. ࠄࠉࠀ); ࠁࠀࠓ *puteus* (Gen. 26, 21.; cui nec obstat ࠃࠍ Gen. 21, 30. ob ambiguum huius pronominis usum, de quo vid. §. 14.); ࠀࠁࠍ *lapis;* ࠂࠐࠍ *vitis* (Gen. 40, 10. ࠄࠉࠀ) et alia omnino lapidum aut plantarum Nomina.

Annot. Cum autem ࠀࠓࠅࠍ *arca* nonnisi Num. 10, 33. et ࠔࠁࠈ *virga* Gen. 49, 10. Num. 24, 17. cum Verbo masc. iungantur, et desiderentur loci, e quibus usus eorum femin. perspici possit Hebraeae linguae passim peculiaris, dubitari potest, num Samaritanus iisdem genere feminino usus fuerit. Alia Hebraeorum Nomina fem. permutantur cum aliis, de quorum genere satis constat, ut ࠂࠉࠂࠄ *hydria* = כַּד; ࠀࠉࠀࠓ = סִיר *olla* m. et ࠀࠈࠓ = מַטֶּה *virga* m.; ࠀࠃࠓ, ࠀࠃࠀࠓ et ࠀࠃࠄࠓ = גֹּרֶן (coll. Syr. ܐܕܪ m. ܐܕܪܐ f.) *area;* ࠆࠁࠍ et Gen. 38, 1. ࠆࠁࠍࠄ = עֵת *tempus;* ࠓࠌࠔ = Syr. ܪܡܫܐ i. q. עֶרֶב *vespera* etc.

3. *Terminatione feminina* autem opus est iuxta *masculinam* Nomini in iis, quae duplici genere distinguuntur. Hinc adhibetur in Nominibus *physicum genus* exprimentibus, ut ࠏࠂࠋ *vitulus* et ࠏࠂࠋࠄ *vitula;* ࠐࠓ *iuvencus* et ࠐࠓࠄ *iuvenca.* Nec tamen hoc ubivis observatur; immo alterutro nonnunquam utitur lingua Genere ad utrumque designandum, ut ࠉࠅࠍࠄ *columba;* ࠀࠓࠃࠏࠍ (Pl. ࠀࠓࠃࠏࠍࠉࠌ) *rana.* In aliis sensu sexus definitur, ut ࠂࠌࠋࠉࠌ *cameli*, quod Gen. 24, 63. iungitur cum Part. masc. ࠀࠕࠉࠌ *venientes;* c. 32, 15. contra, ut res postulat, cum fem. ࠌࠉࠍࠒࠍ (= מֵינִקוֹת) *lactantes.* Idem observatur in Nomine ࠏࠍ s. ࠏࠀࠍ = צֹאן *oves.*

Annot. Pro Nomine צִפּוֹר *avicula*, quo Hebraei in utroque utuntur genere, Samaritanus in iis potissimum locis, in quibus textus Hebr. exhibet femininum genus, ut Lev. 14, 4 – 7. 49 – 53. usurpat ࠑࠐࠓࠄ, Stat. emph. ࠑࠐࠓࠀࠄ, Plur. Lev. 14, 4. ࠑࠐࠓࠀࠍ; neque tamen sibi constat in hac Nominis forma ubivis retinenda, dum Deut. 14, 11. verba Hebraica צִפּוֹר טְהֹרָה reddit ࠏࠅࠐ · ࠃࠃࠊࠉ (cf. Deut. 4, 17.) et Gen. 7, 14. permutat cum ࠒࠌࠑ. Similiter *Epicoenum* אַיָּל *cervus* et *cerva* Samaritanum ignorasse credibile est, qui et ipse Gen. 49, 21.

pro אַיָּלָה utatur Nomine [Samaritan] *cerva.* Nec hanc imitatus est linguae Hebraeae proprietatem, ex qua נַעַר in Pentateucho notet tam *puerum* quam *puellam,* alterum, quod tantummodo Gen. 22, 5. ([Samaritan]) retinuit, Nominibus [Samaritan], [Samaritan] et [Samaritan] exprimens, pro altero Femin. [Samaritan] *puella* usus.

4. Femininorum denique forma *Abstractis* significandis inservit, quae haud raro in *Concreti* notionem abeunt totumque genus comprehendunt. Sic [Samaritan] *familia. famulitium* ponitur pro *famulis, servis;* [Samaritan] *liberatio* pro *servatis, liberatis;* propter quam Nominum abstractorum cum Plurali affinitatem factum est, ut vicissim res hoc numero expressae illorum notionem suam facerent (cf. §. 42. II.). Formantur autem *Abstracta* e Masculinis cum *Nominum* tum *Adiectivorum* et vel addita simplici *Femininorum* terminatione [Samaritan], ut [Samaritan] *improbitas* ab [Samaritan] *peccatum;* [Samaritan] *primogenitura, ius primogeniti* a [Samaritan] *primogenitus;* vel accedente syllaba [Samaritan], ut [Samaritan] Stat. emph. [Samaritan] *primogenitura* a [Samaritan] *primogenitus;* [Samaritan] Stat. emph. [Samaritan] *iuventus* a [Samaritan] *parvus, natu minor.* Alioquin efferuntur vocali U in penultima vel e cognatis dialectis cognoscenda, ut [Samaritan] = פְּעֻלָּה *opus;* [Samaritan] = כְּהֻנָּה *sacerdotium;* vel litera [Samaritan] expressa, ut [Samaritan] = גְּבוּרָה *potentia;* [Samaritan] = יְרֻשָּׁה *possessio.* Alia ab *Adiectivis* ducta desinunt in [Samaritan], haud dubie vocali A in prima syllaba enuntianda, ut [Samaritan] = עִוֶּרֶת *coecitas s. coecum;* [Samaritan] = יַבֶּלֶת *verruca s. verrucatum;* [Samaritan] = יַלֶּפֶת *impetigo s. impetiginosum.* Nomina denique per [Samaritan] praef. formata cum vocali E in penultima, ut [Samaritan] = מַהְפֵּכָה *subversio,* haud raro actionem designant, et *Infinitivi* inprimis Verborum intransitivorum, qui Femininorum adsciscunt terminationem, Graecorum Infinitivis cum articulo instructis respondent, ut Deut. 1, 27. [Samaritan] = τὸ μισεῖν; Exod. 29, 29. 30. Pa. [Samaritan] = (LXX.) τὸ τελειῶσαι; [Samaritan] = τὸ λειτουργεῖν; Ethp. [Samaritan] = τὸ μεγαλύνειν. De reliquis *Nominum abstractorum* formis vid. §. 39. II.

§. 42.

De Numero.

I. De Formatione Numeri.

1.) *Numerus* ut in lingua Hebraea et Chaldaea est triplex, *Singularis, Dualis* et *Pluralis,* licet Dualis sit rarior et ob mu-

tuam terminationis similitudinem aegre a Plurali distinguatur. Quemadmodum autem Singularis Generis nota gaudet, ita in Plurali quoque providit lingua, quo eidem dignoscendo consuleretur, ut utrique Generi sua esset terminatio, quam in *Masculinis* syllabam ࠉࠌ nudo Singulari accedentem et passim cum magis Chaldaica aut Syriaca ࠉࠍ permutatam esse vellet; in Femininis autem pro terminatione Singularis ࠄ suffecit literam ࠍ (= ן ָ) praecedente vocali A, quam et in forma ࠀࠍ exprimeret, enuntiandam.

A) Exempla Pluralis masc. in ࠉࠌ haec sunt: ࠁࠍࠉࠌ *filii;* ࠏࠅࠁࠃࠉࠌ *opera;* itemque in Adiectivis et Participiis, ut ࠈࠁࠉࠌ *boni;* Gen. 18, 2. ࠒࠀࠌࠌࠅࠉࠌ *stantes.* Terminatio ࠉࠍ in Nominibus pariter ac Adiect. et Partic. deprehenditur, ut Gen. 1, 14. ࠍࠄࠉࠓࠉࠍ *luminaria;* 3, 7. ࠏࠓࠈࠋࠀࠉࠍ *nudi;* Num. 23, 10. ࠌࠔࠁࠇࠉࠍ *laudati;* nec desiderantur exempla, ubi pluribus inter se iunctis Pluralibus utraque terminatio alternat, ut Gen. 21, 34. ࠉࠅࠌࠉࠍ · ࠓࠁࠉࠌ *multi dies;* 1, 14. ࠋࠆࠌࠍࠉࠍ · ࠅࠋࠉࠅࠌࠉࠌ · ࠅࠔࠍࠉࠍ *in tempora et dies et annos.* In iis Nominibus autem Adiect. et Partic., quae in ࠉ aut ࠉࠀ (= י ־) desinunt, quae posterior terminatio inprimis *Nominibus gentilitiis* propria esse solet, duplex ࠉ Nominis alterum, alterum terminationis ࠉࠌ, ita in unum coalescit, ut ࠉ e terminatione Plur. excidisse videri possit, ut ࠂࠅࠉࠌ *gentes* a ࠂࠅࠉ; ࠀࠕࠉࠌ *venientes* ab ࠀࠕࠉ, ࠏࠁࠓࠀࠉࠌ *Hebraei* ab ࠏࠁࠓࠀࠉ. E Nominibus denique, quae duplicem proprie ultimam rad. in Sing. simpliciter scribunt, nonnisi ࠏࠌ *populus* reperitur, in cuius Plurali duplex litera redit Syrorum more, ut Exod. 15, 14. ࠏࠌࠌࠉࠍ = ܥܡ̈ܡܝܢ. In reliquis, ut in ࠉࠌ *mare* (Plur. Syr. ܝܡ̈ܡܐ) haec scribendi lex negligitur.

Annot. Defective scripta Pluralis terminatio deprehenditur Gen. 7, 17. in verbis ࠀࠓࠁࠏࠉࠌ · ࠉࠅࠌࠍ *XL. dies;* quae huius Nominis forma licet et pro Plurali fem. abs. haberi possit, quippe quod Deut. 32, 7. ࠉࠅࠌࠕ = יְמוֹת legatur, tamen hic locus nihil probat, cum hanc lectionem e mero Hebraeum textum imitandi studio ortam esse, nemo infitias iverit et Gen. 7, 4. ࠉࠅࠌࠌ pro ࠉࠅࠌࠉࠌ legatur. Similiter retinuit Samaritanus antiquam Pluralis terminationem י ־, quae occurrit Gen. 49, 26., verba nimirum, quae ibi leguntur Hebraica reddens per ࠁࠓࠊࠕ · ࠈࠅࠓࠉ *benedictiones montium.*

B) Haud aliter Samaritani promiscue utuntur in Plurali femin. terminatione huic generi propria tam defective, quam plene scripta; nam iuxta ࠀࠓࠌࠋࠍ *viduae;* ࠁࠍࠍ *filiae;* ࠁࠉࠔࠍ

malae; aeque frequenter occurrunt praecedente ࠀ, Exod. 32, 6. ࠏࠋࠀࠍ *holocausta;* Gen. 24, 35. ࠔࠐࠋࠀࠍ *ancillae;* 37, 7. ࠎࠇࠓࠀࠍ *circumdantes;* et licet inter utramque terminationem nullum discrimen videatur interesse, quod passim comprobatur locis, ut Lev. 14, 4. ࠈࠄࠓࠉࠀࠍ · ࠇࠉࠉࠌ · ࠑࠐࠓࠉࠀࠍ *aviculae viventes mundae;* adeoque uno eodemque loco, ut Exod. 36, 14. idem verbum ࠉࠓࠉࠏࠍ et ࠉࠓࠉࠏࠀࠍ *cortinae*, utroque modo scribatur, hoc tamen a nobis observatum est, Nomina, Adiectiva et Participia in ࠅ et ࠉ exeuntia perraro sine ࠀ scripta legi, ut ࠌࠀࠍࠅࠀࠍ *dona;* ࠌࠇࠓࠉࠀࠍ *castra;* Gen. 41, 2. ·ࠐࠓࠅࠀࠍ ࠉࠉࠀࠍ *vaccae pulcrae* etc.

2. Cum igitur syllabae ࠉࠌ et ࠉࠍ *Masculinis* accedant in Singulari Generis nota haud distinctis, his opposita autem terminatio ࠍ s. ࠀࠍ propria sit *Femininis*, tamen in haud paucis lingua ab hac vulgari consuetudine discedit, nominatim

a) in iis, quae significatione sua satis genus suum arguunt, at cum Femininorum nota in Singulari adhuc careant, in Plurali quoque formando sibi constant et Masculinorum terminationem retinent, ut ࠓࠇࠋࠉࠌ *oves feminae* a ࠓࠇࠋ; ࠏࠐࠓࠉࠌ (= צְפִרִים) *capreae* ab ࠏࠐࠓ, et quod Singularem non habet ࠍࠔࠉࠌ *feminae;* quamvis haud desint, quae hanc Singularis formam haud curent, ut ࠀࠀࠅࠍࠍ *asinae* ab ࠀࠀࠍ = אָתוֹן. Idem observatur b) in aliis, quae supra §. 41. 2. *Feminina idealia* nuncupare placuit, et itidem in Plurali vel terminationem masculinam servant, ut ࠀࠓࠍࠉࠌ *lapides;* ࠇࠓࠉࠋࠉࠌ *viae;* Gen. 10, 5. 20. 31. ࠀࠓࠏࠉࠌ *terrae* (Plur. emph. Gen. 41, 54. ࠀࠓࠏࠀࠕ a Sing. abs. ࠀࠓࠏࠕ c. 47, 14. 20.; ࠋࠇࠍࠉࠌ *linguae;* vel femininam adsciscunt, ut ࠍࠐࠇࠀࠍ = נְפָשׁוֹת *animae* a ࠍࠐࠇ.

3. Quamvis autem plura apud Hebraeos reperiantur Nomina, quae, cum sine terminationis nota propius ad Feminina accedant, in Plurali illorum formam sibi vindicant, neque vero generis masculini iacturam faciunt, Samaritani tamen magis terminationem, quae Singulari subest, in Plurali quoque retinuerunt. Pertinent tamen huc

a) e Nominibus notione ideali magis ad Genus femininum inclinantibus ࠀࠀࠓࠍ (Deut. 12, 2. ࠀࠀࠓࠀࠀࠕ) = מְקֹמוֹת *loca* ab ࠀࠀࠓ; ࠓࠉࠉࠐࠍ (Plur. constr. Exod. 28, 24. 39, 17. ࠓࠉࠉࠐࠀ) = עֲבֹתוֹת *vincula, catenae;* ex iis autem, quae b) duplici gaudent terminatione, licet in Singulari careant Feminini nota, obvenerunt tantummodo nobis ࠉࠅࠌ *dies* Plur. ࠉࠅࠌࠉࠌ

et semel Deut. 32, 7. in Statu constr. ࠉࠌࠅࠕ = יְמוֹת; ࠇࠋࠌ *somnium* Plur. Gen. 37, 20. ࠇࠋࠌࠉࠌ et semel 42, 9. in Statu emph. ࠇࠋࠌࠕࠀࠄ (חֶלְמַיָּא); et c) Femininum duplici Pluralis terminatione insigne ࠀࠋࠌࠄ = אֲלֻמָּה *manipulus* legitur Gen. 37, 7. ࠀࠋࠌࠉࠌ et cum Suff. ࠀࠋࠌࠕࠉࠌࠊ.

Annot. In reliquis Hebraeorum Nominibus in Plurali feminina tantum terminatione usitatis, aut utriusque Generis nota distinctis, Samaritanus in iis, quae deprehenduntur exemplis, altera tantum masculina nimirum terminatione utitur. Pertinent huc Gen. 1, 15. 16. ࠌࠀࠅࠓࠉࠌ = מְאֹרוֹת *luminaria;* Exod. 34, 13. et alibi semper ࠌࠆࠁࠇࠉࠌ = מִזְבְּחוֹת *altaria;* Gen. 40, 10. ࠀࠔࠊࠋࠉࠌ = אַשְׁכְּלוֹת *botri* ab ࠀࠔࠊࠋ = אֶשְׁכֹּל; Exod. 9, 29. ࠒࠋࠉࠌ = קֹלוֹת *voces, tonitrua* a ࠒࠋ = קוֹל; Gen. 23, 6. et Exod. 14, 11. ࠒࠁࠓࠉࠍ = קְבָרִים et קְבָרוֹת *sepulcra;* Gen. 7, 11. ࠌࠏࠉࠍࠉࠌ = מַעְיָנִים et מַעְיָנוֹת *fontes;* Exod. 8, 5. ࠍࠄࠓࠉࠌ = נְהָרִים et נְהָרוֹת *fluvii;* Lev. 23, 43. ࠃࠓࠉࠌ = דּוֹרִים et דֹּרוֹת *generationes.*

4. Sunt contra *Nomina feminina*, quae forte, quia de ipsorum Genere adhuc dubitari posset, adscita Pluralis terminatione masc., nihilominus Genus, quo in Singulari distinguuntur, servant. Pertinent huc inter alias res inprimis plantarum temporumque Nomina, ut ࠕࠀࠍࠄ = תְּאֵנָה *ficus* Pl. Num. 13, 24. ࠕࠀࠍࠉࠌ (Ch. תְּאֵנִין) = תְּאֵנִים; ࠇࠈࠄ = חִטָּה *triticum*, Plur. Gen. 30, 14. et alibi saepius ࠇࠈࠉࠌ (Ch. חִטִּין) = חִטִּים (Exod. 9, 32. Stat. emph. ࠇࠈࠉࠉࠄ = Chald. חִטַּיָא pro Hebr. חִטָּה); ࠔࠏࠓࠄ = שְׂעֹרָה *hordeum*, Pl. Lev. 27, 16. et Num. 5, 15. ࠔࠏࠓࠉࠍ et ࠔࠏࠓࠉࠌ (Ch. שַׂעֲרִין) = שְׂעֹרִים; ࠔࠁࠋࠄ (Ch. שֻׁבַּלָא) = שִׁבֹּלֶת *arista*, Pl. Gen. 41, 5. ࠔࠁࠋࠉࠌ v. 7. Stat. emph. ࠔࠁࠋࠉࠄ = שִׁבֳּלִים; ࠁࠉࠑࠄ = בֵּיץ s. בֵּיצָא, Ch. בֵּיעָה, Syr. ܒܶܝܥܬܳܐ *ovum* Pl. Deut. 22, 6. ࠁࠑࠉࠍ Stat. emph. ࠁࠉࠑࠉࠄ = בֵּצִים, Chald. בֵּיעִין; ࠋࠁࠍࠄ (Syr. ܠܶܒܢܬܳܐ) = לְבֵנָה *later*, Pl. Exod. 1, 14. ࠋࠁࠍࠉࠌ = לְבֵנִים; ࠔࠕࠄ (Syr. ܫܰܢ݈ܬܳܐ) = שָׁנָה *annus*, Pl. Gen. 1, 14. ࠔࠍࠉࠍ = שָׁנִים, Ch. שְׁנִין; ࠔࠁࠄ (Exod. 31, 15. Lev. 16, 31. Ch. שַׁבָּא) Stat. emph. ࠔࠁࠕࠄ *sabbatum*, Pl. Lev. 23, 15. ࠔࠁࠉࠌ = שַׁבָּתוֹת; ࠌࠋࠄ (Syr. ܡܶܠܬܳܐ, pro quo saepius ࠌࠌࠋࠋࠄ) = מִלָּה *verbum*, Pl. Gen. 42, 20. ࠌࠋࠉࠌ = מִלִּים; ࠀࠌࠅࠋࠄ *ancilla*, Pl. Gen. 12, 16. ࠀࠌࠅࠋࠉࠍ (semel abiecto ࠀ Gen. 24, 35. ࠀࠌࠅࠋࠕࠍ); ࠐࠋࠂࠔࠄ s. ࠐࠋࠂࠔࠉ *pellex*, Plur. Gen. 25, 6. ࠐࠋࠂࠔࠉࠍ; cf. Hebr. פִּלַגְשִׁים

5. In nonnullis Nominibus membra inprimis corporis duplicia designantibus utriusque generis in Plurali terminatio, nisi mascu-

linam rectius, ut paullo infra sub III. docebitur, Dualem esse existimaveris, in usu fuisse videri potest; hoc tamen discrimine, ut terminatio Pluralis feminina designaverit res metaphorice ob similitudinem his membris comparandas.

Probabitur hoc his exemplis: ࠏࠉࠍ *oculus*, ࠏࠉࠍࠉࠌ = Dual. עֵינַיִם; at ࠏࠉࠍࠅࠀࠍ respondet Deut. 8, 7. hebraico עֲיָנוֹת *fontes*. Similiter ࠓࠂࠋ *pes*, ࠓࠂࠋࠉࠌ = Dual. רַגְלַיִם; Hebraeorum רְגָלִים autem *vices* vertitur Num. 22, 28. 32. 33. per ࠓࠂࠋࠅࠀࠍ. Idem observatur in Plurali Nominis ࠂࠓࠌ *os*, *ossis*, cuius Plur. fem. ut Hebraeorum עֲצָמוֹת notat magis *ossa mortui*, ut Exod. 13, 19. Stat. constr. ࠂࠓࠌࠀ et ibidem cum Suff. ࠂࠓࠌࠀࠉ cf. Gen. 50, 25., licet Plur. masc. ࠂࠓࠌࠉࠌ investigari non possit.

Annot. Neque tamen hoc discrimen ubique observatum est, nam Lev. 23, 40. ࠊࠐࠉࠌ in verbis ࠊࠐࠉ • ࠀࠌࠓࠉࠌ *spathae* s. *spathulae* i. e. palmites s. ramuli palmarum non respondent hebraico כַּפּוֹת cf. Lev. 11, 27. Alia exprimit Samaritanus aliis nominibus, ut Exod. 26, 17. ࠎࠌࠉࠍ *incastraturae*, quod ubivis pro יָדוֹת adhibitum legitur. In Nomine denique ࠆࠁࠍ *tempus* utraque Pluralis terminatio sine significationis discrimine usurpatur, nisi quod Plur. fem. ࠆࠁࠍࠅࠀࠍ *vices* saepius occurrit. Cf. Synt. §. 89. C. 4.

6. De Plurali Nominum ࠀࠁ *pater*, Pl. Deut. 5, 9. et alibi ࠀࠁࠄࠍ = ܐܰܒ̈ܳܗܶܐ; ࠔࠌ *nomen*, Pl. Gen. 2, 20. ࠔࠌࠄࠍ = ܫܡ̈ܳܗܶܐ; uti de Plurali Femininorum cum ࠄ (pro ࠀ = A) ante Generis terminationem inserto, ut in Statu constr. Pl. ࠍࠐࠔࠄࠀ = נַפְשׁוֹת; ࠒࠓࠉࠄࠀ *urbes*; aut aliis in Plurali literarum mutationibus, ut in ࠁࠍࠍ *filiae* a ࠁࠓࠀ vid. infra §. 47.

II. De significatione Pluralis Numeri.

Pluralis significat interdum unitatem, quod inprimis animadvertitur in *Abstractis*, quatenus illa plures res singulas in unum atque totum comprehendunt. Huc referenda sunt Gen. 49, 20. ࠌࠏࠃࠍࠉࠌ = מַעֲדַנִּים *deliciae*; ࠇࠉࠉࠌ = חַיִּים *vita*; potissimumque ea, quae ante terminationem Pluralem in penultima literas ࠅ et ࠉ inter mediam et tertiam rad. habent, ut Gen. 37, 3. ࠎࠌࠉࠌࠉࠌ = זְקֻנִים *senectus* (alibi ࠎࠉࠁࠅ, ut Gen. 21, 2. 7. 44, 20. cf. Gen. 46, 34. ࠓࠁࠉࠅ = נְעוּרִים *iuventus*); Lev. 21, 13. Deut. 22, 14. ࠁࠕࠅࠋࠉࠌ = בְּתוּלִים *virginitas*; Gen. 50, 3, ࠇࠍࠉࠈࠉࠌ = חֲנֻטִים *perunctio* (Einbalsamirung); Exod. 18, 2. ࠔࠋࠅࠇࠉࠌ = שִׁלּוּחִים *dimissio*. Praeterea Singularis notione,

ut in reliquis dialectis Semiticis, occurrunt ࠔࠌࠉࠌ = שָׁמַיִם *coelum* (pr. *altitudines*); ࠌࠉࠌ=מַיִם *aqua* (*undae*); et ࠀࠐࠉࠌ *facies*. Licet autem hoc apud Hebraeos in Duali אַפַּיִם usurpetur, tamen, quia Syris et Chaldaeis (ܐ̈ܦܝܢ — אַנְפִּין) Nomen Plurale est, idque Samaritani continuo ponunt pro Hebraeorum פָּנִים, illud, quod iam a Cellario factum vidimus, huic Pluralium ordini adscribere non dubitavimus.

III. De Duali Numero.

De *Duali*, qui rarius in lingua Samaritana deprehenditur, et ob terminationem suam ࠉࠌ aegre a Plurali discerni potest, varie statuerunt Grammatici, inter quos Morinus, qui contendit, indicio ei esse ࠀ, quod illam terminationem antecederet, hancque suam sententiam exemplo e Gen. 27, 36. et 41, 32. ࠐࠏࠌࠀࠉࠌ i. e. *duabus vicibus* allato confirmare studet. Verum cum id non perpetuo observetur et interpres Samaritanus similiter in ࠉࠅࠌࠉࠌ, quod Exod. 16, 29. et Num. 11, 19. pro יוֹמַיִם legitur et a Chaldaeo תְּרֵין יוֹמִין, a Syro ܬܪ̈ܝܢ ܝܘ̈ܡܝܢ vertitur, hoc distinguendi signo uti debuisset, de hac linguae lege approbanda merito dubitatur. Quae autem Castellus affert exempla, quibus terminationem huius Numeri ࠀࠍ commendatam esse velit, e Gen. 32, 7. et 10., ubi verba ࠕࠓࠕࠉ · ࠌࠔࠓࠉࠕࠍ et ࠕࠓࠕࠉࠍ · ࠌࠔࠓࠉࠕࠍ *duo castra* occurrunt, petita nihil faciunt ad litem dirimendam, quippe in quibus additus numerus obstet. Neque comprobari potest eiusdem Viri clariss. sententia verbis ࠕࠓࠕࠉ · ࠀࠌࠄࠕࠄ *duae ancillae* Gen. 33, 1. obviis, quae eandem ob causam, quo minus de Duali cogitaveris, impediant. Multo minus confugiendum est ad singularem Verbi formam, quae Exod. 1, 16. deprehenditur, cum ࠇࠆࠉࠕࠍ Plurali Hebraico רְאִיתֶן *vidistis* respondeat et ࠀ insertum hic potius Feminino significando inserviat. Quid quod Cellario Viro Cel. p. 67., nemine certe Grammaticorum nostri aevi id probante, ࠌࠉࠌ *aqua* et ࠔࠌࠉࠌ *coelum* Duali Numero accensere placuit? Quamvis autem Samaritani Syrorum et Chaldaeorum more, quae bina afferuntur, numerali ࠕࠓࠉࠍ m. et ࠕࠓࠕࠉࠍ f. *duo*, *duae* exprimere ament, ut Gen. 25, 23. ࠕࠓࠉ · ࠏࠌࠌࠉࠌ *duo populi* et Lev. 16, 21. ࠕࠓࠕࠉ. ࠉࠃࠉࠅ *ambae eius manus*, tamen exempla non desunt, quae, Samaritanos Dualem Numerum haud prorsus latuisse, luculentissime probant. Hinc non supersedebimus de hac re paucis disserere. Quod attinet terminationem ࠉࠌ, quae a Plurali masc. haud differat, hoc

erit constituendum, literas utrique Numero communes vocalium certe enuntiatione a se invicem fuisse distinctas, ita ut haud insolenter a quoquam factum fuisse videatur, qui has literas Hebraeorum more in Duali ַיִם efferendas esse existimaverit. Dualis Numeri autem non ea est natura, quae compenset omnino numerum binarium, sed ad res binas parium ad instar inter se coniunctas respiciat. Hinc prae ceteris deprehenditur in Nominibus numeralibus, non quidem in supra laudato ࠕࠓࠉࠍ et ࠕࠓࠕࠉࠍ = שְׁנַיִם et שְׁתַּיִם, at certe in ࠌࠀࠕࠉࠍ = מָאתַיִם *ducenti* Gen. 11, 17. 19. 21. 32, 14., qui numerus a ࠌࠀࠅࠍ Plurali centenario satis differt; nec non in ࠀࠋࠐࠉࠌ = אַלְפַּיִם *duo millia* Num. 7, 85. cum Plurali non confundendo, cui numerorum unitates apponantur necesse est, quod in solo Duali locum non habet. Quandoquidem vero Hebraei inprimis hoc Numero utuntur in iis, quae duplicia in corpore deprehenduntur, membris, merito quaeritur, annon, inprimis cum nullum inter utramque terminationem intersit discrimen, et apud Samaritanos in iisdem idem valeat, et ࠏࠉࠍࠉࠌ *oculi* etc. pro Dualibus haberi debeant, quod vel confirmatur aliis exemplis, in quibus, licet haec proprietas haud eluceat, nihilominus tamen binarius numerus Duali exprimitur, ut Num. 9, 22. Exod. 16, 29. ࠉࠅࠌࠉࠌ = יוֹמַיִם *biduum*; Lev. 12, 5. ࠔࠁࠅࠏࠉࠌ = שְׁבֻעַיִם *duae hebdomades*; Gen. 11, 10. ࠔࠍࠕࠉࠌ = שְׁנָתַיִם, quod adeo differt a Plurali ࠔࠍࠉࠌ et Gen. 27, 36. 41, 32. Num. 20, 11. ࠐࠓࠍࠕࠉࠌ = פַּעֲמַיִם *bis*. Hinc non facile dubitet aliquis huc quoque referre Exod. 29, 39. 41. ࠓࠌࠔࠉࠌ = עַרְבַּיִם *vespera* i. e. tempus paullo ante et post solis occasum; Deut. 28, 29. ࠑࠄࠓࠉࠍ = צָהֳרַיִם *meridies* i. e. tempus ante et post summum solis in coelo fastigium; ࠌࠑࠓࠉࠌ = מִצְרַיִם *Aegyptus* h. e. terra a Nilo in duas partes divisa; ࠍࠄࠓࠉࠌ = נַהֲרַיִם *duo fluvii* i. e. Euphrates et Tigris ubi, ut Gen. 24, 10. coniunctum legitur cum ࠀࠓࠌ i. q. *Mesopotamia*.

§. 43.

De Statu Nominum absoluto, constructo et emphatico.

Dum linguae Semiticae Casibus e varia Nominum terminatione cognoscendis carent, ideoque hac flectendi ratione, quam vulgo nomine Declinationum complectimur, destitutae sunt, alia gaudent proprietate, qua hic flectendi modus sufficitur. Quod enim

linguae occidentales terminationibus, quibus variantur Nomina, assequuntur, hoc impetrare student Semiticae passim verborum ordine, Subiecto inter alias plerumque Verbum suum antecedente, Obiecto id sequente, aut ita, ut duo Nomina, quorum alterum alterius rationem explicat et explet, sic invicem componantur, ut unum efficere videri possint. Hinc omnis de Casibus doctrina cernitur in singulis, qui vulgo dicuntur Statibus; quorum is, qui nomen per se ponit, ita ut illud nec ab altero dependeat, nec ei subditum sit, nec circumscribendo aut explicando alteri inserviat, dicitur *Status absolutus*, cui quidem Nominativus ideo comparari nequit, quippe latiore pateat usu, omnesque Casus Praepositionibus significandos comprehendere possit. Cuius naturam si accuratius definire velis, haec fere est, ut hac forma rem indefinite propositam esse dicas. Alia Nominis forma Genitivo exprimendo aut potius indicando idonea et propriam prae se ferens flexionis speciem est *Status constructus*, cuius hoc est, ut priorem alicuius rei definitae constituat partem, et cuius arctior cum sequenti Nomine coniunctio eo efficitur, ut vel vocalium mutatione, vel peculiari terminatione antecedat alterum, quod explicationem eius contineat et ex indefinito illud reddat definitum. Nec tamen omnino necesse est, ut hoc sequenti Nomine impetretur, cum et ipsis Pronominibus huic formae suffixis eadem definiendi et explicandi ratio competat. Quodsi denique Nomen per se ita proponitur, ut rem in eo cognoscas definitam, per se separatam et a similibus distinctam, ob auctam Nominis in fine litera ܐ, qua articulus aliarum linguarum exprimitur (= אָ), formam idem subest Status constructus, quoniam hac litera idem efficitur, quod in Genitivo significando lingua sive Nomine quod sequitur, sive Pronomine suffixo assequitur. Huic Nominis formae ideo *Status emphatici* s. *demonstrativi* nomen inditum est; at et huius longe amplior est usus, quam simplicis aliarum linguarum Nominativi, quod vel ex supra dictis facile colligitur.

1. *Status absolutus.*

Quae sit in utroque Genere ac Numero huius status forma, iam §. 41. 42. exposuimus. Restat, ut hic, priusquam ad *Statum constructum* transeamus, vocalium natura paullo diligentius dilucidetur. In universum eadem observantur, quae in reliquis dialectis; mutationi scilicet a) non subiectas esse vocales syllabae penultimae compositae, aut quae geminatam habet intensivae

formae literam ab Hebraeis Dagesch forti expressam, quoniam litera eiusmodi syllabae finalis, utpote quae vocalem quasi fulciat atque coarctet, nullo modo sequenti syllabae sese adiungere possit. Eandem firmitatem obtinent b) vocalis A e contractione oborta, aut quae in literis ࠉ et ࠅ quiescunt. Pertinent huc non modo Nomina monosyllaba, sed etiam bisyllaba his vocalium proprietatibus insignia. Eadem valent de Nominibus femininis, in quibus, siquidem a Masculinis ducuntur, quae vocales impuras habent, terminatio ࠄ nullam affert vocalium mutationem, nec inde abscedunt Adiectivorum aut Gentilitiorum Feminina, ut ࠁࠉࠔ *malus*, fem. ࠁࠉࠔࠄ; ࠌࠑࠓࠉ *Aegyptius*, fem. ࠌࠑࠓࠉࠄ (cf. ܡܨܪܝܐ m. ܡܨܪܝܬܐ f.). In iisdem vocales ultimae syllabae purae aut excidunt, ultima radicali ad novam syllabam cum ࠄ formandam transeunte, ut ࠀࠓࠌࠋ *viduus* (ܐܪܡܠܐ), ࠀࠓࠌࠋࠄ = אַרְמְלָא *vidua*; aut in priorem recedunt syllabam, ut ࠏࠂࠋ (= Ch. עֵגֶל) *vitulus*, ࠏࠂࠋࠄ (= ܥܓܠܬܐ) *vitula*. In Plurali utriusque generis formando nihil inest difficultatis, quandoquidem accedente syllaba ࠉࠌ similiter vocales impurae vel retinentur, vel purae in ultima syllaba ad regulam iam propositam abiiciuntur aut remittuntur, ut in Nominibus monosyllabis vocibus Hebraeorum segolatis comparandis, ad duas priores rad. syllaba coniungendas. De terminatione Plur. masc. Nominum, quae a Verbis ࠋࠄ ducta in ࠉ desinunt, quod cum eadem terminationis litera in ࠉࠌ aut ࠉࠍ coalescit, dubites, utrum Chaldaeorum more cum ࠉ mobili יִן, an cum Syris ܝܢ; ࠉ in praecedente vocali E quiescente, sit enuntianda, vid. §. 46. I. 4. In Femininis ࠄ (= אָ) Sing. abit in ࠍ aut ࠀࠍ, servatis e Statu abs. Sing. vocalibus; in iis autem, quae in ࠅ et ࠉ terminantur, utraque litera in Plurali abs. fit mobilis, ut ࠌࠋࠊࠅ (= ܡܠܟܘܬܐ) *regnum;* Pl. ࠌࠋࠊࠅࠀࠍ (= ܡܠܟܘ̈ܬܐ); ࠒࠓࠉࠄ (= Ch. קִרְיָא) Pl. ࠒࠓࠉࠀࠍ. cf. §. 46. II. 4.

II. *Statustructus.*

A) *Status constructus* in Sing. masc. non differt a Statu absoluto. Excipiuntur autem ࠀࠁ *pater* et ࠀࠇ *frater*, quorum Status constr. est ࠀࠁࠉ = אֲבִי, et ࠀࠇࠉ = אֲחִי, ut Gen. 10, 21. Neque tamen haec flexio ubivis a Samaritanis servata est; nam praeterquam quod Nomine ࠀࠇ rarius utuntur quam Hebraei (cf. Gen. 14, 12. ࠀࠁࠓࠉ 22, 23. ࠀࠋࠉࠌ), legitur quoque sine hac peculiari terminatione in Statu est. Gen. 17, 4. 19, 38. ࠀࠁ;

22, 21. 28, 2. ࠀࠁࠄ; et Gen. 43, 6. 7. (5. 6.) adhibetur adeo ࠀࠇࠉ pro Statu abs. De tertio Hebraeorum Nomine חָם St. c. חֲמִי socer saltem coniicere licet, hanc quoque formam Samaritanis innotuisse, quippe praeter Stat. c. ࠇࠌࠅࠉ, cui Suffixa accedunt, plura quoque inveniantur exempla, in quibus ࠅ excidit, ut Gen. 38, 25. ࠇࠌࠉࠄ = חֲמִיהָ. Cf. §. 45. 2. Annot. 3.

B) In Plurali constr. Masculinorum abiicitur ࠌ aut ן terminationis absolutae et ࠉ, quo finitur haec forma, aut Chaldaeorum more praecedente vocali E, aut, quod magis arridet, cum Syris per Ai, quam vocalem prae ceteris Samaritani ament, effertur. Sic ex ࠀࠐࠉࠌ *superficies* fit in Statu constr. ࠀࠐࠉ; ex ࠏࠌࠌࠉࠌ *populi* St. c. ࠏࠌࠌࠉ.

Annot. Singulare pro Statu constr. plur. exemplum deprehenditur Gen. 18, 18., ubi verba Hebraica גּוֹיֵי הָאָרֶץ redduntur per ࠏࠌࠄ · ࠀࠓࠏࠄ *populus terrae*, Statu emph. Sing. procul dubio collective posito pro Plurali ࠏࠌࠌࠉ = אֻמְמֵי, quo Chaldaeus utitur.

C) In Statu constructo Femininorum Singularis nota generis ࠄ mutatur in ࠕ, ut ࠑࠅࠓࠄ imago, Stat. c. ࠑࠅࠓࠕ; ࠃࠅࠋࠄ *ancilla*, St. c. ࠃࠅࠋࠕ; quae litera simpliciter accedit ad ea, quae in ࠅ et ࠉ desinunt (cf. §. 39. II. A. c.); ut ࠀࠓࠌࠅ *oblatio*, Stat. c. ࠀࠓࠌࠅࠕ; ࠒࠅࠐࠉ *initium*, Stat. c. ࠒࠅࠐࠉࠕ et alia plura.

Annot. In hac regula constituenda consentientem habemus Morinum p. 34., dum Cellarius p. 71. hunc statum ab emphatico (cf. paullo infra III. C.) abiecta litera ࠄ derivare mavult, idque eo poterit defendi, quod hic Status sequente Nomine in Genitivo aut addito Suffixo aeque definitus ac ille appareat. Nihil tamen impedit, quominus illum huic potius originem suam debere statuamus. Cave tamen credas, neglectum fuisse interdum a Samaritanis, Nominibus in ࠉ et ࠅ exeuntibus in Statu constr. ࠕ addere; quin immo, quae leguntur exempla; Gen. 20, 5. ࠔࠋࠌࠅ · ࠋࠁࠁࠉ *integritas animi mei*, licet statim sequatur ࠍࠃࠉࠊࠅࠕ · ࠊࠐࠉ *mundities manuum mearum*; 21, 16. ࠊࠓࠌࠉ · ࠒࠔࠕࠄ *iaculatio arcus*; 19, 27. ࠑࠋࠅ · ࠑࠐࠓ *precatio aurorae;* evincunt, hic de statu abs. esse cogitandum. Nam quae in singulis his locis adiuncta sunt Nomina Genitivum exprimentia, eiusmodi sunt, quae non tam definiant, quam accuratius explicent praecedens Nomen, cuius significatio, quam ex adiuncto Nomine obtinet, vel iam per se, vel e verborum nexu cognosceretur; ita ut vel per appositionem explicari queant, vel perinde haberi, ac si iis nonnisi praecedentis Status emph. indicaretur. Idem fere comprobatur Gen. 19, 26. verbis ࠍࠑࠁࠄ · ࠌࠋࠇ *statua salis;* eodemque redeunt, quae v. 28. leguntur ࠕࠍࠍࠄ · ࠀࠓࠏࠄ · ࠊࠕࠍࠍࠄ · ࠍࠃࠅࠊࠄ *fumus de terra* (sc. surgens) *sicut fumus fornacis.* Multum vero abest, ut persuadeat no-

bis Castellus errore suo, in quod incidit in Lex. hept. p. 3441., huc referre Gen. 22, 17. verba ࠒࠓࠅࠉ · ࠃࠁࠁࠉࠅ *civitates inimicorum suorum*, cum ࠒࠓࠅࠉ, quod Chald. hic et alibi קִרְוֵי, Syr. ܩܘܪ̈ܝܐ, LXX. πόλεις vertunt, non sit Nomen Singularis, sed Status constr. Pl., cuius Status emph. ࠒࠅࠓࠉࠄ = קִרְוַיָּא Gen. 19, 29. legitur. Litera ࠉ excidisse videri potest Gen. 35, 22. in Statu c. ࠐࠋࠂࠔࠕ *pellex*, cuius Stat. abs. ࠐࠋࠂࠔࠉ c. 36, 12. occurrit.

D) In Statu constr. fem. Plur. formando consentit Samaritanus cum Chaldaeo, terminationem ࠍ s. ࠕࠍ mutans in ࠕ s. ࠕࠕ, e qua posteriore forma enuntiatio ת ָ elucet. Displicet et hic accedere iis, qui hanc terminationem e Statu emph. ࠕࠄ s. ࠕࠕࠄ ortam esse dicant. Exempla afferantur haec: ࠁࠓࠊࠕ *benedictiones* a Statu abs. ࠁࠓࠊࠍ; Gen. 6, 2. ࠁࠍࠕࠕ (Gen. 19, 30. ࠁࠍࠕ) *filiae* a ࠁࠍࠕࠍ (et ࠁࠍࠍ); 24, 13. ࠁࠍࠕࠕ *filiae* a Stat. abs. ࠁࠍࠕࠍ.

Annot. Interdum ࠕ cum ࠄ permutatum est, ut Exod. 30, 16. ࠍࠐࠔࠄࠕ = נַפְשׁוֹת, idemque sibi vindicarunt Masculina cum terminatione femin. ࠀࠁࠄࠕ (= ܐ̈ܒܗܬܐ) *patres;* ࠔࠌࠄࠕ (= ܫ̈ܡܗܬܐ) *nomina.* Alibi imitatus est Hebraeum terminatione וֹת assumta, ut Exod. 1, 1. ࠔࠌࠅࠕ = שְׁמוֹת; Gen. 26, 18. ࠁࠀࠓࠅࠕ = בְּאֵרֹת; Deut. 12, 6. ࠁࠊࠅࠓࠅࠕ = בְּכֹרֹת. — Promiscuum Status absoluti pro constructo usum eodem, quo supra, modo explicandum deprehendimus Num. 32, 16. in verbis ࠂࠃࠓࠉࠕࠍ · ࠏࠕࠍ *caulae pecudum* et alibi, ut Gen. 25, 13. 36, 6. Dubitem vero cum Cellario p. 72. ࠍࠅࠍࠉࠕ, quo Gen. 1, 26. דְגַת redditur, ad constructam Pluralis fem. formam referre, licet Chaldaeus נוּנֵי, Syrus ܢ̈ܘܢܐ habeat. Nec probaverim Castelli sententiam, qui in Lex. hept. p. 2248. Pluralem abs. ࠍࠅࠍࠉࠕࠄ a ࠍࠅࠍࠕ, quod nullibi occurrit, commendat, cum Samaritanus hac ipsa forma Exod. 7, 18. 21. pro hebraico הַדָּגָה utatur. Nam quod suspicamur ࠍࠅࠍࠉࠕ esse Statum constr. Sing. a ࠍࠅࠍࠉ, evincitur praeterea loco Deut. 4, 18., ubi Hebraica verba כָּל־דָּגָה אֲשֶׁר בַּמַּיִם a Sam. vertuntur · ࠍࠅࠍࠉ · ࠊࠋ ࠃࠁࠉࠌࠄ *omnes pisces, qui in mari* sc. erant; ut taceamus, obstare ࠉ, quod sine ullo in Singulari vestigio in Plurali assumeretur.

III. *Status emphaticus s. demonstrativus.*

A) Hic Status in Sing. Masculinorum adsciscit ࠄ (= Ch. א ָ) vocali A enuntiandum, ita ut a Statu Femininorum abs. haud differat; ut ࠌࠋࠀࠊࠄ *angelus* a ࠌࠋࠀࠊ; ࠌࠋࠊࠄ *rex* a ࠌࠋࠊ; itidemque in Adiectivis, ut ࠒࠃࠉࠔࠄ *sanctus* a ࠒࠃࠉࠔ; quae eundem sibi vindicant Nomine in Statu emph. praecedente, ut Gen. 1, 16. ࠍࠄࠅࠓࠄ · ࠓࠁࠄ *lumen magnum* (cf. Synt. §. 80. 1.). Idem valet de Nominibus in ࠉ desinentibus, ut Gen. 21, 17.

[Samaritan] = הַנַּעַר *puer* a [Samaritan]; terminatio [Samaritan] autem transit in [Samaritan], neque solum in Gentilitiis, ut Exod. 2, 12. [Samaritan] = הַמִּצְרִי *Aegyptius* a [Samaritan]; Deut. 15, 12. [Samaritan] = הָעִבְרִי *Hebraeus;* 26, 11. 7, 1. 20, 17., sed etiam in Adiectivis, ut Exod. 22, 27. [Samaritan] *misericors* a [Samaritan], et passim in Numeralibus, ut Lev. 9, 1. [Samaritan] = הַשְּׁמִינִי *octavus,* Num. 7, 60.; licet in longe plerisque locis hoc a Sam. negligatur, ut Gen. 2, 14. [Samaritan] et [Samaritan] *tertius — quartus.*

Annot. Interdum Nomina propria hac gaudent terminatione, ut Num. 34, 14. [Samaritan] · [Samaritan] = בְּנֵי הָרְאוּבֵנִי et [Samaritan] · [Samaritan] ibid. *Rubenitae* et *Gaditae*, ubi ad Gentilitiorum notionem accedunt; nec desunt exempla, in quibus [Samaritan] rad. praecedente [Samaritan] abiicitur, ut Deut. 18, 20. 22. [Samaritan] et [Samaritan] a [Samaritan] *propheta.* In [Samaritan] = לֵילְה autem perperam quaesiveris Statum emph., cum [Samaritan] potius ut in voce Hebraea sit paragogicum.

B) In Statu emph. Plur. Masculinorum terminatio [Samaritan] aut [Samaritan] transit in [Samaritan] = Chald. יָא ‒, ut [Samaritan] *coelum;* [Samaritan] *aqua;* [Samaritan] *angeli* et alia plura. Nomina, quae in Sing. emph. in [Samaritan] terminantur, in Plur. ante hanc terminationem pro abiecta radicali [Samaritan] inserunt [Samaritan], ut [Samaritan] *pueri* a Sing. emph. [Samaritan]; interdum cum eadem litera et servato [Samaritan] scribuntur, ut Exod. 34, 31. [Samaritan] = הַנְּשִׂאִים *principes;* aut utroque modo cum [Samaritan] reperiuntur, ut Gen. 40, 2. [Samaritan] *pincernae;* 48, 19. [Samaritan] *gentes*, Lev. 18, 24.; Exod. 2, 23. [Samaritan] *multi.* Gentilitia et Patronymica contra desinunt aut in [Samaritan], ut Exod. 7, 16. [Samaritan] = הָעִבְרִים; 7, 18. [Samaritan] = הַמִּצְרִים Num. 25, 16. Deut. 2, 12. [Samaritan] = הַחֹרִים *Choraei;* v. 20., 27, 9. [Samaritan] = הַלְוִיִּם *Levitae* (semel adeo Deut. 33, 3. [Samaritan] *populi*); aut in [Samaritan], ut Gen. 39, 1. [Samaritan] *Ismaelitae;* Deut. 2, 10. 3, 9.; quae terminatio nec in Adiectivis in [Samaritan] exeuntibus desideratur, ut Deut. 10, 2. [Samaritan] = הָרִאשֹׁנִים *priores.*

Annot. Num vero Pluralis nota [Samaritan] quoque exciderit, unico saltem exemplo, quod Gen. 19, 10. [Samaritan] = הָאֲנָשִׁים reperitur, comprobari nequit, cum, quo minus pro mendo typographico habeatur nihil impediat; nec minus incertum est, utrum vulgaris Pluralis emphatici forma Gen. 12, 12. in Gentilitio [Samaritan] = הַמִּצְרִים *Aegyptii* proposita soloecismis sit annumeranda, an saepius in horum Nominum statu emph. a Samaritanis fuerit usurpata. Praeterea pro Hebraeorum בָּקָר in Singulari tantum usitato occurrit Gen. 18, 7. Plur. emph.

ࠁࠒࠓࠉࠄ (=הַבָּקָר) *armenta.* E Femininis terminatione masculina instructis huc pertinent ࠌࠋࠉࠄ *verba;* Exod. 1, 19. ࠍࠔࠉࠄ *mulieres;* Gen. 26, 3. ࠀࠓࠏࠉࠄ *terrae* (cf. tamen §. 42. I. 2. b.) etc.

C) In Statu emph. Femininorum Singularis commutatur ࠄ Status absoluti in ࠕࠄ, aut quod idem sibi vult, Statui constr. additur ࠄ (= Ch. תָא), ut ࠀࠓࠏࠕࠄ *terra;* ࠁࠄࠌࠕࠄ *pecus, iumentum;* ࠉࠅࠍࠕࠄ *columba.* Quae in ࠅ et ࠉ terminantur, adiiciunt ࠕࠄ, ut ࠔࠉࠁࠅࠕࠄ *senectus;* ࠐࠋࠉࠕࠄ *portentum;* ࠃࠊࠉࠕࠄ *pura,* a ࠔࠉࠁࠅ, ࠐࠋࠉ etc. et in Gentilitiis similiter terminatio absoluta ࠉࠄ transit in ࠉࠕࠄ, ut Lev. 24, 10. 11. ࠉࠔࠓࠀࠋࠉࠕࠄ *Israelitis;* Deut. 15, 12. ࠏࠁࠓࠀࠉࠕࠄ *Hebraea.*

Annot. E forma ࠀࠓࠏࠕࠊ *terra tua,* quae Deut. 21, 23. legitur, apparet, Samaritanos non omnino devitasse huic Nomini feminino masculinae formae terminationem significationi magis convenientem vindicare, licet hoc rarissime factum sit et ubivis alibi ࠀࠓࠏࠊ legatur. Cf. Gen. 32, 9. Exod. 23, 10. 34, 24. Deut. 19, 2. 3. et §. 42. I. 2. b.

D) In Plurali Femininorum emphatico denique ࠍ et ࠀࠍ formae abs. mutari solet in ࠀࠄ et ࠀࠕࠄ (= תָא ָ‑); licet haec posterior terminatio longe sit frequentissima, ut Gen. 19, 25. ࠒࠓࠉࠀࠕࠄ *urbes* a ࠒࠓࠉࠀࠍ; 31, 43. ࠁࠍࠀࠕࠄ *filiae* a ࠁࠍࠍ; 33, 2. ࠔࠌࠔࠀࠕࠄ *ancillae* 41, 20. ࠁࠉࠔࠀࠕࠄ *malae;* eandemque probant Gentilitia, eiecta litera ࠉ Singulari emph. propria (vid. supra C.), ut Exod. 1, 19. ࠏࠁࠓࠀࠕࠄ *Hebraeae;* ࠌࠑࠓࠀࠕࠄ *Aegyptiae.*

Annot. In haud paucis illud ࠀ mutatur cum ࠄ, ut Num. 35, 3. ࠒࠓࠉࠄࠕࠄ *urbes;* Lev. 7, 4. ࠊࠋࠉࠄࠕࠄ *renes;* Deut. 28, 45. ࠒࠋࠋࠄࠕࠄ *maledictiones;* quo et pertinent ࠀࠁࠄࠕࠄ = ܐܒ̈ܗܬܐ *patres;* ࠔࠌࠄࠕࠄ = ܫܡ̈ܗܬܐ *nomina* vid supra §. 42. I. 6. et §. 47.; in aliis ultima rad. ࠅ fit mobilis, ut Deut. 3, 21. ࠌࠋࠊࠅࠀࠕࠄ *regna.* Reperiuntur quoque formae emph. Hebraeorum Plurali accommodatae, et vel ita, ut accedat simpliciter syllaba ࠀࠄ, ut Gen. 26, 15. ࠁࠉࠓࠅࠀࠕࠄ = הַבְּאֵרֹת *putei,* vel ut annectatur ࠀࠕࠄ abiecto ה formae Hebraeae, ut Gen. 41, 4. 20. ࠐࠓࠅࠀࠕࠄ = הַפָּרוֹת *vaccae.* Quae autem hic iterum Cellarius p. 70. de ࠍࠅࠍࠉࠕࠄ disputat, quod e Chald. נוּנַיָּא mutuatum censet, et cuius Singularem ࠍࠅࠍࠄ cum Syr. ܢܘܢܐ comparat, iam supra II. D. pluribus refutata sunt.

Appendix.

De [Samaritan] *demonstrativo Pronominibus, Nominibus et Participiis praefixo.*

Superest iam, ut disquiratur, cur Samaritanus, qui Statu emph. idem exprimeret quod Hebraeus articulo, in sexcentis locis hanc Hebraeorum proprietatem retinuisse videatur, et certis quibusdam nonnisi locis textum Hebraicum hoc idiomate imitatus sit. Ut igitur a re magis expedita ad difficiliorem explicatu progrediamur, primum tenendum est, illud [Samaritan] prae ceteris reperiri, ubi Hebraeus articulo utitur ante Pronomina demonstrativa, quae in lingua Samaritana ab hac Nominum per Status formatione exclusa sunt; ut Gen. 10, 11. [Samaritan] · [Samaritan] *haec terra;* 15, 17. [Samaritan] · [Samaritan] *divisiones illae;* [Samaritan] · [Samaritan] *hoc die;* 17, 21. 18, 25. 22, 20. etc. In quo igitur idiomate cum consentientem secum habeat Chaldaeum, non est, quod dubitemus, quin illud [Samaritan] demonstrativam obtineat vim et cum Syrorum ܗܘ ܗܘ *hic ipse;* ܗܝ ܗܝ *haec ipsa* sit comparandum (cf. Gr. ὁ *αὐτὸς* etc.), ita ut de nulla alia re sermo esse possit, nisi de ea, quae Nomine praecedit, ad quam illud [Samaritan] respicit. Haec eius significatio collustratur passim iis exemplis, ubi in textu Hebraeo articulus ante Pronomen desideratur, ut Num. 15, 25. [Samaritan] = יְהֵם (Ch. וְאִנּוּן) *et illi ipsi* cf. Gen. 10, 31., aut ubi a Samaritano ה illud demonstrativum ipso Pronomine explicatur; sic Gen. 21, 26. הַיּוֹם alibi, ut c. 19, 38. per [Samaritan] redditum, explicatur consentiente Chaldaeo verbis [Samaritan] · [Samaritan] *hoc ipso die;* 19, 12. הַמָּקוֹם vertitur ab eodem [Samaritan] · [Samaritan] *hic ipse locus* (cf. Carm. Sam. II. 6. [Samaritan] · [Samaritan] *et haecce potenter facta tua*). Ex his aliisque notio eius ante Nomina aut Participia facile perspicitur, quibus prae ceteris annumerari possunt ea exempla, in quibus Numeralia hac litera augentur, ut Gen. 18, 29. [Samaritan] = הָאַרְבָּעִים *quadraginta illi,* ubi Chaldaeus simpliciter transtulit אַרְבְּעִין, LXX contra (*ἕνεκα*) *τῶν τεσσαράκοντα;* cf. v. 31. 32. In Participiis autem Hebraeorum cum articulo iunctis obtinet ille vim relativam, ita ut valeat i. q. *is, qui* et Chaldaeorum דְּ respondeat. Dum autem Samaritanus praeeunte Hebraeo Participium retinet, ut Gen. 12, 7. [Samaritan] = הַנִּרְאֶה *is qui apparuerat,* utitur Chaldaeus relativo דְּ cum Verbo finito, ubi de re praeterita aut futura sermo est, ut h. l. דְּאִתְגְּלִי, quod cete-

roquin comprobatur his locis Gen. 18, 21. 24, 43. Lev. 22, 33. Num. 14, 38. Idem observat Samaritanus in iis Pentateuchi sui locis, qui supplementi loco ab eo additi frustra in textu Hebraeo quaeruntur, ut Num. 20, 13. ࠄࠉࠔࠁࠉࠌ *ii, qui habitant;* 21, 22. Ubi autem de actione aut conditione adhuc durante ac praesenti disseritur, tum quoque Chaldaeus cum Samaritano notae relationis דְּ adiungit Participium, ut Deut. 1, 30. 44. 2, 8. 20, 4. In praefigendo denique Nomini ࠄ demonstrativo Samaritanus non unam eandemque sequitur rationem, licet ubivis haec eius notio eluceat. Sic in primis Geneseos capitibus retinet ࠄࠀࠃࠌ = הָאָדָם c. 1, 27. 2, 7. 8. 19. 20. 22. 4, 1., ubi Chaldaeus omisso articulo vertit אָדָם, quo quasi primi hominis Nomen proprium discerneret a Nomine appellativo (cf. c. 1, 26.); similiterque utitur hac forma, quando collective ponitur pro *genere humano*, ut c. 6, 4. ࠁࠍࠀࠕ ࠄࠀࠃࠌ *filiae hominum;* 7, 21. ࠊࠋ · ࠄࠀࠃࠌ = כָּל־הָאָדָם. Idem observavit in Nomine הָאֱלֹהִים retinendo, ut Gen. 31, 11. Exod. 17. 9., quo an voluerit solummodo Polytheismi suspicionem devitare, certe dubitari potest, cum nec desint exempla Nominis ࠀࠋࠄࠉࠌ sine illo ࠄ demonstr. adhibiti, ut Exod. 18, 19., adeoque in iis locis, quos de suo in textum Samaritanum intulit, ut Gen. 30, 36., ubi occurrunt verba ࠌࠋࠀࠊ · ࠄࠀࠋࠄࠉࠌ *angelus Dei* cf. 31, 11. Eodem pertinent quoque Exod. 20, 19. verba ࠀࠋࠄࠉࠌ et ࠒࠅࠋ · ࠀࠋࠄࠉࠌ *vox Dei*, nec non. v. 22. ࠔࠌ · ࠀࠋࠄࠉࠌ *nomen Dei.* Cf. §. 45. 3. Annot. 2. et §. 83. 1. In aliis Nominibus Genitivo invicem iunctis retinuit passim ea, in quibus singularis constructio deprehenderetur, ut Gen. 35, 27. ࠒࠓࠉࠕ · ࠄࠀࠓࠁࠏ = קִרְיַת הָאַרְבַּע (Chald. קִרְיַת אַרְבַּע) haud dubie ob articulum Nomini proprio praefixum, similiterque Exod. 23, 17. ࠄࠀࠓࠅࠍ · ࠉࠄࠅࠄ (= הָארוֹן יְהוָֹה) *arca Iovae*, hebr. אָדוֹן *dominus* perperam permutato cum אָרוֹן *arca.* Alibi pro Hebraeorum articulo usus est ࠄ demonstrativo, ubi Chaldaeus itidem, quo rem quandam a similibus discerneret, adhibuit דְּ, ut Gen. 32, 12. ࠇࠋ · ࠄࠉࠌ = Ch. חָלָא דְּיַמָּא *ea sc. arena, quae est in mari;* Lev. 14, 49. Ad Chaldaeum quoque respexisse credibile est, quando ab eo ࠄ illud praefigitur Nomini emph., ut Gen. 29, 35. 30, 20. 46, 30. ࠄࠐࠏࠌࠄ (coll. Syr. ܗܳܫܳܐ ܗܘ) = הַפַּעַם *hac vice*, Chaldaeo vertente זִמְנָא הָדָה aut הָדָה זִמְנָא. In haud paucis, quoque Nominibus utitur Samaritanus hac litera, quae aut cum emphasi quadam sunt efferenda, ut Deut. 22, 6. ࠅࠄࠀࠌ = וְהָאֵם, aut quibus respicitur ad certam quandam rem certosque homines

in praecedentibus commemoratos et ab aliis eximendos, ut Gen. 18, 28. ࠄࠆࠊࠀࠉࠌ = הַצַּדִּיקִים *iusti inquam*, eodem Nomine sine articulo praecedente; Lev. 14, 24. 25.; aut ubi res digito quasi monstratur aliisque opponitur, ut Gen. 22, 5. · ࠏࠌ ࠄࠇࠌࠅࠓ *cum asino* hoc sc. qui ligna fissa portaverat; Num. 16, 22. ࠄࠀࠍࠔ · ࠇࠃࠄ *hicce unus vir*, qui innoxiae toti concioni opponitur. Post ࠊࠋ = כֹּל denique adhibetur, quando sequente ࠃ annectuntur, quae certum quendam ordinem constituunt, ut Exod. 1, 22. ࠊࠋ · ࠄࠁࠓ · ࠃ *omnis filius*, *qui* i. e. quicumque natus fuerit; Lev. 11, 27. His prolatis exemplis notio eius demonstrativa in dubium vocari vix poterit, ita ut nomen inde mutuatum haud immerito ei impositum esse quisque facile sibi persuadeat.

§. 44.

Tabula Nominum secundum diversos ipsorum Status in certos ordines digestorum.

Cum amplior sit Nominum copia, quam quae uno paradigmate contineri possit, ideoque necesse sit, ut inter se dignoscantur et pro varia flectendi ratione in certos ordines redigantur, diligentius eorum naturam perspicienti quatuor potissimum utriusque Generis obveniunt classes, ex vocalium mutatione diiudicandae, quarum percensendarum post expositam de singulis Statibus doctrinam aptissimus hic erit locus. Pertinent huc

I. e Masculinis

1.) ea, quae sive sint unius, sive plurium syllabarum nullis vocalium mutationibus obnoxia esse perhibentur.

Pluralis.			Singularis.		
emph.	constr.	Stat. abs.	Stat. emph.	Stat. abs. et constr.	
· ࠓࠀࠔࠉࠄ	· ࠓࠀࠔࠉ	· ࠓࠀࠔࠉࠌ	· ࠓࠀࠔࠄ	· ࠓࠀࠔ	*caput.*
· ࠃࠓࠉࠄ	· ࠃࠓࠉ	· ࠃࠓࠉࠌ	· ࠃࠓࠄ	· ࠃࠓ	*generatio.*
· ࠋࠁࠅࠔࠉࠄ	· ࠋࠁࠅࠔࠉ	· ࠋࠁࠅࠔࠉࠌ	· ࠋࠁࠅࠔࠄ	· ࠋࠁࠅࠔ	*vestis.*
· ࠍࠄࠉࠓࠉࠄ	· ࠍࠄࠉࠓࠉ	· ࠍࠄࠉࠓࠉࠌ	· ࠍࠄࠉࠓࠄ	· ࠍࠄࠉࠓ	*luminare.*
· ࠏࠍࠈࠅࠍࠉࠄ	· ࠏࠍࠈࠅࠍࠉ	· ࠏࠍࠈࠅࠍࠉࠌ	· ࠏࠍࠈࠅࠍࠄ	· ࠏࠍࠈࠅࠍ	*nudus.*
(· ࠏࠌࠌࠉࠄ	· ࠏࠌࠌࠉ	· ࠏࠌࠌࠉࠌ	· ࠏࠌࠄ	· ࠏࠌ	*populus.*)

2.) ea, quae vocalem ultimae syllabae abiiciunt accedente nova syllaba, penultimae autem retinent.

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	*saeculum.*
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	*sacerdos.*
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	*senex.*
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	*altare.*

3.) ea, quae vocibus Syrorum et Chaldaeorum segolatis respondent, et in flexione, vocali mediae rad. abiecta, sub prima rad. suscipiunt vocales A et E; aut Nomina formae עֵין, quorum A, nova accedente syllaba cum litera [illegible], vel in diphthongum Ai coalescit, vel Chaldaeorum more mutatur cum vocali E, in qua [illegible] quiescit.

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	*rex.*
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	*vir.*
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	*liber.*
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	*oliva.*
([illegible]	[illegible]	[illegible])	[illegible]	[illegible]	*oculus.*

4.) ea, quae in [illegible] desinunt, quod in Nominibus a Verbis [illegible] ductis vel cum vocali E, vel praecedente A in diphthongo Ai effertur; in Statu emph. Sing. et Plur. mobile fit; in iis autem, quae aliunde originem ducunt et terminatione Ai gaudent, vel permutatur cum [illegible], vel, ut in Gentilitiis in [illegible] exeuntibus (de quorum Statu emph. Plur. vid. §. 43. III. B.), abiicitur.

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	*pastor.*
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	*puer.*
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	*primus.*
[illegible]	*	[illegible]	[illegible]	[illegible]	*Hebraeus.*

II. In Femininis

in totidem classes descriptis haec discrimina animadvertuntur, ut

1.) prima comprehendat ea Nomina, quae in penultima impuram habent vocalem

Pluralis.			Singularis.			
emph.	constr.	abs.	emph.	constr.	abs.	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	*virgo.*

2. secundae adscribenda sint, quae, cum ultima syllaba a duplici incipiat consonante, in Statu emph. Sing. utramque hanc li-

teram vocali auxiliari A iungunt; quod animadvertitur in ࠀࠓࠌࠋࠄ *vidua*

ࠀࠓࠌࠋࠄ · ࠀࠓࠌࠋࠀ · ࠀࠓࠌࠋࠀࠄ · ࠀࠓࠌࠋࠀࠍ · ࠀࠓࠌࠋࠀࠀ · ࠀࠓࠌࠋࠀࠀࠄ ·

3. ad tertiam referantur, quae in eodem Statu emph. Sing. vocalem A aut E prioris syllabae a prima rad. ad secundam transponunt.

ࠏࠂࠋࠄ · ࠏࠂࠋࠀ · ࠏࠂࠋࠀࠄ · ࠏࠂࠋࠀࠍ · ࠏࠂࠋࠀࠀ · ࠏࠂࠋࠀࠀࠄ · *vacca.*

4. quarta denique constet ex iis, quorum ࠉ literam ࠄ feminini generis notam antecedens in Derivatis Verborum ࠋࠄ in Statu emph. Sing. in I quiescit, nec non ex iis, quae in ࠅ et ࠉ exeunt, et utramque hanc literam in Plurali mobilem enunciant. Exempla haec sint: ࠒࠓࠉࠄ *urbs*; ࠀࠊࠎࠉ *vestis*; ࠌࠋࠊࠅ *regnum.*

ࠒࠓࠉࠄ · ࠒࠓࠉࠀ · ࠒࠓࠉࠀࠄ · ࠒࠓࠉࠀࠍ · ࠒࠓࠉࠀࠀ · ࠒࠓࠉࠀࠀࠄ ·

ࠀࠊࠎࠉ · ࠀࠊࠎࠉࠀ · ࠀࠊࠎࠉࠀࠄ · ࠀࠊࠎࠉࠀࠍ · ࠀࠊࠎࠉࠀࠀ · ࠀࠊࠎࠉࠀࠀࠄ ·

ࠌࠋࠊࠅ · ࠌࠋࠊࠅࠀ · ࠌࠋࠊࠅࠀࠄ · ࠌࠋࠊࠅࠀࠍ · ࠌࠋࠊࠅࠀࠀ · ࠌࠋࠊࠅࠀࠀࠄ .

§. 45.

De Nomine cum Suffixis.

1. Quemadmodum Verbum, cui Subiectum inhaereat et Suffixo personali annexo Obiectum detur, cunctas simplicis periodi comprehendit partes atque hoc praesertim notioni eius transitivae explendae inservit, ita eadem Suffixa applicantur Nominibus ad eum significandum, cuius sit res Nomine expressa. Cum autem lingua hoc modo simile quid assequatur, quod Nomine in Statu emph. posito, cuius terminatione (ࠄ = אָ) notio eius indefinita convertitur in definitam, non mirum est, quod in Suffixis, quae a vocali incipiunt, Nomini adiungendis vocales Statui emph. propriae retineantur, cum haec Suffixa aeque opus habeant ultima Nominis radicali ad novam syllabam formandam, ac terminatio Status emphatici. Quod quidem non modo valet de Nomine masc., sed etiam de Feminino Singularis Numeri. At haec linguae lex tollitur ante Suffixa a consonante incipientia, quae postulant, ut eadem ultima Nominis radicalis ad proxime praecedentem, cum qua syllabam faciat, recedat, unde factum est, ut haec in Nominibus masculinis, praeter ea, quae vocibus segolatis comparantur, uti par est, ad Status constr. formam accedant. Quae vero in ࠉ terminantur Nomina, hanc sequuntur regulam, ut ࠉ ante priora Suffixa mobile fiat, ante haec in I quiescat. Idem observatur in Fe-

mininis, quae in utrisque adiungendis itidem vocalibus Status emph. et constr. utantur. Hinc nec in Statu constructo ante Suffixa gravia adhibendo a regula in Masculinis proposita recedunt, cuius rei causa in eo erit quaerenda, quod in his idem inter Statum emph. et constr. intercedat vocalium discrimen, dum litera ࠕ utrique arctiori coniunctionis vinculo inservit. Cum autem in Plurali masc. Suffixis iungendo ࠌ et ࠍ absolutae terminationis impedimento forent, tam ob leviorem enuntiandi rationem, quam ob cognatam Genitivum per Statum constr. exprimendi consuetudinem, Suffixa accedunt formae Status constructi, ita tamen, ut ࠉ Suffixi primae Sing. cum eadem litera Pluralis nota coalescat. In Plurali Femininorum autem constructo terminatione ࠀࠕ iam satis a Singulari distincta Suffixa sine hac Pluralis masculini nota accedere solent. Cum autem incertum sit, utrum Samaritani Suff. primae Sing. ࠉ in Nomine Singularis cum Syris reticuerint, quod postularet in Nominibus masc. vocales Nominis absoluti, an Hebraeorum et Chaldaeorum more vocali I enuntiaverint, arbitrio lectoris relinquendum erit, utris accedere maluerit.

2. Cum autem Nominum Suffixa passim differant a Suffixis Verbi (cf. §. 13. et §. 34.) necesse erit, ut paucis hic de iis disseratur. Suffixum 1. Sing. litera ࠉ e Pronomine eiusdem personae superstite expressum, de qua incertum, utrum vocali I efferatur, an reticeatur, paullo ante vidimus; in Plurali masc. cum praecedente A in diphthongum Ai confluit; sic Gen. 4, 13. ࠏࠅࠁࠉ *peccatum meum;* 16, 2. ࠀࠎࠅࠋࠕࠉ *ancilla mea;* 19, 7. ࠀࠇࠉࠌࠉ *fratres mei;* 31, 43. ࠁࠍࠀࠕࠉ *filiae meae.* Suffixum 1. Plur. ࠍࠍ aut ࠍ in Masculinis pariter in utroque Numero adhibetur; posteriorem formam autem vocali praecedente A efferendam magis amant Feminina; ut Gen. 31, 15. ࠊࠎࠐࠍࠍ *argentum nostrum;* 5, 29. ࠏࠅࠁࠃࠉࠍࠍ *opera nostra;* 1, 26. ࠑࠅࠓࠕࠍ *imago nostra;* 24, 60. ࠀࠇࠉࠌࠕࠍ *soror nostra;* 34, 21. ࠁࠍࠀࠕࠍ (v. 9. tamen ࠁࠍࠕࠍࠍ) *filiae nostrae.* Rarior forma ࠍࠄ deprehenditur Carm. Sam. IV. 10. in ࠌࠔࠌࠏࠍࠄ *obedientia nostra.* Quomodo in 2. Sing. ࠊ e Pronomine ortum sit, iam supra §. 13. docuimus; hinc monuisse sufficiet, Masculini notam efferri praecedente A, ut Gen. 3, 10. ࠒࠋࠊ *vox tua;* Lev. 18, 10. ࠁࠓࠕࠊ *filia tua;* Gen. 31, 31. ࠁࠍࠀࠕࠊ *filiae tuae;* Suffixum femininum autem ࠉࠊ (= Ch. ךְ ֵ) cognoscitur e litera ࠉ vocalem E exprimente, ut Gen. 3, 16. ࠏࠑࠁࠅࠍࠉࠊ *dolor tuus;* ࠂࠁࠓࠉࠊ *vir tuus;* 16, 10. 24, 14. In Plurali masc.,

ubi ࠉ literam ࠊ antecedens huius Numeri nota est, effertur illud diphthongo Ai, ut Gen. 3, 19. ࠀࠐࠉࠊ *facies tua;* 12, 7. ࠁࠍࠉࠊ *filii tui.* Suffixum 2. Pl. m. ࠊࠅࠍ (= Ch. כוֹן, Syr. ܟܘܿܢ), ut Gen. 19, 2. ࠔࠌࠔࠊࠅࠍ *servus vester;* Gen. 9, 2. ࠀࠉࠌࠕࠊࠅࠍ *terror vester* h. l. *vestri;* haud raro occurrit praecedente ࠅ, ut Gen. 18, 5. ࠋࠁࠅࠊࠅࠍ *cor vestrum;* Lev. 26, 5. ࠋࠇࠌࠅࠊࠅࠍ *panis vester* Gen. 34, 8., quod rarius quidem permutatur cum ࠄ, ut Deut. 11, 13. ࠍࠐࠔࠄࠊࠅࠍ *anima vestra;* et nota Pluralis masculini ࠉ iterum per Ai efferenda, ut Num. 28, 11. ࠉࠓࠇࠉࠊࠅࠍ *menses vestri*, interdum quoque in Nominibus femininis deprehenditur, ut Deut. 12, 11. ࠀࠓࠌࠅࠕࠉࠊࠅࠍ *oblationes vestrae*, v. 12. ࠀࠌࠕࠉࠊࠅࠍ *ancillae vestrae.* De Suffixo 2. Plur. fem. autem, utrum ad Chaldaeorum כֵּן, an Syrorum ܟܶܝܢ formandum sit, certe dubitari posset, cum nulla eius vestigia in Pentateucho deprehendantur; at cum 3. Plur. fem., ut statim videbimus, Syrorum formae respondeat, non est, quod Suffixum quoque fem. ࠊࠉࠍ Samaritanis haud probatum fuisse contendamus. Quod denique attinet ad Suffixa 3. Sing. et Plur. utriusque generis, litera ࠄ e Pronomine personali mutuata ad Suffixum Sing. masc. et fem. designandum, in illo effertur praecedente E (= Ch. ֵה), ut Gen. 3, 8. ࠀࠕࠕࠄ *uxor eius;* 6, 12. ࠔࠁࠉࠋࠄ *via eius;* in hoc ad Hebraeorum et Chaldaeorum consuetudinem cum vocali A, ut Gen. 8, 9. ࠓࠂࠋࠄ (רַגְלָהּ) *pes eius* sc. columbae; 16, 3. ࠀࠇࠅࠋࠕࠄ (= שִׁפְחָתָהּ) *ancilla eius*, 24, 61. ࠓࠁࠉࠀࠕࠄ (= נַעֲרוֹתֶיהָ) *virgines* (ancillae), *eius;* quod alibi evincitur inserta litera ࠀ, ut Exod. 21, 8. ࠓࠁࠉࠀࠄ (= אֲדֹנֶיהָ) *dominus eius.* In Nominibus masc. Plur. autem litera ࠅ cum ࠉ Pluralis nota praecedente convenit cum Hebraeorum ָיו, ut Gen. 4, 6. ࠀࠐࠉࠅ *facies eius;* 6, 3. ࠉࠅࠌࠉࠅ *dies eius;* idemque valet de Suffixo fem. ࠉࠄ, quod, cum in Suff. masc. Hebraeorum enuntiatio recepta sit, non tam cum Syris ܝܶܗ, quam cum Hebraeis ֶיהָ legendum esse arbitror, ut Gen. 16, 4. ࠏࠉࠍࠉࠄ (= עֵינֶיהָ) *oculi eius.* In Suffixo 3. Plur. utriusque generis a formis ࠄࠅࠍ m. et ࠄࠉࠍ f. abscinditur interdum litera ࠄ; nam legitur Gen. 40, 1. ࠓࠁࠄࠅࠍ *dominus eorum;* Exod. 35, 26. ࠋࠁࠄࠉࠍ *cor earum* et Gen. 5, 2. ࠔࠌࠅࠍ *nomen eorum;* 14, 24. ࠇࠋࠒࠅࠍ *portio eorum;* 41, 21. ࠇࠆࠓࠉࠍ *aspectus earum;* quae posterior forma frequentius in Nominibus Sing. fem. reperitur, ut Gen. 24, 59. ࠀࠋࠉࠌࠕࠅࠍ *soror eorum*, Exod.

40, 15. adeoque Suffixum fem. legitur sine ࠉ, Num. 36, 3. 4. ࠍࠇࠋࠕࠍ (= נַחֲלָתָן) *possessio earum.* In Nominibus Plur. masc. Suffixa ࠄࠅࠍ et ࠅࠍ vicissim usurpantur, ut Gen. 17, 9. ࠃࠓࠉࠄࠅࠍ *generationes eorum* et 20, 8. ࠌࠔࠌࠅࠏࠉࠅࠍ *aures eorum;* et pro Suffixo fem. ࠄࠉࠍ crebrius adhibetur forma ࠉࠍ, ut Gen. 33, 2. ࠉࠋࠉࠃࠉࠉࠍ (= יַלְדֵיהֶן) *filii earum;* v. 6. Num. 25, 2.; similiterque in Nominibus Plur. fem. propter literam ࠕ Suffixo annectendo aptissimam ࠄ Suffixi plerumque eiicitur, ut Gen. 34, 21. ࠁࠍࠕࠕࠅࠍ *filiae eorum;* 44, 13. et alibi saepius.

Annot. 1. Non tamen desiderantur exempla, quae ab allatis discedunt, et vel ad soloecismos linguae Samaritanae referenda sunt, vel magis ad Hebraeorum formandi rationem inclinant. Sic Suff. 1. Sing. ࠍࠉ Verbis proprium (§. 34.) legitur Exod. 15, 2. in ࠏࠆࠆࠍࠉ *robur meum;* et alibi ࠉ nota Plur. masc. ante Suffixa permutatur cum ࠅ, ut Gen. 19, 12. ࠁࠍࠅࠊ pro usitato ࠁࠍࠉࠊ *filii tui.* Suffixum 3. Sing. m. ࠅ = Hebraeorum וֹ in haud paucis deprehenditur locis, ut Exod. 8, 31. ࠏࠌࠅ = עַמּוֹ *populus eius;* 22, 15. ࠀࠂࠓࠅ = שְׂכָרוֹ *merces eius;* 28, 43. Lev. 14, 8. (v. 9. ࠔࠏࠓࠄ); 26, 20. Deut. 21, 18. 23, 7. 25, 9. 32, 10. 11. et in Nominibus fem. Sing. Deut. 25, 7. ࠉࠁࠌࠕࠅ = יְבִמְתּוֹ *fratria eius* (ibid. ࠉࠁࠌࠕࠄ); 27, 23. 32, 11. adeo in Plurali Femininorum, ut Gen. 46, 7. ࠁࠓࠕࠅ = בְּנֹתָיו; itemque Suff. ࠉࠅ Gen. 19, 30. ࠁࠍࠅࠕࠉࠅ et ࠁࠍࠕࠉࠅ = בְּנוֹתָיו. Ad insolentiores Suffixi 3. Sing. m. formas pertinent quoque, quae leguntur Deut. 9, 27. ࠓࠔࠏࠅࠄ = רִשְׁעוֹ et ࠏࠅࠁࠕࠄ = חַטָּאתוֹ. Suff. 1. Plur. נוּ reperitur Num. 20, 3. ࠀࠇࠉࠍࠅ *fratres nostri;* Deut. 32, 3.; nec inusitatum est hebr. ־ָם, quo utitur Samaritanus Num. 14, 9. ࠑࠋࠌ = צִלָּם *umbra eorum;* 29, 6. Aliis in locis neglexit Suffixum Hebraicum exprimere, ut Gen. 11, 7.

Annot. 2. In nomine Dei (אֱלֹהִים) cum Suffixis iungendo Samaritani valde sunt religiosi, tum demum Plurali ࠀࠋࠄࠉࠌ cum Suffixis utentes, cum textus Hebraeus idola sub hoc vocabulo intelligere nos iubet; ut Exod. 23, 24. ࠀࠋࠄࠉࠅࠍ *Dii eorum;* Deut. 7, 16. De solo Deo usurpant ࠀࠋࠄࠄ (ܐܠܗܐ Ch. אֱלָהּ, אֱלָהָא), ut Deut. 18, 16. ࠀࠋࠄࠉ = אֱלֹהַי; Exod. 20, 2. ࠀࠋࠄࠊ = אֱלֹהֶיךָ; v. 5. Deut. 18, 7. ࠀࠋࠄࠄ = אֱלֹהָיו; Lev. 4, 22. Exod. 20, 10. 23, 25. 29, 46. et alibi saepius.

Annot. 3. De singulari Nominum ࠀࠁ, ࠀࠇ et ࠇࠌ in Statu constr. flexione cum iam supra §. 43. II. A. expositum sit, restat, ut hic paullo accuratius disseratur de ratione, qua Suffixa iisdem annectuntur. Ut igitur ab ࠀࠁ exordiamur, prae ceteris notandum est, Statum emph. ࠀࠁࠄ, ut Chaldaeorum אֲבָא δεικτικῶς in longe plerisque locis adhiberi pro אָבִי *pater meus,* ut Gen. 44, 30. 32. 34. 45, 3. 9. 13. 46, 31. 47, 1. 48, 18. 50, 5.. licet et ࠀࠁࠉ *pater meus* legatur Gen. 19, 34. 20, 12. Alternant ceteroquin ante reliqua Suffixa literae ࠉ et ࠅ, ut Gen. 12, 1. ࠀࠁࠅࠊ et 49, 8. ࠀࠁࠉࠊ = אָבִיךָ *pater tuus;* Gen.

35, 1. ࠀࠇࠊ et Deut. 25, 3. ࠀࠇࠉࠊ = אָחִיךָ; cum Suff. 3. Sing. Gen. 2, 24. ࠀࠁࠅࠄ, aut inserto ࠀ c. 27, 26. ࠀࠁࠅࠀࠄ; et cum Suff. hebraico v. 31. ࠀࠁࠉࠅ = אָבִיו; 13, 11. ࠀࠇࠉࠅ = אָחִיו. In hoc utroque Suffixo autem aegre distinguitur masculinum a feminino. Nam Gen. 19, 33. perinde forma ࠀࠁࠅࠄ 29, 12. ࠀࠁࠅࠀࠄ exprimitur hebraicum אָבִיהָ, ac Gen. 24, 23. ࠀࠁࠅࠊ designat patrem Rebeccae et c. 20, 16. ࠀࠇࠅࠊ respondet formae אָחִיךְ. Licet autem in hoc utroque Nomine desiderentur exempla cum Suff. fem. praecedente ࠉ litera rad. scripta, tamen e Gen. 38, 25., ubi ࠇࠌࠉࠄ = חָמִיהָ legitur, colligi potest, nec in his cum Suff. fem. iunctis hanc scribendi rationem Samaritanis improbatam fuisse. Eadem utriusque literae vicissitudo tamen animadvertitur in reliquis, ut Gen. 19, 31. ࠀࠁࠉࠍࠅ; 31, 1. ࠀࠁࠅࠍࠅ = אָבִינוּ etc., nisi quod in Suff. 3. Plur. iungendo aliquoties ࠉ aut ࠅ rad. eiiciatur, ut Gen. 45, 27. et alibi ࠀࠁࠄࠅࠍ = אֲבִיהֶם; quam scribendi rationem nemo in Nomine ࠀࠇ exspectaverit, quippe in quo ࠇ pro natura sua gutturali hoc impediat. Neque offendet quis in defectiva Suffixi 3. Plur. forma ࠀࠁࠅࠄࠍ, qua Gen. 50, 15. Hebraeorum אֲבִיהֶם exprimitur. In Plurali Nominis ࠀࠁ accedunt Suffixa formae ࠀࠁࠄࠕ = אָבוֹת (cf. §. 47.), in qua, quanquam rarius, quoque ࠄ omittitur, ut Gen. 15, 15. ࠀࠁࠕࠉࠊ *patres tui* (Carm. Sam. I. 16. ࠀࠁࠅࠕࠍ *patres nostri*). Pluralis ࠀࠇࠉࠊ cum Suffixis ita differt a Singulari cum ࠉ scripto, ut in hoc illud in I quiescat, in illo, ut in reliquis Nominibus Plur. masc. praecedente A efferatur. Cum autem ࠇࠌ duplicem obtineat Status constructi formam ࠇࠌࠉ et ࠇࠌࠅࠉ, reperitur non modo utraque cum Suffixis iuncta, ut Gen. 38, 25. ࠇࠌࠉࠄ = חָמִיהָ (Plur. Gen. 19, 14. ࠇࠌࠉࠅ = חֲתָנָיו) et 38, 13. ࠇࠌࠅࠉࠊ = חָמִיךְ; sed permutatur quoque ࠉ cum ࠀ, ut Exod. 3, 1. 18, 24. ࠇࠌࠅࠀࠄ = חֹתְנוֹ et cum Suff. hebr. Exod. 18, 15. ࠇࠌࠅࠀࠅ.

Annot. 4. De Numeralibus cum Suffixis deque eorum significatione vid. Synt. §. 89. A. 1.

§. 46.

Declinatio s. Flexio Nominum.

De *Declinatione* proprie sic dicta, ex qua in aliis linguis singulis Casibus sua attribuitur terminatio, Nomini Semitico abroganda iam supra §. 43. expositum est. Nam praeter constructam Nominis formam in *Genitivo* componendo adhibitam, quae haud raro Syrorum et Chaldaeorum more relativo ࠃ ante Nomen, quo Genitivus exprimitur, posito devitatur (§. 84. 4. b.), nihil nisi Numeri distinctio huc referri posset; cum reliqui Casus Praepositionibus a se invicem discernantur. Sic *Dativus* cognoscitur e ࠋ Nomini praefixo (§. 74. 2. c.); *Accusativo* indicando inservit aut ࠉࠕ (= אֶת־ Ch. יַת־ §. 85.), aut perspicitur hic Casus e verborum ordine, quibus accedit recentior, at rarior usus praefixi

ࠋ, qualem in nonnullis locis Carmina a Clariss. Gesenio edita perhibent; et in *Ablativo* designando utuntur Samaritani, ut reliqui Orientales, variis pro diversa eius notione Praepositionibus; quo pertinent inprimis ࠁ *in*, ࠌࠍ *e*, *ex*, ࠏࠌ, *cum* etc. (§. 98.). *Vocativus* quoque in antiqua quidem lingua, ut infra §. 79. docebitur, omni caret externa nota; in recentioribus autem libris, ut in iisdem Carminibus e particula ࠉࠀ (= Syr. ܐܘ, Arab. يَا, أَيَا et أَيَّا) Nomini suo praemissa cognoscitur. Cf. Synt. ibid. Hinc nihil superest, quod perscrutandum hic nobis relinquatur, nisi vocalium mutatio, quae in singulis Nominum ordinibus supra §. 44. recensitis, tam in Numeri Statuumque flexione, quam in Suffixorum cum Nominibus iungendorum usu observari solet.

I.) Ut igitur a Masculinis ordiamur secundum vocalium vicissitudines distinctis, haec potissimum tenenda sunt.

1. Primus eorum ordo hic est, qui nullas omnino vocalium mutationes patitur, et vel unius vel plurium syllabarum Nomina cum impuris vocalibus amplectitur literis ࠀ, ࠉ et ࠅ expressis; qualia sunt ࠓࠀࠔ *caput;* ࠋࠁࠅࠔ *vestis;* ࠌࠀࠅࠓ *luminare;* quibus cognata sunt, quae a Verbis ࠏࠅ ducta defective scribuntur, ut ࠃࠓ (= דָּרָא — ܕܳܪܳܐ) *generatio;* nec non Adiectiva eiusdem originis, ut ࠈࠁ (= טָב — ܛܳܒ) *bonus.* His accedunt ea, quorum penultima est composita, ut ࠓࠒࠉࠒ *laganum;* et Adiectiva cum eadem proprietate, ut ࠏࠓࠈࠋ *nudus;* aut quorum media rad. in cognatis dialectis Dagesch forti acuitur cum impura in ultima syllaba vocali, ut ࠈࠁࠇ (= טַבָּח) *coquus;* nec minus Nomina formae Chaldaicae כְּתָב, ut ࠔࠋࠌ (= שְׁלָם) *pax;* aut quae desinunt in ࠍ praecedente A efferendum, ut ࠒࠓࠁࠍ *donum;* quibus Suffixa sine ullo vocalium mutatione annectuntur.

Annot. Licet autem exempla sint rarissima eorum, quorum ultimam rad. Syri in Plurali duplicem scribunt, tamen hanc legem observatam videmus in ࠏࠌࠌࠉࠌ *populi.* In aliis huius generis Nominibus iuxta contractam Singularis formam occurrit forma soluta duplici radicali scripta, cui utrique Suffixa adhaerent, ut Gen. 6, 6. ࠋࠁࠅ = לִבּוֹ et Deut. 26, 16. ࠋࠁࠁࠊ = לְבָבְךָ. In iis autem, in quibus haec geminatio negligitur, vocales quidem retineri, at cum brevibus cognatis permutari solent ut apud Hebraeos et Chaldaeos, et ita quidem, ut E transeat in Ĭ; qua propter eiusmodi Nomina singulari paradigmate eo minus proponere dubitavimus, quo magis nobis persuasum est, Nomina cum vocali O, quae in Ŭ transire deberet, perperam in lingua Sam. quaeri. Utrum vero Samaritanus Syrum secutus

fuerit, qui mediam rad. ࠅ in monosyllabis assumta vocali A in Au convertat, ut in ࠉࠅࠌ Stat. emph. ࠉࠅࠌࠄ (coll. ܝܰܘܡ, ܝܰܘܡܳܐ), an cum Chaldaeo יוֹמָא etc. enuntiaverit, in dubio relinquendum erit, licet enuntiatio Chaldaica magis arrideat. Idem quaeritur de Nomine ࠏࠋࠉࠌ, Plur. Gen. 14, 14. ࠏࠋࠉࠌࠉࠌ *adolescentes* (Syr. ܥܠܰܝܡܺܝܢ, emph. ܥܠܰܝܡܶܐ); ubi tamen, cum Sing. quoque reperiatur ࠏࠅࠋࠉࠌ et Stat. emph. Gen. 21, 19. 20. ࠏࠅࠋࠉࠌࠄ, collata Chald. forma עוּלֵימָא propensior quisque erit Chaldaeo accedere.

2. Flexio secunda comprehendit Nomina, quae, si ex una tantummodo constant syllaba, efferuntur vocalibus A et E, ut ࠔࠌ *nomen;* si ex duabus, penultimam habent vel compositam, ut ࠌࠃࠁࠇ *altare*, vel simplicem cum vocali impura, ut ࠊࠅࠊࠁ *stella;* ࠊࠄࠍ *sacerdos;* vel geminatam mediam rad., ut ࠔࠌࠔ (= Ch. שַׁמָּשׁ) *servus* cum iisdem in ultima vocalibus, quae in flexione accedente nova Syllaba, aut ante Suffixa, quae a vocali incipiunt, abiiciuntur, at iterum recipiuntur syllaba, quae a consonante incipit, accedente. Utriusque idiomatis exempla haec addantur, Gen. 2, 19. ࠔࠌࠄ (שְׁמֵהּ) *nomen eius;* Deut. 9, 14. ࠔࠌࠅࠍ (= שְׁמְהֹם); Exod. 21, 14. ࠌࠃࠁࠇࠉ (= Ch. מַדְבְּחִי) *altare meum*; 34, 13. ࠌࠃࠁࠇࠉࠅࠍ (coll. Ch. מַדְבְּחֵיהוֹן); Gen. 19, 2. ࠔࠌࠔࠊࠅࠍ (= שַׁמְּשְׁכוֹן) *servus vester.*

Annot. Ad hoc paradigma pertinet quoque ࠉࠃ = יַד, alibi ࠀࠃ *manus*, quae utraque forma cum Suffixis obvia, ut literis, ita enuntiando differat, necesse est; at dum nemo dubitabit priorem cum Suffixis iunctam Chaldaeorum יַד Stat. emph. יְדָא eiusque flexioni comparare, ita in frequentiore ࠀࠃ Syrorum ܐܺܝܕܳܐ latere quisque sibi persuadebit; ut Gen. 16, 9. ࠀࠃࠄ = ܐܺܝܕܶܗ. Incertum tamen est, utrum Samaritanus Nominibus formae ࠌࠃࠁࠇ similibus in flexione quemadmodum Syri vocalem auxiliarem E sub prima rad. dederit (cf. ܡܰܕܒܚ, Stat. emph. ܡܰܕܒܚܳܐ), quam nemo facile ob cumulatas sine vocali consonantes Participiis Coniug. Ithpeel abrogaverit (cf. Syr. ܡܶܬܩܰܛܰܠ, St. c. ܡܶܬܩܰܛܠܳܢ), quae, cum et ipsa vocalem ultimae syllabae in flexione abiiciant, huic paradigmati accensere par erit.

3. Tertiae flexioni annumeranda sunt Nomina vocibus Hebraeorum segolatis comparanda. Sunt autem ea, ut in Chaldaea et Syriaca lingua monosyllaba, tribus radicalibus ita inter se coniunctis, ut prima mediae adhaerens per Scheva Hebraeorum mobile enuntietur. Vocalis mediae radicali supposita, quae A et E rarius O esse solet, in omnibus, quae a vocali incipiunt, syllabis affixis adeoque ante Suffixa ࠊࠅࠍ et ࠊࠉࠍ abiicitur, et demta sic

ultima radicali ad novam syllabam formandam, duae priores syllabam faciunt susceptis iisdem vocalibus, quae non tam auxiliares, quam radici propriae sunt iudicandae, et ex cognatis Chaldaeorum et Syrorum Nominibus petuntur. Sic ࠌࠋࠊ *rex* suscipit A, ut Num. 24, 7. ࠌࠋࠊࠅ = מַלְכּוֹ; ࠎࠐࠓ *liber*, prouti Syrorum aut Chaldaeorum enuntiationem probaveris, E aut I sibi vindicare poterit; Exod. 32, 33. ࠎࠐࠓࠉ = Syr. ܣܶܦܪܝ, Chald. סִפְרִי. Nec de vocali O aut U dubitaverit quis in ࠒࠃࠔ *sanctitas* et similibus, qui Chaldaeorum קֻדְשׁ comparaverit, licet Syri id per ܳ exprimant, ita ut Exod. 15, 13. ࠒࠃࠔࠊ respondeat Chaldaeorum קוּדְשָׁךְ Syrorum ܩܽܘܕܫܳܟ; cf. Lev. 20, 3. Quae autem a gutturali incipiunt, semper in flexione approbant sub prima rad. A, ut ࠀࠓࠆ *cedrus;* ࠏࠁࠃ *servus*, licet in Statu abs. sub med. rad. E ament. Nomina denique, quorum media rad. ࠉ est, ut ࠏࠉࠍ = עֵין, ܥܰܝܢ *oculus;* ࠁࠉࠕ *domus*, quae apud Syros admittunt in Statu emph. Ai, apud Hebraeos et Chaldaeos ֵ (ܥܰܝܢܶܗ — עֵין) et apud hos haud raro Suffixis accedentibus per ְ efferuntur, ut Dan. 7, 8. עַיְנִין, 4, 13. עַיְנַי et apud Samaritanos utrorumque flectendi ratione in usu fuisse videri possunt.

Annot. Cum autem, ut iamiam diximus, Nomina ࠎࠐࠓ *liber;* ࠁࠔࠓ *caro;* ࠃࠁࠔ *mel;* ࠇࠎࠃ *gratia;* ࠌࠔࠇ *oleum;* ࠏࠂࠋ *vitulus;* ࠐࠕࠍ *aspis;* ࠔࠌࠔ *sol* et alia apud Chaldaeos in flexione I, apud Syros E assumant, non valde errabit, qui pro arbitrio alterutram enuntiandi rationem probatam esse velit.

4. Quarto denique paradigmati accensemus Nomina, quae a Verbis ࠋࠄ ducta vel terminantur in ࠄ (= ה ֶ), vel in ࠉ (= י ִ, י ֵ et י ַ). His hoc proprium est, ut ࠄ in Statu emph. et ante Suffixa abeat in ࠉ mobile, ut ࠁࠍࠄ *aedificator;* Stat. emph. ࠁࠍࠉࠄ; ࠔࠍࠄ *osor*, *hostis*, Stat. emph. Carm. Sam. V. 10. ࠔࠍࠉࠄ; idemque valet de ࠉ, ut ࠓࠏࠉ *puer*, Stat. emph. Gen. 18, 7. ࠓࠏࠉࠄ. Cum autem illud ࠉ apud Chaldaeos pariter atque apud Syros ante Suff. 1. Sing quoque mobile sit, ut ܛܠܝܝ a ܛܠܐ, non est, cur idem quoque apud Samaritanos, licet exempla desint, invaluisse negemus; similiterque ut apud illos ante Suffixa 2. Plur. quiescit in I, ut ࠓࠏࠉࠊࠍ *puer vester*. Cum porro haec Nomina apud Syros in Plurali terminentur in ܶܐ, apud Chaldaeos autem terminatio ִין usitata sit, nota Pluralis cum ࠉ radicali confluente, haud dubitamus contendere, utramque efferendi rationem ad linguam quoque Sam. transferri posse, quanquam Sy-

rorum praestantiorem esse censemus (cf. Gen. 37, 13. ࠓࠏࠉࠊ = ܪܳܥܶܝܢ *pascentes*); siquidem et hos sequuntur in enuntiando ࠉ = Ai ante Suffixa, ut Gen. 13, 8. ࠓࠏࠉ *pastores mei* et ࠓࠏࠉࠊ *pastores tui;* 22, 19. ࠓࠁࠉࠅ *pueri eius.* Quodsi vero Nomen ex una tantum syllaba constat (ut Part. Pass. Pe.), in Statu emph. sub prima rad. assumitur A, ut ࠂࠋࠉ *revelatus*, St. e. ࠂࠋࠉࠄ (ܓܠܶܐ, ܓܠܶܝܳܐ); idemque observatur in Partt. Ethpe. Quae autem exeunt in Ai, ut ࠆࠊࠉ *iustus;* a quibus haud seiungenda esse arbitrati sumus Nomina formae ࠒࠃࠌࠉ *primus* et Gentilitia, ut ࠏࠁࠓࠀࠉ *Hebraeus;* in illis ࠉ accedente syllaba mutatur cum ࠀ, in Gentilitiis autem abiicitur neque compensatur, ut Stat. emph. ࠆࠊࠀࠄ et ࠏࠁࠓࠀࠄ (Stat. emph. Plur. ࠏࠁࠓࠀࠉ et ࠒࠃࠌࠀࠉࠉ vid. §. 43. III. B.).

Annot. Quemadmodum Syri distinguunt inter ܪܳܥܶܝܢ et ܪ̈ܳܥܰܘܳܬ *pascentes* et *pastores*, ita quoque cum eodem notionis discrimine Samaritani utuntur plerumque duplici Nomine Plurali ࠓࠏࠉࠌ et in Stat. emph. Exod. 2, 17. et alibi ࠓࠏࠉࠍࠉࠄ. In iis autem, quae a Verbis ࠀࠋ ducuntur, servatur maximam partem radicalis ࠀ ante Suff., ut Exod. 23, 5. ࠔࠍࠀࠊ = שֹׂנַאֲךָ; Deut. 7, 10. ࠔࠍࠀࠉࠅ = שֹׂנְאָיו; rarius abiicitur nominatimque in Plur., ut Exod. 1, 10. ࠔࠍࠉࠍࠍ = שֹׂנְאֵינוּ Lev. 26, 17. cf. §. 35. E.

II. In Nominibus femininis ordinandis eundem sequemur ordinem, quem in Masculinis observavimus, ita ut, cum iam accuratius expositum sit §. 43., quas induant formas in Statu constr. et emph. utriusque Numeri, hic demonstretur, quid additis Suffixis singulae classes patiantur. In his in universum hoc notandum est, Suffixa, quae a vocali incipiunt, adiungi in Singulari formae emphaticae, quae contra consonantem habent initialem postulare formam constr. In Plurali autem de causis supra iam §. 45. 1. allatis utraque Suffixa Statui constr. pariter annectuntur sine ulla alia Pluralis nota, quam quae in ipsa huius formae terminatione deprehenditur.

1. Ad primam classem pertinent, quorum penultima aut impura gaudet vocali in simplici syllaba, ut ࠌࠉࠕࠄ (= מֵתָה) *mortua;* ࠁࠕࠅࠋࠄ *virgo;* ࠍࠁࠉࠋࠄ *stultitia;* aut in consonantem, quae ab hac syllaba non divellitur, desinit; aut quae denique in ࠅ et ࠉ exeunt, nec ad quartam flexionem pertinent, Nomina a Verbis ࠋࠄ ducta complectentem, quae in Plurali utramque literam mobilem accipiunt; e. g. ࠁࠉࠎࠅ *suavitas;* ࠐࠓࠒࠅ *redemtio* (cf. §. 39. II. A. c.). In his Suffixa accedunt in Singulari et

Plurali sine ulla vocalium praeter terminationem femininam mutatione. Cum autem praeter vulgarem regulam, ut Gen. 16, 2. ࠀࠎࠅࠋࠕࠉ *ancilla mea* quoque inserta ante ࠕ litera ࠀ = A legatur, ut Gen. 4, 5. ࠌࠍࠇࠀࠕࠄ *munus eius;* sequitur, aut non constantem fuisse flectendi rationem supra propositam, aut utrique Samaritanos indulsisse, ita ut et nobis utraque uti liceat. Nulla tamen difficultas obstat in iis, quae in ࠅ et ࠉ desinunt, in quibus hoc discrimen ipsa utriusque Status forma tollitur, ut Gen. 24, 36. ࠎࠉࠁࠅࠕࠄ *senectus eius.*

Annot. In Nomine ࠌࠃࠉࠍࠄ *urbs*, Stat. emph. Gen. 4, 17. ࠌࠃࠉࠍࠕࠄ (=ܡܕܝܢܬܐ) non videntur Samaritani ut Syri ࠍ reticuisse, quod certe non scripsissent, ut in ࠔࠕࠄ pro ࠔࠍࠕࠄ a ࠔࠍࠄ *annus.* Cf. Gen. 24, 4. ࠀࠕࠄ pro ࠀࠕࠕࠄ *femina.*

2. Secundo paradigmati accensenda sunt Nomina, quorum ultima syllaba a duplici incipit consonante, in quibus accedente syllaba emphatica ࠕࠄ, quo devitetur plurium, quae vocali carerent consonantium molestior enuntiatio, inserenda est inter duas posteriores radicales vocalis A aut E, quarum alterutram haud raro Nominis origo suppeditat, ut ࠀࠓࠌࠋࠄ *vidua* Stat. emph. ࠀࠓࠌࠋࠕࠄ (=ܐܪܡܠܬܐ a masc. ܐܪܡܠܐ); de ࠏࠂࠋࠕࠄ autem Statu emph. Nominis ࠏࠂࠋࠄ *currus* dubitari potest, utrum *ogaltha* an *ogeltha* legendum sit, cum non ut illud ad Masculinum referri possit, unde in hoc aliisque liberior concedenda efferendi ratio. In Participiorum Pe. forma fem. emph. autem nemo vocali E uti dubitabit. Suffixa secundum legem propositam accedunt, ut ࠀࠓࠌࠋࠕࠄ *vidua eius*, ࠀࠓࠌࠋࠕࠊࠅࠍ; et in Plur. ࠀࠓࠌࠋࠕࠀࠊࠅࠍ *viduae vestrae*

3. In tertium paradigma recipienda sunt Nomina, quae Syrorum more in Statu emph. vocalem prioris syllabae a prima in secundam rad. promovent, ut ࠏࠂࠋࠄ *vacca* emph. ࠏࠂࠋࠕࠄ (ܥܓܠ emph. ܥܓܠܬܐ); ࠇࠁࠓࠄ *vicina, socia* emph. ࠇࠁࠓࠕࠄ (=ܚܒܪܬܐ a ܚܒܪܐ Ch. חַבְרְתָא), cum Suff. ࠇࠁࠓࠕࠄ = ܚܒܪܬܗ Ch. חֲבֵרְתָהּ. In Plurali confirmatur haec flectendi ratio exemplis Chaldaicis, ut חַבְרָתִי *sociae meae* etc.

Annot. Neque tamen et hic deprehenditur, ut in Nominibus Syriacis in ܢܐ desinentibus contractio, qualis in ܓܦܢܐ emph. ܓܦܬܐ pro ܓܦܢܬܐ *vitis* obvia est; vid. supra Parad. 1. Annot.

9

4. Quarti denique paradigmatis Nomina feminina sunt Derivata Verborum ࠄࠋ, quae a) vel in ࠉࠄ exeunt, et quorum media rad. vocali destituta efficit, ut ࠉ excepto Statu emph. Sing., ubi in I quiescit, ubivis mobile fiat, ut ࠃࠊࠉࠄ *pura* (=Ch. דַּכְיָא), emph. ࠃࠊࠉࠕࠄ (=דָּכִיתָא), constr. ࠃࠊࠉࠕ (=דַּכְיַת), Plur. abs. ࠃࠊࠉࠕࠍ (=דַּכְיָן) etc., vel b) in ࠅ et ࠉ terminantur, quod utrumque in Sing in U et I quiescit; ut ࠆࠍࠅ *scelus*, *fornicatio*, constr. ࠆࠍࠅࠕ emph. ࠆࠍࠅࠕࠄ; ࠕࠊࠎࠉ *vestis* etc.; in Plurali autem abiecta vocali hac utraque mobile fit, ut ࠆࠊࠅࠕࠍ = זַכְוָן a Sing. ࠆࠊࠅ = זְכוּ *iustitia* (cum A auxiliari sub prima rad.) et ࠕࠊࠎࠉࠕࠍ (=תַּכְסְיָן). In Suffixis adiungendis eaedem regulae, quae in prioribus observantur.

Annot. Sunt tamen et Nomina ab aliis Verbis ducta, quae in ࠅ exeuntia hanc proprietatem in Plurali flectendo sibi vindicant, ut ࠌࠋࠊࠅࠕࠍ, constr. ࠌࠋࠊࠅࠕࠕ, emph. ࠌࠋࠊࠅࠕࠕࠄ (=Ch. מַלְכְוָן etc. Syr. ܡܠܟܘܬܐ) a ࠌࠋࠊࠅ *regnum*. Si Syrum et Chaldaeum sequimur, idem quoque valet de ࠐࠋࠂࠅ *dimidia pars*. Cf. 1 Reg. 18, 22. פַּלְגְוָן. Feminina gentilitia cum terminatione ࠉࠄ itidem ad priorem huius paradigmatis ordinem in Sing. pertinent, ut ࠌࠑࠓࠉࠄ *Aegyptia*, emph. ࠌࠑࠓࠉࠕࠄ; in Plurali autem ab hac flexione discedunt, quippe quae in Statu emph. ࠕ pro ࠉ substituant, ut ࠌࠑࠓࠕࠕࠄ *Aegyptiae*; ࠏࠁࠓࠕࠕࠄ *Hebraeae*; ubi autem illud retinent, praemittunt ࠕ cum sequente ࠉ aut in diphthongo Ai aut cum Chaldaeis ָ ַ enuntiandum, ut Exod. 1, 16. ࠏࠁࠓࠕࠉࠕࠄ. De Adiectivorum in ࠉ = Ai terminantium Femininis ࠉ Masculinis proprium cum ࠕ permutantibus, ut ࠒࠃࠌࠕࠄ *prima* notandum est, ࠉ radicale non redire, licet Chaldaei hoc in Sing. et Plur. emph. ament, ut ࠒࠃࠌࠕࠕࠄ = קַדְמָיָתָא; at Numeri *ordinem* designantes alternant in ࠉ vel retinendo, vel absorbendo, ut Lev. 19, 24. ࠓࠁࠉࠏࠉࠕࠄ = Ch. רְבִיעָתָא; c. 25, 22. ࠕࠌࠉࠍࠕࠕࠄ = Ch. תְּמִינָאָה; et interdum ut apud Chaldaeos mobile est, ut ibid. v. 21. ࠕࠉࠕࠕࠉࠕࠄ coll. Chald. Dan. 7, 19. רְבִיעָיְתָא.

§. 47.

Nomina anomala et defectiva.

Ut apud Hebraeos, Chaldaeos atque Syros, ita quoque apud Samaritanos nonnulla reperiuntur Nomina, quae licet frequentissima sint in ore loquentium, tamen a vulgari flectendi ratione ita discedunt, ut peculiari indigeant paradigmate, cuius conspectum hic exhibebimus.

A. *Masculina.*

Singularis.

emph.	constr.	abs.	
ࠀࠁࠄ	ࠀࠁࠉ	ࠀࠁ	*pater.*
ࠀࠇࠄ	ࠀࠇࠉ	ࠀࠇ	*frater.*
(ࠇࠌࠄ)	ࠇࠌࠅࠉ	ࠇࠌ	*socer.*
ࠁࠉࠕࠄ	ࠁࠉࠕ	ࠁࠉࠕ	*domus.*
ࠁࠓࠄ	ࠁࠓ		*filius.*
ࠔࠌࠄ	ࠔࠌ		*nomen.*

Pluralis.

emph.	constr.	abs.	
ࠀࠁࠄࠕࠄ	ࠀࠁࠄࠕ	ࠀࠁࠄࠍ	*patres.*
ࠀࠇࠉࠄ	ࠀࠇࠉ	ࠀࠇࠉࠌ	*fratres.*
*	*	ࠇࠌࠉࠌ	*soceri.*
ࠁࠕࠉࠄ	ࠁࠕࠉ	ࠁࠕࠉࠌ	*domus.*
ࠁࠓࠉࠄ ࠁࠍࠉࠄ	ࠁࠓࠉ ࠁࠍࠉ	ࠁࠓࠉࠌ ࠁࠍࠉࠌ	*filii.*
ࠔࠌࠄࠕࠄ	ࠔࠌࠄࠕ ࠔࠌࠄࠕࠕ	ࠔࠌࠄࠍ	*nomina.*

B. *Feminina.*

Singularis.

emph.	constr.	abs.	
ࠀࠕࠕࠄ	ࠀࠕࠕ	ࠀࠕࠄ	*femina.*
ࠁࠓࠕࠄ	ࠁࠓࠕ	ࠁࠓࠕ	*filia.*
ࠔࠕࠄ	ࠔࠍࠕ	ࠔࠍࠄ	*annus.*
(ࠎࠐࠕࠄ)	ࠎࠐࠕ	ࠎࠐࠄ	*labium.*
ࠒࠓࠕࠄ	ࠒࠓࠉࠕ	ࠒࠓࠉࠄ	*urbs.*

Pluralis.

emph.	constr.	abs.	
ࠍࠔࠉࠄ	ࠍࠔࠉ	ࠍࠔࠉࠍ	*feminae.*
* ࠁࠍࠀࠕࠄ, ࠄࠕࠄ	ࠁࠓࠕ, ࠀࠕ ࠁࠍࠕ, ࠀࠕ	ࠁࠓࠍ, ࠀࠍ ࠁࠍࠍ, ࠀࠍ	*filiae.*
ࠔࠍࠉࠄ	ࠔࠍࠉ	ࠔࠍࠉࠍ	*anni.*
ࠎࠐࠅࠀࠕࠄ	ࠎࠐࠅࠀࠕ	ࠎࠐࠅࠀࠍ	*labia.*
ࠒࠓࠉࠀࠕࠄ ࠒࠓࠉࠄࠕࠄ	ࠒࠅࠓࠉ ࠒࠓࠉࠄࠕ	ࠒࠓࠉࠀࠍ	*urbes.*

Annot. De Suffixis his Nominibus adiungendis iam supra §. 45. 2. Annot. 3. partim dictum est; reliqua nihil habent difficultatis, quippe quae vulgares sequantur regulas. Quodsi vero reliqua, quae apud Syros et Chaldaeos anomalis accensentur Nominibus, hic desideraveris, scito, nulla suppeditari eorum exempla. Pertinent huc ࠀࠌ *mater*, cuius Pluralem frustra quaesivimus; ࠀࠉࠔ *vir*, quod perraro legitur, ut Num. 12, 3. 14, 15. Deut. 33, 1. in Statu emph. ࠀࠉࠔࠄ. Idem valet de ࠀࠌࠄ *ancilla*, emph. ࠀࠌࠕࠄ, at Plur. (Syr. ܐܡܗ̈ܬܐ) nullibi occurrit, similiterque ࠀࠕࠓ *locus* caret Plurali (Syr. ܐܬܪ̈ܘܬܐ). Alia regulariter flectuntur, ut Gen. 50, 2. ࠀࠎࠀࠉࠄ *medici* (= Ch. אַסְוָתָא Syr. ܐܣܘ̈ܬܐ). Nominis ࠀࠇࠅࠕ s. ࠀࠇࠕ *soror* nulla Pluralis in Pentateucho exstant vestigia. Alia, quae perperam huic tabulae inserere laboravimus, haec fere sunt: Num. 1, 2. ࠔࠌࠄࠕࠄ = שְׁמוֹת, Ch. שְׁמָהָן, Syr. ܫܡܗ̈ܐ et Plur. hebr. ࠔࠌࠅࠕ Exod. 1, 1., quorum illud haud dubie emendandum, hoc ab initio huius libri ferri potest. — Status constr. Nominis ࠁࠕ pro ࠁࠓࠕ *filia* ante Nomen pr. legitur Gen. 11, 29. Pro ࠀࠇࠕࠄ *uxor* Deut. 28, 30. emendate scribendum est ࠀࠕࠕࠄ = Ch. אִתְּתָא

§. 48.

Adiectiva et Numeralia.

1. De *Adiectivis* a Verbo ductis, quae in formandi ratione Nominibus conveniunt et ex iisdem, quibus illa flectuntur legibus, vid. §. 38.

Annot. Quomodo Comparativus et Superlativus, quibus apud Samaritanos quoque peculiaris non sit forma, exprimantur, docebitur in Synt. §. 88.

2. *Numeralia* vel sunt *primitiva* (Cardinalia) vel *derivata* (Ordinalia). Illis hoc proprium, ut ࠀࠇࠃ, emph. per syncopen ࠇࠃࠄ *unus;* fem. ࠇࠃࠄ *una* et ࠕࠓࠉࠍ, constr. ࠕࠓࠉ *duo;* fem. ࠕࠓࠕࠉࠍ, constr. ࠕࠓࠕࠉ *duae* mera sint Adiectiva; a ternario autem ad denarium numerum facile quivis dignoscet in iis *Nomina abstracta* cum terminatione feminina, ita ut v. c. ࠕࠋࠕࠄ respondeat Graecorum τριάδι. Quae quidem proprietas debetur inprimis Orientalium studio Numeros ita cum Nominibus iungendi, ut et ipsi horum magis, quam Adiectivorum prae se ferrent speciem. Hinc nemo offendet in Statu constr., quo rem numeratam antecedunt, nec in Generis permutatione, quo magis usus eorum utpote Nominum perspiceretur. Qui quidem usus paullatim in desuetudinem abiit, quippe haec Genitivi nota nonnisi ante Nomina masculina in oculos incurrens, in masculinis Nomini femini-

no sine ullo utriusque Status discrimine antecedentibus haud dispiceretur, ita ut exinde Nomina numeralia *adverbialiter* magis in Statu abs. Nomen suum antecederent, aut, quod facilius est explicatu, rem numeratam Adverbiorum instar sequerentur. Cum autem hoc utroque modo *Numeri* Nominibus iuncti Adverbiorum vices suscipere viderentur, providit linguae usus, ut ne ipsorum origo oblivioni traderetur; unde factum est, ut masculino, potiori Generi, abstracta Femininorum forma maneret, dum Nominibus femininis Numeri masculini sine ullo Generis discrimine accederent. Cf. Synt. §. 89.

A. *Numeri cardinales.*

a) Numeri simplices a tribus ad decem hi sunt:

Masc.		Femin.	
constr.	abs.	constr.	abs.
ࠕࠋࠕࠕ·	ࠕࠋࠕࠄ·	ࠕࠋࠕ·	*tres.*
(ࠀࠓࠁࠏࠕ·)	ࠀࠓࠁࠏࠄ·	ࠀࠓࠁࠏ·	*quatuor.*
(ࠇࠌࠔࠕ·)	ࠇࠌࠔࠄ·	ࠇࠌࠔ (ࠇࠌࠔ)·	*quinque.*
(ࠔࠕࠕ·)	ࠔࠕࠄ·	ࠔࠔ (ࠕࠕ)·	*sex.*
(ࠔࠁࠏࠕ·)	ࠔࠁࠏࠄ·	ࠔࠁࠏ·	*septem.*
(ࠔࠁࠏࠕ·)	ࠔࠁࠏࠄ·		
ࠕࠌࠍࠕ·	ࠕࠌࠍࠄ·	ࠕࠌࠍࠉ·	*octo.*
ࠕࠔࠏࠕ·	ࠕࠔࠏࠄ·	ࠕࠔࠏ·	*novem.*
(ࠏࠔࠓࠕ·)	ࠏࠔࠓࠄ·	ࠏࠔࠓ·	*decem.*

Annot. Status emph. Adiectivi numeralis ࠀࠇࠃ per syncopen ࠇࠃࠄ sequitur Nomen emph., ut Num. 28, 28. ࠇࠃࠄ · ࠃࠊࠓࠄ *alter aries* (v. 27. ࠀࠇࠃ · ࠃࠊࠓ *unus aries*); similiterque adiungitur Nomini absoluto, ubi de certa re aut persona absque numerandi ratione sermo est, ut Gen. 42, 11. 13. filii sumus ࠇࠃࠄ · ࠂࠁࠓ *unius viri*; nec minus in coniunctione duorum Nominum per Genitivum, ut Num. 29, 19. 25. ࠇࠃࠄ · ࠏࠆࠉࠌ · ࠑࠐࠉࠓ *hircus caprarum unus*; aut ubi sermo est de re, quae alteram non admittit i. q. *unicus* ut Deut. 28, 25. ࠇࠃࠄ · ࠀࠅࠓࠏ *via unica.* Femininum emph. ࠀࠇࠕࠄ legitur Gen. 8, 13. et Pluralis ࠀࠇࠃࠉࠍ *nonnulli* Gen. 11, 1. Pro Femin. ࠕࠓࠕࠉࠍ occurrit Gen. 5, 18. hebr. ࠔࠕࠉࠍ. In Carminibus Samaritanis Gesenio teste p. 42. pro ࠔࠕࠄ semper legitur cum ࠀ prosth. ࠀࠔࠕࠄ = Syr. ܐܶܫܬܳܐ pro ܫܬܳܐ. Cf. I. 1, 4. et emph. ࠀࠔࠕࠕࠄ I. 6. IV. 18. Ceteroquin singularis Cardinalium forma haec est, quae Statui constr. Masculinorum adiungit ࠉ et pro utroque Genere usurpatur Nomine in

Statu emph. sequente, aut ita cum reliquis iuncto, ut huic Statui par haberi possit, ut Num. 7, 7. 8. ࠀࠓࠁࠏࠕࠉ (= אַרְבַּעַת), Gen. 41, 35. 36. 47. 48. 54.; Num. 8, 2. ࠔࠁࠏࠕࠉ (= שִׁבְעַת); 23, 4. ࠔࠁࠏࠕࠉ · ࠌࠃࠁࠇࠉࠄ *septem altaria;* 28, 21. 29. et Exod. 34, 28. ࠏࠔࠓࠕࠉ · ࠌࠋࠉࠄ *decem leges.*

b) *Numeri denarii* exprimuntur Plurali Numerorum simplicium sine ullo generis discrimine, ita tamen, ut Pluralis Numeri ࠏࠔࠓ adhibeatur in Plurali ad denarium *viginti* designandum, cum hic Numerus a ࠕࠓࠉࠍ formari non posset, et Numerus centenarius proprio iam gauderet Nomine. Hoc autem ordine deinceps sese excipiunt.

ࠏࠔࠓࠉࠌ ·	*viginti.*	ࠔࠁࠏࠉࠌ ·	*septuaginta.*
ࠕࠋࠕࠉࠍ ·	*triginta.*	ࠕࠌࠍࠉࠌ ·	*octoginta.*
ࠀࠓࠁࠏࠉࠌ ·	*quadraginta.*	ࠕࠔࠏࠉࠌ ·	*nonaginta.*
ࠇࠌࠔࠉࠍ ·	*quinquaginta.*	ࠌࠀࠄ ·	*centum.*
ࠔࠔࠉࠍ ·	*sexaginta.*		

Annot. Terminationes ࠉࠌ et ࠉࠍ in Numeris quoque promiscue usurpatas fuisse, vix monitu opus est. Cf. §. 42. I. 1. Pro ࠕࠋࠕࠉࠍ legitur cum inserto ࠉ Gen. 11, 20. ࠕࠋࠉࠕࠉࠍ et v. 22. ࠕࠋࠉࠕࠍ; nec desideratur quoque in his forma in ࠕࠉ desinens, ut Deut. 9, 25. ࠀࠓࠁࠏࠉࠕࠉ *quadraginta* itidem cum Nomine emph. bis coniuncta.— Pro ࠔࠔࠉࠍ s. ࠔࠀࠉࠍ *sexaginta* cum eodem ࠀ prosthetico, quod ad simplicem Numerum ࠔࠔ s. ࠀࠀ interdum accedere iam supra vidimus, legitur quoque ࠀࠔࠀࠉࠌ Lev. 27, 7. et alibi.

c) In *Numeris compositis* iis nominatim, qui inter decem et viginti interiacent, minor numerus antecedit maiorem ita, ut ille respiciat Genus rei numeratae, hic, qui sequitur sine copula, arctissime cum illo cohaerens Genere sese illi accommodet, quo fit, ut numerum minorem feminina terminatione masculinum Genus exprimentem excipiat ࠏࠔࠓ, in iis autem, quibus Femininum designatur, numerus denarius accedat forma ࠏࠔࠓࠄ vel ࠏࠔࠓࠉ, ut Gen. 17, 25. ࠕࠋࠕ · ࠏࠔࠓࠄ · ࠔࠕࠄ *tredecim anni;* Num. 29, 13. ࠕࠋࠕࠄ · ࠏࠔࠓ · ࠐࠓࠉࠌ *tredecim iuvenci.* Ordo hic est:

Masc.	Fem.	
ࠇࠃࠄ · ࠏࠔࠓ ·	ࠏࠃ · ࠏࠔࠓࠉ ·	*undecim.*
ࠕࠓࠉࠍ · ࠏࠔࠓ · ࠕࠓࠉ · ࠏࠔࠓ ·	ࠕࠓࠕࠉࠍ · ࠏࠔࠓࠉ · ࠕࠓࠕࠉ · ࠏࠔࠓࠉ ·	*duodecim.*
ࠕࠋࠕࠄ · ࠏࠔࠓ ·	ࠕࠋࠕ · ࠏࠔࠓࠉ · ࠕࠋࠕ · ࠏࠔࠓࠄ	*tredecim.*

ࠀࠓࠁࠏࠄ · ࠏࠔࠓ	ࠏࠔࠓࠉ ·	ࠀࠓࠁࠏ ·	*quatuordecim.*
ࠇࠌࠔࠄ · ࠏࠔࠓ ·	ࠏࠔࠓࠉ ·	ࠇࠌࠔ ·	*quindecim.*
ࠔࠕࠄ · ࠏࠔࠓ ·	ࠏࠔࠓࠉ ·	ࠔࠕ ·	*sedecim.*
	ࠏࠔࠓࠄ ·	ࠔࠕ ·	
ࠔࠁࠏࠄ · ࠏࠔࠓ ·	ࠏࠔࠓࠉ ·	ࠔࠁࠏ	*septendecim.*
	ࠏࠔࠓࠄ ·	ࠔࠁࠏ ·	
ࠕࠌࠍࠄ · ࠏࠔࠓ ·	ࠏࠔࠓࠉ ·	ࠕࠌࠍࠉ ·	*duodeviginti.*
ࠕࠔࠏࠄ · ࠏࠔࠓ ·	ࠏࠔࠓࠉ ·	ࠕࠔࠏ ·	*undeviginti.*

Annot. In Feminino Numeri *undecim* ࠏࠃ ortum est ex ࠀࠇࠃ per syncopen et ࠇ in cognatam gutturalem ࠏ mutato. Pro · ࠕࠓࠕࠉ ࠏࠔࠓࠉ legitur Lev. 24, 5. per apocopen ࠕࠓࠕ · ࠏࠔࠓࠉ cum Chaldaeorum תַּרְתֵּיסְרֵי aut Syrorum ܬܪܬܥܣܪ, qui utrumque numerum uno verbo iunctum scribunt, comparandum; quam scribendi rationem Samaritanus quoque imitatus est Lev. 23, 34. 39. ࠇࠌࠏࠔࠓ = Ch. חֲמֵיסְרֵי, Syr. ܚܡܫܬܥܣܪ *quindecim* s. *decimus quintus*. Praeterea forma in ࠕࠉ desinens legitur Num. 29, 15. ࠀࠓࠁࠏ · ࠏࠔࠓࠕࠉ · ࠇࠌࠀࠓࠉࠄ *quatuordecim agni;* et Femin. Exod. 26, 8. ࠏࠃ · ࠏࠔࠓࠉࠕࠉ · ࠉࠓࠉࠏࠀࠄ *undecim cortinae.*

c) In iungendis Numeris denariis cum simplici adhibetur copula ࠅ et ita quidem, ut minor denarium vel praecedat, vel sequatur; sic Num. 31, 37. ࠇࠌࠔࠄ · ࠅࠔࠁࠏࠉࠌ *septuaginta quinque;* v. 39. ࠀࠇࠃ · ࠅࠔࠕࠉࠌ *unus et sexaginta*, et minore sequente 35. 6. ࠀࠓࠁࠏࠉࠌ · ࠅࠕࠓࠕࠉࠌ *quadraginta duae*, cf. v. 7. Idem observatur, ubi praeterea centenarius Numerus accedit, interposito passim rei numeratae Nomine, ut Gen. 11, 25. ࠕࠌࠍࠄ · ࠅࠀࠓࠁࠏࠉࠍ · ࠔࠕࠄ · ࠅࠌࠅࠀࠍ · ࠔࠕࠄ i. e. *octo et quadraginta anni et centum anni* 23, 1.

d) In Numeris centenariis et millenariis Genus Numeri simplicis respicit Genus utriusque Nominis ࠌࠀࠄ *centum* (quod vel rarius, ut Num. 2, 16. et Deut. 22, 19. in Singulari obvium, saepe ab interprete Samaritano cum Plurali ࠌࠅࠀࠍ = ܡܐܘ̈ܢ pro simplici מֵאָה = Syr. ܡܐܐ, ut Gen. 6, 3. 11, 10. et alibi permutatur) et ࠀࠋࠐ *mille;* et ita quidem, ut utroque in Plurali posito, nulla intercedente copula priori Numeri simplices feminini, posteriori masculini Generis antecedant. *Ducenti* autem et *duo millia* exprimuntur Duali utriusque §. 42. III. Hoc igitur ordine sequuntur

(ࠌࠅࠀࠍ ·) ࠌࠀࠄ · *centum.*	ࠀࠓࠁࠏ · ࠌࠅࠀࠍ · *quadringenti.*
ࠌࠀࠕࠉࠌ · *ducenti.*	ࠇࠌࠔ · ࠌࠅࠀࠍ · *quingenti.*
ࠕࠋࠕ · ࠌࠅࠀࠍ · *trecenti.*	ࠔࠔ (ࠕࠕ) · ࠌࠅࠀࠍ · *sexcenti.*

· ࠔࠁࠏ · ࠌࠅࠀࠍ *septingenti.*	· ࠀࠓࠁࠏࠄ · ࠀࠋࠐࠉࠌ *quatuor millia.*
· ࠕࠌࠍࠉ · ࠌࠅࠀࠍ *octingenti.*	· ࠇࠌࠔࠄ · ࠀࠋࠐࠉࠌ *quinque millia.*
· ࠕࠔࠏ · ࠌࠅࠀࠍ *nongenti.*	· ࠔࠕࠄ · ࠀࠋࠐࠉࠌ *sex millia.*
· ࠀࠋࠐ *mille.*	· ࠔࠁࠏࠄ · ࠀࠋࠐࠉࠌ *septem millia.*
· ࠀࠋࠐࠉࠌ *duo millia.*	· ࠕࠌࠍࠄ · / · ࠕࠌࠍࠕ · } ࠀࠋࠐࠉࠌ · *octo millia.*
ࠕࠋࠕࠄ · / ࠕࠋࠕࠕ } ࠀࠋࠐࠉࠌ · *tria millia.*	· ࠕࠔࠏࠄ · ࠀࠋࠐࠉࠌ *novem millia.*

Annot. Exinde apparet, Samaritanos perraro in iungendis his maioribus Numeris usos fuisse Statu constr. simplicis Numeri, quod a nobis tantummodo Num. 1, 46. ࠕࠋࠕࠕ · ࠀࠋࠐࠉࠌ *tria millia*; 4, 48. ࠕࠌࠍࠕ · ࠀࠋࠐࠉࠌ *octo millia;* observatum est. *Decem millia*, si omnino singulae myriades recensentur, Samaritanos quoque ut Syros proprio Nomine exprimere solitos fuisse, docet Gen. 24, 60., ubi verbis Hebraicis אַלְפֵי רְבָבָה respondent ࠀࠋࠐࠉ · ࠓࠁࠅࠕࠄ (cf. Syr. ܪܒܘ Plur. ܪܒܘܢ apud Ephraem. III. p. 5. F. 2. sq.). In Numeris abhinc millenariis exprimendis idem servatur ordo a Samaritanis, ut a minimo incipiant et sic ad millenarium progrediantur, qui tum in Singulari accedit, ut Num. 16, 49. ࠀࠓࠁࠏ · ࠏࠔࠓ · ࠀࠋࠐ *quatuordecim millia;* 31, 40. 3, 39. 1, 21. 37. Ubi millenarius cum centenario numero componitur, centenaria millia antecedunt, quibus millia unitatum aut denaria adduntur, ut Num. 2, 16. ࠌࠀࠄ · ࠀࠋࠐ · ࠅࠇࠃࠄ · ࠅࠇࠌࠔࠉࠌ · ࠀࠋࠐ *centum et quinquaginta unum millia;* Num. 1, 46. 31, 32. Numeri maioris compositi exemplum suppeditat Num. 3, 43. · ࠕࠓࠉࠌ ࠅࠏࠔࠓࠉࠌ · ࠀࠋࠐ · ࠕࠋࠕࠄ · ࠅࠔࠁࠏࠉࠌ · ࠅࠌࠀࠕࠉࠌ *viginti duo millia ducenti septuaginta tres.*

B. *Numeri Ordinales.*

Hi Numeri, qui proprie *Adiectiva numeralia* a *tribus* ad *novem* e Cardinalibus terminatione ࠉ vel ࠀࠉ et inserto praeterea ࠉ ante ultimam simplicis Numeri radicalem formantur, feminina forma in ࠉࠄ exeunte gaudent. *Primus* tantummodo et *secundus* peculiaribus Adiectivis, ࠒࠃࠌࠉ (= Ch. קַדְמַי, Syr. ܩܕܡܝܐ), emph. ࠒࠃࠌࠀࠄ *primus* et ࠒࠃࠌࠉࠄ, emph. ࠒࠃࠌࠉࠀࠄ *prima* (haud raro tamen adhibetur pro eodem ࠇࠃ · ࠇࠃࠄ m. et Gen. 8, 13. ࠀࠇࠕࠄ f. = אַחַת); ࠕࠍࠉࠍ (= Ch. תִּנְיָן), emph. ࠕࠍࠉࠍࠄ *secundus;* et ࠕࠍࠉࠍࠄ emph. ࠕࠍࠉࠍࠕࠄ *secunda* exprimuntur. Reliqui, quatenus cum Nomine abs. aut emph. iunguntur, hi sunt;

Masculinum.

Stat. abs.	emph.		
· ࠕࠋࠉࠕࠉ	· ࠕࠋࠉࠕࠄ	et ࠕࠋࠉࠕࠀࠄ	*tertius.*
· ࠓࠁࠉࠏࠉ	· ࠓࠁࠉࠏࠄ	— ࠓࠁࠉࠏࠀࠄ	*quartus.*

• ࠇࠌࠉࠔࠉ	• ࠇࠌࠉࠔࠄ	et	ࠇࠌࠉࠔࠀࠄ	*quintus*
• ࠔࠕࠉࠕࠉ	• ࠔࠕࠉࠕࠄ	–	ࠔࠕࠉࠕࠀࠄ	*sextus.*
• ࠔࠁࠉࠏࠉ	• ࠔࠁࠉࠏࠄ	–	ࠔࠁࠉࠏࠀࠄ	*septimus.*
• ࠕࠌࠉࠍࠉ	• ࠕࠌࠉࠍࠄ	–	ࠕࠌࠉࠍࠀࠄ	*octavus.*
• ࠕࠔࠉࠏࠉ	• ࠕࠔࠉࠏࠄ	–	ࠕࠔࠉࠏࠀࠄ	*nonus.*
• ࠏࠎࠉࠓࠉ	• ࠏࠎࠉࠓࠄ	–	ࠏࠎࠉࠓࠀࠄ	*decimus.*

Femininorum ordo.

Stat. abs.	emph.	
• ࠕࠋࠉࠕࠉࠄ	• ࠕࠋࠉࠕࠉࠕࠄ	*tertia.*
• ࠓࠁࠉࠏࠉࠄ	• ࠓࠁࠉࠏࠉࠕࠄ	*quarta.*
• ࠇࠌࠉࠔࠉࠄ	• ࠇࠌࠉࠔࠉࠕࠄ	*quinta.*
ࠔࠕࠉࠕࠉࠄ	• ࠔࠕࠉࠕࠉࠕࠄ	*sexta.*
• ࠔࠁࠉࠏࠉࠄ	• ࠔࠁࠉࠏࠉࠕࠄ	*septima.*
• ࠕࠌࠉࠍࠉࠄ	• ࠕࠌࠉࠍࠉࠕࠄ	*octava.*
• ࠕࠔࠉࠏࠉࠄ	• ࠕࠔࠉࠏࠉࠕࠄ	*nona.*
• ࠏࠎࠉࠓࠉࠄ	• ࠏࠎࠉࠓࠉࠕࠄ	*decima.*

Pro reliquis inde ab undenario Numero Ordinalibus usurpantur Cardinalia; hinc ࠏࠎࠓ • ࠇࠃࠄ est *undecimus;* • ࠕࠓࠉ ࠏࠎࠓ *duodecimus,* ࠏࠎࠓࠄ • ࠕࠓࠕࠉ *duodecima;* • ࠕࠋࠕࠄ ࠏࠎࠓ *decimus tertius;* ࠏࠎࠓࠄ • ࠕࠋࠕ *decima tertia* etc. Ceteroquin Feminina illorum Adiectivorum pro parte alicuius rei adhibentur, licet frequentius occurrant Nomina a Numeris ducta, quae inserto ante ultimam rad. ࠅ Nominibus Hebraeorum de hac re usitatis respondent, ut ࠇࠌࠅࠔ et ࠇࠌࠅࠔࠄ *quinta pars;* ࠏࠎࠅࠓ *decima pars;* ࠓࠁࠏࠅࠕ *quarta pars.* Plurali Ordinalium, ut Exod. 20, 5. ࠕࠋࠉࠕࠀࠉࠌ *tertii;* ࠓࠁࠉࠏࠉࠌ *quarti* indicantur gradus posterorum *tertia, quarta generatio* i. e. nepotes, pronepotes. De *Numeris multiplicativis,* quorum hic e Gen. 4, 24. ࠔࠁࠅࠉࠍ *septies* commemorasse sufficiat, ut de reliquis Numeris utendi rationibus vid. Synt. §. 89. — De duplici denique Stat. emph. Ordinalium masc. scribendi ratione vid. supra §. 43, III. A.

Caput quartum.
De Particulis.

§. 49.

Exiguus denique exstat verborum numerus, quae, cum de ipsorum origine certa ratio reddi nequeat, novum constituunt ordinem ac perinde pro *primitivis* haberi possunt. Numerosior est huius ordinis eorum copia, quae vel a Verbo, vel a Nomine aut aliis linguae partibus ducuntur et exinde vel mutilata apparent, vel literis ab initio et in fine additis augentur. Pertinent huc *Adverbia*, *Praepositiones*, *Coniunctiones* et *Interiectiones*, de quibus deinceps ita disserendum, ut *primitiva* principem teneant locum, *derivata* seorsim sequantur.

§. 50.
Adverbia.

1. *Primitivis* accenseri possunt: ࠀࠍ *quo?* ࠋࠀ *non;* ࠊࠍ *sic;* ࠍࠉ *quaeso;* ࠄࠊࠄ *hic;* nec videtur inde excludendum ࠄ interrogationis e lingua Hebraea huc translatum, de quo vid. Synt. §. 97. 1.

2. *Derivata* pro linguae partibus, a quibus ducuntur, in hos describi possunt ordines:

a) in ea, quae Pronominibus aut Interiectionibus originem suam debent, et ita quidem, ut *α*) nude ponantur, ut ࠄࠍ *ecce* (saepius ࠄࠀ et per metath. ࠀࠄ). Num vero ࠏࠃࠄ vel ࠏࠃࠀ *tunc* ita cognatum sit Pronomini ࠃࠄ, ut Hebraeorum אָז accedit ad זֶה, vix ausim definire. Longe plura reperiuntur, quae *β*) e Pronominibus prodierunt vel cum Praepositionibus, vel cum aliis Particulis coniuncta, ut ࠁࠃࠍ *hic;* ࠌࠃࠍ *inde;* ࠊࠌࠄ ࠃ *sicut;* ࠋࠌࠄ *cur?* ࠀࠊࠄࠍ *sic, ita;* ࠀࠊࠃࠄ et ࠄࠊࠃࠄ *adhuc;* ࠊࠃ postquam (=כַּאֲשֶׁר); ࠌࠃ *ex quo;* ࠁࠀࠃࠋࠄ *antequam;* ࠄࠋࠍࠉ *ne quaeso* etc.; vel denique *primitiva* iunguntur Praepositionibus, ut ࠏࠃ ࠀࠍ *quousque.*

b) Alia ducuntur a Verbis; quo pertinent *α*) *Imperativi*, ut ࠔࠁࠉ et ࠔࠅࠉ *nunc*, *quaeso* (=נָא); ࠇࠆࠉ *ecce;* et in Plur. ࠇࠆࠅ (=רְאֵה Deut. 1, 8.); ࠀࠕࠉ et ࠀࠕࠀ (=לְכָה) *age*, *agite!* ࠋࠊࠄ *age!* Gen. 19, 32. *β*) *Infinitivi*, ut ࠌࠄࠓ (=מַהֵר) *celeriter;* ࠀࠎࠂࠉ (=הַרְבֵּה) *multum;* aut denique *γ*) *Participia*, ut Deut. 2, 34. 3, 6. ࠌࠔࠋࠌ *perfecte*, *penitus;*

Exod. 32, 8. [Samaritan] *celeriter;* Gen. 20, 12. [Samaritan] *re vera* (pro hebr. אָמְנָה).

c) Alia denique e Nominibus et Adiectivis sunt repetita, et quidem *α*) peculiaribus distinguuntur terminationibus א) [Samaritan], [Samaritan], [Samaritan], [Samaritan], [Samaritan]; ut [Samaritan] *hodie;* [Samaritan] (= אָמְנָם) *vere;* [Samaritan] (abiecto [Samaritan] Exod. 40, 38.) *nocte;* [Samaritan] *interdiu;* [Samaritan] *hac vice;* ב) [Samaritan], [Samaritan], [Samaritan] et [Samaritan]; ut [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] (= שֵׁנִית) *iterum;* [Samaritan] *parum;* Deut. 13, 14. [Samaritan] (= حَسَنًا) *bene.* Haud pauca exprimuntur *β*) nudis *Nominibus* et *Adiectivis*, quorum illa א) in *Accusativo* sunt capienda, ut [Samaritan] *vespere;* [Samaritan] *mane;* [Samaritan] *inique;* [Samaritan] *secure;* aut in Statu constr., ut [Samaritan] *paullulum* Gen. 24, 45.; aut in Statu emph., ut Gen. 19, 34. [Samaritan] (= מִמָּחֳרָת) *postridie mane;* haec ב) Graecorum *Neutris* respondent, ut Gen. 40, 16. [Samaritan] *bene;* [Samaritan] et Exod. 10, 29. cum [Samaritan] prosth. [Samaritan] *recte;* [Samaritan] *multum;* [Samaritan] *valde;* adeo ubi regionem denotant vel locum, quo quis vertitur, ut Deut. 2, 7. [Samaritan] · [Samaritan] *dextrorsum* et *sinistrorsum;* alia denique *γ*) exprimuntur Nominibus cum *Praepositione* iunctis, et quidem א) cum [Samaritan], ut Gen. 29, 23. [Samaritan] *vespere;* 31, 40. [Samaritan] *interdiu;* 34, 13. [Samaritan] *fraudulenter;* Deut. 17, 12. [Samaritan] *superbe;* 33, 12. [Samaritan] *confidenter;* Exod. 1, 14. [Samaritan] *duriter;* Carm. Sam. I. 1. [Samaritan] *magnifice.* ב) cum [Samaritan], ut Exod. 8, 10. [Samaritan] *postridie*, quasi *in posterum diem;* 29, 38. [Samaritan] *quotidie* i. e. *in dies* Lev. 19, 12. [Samaritan] *falso;* 25, 18. [Samaritan] *secure;* ג) cum [Samaritan] sequente [Samaritan] ([Samaritan]), inprimis Adverbia loci (e loco ad locum), ut [Samaritan] · [Samaritan] *intrinsecus* et *extrinsecus;* aut sine [Samaritan], ut [Samaritan] *orientem versus* (östlich).

Annot Ex Adverbiis peregrinae originis, quorum plura Syri potissimum civitate sua donarunt, in lingua Samaritana nonnisi [Samaritan] *frustra*, deprehendimus, quod Graecorum *μόγις* respondet.

3. *Adverbiorum* quaedam augentur Suffixis Subiecti notionem sibi vindicantibus, ita ut simul Verbi Substantivi notio iis inhaereat.

Pertinet huc [Samaritan] *ecce;* quod cum referat Imperativum, Suffixa Verbi assumere videri potest; inprimis cum Samaritani devitent Suff. [Samaritan] ei annectere, quod comprobatur loco Exod. 18, 25., ubi Hebraeorum הִנְּכֶם vertitur per [Samaritan] *ecce vos estis*

per crasin cum Pronomine ortum cf. §. 9. 2. Idem tamen quoque animadvertitur in Pronomine 1. Sing., ut Gen. 9, 9. ࠄࠀࠍࠄ, aut per metath. ࠄࠍࠀࠄ *ecce ego;* (Cf. praeterea Gen. 22, 7. ࠀࠍࠄ · ࠀࠄ). Exempla cum Suff. haec sunt: Gen. 16, 11. 20, 3. ࠄࠍࠊ *ecce tu;* 40, 6. ࠄࠍࠅࠍ *ecce illi;* 44, 16. 50, 18. ࠄࠍࠍࠀࠍ *ecce nos sumus.* Idem valet de ࠀࠊࠃ *adhuc* Exod. 9, 17. 19. ࠀࠊࠃࠊ (sq. Part.) *adhuc tu es;* et de ࠀࠉ *ubi?* ut Gen. 3, 9. ࠀࠉࠊ (אַיֵּכָה) *ubi tu es?* (ubi a Sam. praeterea additur Pron. ࠀࠕ). E *derivatis* huc pertinent ࠋࠁࠉࠔࠅࠍ, ut Gen. 19, 1. ࠋࠁࠉࠔࠅࠍࠅࠍ *obviam iis;* Deut. 3, 1. ࠋࠁࠉࠔࠅࠍࠍࠀࠍ *obviam nobis;* et ࠋࠇࠅࠃ *seorsim*, ut Gen. 42, 38. ࠋࠇࠅࠃࠄ (= לְבַדּוֹ) *ipse solus.*

Annot. Nec omnino ignorant Samaritani Hebraeorum עוֹד, licet apud eos nonnisi sine Suff. legatur, ut Deut. 28, 68. 31, 2. ࠏࠅࠃ; pro quo Gen. 8, 10. et alibi ࠏࠅࠁࠉ ponitur. Similiter הִנֵּה a Sam. translatum est Gen. 12, 19. ࠄࠍࠄ.

§. 51.

Praepositiones.

1. Cum *Praepositionum* pleraeque a Nominibus ortae ad instar eorum cum Suffixis iungantur, quaedam tamen *primitivae* videntur esse, ad quas praefixa ࠁ, ࠋ, ࠊ pertinent, nisi et haec cum recentissimis Grammaticis *derivatis* accensere malueris, quatenus e ࠁࠉࠍ *inter;* ࠀࠋ *ad* et ࠊࠍ *sic* decurtata iudicari possint. Sunt autem hae Praepositiones eiusmodi, quae a Nomine suo separari nequeant, cui ut apud Syros atque Chaldaeos cum Scheva mobili Hebraeorum enuntiandae adhaerent. Ubi autem Nomen incipit a litera, quae vocali caret, videntur Samaritani, qui vocalem A et alibi praeferrent, cum Syris eadem usi fuisse in efferendis his literis; licet non admodum erraret, qui Chaldaeos sequi et vocalem I supponere vellet. Quodsi vero quaesiveris, num Samaritani Chaldaeorum et Hebraeorum more ante gutturales per Scheva compositum enuntiandas cognatam huic brevem vocalem sub his Praepositionibus receperint, hoc eodem iure reprobandum est, quo commendanda Syrorum legendi ratio, qua ante Nomina ab ܐ et ܝ (= A et I) incipientia utriusque huius literae vocalem in haec Praefixa reiiciunt, ut ࠁࠀࠓࠏࠄ = ܒܐܪܥܐ ab ࠀࠓࠏࠄ = ܐܪܥܐ (leg. b'ara.). Praeterea suffragari malim iis, qui notae Accusativi ࠉࠕ (= אֶת־) locum inter *primitivas Praepositiones* assignandum esse contendunt (cf. *Gesenius* Lehrgeb. §. 151. 2. p. 629.).

2. Reliquae Praepositiones *derivatae* et divisim scriptae Nomen suum antecedentes (de ࠌࠍ Nomini adiuncto vid. Annot.) sunt vel a) Nomina Sing. in Statu constructo, unde facile earum cum Suffixis coniunctio explicatur, ut ࠏࠌ *cum;* ࠌࠍ *a, ab;* ࠀࠉࠋ *iuxta;* ࠁࠕࠓ (Exod. 23, 2. ࠁࠕࠕࠓ) *post;* ࠁࠉࠍ *inter;* ࠇࠋࠉࠐࠕ *pro, loco;* ࠒࠁࠋ *contra, e regione;* ࠌࠁࠅࠍ *adversus* (sq. ࠋ); ࠑࠏࠃ *usque* b) Pluralia masc. constructa, in quorum aliis α) ࠉ nota huius Numeri et Status desideratur, quae demum ex additis cognoscitur Suffixis; ut praeter vulgares Hebraeorum ࠀࠋ *ad* (cuius loco Samaritanus frequentius utitur simplici ࠋ); ࠏࠋ (Exod. 18, 13. et Num. 24, 6. bis ࠏࠋࠅࠉ = עֲלֵי) *super, iuxta;* ࠕࠇࠕ *sub;* quoque in ࠒࠃࠌ *ante, coram;* in aliis β) servata est, ut in ࠄࠀࠇࠓࠉ (Exod. 20, 17. ࠀࠇࠓࠉ Exod. 33, 8. ࠄࠇࠓࠉ) *post.* Aliae sunt c) Nomina cum praefixis, ut ࠋࠉࠃ (= לְיַד) *ad;* ࠁࠂࠋࠋ *propter;* ࠋࠒࠁࠋ *secundum, iuxta;* ࠋࠒࠃࠌ et ࠌࠒࠃࠌ *ante, coram;* ࠋࠐࠍࠉ *coram, ante;* ࠋࠑࠏࠃ *propter;* ࠋࠂࠁ et ࠋࠂࠅ *intra,* ࠋࠌࠁࠅࠍ *e regione, ex adverso;* ࠌࠒࠁࠋ *propter;* aut denique compositae ut ࠌࠍ · ࠏࠌ *a, ab;* ࠌࠍ · ࠏࠋ *de;* ࠌࠋࠁࠓ (e ࠁࠓ et duplici praefixo) *extra;* ࠌࠕࠇࠕ *sub;* ࠌࠁࠕࠓ *a tergo, post;* ࠌࠁࠂࠁ *e medio;* ࠌࠋࠅࠕ *ab inde;* ࠌࠋࠒࠃࠌ *e conspectu;* ࠋࠌࠋࠁࠓ · ࠋ *extra;* ࠌࠍ · ࠀࠏࠁࠓ · ࠋ *ultra;* ࠌࠍ · ࠏࠋ · ࠋ *supra.* De usu et uberiore earum explicatione vid. Synt. §. 98.

Annot. Praepositio ࠌࠍ plerumque separatim scripta Nomen antecedit aut emphaticum, aut cum Suffixis iunctum, ut Gen. 4, 10. ࠌࠍ · ࠀࠃࠌࠕࠄ *e terra* v. 11. ࠌࠍ · ࠀࠃࠊ *de manu tua;* praefigitur autem eliso ࠍ Nomini constr., ut Gen. 27, 28. ࠌࠈࠋ · ࠔࠌࠉࠄ *de rore coeli.* Neque tamen hoc ubivis observatur; nam non modo frequenter Nomini cum Suff. praefigi solet, ut Gen. 24, 43. ࠌࠒࠋࠕࠉࠊ *de hydria tua* 25, 23. ࠌࠊࠓࠔࠉࠊ *de visceribus tuis;* sed etiam ante Nomen constr. separatim legitur, ut Gen. 24, 10. ࠌࠍ · ࠂࠌࠋࠉ · ࠓࠁࠄ (hebr. מִגְּמַלֵּי) *de camelis domini sui;* reperiuntur adeo exempla, in quibus hic usus alternat, ut Exod. 20, 24. ࠌࠍ · ࠏࠍࠉࠊ · ࠅࠌࠕࠅࠓࠉࠊ *de ovibus tuis et de tauris tuis;* Gen. 2, 23. ࠏࠑࠌ · ࠌࠏࠑࠌࠉ ࠅࠁࠔࠓ · ࠌࠍ · ࠁࠔࠓࠉ (= עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי) *os ex ossibus meis et caro de carne mea.* Exinde apparet, Samaritanum neque semper, ut iamiam vidimus, Hebraeum secutum esse, neque certam sequi regulam, ubi ࠌࠍ ab eo pro aliis Hebraeorum praepositionibus adhibetur, nam Exod. 8, 9., ubi Hebraeus habet לְ, Chald. עַל sic usus est ࠌࠍ; ut ante Nomina cum Suff. et copula ࠅ inter se iuncta modo ࠌࠍ separatum scripserit, modo eliso ࠍ praefixerit.

3. Quod attinet ad has Praepositiones tam *primitivas* quam

derivatas cum Suffixis iungendas, nihil differunt, nisi in paucis a vulgari Nominibus ea suffigendi ratione, ut e tabula infra proposita liquet; in quibus autem discedant, hic apponere lubet. Pertinet huc litera ࠅ ante Suffixa 2. Plur. inserta, ut ࠁࠅࠊࠅࠍ *in iis;* ࠋࠅࠊࠅࠍ *iis;* quod itidem observatur in ࠏࠌ *cum* et ࠌࠍ *e, ex;* ut Gen. 9, 9. ࠏࠌࠅࠊࠅࠍ *vobiscum* (adeoque cum duplici ࠅ ibidem v. 12. ࠏࠌࠅࠅࠊࠅࠍ, si recte sese habet haec lectio nec potius est emendanda altero ࠅ eiecto;) Lev. 1, 2. ࠌࠍࠅࠊࠅࠍ *a vobis;* licet hoc neglectum sit in ࠉࠕ, ut Gen. 47, 23. ࠉࠕࠊࠅࠍ *vos.* In Suffixo 3. Plur. alternant ࠅࠍ et ࠄࠅࠍ, ut Gen. 3, 7. ࠋࠅࠍ; 19, 3. ࠋࠄࠅࠍ, similiterque in Suffixo fem., ut Lev. 14, 40. ࠉࠕࠉࠍ et 20, 14. ࠉࠕࠄࠉࠍ *eas.* Suffixo 1. Plur. ࠍࠍ, ut ࠋࠍࠍ *nobis* inseritur interdum ࠀ vocalem A exprimens, ut ࠌࠍࠍࠀࠍ *e nobis* et praecedente ࠍ epenth., ut Gen. 26, 29. ࠏࠌࠍࠍࠀࠍ *nobiscum.* Nec desunt exempla cum Suffixis hebr., ut Exod. 22, 17. et alibi saepius ࠋࠅ pro ࠋࠄ *ei;* 23, 15. ࠁࠅ; 28, 1. ࠏࠌࠅ; 29, 36. ࠉࠕࠅ; Deut. 31, 29. ࠀࠕࠊࠌ (= אֶתְכֶם) *vos.* Praepositio ࠊ denique praefigitur quidem Nominibus et Pronominibus, ut ࠃ · ࠊࠌࠄ *sicut;* at ubi Suffixa ei sunt adiungenda, adhibetur ࠊࠅࠕ (= ܐܟܘܬ hebr. כְּמוֹ). Sic Gen. 41, 39. ࠊࠅࠕࠊ = כָּמוֹךָ; 34, 15. ࠊࠅࠕࠍࠍ = כָּמֹנוּ; 41, 19. ࠊࠅࠕࠉࠍ = כָּהֵנָּה *sicut illae;* unde apparet, nec ante Suffixa 2. et 3. Plur. permutari ut apud Hebraeos cum simplici ࠊ. Idem fere comprobatur quoque Praepositione ࠋࠅࠕ *ad*, quod nihil est nisi ࠋ aut Hebraeorum אֶל, pro quo legitur Gen. 19, 8. ࠋࠅࠕࠊࠅࠍ = אֲלֵיכֶם. — Quod attinet ad Praepositiones, quae, cum sint proprie Nomina Plur. constr., cum Suffixis huic Numero propriis iunguntur, ut ࠀࠋ *ad* Gen. 48, 5. ࠀࠋࠉࠊ = אֵלֶיךָ; 19, 5. ࠀࠋࠉࠍࠍ = אֵלֵינוּ notandum est, Práepositionem ࠏࠋ licet in haud paucis cum Hebraeorum עַל prorsus conspiret, ut Gen. 14, 15. ࠏࠋࠉࠅࠍ = עֲלֵיהֶם; 19, 3. ࠏࠋࠉࠄࠅࠍ; Num. 13, 1. et saepius ࠏࠋࠉࠉࠍ et Deut. 1, 22. ࠏࠋࠉࠄࠉࠍ = עֲלֵיהֶן; in longe plerisque tamen locis Suffixa assumere ad formam ࠏࠋࠅࠉ, ut Exod. 10, 17. ࠏࠋࠅࠉ = עָלַי; 18, 14. ࠏࠋࠅࠉࠊ = עָלֶיךָ; Gen. 45, 1. ࠏࠋࠅࠉࠅ = עָלָיו; 35, 14. 45, 15. Num. 10, 34. Semel adeo deprehenditur cum Suffixo Sing. Lev. 7, 4. ࠏࠋࠄࠉࠍ = עֲלֵיהֶן. — In aliis utriusque Numeri Suffixa promiscue accedunt, ut in ࠁࠉࠍ *inter* Gen. 3, 15. ࠁࠉࠍࠊ *inter te* (= בֵּינְךָ) et 9, 12. cum Suff. Plur. ࠁࠉࠍࠉ · ࠅࠁࠉࠍࠉࠊࠅࠍ = בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם (Gen. 42, 23.

ࠁࠅࠍࠍࠅࠕࠅࠍ = בֵּינֹתָם); in ࠁࠕࠓ *post* Gen. 17, 7. ࠁࠕࠓࠊ = אַחֲרֶיךָ et cum Suff. Plur. Exod. 14, 9. ࠁࠕࠓࠉࠄࠅࠍ (cf. v. 10. ࠁࠕࠓࠅࠍ) = אַחֲרֵיהֶם. Semel reperitur ࠋࠉࠃ *ad* cum Suff. Plur. Gen: 37, 18. ࠋࠉࠃࠉࠄࠅࠍ = אֲלֵיהֶם; et quamvis ࠒࠃࠌ eiusque Derivata ubivis cum Suffixis Plur. iungantur, legitur tamen semel Gen. 18, 8. ࠋࠒࠃࠌࠅࠍ = לִפְנֵיהֶם; interdum Syrorum more inserto ࠅ post priorem syllabam deprehenduntur, ut ࠌࠒࠃࠌ, Gen. 16, 6. ࠌࠒࠅࠃࠌࠉࠄ = מִפָּנֶיהָ; at non ut apud eosdem transposito ࠅ, ut Gen. 6, 13. ࠋࠒࠅࠃࠌࠉ = ܩܕܳܡܰܝ. Praepositio ࠕࠇࠕ videtur, cum exempla sint rariora, semper a Samaritano cum Suffixis Plur. iuncta fuisse, ut Num. 16, 31. ࠕࠇࠕࠉࠅࠍ = תַּחְתֵּיהֶם. — Cum Suffixis haud leguntur ut apud Syros ࠁࠂࠅ; ࠋࠌࠁࠅࠍ; ࠌࠋࠁࠓ; ࠋࠌࠋࠁࠓ et reliqua, quae de certo loco usurpantur.

Annot. Interdum ante Suff. 1. Plur. insertum legitur ࠀ, ut Exod. 14, 12. ࠌࠍࠀࠍࠍ *a nobis* et eliso altero ࠍ Suffixi Num. 13, 32. ࠌࠍࠀࠍ. Ne tamen hanc posteriorem formam a Samaritano pro ࠌࠍࠄࠅࠍ *ex iis* alicubi usurpatam fuisse existimemus, in quem errorem in Polygl. Londin. interpres Latinus incidit, qui ࠌࠍࠀࠍ Num. 31, 49. ex hebraico מִמֶּנּוּ (LXX. ἀπ᾽ αὐτῶν) translatum ita reddidit, a reliquis huius loci versionibus (Chald. מִנָּנָא, Syr. ܡܶܢܰܢ, Arab. مِنَّا) edocemur. Licet enim Num. 13, 34. quem uberiorem locum in textu Hebraeo frustra quaesiveris, ࠌࠍࠄࠀࠅࠍ *ab iis* legatur, ࠀ quidem huic formae illatum ferri et excusari potest, neque tamen eandem eiecto ࠅ mutilatam ullo loco pro Suffixo 1. Plur. occurrere meminimus.

4. *Praepositionis* instar annectitur quoque Nominibus ࠄ (*locale*), quo ut apud Hebraeos (cf. Graecorum δε Nominibus annexum pro εἰς) motus aut directio in locum quendam significatur. Hinc inprimis adhibetur in Nominibus regionum aut locorum, ut Gen. 35, 6. ࠋࠅࠆࠄ (= לוּזָה, Ch. לְלוּז, Syr. ܠܠܘܙ) *Luzam;* Num. 32, 39. ࠂࠋࠏࠃࠄ (= גִּלְעָדָה, Chald. לְגִלְעָד, Syr. ܠܓܠܥܳܕ) *in Gileatidem;* Gen. 24, 45. ࠏࠉࠍࠄ (= הָעַיְנָה, Ch. לְעֵינָא, Syr. ܠܥܶܝܢܳܐ) *ad fontem;* 43, 26. (25.) ࠀࠓࠏࠄ (= אַרְצָה, Ch. עַל־אַרְעָא, Syr. ܥܰܠ ܐܰܪܥܳܐ) *ad terram;* aut in coeli regionibus designandis, ut Num. 20, 13. ࠌࠏࠓࠁࠄ etc. *occidentem versus;* interdum additur a Sam. ࠋ, ut Gen. 28, 5. ࠋࠐࠃࠍࠄ · ࠀࠓࠌ (= פַּדֶּנָה אֲרָם) *in Mesopotamiam;* quo interdum quoque exprimitur Hebraeorum articulus, qui praeterea demonstrativa procul dubio notione huic formae datur, ut Num. 34, 12. ࠋࠉࠓࠃࠍࠄ = הַיַּרְדֵּנָה

(Ch. לְיַרְדְּנָא, Syr. ܠܝܘܪܕܢܢ) *ad Iordanem;* quem Samaritanus quoque retinuit ibid. v. 11. ࠄࠓࠁࠋࠀࠄ = הָרִבְלָה (Chald. לְרִיבְלָה) adeoque posuit ࠄ praecedente ࠋ, ubi textus Hebr. simplici Nomine utitur, ut Gen. 26, 23. ࠋࠁࠀࠓࠄ · ࠔࠁࠏ = בְּאֵר שָׁבַע (Ch. לִבְאֵר שָׁבַע, Syr. ܠܒܐܪ ܫܒܥ) *Beersebam.*

§. 52.

Coniunctiones et Interiectiones.

1. *Coniunctionum* quoque aliae sunt *primitivae*, aliae *derivatae* aut *compositae*, quibus hoc proprium est, ut praeter ࠅ, ࠋ et ࠃ seorsim scribantur. Ad *primitivas* pertinent a) copula ࠅ; ࠋ Infinitivis (cf. §. 68.) et notione negationis *ne* (=אַל) Futuris (cf. §. 96. 1.) praefixum; ࠄࠍ s. ࠀࠍ (aliquoties ࠀࠌ = אִם, ut Gen. 34, 15. et adeo ࠏࠌ) *si;* ࠀࠉ *aut;* ࠀࠐ *etiam;* ࠀࠋ (Gen. 44, 18. Exod. 3, 5. Num. 13, 1.) pro longe frequentiore ࠋ *ne.* b) Ad *derivatas* referendae sunt ࠄࠋࠀ; rarius per Syncopen ࠄࠋ, ut Exod. 10, 4. *quia, nam, quod* (coll. قَلَّ *apparuit* = כּוּן a כִּי); ࠁࠓࠌ et ࠁࠓࠍ *verum* (= Syr. ܒܪܡ) Gen. 23, 13. 29, 14. 34, 15. c) *Compositae* denique sunt *α*) cum Praepos. ࠁࠌࠏࠉ *quia, propterea quod;* ࠋࠁࠃࠉࠋ *ut;* *β*) cum ࠀࠍ, ut ࠀࠋࠀ (= אִם לֹא — ܐܠܐ) *sed;* ࠅࠏࠃ · ࠀࠍ et ࠅࠏࠃ · ࠄࠍ *donec;* *γ*) cum ࠃ vel praefixo, ut ࠃࠋࠄ et ࠋࠃࠋࠄ *ut non, ne* (in quibus rarius ࠀ pro ࠄ scribitur, licet ex ࠋࠀ ortae sint); aut sequente, ut ࠊࠃ *quia;* ࠏࠃ · ࠃࠋࠄ pr. *usque ad non* i. e. *adeo ut non;* ࠊࠌࠄ · ࠃ *sicut, postquam;* ࠏࠋ · ࠃ *propterea quod;* ࠏࠃ · ࠃ *donec;* ࠀࠇࠀ · ࠃ *eo quod.*

Annot. Si in enuntianda copula ࠅ, ut par est, Syrum sequimur, eaedem valebunt regulae, quas §. 51. 1. in Praepositionibus ࠁ et ࠋ recte legendis commendavimus; nec opus erit eam cum Hebraeis et Chaldaeis ante Scheva mobile aut literas ࠁ, ࠌ, ࠐ cum vocali U permutare; cum simplicior illa lex indoli linguae Samaritanae magis convenire videatur. Nec aliter de duabus reliquis Coniunctionibus inseparabilibus erit statuendum. Ad eas, quae rarissime usurpantur et ex Hebraeo textu translatae sunt, pertinent ࠊࠉ = כִּי, Deut. 20, 1. 23, 21. 31, 18.; ࠊࠉ · ࠀࠐ = אַף־כִּי *quanto magis* Deut. 31, 27. et ࠐࠍ = פֶּן *ne* Gen. 19, 15.

2. Ex *Interiectionibus*, quae mera affectuum indicia dolori, indignationi, admirationi et gaudio exprimendo inserviunt, in libris Samaritanorum, quos inspicere nobis licuit, vetustioribus

unam tantummodo detestantem ac devoventem ࠀࠅࠉ aut ࠅࠉ et ࠅࠅࠉ *vaeh!* investigavimus, cui per crasin cum sequente ࠋ, quod alibi divisim ab ea scribitur, in ࠅࠉࠋ contractae Suffixa annectuntur, quae *primitiva* nuncupari potest. Recentiori linguae debetur, in Carminibus Samarit. ࠀࠄ *o!* de quo iam supra §. 46. diximus. Cf. §. 79. et §. 100. Quamvis vero Castellus et qui ei suffragatus est Cellarius, derivatis Interiectionibus nonnisi ࠋࠅࠉ *utinam* et ࠀࠋ • ࠍࠀ *minime quaeso!* accenseant, non certe tamen multum vituperabitur, qui eas per ࠇࠎࠋ (= ܚܣ i. q. חָלִ֫ילָה) *absit* et ࠈࠅࠁ *bene!* de quarum usu in Synt. §. 100. disseretur, auctas esse velit. Quin imo, quatenus ࠄࠀ *ecce!* ab initio periodi iis, qui aliquam rem alacri studio persequuntur, vulgare est, quo, quem alloquuntur, attentum esse iubeant, nec huic Interiectionis vim quisquam abrogabit, nec cognatis ࠄࠀ • ࠁࠉ *ecce quaeso!* aut ࠋࠉࠀ • ࠅࠉ *minime quaeso!* de quibus et ipsis in Synt. ibid. exposuimus.

Pars tertia

Syntaxis.

Caput primum

Syntaxis Pronominum.

I. *Pronomina Personalia.*

---

§. 53.

Pronomina separata Verbi Substantivi loco posita et ad personam Verbi repetita.

1. Praeter vulgarem *Pronominum personalium* usum notandum est, inservire ea Verbo Substantivo exprimendo sive sint absolute posita, sive copulae instar Praedicatum Subiecto adiungant. A) Prior ratio facilis est expeditu. Adhibetur enim, a) quando quis ad quaestionem propositam, in qua itidem iam Subiectum Pronomine Verbum Substantivum simul comprehendente expressum praecesserat, ita respondet, ut eum se esse declaret, de quo quaesitum fuerit, ut Gen. 27, 24. *Num tu es* (ࠀࠕࠄ) *filius meus Esavus;* ubi respondetur a Iacobo ࠀࠍࠉ *ego sum;* 29, 4.; b) aut omnino Subiectum, quod praecesserat, in Pronomine cum adiuncta Verbi Substantivi notione repetitur, ut Gen. 47, 1. *fratres mei — venerunt* ࠅࠀࠍࠅࠍ *et sunt* etc. B) Copulae notio elucet a) si Subiecti loco Pronomen demonstrativum, quo praecedentia comprehenduntur Nomina, antecedit, ut Gen. 25, 16. • ࠄࠀࠋࠉࠍ ࠀࠍࠅࠍ • ࠁࠍࠉ • ࠉࠔࠌࠏࠀࠋ *hi sunt filii Ismaelis* cf. v. 13—15. Lev. 23, 2., ubi interdum quoque Pronomen separatum omittitur, ut Gen. 35, 26. ࠀࠋࠉࠍ • ࠁࠍࠉ • ࠉࠏࠒࠁ *hi erant filii Iacobi.* Si vero b) cum Subiecto suo Pronomen ita iungitur, ut ad praecedentia non respiciatur, tum sequitur, ut Gen. 48, 9.

ࠁࠓࠉ · ࠀࠍࠅࠍ *filii mei sunt;* quod tum quoque observari solet, cum vel α) Subiecti personae accuratius notandae inservit, ut Gen. 23, 6. ࠍࠔࠉࠀ · ࠀࠋࠄࠄ · ࠀࠕ *princeps Dei tu es;* 24, 24. Carm. Sam. III. 20. ࠓࠉࠔ · ࠊࠋࠄ · ࠀࠕࠄ *principium omnium tu* (es); vel β) praecedentium ratio ita redditur, ut Pronomen nonnisi ad Subiectum definiendum accedat, ut Gen. 13, 8. · ࠄࠋࠀ ࠀࠍࠔࠉࠍ · ࠀࠇࠉࠍ · ࠀࠍࠍ *quoniam viri fratres* i. e. consanguinitate coniuncti *sumus;* 37, 3. Nec obstat, quod Gen. 18, 27. legantur verba ࠅࠀࠍࠄ · ࠒࠏࠌ · ࠅࠓࠁࠅࠏ *cum ego sim pulvis et vilis*; quoniam haec appositionem potius Pronominis, quod arctissime cum praecedentibus cohaereat, faciunt. Idem valet c) quando Pronomen Praedicato explicando inservit, sive sit illud α) Adiectivum, ut Gen. 42, 19. · ࠀࠌ · ࠌࠇࠉࠌࠍࠉࠍ ࠀࠕࠅࠍ *si veraces estis;* Exod. 1, 19.; sive sit β) Nomen, ut Gen. 23, 4. ࠃࠉࠅࠓ · ࠅࠕࠅࠕࠁ · ࠀࠍࠄ *peregrinus et inquilinus ego sum;* 41, 26. Carm. Sam. II. 16. ࠄࠌ · ࠊࠀࠍࠕࠉࠍ · ࠀࠍࠍ *peregrinorum instar sumus.*

2. Haud raro ita iungitur Verbo, ut Subiectum Verbo iam expressum in Pronomine praecedat, quod a) tum fieri solet, cum actio vel uni, vel pluribus ita competit, ut reliqui omnes ab ea excludantur, ut Gen. 16, 5. ࠀࠍࠄ · ࠉࠄࠁࠕ *ego dedi;* 21, 24. ࠀࠍࠄ · ࠀࠔࠕࠁࠏ *ego iurabo*; 30, 26. 33, 14. 44, 4. Exod. 19, 4. 32, 22. Idem observatur sensu negative expresso, ut Gen. 31, 52 ࠀࠌ · ࠀࠍࠄ · ࠋࠀ · ࠀࠏࠁࠓ *si ego non transibo;* et ibid. ࠀࠌ · ࠀࠕࠄ · ࠋࠀ · ࠕࠏࠁࠓ *si tu non transibis;* 28, 1. In his actio omnino negatur; ubi vero ab ea eximuntur alteri potius attribuenda, tum negatio praecedit Pronomen, ut Gen. 45, 8. ࠋࠀ · ࠀࠕࠅࠍ · ࠔࠋࠇࠕࠅࠍ · ࠉࠕࠉ *non vos misistis me.* Si vero b) alius idem facere potuerit, aut vere fecerit, tum sequitur Pronomen inserta inter ipsum et Verbum plerumque Particula ࠀࠐ *etiam*, ut Gen. 20, 6. ࠏࠊࠌࠕ · ࠀࠐ · ࠀࠍࠄ *ego etiam cohibui.* Hinc c) expeditus est ordo verborum, quando Pronomen ita repetitum sequitur Verbum, ubi huic nota relationis instructo prior conceditur locus, utpote certam definienti rem, quae ad unum tantummodo spectet, ut Gen. 37, 10. · ࠇࠋࠌࠄ · ࠄࠃࠍ ࠃࠇࠋࠌࠕ · ࠀࠕࠄ *somnium illud*, *quod somniasti tu* nec alius quis.

Annot. Eodem pertinent exempla, in quibus post Verbum plura distinguuntur Subiecta, quorum illud, quod Pronomine indicatur, praestet ceteris, ut Gen. 44, 8. ࠀࠔࠕࠋࠇࠅ · ࠀࠍࠅࠍ · ࠅࠇࠌࠓࠉࠅࠍ

dimissi sunt et ipsi et asini eorum; aut ubi, quae Pronomine indicantur ea sunt, quibus diligentius exponatur, quid potissimum sit intelligendum, ut Num. 14, 9. ࠄࠋࠀ · ࠋࠇࠌࠍࠍ · ࠀࠍࠅࠍ *quia panis noster sunt* s. *erunt* sc. populi terrae. Deut. 20, 15. — Exemplum repetiti Pronominis, e quo concitatius dicendi genus elucet, invenies in Carm. Sam. IV. 4. ࠀࠍࠉ · ࠀࠍࠉ · ࠄࠅࠀ *ego, ego ille* sc. sum.

§. 54.

Pronomina separata cum emphasi quadam ad casus obliquos exprimendos repetita.

1. Haud raro Pronomina personalia repetuntur non sine emphasi quadam in Casibus obliquis, ubi Latini uterentur *inquam* repetito Casu; quod cur hic non fiat, concitatiori orationi erit tribuendum. Sic a) pro Genitivo occurrit Num. 14, 32. ࠅࠐࠂࠓࠉࠊࠅࠍ · ࠀࠕࠅࠍ · ࠉࠐࠋࠅࠍ *et cadavera vestra, vestra* inquam *cadent;* b) pro Dativo Num. 3, 13. ࠋࠉ · ࠉࠄࠅࠍ · ࠀࠍࠉ *mihi sint, mihi* inquam; c) pro Accusativo Gen. 27, 34. ࠁࠓࠊࠍࠉ · ࠀࠐ · ࠀࠍࠄ · ࠀࠁࠄ *benedic mihi, mihi quoque mi pater.*

Annot. Si vero Samaritanus Gen. 4, 26. verba וּלְשֵׁת גַּם־הוּא יֻלַּד־בֵּן vertit: ࠅࠋࠔࠕ · ࠀࠐ · ࠄࠅࠀ · ࠀࠅࠋࠃ · ࠁࠓ, Pronomen ࠄࠅࠀ non explicandum erit per ࠋࠅࠄ = לוֹ, sed ࠋ ante ࠔࠕ potius valet: *quod attinet ad;* quippe qui haud dubie הוֹלִיד legere mallet.

2. Aliter tamen explicandum erit Pronomen absolute ante Verbum positum, quod tum potissimum accidit, cum, quae adduntur, eum unice spectant, de quo sermo est. Ita legitur a) pro Dat. Deut. 18, 14. ࠅࠀࠕࠄ · ࠋࠀ · ࠊࠍ · ࠉࠄࠁ · ࠋࠊ · ࠉࠄࠅࠄ *at tu* i. e. te quod attinet, *non sic tibi tradidit Iova;* b) pro Accus. Gen. 24, 27. ࠀࠍࠄ · ࠁࠔࠁࠉࠋࠄ · ࠍࠂࠃࠍࠉ · ࠉࠄࠅࠄ *ego* i. e. me quod attinet, *in via duxit me Iova.*

§. 55.

Pronomina Suffixa.

A. *Nominis.*

1. In duobus Nominibus ita invicem iunctis, ut alterum in Genitivo sit vertendum, Pronomen Suffixum, cum arctissima utriusque huius Nominis coniunctio haud patiatur ut intercedat aliquid, annectitur Nomini recto, utpote Tertium quoddam accedens, quod alium locum obtinere non possit, licet ad Nomen regens pertinere videatur. Sic legitur Lev. 20, 3. ࠔࠌ · ࠒࠃࠔࠉ *nomen sanctitatis meae* i. e. meum sanctum; Num. 10, 10.

[Samaritan] *sacrificia pacificorum vestrorum* i. e. vestra pacifica. Deut. 1, 41. 26, 15.; Gen. 48, 17. [Samaritan] (= יַד־יְמִינוֹ) *manus eius dextra;* Carm. Sam. I. 2. [Samaritan] *in lege tua magna et vera* pr. veritatis tuae magna; I. 11. II. 21. III. 6. 8. 15.

2. Perraro fieri solet, ut Nomini regenti adiungatur, ut Num. 25, 12. [Samaritan] *foedus meum pacis* i. e. pacem, salutem afferens; ita ut difficile non sit hanc mutatam affigendi rationem explicare, cum Suffixum non tam utrique, quam priori definiendae inserviat.

Annot. Neque tamen ubivis Samaritanus in hac re Hebraeum est secutus; nam Lev. 6, 10. verba מִדּוֹ בַד reddidit [Samaritan] *vestes linteae*, ac si legisset מַדֵּי; et Deut. 32, 43. pro אַדְמָתוֹ עַמּוֹ habet [Samaritan] *terra populi sui* Suffixum in אַדְמָתוֹ pleonasticum negligens. Circumscribitur adeo Suffixum Praepositione [Samaritan] (cf. §. 84. 4. d.) in Carm. Sam. V. 4. [Samaritan] *causa nostra;* ad quem locum vid. Gesenius ibid. p. 86.; aut exprimitur ut apud Syros et Chaldaeos nova Pronominis possessivi forma [Samaritan], de qua recentiori linguae interdum peculiari et cum Suffixis iuncta iam §. 13. 2. Annot. exposuimus. Exempla, quae e Carm. Samarit. suppeditantur persuadent nobis, peculiarem alicuius rei vel virtutis significari possessionem, quae in aliquo sit et permaneat perperam alteri tribuenda, ut III. 12. [Samaritan] *non est numen divinum praeter tuum* i. e. nullus est praeter te Deus; aut legitur praecedente [Samaritan] ante Nomen ita, ut Genitivus relativi *cuius* exprimatur, ut I. 20. [Samaritan] *cuius est omnis gloria* i. e. gloria, quae ei soli competit; II. 1. [Samaritan] *cuius est divinitas (tua)* i. e. tibi, cui soli divina maiestas est concedenda. Meri Pronominis possessivi notionem obtinet VI. 20. [Samaritan] *omnia mea sunt et a me* sc. originem ducunt.

3. Cum autem Abstractum cum Concreto ita quoque in Genitivo iunctum esse possit, ut sub hoc intelligatur is, a quo velut auctore sese exserat Abstracti notio in alterum *(Genitivus obiectivus)*, nec in Suffixo haec vis desideratur, ut Gen. 9, 2. [Samaritan] *pavor vestri et timor vestri* (vor euch); Exod. 23, 27. Num. 21, 20. Deut. 2, 25. 11, 25. Carm. Sam. III. 5. [Samaritan] *fides tua* i. e. tibi habita.

4. Idem Suffixum, quod ad plura refertur Nomina, singulis est affigendum, ut Gen. 7, 7. [Samaritan] *ingressus est Noachus et filii eius et uxores filiorum eius;* 8, 16. 18.; Deut. 28, 32. [Samaritan] *filii tui et filiae tuae;* quam legem a Samaritano adeo servatam vi-

demus, ubi ab Hebraeo negligitur Exod. 15, 2., quo loco verba Hebraica עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ redduntur: ࠏࠔࠔࠍࠉ · ࠅࠍࠁࠔࠍࠉ · ࠉࠄࠅࠄ *fortitudo mea et sors mea est Iova.*

B. *Verbi.*

Suffixum Verbo annexum *Obiectum*, ut plurimum *Accusativum* exprimit, ut Gen. 8, 9. ࠅࠍࠎࠁࠄ *et sumsit eam;* 23, 8. ࠔࠒࠅࠍࠉ *audite me*, et ut in Nominibus, ita in Verbis copula ࠅ inter se iunctis repetitur, ut Deut. 4, 31. ࠋࠀ · ࠉࠓࠐࠉࠍࠊ · ࠅࠋࠀ · ࠉࠇࠁࠋࠍࠊ *non relinquet te, nec perdet te;* interdum tamen ponitur quoque pro *Dativo*, ut Gen. 20, 6. ࠉࠄࠁࠕࠉࠊ *dedi tibi;* 31, 7.; 33, 10. ࠅࠕࠓࠉࠍࠉ *et placebis mihi;* Exod. 4, 24. 27. ࠅࠐࠂࠏࠄ *et occurret ei;* 18, 19. ࠀࠌࠋࠊࠍࠊ *consulam tibi;* 21, 2. Num. 18, 2.; aut *aliis Casibus* Praepositione quadam explicandis, ut Gen. 43, 9. ࠀࠏࠓࠁࠍࠄ *spondebo pro illo;* Deut. 33, 11. ࠌࠉ · ࠉࠒࠉࠌࠍࠄ *quis insurget in eum.*

§. 56.

De Numero et Genere Pronominum Personalium tam separatorum, quam Suffixorum.

1. Pronomen 3. Sing. tam separatum, quam Verbo suffixum usurpatur interdum ut apud Hebraeos pro *Neutro* et quidem a) *Masculinum* Exod. 34, 10. ࠍࠅࠓࠀࠉ · ࠄࠅࠀ · ࠃࠀࠍࠄ · ࠏࠁࠃ · ࠏࠌࠊ *terribile est id, quod tecum faciam;* Deut. 7, 25. ࠄࠋࠀ · ࠕࠅࠏࠁࠕ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠀࠋࠄࠊ · ࠄࠅࠀ *nam abominatio Iovae Deo tuo hoc est;* et Plurali praecedente Exod. 32, 16. ࠋࠅࠇࠉࠄ · ࠏࠅࠁࠃ · ࠀࠋࠄࠉࠌ · ࠄࠅࠀ *tabulae, opus Dei hoc* i. e. sunt illae. Licet autem Suff. 3. Sing. m. haud differat a 3. Sing. fem., tamen, cum Samaritanus in his vestigia textus Hebraei premat, nemo dubitabit, quin et hic Hebraeum imitatus fuerit, ut Num. 24, 13. ࠃࠉࠌࠋࠋ · — ࠏࠌࠉ · ࠉࠕࠄ · ࠀࠌࠋࠋࠄ *quod dixerit mihi, hoc* (אֹתוֹ) *dicam.* Similia leguntur Lev. 10, 3. b) *Femininum* Gen. 47, 26. ࠔࠅࠄ · ࠉࠕࠄ · ࠉࠅࠎࠐ · ࠋࠇࠋࠒ *posuit hoc* (אֹתָהּ) *Iosephus in statutum* i. e. constituit.

Annot. Discedit tamen aliquoties ab Hebraeo, ut Num. 23, 19. ubi Suff. Verbi יְקִימֶנָּה haud redditur verbis: ࠌࠋࠋ · ࠅࠋࠀ · ࠌࠒࠉࠌ *loquitur nec praestabit.* Negligentiae autem tribuendum erit, si quando Suffixa masc. ad Nomina fem. referantur, ut Exod. 1, 21. ࠅࠏࠁࠃ · ࠋࠅࠍ · ࠁࠕࠉࠌ *et exstruxit iis* (= לָהֶם sc. obstetricibus) *domos*, licet Verbum praecedat fem. Idem observatur Num. 10, 2., ubi

post verba [Samaritan] · [Samaritan] *duae tubae* non modo Verbum legitur masc., sed etiam [Samaritan] sequitur, quamvis v. 3. recte habeat [Samaritan], in quo utroque imitatus est Hebraeum. Conferatur praeterea Exod. 36, 14. quo loco legimus praeeunte Hebraeo [Samaritan] (= יְרִיעֹת) *cortinae*, ad quam vocem in fine versus respicitur Pronomine [Samaritan] = אַתֶּם; et Lev. 3, 4., ubi Samaritanus עֲלֵיהֶן vertit [Samaritan] *super eos* sc. [Samaritan] *renes;* aut Deut. 27, 2. quo loco [Samaritan] refertur ad [Samaritan] *lapides*, dum v. 3. recte legitur [Samaritan], et hic secutus Hebraeum. Num. 36, 6.

2. Praecedente Nomine collectivo haud raro sequuntur Suffixa Plur., ut Exod. 19, 25. [Samaritan] *descendit Moses ad populum eique* (iis) *dixit* Lev. 9, 22. Idem valet de Nominibus abstractis, sub quibus homines intelliguntur, ut Num. 16, 21. [Samaritan] *separate vos a congregatione ista, nam consumam eam* (eos); v. 46.

Annot. Idem animadvertitur Verbo in Sing. praecedente, ut Deut. 23, 3. [Samaritan] *decima generatio non ingredietur* (Pron. pleonast. de quo vid. §. 57. 3.). Similiter explicandus est locus Exod. 23, 27., ubi reperiuntur verba [Samaritan] *occidam omnem populum*, *ad quem* (quas) *ibis*, quia Verbum *eundi* postulat potius, ut terras populorum intelligas. Contra ubi sub urbibus aut regionibus incolae earum intelliguntur, Suffixum sequitur masc.; sic Deut. 3, 6. in verbis [Samaritan] *internecione delevimus eos* Suffixum respicit ad [Samaritan] *urbes*. Ne vero offendat aliquis Num. 15, 28. in verbis [Samaritan] *anima*, *quae peccavit* sequente [Samaritan] *pro ea* (eo), sciat, Singularem hic esse explicandum *quotiescunque singuli peccaverint*.

3. Idem valet antecedente Singulari a) rei, qua plures utuntur singuli, ita ut eorum quisque ea instructus esse debeat, ut Lev. 10, 1. *Sumserunt filii Aaronis Nadab et Abihu* [Samaritan] *quisque thuribulum suum et posuerunt in iis ignem;* aut ubi b) plura varii Generis Nomina iunguntur, Suff. refertur ad Masc. utpote praestantius, quod vel α) si sunt Singularia, sequitur in Sing., ut Lev. 13, 29. [Samaritan] *vir aut mulier si fuerit in eo*, quoniam hic singuli per se seorsim spectantur; aut β) si Pluralia sunt, itidem Suff. Plur. masc. praefertur, ut Num. 7, 6. *Et accepit Moses* [Samaritan] *plaustra et boves et dedit eos.*

Annot. Quando autem Nomina varii Generis in regimine sunt iuncta, Suffixum Plur., si collective sunt capienda, refertur a) ad

Nomen regens, ut Lev. 2, 12. ࠒࠓࠁࠍ · ࠓࠀࠔࠉࠕ · ࠕࠒࠓࠉࠁࠅ · ࠀࠕࠌ *munus primitiarum offeretis eas* (eos); aut b) si sunt eiusdem Generis, Suffixum Sing., quatenus cuique per se spectato convenit, usurpatur, ut Deut. 17, 1. ࠔࠅࠓ · ࠀࠔࠓ · ࠉࠄࠉࠄ · ࠁࠅ · ࠌࠅࠌ *bos et ovis, in quo fuerit macula.* Interdum legitur Suff. Sing. pluribus Nominibus Sing. praecedentibus, ut Lev. 22, 21., ubi ࠁࠅ referendum est ad ࠆࠁࠇ · ࠔࠋࠌࠉࠌ *sacrificium eucharisticum*, ad quod hic prae ceteris respicitur.

§. 57.

Ellipsis et Pleonasmus Suffixorum.

1. Omittuntur Suffixa ex orationis nexu facile supplenda aut repetenda. Huc pertinent a) Suffixa *Nominum*, ut in ࠀࠁࠄ quod saepissime adhibetur pro ࠀࠁࠉ *pater meus* (cf. §. 45. 2. Annot. 3.), quandoquidem scilicet vix alius pater intelligi possit, nisi eius, qui loquitur, adeoque ubi aliud Nomen cum eodem Suff. per copulam ࠅ adiungitur, ut Gen. 47, 1. ࠀࠁࠄ · ࠅࠀࠇࠉ *pater meus et fratres mei* (cf. 55. 1, 4.), b) quae *Infinitivis* accedere deberent, ut Gen. 6, 19. ࠋࠄࠇࠉࠅࠕ *ad vitam servandam* sc. eorum i. e. animalium, quae in arcam reciperentur, aut omnino Verbis, ut Exod. 2, 25. *et vidit Deus Israelitas* · ࠅࠉࠃࠏ ࠀࠋࠄࠉࠌ *et cognovit* (eos) *Deus.*

2. Interdum Suffixa Syrorum more Verbis pleonastice annectuntur, quo magis dilucida fiat oratio, ut Lev. 25, 46. · ࠀࠉࠔ · ࠁࠀࠇࠉࠅ · ࠋࠀ · ࠕࠓࠃࠄ · ࠁࠅ *vir fratri suo non dominetur* (ei); ubi verborum ordo nominatim Obiectum Verbo suo praemissum postulare videtur, ut repetatur. In aliis locis, ut Num. 32, 33. ࠅࠉࠕࠍ · ࠋࠄࠌ · ࠌࠔࠄ · ࠋࠁࠍࠉ · ࠓࠀࠅࠁࠍ *dedit* (iis) *Moses filiis Ruben* i. e. Rubenitis, appositionis speciem praebent verba Pronomen sequentia et Lev. 14, 6. ࠅࠀࠕ · ࠄࠑࠐࠅࠓࠄ · ࠄࠇࠉࠄ · ࠉࠒࠇ · ࠀࠕࠄ *et passerem sumat vivum* (eum) ideo repetitum est, quoniam plura praeterquam sequuntur, quae sumturus erat sacerdos, dum passerem ab eo, qui illa afferret, acciperet. Neque tantum hic pleonasticus Suffixorum usus deprehenditur in Verbis, sed etiam, licet perraro in Nominibus vicissim iunctis, ut Carm. Sam. V. 6. ࠁࠍࠉࠄࠌ · ࠏࠁࠃࠉࠊࠌ *filii servorum tuorum* VI. 22.

Annot. Exstant tamen quoque exempla, in quibus Samaritanus deserit Hebraeum, ut Exod. 2, 6. ubi verba Hebraea וַתִּרְאֵהוּ אֶת־הַיֶּלֶד redduntur ࠅࠕࠓࠀ · ࠀࠕ · ࠄࠉࠋࠃ et *vidit puerum.*

3. *Dativus pleonasticus* frequenter additur Verbis; qui qui-

dem ad personam Verbi s. Subiectum relatus a) vel indicat, facere aliquem aliquid, quo saluti prospiciat suae, aut quod solus fecisse credatur, ut Gen. 21, 16. ࠅࠋࠊࠕ · ࠅࠕࠁࠕ · ࠋࠄ *et abiit et sedit* (sibi); 11, 2. ࠁࠌࠈࠋ · ࠋࠅࠍ *cum proficiscerentur* (sibi i. e. ipsi soli); Exod. 18, 27. Lev. 23, 15. ࠕࠌࠍࠅࠍ · ࠋࠅࠊࠅࠍ *numerabitis* (vobis); Deut. 23, 2., vel inprimis b) *Imperativis* ita accedit, ut is, qui alloquitur alterum, hunc velit incitare ad agendum, quo sibi consulat, ut Gen. 12, 1. ࠋࠊ · ࠋࠊ *abi* s. *egredere* (tibi) 22, 5. Exod. 20, 22. ࠏࠆࠓࠅ · ࠋࠅࠊࠅࠍ *revertimini* (vobis); Num. 10, 10. ࠈࠋࠅ · ࠋࠅࠊࠅࠍ *proficiscimini* (vobis); 13, 2. ࠔࠋࠇ · ࠋࠊ *mitte* (tibi) Num. 24, 11. ࠏࠒࠓ · ࠋࠊ *fuge* (tibi) Gen. 27, 43.

Annot. De loco Deut. 23, 3. vid. supra §. 56, 2. Annot., cui addatur v. 8. in quo verba ࠉࠉࠏࠋ · ࠋࠄࠅࠍ respiciunt ad Plur. ࠁࠍࠉࠌ. Perraro autem eiusmodi Dativus adiungitur aliis linguae partibus, ut Gen. 31, 41. ࠃࠍ · ࠋࠉ · ࠏࠔࠓࠉࠌ · ࠔࠕࠄ · ࠁࠁࠉࠕࠊ *hos* (mihi) *viginti annos in domo tua* sc. sêrvivi tibi, ubi ࠋࠉ Subiecto maiore cum emphasi efferendo inservit. Suffixum denique, quod probatur Hebraeis in formulis בֶּן־שְׁנָתוֹ et בַּת־שְׁנָתָהּ non deprehenditur apud Samaritanos, cum ࠔࠕࠄ Status emph. utrique proprius non confundendus sit cum ࠔࠍࠕࠄ *annus eius*.

§. 58.

Aliae quaedam Pronominum Personalium proprietates.

1. Interdum *Pronomen separatum* non ad proximum, sed ad remotius refertur Nomen, ut Gen. 10, 12. ࠁࠉࠍ · ࠍࠉࠍࠅࠄ · ࠅࠁࠉࠍ · ࠋࠒࠔࠄ · ࠄࠉࠀ · ࠒࠓࠕࠄ · ࠓࠁࠕࠄ *inter Niniven et inter Lachisam; illa est civitas magna.* Quemadmodum autem Hebraei Pronominis loco repetunt Nomen ipsum, ad quod illud referatur, ita quoque Samaritanus sequitur textum Hebraeum Gen. 16, 16., ubi leguntur verba: ࠀࠁࠓࠌ · ࠁࠍ · ࠕࠌࠍࠉࠌ · ࠔࠕࠄ · ࠅࠔࠕ · ࠔࠍࠉࠍ · ࠁࠌࠉࠋࠃ · ࠄࠂࠓ · ࠉࠕ · ࠉࠔࠌࠏࠀࠋ · ࠋࠀࠁࠓࠌ *Abrahamus octoginta sex annos natus erat, cum pareret Hagar Ismaelem Abrahamo* (pro ࠋࠄ *ei*). Cf. 12, 5.

Annot. Devitavit autem Samaritanus hanc repetitionem Gen. 5, 1., ubi pro altero אֱלֹהִים posuit ࠌࠋࠀࠊࠉࠄ i. e. *angeli*, more suo omnem corporis humani similitudinem a summo Deo removens. Cf. *Gesenius* De Samarit. theol. p. 13. sq.

2. Pronominum 1. et 2. Sing. et Plur. loco in colloquiis cum

nobilioribus utuntur Samaritani perinde ac Hebraei atque Syri Nominibus [Samaritan] *dominus* et [Samaritan] *servus* ita, ut cum Suff. primae personae [Samaritan] exprimatur Pronomen *tu;* cum Suff. 2. personae [Samaritan] et [Samaritan] autem reddantur Pronomina *ego* et *nos*, aut ubi oratio ad plures dirigitur, [Samaritan] *servus vester* et [Samaritan] *servi vestri* adhibentur. Possunt autem ita omnes Casus reddi a) *Nominativus* Gen. 44, 7. [Samaritan] *quare loquitur Dominus meus* i. e. quare loqueris; 44, 32. [Samaritan] *servus tuus spopondit* i. e. ego spopondi; 46, 34. [Samaritan] pr. *viri pecorum sunt servi tui* i. e. pastores nos sumus, 47, 3. 42, 10. 11. 13. b) *Genitivus* Gen. 19, 2. [Samaritan] *devertimini quaeso ad domum servi vestri* i. e. meam. 44, 16. [Samaritan] *Deus invenit iniquitatem servorum tuorum* i. e. nostram; c) *Dativus* Gen. 44, 16. [Samaritan] *quid dicamus Domino meo* i. e. tibi; 44, 21. [Samaritan] *dixisti servis tuis* i. e. nobis; d) *Accusativus* Gen. 44, 19. [Samaritan] *Dominus meus interrogavit servos suos* i. e. interrogasti nos; e) cum Praepositionibus aliis leguntur hae formulae Gen. 44, 18. [Samaritan] *ne exardescat ira tua in servum tuum* i. e. ne irascaris mihi; Exod. 4, 10. [Samaritan] *cum servo tuo* i. e. mecum; cum [Samaritan] Gen. 18, 5.; cum [Samaritan] Gen. 44, 9.

II. Pronomen relativum.

§. 59.

De vulgari Pronominis relativi usu.

Ea Periodi verba, quae a relationis nota [Samaritan] (cf. §. 15.) incipiunt, appositionis instar accedunt, et, cum minorem efficiant eius partem, eo facilius intelliguntur, quo certius compertum habemus Nomen, cui definiendo inserviunt. De quo ne dubitetur curavit lingua, ut relativum [Samaritan] proximum post illud occuparet locum. Praefigitur autem

1. simpliciter Verbo, in quo consentit Subiectum cum Nomine, ad quod relatio illa respicit, ut Gen. 15, 17. [Samaritan] *lampas ignis, quae transiit;* 4, 11. [Samaritan] *terra, quae aperuit os suum;* 6, 20. [Samaritan] *ex omni, quod repit.* Quando vero

2. in Obiectum transiit, tum praeterea adiungitur Verbo Suf-

fixum Genere atque Numero Nominis conveniens, ut Deut. 4, 46. [Samaritan text] *Sichon — — quem interfecit Moses;* quod tamen negligitur, ubi relatio paucis comprehenditur verbis, nec intermissis, ut ex allato apparet exemplo, quae postulant, ut addito Suffixo oratio magis perspicua fiat. Sic legitur Gen. 2, 8. [Samaritan text] *hominem, quem formaverat* 1, 31. [Samaritan text] *omnia, quae fecerat;* 12, 1. 6, 2. Suffixum autem

3. semper est addendum, ubi relatio vel Genitivum exprimit, vel cum Praepositione, quae separatim a [Samaritan text] cum Suffixo post Verbum sequitur, antecedentibus adiungitur, ut Lev. 14, 32. [Samaritan text] *cuius manus non assequetur;* Deut. 28, 49. [Samaritan text] *cuius linguam non audies;* 8, 9.; cum [Samaritan text] Gen. 24, 14. [Samaritan text] *puella, cui dixero;* Exod. 32, 13. [Samaritan text] *quibus iurasti,* Lev. 25, 31.; cum [Samaritan text], Gen. 21, 23. [Samaritan text] *in qua* (sc. terra) *peregrinatus es;* 19, 29. [Samaritan text] *in quibus* (sc. urbibus) *habitaverat Lot;* 41, 38. 42, 38. 44, 5. et alibi saepius; cum [Samaritan text] Lev. 15, 16. [Samaritan text] *e quo* (sc. viro) *prodierit;* 22, 4. 27, 9.; cum [Samaritan text] Exod. 3, 5. [Samaritan text] *super quo* (sc. loco) *stas;* 8, 21. 22. Gen. 24, 42.; 28, 13.; Lev. 21, 10. [Samaritan text] *super cuius caput effusum est oleum;* cum [Samaritan text] Gen. 44, 9. [Samaritan text] *apud quem invenietur;* cum [Samaritan text] Lev. 17, 7. [Samaritan text] pr. *post quos* (sc. daemones) *fornicabantur* i. e. quos coluerunt; cum [Samaritan text] Gen. 24, 40. [Samaritan text] *coram quo ambulavi.*

Annot. Cum igitur mera sit annectendi particula, legitur quoque ante Pronomina et Nomina Praepositionibus distincta, quae velut notiones secundariae Nominibus praecedentibus adiunguntur, ut Gen. 14, 17. [Samaritan text] *reges, qui cum eo* (erant) = οἱ σὺν αὐτῷ; 29, 9. [Samaritan text] *oves, quae patri eius* (τὰ τοῦ πατρός); 33, 18. [Samaritan text] *urbs Sichem, quae* (sita est) *in terra Canaan* = ἡ ἐν τῇ γῇ etc. cf. Carm. Sam. I. 13. [Samaritan text] *a quo.* — Interdum paullo remotius a [Samaritan text] legitur Nomen, quod ad illam relationem pertinet, cum Suff., ut Deut. 19, 1. [Samaritan text] *populi, quorum terram tibi dedit Iova Deus tuus;* unde factum est, ut in eiusmodi locis intellectu paullo difficilioribus pro Suffixo quoque Nomen ipsum, ad quod illud referendum sit, repetatur, ut Gen. 13, 16. [Samaritan text] *et ponam* (s. faciam) *filios tuos sicut pulverem terrae; quem si quis numerare potest, etiam filios tuos*

numerabit. Interdum circumscribit [Samaritan] Suffixum, ut Lev. 16, 6. [Samaritan] *peccatum quod ei* (est) i. e. eius v. 11.; aut prorsus redundat ab initio Stropharum, quae praecedentibus annectuntur. (Cf. Gesenius Carm. Sam. p. 43.); aut inservit explicationi, ut Carm. Sam. III. 22. [Samaritan] *tu enim potes* et alibi V. 2.

4. Quando relatio spectat ad locum, quo quis versatur quove sese contulerit aut unde exierit, *Adverbia loci demonstrativa* itidem praecedente [Samaritan] mutantur in *relativa;* ut a) [Samaritan] *ibi;* Gen. 13, 14. [Samaritan] *e loco, ubi tu* (sc. stas); 19, 27. 21, 17. 33, 19. et alibi; b) [Samaritan] *eo*, ut Gen. 20, 13. [Samaritan] *omni loco, ad quem veniemus;* Deut. 23, 20. c) [Samaritan] *inde;* ut Gen. 24, 5. [Samaritan] *unde egressus es;* Deut. 11, 10.

Annot. Interdum [Samaritan] quoque omittitur, ut Gen. 35, 13. 14. [Samaritan] *quo loco eum allocutus fuerat;* alibi tamen illud iterum recepit, ubi nec in textu Hebraeo deesset, ut c. 40, 3. — Interrogandi vim adimit Pronomini [Samaritan] Gen. 21, 22. [Samaritan] *in omnibus, quae facis;* Carm. Sam. II. 20.; aliisque, quas sequitur interrogandi particulis, ut Carm. Sam. I. 10. [Samaritan] *ubi quietem paravit;* III. 16. [Samaritan] *ex eo, ubi nihil erat;* III. 17.; et ubi praefigitur Pronomini [Samaritan], respondet Syrorum ܗܘ *ille, is ipse*, ut Gen. 9, 3. 39, 6., quod adeo contrahitur in [Samaritan] = [Samaritan] Carm. Sam. IV. 4. [Samaritan] *ille est virtus;* et ibid. [Samaritan] *ille quondam proclamabit*, et alibi.

5. Ante *Participia* obtinet notionem magis *demonstrativam* et respondet Hebraeorum articulo iisdem praefixo, ut Exod. 29, 13. [Samaritan] *adeps operiens* (=הַמְכַסֶּה); aut ita usurpatur, ut Nomine, ad quod referatur haud antecedente, at ex orationis nexu elucente, incipiat periodum, ut Num. 19, 8. [Samaritan] *qui combusserit eam* (vaccam) = הַשֹּׂרֵף; v. 11. Quemadmodum autem in his vim demonstrativam sibi vindicat, a qua relatio ad certum quendam separari nequeat; ita quoque sive incipiat periodum, sive cum antecedentibus cohaereat, praeeuntibus aut praefixis sibi Praepositionibus utriusque Pronominis *(is, qui)* tenax est notionis, ut Gen. 31, 32. [Samaritan] (eum) *apud quem inveneris;* 34, 28. [Samaritan] (ea) *quae in urbe* sc. erant; Num. 22, 6.; inserta adeo negatione, ut Exod. 20, 22. [Samaritan] (ea) *quae non praecepi ei.* Ubi autem Nomen accedit Praepositione itidem iam distinctum, tum cum sua Praepositione separatim scribitur, ut [Samaritan] = [Samaritan] Exod. 29, 26. [Samaritan] *de eo, quod est Aaronis* v. 27.

6. Cum denique, ut iam supra dictum est, mera sit relationis Particula, non modo adiungitur tertiae, sed etiam primae et secundae personae, ut Lat. *qui, der ich* etc.; quo sensu legitur Gen. 45, 4. ࠃࠆࠁࠍࠕࠅࠍ · ࠉࠕࠉ *quem vendidistis* (me); 31, 13. ࠃࠍࠃࠓࠕ · ࠋࠉ *cui vovisti* (mihi); Num. 22, 30. ࠃࠀࠓࠊࠁࠕ ࠏࠋࠉ *qua vectus es* pr. super qua (me) equitasti; Deut. 5, 6. ࠃࠀࠐࠒࠕࠊ *quem* (te) *eduxi.* Carm. Samarit. II. 8. ࠃࠋࠉࠕ ࠇࠊࠌ · ࠋࠄ · ࠔࠓࠅࠉ *cuius nemo novit principium* sc. tui: et ibid. ࠃࠋࠉࠕ · ࠋࠄ · ࠎࠅࠐ · ࠅࠋࠀ · ࠏࠒࠁ *cui* (tibi) *neque finis neque terminus.*

§. 60.

De Ellipsi et reliquis Pronominis relativi proprietatibus.

1. Quam vulgo dicunt Pronominis relativi *Ellipsin*, nemo non facile ad laxiorem minoris periodi partes inter se connectendi rationem retulerit, qui meminerit, ࠃ esse externam fere relationis nonnisi particulam, quae interdum illaeso sensu abesse quoque possit. Cognoscitur praeterea hic linguae idiotismus facile ex verborum ordine, ita ut non tam mutilata appareat oratio, quam interno potius sensu arctissime connexa, ut Gen. 15, 13. ࠁࠀࠓࠏ ࠋࠉࠕ · ࠋࠅࠍ *in terra* (quae) *non est iis* i. e. non sua; Deut. 32, 17. ࠀࠋࠄࠉࠌ · ࠋࠀ · ࠇࠊࠌࠅࠍࠅࠍ *Dii* (quos) *non noverunt eos* i. e. iis ignoti; v. 20. ࠁࠍࠉࠍ · ࠋࠀ · ࠄࠉࠌࠍࠅ · ࠁࠅࠍ *filii, in* (quibus) *iis non est fides* i. e. haud fideles Num. 24, 6.; et quemadmodum ex his Adiectivi notio elucet, ita simile quid quoque animadvertitur in reliquis exemplis, in quibus haec verba Genitivi instar accedunt, Exod. 6, 28. ࠅࠄࠅࠄ · ࠁࠉࠅࠌ · ࠌࠋࠋ *et factum est die,* (quo) *locutus est* i. q. loquendi Deut. 4, 15. 17, 18. et notionem Status emph. referunt praedicato clarius distincti. Ubi vero haec *Ellipsis* observatur post Verbum, quae ita annectuntur verba, constituunt *Obiectum* arctius cum Verbo sine hac relationis nota iungendum, ut Num. 23, 8. ࠌࠄ · ࠋࠈࠏ · ࠋࠀ · ࠋࠄࠏࠄ · ࠀࠋࠄ · ࠅࠌࠄ · ࠀࠎࠌࠐ · ࠋࠀ · ࠀࠎࠌࠐࠄ · ࠉࠄࠅࠄ *cur maledicam, cui non maledixit Deus, et cur detestabor, quem non detestatus est Iova.* Idem observatur post Pronomen demonstr., quando sequentia vel Nominis notioni propius accedunt, ut Gen. 43, 16. (15.) ࠋࠃࠍ · ࠏࠋ · ࠁࠉࠕࠄ *ei,* (qui) *super domum ipsius* i. e. praeposito s. praefecto domui; 44, 4. vel Adiectivum aut Participium exprimunt, si Nomen Pronomine demonstrativo est

distinctum, ut Exod. 15, 16. ࠏࠌ · ࠃࠍ · ࠒࠍࠉࠕ *populus hic* (quem) *acquisivisti* i. e. a te acquisitus, v. 17. Lev. 27, 24.

Annot. Hinc non omittitur post Nomina in Statu regiminis posita, ubi verba, quae a nota relativa incipiunt, utrique explicando sunt adiecta, ut Exod. 14, 13. ࠐࠉࠅࠕ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠃࠉࠏࠁࠃ · ࠋࠅࠊࠅࠍ ࠉࠅࠌࠍ *salus Dei, quam faciet nobis hodie.*

2. Cum autem perinde ࠃ omnino Coniunctio esse possit, hunc quoque eius usum paucis expediamus. Primum huc pertinet, quando ea, quae cum ࠃ sequuntur, in Nominis notionem cadunt, ut a) = *quia, quod*, vel post Verbum sint in Accusativo explicanda; e. g. Exod. 29, 33. ࠉࠀࠊࠋ · ࠉࠕࠅࠍ · ࠃࠐࠋࠇ · ࠁࠅࠍ *comedet ea, quia expiavit cum iis* i. e. cum sint, vel utpote piacula; adeo praecedente ࠉࠕ Deut. 29, 16. ࠀࠕࠅࠍ · ࠇࠊࠌࠕࠅࠍ · ࠉࠕ · ࠃࠏࠁࠓࠍࠍ — — *vos scitis* — — *quomodo* (quod) *transierimus* i. e. transitum nostrum; vel post Nomen in Genitivo, ut Deut. 23, 4. ࠏࠋ · ࠌࠌࠋࠋ · ࠃࠋࠀ · ࠒࠃࠌࠅ *propterea quod non praevenirent* s. *occurrerent* pr. propter rem etc. Inprimis autem b) adiungitur Praepositionibus; quae, cum proprie nec nisi Infinitivo velut Nomini praeire possent, cum Verbo finito coniunctae particula ࠃ opus habent. Pertinent huc ࠊࠌࠅ · ࠃ Gen. 34, 12. ࠊࠌࠅ · ࠃࠕࠉࠌࠓࠅࠍ · ࠋࠉ *sicut dixeritis mihi* (=secundum verba vestra); Deut 2, 12. 14. (v. 16. ࠊࠌࠄ · ࠃ *postquam*); ࠏࠋ · ࠃ Deut. 29, 25. ࠏࠋ · ࠃࠔࠁࠒࠅ · ࠉࠕ · ࠒࠉࠀࠌ ࠉࠄࠅࠄ *propterea quod dereliquerunt foedus Iovae;* ࠏࠃ · ࠃ Deut. 3, 20. ࠏࠃ · ࠃࠉࠍࠇ · ࠉࠄࠅࠄ *donec requiem dederit Iova;* Gen. 31, 20. (Hebr. simpliciter עַל); ࠕࠇࠕ · ࠃ *eo quod* Deut. 28, 47

Annot. Sunt tamen loci, in quibus ࠃ omittitur, ut Deut. 2, 15. ࠏࠃ · ࠔࠋࠌࠅ *donec consumerentur.* Praeterea ut Hebr. אֲשֶׁר significat *cum (wenn)* Deut. 11, 27. ࠉࠕ · ࠁࠓࠊࠕࠄ · ࠃࠕࠔࠌࠏࠅࠍ *benedictionem cum audieritis* aut *nam* Deut. 3, 24. ࠃࠌࠍ · ࠀࠋ · ࠁࠔࠅࠌࠉࠄ *nam quis est Dominus in coelo*; Carm. Sam. III. 2. Confidimus magno tuo robori ࠃࠀࠕࠄࠅ · ࠌࠓࠍ *tu enim* (es) *Dominus noster* (Cf. §. 53. 2. Annot.). De ࠃ nota Genitivi vid. §. 84. 4.

III. Reliqua Pronomina.

§. 61.

Pronomen demonstrativum, interrogativum et reflexivum.

A. *Pronomen demonstrativum.*

1. *Pronomen demonstrativum* (cf. §. 14.) sequitur Nomen

suum, licet per se iam satis sit definitum, praefixo ࠄ, quo Hebraeorum articulus redditur (§. 43. Append.), ut ࠉࠅࠌࠄ · ࠄࠃࠍ *hic dies;* ࠀࠓࠏࠄ · ࠄࠃࠄ *haec terra;* ࠌࠌࠋࠋࠉࠄ · ࠄࠀࠋࠉࠍ *haec verba;* quod tantum omittitur Nomine cum Suff. praecedente, ut Exod. 10, 1. ࠎࠉࠌࠍࠉ · ࠀࠋࠉࠍ *signa haec mea*, aut ubi Nomini in regimine additur, ut Gen. 32, 2. ࠌࠔࠓࠉ · ࠀࠋࠄࠉࠌ · ࠃࠍ *castra Dei haec.* De promiscuo usu utriusque Generis in Sing. vid. §. 14. itemque de Adverb. inde formatis.

2. Pronominibus aut Particulis interrogandi ita subiungitur, ut respondeat Graecorum ποτε, Lat. *tandem*, Germ. *denn*, *doch*, *auch*, ut Gen. 27, 21. ࠄࠀࠕࠄ · ࠃࠍ · ࠁࠓࠉ *an tu vere es filius meus (Bist du auch mein Sohn)?* hic sc. quem adesse volo; v. 20. ࠌࠄ · ࠃࠍ · ࠆࠁࠓࠆࠕ *quid tandem festinasti (wie hast du doch geeilet);* 25, 22. ࠋࠌࠄ · ࠃࠍ · ࠀࠍࠄ *cur tandem ego (warum gerade ich)?*

3. Numeris denique additum rem toties iam eadem ratione repetitam aut annos tot deinceps elapsos significat, quot numero comprehenduntur (nostr. *bereits*), ita ut nec sic iacturam propriae suae notionis faciat, ut Num. 14, 22. ࠃࠍ · ࠏࠔࠓ · ࠆࠁࠍࠉࠌ *iam decem vicibus* Num. 22, 28. Deut. 2, 7. ࠃࠍ · ࠀࠓࠁࠏࠉࠌ · ࠔࠍࠄ *his quadraginta annis;* Gen. 31, 38.

B. *Pronomen interrogativum.*

A. De huius Pronominis ࠌࠉ *quis?* ࠌࠄ *quid?* notione vid. supra §. 16. Addantur hic exempla: Gen. 24, 65. ࠌࠍ · ࠂࠁࠓࠄ · ࠆࠄࠉࠄ *quis vir iste?* 21, 17. ࠌࠄ · ࠋࠉࠊ · ࠄࠂࠓ *quid tibi Hagar?* 33, 5. ࠌࠍ · ࠀࠋࠉࠍ · ࠋࠊ *quid haec* (sunt) *tibi?* Reperitur adeo ࠌࠄ ante Personarum Nomina, ut Num. 22, 9. ࠌࠄ · ࠂࠁࠓࠉࠄ · ࠄࠀࠋࠉࠍ · ࠏࠌࠊ *quinam* (pr. quid) *sunt viri isti apud te?* aut sequuntur Nomina cum Suff., ut Gen. 32, 27 · ࠌࠄ · ࠔࠌࠊ *quod est nomen tuum;* 31, 36.

2. Sequitur ࠌࠍ Nomina velut per Genitivum adiunctum, ut Gen. 24, 23. ࠁࠓࠕ · ࠌࠍ · ࠀࠕࠉ *filia cuius tu es?* (cf. §. 16.) aut Praepositiones ei praefiguntur, ut Gen. 32, 17. ࠋࠌࠍ · ࠀࠕࠄ *cuius tu es?* et ibid. ࠋࠌࠍ · ࠀࠋࠉࠍ *cuius sunt ista?*

Annot. Adhibetur quoque in *quaestione indirecta*, ut Gen. 21, 26. ࠋࠀ · ࠇࠊࠌࠕ · ࠌࠍ · ࠏࠁࠃ *nescio, quis fecerit;* 38, 25. et videtur cum Praepositionibus iunctum interrogandi vim amittere; quae tamen non omnino exstingui poterit; nam in verbis Exod. 32, 24. ࠋࠌࠍ ࠃࠄࠁ *cui est aurum* latet quaestio an cui sit, quod proferat aurum;

Carm. Sam. III. 5. ࠄࠆࠊࠄ · ࠋࠌࠍ *ei, qui meretur*; et sic quoque Exod. 22, 27. quae de reddenda veste pignoris loco data leguntur verba ࠉࠔࠊࠁ · ࠁࠌࠄ *in qua dormiat* explicanda sunt: annon est, in qua dormiat. Cf. Exod. 33, 16. et Carm. Sam. II. 6. 21.

C. *Pronomen reflexivum.*

Hoc Pronomen triplici exprimi potest ratione:

1. Cum syllaba ࠀࠕ (=αὐτ᾽ cf. §. 17.) Passivis formandis propria, aeque ac Hebraeorum הִתְ proprie *notionem reflexivam* sibi vindicet, in haud paucis formis Passivis ea servata est, ut Gen. 42, 7. ࠅࠉࠕࠍࠊࠓ · ࠀࠋࠉࠄࠌ *alienum se praestitit iis;* 45, 5. ࠀࠋ · ࠕࠏࠑࠁࠅࠍ *ne affligatis vos;* Num. 6, 2. ࠋࠄࠍࠆࠉࠓ · ࠋࠉࠄࠅࠄ *ut se consecret Deo;* 8, 21. 16, 21. 19, 12. 20, 13. 31, 19. ࠕࠕࠇࠈࠀࠅࠍ *expiabitis vos;* 32, 20. ࠀࠌ · ࠕࠇࠋࠑࠅࠍ *si accinxeritis vos;* Deut. 1, 41. 2, 4. et alibi saepius.

2. Exprimitur Pronomine 3. personae, quando illud Praepositione a Verbo seiungitur, ut Gen. 19, 6. ࠅࠄࠃࠋࠕ · ࠎࠂࠓ · ࠀࠇࠓࠉࠅ *portam clausit post se;* v. 26. 22, 3. ࠅࠉࠒࠇ · ࠀࠕ · ࠔࠍࠉ · ࠍࠏࠓࠉࠅ · ࠏࠌࠅ *sumsit duos servos suos secum;* Deut. 17, 16. ࠓࠒ · ࠋࠀ · ࠉࠓࠁࠄ · ࠋࠅ *verum non multiplicabit sibi;* v. 17. 18.

3. Circumscribitur Nominibus ࠋࠁ aut ࠋࠁࠁ *cor;* ࠍࠐࠔ *anima* Orientalium more, qui, cum quae ad sensum internum spectarent, simplici Pronomine haud assequi sibi viderentur, his uti mallent Nominibus, ubi opus esset Pronomine reflexivo externum hominem excludente, ut Gen. 18, 12. ࠅࠕࠑࠇࠒ · ࠔࠓࠄ · ࠁࠒࠓࠁࠄ *et accusavit se Sara* pr. in corde suo; 27, 41. ࠅࠉࠀࠌࠓ · ࠏࠔࠅ · ࠁࠋࠁࠅ *et dixit* (cogitavit) *Esavus secum;* Deut. 7, 17. 8, 17. 9, 4. 18, 21. Lev. 11, 43. ࠀࠋ · ࠕࠔࠒࠑࠅࠍ · ࠀࠕ · ࠍࠐࠔࠕࠉࠊࠍ *ne contaminetis vos* pr. animas vestras; Num. 30, 3.

Annot. Huc tamen non sunt referenda exempla, in quibus Pronomina aut haec Nomina cum Subiecto Verbi haud congruunt.

IV. Pronomina, quae, cum propria forma destituantur, aliis verbis exprimuntur.

§. 62.

1. Pronomen *is*, *ea*, *id* quomodo in relationis nota comprehendatur, iam supra §. 59, 5. vidimus. Huc accedit ࠌࠉ · ࠀࠔࠓ Exod. 32, 33. ࠀࠔࠓ · ࠇࠈࠀ *is, qui peccavit* s. *quicunque peccaverit.*

2. Pronomen A) *quisque, unusquisque* exprimitur, ubi in antecedentibus de pluribus, ad quos Singulos referatur, sermo est a) Nominibus ࠂࠁࠓ et ࠀࠍࠔ *vir*. Sic Gen. 34, 25. Sumserunt duo filii Iacobi ࠂࠁࠓ · ࠇࠓࠁࠄ *quisque gladium suum;* 40, 5.; Num. 25, 5. ࠒࠈࠋࠅ · ࠂࠁࠓ · ࠉࠕ · ࠂࠁࠓࠉࠅ *occidite quisque viros suos;* Gen. 47, 20. vendiderunt Aegyptii · ࠀࠍࠔ ࠏࠒࠋࠄ *unusquisque agrum suum;* Exod. 1, 1. ࠂࠁࠓ · ࠅࠁࠉࠕࠄ · ࠏࠋࠅ *quisque cum familia sua ingressus est;* b) utroque hoc Nomine bis posito, ut Exod. 36, 4. venerunt omnes sapientes · ࠀࠍࠔ ࠀࠍࠔ · ࠌࠍ · ࠏࠁࠉࠃࠕࠄ *quisque ab opere suo* Lev. 17, 10. c) iterato Nomine, ut Exod. 16, 21. ࠁࠑࠐࠓࠄ · ࠁࠑࠐࠓࠄ *quovis mane.* B) *Quicunque, quisquis*, quod absolute incipit periodum, vertitur a) duplicato Nomine ࠂࠁࠓ, ut Lev. 15, 2. · ࠂࠁࠓ · ࠀࠍ · ࠉࠄࠉ · ࠃࠉࠀࠁ *quicunque seminis fluxu laborat;* b) simplici ࠊࠋ, ut Exod. 22, 19. ࠊࠋ · ࠔࠊࠁ *quicunque coierit*, aut composito ࠊࠋ · ࠌࠍ, ut Gen. 20, 16. ࠊࠋ · ࠌࠍ · ࠏࠌࠊ *quicunque tecum;* aut denique c) per ࠃ ࠌࠍ, ut Exod. 32, 33.; et sequente Verbo aut Nomine sine ࠃ Exod. 24, 14. Carm. Sam. II. 22. similiterque Neutrum *quicquid* per ࠃ · ࠊࠋ, ut Gen. 6, 17. ࠊࠋ · ࠃࠁࠀࠓࠏࠄ *quicquid in terra;* 11, 6. · ࠊࠋ · ࠃࠉࠋࠒࠅࠍ ࠋࠏࠁࠅࠃࠄ *quicquid moliuntur facere.*

3. *Aliquis, siquis, quispiam* redditur a) per ࠀࠍࠔ; sic Exod. 16, 29. ࠋࠉࠐࠒ · ࠀࠍࠔ *ne egrediatur aliquis;* Lev. 1, 2. aut b) per ࠍࠐࠔ Lev. 4, 2. ࠍࠐࠔ · ࠀࠍ · ࠕࠇࠈࠀ *si quis peccaverit;* Lev. 5, 1. 2. 4. 15. 17. Neutrum *aliquid, quicquam* significatur Nominibus a) ࠊࠋࠅࠌ, ut Gen. 18, 14. · ࠄࠈࠌࠉࠓ ࠌࠉࠄࠅࠄ · ࠊࠋࠅࠌ *numquid Deo occultum erit;* 30, 31. · ࠋࠀ ࠕࠕࠍ · ࠋࠉ · ࠊࠋࠅࠌ *non dabis mihi quicquam;* 39, 9. b) ࠌࠌࠋࠋ = דָּבָר (ܡܠܬܐ) Deut. 24, 1. ࠂࠍࠅࠕ · ࠌࠌࠋࠋ *turpe aliquid* pr. turpitudo rei; Exod. 18, 26., rarius c) Praepositione ࠌࠍ, ut Lev. 5, 9. ࠉࠆࠉ · ࠌࠍ · ࠀࠃࠌ *adsperget sanguinis aliquid* pr. de sanguine.

4. *Quidam; nonnulli, aliquot*, a) ubi de hominibus in universum sermo est, exprimuntur per ࠀࠍࠔࠉࠌ, ut Exod. 16, 20. ࠀࠅࠕࠓࠅ · ࠀࠍࠔࠉࠌ · ࠌࠍࠄ *reservarunt quidam inde;* b) ubi certi ordinis homines intelliguntur, adhibetur Praepositio ࠌࠍ, ut Exod. 18, 12. ࠌࠍ · ࠇࠊࠉࠌࠉ · ࠉࠔࠓࠀࠋ *quidam seniorum Israelitarum.* Ubi vero de rebus agitur, tum usurpatur ࠉࠇࠉࠃࠀࠉࠌ = אֲחָדִים Gen. 27, 44. · ࠅࠕࠏࠊࠁ · ࠏࠌࠄ

ࠉࠅࠌࠉࠌ · ࠉࠇࠉࠃࠀࠉࠌ *et habitabis cum eo dies aliquot;* 29, 20.

5. *Nemo, nullus* vertitur a) Nominibus ࠂࠁࠓ, ࠀࠍࠔ, ࠊࠋ cum negatione ࠋࠀ Verbo adiuncta, qua Praedicatum negatur. Hoc autem non perinde habetur, utrum Praedicatum cum negatione incipiat periodum, an post Subiectum sequatur. Priore enim verborum ordine significatur, id, quod negetur, ad omnes pertinuisse, qui Subiecto comprehendantur, ut Num. 31, 49. ࠅࠋࠀ · ࠀࠕࠏࠔࠃ · ࠌࠍࠀࠍ · ࠂࠁࠓ *neque ullus e nobis desideratus est;* Exod. 10, 15. ࠅࠋࠀ · ࠀࠕࠅࠕࠓ · ࠊࠋ · ࠉࠓࠒ *neque ullus relictus est viror;* hinc nonnunquam adhibetur ࠀࠇࠃ, ut Exod. 10, 19. ࠋࠀ · ࠀࠔࠕࠉࠀࠓ · ࠂࠅࠁ · ࠇࠃࠄ *ne una quidem relicta est locusta*, i. e. ad unum omnes perierunt. Subiecto contra antecedente indicatur, aliquid haud faciendum esse ab iis, quos Subiectum designet, ut Lev. 17, 12. ࠊࠋ · ࠍࠐࠔ · ࠌࠍࠅࠊࠅࠍ · ࠋࠀ · ࠉࠉࠊࠋ *nemo vestrum comedet* Gen. 23, 6.; aut omnino aliquid non esse vel fieri, ut Lev. 22, 21. ࠊࠋ · ࠌࠅࠌ · ࠋࠀ · ࠄࠉ · ࠁࠄ *nulla sit macula in iis* (pr. in eo); Exod. 12, 16. ࠊࠋ · ࠏࠁࠉࠃࠄ · ࠋࠀ · ࠉࠕࠏࠁࠃ *nullum opus fiet.* b) Licet autem ࠋࠉࠕ, ut אֵין et ܠܝܬ, nonnisi ante Nomina, Participia et Adiectiva reperiatur, ut Gen. 31, 50. ࠋࠉࠕ · ࠀࠍࠔ *nemo;* Lev. 26, 6. ࠋࠉࠕ · ࠌࠃࠇࠋ *nullus perterrefecit;* Gen. 41, 39. ࠋࠉࠕ · ࠍࠏࠉࠓ · ࠅࠇࠊࠉࠌ · ࠊࠅࠕࠊ *nemo est te intelligentior et sapientior;* tamen aliquoties quoque cum Verbo finito iunctum legitur, ut Gen. 41, 8. ࠋࠉࠕ · ࠀࠐࠔࠓ · ࠉࠕࠅࠍ *nemo fuit, qui illa interpretaretur.* *Nihil* vertitur per ࠌࠋࠅࠌ negatione ࠋࠀ Verbum praecedente, ut Gen. 22, 12. 30, 31. aut ante Praepositionem posita, ut Carm. Sam. I. 4. ࠋࠀ · ࠌࠍ (ࠌࠋࠅࠌ) *ex nihilo.* Cf. Gesenius ad h. l. p. 43. sq.

6. Pro Pronominibus *ipse* et *idem* utuntur Samaritani ࠄࠅࠀ, quod a) sine ࠄ = Hebr. articulo legitur, aut ubi is, qui iam antea nominatus fuerat, ab aliis distinguitur, ut Deut. 18, 5. ࠄࠅࠀ · ࠅࠁࠍࠉࠅ *ipse* sc. sacerdos *eiusque filii;* aut ubi in universum additur aliquid, quod unice ad Subiectum pertinet, ut ibid. v. 6. ࠃࠄࠅࠀ · ࠃࠉࠓ · ࠕࠌࠍ *ubi ipse* sc. Levita *habitat;* b) adiunctum autem ubi illud habet, Nomine emph. praecedente significat *idem, iste*, ut Lev. 20; 4. ࠌࠍ · ࠂࠁࠓࠄ · ࠄࠄࠅࠀ *ab eodem viro* v. 5. Idem valet de rebus, ut Gen. 38, 1. ࠁࠏࠓࠍࠀࠄ ࠄࠄࠉࠀ *eodem tempore;* at nec inusitatum est ࠉࠕࠄ (= ὁ αὐτός, LXX. ἐκεῖνος, cf. §. 14. Annot.), ut Gen. 26, 12. sevit

Isaacus ࠁࠉࠕࠄ · ࠀࠓࠏࠄ *in eadem terra* et invenit ࠁࠉࠕࠄ · ࠔࠕࠄ *eodem anno* v. 24., aut Pronomen demonstr., ut Exod. 12, 8. ࠁࠋࠉࠋࠉࠄ · ࠄࠃࠍ *eadem nocte* v. 12. Quando vero intenditur oratio ad Latinorum *is ipse*, *hic ipse*, ita ut omnis removeatur dubitatio, quin id ipsum, de quo agatur, sit intelligendum, tum adhibetur ࠂࠓࠌ (=עֶצֶם) pr. *os (ossis)*, aut licet rarissime ࠒࠍࠅࠌ (=ܩܢܘܡܐ Carm. Sam. IV. 14. ࠒࠋࠅࠌࠄ cf. ibid. IV. 20.) *substantia*, addito praeterquam sequenti Nomini Pronomine demonstrativo, ut Gen. 7, 13. ࠁࠂࠓࠌ · ࠉࠅࠌࠄ · ࠄࠃࠍ *hoc ipso die* 17, 23. 26. Exod. 12, 17. 51. Lev. 23, 14. 28. 29. et v. 21. ࠁࠒࠍࠅࠌ · ࠉࠅࠌࠄ · ࠄࠃࠍ idem; Exod. 24, 10.; Carm. Sam. V. 17. ࠃࠋࠂࠓࠌࠅࠍ · ࠀࠕࠋࠕࠅ *ut ipsi in discrimen incidant*. De ࠃࠅ hac notione obvio vid. §. 59. 4. Annot. In Carm. Sam. III. 13. reperitur adeo ࠏࠑࠌ · ࠔࠅࠌࠉࠄ *ipsum coelum*.

Annot. De iis, qui a *semet ipsis* (proprio Marte, nec ex ullo pendentes aliquid suscipiunt, recentiores Samaritani *Gesenio* teste in Carm. Sam. p. 65. 66. effinxerunt novum vocabulum ࠌࠍࠍ, quod Hebraeorum מִמֶּן s. מֵאֵת, Syrorum ܩܛ ܠܒ (cf. *Agrellii* Supplementa Syntaxeos Syriacae *Gryphisvaldiae* 1834. p. 197.) Arabum مِنْ عِنْدَ *suopte ingenio, propria auctoritate* cum adiunctis Suffixis comparandum, nec Melitensium dialecto incognitum, reperitur sine Suff. Carm. Sam. III. 1. verbis ࠊࠌࠍࠍ . ࠌࠍ · ࠋࠏࠋࠌ i. e. *quemadmodum a semet ipso est, ita manet in aeternum;* cum Suff. in Lit. Dam. ࠌࠍࠍࠄ i. e. *ex proposito suo, auctoritate sua;* unde eius origo perspicitur.

7. In exprimendo Pronomine *alter — alter* adhibetur a) vel ࠃࠍ — ࠃࠍ, ut Exod. 14, 20. ࠃࠍ · ࠋࠃࠍ *alter ad alterum;* vel frequentius adeo ࠀࠇࠃ — ࠀࠇࠃ, ut Exod. 17, 12. ࠌࠃࠍ · ࠀࠇࠃ · ࠅࠌࠃࠍ · ࠀࠇࠃ *alter ab hac, alter ab illa parte;* 18, 3. 4. 37, 8. 9. 26, 3. ࠇࠃࠄ · ࠋࠂࠅ · ࠇࠃࠄ *altera* (cortina) *alteri;* 36, 10.; aut usurpantur b) Nomina ࠂࠁࠓ et ࠀࠍࠔ sequentibus vicissim ࠇࠁࠓ *socius* et ࠀࠇ *frater;* ut Gen. 11, 3. ࠀࠌࠓࠅ · ࠂࠁࠓ · ࠋࠇࠁࠓࠄ *dixerunt alter alteri;* 26, 31. 31, 49. 43, 33. (32) Gen. 37, 19. ࠂࠁࠓ · ࠋࠀࠇࠉࠅ *alter alteri* 13, 11. 42, 21.; ubi vero alterutrum cum Nomine in Genitivo iungitur, legitur illud in Statu constr., ut Gen. 11, 7. ne audiat ࠀࠍࠔ · ࠉࠕ · ࠋࠍࠅࠕࠕ · ࠇࠁࠓࠄ *alter alterius linguam;* Deut. 25, 11. ࠀࠕࠕ · ࠀࠇࠃ *uxor alterius.*

8. *Talis* redditur particula ࠊ Nominibus aut Pronominibus praefixa, Gen. 41, 38. ࠂࠁࠓ · ࠊࠃࠍ *talis vir;* 39, 11. ࠊࠉࠅࠌࠄ · ࠄࠃࠍ *talis dies* 45, 23. ࠊࠃࠄ *tale;* Lev. 10, 19. ࠊࠀࠋࠉࠍ *talia.*

9. *Qualis* vertitur per ࠃࠊࠅࠕ cum Suffixo Subiecti, ut Gen. 44, 15. ࠂࠁࠓ · ࠃࠊࠅࠕࠉ *vir qualis ego* Exod. 9, 18. ࠃࠋࠀ · ࠄࠉࠄ · ࠊࠅࠕࠄ ࠁࠌࠑࠓࠉࠌ *qualis non fuit in Aegypto;* v. 19. 11, 6.; rarius per ࠃ · ࠊࠌࠄ, ut Exod. 21, 22. ࠊࠌࠄ · ࠃࠉࠔࠅࠉ · ࠏࠋࠉࠅ *qualem* s. *quantam* (sc. multam) *imposuerit ei* sc. maritus.

10. ࠋࠇࠃ denique cum Suff. vertendum est *solus*, ut Num. 11, 14. ࠀࠍࠄ · ࠋࠇࠃࠉ *ego solus;* v. 17. ࠀࠕࠄ · ࠋࠇࠃࠊ *tu solus;* Deut. 1, 9. ࠋࠀ · ࠀࠊࠋ · ࠋࠇࠃࠉ *non potero solus;* v. 12.

Caput secundum.

Syntaxis Verbi.

§. 63.

I. *De Temporibus Verbi in universum.*

In Temporibus exprimendis lingua Samaritana longe simpliciores sequitur leges, quam reliquae dialecti Semiticae, cum neque nisi perraro ut Hebraea et Chaldaea ad *Tempora aoristica* significanda utatur ࠅ *relativo* s. *conversivo* Futuris praefixo, neque ut Syriaca ܗܘܐ adhibeat, licet ceteroquin in omnibus fere cum iis consentiat. Hoc tantummodo animadvertitur discrimen inter *Praeteritum* et *Futurum*, ut illo in universum id, quod perfectum, absolutum et certum est, significetur, hoc ad imperfectum nec satis definitum, aut quod a praecedentibus dependeat, respiciat. Hinc utroque per se non tam certum tempus definitur, quam, modo ne prior ratio mutetur, utrumque omnibus omnino Temporibus adaptari potest.

§. 64.

De usu Praeteriti.

I. *Praeteritum pro variis temporibus adhibitum.*

1. Ponitur a) *absolute*, ita ut actio per se considerata ab altera haud dependeat, ut Gen. 3, 10. ࠉࠕ · ࠒࠋࠊ · ࠔࠌࠏࠕ *vocem tuam audivi* v. 11. 13. 14. 17. 21. 23. 4, 1. 10. 14. etc.

b) pro *Plusquamperfecto* in iis periodi partibus, quae *secundariae* dici possint, quippe praecedente Praeterito contineant actionem, quae prius accidisse cogitanda est, quam illa, quae in Praeterito, cui annectitur, proposita est. Hinc vel adiungitur α) cum [Samaritan] nota relationis, ut Gen. 2, 2. [Samaritan] *perfecit opus suum, quod fecerat;* 3, 1. 28, 18. sumsit lapidem [Samaritan] *quem supposuerat*; 31, 18. abduxit omnia pecora sua omnesque opes suas [Samaritan] *quas acquisiverat;* Num. 12, 1. 13, 33.; vel β) negative expressa causam continet, quare aliquid aliter evenire non potuerit, ut Gen. 2, 5. [Samaritan] *quia nondum pluerat*, quod sc. praecedere debuisset. Neque minus idem animadvertitur γ) in rebus gestis simultaneis, quae, cum priore tempore incepissent, adhuc perdurent, ut Deut. 9, 16. [Samaritan] -- [Samaritan] *et vidi et ecce peccaveratis — et feceratis;* Exod. 4, 31.; aut denique δ) ubi res ita inter se cohaerent, ut accideret aliquid, dum fieret aliud, quod licet non ita multo antecederet, tamen rationem exigat, cur quid sequeretur, ut Gen. 31, 19. [Samaritan] *et Laban abierat*, qua usus occasione Iacobus interim peculium suum abegit. Utuntur denique Samaritani Praeterito c) pro *Aoristo*, Subiecto Hebraeorum more praecedente, ut Gen. 1, 2. [Samaritan] *terra erat;* 4, 1. 29, 17. [Samaritan] *Rahel erat speciosae formae.* Cum autem lingua Samaritana Vau Futuri relativo, s. conversivo tum tantummodo, cum verba aliquatenus cum praecedentibus cohaerent, adhibito haud utatur, tamen in eo consentit cum Hebraea, ut quotiescunque haec aoristica forma cum Subiecto sequenti legeretur, hunc quoque retinuerit in versione sua verborum ordinem; et cum ceteroquin hoc [Samaritan] relativum nuspiam Praeterito suo praefigere neglexerit, ratio hic reddenda erit eorum, quae huic coniunctioni propria esse solent. Hinc utitur eo, quando duae actiones ita inter se cohaerent, ut prior sit semel facta et absoluta, altera illam sequatur aut inde prodeat. Sic legitur a) praecedente Praeterito Gen. 19, 15. [Samaritan] *et cum aurora adscendisset, urgebant* (וַיָּאִיצוּ) *legati;* 21, 1. [Samaritan] *visitavit autem Iova Saram sicut dixerat fecitque* (וַיַּעַשׂ)*;* 24, 35. [Samaritan] *Iova autem benedixit domino meo valde et auctus est et dedit ei* (וַיִּגְדָּל וַיִּתֶּן־לוֹ)*;* quibus in locis Praeterito priori inest temporis

momentum, a quo fieri coeperit id, quod Aoristico tempore significatur cf. Gen. 19, 23. 24. Non tamen sequitur Samaritanus Hebraeum eadem forma tempus futurum denotantem, ut Gen. 19, 9. ubi potius sensum loci secutus utitur Futuro ࠅࠉࠃࠉࠍ (=וַיִּשְׁפֹּט) *et iudicabit.* Deinde adhibetur b) ad ea in universum significanda, quae post factum aliquod secuta sunt, ita ut priora quidem excipiant, neque tamen ex eo temporis momento oriantur, quo Praeteritum praecesserat, ut Gen. 23, 19. 20. ࠒࠁࠓ · ࠀࠁࠓࠄࠌ · ࠉࠕ · ࠔࠓࠄ — — · ࠅࠒࠏࠌ *sepelivit Abrahamus Saram — — et surrexit.* Idem observatur, ubi oratio abrupta denuo excipitur, ut Gen. 22, 24. ࠅࠌࠁࠋࠍࠕࠄ · ࠅࠔࠌࠄ · ࠓࠅࠌࠄ · ࠅࠉࠋࠃࠕ *pellex vero eius nomine Roma peperit.* Exinde apparet, antecedere semper actionem, ad quam referatnr progressus temporis aut cogitationis, nec posse ab initio narrationis aut periodi collocari, quae non quodammodo cum praecedentibus ratione temporis cohaereat. Cum igitur et illud ࠅ sit mere relativum, postponitur quoque aliquoties tempori definito abrupte praecedenti, ut Gen. 22, 4. ࠁࠉࠅࠌࠄ · ࠕࠋࠉࠕࠄ · ࠅࠆࠁࠋ — · ࠉࠕ · ࠏࠉࠍࠉࠅ *die tertio* (et) *sustulit oculos suos.* His adducimur ad aliud, quod longe frequentius occurrit, explicandum. Siquidem cum actio per illud ࠅ facile praecedentibus annecti posset, praecedunt haud raro quaedam verba, quae per se minorem efficiunt periodum, at nil nisi simplicem copulam exprimunt, nimirum ࠅࠄࠅࠄ aut simpliciter, aut nonnullis additis verbis (Hebraeorum וַיְהִי = καὶ ἐγένετο); quibus praemissis sequitur cum eodem ࠅ Verbum actionem praecedentibus annectendam continens. Hoc observatur inprimis, ubi de certo quodam tempore agitur, ut Gen. 19, 34. ࠅࠄࠅࠕ · ࠑࠐࠓࠄ · ࠅࠀࠌࠓࠕ *et factum est mane et dixit* i. e. et mane dixit; 21, 22. 22, 20. ࠅࠄࠅࠄ · ࠁࠕࠓ · ࠌࠋࠋࠉࠄ · ࠄࠀࠋࠉࠍ · ࠅࠀࠕࠇࠅࠉ · ࠋࠀࠁࠓࠄࠌ *et factum est post res istas et nuntiatum est Abrahamo* i. e. et posthac ei nuntiatum est; aut in verbis, in quibus omnino temporis notio inest, ut Gen. 11, 2. ࠅࠄࠅࠄ · ࠁࠌࠈࠋ · ࠋࠅࠍ · ࠌࠌࠃࠍࠏ · ࠅࠀࠔࠊࠏࠅ *et factum est, cum proficiscerentur ex oriente* (et) *invenerunt* i. e. proficiscentes — invenerunt; 12, 14. 19, 17.

Annot. Cum ex supra dictis appareat, cur in hoc dicendi usu Verbum semper primum obtineat locum, non difficile erit dictu, quando illud ࠅ abesse debeat. Hoc fieri solet a) si actionis ratio explicatur, ut Gen. 21, 14. ࠅࠉࠄࠁ · ࠋࠉࠃ · ࠄࠂࠓ · ࠔࠁࠄ · ࠏࠋ · ࠊࠕࠐࠄ *et dedit Hagarae, imposuit eius humero* i. e. humeris imponendo;

aut b) ubi subditur, quod novum aliquid videtur inchoare, ut Gen. 28, 11. ࠅࠉࠋࠍ · ࠔࠌ · ࠊࠉ · ࠁࠀ · ࠄࠔࠌࠔ · ࠅࠉࠒࠇ *pernoctavit ibi; nam sol occiderat et accepit;* nam si hic ࠅࠁࠀ legeretur, occasus sequeretur pernoctationem. Idem valet c) ubi ࠆ inservit Plusquamperfecto denotando, quod nunquam cum ࠅ permutari poterit. Nec tamen reticendum, inveniri aliquoties et apud Samaritanos ࠅ ante Futurum, aoristicam ei tribuens notionem. Loci fere hi sunt: Gen. 3, 9. 7, 23. 9, 8. 13, 3. 29, 3. 34, 20. 38, 11. 50, 11. Exod. 6, 5. 14, 19. Num. 31, 32. Deut. 4, 33. 18, 17. 32, 19. 33, 21.

2. Significationem *praesentis* obtinet *temporis*, si actio quaedam prius semel facta, repeti posse videtur, aut conditio describitur, quam praeterito tempore inchoatam, dum loquimur, adhuc durare animadvertimus; ut Gen. 4, 6. ࠋࠌࠄ · ࠇࠓࠄ · ࠋࠊ *quare irasceris;* aut si conditionem illam, de qua incertum est, quando mceperit, ad finem iam vergere videmus, ut Gen. 48, 19. ࠉࠃࠏࠕࠉ · ࠁࠍࠉ · ࠉࠃࠏࠕࠉ *scio mi fili, scio;* Exod. 3, 19. 23, 9. Num. 11, 5. ࠆࠊࠓࠍࠅ *recordamur;* Deut. 25, 7., inprimis in Verbis intransitivis.

3. Multo frequentius adhibetur pro *Futuro* et quidem a) in promissis aut vaticiniis eventu comprobandis, quae in Praeterito enuntiata perinde sunt habenda, ac si iam evenerint, ut Gen. 15, 18. ࠋࠆࠓࠏࠊ · ࠍࠕࠕࠉ · ࠀࠕ · ࠄࠀࠓࠑ · ࠄࠆࠀࠕ *filiis tuis hanc terram dabo;* Num. 24, 17. ࠃࠓࠊ · ࠊࠅࠊࠁ · ࠌࠉࠏࠒࠁ · ࠅࠒࠌ *orietur stella a Iacobo et surget* etc.; nec minus, ubi indicatur, aliquid, quod antehac a nemine susceptum fuerit, nec futuro tempore auctorem habiturum esse, ut Num. 23, 10. ࠌࠉ · ࠌࠍࠄ · ࠏࠐࠓ · ࠉࠏࠒࠁ *quis numerabit pulverem Iacobi,* licet Samaritanus nec in hoc semper imitatus sit Hebraeum, futuro usus Tempore, ut Gen. 17, 20. ࠄࠍࠄ · ࠁࠓࠊࠕࠉ · ࠀࠕࠅ · ࠅࠄࠐࠓࠉࠕࠉ · ࠀࠕࠅ · ࠅࠄࠓࠁࠉࠕࠉ · ࠀࠕࠅ · ࠁࠌࠀࠃ ࠌࠀࠃ *ecce benedixi ei,* et *augebo* (וְהִפְרֵיתִי) *eum et multiplicabo* (וְהִרְבֵּיתִי) *eum quam maxime;* 40, 14. b) *Futuro* praecedente, quo itidem actio Praeterito expressa perinde habetur, ac si iam evenerit; aut ita cum praecedente Futuro iuncta, ut ab illo separari nequeat. In his ࠅ non est copulativum, sed relativum ut apud Hebraeos, licet apud Samaritanum paucissima huius idiomatis reperiantur exempla pro Praeterito Futurum potius usurpantem, ut Gen. 15, 13. scito, peregrinaturum esse (ࠂࠓ · ࠉࠄࠉࠄ) semen tuum in terra non sua · ࠅࠏࠁࠃࠅࠌ · ࠅࠏࠍࠅ ࠀࠕࠌ pr. *et servient iis et affligent eos* (pro hebraicis וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אֹתָם) i. e. et subiectum ibi fore et afflictum; 24, 4. 50, 24.

Exod. 2, 7. et alibi saepius. Pertinet tamen huc Gen. 39, 9. ࠀࠉࠊ · ࠀࠏࠔࠄ · ࠄࠓࠏࠄ · ࠄࠂࠃࠋࠄ · ࠄࠆࠀࠕ · ࠅࠇࠈࠀࠕࠉ ࠋࠀࠋࠄࠉࠌ *quomodo faciam hoc magnum malum et peccabo contra Deum.* c) in periodis conditionem proponentibus, in quibus factum Praeterito expressum et ࠅ relativo cum praecedentibus iunctum eatenus quidem futurum esse cogitatur, quatenus conditio huic tempori adstringitur, at ex eventu certo ita iam consideratur; ac si iam evenisset. Praecedit autem tum vel Participium notione Futuri, ut Exod. 20, 19. ࠀࠌ · ࠌࠅࠎࠐࠉࠌ · ࠀࠍࠇࠍࠅ · ࠋࠔࠌࠏ · ࠀࠕ · ࠒࠅࠋ · ࠀࠋࠄࠉࠍࠅ · ࠏࠅࠃ ࠅࠌࠕࠍࠅ *si iterum audiamus vocem Dei nostri, tum moriemur;* aut Praeteritum, si subest conditio certum eventum habitura in eo, quod subiungitur altero Praeterito, ut Gen. 44, 22. ࠅࠏࠆࠁ · ࠀࠕ · ࠀࠁࠉࠅ · ࠅࠌࠕ *si reliquerit patrem, morietur* (ille); aut si quae enuntiantur ita sunt comparata, ut tempore futuro aliquid absolutum cogitetur, dum aliud utpote consequens accidere dicatur, ut Exod. 8, 11. ࠅࠎࠓࠅ · ࠄࠑࠐࠓࠃࠏࠉࠌ · ࠌࠌࠊ – ࠓࠒ · ࠁࠉࠀࠓ · ࠕࠔࠀࠓࠍࠄ *et recedent ranae a te — modo in fluvio manebunt* i. e. si recesserunt, ibi remanebunt aut eo redibunt. Denique d) ࠄࠀ = הִנֵּה futuram rem utpote iam certam innuens iungitur cum Praeterito notione Futuri, ut Exod. 9, 3. ࠄࠀ · ࠉࠃ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠄࠉࠕࠄ *ecce manus Dei erit.*

Annot. Neque tamen Samaritanus Hebraeum imitatus est in plerisque locis, in quibus ille Participio usus pro Futuro, sequente Praeterito indicat, id, quod enuntietur Praeterito, licet et ipsum futurum tempus innuat, antecedere factum futuro tempore eventurum. In his etenim locis legitur apud Sam. Futurum, ut Gen. 48, 4. ࠄࠀࠍࠄ · ࠀࠐࠓࠉࠊ · ࠅࠀࠓࠁࠉࠊ · ࠅࠀࠕࠍࠊ · ࠋࠒࠄࠋ · ࠏࠌࠉࠌ *ecce, ego augebo te et multiplicabo te et faciam te* (וּנְתַתִּיךָ) *coetum populorum;* 6, 17. 18. similiterque in quibus tempus futurum indicatur Nomine verbali, ut Deut. 4, 30. ࠁࠑࠓ · ࠋࠊ · ࠅࠌࠑࠀࠅࠊ *si in angustias adductum te invenerint* (= וּמְצָאוּךָ); aut aliis formulis tempus futurum designantibus, ut Exod. 16, 6. ࠏࠓࠁ = ࠏࠓࠁ · ࠅࠕࠃࠏࠅࠍ = עֶרֶב וִידַעְתֶּם *vesperi* (*et*) *cognoscetis* v. 7.; 17, 4. ࠏࠅࠃ · ࠌࠏࠈ · ࠅࠉࠎࠒࠋࠅࠍࠉ *parum adhuc et lapidabunt me* (= וּסְקָלֻנִי).

4. *Pro Futuro secundo* s. *exacto* usurpatur in priore periodi conditionalis parte, si res futuro tempore absoluta et perfecta cogitatur, et vel ita, ut a) ࠀࠌ simpliciter intercedat, ut Num. 30, 11. ࠅࠀࠌ · ࠁࠁࠉࠕ · ࠀࠉࠔࠄ · ࠍࠃࠓࠄ *quod si in domo mariti sui voverit* etc., ubi v. 12. in apodosi sequitur Futurum, utpote ea continens, quae ex praecedentibus necessario oriri debeant; vel

ita, ut b) in Protasi, quae ex pluribus constet partibus, *α*) antecedat Futurum et Praeteritum sequatur, ut Num. 30, 4. 5. ·ࠅࠀࠔࠄ ࠊࠉ · ࠕࠃࠓ · ࠍࠃࠓ · ࠋࠉࠄࠅࠄ · ࠅࠀࠎࠓࠄ · ࠀࠎࠓ — — ࠅࠔࠌࠏ · ࠀࠁࠉࠄ *mulier cum voverit votum Deo et se ligaverit vinculo — — et audierit pater eius*, quo ordine et usu temporum significatur, votum omnino esse rem futuram, singula autem esse temporis momenta, ideoque utpote prorsus absoluta et praeterita consideranda, quod voto sese ligaverit et pater audierit; Exod. 21, 26. 22, 1. 2. 6. 16. Lev. 5, 1. 17. 6, 1. vel *β*) Praeteritum priorem occupet locum et Futurum sequatur, ut Num. 35, 26. 27. ࠅࠀࠌ · ࠉࠑࠀ · ࠉࠑࠀ · — — ࠅࠌࠑࠀ · ࠀࠕࠅ · ࠂࠅࠀࠋ *si vero egressus fuerit — — eumque deprehenderit vindex;* quibus indicatur egressum antecedere debuisse deprehensioni; vel denique *γ*) ut duae actiones sibi opponantur, ubi itidem altera, quae in Praeterito continetur, ratione temporis pro priore habenda erit, ut Lev. 27, 20. ࠅࠀࠌ · ࠋࠀ · ࠉࠂࠀࠋ · ࠀࠕ · ࠄࠔࠃࠄ · ࠅࠀࠌ · ࠌࠊࠓ · ࠀࠕ · ࠄࠔࠃࠄ *si autem non redemerit agrum, sed si vendiderit agrum* cum redemtio postulet, ut res iam antehac vendita fuerit.

II. *Praeterito* quoque *Modi* exprimuntur.

1. Ponitur quidem ab Hebraeis saepius pro *Imperativo*, vel hoc *Modo* vel *Praeterito* antecedente; at Samaritanus in utroque orationis nexu usus est *Futuro*, ut Gen. 6, 21. ࠅࠀࠕࠄ · ࠒࠇ · — — ࠅࠀࠎࠐࠕ · *tu vero cape et colliges* i. e. collige (=וְאָסַפְתָּ — — קַח); 27, 43. 44. 33, 10. 45, 9. Exod. 3, 16. Unicum nonnisi investigavimus locum, in quo Praeteritum Imperativi loco usurpatur Gen. 40, 14. ࠆࠊࠓࠕࠍࠉ · ࠏࠌࠊ *memor sis mei apud te*, si sc. aliud quid futuro tempore acciderit.

2. Quamvis porro Samaritanus in plerisque locis, in quibus Praeterito utitur Hebraeus praecedente Futuro a) pro *Coniunctivo Praesentis*, ut Gen. 3, 22. Deut. 4, 1. 19. 5, 30. 13, 18. et alibi ab hoc loquendi modo discedat, non tamen omnino desunt exempla, quibus ille *Modus* ei probatur, ut Gen. 49, 26. · ࠁࠓࠊࠕ ࠀࠁࠉࠊ · ࠅࠀࠌࠊ · ࠂࠁࠓࠅ *benedictiones patris tui et matris tuae praevaleant;* aut ubi Futurum hebraicum cum Praeterito commutavit, ut Gen. 41, 35. ࠅࠉࠑࠁࠓࠅ (=וְיִצְבְּרוּ) *et congregent;* Exod. 15, 16. ࠕࠐࠅࠋ · ࠏࠋࠉࠄࠌ · ࠀࠉࠌࠕࠄ (=תִּפֹּל) *cadat super eos terror;* Gen. 49, 6., quibus locis interpretem Sam. de re futuro tempore praeterita cogitasse credibile est. Idem valet

b) de *Coniunctivo Imperfecti*, ubi amat ponere Futurum pro Praeterito, ut Gen. 33, 13. ࠅࠀࠈࠁࠐࠍࠅࠍ · ࠉࠅࠌࠄ · ࠇࠃࠄ · ࠅࠉࠌࠅࠕࠅࠍ · ࠊࠋ · ࠏࠀࠍࠄ *si vel unum diem eas impellerem* (וּדְפָקוּם) *morerentur* (וָמֵתוּ) *omnes pecudes*; sed satisfecit linguae usui praecedente optandi particula ࠋࠅ Num. 22, 29. utinam mihi esset gladius ࠄࠋࠀ · ࠊࠃࠅ · ࠒࠈࠋࠕࠉࠊ *iam utique te interficerem* (קְטַלְתִּיךְ). Magis tamen convenit cogitandi rationi, si c) Praet. adhibetur pro *Coniunctivo Plusquamp.* iisdem inprimis optandi particulis praemissis, ut Gen. 43, 10. ࠀࠍ · ࠋࠅ · ࠋࠀ · ࠀࠕࠇࠔࠉࠍࠍ · ࠄࠋࠀ · ࠊࠃࠅ · ࠏࠆࠁࠍࠍ *nisi tardassemus, iam utique rediissemus*; Num. 14, 2. ࠋࠅ · ࠌࠉࠕࠍࠍ *utinam mortui essemus*; 22, 33.

§. 65

De usu Futuri.

I. *Tempora* Futuro exprimuntur.

1. *Futurum*, quod comprehendat omnia, quae sint *imperfecta* aut *indefinita*, adhibetur a) omnino in re certe eventura, ut Gen. 9, 11. ࠋࠀ · ࠉࠄࠉࠄ · ࠏࠅࠁࠉ · ࠈࠐࠅࠍࠄ *non erit ultra diluvium*; 40, 13.; b) si quid ita proponitur, ut futuro tempore absolutum cogitetur, quod vel locum habet α) in periodis conditionalibus, ut Exod. 21, 20. ࠀࠍ · ࠀࠍࠔ · ࠉࠌࠇࠉ · ࠉࠕ · ࠏࠁࠃࠄ *si quis percusserit servum suum* v. 26. 22, 1. 2. Lev. 22, 12. 14. vel β) in iis periodi partibus, quae ࠃ relativo annexae significant, in dubio adhuc relinquendum esse, quis ille sit, in quo aliquid comprobatum iri credatur, aut quale id sit, quod fore perhibeatur; ut Lev. 6, 3. ࠌࠊࠋ · ࠃࠉࠏࠁࠃ *ab omnibus, quae fecerit*; Num. 16, 17. ࠂࠁࠓࠄ · ࠃࠉࠁࠇࠓ · ࠉࠄࠅࠄ *vir, quem elegerit Iova*; 22, 35. ࠌࠌࠋࠋࠄ · ࠃࠀࠌࠋࠋ · ࠏࠌࠊ *verbum, quod dixero tibi*; cf. §. 64. I. 1. b.

2. Cum autem id, quod nondum est absolutum, includat simul notionem rei adhuc durantis, aut ad finem vergentis, nihil impedit, quo minus Futurum quoque pro *praesenti tempore* adhibeatur, ut Gen. 37, 15. ࠌࠄ · ࠕࠁࠏࠉ *quid quaeris?* 44, 7. ࠋࠌࠄ · ࠉࠌࠋࠋ *quare loquitur?* Exod. 10, 7. ࠄࠀࠃࠋࠀ · ࠕࠇࠊࠌ *an nondum cognoscis?* 15, 16. ࠏࠃ · ࠉࠏࠁࠓ *donec transeat.* Hinc quoque actionem designare potest, quae repetatur futuro tempore ac duret, ita tamen ut, quando hoc fiat, praesenti tempore consideretur, ut Deut. 1, 31. ࠊࠌࠄ · ࠃࠉࠎࠁࠋ · ࠂࠁࠓ · ࠉࠕ · ࠁࠓࠄ *quemadmodum portat* i. e. portare solet *vir*

filium suum; 8, 5. [Samaritan] *quemadmodum castigat* sc. vir filium suum. Exod. 22, 27. 33, 11.

3. Cum praeterea Futurum possit aeque respicere ad id, quod praeterito tempore fieri coeperit, usurpatur quoque pro *Imperfecto*, ut Exod. 40, 36. 37: [Samaritan] *si vero nubes non ascenderet, non proficiscebantur;* Num. 9, 18. [Samaritan] *castra metabantur;* Exod. 34, 34. nec minus, si Praeterita antecedunt utpote e quibus orta sint, quae ab hoc inde tempore futura apparent, ut Gen. 2, 6. [Samaritan] *nubes autem ascendebat de terra* coll. v. 5.; v. 25. nudi erant ambo [Samaritan] *nec erubescebant.*

4. Quandoquidem autem res gesta ita cum Praeterito iuncta esse possit, ut itidem inde oborta haud minus absoluta cogitari queat; factum est, ut Futurum post Praeteritum et ipsum notaret *Perfectum*, ut Exod. 15, 14. [Samaritan] (שָׁמְעוּ) *audiverunt populi* sc. id, quod v. 13. auctor ut rem praeteritam commemoraverat.

5. Hinc quoque *Plusquamperfecti* notionem sibi vindicat, nominatim post [Samaritan] = טֶרֶם, ut Gen. 24, 45. [Samaritan] *priusquam loqui desüssem.*

II. Inservit quoque Futurum *Modis* exprimendis.

1. Frequentissimus eius usus est pro *Imperativo*, et quidem a) si cui persuasum est, eos, ad quos directa sit oratio, mandata esse executuros, ut Gen. 45, 13. [Samaritan] *festinate et deducite;* 40, 14. b) praecedente Imperativo, ubi Futuro significatur α) actionis consecutio, ut Num. 20, 25. 26. [Samaritan] *accipe — et ascendere fac — et exue Aaronem vestibus suis — et indue eas;* ubi Imperativi arcte inter se cohaerent, utpote simultaneae fere actiones, Futura autem indicant, quid posthac necessario faciendum sit, Deut. 33, 7. Praeterea Futuro in hoc verborum ordine notatur β) consilium, cur quis alteri quid imperaverit, ut Exod. 3, 16. [Samaritan] *vade et congrega* i. e. ut congreges; aut continet Imperativi explicationem, ut Lev. 23, 2. [Samaritan] *loquere — — et dic iis;* aut denique γ) si verbum eiusdem notionis excipit Imperativum, Futuro oratione ad alium conversa indicatur, nec hunc esse excludendum, sed facti fore parti-

cipem, ut Deut. 32, 1. [Samaritan] *audite coeli, nam loquar; audi quoque terra.*

* *Annot.* Futuro ceteroquin usus est Samaritanus, in quibus locis Hebraeus Praeterito cum Vau rel., ut Gen. 6, 21. [Samaritan] (וְאָסַפְתָּ) *et collige;* v. 14. 27, 43. 44. 45, 9. Exod. 3, 16. cf. §. 64. II. 1.; aut si quis vetatur aliquid facere, ut Gen. 46, 3. [Samaritan] *ne timeas;* Exod. 20, 14. Lev. 19, 11. 12. 13. Deut. 1, 17. 29.; aut in iis personis, quae desiderantur in Imperativo, ut Deut. 13, 13. [Samaritan] *eamus et serviamus;* Num. 14, 4.

2. Futurum denique, cum imperfectam omnino nec definitam designet actionem, usurpatur quoque de iis, quae quis sentiat et cogitet, et perinde respondet *Coniunctivo*, sive sententia per se enuntietur, sive ab alia dependeat, aut post particulas quasdam, et quidem a) *Praesentis*, ut Exod. 32, 12. [Samaritan] *quare dicant Aegyptii;* Num. 9, 7.; in apodosi Lev. 1, 4. [Samaritan] *ponat manum suam;* v. 5. 3, 7. 8.; post Coniunctiones Gen. 11, 7. confundamus eorum linguam [Samaritan] *ut non audiat quis* etc.; Num. 16, 34.; Deut. 4, 40. [Samaritan] *ut bene tibi sit;* post [Samaritan] *ut* Exod. 9, 14. [Samaritan] *ut cognoscas, neminem esse mei similem;* post [Samaritan] = לְמַעַן Deut. 14, 17. [Samaritan] *ut avertatur* (sc. Deus) *a vehementi ira sua;* post [Samaritan] Gen. 38, 16. [Samaritan] *ut ad me venias.* Hinc quoque cogitationem exprimit, quae in mandato, desiderio, facultate cernatur, aut concedat aliquid (sollen, dürfen, können, mögen), ut Gen. 30, 31. [Samaritan] *quid tibi dabo;* Lev. 8, 35. 25, 20. [Samaritan] *quid comedamus;* Deut. 5, 13. 14. Num. 31, 23. 24.; Gen. 20, 9. [Samaritan] *quae fieri non debent;* 34, 7. Lev. 7, 2.; Num. 6, 24. [Samaritan] *Iova benedicat tibi;* Deut. 20, 5. 6. Quodsi vero aliquid ita factum est, ut omnino praeteritum appareat, id quoque, quod alterius sit cogitatio aut conclusio inde facta, Futuro expressum indicat b) *Coniunctivum Imperfecti*, ut Deut. 29, 6. panem non comedistis [Samaritan] *ut sciretis.* c) Pro *Coniunctivo Plusquamp.* legitur Gen. 31, 27. [Samaritan] *dimisissem te.*

§. 66.

De usu Imperativi.

Cum *Imperativus* Futuro sit cognatus, facile explicantur inde

omnes fere eius proprietates. Prae ceteris autem tenendum est, Imperativum semper fere legi ab initio orationis concitatioris; quapropter adeo plures deinceps Imperativi sese excipere possunt vel ἀσυνδέτως positi, vel copula ࠅ inter se iuncti. Quod autem attinet a) ad illud, scias, priorem tum continere plerumque exhortationem ad id, quod altero praecipiatur, ut Exod. 8, 25. ࠀࠆࠋࠅ · ࠃࠁࠇࠅ *ite, sacrificate;* 10. 8. 6, 10. ࠄࠏࠋ · ࠌࠋࠋ *vade, loquere;* Num. 21, 20. ࠒࠅࠌࠅ · ࠏࠋࠅ *surgite, proficiscimini;* Deut. 1, 21. 5, 30. Num. 21, 20. ࠔࠓࠉ · ࠓࠕ · ࠅࠎࠃࠓ · ࠒࠓࠁࠄ *incipe, posside et infer bellum;* Deut. 2, 24., cui explicando interdum inservit Infinitivus eiusdem Verbi cum ࠋ, ut Deut. 2, 31. ࠔࠓࠉ · ࠓࠕ · ࠋࠌࠉࠓࠕ *incipe, posside ad possidendum;* Num. 21, 23. In Imperativis autem b) copula iunctis alter eventum prioris haud raro innuit, ut Gen. 42, 18. ࠃࠄ · ࠏࠁࠃࠅ · ࠅࠀࠕࠇࠅ *hoc agite et vivite* i. e. vivetis. Ubi denique c) Imperativus sequitur Futurum, huius tum obtinet notionem, ut Gen. 45, 18. ࠅࠀࠕࠍ · ࠋࠊࠅࠍ — — ࠅࠕࠊࠋࠅ *et dabo vobis — — et comedetis.*

Annot. Haud raro tamen Samaritanus pro Hebraeorum Imperativis substituit Futurum, ut Gen. 20, 7. ࠅࠀࠕࠅࠇࠉ (=וֶחְיֵה) *et vives.* Si vero forte Gen. 50, 6. pro ࠎࠒ · ࠅࠒࠁࠓ *ascende et sepeli* exspectaveris sine copula ࠎࠒ · ࠒࠁࠓ scias, hic eam necessariam esse, cum v. 5. utrumque, ut sibi concederetur a Pharaone flagitaverit. Imperativis denique, qui magis rogandi notionem sibi vindicant, additur ࠔࠅࠉ aut ࠍࠉ (=נָא) *quaeso,* ut Gen. 13, 14.

§. 67.

De Infinitivo absoluto eiusque usu.

Infinitivus absolutus meram actionis s. conditionis sine ulla nec personae nec Numeri ratione habita notionem exprimens, ut in cognatis dialectis, ita a Samaritano Verbo finito eiusdem radicis adiungitur et quidem

1. ita, ut illi antecedat, quo efficitur, ut actioni maior vis tribuatur, dum Verbum, quod sequitur, nonnisi Personae atque Modo indicandis inservit; quae utriusque arcta coniunctio eo magis idonea est ad emphasin quandam actionis assequendam, quo saepius Verbum ab initio periodi collocatum per se solum hoc impetrare non possit. Quae quidem dicendi ratio cum varias admittat explicationes, necesse erit, ut haec notionis varietas accuratius expediatur. Inservit igitur hic Infinitivus a) intensioni notionis,

quae verbo propria est, ut Gen. 22, 17. ࠄࠓࠁࠄ ࠀࠓࠁࠄ ࠀࠕ ࠆࠓࠏࠊ *valde augebo semen tuum*; 31, 30. 43, 3.; Deut. 11, 22. ࠀࠌ ࠔࠌࠓ ࠕࠔࠌࠓࠅࠍ *si diligenter custodieritis*; b) affirmationi, ut Gen. 18, 18. ࠄࠉࠅ ࠉࠄࠉࠄ *profecto erit*; 26, 11. ࠌࠅࠕ ࠉࠅࠌࠕ *certo morietur*; Gen. 2, 17. ࠌࠅࠕ ࠕࠌࠅࠕ *profecto consumeris*; 37, 33. Emphasis quoque cernitur in iis, quae c) alteri sententiae opponuntur, inprimis post ࠊࠉ = כִּי *sed*, ut Deut. 21, 23. ࠊࠉ ࠒࠁࠅࠓ ࠕࠒࠁࠓࠍࠅ *sepelias eum potius*; immo vero, ubi haec Coniunctio deest, ut Deut. 22, 7. ࠔࠋࠇ ࠕࠔࠋࠇ *dimittas potius*; aut d) ubi actio quodammodo coercetur; sic post ࠀࠊ = אַךְ Gen. 27, 30. ࠀࠊ ࠉࠑࠀ ࠉࠑࠀ *tantum quod* i. e. vix *egressus fuerat*; aut e) in periodis conditionalibus, inprimis ubi praecedunt, ad quae opposita referatur sententia, ut Exod. 22, 4. ࠀࠌ ࠄࠌࠑࠀ ࠕࠌࠑࠀ ࠁࠉࠃࠅ *si contra inventum fuerit in manu eius*; Lev. 14, 48. Num. 30, 15. Nec minus animadvertitur f) in quaestionibus, in quibus actio principem tenet locum, ut Gen. 37, 8. ࠄࠌࠋࠊ ࠕࠌࠋࠊ *an forte* (vel: adeo) *regnabis*; aut ubi g) accedit alii sententiae utpote id, quod prae ceteris sit observandum, ut Deut. 14, 22. ࠏࠔࠓ ࠕࠏࠔࠓ *praeterea* s. *prae ceteris decimabis*; denique legitur h) ab initio orationis cum emphasi quadam eius rei, quae narratur, ut Gen. 26, 28. ࠓࠀࠅ ࠓࠀࠉࠍࠅ *probe videmus*; aut praecipitur, ut c. 15, 13. ࠉࠃࠏ ࠕࠃࠏ *probe scito*; Deut. 12, 2. Cum autem hic Infinitivus priorem occupare debeat locum, negatio quoque eum sequitur et iungitur Verbo finito, ut Exod. 5, 23. ࠅࠄࠑࠋ ࠋࠀ ࠄࠑࠋࠕ ࠀࠕ ࠏࠌࠊ *populum tuum haudquaquam liberasti*; Deut. 21, 14. Quod ubi Gen. 3, 4. non observatum est in verbis ࠋࠀ ࠌࠅࠕ ࠕࠌࠅࠕࠅࠍ *neutiquam consumemini*; hoc forte explicatur ex Gen. 2, 17., cuius loci contineat negationem, in qua hic gravior vis erit quaerenda. Denique potest quoque hic Infinitivus ut actio per se spectata (Inf. Pe.) adiungi Verbo Passivo, ut Gen. 37, 33. ࠈࠓࠐ ࠈࠓࠐ *certissime discerptus est*; Gen. 2, 17. 3, 4.; aut alii Coniugationi, ut Lev. 19, 20. ࠅࠄࠐࠃࠄ ࠋࠀ ࠍࠐࠃࠕࠄ *nec fuerit redemta*.

Interdum tamen

2. Infinitivus absolutus sequitur Verbum finitum, ubi actionem bis quasi positam indicat, et quidem in Infinitivo sine persona et Modo, utroque velut ex praecedente Verbo satis noto. Hoc fieri solet, cum quis, quae dixerit, eo magis consideranda esse iu-

bet, aut gradationem commendat e praecedentibus petendam, inserta plerumque particula ࠀࠐ, ut Gen. 31, 15. ࠅࠀࠊࠋ · ࠀࠐ · ࠌࠉࠊࠋ · ࠉࠕ · ࠊࠎࠐࠍࠍ *quin immo comedit argentum nostrum;* Num. 16, 13.; aut ubi sententia contrarium prorsus continet eorum, quae quis voluerit, ut Num. 23, 11. ࠅࠄࠀ · ࠁࠓࠊࠀ · ࠁࠓࠊࠕ *et ecce, benedixisti adeo;* 24, 10. Repetitur autem ita b) praecedens actio in Inf. etiam tum, cum alia accedit, qua prior explicetur aut extendatur, ubi tamen Samaritanus in eo discedit ab Hebraeo, ut novam illam actionem non in Inf., sed in Praeterito adiungat, ut Gen. 8, 7. ࠅࠍࠐࠒ · ࠍࠐࠒ · ࠅࠕࠀࠁ (hebr. וַיֵּצֵא יָצוֹא וָשׁוֹב) *et egressus est atque semper rediit* i. e. quotiescunque egressus est.

Annot. 1. Nec tamen ubique in his Samaritanus Hebraeum secutus est, quippe qui Infinitivum alibi vel cum Praeterito, vel cum Participio permutaret; ut Gen. 8, 3. ࠅࠕࠁࠅ · ࠌࠉࠄ · ࠌࠍ · ࠀࠓࠏࠄ · ࠀࠆࠋࠅ · ࠅࠕࠁࠅ *et recesserunt aquae a terra, iverunt et redierunt* (= הָלוֹךְ וָשׁוֹב); et 26, 13. posuit ࠀࠆࠋ *proficiscens* pro הָלוֹךְ. Haud aliter fecit, ubi Hebraeus post Infin. absolut. alius Verbi repetit Verbum finitum in Inf., ut Gen. 12, 9. וַיִּסַּע הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ ubi vertit: ࠅࠍࠈࠋ · ࠌࠈࠋࠄ — · ࠅࠍࠈࠋ *et profectus est — eundo et profectus est* i. e. continuo (Ch. אָזֵל וְנָטֵל); aut ubi Infinitivus abs. praefixa copula alteri annectitur Verbo, ut Gen. 41, 43. ࠅࠀࠊࠓࠆ · ࠒࠃࠌࠉࠄ ࠊࠓࠅࠆࠄ . ࠅࠌࠍࠉࠄ (= וַיִּקְרְאוּ — וְנָתוֹן) *clamavit ante eum praeco* (coll. Syr. ܐܘܡܢ; Chald. אַזְמֵן) *et constituit* vel *praefecit* eum toti Aegypto; in quo loco reddendo videntur ei praeivisse LXX, qui habent: καὶ ἐκήρυξεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ κήρυξ· καὶ κατέστησεν αὐτόν etc.

Annot. 2. Nec porro utitur Infinitivo abs. ut Hebraeus pro Imperativo, quem restituit Deut. 5, 12. ࠈࠓ = שָׁמוֹר; Exod. 20, 8. Deut. 14, 21. ࠆࠁࠍࠄ *vende illud* = מָכוֹר; 1, 16. ࠅࠔࠌࠏ = שָׁמֹעַ; Num. 25, 17. ࠀࠏࠉࠒࠅ *premite* = צָרוֹר consentiente Onkeloso. Alibi ut Gen. 17, 10. הִמּוֹל reddidit ࠄࠌࠂࠆࠓ vitiose pro ࠋࠌࠂࠆࠓ Ch. לְמִגְזַר. In aliis locis, ubi Inf. abs. sequitur Verbum finitum, videtur Hebraeum nonnisi transcripsisse, ut Exod. 33, 7. ࠄࠓࠇࠒ = הַרְחֵק; Deut. 3, 6. ࠄࠇࠓࠌ = הַחֲרֵם; 27, 8. ࠁࠀࠓ = בָּאֵר quod passim indicavit lineola his formis superscripta; aut circumscripsit Nomine, ut Num. 11, 32., ubi שָׁטוֹחַ transpositis literis legens שָׁחוֹט vertit ࠍࠊࠎࠉࠄ *mactatio;* aut usus est, ut supra iam vidimus, Participio, ut Gen. 21, 16. ࠓࠇࠉࠒ pro ࠄࠓࠇࠒ (= הַרְחֵק); aut denique male intellexit Hebraeum, ut Gen. 30, 32. ubi הָסֵר, cum Chald., qui vertit אַעְדִּי *aufer,* habuit pro Imper., nisi potius ࠀࠏࠃࠉ sit 1. Fut. *removebo* Infinitivum explicans e praecedente Fut. ࠀࠏࠁࠓ = אֶעֱבֹר *transibo.*

§. 68.

De Infinitivo constructo eiusque usu.

1. *Infinitivus* Verborum *constructus* abstracti Nominis instar usurpatur, ita ut vel Subiectum aut Obiectum periodi esse, vel alii Nomini in Genitivo adiungi et Suffixis aut Praepositionibus augeri possit. Haec deinceps considerentur. a) *Subiecti* loco nec tamen ab initio periodi positus, quippe sensui praecedentium explicando magis inserviens invenitur Gen. 2, 18. [Samaritan] *non bonum est, hominem esse solum;* 29, 19. [Samaritan] *praestat collocare eam tibi, quam* (collocare eam) *alieno viro;* 30, 15. b) *Obiecti* notionem assumit post quodvis Verbum transitivum, ut Exod. 2, 18. [Samaritan] *quare festinastis ire;* frequentius cum [Samaritan], ut Exod. 2, 15. [Samaritan] *quaesivit occidere;* 4, 24.; interdum Infinitivus ille aliud sibi vindicat Obiectum Infinitivo expressum, ut Num. 22, 13. [Samaritan] *renuit Deus concedere mihi, ut proficiscar vobiscum.* Inprimis autem sequitur Infinit. obiect. post Verba [Samaritan] *coepit;* [Samaritan] *addidit;* aliaque vel cum, vel sine [Samaritan], ut Deut. 2, 31. [Samaritan] *coepi dare;* Gen. 8, 10. [Samaritan] *addidit emittere* i. e. iterum emisit; v. 21. [Samaritan] *non addam interficere* i. e. non amplius interficiam; Exod. 18, 23. [Samaritan] *et poteris subsistere.* 33, 20. [Samaritan] *non poteris videre;* 10, 5. 18, 18. Deut. 2, 30. c) *Genitivi* notionem accipit post Nomen in Statu constr. positum, ut Gen. 29, 7. [Samaritan] *nondum tempus colligendi;* Num. 7, 1. [Samaritan] *dies perficiendi* i. e. quo perfecit; 30, 8. 9.

Annot. Nec tamen semper in his Samaritanus Hebraeum secutus est; nam Gen. 2, 4. vertit sensum magis exprimens [Samaritan] *die, quo fecerat* (עֲשׂוֹת) et 11, 8. לִבְנֹת reddidit Participio [Samaritan] *aedificantes.*

2. Continet Infinitivus cum [Samaritan] consilium praecedentium = *ut* vel *ita ut.* Sic Exod. 36, 1. dederat iis sapientiam [Samaritan] *ut scirent facere;* Lev. 25, 38. Num. 22, 14. (cf. praeterea frequentissimum illud [Samaritan] h. e. *ita ut diceret*). Ubi Infinitivo accedit negatio, [Samaritan] in hanc recedit utpote inseparabilem Verbi partem, ut Exod. 9, 17. [Samaritan] *ut*

non dimittas eos; Lev. 26, 15. [Samaritan] *ita ut non faciatis omnia praecepta mea.*

3. Nomen Infinitivo subditum in coniunctione cum Verbo finito foret Subiectum, ut Num. 7, 89. [Samaritan] *cum Moses ingrederetur* pr. in ingrediendo i. e. ingressu Mosis (LXX. ἐν τῷ εἰςπορεύεσθαι Μωυσῆν); 4, 5. [Samaritan] *cum castra moverentur*, 11, 9. Obiectum vero semper ei subiungitur sequente [Samaritan], ut Gen. 24, 30. [Samaritan] *et factum est, cum videret inaures.* Utriusque et Subiecti et Obiecti notio deprehenditur quoque in Suffixis huic Infinitivorum formae annexis (vid. §. 34. D.). In his enim cognoscitur A) *Subiectum* a) ex Infinitivo, qui Genitivi notionem obtinens Suffixo insuper instructus est, ut Num. 30, 8. [Samaritan] *die, quo audierit;* Lev. 23, 15. [Samaritan] *inde a die, quo obtuleritis;* b) e Verbi intransitivi notione, ut Gen. 44, 30. [Samaritan] *si venirem;* Exod. 16, 1. [Samaritan] *cum egrederentur;* v. 3. [Samaritan] *cum sederemus;* Deut. 11, 19.; Gen. 34, 5. [Samaritan] *donec venirent;* si vero Verba sunt transitiva, c) ex Praepositionibus Infinitivo praefixis, quae actionem eius Subiecto praecedenti adiungunt; quo pertinent, quibus temporis notio inest [Samaritan] et [Samaritan], etc., ut Exod. 16, 3. [Samaritan] *cum comederemus;* v. 7. [Samaritan] *cum audiret;* Gen. 34, 7. [Samaritan] *cum audirent;* quibus ubi praeterea accedit Suffixum Obiecti, sequitur illud cum nota Accusativi [Samaritan], ut Gen. 25, 26. [Samaritan] *cum gigneret eos;* hinc quoque Suffixum Infinitivi praecedente [Samaritan] Subiectum indicat, ut Deut. 1, 4. [Samaritan] (אַחֲרֵי הַכֹּתוֹ) postquam occidit sc. Moses. Ad Infinitivos autem cum [Samaritan] praefixo, qui non admittant Suffixum Subiecti, facile illud e praecedentibus repeti potest, ut Deut. 6, 24. [Samaritan] *praecepit nobis Deus, ut faceremus;* 10, 12. 13. 15. Lev. 26, 44. B) Obiecti notio elucet e [Samaritan] praefixo aliisque Coniunctionibus consilium actionis indicantibus, quae postulant, ut Verbo Obiectum adiungatur; ut Gen. 37, 18. [Samaritan] *ut eum interficerent* (ad eum interficiendum); v. 22. [Samaritan] *ut reduceret eum;* Deut. 2, 30. [Samaritan] *ut traderet eum.*

Annot. Devitavit praeterea Samaritanus aliis in locis Hebraeum sequi in collocando [Samaritan] post Infinitivum Pass., nam Gen. 21, 5. בְּהִוָּלֵד permutavit cum [Samaritan] = הוליד; similiterque Num. 7, 10. ver-

ba Hebraica reddidit [Samaritan] *die, quo unxit illud;* in aliis, ut Lev. 13, 55. 56. hanc linguae proprietatem retinuit ([Samaritan] = הֻכַּבֵּס), adeoque usus est ea, ubi apud Hebraeum non reperitur, ut Num. 9, 15. [Samaritan] *die, quo erectum est* (pro הָקִים) *tabernaculum* (cf. infra §. 75. 2. Annot.) — Cum porro in nonnullis locis constructio ab Infinitivo coepta solvatur Verbo finito, et alibi Samaritanus Hebraeum secutus sit, ut Gen. 18, 25. [Samaritan] – [Samaritan] = וְהָיָה – לְהָמִית *ut occidas – et sit* 27, 45., tamen interdum continuavit constructionem illam Infinitivorum, ut Exod. 7, 5. [Samaritan] – [Samaritan] *cum extendam manum meam — — educam populum meum* (pro – בִּנְטֹתִי וְהוֹצֵאתִי); a qua Hebraeus abstinuerit.

4. Denique circumscribitur Infinitivo cum [Samaritan] praefixo post Verbum Substantivum [Samaritan] *Futurum*, ut Gen. 15, 12. [Samaritan] *et sol erat occasurus* pr. ad occidendum; Num. 8, 4. [Samaritan] *et ministrabunt;* aliquoties adeo Infinitivo Passivum exprimitur, ut Deut. 31, 17. [Samaritan] pr. *erunt ad devorandum* i. e. *devorabuntur.*

§. 69.

De Participio eiusque usu.

Participium cum pars Verbi sit et simul Adiectivi induat formam, utriusque sibi vindicat proprietates, ita ut aut illius instar Nomini iungatur, aut Praedicati loco positum cum Verbo consentiat. A reliquis autem Verbi Modis in eo differt, quod, dum illi tantummodo docent, qua ratione actio fiat, hoc pro notione sua Subiecto magis inhaerere et actionem continuare existimandum sit. Adhibetur itaque de conditione, quae durat, aut de relativa temporis forma. Si igitur

1. *per se* legitur, sensu magis, quam Coniunctionibus praecedentibus, e quibus tamen conditio magis perspicua fiat, annexum significat a) *Praesens relativum*, si describit actionem aut conditionem praesenti tempore adhuc durantem, ut Gen. 16, 8. [Samaritan] *ego* (sc. Hagar) *fugiens* i. e. in fuga sum, fugio. 15, 2. [Samaritan] *vado* Num. 35, 34.; interdum praecedente [Samaritan] *ecce!* quod alibi Participio Futuri tribuit notionem; at praesenti tempori accommodari potest, quatenus ostendit, aliquid iam esse et continuatum iri, ut Gen. 27, 42. [Samaritan] *ecce! Esavus frater tuus sese accingit contra te;* Tum adhibetur b) pro *Praeterito relativo*, quando ex praecedentibus rem esse praeteritam iam satis liquet, ut Gen. 24, 62

[Samaritan] *ille habitabat;* Num. 25, 6. [Samaritan] *hi autem flebant;* hinc cum iam per se rarius hac notione nexu cum prioribus careat, pauca reperiuntur exempla, in quibus a periodi initio collocatur, ut Gen. 41, 17. [Samaritan] *ecce, ego stabam ad ripam fluvii* cf. c. 26, 8. 37, 7. Denique ponitur c) pro *Futuro relativo* de eo, quod quis facturus est, ita ut ea, quae quis edixerit, brevi eventura esse perhibeantur, ut Gen. 19, 13. [Samaritan] *perdituri sumus* v. 14. Exod. 2, 14. [Samaritan] *num me occisurus es?* Gen. 18, 17. [Samaritan] *num quid celabo Abrahamum, quae facturus sum;* et saepius post [Samaritan], ut Gen. 20, 3. [Samaritan] *ecce moriturus es;* 6, 17. 48, 4. Exod. 9, 18.

2. Deinde adhibetur Participium ita cum praecedentibus iunctum, ut nemo dubitet, quin actio Participio expressa duratura sit, quod non tantum de praesenti, sed etiam de praeterito ac futuro tempore valet. a) Praesentis notio animadvertitur Gen. 31, 43. [Samaritan] *omnia, quae vides, mea sunt;* 21, 22. [Samaritan] *in omnibus, quae facis;* 22, 12. 24, 3. 27, 8. Num. 35, 33. [Samaritan] (terra) *in qua habitatis;* v. 34. Ubi autem b) Praeteritis adiungitur (copula [Samaritan]), ut Gen. 19, 1. [Samaritan] — — [Samaritan] *venerunt — — et Lot sedebat in porta Sodomorum* i. e. forte ibi sedebat, cum illi venirent; Num. 33, 3. 4., Participio indicatur tempus, in quod altera actio incidit. Annectuntur ceteroquin eiusmodi Participia praeter copulam [Samaritan] vel cum [Samaritan] relationis nota, vel cum alia Coniunctione, ut [Samaritan] *nam;* ut Gen. 47, 14. [Samaritan] — — [Samaritan] *et collegit Iosephus omnem pecuniam — pro cibariis, quae ipsi emebant;* 39, 6. nec quicquam suum esse voluit [Samaritan] *nisi panem, quem comederet.* Rarius legitur ab initio periodi praecedentibus annexae sequente alia actione praeterita, ita ut ea, quae Participio praemissa est, totum ac continuum tempus exprimatur, quo illa peracta est, ut Deut. 5, 5. [Samaritan] — — [Samaritan] *ego vero stabam — — ut renuntiarem vobis.* Similiter denique c) usurpatur de *Futuro relativo*, ubi aliquid ita fore edicitur, ut, quae in Participio addantur, excipiant ea, quae futura esse praecedentia significaverant, ut Num 15, 2. [Samaritan]

[Samaritan] *cum veneritis in terram habitationum vestrarum, quam ego vobis daturus sum;* inprimis autem Participio antecedente significatur tempus futurum, cuius conditionem actio quasi contineat, sub qua ea, quae sequitur in Futuro expressa, eventura sit, ut Gen. 21, 6. [Samaritan] *quicunque audiet* s. audierit, *gaudebit* (ridebit) *de me;* quod praesertim perspicitur ex [Samaritan] et [Samaritan] antecedentibus, ut Num. 33, 51. 52. [Samaritan] — [Samaritan] *cum transieritis, — tum expelletis;* 34, 2. 3. [Samaritan] *— — cum ingressi fueritis — — tum erit;* 35, 10., ubi adeo Verbum finitum sequitur in Participio, ut Exod. 10, 4. [Samaritan] *quodsi recusaveris dimittere populum meum, ecce ego inducam cras;* et sine [Samaritan] Exod. 8, 21.; nec minus Protasis incipit a Futuro, Participio cum copula [Samaritan] sequente, ut Exod. 22, 6. [Samaritan] *si egressus fuerit ignis et invenerit.* Ubi vero Participium non ad certum respicit Subiectum, sed ad omnes, qui ita faciant, tum plerumque Verbum finitum sine copula sequitur, ut Exod. 21, 15. [Samaritan] *si quis percusserit patrem suum aut matrem suam, morietur* s. *occidetur;* et [Samaritan] aut [Samaritan] praecedente Lev. 7, 25. [Samaritan] — — [Samaritan] *quicunque comederit, — — exterminabitur hic* (pr. anima); 14, 46. [Samaritan] — — [Samaritan] *qui ingressus fuerit — — immundus erit;* v. 47.

Annot. Alibi utitur quoque Samaritanus Participio in continuata oratione, ubi haec verborum constructio ab Hebraeo solvitur Praeterito copula [Samaritan] praecedentibus annexo, ut Exod. 21, 16. [Samaritan] *si quis furatus fuerit hominem et vendiderit eum, si inventus fuerit in manu eius, morietur* (וּמְכָרוֹ וְנִמְצָא).

3. Rarius Participio *praeteritum* aut *futurum* tempus significanti additur Verbum [Samaritan], ut Gen. 4, 17. [Samaritan] *et aedificabat urbem;* Exod. 3, 1. [Samaritan] *Moses pascebat;* Deut. 9, 22. 24. [Samaritan] *rebellastis;* et inserto [Samaritan] Num. 7, 12. [Samaritan] *et obtulit* pr. fuit offerens; aliquoties in eadem verborum coniunctione pro [Samaritan] deprehenditur [Samaritan] = יֵשׁ et ad negationem exprimendam [Samaritan] = אֵין de praesenti aut futuro tempore, ut Gen. 24, 49. [Samaritan] *et iam si*

facitis; Num. 13, 34. ࠋࠉࠕࠊࠅࠍ · ࠌࠉࠌࠍࠉࠌ *non creditis;* Deut. 1, 32. Lev. 26, 6. 17. ࠅࠋࠉࠕ · ࠓࠃࠅࠐ · ࠉࠕࠊࠅࠍ *et nemo vos persequetur*, addito insuper Nomine Subiecto, ut Exod. 5, 16. ࠕࠁࠍ · ࠋࠉࠕ · ࠌࠕࠉࠄࠁ *palea non datur.*

Annot. Praeterea Participium legitur, ubi Infinitivum exspectaveris ad actionem continuatam significandam, ut Num. 20, 13. ࠎࠂࠉ · ࠋࠅࠊࠅࠍ · ࠎࠇࠓࠉࠌ · ࠉࠕ · ࠈࠅࠓࠄ · ࠄࠃࠍ *sufficiat vobis circumeuntibus* (i. e. circuire) *hunc montem* Deut. 2, 3.; at Gen. 38, 29. dubitari possit, an non ࠊࠏࠔࠅࠁ = כְּמֵשִׁיב sit Infinitivus, cum et Chald. habeat כַּד־אֲתֵיב praecedente וַהֲוָה, quod et ipse Samaritanus retinuit (=וַיְהִי), et sq. ࠊ saepius Infinitivum antecedit.

4. Ab hac Participio utendi ratione differt altera, secundum quam Nominis instar adhibetur, ita ut vel sit Subiectum aut Praedicatum, vel appositio Nominis aut pendeat a Nomine in Statu constr. illud antecedens. A) *Subiecti* notionem includit, Gen. 42, 14. ࠌࠉࠋࠋࠉࠌ · ࠀࠕࠅࠍ *exploratores vos estis;* v. 31.; *Praedicati* loco ponitur Exod. 5, 13. ࠒࠃࠌࠉࠄ · ࠏࠉࠒࠉࠌ · ࠁࠏࠌࠄ *praefecti urgebant populum;* et cum nullis temporis terminis coerceatur, de quovis tempore et hic explicari potest; sic a) *de praesenti* Num. 36, 8. ࠊࠋ · ࠁࠓࠕ · ࠉࠓࠕࠄ · ࠐࠋࠂࠄ *omnis filia possidens* i. e. quae possidet *haereditatem* Exod. 33, 3. 3, 8. b) de *praeterito* Num. 26, 4. Israelitae ࠍࠐࠉࠒࠉࠄ *egressi* i. e. qui egressi fuerant. Gen. 19, 14. c) rarius *de futuro* (cum ࠃ) Exod. 11, 5. morietur primogenitus ࠃࠉࠕࠉࠁ *qui sedens* i. e. sedebit aut sederet. B) In Statu constr. Nomini adiungitur, quo eius notioni constituendae eatenus subveniatur, quatenus Verbo Obiecto opus est, ita ut Graecorum compositis, Latinorum Adiectivis relativis fere respondeat (cf. §. 84, 3.). Sic Exod. 18, 21. ࠎࠍࠀࠉ · ࠀࠍࠇࠄ *osores praedae* i. e. odio eam habentes; et ibid. ࠃࠇࠋࠉ · ࠀࠋࠄࠉࠌ *cultores Dei* i. e colentes eum. 33, 7. Num. 21, 21.; Lev. 18, 9. ࠉࠋࠉࠃࠕ · ࠁࠉࠕ · ࠀࠉ · ࠁࠓ · ࠉࠋࠉࠃࠕ *domi nata aut foris nata;* Gen. 46, 26. ࠍࠐࠉࠒࠉ · ࠉࠓࠊࠄ *egressi femore eius* i. e. proles eius; Carm. Sam. II. 17. V. 18. Interdum adeo post Statum constr. sequitur ࠉࠕ, ubi alteri Nomini magis in appositione adiungitur, ut Deut. 31, 9. Levitae ࠎࠁࠋࠉ · ࠉࠕ · ࠀࠓࠅࠍ *portantes arcam.*

§. 70.

Optativus quomodo exprimatur.

Praeterquam quod *Optativi* Modus exprimi possit optandi Particulis ࠅࠉ aut ࠍࠉ *quaeso* Imperativo adiunctis (vid. §. 66.

Annot.), alius quoque dicendi usus a Samaritano ex Hebraeorum lingua repetitus formula nimirum ࠌࠍ · ࠉࠕࠍ (=מִי־יִתֵּן) *quis dabit* =*utinam*, tum adhibetur, cum alium quem, quae optaverimus, nobis largiturum esse speramus, et quidem a) vel sequente Accus., ubi nomen maiorem habet vim, ut Deut. 28, 67. · ࠌࠍ · ࠉࠕࠍ · ࠓࠌࠔ *utinam vespera esset*, vel b) frequentius sequente Nominativo conversa hac formula in passivam · ࠋࠅࠉ · ࠉࠕࠉࠄࠁ *utinam daretur*, ut Num. 11, 29. · ࠋࠅࠉ · ࠉࠕࠉࠄࠁ · ࠊࠋ · ࠏࠌ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠍࠁࠉࠀࠉࠌ *utinam totus populus Iovae vaticinaretur* pr. essent prophetae; aut sequente Infinitivo, ut Exod. 16, 3. ࠌࠉ · ࠉࠕࠉࠄࠁ · ࠌࠅࠕࠍࠍ *utinam mortui essemus;* aut denique sequente vel Futuro vel Imperativo copula ࠅ huic formulae annexo, cum haec formula iam per se constituat periodum, ut Exod. 20, 22. ࠋࠅࠉ · ࠉࠕࠉࠄࠁ · ࠅࠄࠉ · ࠋࠁࠅࠍ *utinam cor eorum esset*; Deut. 5, 29. In haud paucis tamen locis simplices optandi particulae ࠋࠅࠉ aut ࠋࠅ adhibentur a) sequente Praeterito, si, quae optamus, spectant ad rem praeteritam (cf. §. 64. II. 2.); ut Num. 20, 3. ࠋࠅࠉ · ࠔࠋࠌࠍࠍ *utinam consumti essemus;* 14, 2.; ࠀࠌ · ࠍࠉ Gen. 30, 27. ࠀࠌ · ࠍࠉ · ࠀࠕࠔࠒࠏࠕ · ࠓࠇࠉࠌ *utinam gratiam invenissem;* et ࠁࠓࠌ · ࠄࠍ *certe si* Gen. 23, 13.; b) ࠄࠍ · ࠋࠀ et ࠄࠀ · ࠋࠉࠀ sequente Futuro, ubi dubitatur, an vota prospere cedere, at tamen expleri possint, ut Gen. 30, 34. ࠄࠍ · ࠋࠀ · ࠄࠉ · ࠊࠌࠋࠉࠊ *utinam fiat secundum verba tua;* 17, 18. · ࠄࠀ · ࠋࠉࠀ · ࠉࠔࠌࠏࠀࠋ · ࠉࠕࠅࠇࠉ · ࠒࠃࠌࠉࠊ *utinam Ismael vivat coram te.*

§. 71.

De Personarum usu earumque permutatione.

1. *Subiectum indefinitum (man)*, quod nominari nec debeat, nec possit, exprimitur A) Verbo activo et quidem a) 3. Sing., ut Gen. 11, 9. ࠁࠃࠉࠋ · ࠊࠍ · ࠆࠏࠒ · ࠔࠌࠄ *propterea nomen eius vocavit* i. e. vocatum est *(man nannte)*, ubi incertum est, quis dederit nomen, cum unus tamen esse debuerit; aut b) 3. Plur., ubi actio ad plures referri potest, ut Lev. 1, 6. — · ࠉࠔࠋࠏࠅࠍ ࠅࠉࠐࠎࠒࠅࠍ (הִפְשִׁיט וְנִתַּח) *exuent cute ac divident* v. 9. · ࠉࠎࠇࠅࠍ ࠁࠌࠉࠄ · ࠅࠉࠅࠏࠃ · ࠊࠄࠍࠄ *lavabunt* (יִרְחַץ) *aqua et adolebit sacerdos*, ubi, quinam hoc facturi sint, in dubio relinquitur, cum sacerdos intelligi nequeat, qui alio tum fungatur officio; c) interdum usurpatur 2. Sing., ut Lev. 2, 4. ࠀࠌ · ࠕࠒࠓࠁ *si ob-*

tuleris i. e. si offertur, a quo tandem hoc fiat; aut d) Participium eiusdem Verbi additur tertiae Sing., ut Deut. 22, 8. ࠄࠋࠀ · ࠉࠐࠋ ࠍࠐࠋࠄ · ࠌࠍࠄ *cum ceciderit cadens ex ea* i. e. si quis inde deciderit. Non minus ei exprimendo inservit B) *Passivum*, ut Gen. 38, 13. ࠅࠀࠕࠄࠁࠉ · ࠋࠕࠌࠓ (וַיֻּגַּד) *et nuntiatum est Thamarae;* Deut. 25, 10. ࠅࠌࠕࠒࠓࠉ · ࠔࠌࠄ *et vocabitur nomen eius (man wird nennen).*

Annot. Discedit tamen in hoc dicendi usu Samaritanus ab Hebraeo Gen. 16, 14., ubi קָרָא vertit ࠆࠏࠒࠕ *vocavit* sc. Hagar Gen. 48, 1. 2. quo loco activae Hebraei formae וַיֹּאמֶר et וַיֻּגַּד redduntur Passivis ࠅࠀࠕࠌࠓ et ࠅࠀࠕࠄࠁࠉ, aut invertit constructionem Hebraeam c. 4, 26. pro הוּחַל לִקְרֹא dicens ࠔࠓࠀ · ࠋࠌࠆࠃࠏࠒ *coepit invocari* i. e. coeptum est. Haud minus omisit in hac verborum constructione post Passivum אֶת־ exprimere Gen. 17, 5. ࠅࠋࠀ · ࠉࠆࠃࠏࠒ · ࠇࠅࠁࠉ · ࠔࠌࠊ = וְלֹא־יִקָּרֵא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ *nec vocabitur amplius nomen tuum.*

2. Cum praeterea *Neutro* careat lingua (cf. §. 41. 1.), saepius redditur illud a) Masculino et quidem α) *Verbi activi*, ut Deut. 15, 18. ࠅࠋࠀ · ࠉࠒࠔࠄ · ࠁࠏࠉࠍࠉࠊ *neque grave sit in oculis tuis* i. e. tibi; Gen. 48, 17. β) *passivi*, ut Num. 21, 14. ࠏࠋ · ࠊࠍ · ࠉࠀࠕࠌࠓ · ࠁࠎࠐࠓ *qua propter dictum est in libro;* Lev. 4, 31. ࠅࠉࠎࠕࠋࠇ · ࠋࠄ *et remittetur ei* v. 35. b) *Feminino*, ut Lev. 24, 9. ࠅࠕࠄࠉ · ࠋࠀࠄࠓࠍ · ࠅࠋࠁࠍࠉࠅ *et sit Aaroni eiusque filiis;* 16, 29. Num. 19, 9. 10. Alia, quae apud Hebraeos frequentius leguntur, ut חָשְׁכָה , עָשְׁקָה לִי , צָרָה לִי in linguae Samaritanae scriptis frustra quaeruntur.

3. Nec denique dubitavit Samaritanus *Pluralem* Verbi *maiestaticum* (1. Plur.) recipere, Gen. 1, 26. ࠍࠏࠁࠃ · ࠀࠃࠌ *faciamus hominem* et c. 11, 7. ࠀࠕࠉ · ࠍࠉࠏࠕ · ࠅࠍࠃࠋࠒ *agite, desc*[...]*mus et persequamur.* Nonnunquam tamen ita deflectit a Numero, ut Singularem excipiat eadem Pluralis persona, ut Deut. 2, 7. ࠋࠀ · ࠀࠓࠅࠌ · ࠁࠏࠒࠋ · ࠅࠁࠊࠓࠌ · ࠋࠀ · ࠍࠔࠕࠄ · ࠌࠉ ࠂࠅࠁ *non declinabo ad agrum et ad vineam, neque bibamus aquas puteorum;* aut inverso modo Lev. 23, 22. ࠁࠇࠑࠃࠉࠊࠅࠍ · ࠉࠕ · ࠇࠑࠃ · ࠀࠓࠏࠊࠅࠍ · ࠋࠀ · ࠕࠎࠊࠌ *cum messueritis messem terrae vestrae, non consummabis;* quae personarum mutatio facile est expedienda, si, quae in Plurali leguntur, dicta putaveris de omnibus, inter quos excellit princeps facti aut is, qui prae ceteris aliquid faciat, licet et reliqui ab hac altera actione, quae in Singulari proponitur, excludi non possint; ita ut haec saltem exempla ab hac linguae proprietate distinguenda esse quisque existimaverit.

§. 72.

II. *Verborum coniunctio cum variis Obiecti Casibus.*

Verbi activi notio dilatatur *Obiecto*, quod adeo Verborum alia, quae ob intransitivam notionem suam facile eo carere possent, mutata subinde significatione in transitivam paullatim sibi vindicarunt, alia transitivorum ordini iamiam adscripta ita assequuntur, ut Nomen sibi adiungant ex ipsorum radice obortum. In aliis duplex *Obiectum* accedere potest, quatenus vel alterum appositionis instar priori sese associat, vel rem actioni in altero absolvendae necessariam designat. Huc accedunt denique Verba, quae Praepositionibus veluti vinculis, quibus *Obiectum* ad se alligant, utuntur.

Inde triplex hic Verborum ordo distinguitur:

1. *Verba cum simplici Obiecto.*

Huc pertinent:

1. Verba, quae cum proprie essent *intransitiva*, paullatim assumto Obiecto notionem *transitivam* sibi vindicarunt, ut ࠁࠊࠄ *flevit* et *deflevit*, Gen. 50, 3. ࠅࠁࠊࠅ · ࠉࠕࠄ *et deflerunt eum;* 23, 2. ࠉࠓࠕ *haeres fuit* et *haereditavit*, ut Gen. 15, 3. 4. verna meus ࠉࠉࠓࠕ · ࠉࠕࠉ *haereditabit me;* ࠏࠁࠃ et [illegible] *servus fuit* et *servivit*, ut Gen. 27, 40. ࠉࠕ · ࠀࠇࠅࠊ · ࠕ[illegible] *fratri tuo servies;* ࠆࠁࠋ *habitavit* (wohnen, bewohnen, mit jem. zusammen wohnen) ut Gen. 30, 20. vir meus ࠉࠆࠁࠋࠍࠉ *habitabit mecum.*

2. Verba, quae aliis in linguis *Obiectum* in alio Casu sibi adiungunt, ut ࠃࠊࠓ Gen. 19, 29. ࠃࠊࠓ · ࠉࠕ · ࠀࠁࠓࠄࠌ *recordatus est Abrahami;* 8, 1. ࠀࠕࠉࠁ et ࠕࠁࠄ *respondit;* ut Gen. 23, 5. ࠀࠕࠉࠁࠅ · ࠉࠕ · ࠀࠁࠓࠄࠌ *responderunt Abrahamo;* 10. 14. 42, 22. Deut. 1, 14. et Gen. 45, 3. ࠅࠋࠀ · ࠉࠊࠋࠅ · ࠋࠌࠕࠁࠄ · ࠉࠕࠄ *neque poterant ei respondere;* ࠐࠒࠃ (= κελεύειν; iubere), ut Gen. 6, 22. ࠃࠐࠒࠃ · ࠉࠕࠄ *quod ei praecepit;* 7, 5. 9. 18, 19. 21, 4.

Annot. Verbum ࠐࠒࠃ cum ࠏࠋ notione *mandandi* (= אֶל) legitur Gen. 12, 20. 50, 6., cum ࠋ Exod. 1, 22.

3. Verba, quae *motum* significant, quorum *Obiectum* a) locus est, per quem itur, ut Deut. 1, 19. ࠄࠋࠊࠍࠍ · ࠉࠕ · ࠊࠋ · ࠌࠃࠁࠓࠄ *ivimus* i. e. *peragravimus totum desertum;* Num. 33, 51. ࠊࠃ · ࠀࠕࠅࠍ · ࠏࠁࠓࠉࠌ · ࠉࠕ · ࠉࠓࠃࠍࠄ *cum transie-*

ritis Iordanem; Deut. 2, 24. 3, 27. 4, 21. b) ad quem dirigitur iter, ut Gen. 29, 1. [Samaritan] *ivit in terram filiorum Orientis;* Num. 20, 22. [Samaritan] *ascenderunt in montem Tor* (v. 27. [Samaritan]); Num. 10, 9. c) Praeterea Accusativum sibi adiungunt, si *eundi* notio transit in significationem motu rem s. Obiectum secum auferendi, ut *ῥέειν τι* Exod. 3, 8. terra [Samaritan] *fluens lac et mel* i. e. utroque abundans; 13, 5. 33, 3. Deut. 26, 9.

Annot. Quodsi vero de hominibus sermo est, ad quos quis sese contulerit, utitur Samaritanus Praepositione [Samaritan], ut Num. 16, 25. [Samaritan] *ivit ad Dathanem* (v. 46. [Samaritan] *ito confestim ad concionem*); Exod. 3, 11. Num. 23, 5.; aut duplex adhibetur ab eo Praepositio, ubi praeterea commemoratur locus, in quo versatur, ad quem iturus est, ut Gen. 7, 15. [Samaritan] *et ingressi sunt ad Noachum in arcam;* aut simpliciter quoque de loco adhibetur Praepositio, ut Gen. 7, 1. [Samaritan] — — [Samaritan] *ingredere tu — — in arcam;* v. 7. 13. aut significatur addito [Samaritan] (§. 51. 4.), ut Gen. 18, 22. [Samaritan] *iverunt Sodoma.* Neque tamen imitatus est Samaritanus constructionem Verbi יָצָא cum Accus., si valet i. q. *relinquere locum,* semper tum usus Praepositione [Samaritan], ut Gen. 44, 4. [Samaritan] *egressi sunt ex urbe* i. e. reliquerunt eam.

4. Praeterea huc sunt referenda a) Verba cum *induendi, exuendi, ornandi* notione, ut Lev. 16, 24. [Samaritan] *et induet vestimenta sua;* v. 23. [Samaritan] *exuet vestimenta lintea;* b) *intransitiva,* quae copiam aut inopiam alicuius rei significant, ut Gen. 6, 13. [Samaritan] *plena est terra oppressione;* Gen. 18, 28. [Samaritan] *quodsi deficient quinquaginta iustis quinque;* 27, 45. [Samaritan] *orbabor etiam vobis duobus;* Exod. 16, 12. [Samaritan] *saturabimini pane;* Gen. 1, 20. [Samaritan] *scaturiant aquae reptili;* Lev. 20, 25. omne [Samaritan] *quod repit super terram.*

Annot. Non tamen hic in eo offendendum est, quod Samaritanus aliquoties in his reflexiva forma usus fuerit, cum alibi ut Exod. 16, 20. iterum redeat ad Hebraeum, verba וַיָּרֻם תּוֹלָעִים reddens [Samaritan] *et ebullivit vermes.*

5. Obiectum denique poterit quoque accedere in Nomine verbali eiusdem radicis ad Graecorum *πόλεμον πολεμεῖν; νόσον νοσεῖν* etc.; quod a) tum fieri solet, cum actio ad certam semelque

factam rem restringitur, ut Gen. 37, 5. ࠅࠇࠋࠌ · ࠉࠅࠎࠐ · ࠇࠋࠌ *et somniavit Iosephus somnium;* aut cum adverbialis notio inesse iubetur, quae facilius Adiectivo Nomini Verbali addito exprimitur, ut Gen. 27, 33. ࠅࠀࠓࠕࠕ · ࠀࠓࠕࠕࠄ · ࠓࠁࠄ *et expavit pavore magno* i. e. maxime v. 34.; interdum et hoc ipsum Nomen est, ut Lev. 26, 36. ࠅࠉࠏࠓࠒࠅࠍ · ࠌࠏࠓࠅࠒࠉࠕ · ࠇࠓࠁ *fugient fugam gladii* i. e. ignave, ut qui gladium fugiunt, 20, 13. (Similia suppeditabunt Gen. 28, 20. ࠅࠍࠃࠓ · ࠉࠏࠒࠁ · ࠍࠃࠓ *vovit Iacobus* (votum); Num. 4, 23. 5, 6. 6, 2.). b) Haud multum inde discedit ea dicendi ratio, qua Nomen relationis nota ࠃ Verbo praefixa explicatur, ut Deut. 28, 53. ࠁࠏࠉࠅࠒ · ࠃࠉࠏࠕࠒ · ࠋࠊ · ࠃࠁࠁࠉࠊ *in angustia, qua anxerint te adversarii tui;* i. e. in quam te redegerint. Rarius autem simplici Nomine Verbali notio Verbi augetur.

§. 73.

2. *Verba cum duplici Obiecto iuncta.*

In his Verbis

1. Alterum *Obiectum* appositionis instar prius explicans accedit, ut Gen. 28, 18. ࠅࠔࠅࠄ · ࠉࠕࠄ · ࠒࠏࠌࠄ *et posuit* s. *erexit eum* (lapidem) *in statuam.* Inprimis hoc valet a) de Verbis, quibus notio est *appellandi*, ut Num. 32, 41. ࠒࠓࠀ · ࠉࠕࠉࠍ · ࠇࠅࠕ · ࠉࠀࠉࠓ *vocavit eas vicos Iair;* b) quae significant *facere* s. *constituere aliquem aliquid*, *mutare in aliquid*, ut Gen. 17, 5. ࠓࠂࠅࠔ · ࠂࠅࠏࠉࠄ · ࠉࠄࠁࠕࠊ *multitudinem gentium te constitui;* Deut. 1, 15. Lev. 26, 31. ࠅࠀࠕࠍ · ࠉࠕ · ࠒࠓࠉࠄࠕࠊࠅࠍ · ࠇࠓࠁࠍ *dabo* (i. e. mutabo) *urbes vestras in solitudinem* (Gen. 12, 2. 45, 8. 9. Exod. 2, 14. et alibi cum ࠋ); c) quibus inest notio *conficiendi*, *aedificandi*, ita ut vel α) materies praecedat rem inde factam, ut Exod. 32, 4 ࠏࠁࠃࠄ · ࠏࠂࠋ · ࠌࠎࠊࠄ *formavit illud* (aurum) *in vitulum fusilem;* Lev. 24, 5. ࠕࠉࠐࠉ · ࠉࠕࠄ · ࠇࠋࠉࠍ *coques ex ea* (simila) *placentas;* Num. 16, 38.; adeoque ante Verbum legatur, ut Exod. 20, 17. ࠀࠁࠍࠉࠌ · ࠔࠋࠌࠍ · ࠕࠁࠍࠄ · ࠉࠕ · ࠌࠃࠁࠇ *e lapidibus informibus aedificabis altare;* Exod. 15, 29. Deut. 27, 6. ad distinguendam sc. materiem ab aliis rebus, unde confici possit; vel β) ita, ut opus antecedat, quo verborum ordine materies in appositione sine ࠄ emph. legitur et respondet Adiectivis materiem, unde aliquid factum sit, exprimentibus, ut Exod. 25, 17. ࠕࠏࠁࠃ · ࠊࠐࠓࠄ · ࠃࠄࠁ · ࠃࠊࠉ *facies operculum ex auro*

puro; v. 18. [Samaritan text] *facies duo Cherubos ex auro ductili;* v. 23. 28. 28, 6. [Samaritan text] *facient Ephod* (amiculum sacerdotale) *ex auro* i. e. auro distinctum s. pictum; 36, 14. [Samaritan text] *fecit cortinas e pilis caprinis;* v. 35. 39, 2. (Gen. 6, 14. [Samaritan text] *cellas facias arcam* i. e. ut constet e cellis).

2. Tum vero etiam duo Obiecta ita sese excipiunt, ut, quod priorem occupat locum, personam aut rem designet, cuius partem continet alterum, in quo actio animadvertatur, ut Gen. 3, 15. illud (semen) [Samaritan text] *conteret tibi caput;* Deut. 22, 26.

Annot. Neque tamen Hebraeum semper secutus est Samaritanus, ut Deut. 33, 11., ubi verba מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו reddidit praeeunte Chaldaeo [Samaritan text] *percute lumbos insurgentium in eum.* Huc quoque referri possunt *reflexiva* altero *Obiecto* hac ipsa eorum forma expresso.

3. Quando Verbum duo per se diversa admittit *Obiecta* alterum personae, rei alterum, utrumque simul ei adiungi potest. Pertinent huc a) Verba *mandandi, docendi, monstrandi,* ut Exod. 25, 22. [Samaritan text] *quaecunque praecipiam tibi;* Gen. 6, 22. Deut. 4, 5. [Samaritan text] *docui vos praecepta et iudicia;* Exod. 20, 22. Deut. 5, 31. 24, 8. Num. 20, 13. [Samaritan text] *coepisti ostendere servo tuo maiestatem tuam;* 13, 27. Exod. 25, 9. Deut. 34, 1. b) quae notionem *vestiendi, induendi, obducendi, tegendi* obtinent, ut Gen. 41, 42. [Samaritan text] *vestivit eum vestibus byssinis;* Exod. 40, 13. 28, 41. 29, 5. Num. 20, 28 (v. 26. tamen legitur [Samaritan text] *exuere aliquem*); Carm. Sam. II. 4. (Cf. Gesenius ad h. l. ibid. p. 57.) Exod. 29, 9. [Samaritan text] *cinges eos balteis;* v. 5. Lev. 8, 13. (sed v. 7. cum [Samaritan text]); Exod. 25, 11. [Samaritan text] *teges s. obduces eam* (sc. arcam) *auro;* v. 24. 28. Lev. 24, 23. [Samaritan text] *obruerunt eum lapidibus;* c) Verba notionis *implendi, donandi, multandi,* sic Gen. 42, 25. [Samaritan text] *impleverunt vasa sua frumento;* Exod. 28, 3. 31, 3. 35, 35. Carm. Sam. III. 21. Gen. 19, 34 [Samaritan text] *bibendum ei demus vinum;* Num. 5, 24. [Samaritan text] *aquam mulieri bibendam dabit;* v. 26. Deut. 8, 16. [Samaritan text] *qui ci-*

bavit te Manna; Gen. 27, 37. [Samaritan text] *frumento et musto sustentavi illum;* Exod. 22, 25. [Samaritan text] *si argentum mutuo dederis populo meo;* Gen. 33, 5. Deut. 22, 19. [Samaritan text] *multabunt eum centum siclis.* d) Verba variae significationis, ut [Samaritan text] *servivit;* Exod. 10, 26. nescimus [Samaritan text] *quid* i. e. quomodo *serviamus Deo;* Gen. 30, 29. Singularis Verbi [Samaritan text] constructio cum Accusativo personae et Infinitivo actionis Obiecto reperitur Gen. 20, 6. [Samaritan text] *non permisi tibi eam tangere;* 31, 28. Praeterea e) plura Verba in Aph. duo sibi subiungunt *Obiecta*, ut Deut. 3, 28. [Samaritan text] *ipse dividet inter eos terram.* De loco, quod alterum obtinet, omnino tenendum, id, quod prius cogitetur, antecedere et nonnisi in maiore orationis emphasi alterutrum locum suum mutare; et licet Suffixum adhaereat plerumque Verbo, tamen haud raro quoque idem seiungi ab eo nota Accus. [Samaritan text] instructum.

§. 74.

3. *Verba cum Obiecto per Praepositiones adiuncto.*

Cum hic de certis nonnisi Verborum hac alterave Praepositione Obiectum sibi alligantium ordinibus exponatur, neque tamen lingua in singulis eligendis utriusque et Verborum et Praepositionum significatus diligentem habere rationem neglexerit (cf. [Samaritan text] sq. [Samaritan text] *osculari* pr. *admovere* sc. os alteri), iam, dum infra §. 98. accuratius de Praepositionum varia notione earumque usu disseretur, ea tantummodo recipiamus, quae huic earum usui explicando hic sufficiant.

1. Cum [Samaritan text] iunguntur a) quatenus haec Praepositio immediatam indicat propinquitatem s. coniunctionem, Verba *veniendi* notione *offerendi* s. *apportandi*, ut Deut. 23, 4. [Samaritan text] *non obtulerunt vobis panem* (pr. occurrerunt cum pane) illum sc. secum ferentes; vel quibus est notio *prehendendi* s. *tangendi* (cf. ἅπτεσθαί τινος), ut Deut. 14, 8. [Samaritan text] *cadavera eorum non tangetis;* 25, 11. [Samaritan text] (cum) *apprehenderit* (femina) *carnem eius; eligendi*, ut Deut. 12, 18. [Samaritan text] *quem Iova elegit;* 14, 2.; *invocandi*, ut Gen. 4, 26. [Samaritan text]

ࠋࠒࠓࠀ · ࠁࠔࠌ · ࠉࠄࠅࠄ *coeptum est invocari nomen Iovae;* Quatenus autem b) inhaeret aliquid alicui rei aut in ea manet, ad quam adductum fuerit aliquid, pertinent huc verba *dominandi* utpote si dominium in aliquem penetret, ut Lev. 25, 43. ࠋࠀ · ࠕࠓࠃࠄ · ࠁࠅ *non dominaberis ei*, v. 46. (v. 53. sq. Accus.); 26,17.; *adhaerendi* Gen. 2, 24. ࠅࠃࠁࠒ · ࠁࠀࠔࠕࠅ *adhaerebit uxori suae;* 34, 3. ࠅࠕࠃࠁࠒ · ࠍࠐࠔࠅ · ࠁࠃࠉࠍࠄ *adhaesit anima eius Dinae* i. e. amavit eam. His adiunguntur plura Verba metaphoricae notionis *confitendi* et *credendi*, ut Gen. 15, 6. ࠅࠄࠀࠌࠍ · ࠁࠉࠄࠅࠄ *credidit Iovae;* Deut. 28, 66. et quae contrariam obtinent notionem, ut Exod. 21, 8. ࠁࠁࠂࠃࠅ · ࠁࠄ *perfide agendo contra eum;* Lev. 6, 2. ࠅࠊࠇࠔ · ࠁࠏࠌࠉࠕࠅ *et* (si) *mentitus fuerit ad proximum suum.* Hinc quoque accedit verbis, aliquid *cum gaudio* aut *tristitia adspicere* notantibus, ut Gen. 44, 34. ࠐࠍ · ࠀࠓࠀࠄ · ࠁࠓࠏ *ne videam afflictionem;* aut e quibus notio *cum affectu animi loquendi* aut *sentiendi* elucet, ut Gen. 37, 11. ࠅࠉࠒࠍࠀࠅ · ࠁࠅ *invidebant ei;* 39, 14. ࠋࠑࠇࠒ · ࠁࠍࠅ *ut nos irrideret;* nec minus Verbis *testandi*, ut Gen. 30, 33. ࠅࠏࠍࠕࠄ · ࠁࠉ *testabitur de me* Deut. 4, 26. ࠄࠏࠉࠃࠕࠉ · ࠁࠊࠌ *testor adversus vos;* 5, 19. (31, 28. cum ࠏࠋ). Cum denique c) Praepositio ࠁ sit i. q. nostrum: *mit*, *durch*, propria est Verbis, quorum notioni adiungendum erit instrumentum, quo actio fit; ut Gen. 44, 5. ࠀࠔࠓ · ࠉࠔࠕࠄ · ࠀࠃࠍࠉ · ࠁࠅ *quo* (vel: e quo) *dominus meus bibere solet;* hinc quoque, ubi persona rei exigendae inservit, ut Exod. 1, 14. ࠀࠔࠓ · ࠏࠁࠃࠅ · ࠁࠄࠌ *qui operati sunt per eos* sc. cum duritie i. e. coegerunt eos, ut operarentur; Deut. 24, 11.

2. Cum porro Praepositio ࠋ orta haud dubie ex ࠀࠋ a) *motum* significet ad aliquam rem, et frequenter adhibeatur ad *Obiectum* Verborum *loquendi*, *dicendi* designandum, ad quod nimirum dirigatur oratio, aut de quo disseratur, ut Gen. 20, 13. ࠀࠌࠓࠉ · ࠋࠉ *dic de me* (v. 2.); ita ut quasi de translata in aliquem conditione cogitaveris, factum est, ut eandem vindicarent sibi Verba *mutandi* in aliquid, *habendi* pro aliquo (*fieri* aliquid), ut Gen. 17, 4. ࠅࠄࠉࠉࠕ · ࠋࠀࠁ *fies pater;* 18, 18. Exod. 4, 16. Gen. 12, 2. ࠅࠀࠏࠔࠊ · ࠋࠂࠅࠉ · ࠂࠃࠅࠋ *faciam te populum magnum;* Deut. 26, 5., Gen. 38, 15. ࠅࠉࠇࠔࠁࠄ · ࠋࠆࠅࠍࠄ *existimabat eam extraneam* (esse); Exod. 21, 2. ࠉࠑࠀ · ࠋࠇࠐࠔࠉ *prodibit liber* (in libertatem); cum praeterea b) *rationem* contineat ad aliquem (*in Beziehung*), designat quoque actionem, quae alteri vel saluti

est, vel detrimento, ut Gen. 23, 8. [Samaritan] *intercedite pro me.* Denique c) exprimit [Samaritan] eum, ad quem quid pertineat, hinc omnino pro Dativo adhibetur Verboque [Samaritan] *dedit* (sq. [Samaritan] vid. §. 73, 1.) accedit, nec minus Nominibus [Samaritan] et [Samaritan] (§. 36.) notione *habendi* et *non habendi*, ut Gen. 33, 9. [Samaritan] *sunt mihi multa* v. 11. 44, 20. [Samaritan] *est nobis pater aetate provectus.*

3. Praepositio [Samaritan], cuius propria significatio cernitur in motu ab aut ex aliqua re, ita ut removeatur, secernatur aliquid a suo loco, iungitur Verbis *liberandi*, *servandi*, *vindicandi*, *celandi*, *timendi*, *sibi cavendi* aliisque quibus similis notio inest. Sufficiat e pluribus attulisse Exod. 14, 31. [Samaritan] *timuit populus Iovam;* 24, 10. ([Samaritan] i. q. [Samaritan] pro hebr. וַיִּרְאוּ) Deut. 1, 29. Num. 20, 13. 21, 34. [Samaritan] *ne formides eum.* Inprimis adhibetur in Verbis, quorum Obiectum est Infinitivus, ut Gen. 24, 15. [Samaritan] *nondum desierat loqui* (Hebr. לְדַבֵּר); Gen. 24, 19. Exod. 36, 6. [Samaritan] *finem fecit populus offerendi.* Num. 22, 16. [Samaritan] *ne quaeso cuncteris ad me venire.*

4. Cum Praepositione [Samaritan] *super* de loco iunguntur a) Verba *tegendi*, *tuendi* et metaphorica notione *expiandi*, aut *parcendi*, ut Num. 16, 33. [Samaritan] *operuit eos terra;* Carm. Sam. V. 9. [Samaritan] *protegit nos;* Lev. 13, 45.; 8, 34. [Samaritan] *ad vos expiandos;* Exod. 30, 15.; Exod. 2, 6. [Samaritan] *miserta est eius filia Pharaonis.* Hinc quoque adhibetur b) in iis dicendi formulis, quibus *molestiae* notio iniungitur, ut Gen. 42, 21. [Samaritan] *venit super nos omnis haec molestia;* 40, 2. [Samaritan] *succensuit duobus eunuchis suis;* 41, 10. et tandem c) quatenus aliquid alicui exigendum committitur, admittunt eam Verba *mandandi* aut *committendi*, ut Num. 4, 27. [Samaritan] *committetis iis;* Gen. 42, 37. [Samaritan] *trade eum in manum meam.*

5. Verba *discernendi*, *separandi* postulant [Samaritan], cuius propria notio in eo est, ut duae diversae sibique oppositae res ita vicissim cogitentur, ut per se consistant; sic Gen. 1, 4. [Samaritan] *separavit* (Deus) *inter lucem et tenebras* i. e. lucem a tenebris; Exod. 9, 4. hinc quoque

attribuitur Verbis *iudicandi* et *aestimandi*, ut Gen. 31, 53. [Samaritan] *iudicet inter nos;* v. 49.

6. Cum [Samaritan] pr. sit *absistens* i. e. *post*, *pone*, ita ut aliquid adspicere non possis, aut pone te aliquid fiat, iungitur Verbis *claudendi*, ut Gen. 7, 16. [Samaritan] *obsignavit* (Deus) *post eum* sc. arcae ianuam; aut ita, ut aliquid prorsus operiatur, ut Gen. 20, 18. occluserat Deus [Samaritan] *omnem uterum;* hinc quoque in Verbis *precandi* pro Hebr. בְּעַד adhibetur [Samaritan], ut Gen. 20, 7. [Samaritan] *orabit pro te;* aut [Samaritan], ut Lev. 9, 7. [Samaritan] *expia pro te.*

7. Verba denique *sequendi*, *persequendi* applicant sibi Praepositionem [Samaritan] *post*, ut Gen. 24, 8. [Samaritan] *si noluerit* (mulier) *venire post te* i. e. te sequi; 44, 4. [Samaritan] *persequere viros;* 35, 5. Exod. 14, 4. 8.; hinc quoque sequitur post [Samaritan] *scortatus est* sensu metaphorico Exod. 34, 15. [Samaritan] — — [Samaritan] *ne forte scortentur cum eorum Diis* i. e. alienos colant Deos.

Annot. Verbum *videri* exprimitur per [Samaritan] *in oculis alicuius*, ut Gen. 19, 14. [Samaritan] *erat ut ludens in oculis generorum suorum* i. e. videbatur iis ludere; *placere* et *displicere* Verbis [Samaritan] aut [Samaritan] *bonus-malus fuit* addito eodem aut simili Nomine vel Praepositione, ut Num. 13, 1. [Samaritan] *placuit res ista Mosi;* Gen. 41, 37. Num. 24, 1. ([Samaritan] *in conspectu*) [Samaritan] *intellexit Balaamus placere Iovae;* Gen. 48, 17. [Samaritan] *displicuit ei;* Num. 11, 10. 22, 32. ([Samaritan] *coram*) [Samaritan] *nam displicet mihi iter tuum.* Ceteroquin unum idemque Verbum cum duplici iunctum Praepositione legitur Gen. 39, 5. [Samaritan] *commisit ei domum suam et omnia, quae ei erant.*

§. 75.

Constructio Verborum passivorum.

Passiva sibi adiungunt [Samaritan], quo actio referatur ad eum, quem auctorem habeat; sic Gen. 25, 21. [Samaritan] *exoratus est ab eo;* 43, 28. (27.) Exod. 12, 16. [Samaritan] *hoc tantum fiet a vobis*, Num. 16, 19. rarius [Samaritan] adhibetur.

2. Activa, quae duplici Obiecto iunguntur (§. 73.), retinent *Obiectum rei* remotius a Verbo collocatum, ut Exod. 26, 32. [Samaritan] *obductae* (columnae) *auro;* 28, 11. 39, 6.

Annot. Discedit autem Samaritanus ab Hebraeo Gen. 40, 20. verba בְּהִמָּלוֹ אֶת־ cum Chaldaeo active vertens [Samaritan] et [Samaritan]; neque tamen omnino desunt exempla, in quibus et apud ipsum post Pass. sequitur [Samaritan], nominatim si 3. Sing. impersonaliter usurpata explicari potest per 3. Plur. Verbi activi, ut Deut. 12, 22. · [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] *quemadmodum comeditur caprea et cervus;* Lev. 12, 3. octavo die · [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] [Samaritan] *circumcidetur caro praeputii eius;* 16, 27.

3. Si Passiva Activorum notionem sibi vindicant, iungi solent cum Accus., ut Gen. 40, 23. [Samaritan] *oblitus est eius* v. 20. Deut. 6, 12. 8, 11. 24, 19. Gen. 41, 16. · [Samaritan] · [Samaritan] [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] *non respondebit pacem Pharaoni;* Exod. 32, 30. [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] *vos commisistis* (pr. peccastis) *peccatum magnum;* v. 31.

Annot. Huc quoque pertinent Participia Pass. activa notione usurpata (§. 19. 1. Annot. E.).

4. Passivorum notionem assumunt quoque *Verba* quaedam *neutra*, ut Gen. 23, 20. [Samaritan] · [Samaritan] *confirmatus est ager.*

§. 76.

Verba Adverbiorum loco posita.

Verborum notio aliis Verbis ita quoque amplificari potest, ut de iis edicatur, quod in aliis linguis Adverbiis exprimi solet; in qua coniunctione hic observari solet ordo, ut praecedens et adverbialem notionem proponens verbi finiti induat formam, alterum vero cum propria sua notione adiungatur vel copula [Samaritan], ut Num. 22, 15. [Samaritan] · — [Samaritan] *addidit et misit* i. e. iterum misit; vel sequatur in Infinitivo cum [Samaritan] praefixo, ut Gen. 4, 2. · [Samaritan] [Samaritan] *addidit parere* i. e. iterum peperit; 44, 23. · [Samaritan] [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] *non videbitis iterum faciem meam;* Exod. 5, 7. Lev. 26, 18.; vel simplici Infinitivo, ut Gen. 8, 10. [Samaritan] · [Samaritan] *iterum emisit* v. 12. Num. 22, 19. Ad iteratam sic actionem accedunt praeterea Adverbia [Samaritan] et [Samaritan] s. [Samaritan] et [Samaritan] *iterum*, quibus vel saepius repetita et continuata actio exprimitur, vel inserviunt omnino augendae rei, vel denique addita negatione confirmant, nunquam aliquid ita esse rediturum. Sic Gen. 38, 5. [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] *iterum peperit* (h. l. tertio); 18, 29. Num. 32, 15. · [Samaritan] [Samaritan] · [Samaritan] *iterum adhuc* (i. e. diutius, continuo) *errare eum faciet;* Gen. 8, 21. [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] *non*

amplius perdam i. e. nunquam futuro tempore; Num. 20, 13. Simili modo *celeriter* exprimitur Verbis [Samaritan] · [Samaritan] (pr. *foecundus fuit*); [Samaritan] (= Chald. אוֹחִי *festinavit*), ut Gen. 24, 18. [Samaritan] · [Samaritan] *celeriter demisit*; 27, 20.; 24, 20. et 46. [Samaritan] · [Samaritan] idem; 19, 22. [Samaritan] · [Samaritan] *festinanter evade*; adeoque Passivo [Samaritan] Exod. 2, 18. [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] *quare ocius venistis hodie*; nec non *paullatim* per [Samaritan], ut Gen. 8, 3. · [Samaritan] [Samaritan] *iverunt et redierunt* i. e. paullatim recesserunt; *clam* Verbo [Samaritan] *seduxit*, ut Gen. 31, 27. · [Samaritan] · [Samaritan] [Samaritan] *quare clam fugisti.* Praeterea huc pertinet *diligenter* Verbo [Samaritan] *custodivit*, ut Deut. 12, 32. [Samaritan] · [Samaritan] *diligenter facite*; et *multum* Verbo [Samaritan] expressum, ut Exod. 36, 5. [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] *multum populus offert.* Infinitivis adeo licet rarius Adverbia exprimuntur, ut Gen. 31, 28. [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] *nunc stulte egisti.*

Annot. Alia, ut הֵיטֵב expressit Samaritanus Adverbio [Samaritan] = [Arabic] Deut. 9, 21. 17, 4. 19, 18. 27, 8.

§. 77.

De Ellipsi Verbi deque praegnante eius significatione.

1. Ellipsis Verbi prae ceteris animadvertitur in omittendo Verbo Substantivo [Samaritan]; quod ut supra §. 53, 1. iam vidimus Pronominibus separatis exprimitur et quidem, ubi merae inservit copulae, vel a) Nomen iungens cum Pronomine, ut Num. 34, 13. [Samaritan] · [Samaritan] *haec est terra* 35, 23., vel b) cum Praedicato suo, ut Deut. 1, 28. [Samaritan] · [Samaritan] *urbes sunt magnae*; 3, 5. vel c) ubi plura iunguntur Nomina, et hoc alterumve in appositione accedit, ut Deut. 4, 11. [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] *tenebrae erant, nubes et caligo*; Lev. 1, 3. [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] *si munus eius holocaustum fuerit*; v. 10. 3, 6., vel d) [Samaritan] relativum indicat, aliquid alicubi esse, ut Num. 32, 39. et expulerunt Amoraeum [Samaritan] *qui in ea* sc. erat. Lev. 4, 18.; vel denique e) ubi [Samaritan] omisso [Samaritan] (cf. §. 74. 2. [Samaritan] et [Samaritan]) est i. q. *habere*, ut Num. 32, 4. [Samaritan] · [Samaritan] *servis tuis pecora* sc. sunt; Lev. 2, 3.

Annot. [Samaritan] tum nonnisi adhibetur, ubi Verbo opus est i. q. *existere*. Interdum [Samaritan] omittitur, ubi alterius verba sequuntur, ut Num. 23, 7.

2. Ellipsi cognata est *construetio praegnans* h. e. ea dicendi ratio, qua Verbum improprie iungitur cum Praepositione ex alio Verbo omisso explicanda. Sic Gen. 14, 15. ࠐࠋࠂ · ࠏࠋࠉࠅࠍ · ࠋࠉࠋࠉ *divisit* (sc. agmen et processit) *adversus eos noctu;* Num. 14, 24. Deut. 1, 36. Carm. Sam. I. 11. ࠏࠋ · ࠉࠃ · ࠌࠔࠄ · ࠂࠋࠉࠌ *Mosi* (tradidisti et) *revelasti.*

§. 78.

De loco, quem Obiectum praeter vulgarem verborum ordinem obtinere possit.

Licet Obiectum, ut iamiam vidimus, proximum post Verbum obtineat locum, tamen si, quod Verbo continetur, prae ceteris ei non item aliis acciderit, ob maiorem, qua efferendum est emphasin Verbo antecedere solet, nominatim si in Pronomine repetatur, ut Deut. 1, 27. ࠉࠄࠅࠄ · ࠉࠕࠍࠍ · ࠀࠐࠒࠍࠍ *Iova nos, nos inquam eduxit;* sed eadem fere notione etiam simpliciter collocatur, ut v. 38. ࠉࠕࠄ · ࠀࠕࠒࠐ *ipsum corrobora;* Deut. 2, 4. 6, 13. 23. 7, 5. ࠌࠃࠁࠇࠉࠅࠍ · ࠕࠐࠂࠓࠅࠍ · ࠅࠒࠏࠌࠄࠅࠕࠅࠍ ࠕࠕࠁࠓࠅࠍ *altaria eorum destruetis, et statuas eorum confringetis;* 8, 12. 9, 9. Ubi vero duo Obiecta cum eodem Verbo copulantur (§. 73.), id, ad quod actio praesertim spectat, antecedere potest, dum alterum, quod forte eos designet, qui per consequens participes eius fiant, Verbum sequitur, ut Deut. 1, 36. ࠅࠋࠄ · ࠀࠕࠍ · ࠉࠕ · ࠀࠓࠏࠄ · ࠃࠃࠓࠊ · ࠁࠄ · ࠅࠋࠁࠍࠉࠅ *et ei dabo terram, quam calcavit, eiusque filiis.*

Caput tertium.

Syntaxis Nominis.

§. 79.

De Nomine emphatico.

Nominis notio vario modo dilatari potest, dum vel prae ceteris distinguitur Statu emph., vel addito Pronomine definitur aut Adiectivo accuratius describitur, vel ita, ut Nomine in appositione accedente aut in Genitivo ei subornato augeatur, vel denique, ut cum Verbo iungatur. De his deinceps disserendum erit; atque primum quidem

De Nomine in Statu emph. posito.

Status emph. Nomini quippe Hebraeorum cum ה articuli iuncto respondens adhibetur a Samaritano a) quando certam quandam ac definitam rem proponere vult, ut Gen. 1, 1. Principio creavit Deus ࠉࠕ · ࠔࠌࠉࠄ · ࠅࠉࠕ · ࠀࠓࠏࠄ *coelum et terram;* v. 7. ࠏࠁࠃ · ࠉࠕ · ࠓࠒࠉࠏࠄ *fecit firmamentum;* b) ubi certus hominum ordo *collective* in Singulari comprehenditur, ut Gen. 18, 25. ࠆࠊࠀࠄ · ࠊࠇࠉࠁࠄ *iustus pariter ac impius;* inprimis in Gentilitiis, ut Gen. 13, 7. · ࠊࠍࠏࠍࠀࠄ ࠅࠐࠓࠆࠀࠄ *Cananaeus et Pherezaeus;* 15, 19. 20.; aut si e certo rerum genere eligitur, quam, qui loquitur, in mente habet, ut Exod. 2, 15. ࠅࠉࠕࠁ · ࠏࠋ · ࠁࠉࠓࠄ *sedit autem iuxta puteum* eum sc. qui prope urbem; Num. 11, 27. Similiter c) in hoc Statu leguntur Nomina appellativa, quae in notionem Nominum propriorum abierunt, inprimis *Nomina loci,* quo magis propria eorum significatio desuevit, ut Gen. 15, 18. ࠍࠄࠓࠄ · ࠓࠁࠄ *fluvius magnus* i. e. Euphrates (Sam. Salmah); 14, 6. ࠌࠃࠁࠓࠄ *desertum* i. e. Arabicum; 16, 7. E Nominibus geographicis praeterea huc pertinent notissima illa Num. 32, 5. ࠉࠓࠃࠍࠄ *Iordanes;* Deut. 3, 25. ࠋࠁࠅࠍࠄ *Libanon;* Num. 32, 29.; ࠂࠋࠏࠃࠄ *Gilead* v. 40. Deut. 2, 36. Praeterea occurrunt Num. 23, 28. ࠐࠏࠅࠓࠄ *Peor;* Gen. 2, 11. ࠇࠅࠉࠋࠀࠄ *Chavila* et *Nilus* κατ' ἐξοχην ࠍࠄࠓࠄ dicitur Gen. 41, 1. 2. Cum porro d) careat antiquior lingua interiectione Vocativum designante, nec multum differat Nomen definitum ab eo, ad quod oratio dirigitur, factum est, ut hic Status quoque ad hunc Casum notandum adhiberetur, ut Deut. 32, 1. audite ࠔࠌࠉࠄ *coeli.* Carm. Sam. III. 1. ࠀࠋࠄࠉࠌ · ࠒࠏࠉࠌࠄ *Deus aeterne;* IV. 1. 19. Idem observatur particula recentioris linguae ࠄࠀ (cf. §. 46.) Nomen antecedente, ut Carm. Samar. V. 5. ࠄࠀ · ࠌࠋࠊࠄ · ࠓࠇࠌࠍࠄ *o rex misericors;* quin immo, licet rarius, ne vis huius dictionis debilitetur, altero Nomine in Genitivo sequente, ut ibid. V. 13. ࠄࠀ · ࠌࠋࠊࠄ · ࠓࠅࠇࠉࠍࠍ *o rex spirituum nostrorum;* in qua verborum coniunctione alibi ex vulgari dicendi usu Nomen rectum in Statu emph. posuisse sufficit, ut ibid. V. 4. ࠃࠉࠀࠍ · ࠀࠋࠄࠉࠄ *o iudex Deorum* s. *angelorum.* In aliis obtinuit e) vim demonstrativam, ut Gen. 4, 14. ࠉࠅࠌࠄ *hodie;* 19, 34. ࠋࠉࠋࠀࠄ *hac nocte* (cf. v. 35.). Denique legitur f) Nomen emph., quando ࠃ relativum sequitur, quo accuratius definitur, ut Num. 27, 18. ࠂࠁࠓࠄ · ࠃࠓࠅࠇ · ࠁࠄ *vir, in quo spiritus est;* aut Participium

eadem relationis nota explicandum, ut Num. 35, 8. [Samaritan] *ab eo, qui multum habet — qui pauca habet.*

Annot. De [Samaritan] demonstrativo Hebraeorum more articuli loco posito vid. §. 43. Append. Ubi vero non certus quis designatur, aut omnes sine discrimine intelliguntur, qui ad certum ordinem pertinent, tum usurpatur Nomen abs., ut Gen. 1, 26. [Samaritan] *faciamus hominem;* 19, 4. [Samaritan] *a puero ad senem* (statim [Samaritan] *totus populus*). Lev. 4, 2. [Samaritan] *anima si* i. e. quicunque *peccaverit.* In haud paucis locis utitur Samaritanus Nomine emph., ubi Hebraeus habet Nomen sine articulo; quae diversitas in eo est quaerenda, quod Samaritanus forte ibi de re magis definita cogitaret; sic Exod. 9, 24. [Samaritan] *grando et ignis* sc. a Deo praedictus; Gen. 11, 6. [Samaritan] *unus populus, unumque labium* (δεικτικῶς). Cf. Deut. 28, 7. et §. 48. 2. A. a. Annot. Idem observavit, si forte ad certum quendam hominem aut tempus respiceret, ut Gen. 25, 23. [Samaritan] *maior serviet minori* i. e. Esavus Iacobo 18, 18. 26, 1. [Samaritan] *et erat fames* sc. illius temporis, hinc quoque ibid. [Samaritan] *fames prior* (= הָרָעָב הָרִאשׁוֹן). In his fere omnibus consentit cum Chaldaeo. Exinde quoque facile perspicitur, quare Gen. 24, 35., cum in textu Hebraeo Nomina sine articulo legantur, Samaritanus vicissim utroque Statu usus fuerit, quippe sub [Samaritan] argenti aurique pondus s. divitias ex utroque haud cuso constantes intelligens et in Nominibus [Samaritan] *cameli et asini* videtur genus certum utroque expressum eum induxisse, ut hanc eligeret formam, dum in reliquis et promiscuum genus et diversitas singulorum ordinis membrorum eum permovit, ut Statu abs. uteretur. Hoc confirmatur quoque Gen. 13, 2., ubi itidem vertit: Abrahamus ditissimus erat [Samaritan] *pecore, argento et auro* in utroque a Chald. discedens, qui Hebraeum sequitur. — Indefinitum quoque nonnunquam exprimitur per [Samaritan] *unus*, ut Gen. 22, 13. [Samaritan] *et ecce aries (unus);* rarius adhibetur de rebus, ut Exod. 29, 3. [Samaritan] *canistrum (unum).*

§. 80.

De Nomine cum Adiectivo aut Pronomine iuncto.

1. *Adiectivum* sequitur Nomen suum eodem *Statu*, *Numero* et *Genere*. Si igitur A) Nomen in Statu emph. antecedit, hoc quoque in eodem sequatur necesse est, ut Gen. 10, 12. [Samaritan] *urbs magna;* 7, 2. v. 19. [Samaritan] *montes alti;* 10, 19. [Samaritan] *usque ad fluvium magnum;* 25, 8. [Samaritan] *senectute bona* i. e. admodum senex; 39, 9. 30, 35. separavit [Samaritan]

[illegible] *hircos varios et maculosos.* Idem observatur Nomine cum Suffixo praecedente, quo non minus definitam obtineat notionem, ut Gen. 27, 1. [illegible] *filium suum natu maiorem* (Esavum); v. 15. Deut. 3, 24. ostendisti servo tuo [illegible] *manum tuam fortem;* 4, 3. [illegible] *oculi vestri videntes;* 4, 36. 37. 9, 29.; aut altero Nomine in Genitivo adiuncto, quo Nomen regens, quod antecedit, eadem ratione accuratius definiatur, ut Deut. 9, 10. dedit mihi [illegible] *duas tabulas lapideas digito Dei scriptas;* 11, 7. [illegible] *omnia Dei opera magna.*

Annot. Non tamen sequitur Samaritanus Hebraeum, qui interdum paullo negligentius usus brevitate omisso ante Nomen articulo Adiectivum eo augeat, ut Gen. 41, 26., ubi Samaritanus Chaldaeum secutus vertit [illegible] *septem vaccae bonae* (פָּרֹת הַטֹּבֹת); idemque haud neglexit in Nominibus Adiectivo numerali iunctis, ut Gen. 2, 3. [illegible] (אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי) *septimum diem;* Deut. 5, 14. et Gen. 1, 8. ad sensum magis vertit [illegible] = יוֹם שֵׁנִי *secundus dies;* similiterque deflectit ab Hebraeo textu Gen. 29, 2. verba וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה transferens [illegible] (Ch. אַבְנָא רַבְּתָא) haud intelligens Adiectivum hic esse Praedicatum, ut Gen. 33, 13., ubi recte habet [illegible] *sunt teneri* (cf. Num. 24, 7. [illegible] = מַיִם רַבִּים). Interdum Hebraeorum articulus a Sam. ante Adiect. et Part. exprimitur per [illegible], ut Gen. 31, 10. [illegible] = הָעֹלִים *ascendentes.*

Ubi vero B) Nomen abs. antecedit, in eodem quoque Statu sequitur *Adiectivum*, ut Gen. 12, 2. faciam te [illegible] *populum magnum;* 17, 20. 18, 7. [illegible] *et sumsit vitulum tenerum ac bonum.*

2. Idem valet de Pronominibus cum Nomine iunctis, ante quae Hebraeorum articulus [illegible] demonstrativo (cf. §. 43. Append.) exprimitur, ut [illegible] *ex hac terra;* 12, 7. 15, 17. 18. 17, 21. 23.; si vero Nomini praeterea additur Adiectivum, Pronomen ultimum occupat locum, ut Num. 14, 27. [illegible] *congregatio ista mala.*

Annot. Interdum tamen et hic omittit articulum, ubi nec apud Hebraeum legitur, ut Exod. 10, 1. [illegible] = אֹתֹתַי אֵלֶּה *haec mea signa;* licet non omnino sibi constet, cum Gen. 32, 22. inveniantur pro Hebraicis בַּלַּיְלָה הוּא verba [illegible].

§. 81.

Nomen in appositione.

Appositionem dicimus Nomen praecedenti alteri explicando adiunctum, ut Gen. 24, 2. dixit Abrahamus [illegible] *servo suo, seniori domus suae;* Exod. 14, 31. crediderunt [illegible] *in Mosen, servum eius;* 15, 20. 24, 13. 28, 1. 35, 19. vestes sanctae [illegible] *Aaronis sacerdotis;* 40, 6. [illegible] *ante portam tabernaculi, tentorii testimonii;* Lev. 21, 1. 23, 4. et saepius; ubi Adiectivum exspectaveris, ut Deut. 22, 23. 28. [illegible] *puella virgo;* Num. 32, 14. [illegible] *homines peccatores;* Deut. 28, 36.; aut Genitivum, ut Gen. 41, 1. [illegible] *duo anni dierum;* Deut. 16, 21. Nominis Suffixum repetitur quoque in appositione, Exod. 4, 23. [illegible] *filius tuus primogenitus* (tuus); aut, ut ne quis dubitet, de quo sermo sit, recipitur denuo Nomen antecedens, ut Exod. 38, 21. haec est recensio [illegible] *tabernaculi, tabernaculi* (inquam) *testimonii;* Num. 32, 1. [illegible] *et ecce locus, locus erat pecorum* i. e. pascuum; 35, 11. Deut. 15, 9. Huc denique pertinet, si *Adiectivum* appositionis instar Nomini adiungitur, quo certius a similibus discernatur, aut Nomen Adiectivi loco usurpatum, ad quod pariter Nomen antecedens repetendum est, ut Gen. 37, 23. exuerunt Iosephum [illegible] *tunica sua, tunica versicolore;* c. 44, 2. [illegible] *scyphum meum, scyphum argenteum* (§. 84, 1.).

§. 82.

De repetitione atque Ellipsi Nominis.

1. Repetitur Nomen sine copula a) ad multitudinem eius rei significandam, quae in simplici continetur, ut Gen. 14, 10. [illegible] *putei, putei bituminis* (nos: lauter Gruben) i. e. vallis puteis bituminatis plena; Exod. 8, 14. [illegible] *collegerunt eas* (sc. ranas) *acervatim* pr. modios, modios i. e. modios iis implentes; b) si plures eiusdem ordinis res singulae considerantur *(distributive)*, ut Gen. 32, 16. [illegible] *grex, grex* i. e. *singuli greges;* Num. 17, 2. Gen. 41, 35. [illegible]

ࠁࠒࠓࠉࠄࠕࠄ · ࠉࠈࠓࠅࠍ *cibum, cibum in urbibus servent* i. e. in singulis urbibus; Exod. 5, 19. ࠉࠅࠌ · ࠁࠉࠅࠌࠄ *singulos dies* (Tag für Tag); 16, 21. ࠁࠑࠐࠓࠄ · ࠁࠑࠐࠓࠄ *singulis matutinis;* 36, 3. Num. 28, 13. et inserta copula Gen. 39, 10. · ࠉࠅࠌ ࠅࠉࠅࠌ *singulis diebus* i. e. quotidie. De Nominibus numeralibus repetitis vid. §. 89. C. Haud raro plura Nomina sensu inter se arctissime coniuncta eadem notione bis ponuntur, ut Lev. 24, 8. ࠁࠉࠅࠌ · ࠔࠁࠕࠄ · ࠁࠉࠅࠌ · ࠔࠁࠕࠄ *singulis sabbatis;* Num. 31, 4. ࠀࠋࠐ · ࠋࠔࠁࠈࠄ · ࠀࠋࠐ · ࠋࠔࠁࠈࠄ *mille de singulis tribubus;* 34, 18. · ࠍࠎࠉࠀ · ࠀࠇࠃ · ࠍࠎࠉࠀ · ࠀࠇࠃ · ࠌࠔࠁࠈࠄ · ࠕࠎࠁࠅࠍ *principem unum de singulis tribubus sumetis;* Exod. 26, 21. 25. Idem linguae usus inservit c) circumscribendis Pronominibus *quisque*, *quicunque*, ut Num. 9, 10. ࠂࠁࠓ · ࠂࠁࠓ *vir, vir* i. e. quisque; 14, 34. · ࠉࠅࠌ · ࠋࠔࠍࠄ ࠉࠅࠌ · ࠋࠔࠍࠄ *dies quisque pro anno* (erit); 17, 6. Deut. 32, 7. Adhibetur porro d) ad progressum temporis in continuanda eadem re significandum, ut Deut. 2, 27. · ࠀࠏࠁࠓ · ࠁࠀࠓࠏࠊ ࠁࠔࠁࠉࠋࠄ · ࠁࠔࠁࠉࠋࠄ *transibo terram tuam in via, in via* i. e. continuo, haud ab ea deflectens; aut exprimit e) diversas sibique oppositas res copula tamen ࠅ inter se connexas, ut Deut. 25, 13. ࠀࠁࠍ · ࠅࠀࠁࠍ *lapis et lapis* i. e. diversum pondus; v. 14. ࠌࠊࠋࠄ · ࠅࠌࠊࠋࠄ *Epha et Epha* i. e. diversum; quae verba statim explicantur per ࠓࠁࠄ · ࠅࠆࠏࠅࠓࠄ *magnum et parvum.* Tandem haec repetitio inservit f) rei augendae ita, ut nihil praeter eam agatur, ut Deut. 16, 20. · ࠒࠔࠈࠄ · ࠒࠔࠈࠄ ࠕࠓࠃࠐ *iustitiam, iustitiam exerceas* i. e. nihil, nisi quod iustum sit; aut si Nomen proprium repetitur, hoc eo fit consilio, quo citius vocatus audiat et advertat ad ea, quae quis dicturus est, ut Gen. 22, 11. Exod. 3, 4.

2. Ellipsis Nominis in paucis deprehenditur locis atque nonnisi tum, cum aut facile suppleri, aut ex praecedentibus cognosci potest, ut Lev. 11, 20. ࠃࠌࠄࠋࠊ · ࠏࠋ · ࠀࠓࠁࠏ *quod incedit super quatuor* sc. pedibus; v. 21, 42. 21, 14. ex his · ࠋࠀ ࠉࠎࠁ *non ducet* sc. sibi uxorem Deut. 7, 3. · ࠁࠓࠕࠊ · ࠋࠀ · ࠕࠕࠍ · ࠋࠁࠓࠄ · ࠅࠁࠓࠕࠄ · ࠋࠀ · ࠕࠎࠁ · ࠋࠁࠓࠊ *filiam tuam non dabis* (i. e. collocabis) *filio eius neque filiam eius sumes filio tuo* sc. uxorem. Gen. 16, 1. ࠋࠉࠕ · ࠉࠋࠃࠕ · ࠋࠄ *non pepererat ei* sc. ࠁࠍࠉࠌ; 30, 1. Num. 14, 1. ࠀࠔࠓࠀ *elevavit* sc. vocem suam (ࠒࠋࠄ s. ࠒࠋࠅࠍ, quod in sqq. additur). Rarius omittitur Nomen Subiecti loco collocandum, utpote quod e Verbo

facile cognoscatur, ut Gen. 31, 36. ࠅࠉࠇࠓ · ࠋࠉࠏࠒࠁ *et exarsit Iacobo* sc. ࠀࠐ *ira*.

§. 83

De Numero et Genere Neutro.

1. Nomina quaedam materiam cohaerentem denotantia inprimis metalla ut ࠆࠄࠁ *aurum* etc. nonnisi in Singulari usitata sunt; quorum Pluralis apud Hebraeos non admittitur, nisi de nummis inde excusis cogitaveris. Idem valet de frumentorum generibus, quorum Pluralis innuit grana demessa et in horreis coacervata; ut Lev. 27, 16. ࠊࠅࠓ · ࠔࠏࠓࠉࠍ *Cor hordei;* similiter Lev. 1, 7. ࠏࠑࠉࠌ sunt *ligna fissa.* Neque tamen sequitur Samaritanus Hebraeum in Plurali כֶּסֶף pro nummis usurpando Gen. 42, 25. Singulari ࠊࠎࠐࠅࠍ *pecunia eorum* usus. Idem fere valet de Nomine אֱלֹהִים (ࠀࠋࠄࠉࠌ), pro quo Samaritanus in duobus prioribus Geneseos capitibus substituit ࠀࠋࠄ aut ࠀࠋࠄࠄ (cf. §. 45. 2. Annot. 2.); quod ubi retinet adiuncto ࠉࠄࠅࠄ (cf. tamen Gen. 3, 8. ࠉࠄࠅࠄ · ࠀࠋࠄ) nihil offendimus, cum iam ࠉࠄࠅࠄ satis declaret, unum tantum Deum, Iovam nimirum esse intelligendum, et ࠄࠀࠋࠄࠉࠌ, quod alibi cum ࠌࠋࠀࠊࠉࠄ i. e. *angeli* permutare solet, ut Gen. 5, 1. (cf. tamen Gen. 1, 27. ࠁࠑࠋࠌ · ࠀࠋࠄ *ad imaginem Dei*) mere sapit originem Hebraeam (cf. §. 43. App.). Idem Nomen si cum Plurali iungitur, designat ut apud Hebraeos alienos Deos, qui ut Exod. 20, 3. ࠀࠇࠓࠍࠉࠌ · ࠀࠋࠄࠉࠌ *Dii alieni* addito Adiectivo satis a vero Deo dignoscuntur. Nec tamen omnino desunt loci, in quibus et apud Samaritanum pro Plurali maiestatico adhibetur, ut Deut. 4, 33. ࠌࠌࠋࠋ · ࠇࠉࠉࠌ · ࠀࠋࠄࠉࠌ *Deus vivus qui loquitur* i. e. verus et unicus, quod ࠇࠉࠉࠌ repetitum e c. 5. 26., ubi et apud Hebraeum legitur חַיִּים, satis arguit, eo minus dubitasse Plurali ࠀࠋࠄࠉࠌ uti, quo magis persuasum sibi haberet, hoc additamento Iovam satis ab idolis distingui.

Annot. Simile quid observatur in reddenda formula נֶאֱסַף אֶל־עַמָּיו, ubi Samaritanus habet ࠏࠌࠄ · ࠀࠋ Gen. 25, 8. 49, 33. Num. 27, 13. Deut. 32, 49. (Ch. לְעַמֵּיהּ), cum aliis in locis, in quibus similiter de uno populo aut de tribubus eius sermo est, nominatim in formula ࠏࠌࠄ . ࠌࠍ · ࠄࠄࠉࠀ · ࠄࠍࠐࠔ · ࠅࠍࠊࠓࠕࠄ *huius anima exscindetur de populo suo* (pr. populis suis) Plurali cum Hebraeo utatur, ut Gen. 17, 14. Lev. 7, 20. 21. 27. Ubi tamen Hebraeus paullo liberius adhibet Pluralem pro Singulari, ut Gen. 8, 4., ibi Samaritanus Singu-

larem praefert ([Samaritan] *mons* pro הָרֵי). Licet contra Gen. **31, 34.** de uno tantum idolo cogitandum esse videatur, tamen Samaritano quoque placuit [Samaritan] = הַתְּרָפִים retinere.

2. *Neutrum* exprimitur a) *Masculino* Adiectivorum et Pronominum (cf. §. 41. 1.), ubi res indefinite proponitur, ut Deut. 6, 18. facies [Samaritan] *quod rectum et bonum est in conspectu Dei;* Exod. 4, 2. [Samaritan] *quid hoc in manu tua?* Num. 18, 9. Exod. 18, 25. [Samaritan] *parvum sicut magnum;* Lev. 15, 20.; Carm. Sam. IV. 21. [Samaritan] *neque in abscondito neque in manifesto;* ubi tamen de re definita disseritur, tum adhibetur b) *Femininum*, ut Gen. 44, 4. [Samaritan] *malum pro bono;* 50, 20. Exod. 10, 6. [Samaritan] (reliquum) *quod evasit, relictum est;* 18, 9. [Samaritan] *laetatus est Iethro de omnibus bonis, quae contulerat Deus in Israelitas;* Carm. Sam. III. 3. [Samaritan] *manifesta et abscondita.*

II. De Casibus Nominis.

§. 84.

De Genitivo.

1. Duo Nomina, quorum prius in Statu constr. (cf. §. 43.) cum sequente *Genitivum* exprimente arctissime iungitur, ita ad se invicem referuntur, ut illud *(relatum* s. *determinatum)* ab hoc *(determinante)* pendeat ac definiatur. Dum autem hoc semper Nomen esse debet, illud quoque Adiectivum *(relativum)* aut Participium esse potest, et quatenus Nomen determinans et ipsum iterum ab alio, quod sequitur, determinatur, plura Nomina constructa deinceps sese excipere possunt; sic Gen. 24, 27. [Samaritan] *domus fratris domini mei;* 25, 7. [Samaritan] *dies annorum vitae Arahami;* 10, 31. [Samaritan] *haec est portio filiorum Semi;* 13, 7. 17, 23. 35, 20. 39, 21. 47, 9. Exod. 6, 16. Lev. 21, 12. Deut. 31, 26. In universum de hac coniunctione hoc valet. Ubi utrumque Nomen, aut prius tantum est definitum, sequitur posterius in Statu emph., nec minus indefinito definitum antecedente, nisi ambiguitas quaedam [Samaritan] ante Genitivum necesse faciat (vid. infra 4. a.). Varia autem huius coniunctionis

genera haec sunt: a) Possunt duo *Concreta* coniungi, ut Gen. 3, 1. ࠏࠑ ࠄࠂࠍ *arbor horti;* v. 18. ࠏࠔࠁ ࠄࠔࠃࠄ *herba agri;* 6, 7. 21, 22. 12, 15. 6, 2. ࠁࠍࠉ ࠄࠀࠋࠄࠉࠌ *filii dominatorum* et ࠁࠍࠅࠕ ࠄࠀࠃࠌ *filiae hominis;* quo et pertinent nomina terrarum, urbium, fluviorum, montium, ut Gen. 15, 2. ࠃࠌࠔࠒ ࠀࠋࠉࠏࠆࠓ *Damascus Eliezeri* i. e. eius urbs; Deut. 23, 4. ubi modo appositionem exspectaveris, ut Gen. 2, 11. ࠀࠓࠑ ࠄࠇࠅࠉࠋࠄ *terra Chavilah;* 15, 18.; aut b) Nomen determinatum potest esse *Abstractum*, ut Deut. 28, 67. ࠐࠇࠃ ࠋࠁࠁࠊ *timor cordis tui;* in qua tamen coniunctione *Abstracti* notio ita ad *Concretum* referri potest, ut eius vis et efficacia non in hoc reperiatur, sed *Abstractum* eius sit *Obiectum* (*Genitivus obiectivus* cf. §. 55. A. 3.), ut Gen. 35, 5. ࠐࠇࠃ ࠀࠋࠄࠉࠌ *timor Dei* i. e. erga Deum; 18, 20. ࠆࠏࠒࠕ ࠎࠃࠌ *clamor Sodomorum* i. e. de iis sublatus; Exod. 22, 11. ࠔࠁࠏࠕ ࠉࠄࠅࠄ *iusiurandum Iovae* i. e. per Dei nomen datum; c) *Abstractum*, quod sequitur, potest praecedentis *Concreti* describere naturam, quae coniunctio eo frequentior in dialectis Semiticis, quo pauciora habeant Adiectiva. Hinc hic Nominis pro *Adiectivo* usus animadvertitur α) in meris *Abstractis*, ut Gen. 24, 48. ࠃࠓࠊ ࠀࠌࠕ *via veritatis* i. e. vera; Lev. 19, 36. ࠌࠀࠆࠍࠉ ࠑࠃࠒ ࠀࠁࠍࠉ ࠑࠃࠒ *statera iustitiae, pondera iustitiae* i. e. recta, iusta; Exod. 5, 9. ࠃࠁࠓࠉ ࠔࠒࠓ *verba vanitatis* i. e. vana; 23, 1. 7. Num. 5, 24. ࠌࠉ ࠄࠌࠓࠉࠌ *aquae amaritudinis* i. e. amarae; 8, 7. Deut. 2, 16. Exod. 39, 7. ࠀࠁࠍࠉ ࠆࠊࠓࠅࠍ *lapides memoriae* i. e. memoriales; interdum adeo in iis, quorum Adiectiva in usu sunt, at potius de personis quam de rebus usurpantur; quo pertinet ࠒࠃࠔ *sanctitas* (Adiect. ࠒࠃࠔ et ࠒࠃࠅࠔ Exod. 29, 31. Lev. 6, 16. 26.), ut Exod. 28, 2. ࠁࠂࠃࠉ ࠒࠃࠔ *vestes sanctitatis* i. e. sanctae; 29, 29. β) in iis, quibus inest notio aeterni, continui aut repetiti temporis, ut Lev. 23, 41. ࠇࠒࠕ ࠏࠅࠋࠌ *praeceptum aeternitatis* i. e. aeternum; 24, 8. Gen. 17, 8. Num. 28, 8. Exod. 29, 41. ࠌࠍࠇࠕ ࠄࠁࠒࠓ *oblatio matutini temporis* i. e. matutina. Praeterea hic usus translatus est γ) ad omnia Nomina materiem significantia, ut Gen. 24, 53. ࠊࠋࠉ ࠊࠎࠐ ࠅࠊࠋࠉ ࠆࠄࠁ *vasa argenti et vasa auri* i. e. argentea et aurea; v. 22. Exod. 3, 22. 11, 2. 20, 23. 30, 18. ࠊࠉࠅࠓ ࠍࠇࠔࠕ *labrum aeris* i. e. aeneum; Gen. 35, 14. ࠌࠑࠁࠕ ࠀࠁࠍ *statua lapidis* i. e. lapidea et in Plur. Exod. 24, 12. ࠋࠇࠕ ࠄࠀࠁࠍ *tabu-*

lae lapideae; 31, 18. 34, 1. 20, 17. ࠌࠃࠁࠇ · ࠀࠁࠍࠉࠌ *altare lapideum* i. e. lapidibus exstructum; Exod. 28, 11. ࠀࠌࠍ · ࠀࠁࠍ *lapidarius* pr. artifex lapidis vel in lapide; Lev. 15, 12. ࠌࠇࠍ · ࠏࠎࠐ *vas testae* i. e. testaceum; 14, 4. ࠑࠉࠉࠌ · ࠀࠓࠆ *lignum cedri* i. e. cedrinum; Exod. 28, 37. 36, 19. 29, 2. ࠎࠋࠕ · ࠇࠈࠉࠌ *simila tritici* i. e. triticea.

Annot. Exempla rariora reperiuntur Deut. 21, 13. ࠉࠓࠇ · ࠉࠅࠌࠉࠌ *mensis dierum* i. e. integer mensis; Nomine qualitatis antecedente Exod. 13. 3. ࠀࠒࠅࠍ · ࠀࠃ *robur manus* i. e. manus fortis; Gen. 23, 6. ࠁࠇࠅࠓ · ࠒࠁࠓࠉࠍࠍ *sepulcra nostra electa* pr. electio sepulcrorum nostrorum. Praeterea ࠊࠋ Nomine emph. sequente est i. q. *totus, universus,* ut Gen. 9, 19. ࠊࠋ · ࠀࠓࠏࠄ *universa terra;* 19, 4. ࠊࠋ · ࠏࠌࠄ *totus populus;* 25. 41, 54. ࠊࠋ · ࠀࠓࠏࠕࠄ *omnes terrae;* Num. 32, 13. Deut. 1, 19. ࠊࠋ · ࠌࠃࠁࠓࠄ · ࠓࠁࠄ *totum desertum magnum;* sequente autem Nomine abs., ita ut res singulae eiusdem generis, quae plurifariam adesse possint, intelligantur, respondet Lat. *omnis* (*jeder*) ut ࠊࠋ · ࠏࠎࠁ *omnis herba;* 7, 21. ࠊࠋ · ࠁࠎࠓ *omnis caro;* 8, 16. Lev. 4, 2. ࠌࠊࠋ · ࠐࠒࠅࠃ · ࠉࠄࠅࠄ *contra quaevis praecepta Dei* sc. si quis peccaverit. Cum igitur Samaritanus bene hunc linguae usum nosset, non adeo offendet, qui Exod. 1, 22. pro Hebraicis כָּל־הַבֵּן *quicquid masculi* ࠊࠋ · ࠄࠁࠓ sequente ࠃ invenerit. Cf. §. 43. Append. Pro eo legitur quoque ࠊࠋࠅࠋ Gen. 1, 28. ࠊࠋࠅࠋ · ࠏࠐࠉࠎࠉࠄ *omnes bestiae;* 2, 11. et cum apud Hebraeum quoque in Genitivo collocetur, Samaritanus itidem hunc ordinem retinuit Num. 18, 13. ࠁࠊࠉࠓࠉ · ࠊࠋ *primitiae omnium rerum;* Deut. 28, 47, 48. Neque hoc hic reticendum, pro Statu constr. tum adhiberi absolutum, cum alterum Nomen magis alteri describendo inservit et Adiectivi loco annectitur, quod inprimis valet de Nominibus materiam designantibus, ut Lev. 27, 6. ࠇࠌࠔࠄ · ࠌࠕࠒࠋࠉࠌ · ࠊࠎࠐ *quinque sicli argenti* i. e. argentei; Gen. 18, 6. ࠕࠋࠕ · ࠌࠊࠋࠉࠍ · ࠒࠌࠇ · ࠐࠈࠉࠓ *tria sata farinae similae* sc. depsito Exod. 37, 3. (cf. §. 43. II. C.) Huc tamen referri non potest Num. 29, 1., ubi verba Hebraea יוֹם תְּרוּעָה (Ch. יוֹם יַבָּבָא) vertuntur a Sam. ࠉࠅࠌࠄ · ࠀࠔࠌࠏࠄ *dies clangoris* et aut ࠄ in ࠉࠅࠌࠄ abiiciendum, aut inter utrumque Nomen ࠃ inserendum est. Quod autem attinet ad Num. 21, 14., quo loco Hebraea סֵפֶר מִלְחֲמֹת יְהוָה redduntur ࠎࠐࠓ · ࠒࠓࠁࠉࠄ · ࠉࠄࠅࠄ videtur ei, cum Stat. emph. ࠒࠓࠁࠉࠄ cum ࠉࠄࠅࠄ perperam iungatur, Chaldaeus ante oculos obversatus fuisse, qui, cum utrumque iungere dubitaret, interponeret דַּעֲבַד *bella, quae fecit Iova,* ex quo fonte noster hausisse videtur, idem Statu emph. exprimens, quod Chaldaeus Verbo. Quam diligenter ceteroquin Samaritanus devitaverit sequi Hebraeum ab hac lege discedentem et articulum Nomini praefigentem, ubi Statum constr. quisque exspectaverit, docent Exod. 39, 17. ࠕࠓࠕࠉ · ࠓࠉࠉࠍࠕ · ࠃࠄࠁࠄ *duae catenae tortiles aureae* (הַגַּבְלֻת); Gen. 31, 13. ࠇࠉࠅࠋࠄ · ࠃࠁࠉࠕ · ࠀࠋ *potentissimus Beth-El.* (הָאֵל בֵּית־אֵל); 24, 67. ࠀࠅࠍ · ࠔࠓࠄ · ࠀࠌࠄ *tentorium Sarae matris suae* (הָאֹהֱלָה); qui duo po-

steriores loci circumscribuntur quoque a Chaldaeo, quem noster imitatus est. Quae tandem Exod. 9, 28. leguntur ࠒࠋࠉࠍ · ࠀࠋࠄࠉࠌ *tonitrua Dei* pro ࠒࠋࠉ (§. 42. I. 3. Annot.) Ch. קָלִין־דִּלְוָט *tonitrua maledictionis* et Gen. 27, 2. verba ࠉࠅࠌࠄ · ࠌࠅࠕࠉ *dies mortis meae* (pro ࠉࠅࠌ Ch. יוֹמָא דְאֵמוּת *dies, quo moriturus sum*) facile explicantur ex iis, quae §. 43. II. C. Annot. dicta sunt.

2. Cum igitur Adiectiva omnino sint rariora, non sane miraberis, quod Abstracta aut Nomina rerum iungantur cum Nominibus, quae possessorem aut auctorem alicuius rei indicant; quo pertinent a) ࠂࠁࠓ *vir* Gen. 25, 27. ࠂࠁࠓ · ࠑࠅࠃ *vir venationis* i. e. venator; Exod. 4, 10. ࠂࠁࠓ · ࠌࠋࠉࠌ *vir verborum* i. e. disertus; 18, 21. ࠂࠁࠓࠉ · ࠇࠉࠋ — ࠂࠁࠓࠉ · ࠒࠔࠈ *viri fortitudinis — veritatis* i. e. fortes et veraces; Num. 31, 28. ࠂࠁࠓࠉ · ࠒࠓࠁࠄ *milites;* Deut. 2, 14. Num. 1, 4. ࠂࠁࠓ · ࠓࠉࠔ *princeps;* b) ࠌࠓࠄࠍ s. ࠌࠓࠇࠍ *possessor, dominus* (=בַּעַל); Exod. 21, 3. ࠌࠓࠄࠍ · ࠀࠕࠄ *maritus;* v. 22. Exod. 24, 14. ࠌࠓࠇࠍ · ࠌࠋࠉࠌ *disertus* i. q. supra ࠂࠁࠓ · ࠌࠋࠉࠌ; Gen. 14, 13. ࠌࠓࠇࠍࠉ · ࠐࠓࠒࠅࠋ *domini foederis* i. e. foedere iuncti, socii; 49, 23. ࠌࠓࠇࠍࠉ · ࠐࠋࠂࠉࠌ (Syr. ܡܳܪ̈ܰܝ ܦܠ̈ܓܐ *domini turbarum*) *seditiosi* pr. domini divisionum, partium; c) ࠁࠓ = בֵּן *filius*, quo vel significatur affinitas aut origo, ut Deut. 3, 18. ࠁࠍࠉ · ࠇࠉࠋ *robusti* pr. filii roboris; 25, 2. ࠁࠓ · ࠄࠌࠅࠕ *ad verbera condemnatus* s. *iis dignus* pr. filius verberum; Lev. 4, 3. ࠁࠓ · ࠕࠅࠓࠉࠍ *vitulus* pr. filius taurorum; 12, 8. et 14, 22. ࠁࠍࠉ · ࠉࠅࠍࠄ *pulli columbarum;* vel aetas Exod. 12, 5. ࠁࠓ · ࠔࠕࠄ *unum annum agens, anniculus;* Lev. 14, 10. fem. ࠁࠓࠕ · ࠔࠕࠄ; Pl. ࠁࠍࠉ · ࠔࠕࠄ; Gen. 16, 16. ࠁࠓ · ࠕࠌࠍࠉࠌ · ࠔࠕࠄ *octogenarius;* 5, 32. ࠁࠓ · ࠇࠌࠔ · ࠌࠅࠀࠍ · ࠔࠕࠄ *quingentos annos natus;* 7, 6. 17, 12. ࠁࠓ · ࠕࠌࠍࠄ · ࠉࠅࠌࠉࠌ *octo dies natus;* 21, 4. 5. d) ࠓࠁࠍ *princeps;* Num. 31, 48. ࠓࠁࠍࠉ · ࠀࠋࠐࠉࠄ · ࠅࠓࠁࠍࠉ · ࠌࠀࠅࠕࠄ *chiliarchae et centuriones.* Largiorem exemplorum copiam praebet lingua Syriaca. Cf. Agrellii Supplementa Synt. Syriacae p. 94 — 107.

3. *Adiectivis* explicandis quoque interdum apponuntur Nomina, quibus significatio eorum determinatur, dum per se posita in universum aliquem statum designarent *(Adiectiva relativa);* sic Gen. 24, 16. ࠈࠁࠕ · ࠇࠓࠁ *pulcra* pr. adspectu bona; 26, 7. 39, 6. ࠉࠄࠉ · ࠔࠐࠓ · ࠅࠉࠄࠉ · ࠇࠓࠁ *pulcer* (forma) *et formosus* (adspectu); Exod. 35, 25. ࠀࠕࠕࠄ · ࠇࠊࠉࠌࠕ

[Samaritan] *mulier sapiens* (corde); 35,10. 33,3. [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] *populus contumax* pr. durus cervice v. 5. 34, 6. · [Samaritan] [Samaritan] *tardus ad iram.*

Annot. Veruntamen non constanter Samaritanus in hoc dicendi usu Hebraeum secutus est, Adiectivum Nomini ut *Praedicatum* adiungens, Gen. 49, 12. [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] [Samaritan] *vinosi* (sunt) *oculi*, *candidi dentes* (חַכְלִילִי עֵינַיִם – וּלְבֶן שִׁנַּיִם); vel negligentius vertit verba Hebraea, ut c. 29, 17. · [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] [Samaritan] *pulcra forma et pulcra adspectu* (= יְפַת־תֹּאַר וִיפַת־מַרְאֶה), ubi Chaldaeus interposuit בְּ. In aliis denique locis, ut Gen. 41, 2. 3. utitur quidem Statu abs. [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] *foedae visu et graciles carne* (cf. Ch. בִּרְשָׁן לְמֶחֱזֵי et חֲסִירָן בְּסַר, ubi בְּסַר est Accus.); redit autem v. 4. iterum ad Hebraeum vertens · [Samaritan] · [Samaritan] [Samaritan] · [Samaritan], in quibus Chaldaeus, quem in praecedentibus sequi potuit, sibi constat; nisi forte hic, quod utique haud negaverim, novam sibi legem scripsisse existimandus sit in utendo Nomine abs. et emph., quo Adiectivum explicatur, observatam.

4. Praeterea denique Samaritanus alias recepit Genitivum exprimendi rationes. Utitur enim ut Hebraei a) Praefixo [Samaritan], quo in universum exprimitur possessio Gen. 32, 17. [Samaritan] *cuius* et quidem α) ita, ut Nomen excidisse videatur ante Nomen Genitivum cum [Samaritan] exprimens supplendum, ut [Samaritan] in diebus mensium enumerandis Gen. 8, 5. [Samaritan] · [Samaritan] *primo mensis* (die); v. 13. Exod. 12, 3. [Samaritan] · [Samaritan] *decimo mensis* (die) (alibi additum adeo est [Samaritan] seq. [Samaritan], ut Gen. 8, 4. 14.); aut [Samaritan] *res, negotium*, ut Gen. 40, 8. · [Samaritan] · [Samaritan] [Samaritan] *nonne Dei sunt interpretationes;* β) quando Nomen alterum definitum separandum est a priore indefinito, ut Gen. 41, 12. [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] *servus* (aliquis) *praefecti coquorum;* Num. 19, 11. [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] *cadaver cuiuscunque animae;* 7, 24. [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] *princeps filiorum Zabulon;* 36, 42. cf. v. 18. Carm. Samarit. I, 7. · [Samaritan] [Samaritan] · [Samaritan] *princeps omnis sanctitatis;* III. 20. · [Samaritan] [Samaritan] · [Samaritan] *finis omnis rei;* nec minus, quando *finis* indicatur Genitivo, ut Carm. Sam. I. 7. [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] *tempus omnis conventus* i. e. omni conventui sacro destinatum; I. 15. [Samaritan] · [Samaritan] *alimentum vitae nostrae* sc. sustentandae necessarium; aut quando γ) inserto verbo ordo interrumpitur inprimis Numeralibus antecedentibus, ut Num. 9, 1. [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] *anno secundo egressus eorum;* Gen. 7, 11. aut ubi δ) de tribus pluribusve Nomini-

bus priora arctius inter se cohaerent, ut Num. 3, 30. [Samaritan] *princeps domus patris familiae Cahathitarum;* aut denique ε) si Nomen antecedens maiore cum emphasi in Statu emph. legitur, ubi Genitivo praeterea frequenter nota relationis [Samaritan] annectitur, ut Gen. 40, 5. [Samaritan] *pistor* (qui erat) *regis* (v. 1. simpliciter ob sequentia [Samaritan] dictus); 29, 9. [Samaritan] *oves patris sui;* 31, 19. 47, 4. Deinde b) Syrorum more Genitivus exprimitur per [Samaritan] Nomine emph. antecedente, quo significatur, peculiare id esse certae rei aut personae ab altera eo ipso separandae, eximendae aut distinguendae, ut Gen. 3, 24. [Samaritan] *flamma gladii;* 21, 21. [Samaritan] *desertum Pharan;* 22, 18. 23, 7. 13. 17. 24, 3. [Samaritan] *Deus coeli et Deus terrae;* v. 27. 42. 31, 13. 42, 6. 30. 44, 12. Num. 5, 17. 23, 10. 24, 3. 31, 14. Deut. 13, 3. 33, 27. Carm. Sam. I. 1. [Samaritan] *creator mundi;* ibid. 5, 14. III. 8. 9. IV. 18. 21. VI. 18. Circumscribitur quoque c) Genitivus praepositione [Samaritan], quando, qui certo ordini adscripti sunt, ita nominantur, ut haud desinant esse iuncti cum iis, qui hac Genitivi nota adiunguntur, ut Exod. 22, 28. [Samaritan] *princeps populi tui* i. e. inter populum tuum; 34, 31. Ubi praeterea huic Genitivo praefigitur [Samaritan], significatur eo praesertim locus, quo reperiatur aliquid a similibus vel iisdem rebus, quae alibi sint, distinguendum, ut Exod. 7, 20. [Samaritan] *aquae fluvii* i. e. Nili (v. 24. [Samaritan]); v. 21. [Samaritan] *pisces fluvii* i. e. qui in Nilo, non item alibi. Denique si d) aliquid ita enuntiatur in Genitivo, ut separetur a toto utpote pars, tum adhibetur [Samaritan]; sic Exod. 7, 21. [Samaritan] *aqua fluvii* i. e. inde hausta ad bibendum cf. v. 24.; 29, 26. Cf. Carm. Sam. II. 6. [Samaritan] *pars* (sunt) *excellentiae tuae.* Idem valet de verbis Gen. 4, 20. erat hic [Samaritan] *princeps in tentoriis habitantium*, in quibus auctorem quasi separatum cogitavit.

5. Nec denique reticendus hic *Adverbiorum* usus, quae Nominum instar ad Genitivum exprimendum adhibentur et vel a) antecedunt Nomen, ut Gen. 24, 17. [Samaritan] *paullulum aquae;* 43, 2. [Samaritan] *parum cibarii;* 18, 4. [Samaritan] *parum aquae;* Deut. 26, 5. 28, 62. vel b) Nomine in Statu constr. antecedente sequuntur, ut Num. 28, 3.

ࠏࠋࠕ · ࠕࠃࠉࠓ *sacrificium iuge* v. 6. (cf. tamen Lev. 6, 20. ࠌࠍࠇࠄ · ࠕࠃࠉࠓ *oblatio iuge* i. e. perpetua).

§. 85.

De Accusativo eiusque usu.

Cum de hoc Casu iam supra §. 72. 73. pluribus disputatum sit, hic restat, ut dicatur, quando ࠉࠕ antecedere debeat aut omnino Accusativo opus sit, licet Obiecti notio parum inde perspiciatur. Quod illud attinet, haec sunt notanda.

1. Antecedit ࠉࠕ Nomen definitum et quidem a) *emphaticum*, ut Gen. 1, 1. creavit Deus · ࠉࠕ · ࠔࠌࠉࠄ · ࠅࠉࠕ ࠀࠓࠏࠄ *coelum et terram;* 6, 7. Lev. 8, 11. Num. 31, 22. et alibi saepissime, b) cum Suffixis iunctum, ut Gen. 5, 2. vocavit ࠉࠕ · ࠔࠌࠍ *nomen eorum;* v. 3. 8, 9. Lev. 8, 2. 11. etc. Hinc quoque legitur c) ante Nomen constructum sequente Genitivo definitum, ut Gen. 6, 2. viderunt ࠉࠕ · ࠁࠍࠀࠕ · ࠀࠍࠔࠄ *filias hominum;* 17, 23. Num. 5, 18. et denique d) ante Nomina propria, ut Gen. 6, 10. ࠀࠅࠋࠉࠃ · ࠉࠕ · ࠔࠌ *genuit Semum* etc.; 9, 1. 10, 11. 11, 31. 12, 5. 13, 10. et saepius. — Recentior autem lingua Syrorum more ad hunc Casum designandum utitur haud raro ࠋ praefixo. Comprobatur hic usus in Carm. Sam., V. 11. verbis ࠊࠋࠉ · ࠋࠃࠉࠍࠉࠄ *cohibe iudicia;* 20. ࠔࠋࠇ · ࠋࠐࠓࠒࠍࠍ *mitte* i. e. *restitue salutem nostram;* III. 21. ࠋࠊࠋ · ࠃࠔࠅࠉ · ࠊࠆࠉ *nutrit omnem*, *qui dignus est* sc. hoc beneficio. Cf. I. 9. 10. II. 22. V. 12. 15.

Annot. Aliquoties adiungitur notae relationis, ut Gen. 38, 10 ࠉࠕ · ࠃࠏࠁࠃ *quod faciebat* = ࠏࠅࠁࠃࠄ *opus suum.*

2. Inservit praeterea hic Casus *tempori* aut *mensurae* significandae. Quod a) *tempus* attinet, observatur hic usus, ubicunque tempus ita affertur, ut actio totum compleat temporis significati spatium, ut Num. 20, 15. habitavimus in Aegypto · ࠉࠅࠌࠉࠌ ࠎࠂࠃࠉࠌ *multos dies;* v. 29. defleverunt Aaronem · ࠕࠋࠕࠉࠌ ࠉࠅࠌࠄ *triginta dies;* Exod. 10, 13. · ࠊࠋ · ࠉࠅࠌࠄ · ࠄࠄࠅࠀ ࠅࠊࠋ · ࠋࠉࠋࠉࠄ *toto hoc die et tota nocte;* 20, 9. Gen. 14, 4., aut ubi non de certo temporis momento, sed de tempore in universum sermo est, ut Gen. 19, 5. ࠏࠋࠅࠋࠉࠄ · ࠋࠉࠃࠊ · ࠋࠉࠋࠕࠄ *qui venerunt ad te hac nocte;* Exod. 16, 6. ࠓࠌࠔ *vesperi;* v. 7. Gen. 8, 11. ࠀࠕࠕ · ࠋࠉࠃࠄ · ࠉࠅࠍࠕࠄ · ࠏࠃࠍ · ࠓࠌࠔ *venit ad eum columba tempore vespertino;* b) *mensurae* indicandae

inservit Gen. 7, 20. [Samaritan text] *quindecim cubitos* sc. praevaluerunt desuper aquae; Exod. 27, 1. Num. 11, 31. In his omnino [Samaritan text] omittitur.

3. Tandem Nomina Verbalia interdum quoque regunt Accusativum, ut Gen. 21, 8. [Samaritan text] *die liberationis Isaaci filii sui;* Deut. 7, 8. [Samaritan text] *amor Dei erga vos;* Exod. 6, 9. [Samaritan text] *nam melius est nobis servire Aegyptiis, quam mori in deserto.*

Annot. Quando vero Hebraei de loco utuntur Accusativo, Samaritanus adhibuit vel [Samaritan text], ut Gen. 27, 3. [Samaritan text] = צֵא הַשָּׂדֶה *egredere in agrum;* v. 5. 45, 25. vel [Samaritan text], ut Gen. 18, 1. [Samaritan text] (= וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח־הָאֹהֶל) *ipse tum sedebat ad portam tabernaculi sui;* 24, 23. Praepositione κατά explicandus est hic Casus Gen. 3, 15. et forte Exod. 24, 3., ubi [Samaritan text] *una voce* adverbialiter usurpatur.

§. 86.

Casus absoluti.

E Nomine, de quo quid edicitur, absolute et separatim ab initio periodi posito elucet loquentis studium hunc ei assignandi locum, quo, quam praestet ceteris, perspiciatur. Quodsi idem a) et in sequentibus Subiectum manet, tum plerumque ea annectuntur ei copula [Samaritan text], ut Gen. 22, 24. [Samaritan text] — [Samaritan text] *et concubina eius — et peperit quoque illa* i. e. concubina eius quoque peperit. *Casus obliqui* autem Nomine absoluto praecedente Suffixis vel alteri Nomini (=*Genitivus*), vel Praepositioni adiunctis exprimuntur eo periodi loco, qui huic Nomini in verborum ordine competeret. Hinc α) pro Genitivo legitur Num. 5, 12. [Samaritan text] *cuiuscunque uxor cum declinaverit;* 17, 5. β) pro Dativo Exod. 32, 1. [Samaritan text] — [Samaritan text] *Moses, — nescimus, quid ei acciderit* i. e. nescimus quid Mosi etc.; v. 23. Carm. Sam. III. 22. [Samaritan text] — [Samaritan text] *poenitentibus des mundum;* γ) *pro Accusativo* Gen. 49, 19. [Samaritan text] *Gad, contemtor contemnet eum* i. e. Gad contemnetur; Lev. 2, 12. Num. 21, 18. Interdum augetur eiusmodi Nomen verbis relationem continentibus, quibus, quale sit, accuratius definiatur, ut Deut. 4, 3. [Samaritan text]

ࠀࠇࠓࠉ · ࠁࠏࠋ · ࠐࠏࠅࠓ · ࠄࠔࠌࠉࠃࠅ · ࠉࠄࠅࠄ *omnis vir, qui sectatus fuerit Baal-Pheorem, exterminavit eum Iova* i. e. omnem virum exterminavit, qui etc.; 14, 27.; nec non ea, quae ad illud Nomen pertinent, copula ࠅ adiunguntur, ut Num. 14, 31. ࠅࠈࠐࠊࠌ · ࠀࠔࠓ · ࠀࠌࠓࠕࠌ · ࠋࠁࠆ · ࠉࠄࠉࠄ · ࠅࠄࠁࠀࠕࠉ ࠀࠕࠌ *parvuli vestri, quos dixistis praedae fore, introducam eos* i. e. parvulos vestros introducam; v. 24. ࠅࠏࠁࠃࠉ · ࠊࠋࠁ · ࠏࠒࠁ · ࠄࠉࠕࠄ · ࠓࠅࠇ · ࠀࠇࠓࠕ · ࠏࠌࠅ · ࠅࠉࠌࠋࠀ · ࠀࠇࠓࠉ · ࠅࠄࠁࠀࠕࠉࠅ *Servum autem meum Calebum, quoniam alius cum eo fuit spiritus et mihi obsecutus est, introducam (eum)*; δ) Exemplum cum Praepositione Nominis absoluti casum designante, legitur inter alias in Carm. Sam. 1, 10. [illegible] *donis eximiis honoravit nos Dominus noster.* Interdum Pronominis Suff. loco idem Nomen repetitur, aut praecedit eadem Casus nota instructum, qua Pronomen Suff., quo iterum recipitur, sequi solet, ut Gen. 47, 21. ࠅࠀࠕ · ࠄࠏࠌ · ࠄࠏࠁࠉࠃ · ࠀࠕࠅ · ࠋࠏࠁࠃࠉࠌ *populum subiecit* (populum) *in servos;* Gen. 2, 17. ࠅࠌࠏࠑ · ࠄࠃࠏࠕ · ࠈࠅࠁ · ࠅࠓࠏ · ࠋࠀ · ࠕࠀࠊࠋ · ࠌࠌࠍࠅ *ex arbore scientiae boni et mali ne comedas* (ex ea); aut oratio per ἀνακόλουθον erit explicanda, ut Gen. 49, 20. ࠌࠀࠔࠓ · ࠔࠌࠍ · ࠋࠇࠌࠅ *Ex Aschere pinguedo panis eius* (ex eo). Quodammodo quoque huc pertinent Adverbia temporis, quibus Verbum copula ࠅ adiungitur, ac si essent post illud iterum repetenda, ut Exod. 16, 6. ࠏࠓࠁ · ࠅࠉࠃࠏࠕࠌ *vespere* (et) *cognoscetis;* v. 7. ࠅࠁࠒࠓ · ࠅࠓࠀࠉࠕࠌ *mane* (et) *videbitis.*

Annot. In eo autem discedit Samaritanus ab Hebraeo Nomine Verbali pro ea verbi persona utente, quam Verbum in orationis nexu postularet, ut illud cum Verbo finito permutet; sic Gen. 49, 3. 4. verba פַּחַז כַּמַּיִם vertit ࠐࠇࠆࠕ · ࠊࠌࠉࠌ *rapidus fuisti sicut aqua,* et Num. 23, 10. Nomen מִסְפָּר pro eo legens מְסַפֵּר reddidit per ࠌࠉ · ࠎࠐࠓ *quis eloquetur* Pronomen interrog. ex initio versus repetens.

III. De Nomine cum Praedicato iuncto.

§. 87.

A. *Coniunctio Nominis cum Adiectivo Praedicatum exprimente.*

1. *Praedicatum* antecedit Nomen, quippe cum id potissimum contineat, quod auctor prae ceteris in eo considerandum iubet et

quidem in Statu abs., quando in universum rei qualitas describitur, ut Gen. 4, 13. [Samaritan] *magna est culpa mea;* 3, 6. vidit mulier [Samaritan] *bonam esse arborem;* Num. 21, 24. 24, 5. [Samaritan] *quam bona sunt tabernacula tua;* Deut. 15, 9. [Samaritan] *propinquus est annus septimus.* Idem valet de Pronominibus (§. 53. 1.), ut Gen. 5, 1. [Samaritan] *haec est recitatio generationum Adami;* 6, 9. [Samaritan] *hae sunt generationes Noachi;* Deut. 33, 1. 34, 4. 4, 6. [Samaritan] *haec est sapientia vestra.*

Annot. Neque tamen hic verborum ordo ubivis observatus est, Adiectivo tum inprimis Nomen suum sequente, cum periodi aut a Particulis graviorem vim in orationis nexu obtinentibus, aut a Pronomine s. demonstrativo s. interrogativo incipiunt, ut Deut. 4, 6. [Samaritan] *certe populus est sapiens et intelligens;* v. 7. [Samaritan] *quae enim gens est tam magna* sq. [Samaritan]; v. 8. Gen. 19, 20. [Samaritan] *civitas illa vicina est.*

2. Flagitat interdum sensus, ut Praedicatum sit *definitum* ideoque in Statu emph. positum Nomen suum sequatur, ut Gen. 29, 7. [Samaritan] *adhuc dies multus est;* quo et referri possunt Participia Verbo finito explicanda *(is, qui);* ut Deut. 3, 21. [Samaritan] *oculi tui viderunt.*

3. De *Numero* Praedicati haec valent. Si ad plura Nomina eiusdem Generis refertur, sequitur in *Plurali*; sic Exod. 9, 27. [Samaritan] *ego et populus meus iniqui sumus;* si varii sunt Generis, *Masculinum* praefertur, ut Gen. 18, 11. Abrahamus et Sara [Samaritan] *senes erant aetate provecti;* et praecedente *Collectivo* sequitur in *Plurali*, ut Num. 16, 3. [Samaritan] *tota concio omnes sancti sunt.* Interdum tamen Praedicatum sequitur in *Singulari*, ubi Pluralem exspectaveris, ita ut hic Numerus vel e reliquis, quae sequuntur verbis sit explicandus, ut Deut. 7, 7. [Samaritan] *nam vos eratis minor* (sc. populus) *omnibus populis;* vel, quod de pluribus dicendum fuit, restringatur ad unumquemque eorum, qui ita fecerint, ut Gen. 27, 29. [Samaritan] *maledicentes tibi* (unusquisque eorum) *maledictus* et *benedicentes tibi benedictus* (erit); vel denique pro Neutro accipiatur, ut Deut. 30, 10. [Samaritan] *praecepta eius et mandata eius, quod scriptum est* i. e. quicquid

de his scriptum est s. quae scripta sunt; quod inprimis valet de Participiis, quae iam per se periodi partem constituant.

Annot. Neque tamen Samaritanus ubique in his secutus est Hebraeum, quippe Exod. 31, 14. vertens [Samaritan] (מְחַלְלֶיהָ) *qui profanaverit illud, occidetur;* et Gen. 49, 15. devitavit difficultatem, quae oritur e coniunctione verborum וַיַּרְא מְנֻחָה כִּי טוֹב vertens [Samaritan] *et vidit quietem esse bonam.*

§. 88.

De Comparatione Adiectivorum.

A. *De Comparativo.*

1. Cum lingua non peculiari gaudeat *Comparativi* forma, exprimitur Praepositione [Samaritan] i. q. *prae* rem comparatam antecedente; qui quidem usus propriae eius notioni (§. 98. I. 1.) apprime convenit. Sic adhibetur Gen. 39, 9. [Samaritan] *nullus maior est me in domo illa;* 38, 26. Num. 11, 14. Deut. 1, 28. [Samaritan] *populus nobis maior et numerosior;* 7, 1. [Samaritan] *septem gentes te numerosiores et robustiores;* v. 14. Quodsi Adiectivum est Praedicatum, antecedit Nomen, ut Exod. 18, 18. [Samaritan] *res est gravior te* i. e. superat vires tuas.

2. Exprimitur *Comparativus* quoque Verbis, neque tantum *intransitivis* et *passivis*, ut Gen. 41, 40. [Samaritan] *maior ero quam tu;* 48, 19. [Samaritan] *minor natu maior erit ipso;* Gen. 26, 16. [Samaritan] *longe potentior factus es nobis;* 25, 23. 32, 10. [Samaritan] *minor sum omnibus misericordiis* i. e. iis indignus; sed etiam *transitivis*, ut Gen. 29, 30. [Samaritan] *dilexit etiam Rahelem magis quam Leam;* 37, 3.

3. Interdum, ubi de duobus s. tribus sermo est, cognoscitur e verborum nexu. Sic Gen. 10, 21. Sem vocatur frater Iapheti [Samaritan] i. e. *natu maior;* et 19, 34. de duabus Loti filiabus usurpantur Adiectiva [Samaritan] et [Samaritan] notione *maioris et minoris natu.* Idem valet de re alteri opposita, ut Num. 14, 3. [Samaritan] *nonne melius foret nobis reverti in Aegyptum.*

4. Comparativum [Samaritan] Infinitivo praefixum explicandum est: *quam ut*, Gen. 4, 13. [Samaritan] *maior est ini-*

quitas mea, quam ut eam feram; 36, 7. ࠄࠅࠄ · ࠏࠅࠕࠓࠅࠍ · ࠎࠂࠉ · ࠌࠌࠃࠅࠓ · ࠊࠇࠃࠄ *opes* (i. e. greges) *eorum erant maiores, quam ut una habitare possent;* Exod. 14, 12. nec non Adiectivis aliquoties maiorem tribuit vim quam simpliciter comparativam i. q. *nimis*, ut Deut. 14, 24. ࠅࠀࠍ · ࠉࠎࠂࠉ · ࠌࠍࠊ · ࠀࠅࠓࠏࠄ *quodsi fuerit tibi via nimis longa.* Quando inter pares aliquis extollitur, quocum reliqui non sint comparandi, adhibentur ࠊࠅࠕ et ࠏࠋ, ut Gen. 41, 39. ࠋࠉࠕ · ࠍࠏࠉࠓ · ࠅࠇࠊࠉࠌ · ࠊࠅࠕࠊ *nemo te est intelligentior et sapientior;* Deut. 26, 19. ࠏࠋࠉࠅࠍ · ࠏࠋ · ࠊࠋ · ࠂࠅࠏࠉࠄ *excelsior omnibus gentibus;* adeoque sine Adiectivo Carm. Sam. III. 1. ࠀࠋࠄ · ࠏࠋ · ࠊࠋ · ࠇࠉࠋࠉࠍ *Deus cunctis potestatibus superior;* IV. 3. quo utroque Superlativus quoque indicatur. *Comparativus* denique Adverbiorum exprimitur eorum repetitione, ut Deut. 28, 43. ࠋࠏࠋ · ࠋࠏࠋ *sursum, sursum* i. e. eo altius et ibid. ࠋࠓࠏ · ࠋࠓࠏ *deorsum, deorsum* i. e. eo profundius.

B. *De Superlativo.*

Superlativi quoque exprimendi ratio varia est; nam praeterquam quod hoc fieri possit a) repetito eodem Nomine in Plurali ita, ut Singulari constr. annectatur, quo unus prae ceteris eiusdem ordinis dignoscitur, ut Gen. 9, 25. ࠔࠌࠔ · ࠔࠌࠅࠔࠉࠍ *servus servorum* i. e. vilissimus servus; Exod. 30, 36. ࠒࠃࠔ · ࠒࠃࠔࠉࠌ *Sanctum sanctorum* i. e. Sanctissimum; Deut. 10, 17. Carm. Sam. II. 20. III. 14. ࠍࠏࠉࠓ · ࠍࠏࠉࠓࠉࠄ *sapientissimus;* V. 3.; b) Adiectivum quoque eidem significando inservit, et quidem, nisi haec eius notio statim e verborum nexu eluceat, addito ࠔࠓࠉࠓ *valde* (=מְאֹד), ut Gen. 2, 12. aurum huius terrae erat ࠈࠁ · ࠔࠓࠉࠓ *optimum;* 12, 14. ࠔࠐࠉࠓࠄ · ࠔࠓࠉࠓ *pulcerrima;* v. 16. 13, 2.; quod adeo repetitum sua vi haud caret, ut Num. 14, 7. ࠈࠁࠄ · ࠀࠓࠏࠄ · ࠔࠓࠉࠓ · ࠔࠓࠉࠓ *bona est terra valde, valde* i. e. longe vel omnium optima. Haud minus c) hoc impetratur Adiectivis *synonymis* sine copula invicem sese excipientibus, ut Gen. 15, 12. horror ࠓࠁࠄ · ࠎࠂࠉࠄ *magnus, multus* i. e. maximus; aut Praepositione comparativa ࠌࠍ cum ࠊࠋ coniuncta, ut Num. 12, 3. ࠌࠍࠉ · ࠔࠓࠉࠓ · ࠌࠊࠋ · ࠀࠍࠔࠄ *mansuetus valde prae omnibus hominibus* i. e. omnium mansuetissimus; Gen. 3, 1. Praeterea *Superlativi* notio d) perspicitur passim e loco, quem Adiectivum in verborum serie occupat, siquidem in Statu constr. antecedens Nomini totum ordinem

exprimenti, ut Exod. 3, 16. [illegible] *seniores* (die Aeltesten) *Israelitarum;* Gen. 24, 2. dixit Abrahamus servo suo [illegible] *aetate maxime provecto familiae suae;* 50, 7. [illegible] *natu maximi familiae suae;* Num. 22, 4. aut e) e Statu emph. significantius interpretando, ut Gen. 9, 24. [illegible] *filius eius natu minimus;* 42, 13. 15. Idem valet, ubi totum e duobus constat, ut Gen. 19, 37. 38. 29, 16. Cf. supra Comparat.

Annot. Peculiaris linguae usus hic est, ut Nomen Verbale post Verbum suum repetatur (§. 72. 5.) eique Adiectivum *copiae* aut *multitudinis* adiungatur, quo lingua summam actionis gradationem assequitur, ut Gen. 50, 10. [illegible] *planxerunt ibi planctum magnum et valde gravem* i. e. maxime et gravissime; 27, 34. Hinc quoque omnino Adverbia repetita pro Superlativo adhibentur, ut Gen. 7, 19. invaluerunt aquae [illegible] *valde, valde* i. e. maxime; 17, 6. [illegible] *augebo te quam plurimum.*

§. 89

De Numeralibus cum Nomine iunctis.

A. *De Numeris Cardinalibus.*

1. Cum Numeri a *tribus* ad *decem* sint Nomina (§. 48. 2.), perinde ac illa haud raro antecedunt in Statu constr. rem numeratam in Plurali positam, ut Gen. 10, 25. [illegible] *duo filii;* 19, 1. 40, 12. [illegible] *tres palmites sunt tres dies;* v. 13, 18. 19.; adeoque Suffixis augentur, ut Gen. 9, 23. [illegible] *hi duo;* 21, 27. 31. 40, 5. 27, 45. 31, 37. [illegible] *inter nos duos;* Num. 12, 4. [illegible] *vos tres.* Longe frequentius autem b) in Statu abs. antecedunt rem numeratam, ut Gen. 6, 10. [illegible] *tres filii;* 8, 10. [illegible] *septem dies;* 16, 3. [illegible] *decem anni;* 24, 10. [illegible] *decem cameli;* 29, 2. 34. 30, 20. 36. 47, 2. et alibi saepius. Interdum quoque c) inprimis ubi plures deinceps recensentur res ad unum eundemque finem destinatae, rem numeratam sequuntur, ut Num. 7, 23. [illegible] *tauri duo, arietes quinque, hirci quinque;* v. 17.; aut ubi aliud accedit Adiectivum ad unamquamque rem separatim consideratam referendum, ut Exod. 29, 1. [illegible]

arietes duo immaculati; Num. 28, 11. 29, 2. 13. 20.; aut ubi Suffixum rei numeratae annectitur, ut Exod. 38, 19. ࠏࠌࠅࠃࠉࠅࠍ • ࠀࠓࠁࠏࠄ • ࠅࠋࠁࠍࠉࠅࠍ • ࠀࠓࠁࠏࠄ *columnae eorum quatuor et bases eorum quatuor;* aut denique Particula inter utrumque intercedente, qua numerata res extollitur, ut Gen. 7, 4. ࠉࠅࠌࠉࠄ • ࠏࠅࠃࠉ • ࠔࠁࠏࠄ *septem adhuc dies.*

Annot. De Numerorum ࠉ parag. auctorum usu vid. §. 48. 2. A. a Annot. et Gen. 41, 35. ࠔࠁࠏࠕࠉ • ࠔࠍࠉࠄ *septem anni;* v. 36. ࠔࠁࠏࠕࠉ • ࠔࠍࠉ • ࠊࠐࠍࠄ *septem anni famis,* v. 47. 48. 54. Exod. 34, 28. ࠏࠔࠓࠕࠉ • ࠌࠋࠉࠄ *decem verba;* Num. 23, 4. 28, 21. 29. Ceteroquin pariter atque in his exemplis sequitur Nomen emph., ubicunque sermo est de re satis definita aut e praecedentibus satis cognita, ut Gen. 1, 16. ࠉࠕ • ࠕࠓࠉ • ࠌࠀࠅࠓࠉࠄ *haec duo luminaria;* nec minus in praefigendo Numeris ࠄ demonstrativo Hebraeorum articulum exprimente (cf. §. 43. Append.) consentit cum Hebraeo Gen. 18, 29. 31. 32. ubi deinceps ࠄࠀࠓࠁࠏࠉࠌ = הָאַרְבָּעִים, ࠄࠏࠔࠓࠉࠍ = הָעֶשְׂרִים et ࠄࠏࠔࠓࠄ = הָעֲשָׂרָה leguntur (Deut. 19, 9. ࠕࠋࠕࠉࠕࠄ = הַשָּׁלֹשׁ); nec denique neglexit Genus, cum Gen. 7, 13. pro שְׁלֹשֶׁת נָשִׁים emendate scribat ࠕࠋࠕ • ࠍࠔࠉࠍ *tres uxores.*

2. Numeri compositi ab XI. ad XIX. antecedunt plerumque Nomen, et quod observant Hebraei in iungendis Nominibus שָׁנָה, אִישׁ, יוֹם, אַמָּה, אֶלֶף etc. id quoque Samaritano peculiare est, ut scilicet illa sequantur in Singulari; sic Num. 1, 44. ࠕࠓࠉ • ࠏࠔࠓ • ࠀࠉࠔ *duodecim viri;* Lev. 27, 7. ࠇࠌࠔࠄ • ࠏࠔࠓ • ࠌࠕࠒࠋ *quindecim sicli;* Exod. 27, 15. ࠇࠌࠔ • ࠏࠔࠓࠉ • ࠀࠌࠄ *quindecim cubiti.* In reliquis sequitur Nomen Plurale, ut Exod. 26, 25. ࠔࠕࠄ • ࠏࠔࠓ • ࠋࠁࠍࠉࠌ *sedecim bases;* v. 7. ࠏࠃ • ࠏࠔࠓࠉ • ࠉࠓࠉࠏࠍ *undecim cortinae* (s. vela); Num. 17, 2. ࠕࠓࠉࠌ • ࠏࠔࠓ • ࠀࠈࠓࠉࠌ *duodecim virgae.*

Annot. Discedit tamen ab Hebraeo Gen. 7, 20., quo loco ࠀࠌࠉࠍ = אַמָּה legitur et sequitur eum, ubi hic quoque hanc proprietatem neglexit, ut Deut. 1, 23. ࠕࠓࠉࠌ • ࠏࠔࠓ • ࠂࠁࠓࠉࠌ (= אֲנָשִׁים) *duodecim viri.*

3. Numeris a XX. ad XC. hoc proprium est, ut a) eos sequatur Nomen singulare abs., quod non modo de Nominibus supra commemoratis valet, sed etiam, licet rarius, de aliis. Significatur enim eo, rem numeratam in ipsis comprehendi utpote totum in singulas partes haud separandum; sic Gen. 50, 3. ࠀࠓࠁࠏࠉࠌ ࠉࠅࠌ *quadraginta dies;* Exod. 24, 18. Lev. 37, 5. ࠏࠔࠓࠉࠌ ࠔࠍࠄ *viginti anni;* v. 7. Exod. 30, 13. ࠏࠔࠓࠉࠌ • ࠂࠓࠄ *viginti oboli;* Deut. 10, 22. Longe frequentius tamen sequitur res

numerata b) in Plurali, singulas quasi eius partes per se separatim spectatas proponente, ut Exod. 26, 19. [Samaritan] *viginti asseres* (text. Hebr. קֶרֶשׁ) 36, 24.; 15, 27. [Samaritan] *septuaginta palmae;* 36, 12. 13. 24.

Annot. Pro Sing. [Samaritan] = שֶׁקֶל Samaritanus Lev. 27, 5. cum Hebraeo utitur Plurali [Samaritan], licet in reliquis huius capitis locis, ut v. 3. 4. Singularis legatur. Discedit autem ab eo Gen. 7, 4., ubi verba Hebraica אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה cum Chald. reddit in Plurali [Samaritan] *quadraginta dies et quadraginta noctes.* Cf. §. 42. I. 1. A. Annot. Interdum et hos Numeros antecedit res numerata, ut Exod. 36, 18. Cur autem Exod. 36, 17. ordinem verborum invertat, ab initio versus scribens [Samaritan], sub finem [Samaritan] *quinquaginta ansas fecit;* facile explicatur e studio rei fabricatae a Verbo suo haud separandae. Paragogica forma et hic obvia est Deut. 9, 25. [Samaritan] *quadraginta dies*, ubi [Samaritan] confirmat ea, quae supra (1. Annot.) de Statu emph. collocando dicta sunt.

4. Numeri *centenarii* et *millenarii* similiter rem numeratam adiunctam habent in Singulari, ut Gen. 33, 1. [Samaritan] *quadringenti viri;* 20, 14. [Samaritan] *mille plumbei nummi* sc. [Samaritan] = שֶׁקֶל quod et ab Hebraeo omissum est.

Annot. Quae supra §. 48. 2. A. d. de promiscuo usu Numeri [Samaritan] *centum* eiusque Plurali [Samaritan] pro simplici *centenario* diximus, hic paucis expediamus. Singulos etenim locos diligenter examinantibus, hoc non fortuito factum fuisse, persuasum erit, cum Pluralis pro Singulari adhibitus haud ultra Geneseos caput 25. procurrat et in hac huius libri priore parte ut plurimum de aetate hominum definienda usurpetur. Nam quae leguntur Exod. 18, 21. 25. Num. 31, 14. et Deut. 1, 15. exempla [Samaritan] *centuriones* in censu ducum populi, huc referri non possunt; ita ut, nisi de diversis cogitaveris interpretibus, de quibus singulari Dissertatione diligentius exponere nobis propositum est, quo hanc proprietatem defendas, vix habeas. Quae enim Syrorum est scribendi ratio, qui ܡܐ̈ܐ *centum* punctis Ribbui distinguant, ubivis servata, quam idem interpres Samaritanus in reliqua eaque longe maiore versionis suae parte iterum deseruerit, aegre huic difficultati amovendae succurreret. Neque vero, in quibus locis hic idiotismus observetur, adscribere supersedebimus. Loci hi sunt: Gen. 5, 3. 6. 6, 3. 7, 24. 8, 3. 11, 10. 25. 17, 17. 21, 5. 23, 1. et 25, 7. 17. — Praeterea Hebraeorum Nomen רְבָבָה, Syrorum ܪܒܘ Plur. ܪ̈ܒܘܢ *decem millia* retinuit quoque Samaritanus Deut. 32, 30. in verbis [Samaritan] *duo fugabunt decem millia;* licet pro eodem (cf. §. 48. A. d. Annot.) Gen. 24, 60. [Samaritan] fuerit usus.

5. In Numeris maioribus compositis incipiunt Samaritani vel a minore adiunctis Nominibus in Singulari, ut Exod. 6, 18. ࠔࠋࠔ · ࠅࠔࠋࠔࠉࠌ · ࠅࠌࠀࠕ · ࠔࠍࠄ *centum triginta tres anni;* v. 20. Num. 3, 39., vel a maiore progrediuntur ad minorem (cf. §. 48. A. d. Annot.), ut Exod. 38, 25. ࠀࠋࠐ · ࠅࠔࠁࠏ · ࠌࠀࠅࠕ · ࠅࠇࠌࠔࠄ · ࠅࠔࠁࠏࠉࠌ · ࠔࠒࠋ *mille septingenti septuaginta quinque sicli;* aut repetunt rem numeratam, vel a minore incipientes, ut Gen. 12, 4. ࠇࠌࠔ · ࠔࠍࠉࠌ · ࠅࠔࠁࠏࠉࠌ · ࠔࠍࠄ *septuaginta quinque anni;* Gen. 5, 20.; vel a maiore, ut Gen. 25, 17. ࠌࠀࠕ · ࠔࠍࠄ · ࠅࠔࠋࠔࠉࠌ · ࠔࠍࠄ · ࠅࠔࠁࠏ · ࠔࠍࠉࠌ *centum triginta septem anni;* 23, 1. Lev. 12, 4. Gen. 16, 16. haud dubie ob variam utrique Nominis in Sing. aut Plur. adiungendi rationem.

Annot. Neque tamen semper imitatus est Samaritanus Hebraeum in Nomine ad singulos Numeros repetendo, ut Gen. 17, 1. ubi ࠔࠍࠄ = שָׁנָה maiori Numero adiunctum desideratur.

6. *Cubitorum* mensura exprimitur ut apud Hebraeos Praepositione ࠁ Nomini ࠀࠌࠄ praefixa (בְּאַמָּה); sic Exod. 27, 18. ࠌࠀࠄ · ࠁࠀࠌࠄ *centum cubiti* et ibidem ࠇࠌࠔࠉࠌ · ࠁࠀࠌࠄ *quinquaginta cubiti;* et praecedente Nomine, quo mensura secundum longitudinem, latitudinem, altitudinem etc. definitur, ut Exod. 36, 9. ࠀࠓࠊ · ࠄࠉࠓࠉࠏࠄ · ࠀࠇࠕ · ࠔࠌࠍࠄ · ࠅࠏࠔࠓࠉࠌ · ࠁࠀࠌࠄ *longitudo unius cortinae erat viginti octo cubitorum;* Exod. 36, 15. Utitur autem Plurali ࠀࠌࠅࠕ, si illa cubitorum mensura numerum denarium haud excedit (cf. A. 1.), sequente insuper Nomine metiendi rationem accuratius exponente, ut Exod. 36, 21. ࠏࠔࠓ · ࠀࠌࠅࠕ · ࠀࠓࠊ *decem cubitorum longitudo;* 38, 1.

7. Particula comparativa ࠊ praefigitur Numeris in rebus, quae fere attingunt Numerum propositum, ut Exod. 12, 37. ࠊࠔࠔ · ࠌࠀࠅࠕ · ࠀࠋࠐ *circiter sexcenta millia;* quae si hunc excedunt, ita ut minimum sit Numero expressum, quod possit admitti, sequitur Adverbium ࠅࠋࠏࠋ *et supra*, ut Exod. 30, 14. ࠌࠁࠍ · ࠏࠔࠓࠉࠌ · ࠔࠍࠄ · ࠅࠋࠏࠋ *a iuvene viginti annos nato et supra;* 38, 26. Lev. 27, 7. Num. 26, 4. (ࠅࠌࠏࠋࠄ).

B. *De Numeris Ordinalibus.*

1. *Ordinalia* primorum decem Numerorum (§. 48. B.) peculiari gaudent forma et sequuntur Nomen, cuius ordinem constituunt, ut Gen. 30, 12. ࠁࠍ · ࠔࠍࠉ *filius secundus;* v. 17

ࠁࠓ · ࠇࠌࠉࠔࠀࠉ *filius quintus;* v. 19. 22, 4. 31, 22. ࠁࠉࠅࠌࠄ · ࠕࠋࠉࠕࠀࠄ *tertio die* (cf. §. 80. 1.); 47, 18. ࠁࠔࠕࠄ · ࠕࠍࠉࠍࠀࠄ *anno secundo;* Exod. 12, 15.

2. *Ordinalia* Numerum decem excedentia exprimuntur Cardinalibus; quae quidem cum Praepositionibus adeo iuncta antecedunt Nomen abs., utpote quo eius ordo in universum definiatur, ut Gen. 7, 11. ࠁࠔࠁࠏࠄ · ࠏࠎࠓ · ࠉࠅࠌ *decimo septimo die;* Deut. 1, 3. ࠁࠀࠓࠁࠏࠉࠍ · ࠔࠍࠄ *quadragesimo anno.* Quodsi vero de certo ordine agitur, quo deinceps sese res exceperint, sequitur Nomen emph., ut Gen. 14, 5. ࠁࠀࠓࠁࠏ · ࠏࠎࠓࠄ · ࠔࠕࠄ *anno decimo quarto* coll. v. 4., et quo melius cognoscatur res ita distincta, ut quae sit ultima earum, quas comprehendit Numerus, repetitur Nomen in Statu constructo antecedens post Numerum in Statu emph., ut Gen. 7, 11. ࠁࠔࠍࠕ · ࠔࠕࠀ · ࠌࠅࠀࠍ · ࠔࠕࠄ *anno sexcentorum annorum* i. e. sexcentesimo; Lev. 25, 10.

Annot. Interdum tamen Nomen emph. antecedit, ut Num. 7, 72. ࠁࠉࠅࠌࠄ · ࠇࠃࠄ · ࠏࠎࠓ · ࠉࠅࠌ *undecimo die;* v. 78. (in textu Hebr. בְּיוֹם). Cum autem ex omisso Nomine in fine repetito apud Hebraeos Cardinalium unitatibus pro Ordinalibus utendi consuetudo videatur prodiisse, atque hic loquendi usus recentiori debeatur aevo, non mirum est, quod nulla eius apud Samaritanum reperiantur exempla. Proxime tamen accedit ad eum dierum mensis enumerandorum ratio, ubi omisso plerumque Nomine ࠉࠅࠌ Numerus cardinalis sequente ࠋ pro ordinali legitur (cf. §. 84. 4.), ut Gen. 8, 13. ࠁࠇࠃࠄ · ࠋࠉࠓࠇࠄ *primo mensis* (sc. die); Exod. 40, 2. Num. 1, 1. Lev. 23, 26. ࠁࠏࠎࠓࠄ · ࠋࠉࠓࠇࠄ · ࠔࠁࠉࠏࠀࠄ *decimo mensis septimi;* v. 32. 25, 9.; alibi tamen retinetur, ut Lev. 23, 5. ࠁࠀࠓࠁࠏ · ࠏࠎࠓ · ࠉࠅࠌ · ࠋࠉࠓࠇࠄ *decimo quarto mensis die;* Gen. 8, 14. ࠁࠔࠁࠏࠕ · ࠅࠏࠎࠓࠉࠍ · ࠉࠅࠌ · ࠋࠉࠓࠇࠄ *vigesimo septimo mensis die.*

C. *De reliquis Numerorum rationibus exprimendis.*

1. *Distributiva* fiunt geminatione Cardinalium, ut Gen. 7, 2. ࠎࠁࠏࠄ · ࠎࠁࠏࠄ *septena* v. 3. 9. ࠕࠓࠉࠍ · ࠕࠓࠉࠍ *bina* sc. animalia.

2. *Multiplicativi Numeri* redduntur, si de duplo sermo est, vel per ࠊࠐࠋ *duplum*, ut Exod. 16, 22. ࠋࠇࠌ · ࠊࠐࠋ *panis duplex*, vel Ordinali ࠕࠍࠉࠍ Gen. 43, 15. (14.) ࠕࠍࠉࠍ · ࠊࠎࠐ *duplex argentum.* Exemplum simplici Numero expressum legitur Gen. 26, 12. ࠌࠀࠄ · ࠔࠉࠀࠌࠉࠌ *centuplex mensura;* et 4, 15. Hebraeorum שִׁבְעָתַיִם *septuplum* redditur verbis ࠏࠋ · ࠕࠓࠕࠉ · ࠔࠁࠏࠉࠍ.

3. *Numeri fracti* propria gaudent forma, si simpliciter unam totius partem significant, ut Exod. 29, 40. ࠏࠎࠅࠓ *decima pars* ($\frac{1}{10}$); ࠓࠁࠏࠅ *quarta pars;* Lev. 5, 16. 23, 13. 27, 13. ࠇࠌࠅࠔࠄ *quinta eius pars;* v. 15. ࠇࠌࠅࠔ · ࠊࠎࠐ *quinta pars sicli argentei;* dimidia pars exprimitur Nomine ࠐࠋࠂࠅ *dimidium*, Exod. 30, 13. ࠐࠋࠂࠅࠕ · ࠌࠕࠒࠋࠄ *dimidium sicli;* pro duabus autem totius partibus adhibetur ࠕࠓࠉࠌ, ut Num. 15, 6. ࠕࠓࠉ · ࠏࠎࠅࠓࠉࠌ *duae decimae* ($\frac{2}{10}$); et ita quoque reliquae partes assumtis singulis Cardinalibus exprimuntur, ut Num. 15, 9. ࠕࠋࠕࠄ · ࠏࠎࠅࠓࠉࠌ *tres decimae* ($\frac{3}{10}$). Ceterum utitur Samaritanus Nomine ࠇࠋࠒ *pars*, si, in quot partes totum sit distribuendum, e nexu orationis cognoscitur, ut Gen. 47, 24. ࠀࠓࠁࠏࠄ · ࠇࠋࠒࠉࠍ *quatuor partes* = $\frac{4}{5}$ praecedente quinta parte inde demta.

4. *Adverbia Numeralia*, in quibus quaeritur *quotiens*, circumscribuntur Nominibus ࠆࠁࠍ, ࠓࠂࠋ aliisque, ut Gen. 27, 36. ࠆࠁࠍࠕࠉࠌ *duabus vicibus* s. *bis* Exod. 34, 23. ࠕࠋࠕ · ࠆࠁࠍࠅࠕࠍ *ter;* Gen. 33, 3. ࠔࠁࠏ · ࠆࠁࠍࠅࠕࠍ *septies;* Lev. 4, 6. 8, 11. Num. 14, 22. ࠏࠎࠓ · ࠆࠁࠍࠉࠌ *decies;* 22, 28. ࠕࠋࠕ · ࠓࠂࠋࠅࠕࠍ *ter;* 24, 10.; Gen. 31, 7. ࠏࠎࠓࠄ · ࠂࠅࠍࠉࠌ *decies* et simplici Numero Lev. 26, 18. ࠔࠁࠏ *septies;* v. 24.

Annot. In Numeris huius generis rotundis, ut Gen. 4, 24., ubi Hebraeus habet שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה *septuagies septies* Samaritanus ad sensum magis vertit ࠉࠕࠉࠓ · ࠅࠔࠅࠕࠓ *multo magis.*

§. 90.

B. *Coniunctio Nominis cum Verbo.*

Singulae periodi partes cum inter se iunctae *Numero* et *Genere* conspirare debeant, tamen ab hac lege haud raro discedunt Orientales, et ita quidem, ut non arbitrio cuiusvis relictum sit, quomodo dicere aut scribere velit, sed certas sequatur regulas, quas facilitas ipsius linguae, verborum ordo et sensus ei suppeditat. Hinc prae ceteris hic ea sunt consideranda, quae *Numeri* aut *Generis* ratione habita aliarum linguarum legibus parum consentanea esse videantur.

a) Ratione Numeri habita.

1. *Nomina Pluralia*, quorum notio paullatim abiit in notionem Singularis, ita ut totum atque unum esse credantur, iungun-

tur cum Verbo Singulari. Pertinet huc ࠀࠋࠄࠉࠌ (cf. §. 45. 2. Annot. 2. et §. 83. 1.) de uno Deo usurpatum, ubi Samaritanus et in iis locis retinet Singularem Verbi, in quibus Hebraeus Plurali utitur, ut Gen. 20, 13. ࠄࠕࠏࠄ · ࠀࠕࠉ · ࠀࠋࠄࠉࠌ (=הִתְעוּ) *errare me fecit Deus;* 31, 53. 35, 7. Idem valet consentiente Hebraeo de ࠌࠉࠌ *aqua;* Num. 20, 2. · ࠅࠋࠀ · ࠄࠉࠄ · ࠌࠉࠌ *neque erat aqua;* 24, 7. 33, 14. Gen. 9, 15. et alibi. Huc praeterea pertinent Exod. 16, 20. · ࠅࠉࠓࠌ · ࠕࠅࠋࠏࠉࠌ *et ebullivit vermes;* aut ubi Hebraeorum צֹאן et בָּקָר cum Plurali permutavit, ut Gen. 13, 5. · ࠄࠉࠄ · ࠑࠀࠍ · ࠅࠁࠒࠓࠍ *erant pecudes et boves;* Exod. 10, 24. · ࠑࠀࠍࠊࠌ · ࠅࠁࠒࠓࠊࠌ · ࠉࠑࠂ *oves vestrae et boves vestri remanebunt;* Num. 11, 22., ubi non singulas pecudes et armenta, sed totum utrorumque gregem in mente habuit; similiterque explicanda sunt verba Exod. 32, 28. · ࠅࠉࠐࠋ · ࠌࠍ · ࠄࠏࠌ · ࠊࠔࠋࠔࠕ · ࠀࠋࠐࠉࠌ · ࠀࠉࠔ *et ceciderunt — circiter tria millia hominum* (cf. Gen. 27, 29. et Num. 24, 9. §. 87. 3.).

Annot. Reperitur tamen quoque ࠌࠉࠌ cum Verbo Plur. iunctum Gen. 8, 13. ࠇࠓࠁࠅ · ࠄࠌࠉࠌ *exsiccatae sunt aquae;* recte, de toto quippe in plures partes diviso disserens. Alibi occurrit cum Sing. fem., ut Gen. 8, 7. ࠏࠃ · ࠉࠁࠔࠕ · ࠄࠌࠉࠌ *donec arescerent aquae;* ubi Samaritanus verba Hebraica עַד־יְבֹשֶׁת parum intelligens, quo sibi constaret v. 8. quoque הַקַלּוּ reddidit per ࠄࠒࠋࠕ. In eundem incidit errorem c. 7, 18. verbis ࠅࠕࠂࠁࠓࠅ · ࠄࠌࠉࠌ · ࠅࠕࠓࠁࠉࠍࠄ *invaluerunt aquae et multiplicatae sunt;* Num. 20, 11. autem in Verbis · ࠅࠕࠑࠀ · ࠌࠉࠌ · ࠓࠁࠉࠌ *et egressae sunt* (i. e. effusae) *multae aquae* Pluralem Verbi efflagitat ࠓࠁࠉࠌ. Pro Plurali utitur quoque Singulari Exod. 13, 7. מַצּוֹת vertens ࠌࠑࠅࠕ *panis haud fermentatus.*

2. Saepissime contra Nomen Singulare masc. collective capiendum ad sensum cum Verbo Plurali iungitur; neque tamen ubique ab initio periodi haec linguae proprietas animadvertitur, sed in continuata quoque oratione, in qua Subiecti forma paullulum iam in oblivionem adducta est. Hoc tamen tenendum, Verbum ubivis, nisi Genitivo accedente, ante Nomen collocari; sic Exod. 12, 27. ࠅࠉࠒࠃ · ࠄࠏࠌ · ࠅࠉࠔࠕࠇࠅࠅ *et incurvavit populus et adoravit;* 14, 31. 4, 31. 1, 20. Num. 11, 8. 34. 35. 14, 39. Lev. 20, 4.; adeoque Participium ita adhiberi Exod. 36, 5. ࠌࠓࠁࠉࠌ · ࠄࠏࠌ · ࠋࠄࠁࠉࠀ *multiplicatus populus ad offerendum* i. e. multa offert. Praeterea huc pertinent ࠁࠉࠕ *domus* i. q. domestici, ࠔࠁࠈ *tribus,* ࠌࠔࠐࠇࠄ *familia;* sic Gen. 45, 2. ࠅࠉࠔࠌࠏࠅ · ࠁࠉࠕ · ࠐࠓࠏࠄ *et audivit domus Pharaonis;*

Num. 36, 5. [Samaritan] *recte tribus filiorum Iosephi locuti sunt*, i. e. locuta est Num. 3, 29.; [Samaritan] *omnis* s. absolute positum s. cum Nomine iunctum, ut Exod. 30, 13. [Samaritan] *hoc dabit* (pr. dabunt) *omnis, qui transit;* Num. 3, 13. [Samaritan] *omnis primogenitus — mihi erit* (pr. erunt); v. 43. Num. 16, 34.; [Samaritan] et [Samaritan] i. q. *quisque*, ut Exod. 32, 27. [Samaritan] *ponite* (i. e. accingite) *quisque gladium suum;* 12, 3. [Samaritan] *accipiet* pr. accipient (sibi) *unusquisque;* 1, 1. Num. 16, 17. 18. 25, 5. Exod. 12, 22. [Samaritan] *ne egrediamini quisque;* 10, 23. [Samaritan] *non adspexerunt alter alterum;* Lev. 18, 6. 19, 3. 25, 13. Eandem sequuntur regulam [Samaritan] = מִקְנֶה et [Samaritan] *pecus;* ut Exod. 9, 6. [Samaritan] *mortuum est omne pecus;* Gen. 31, 8. [Samaritan] *peperit omnis grex;* 33, 13. [Samaritan] *morientur omnia pecora;* Num. 27, 17. et de rebus inanimatis [Samaritan] *argentum* i. e. nummi Gen. 47, 15. [Samaritan] *defecit* (= אָפֵס) *argentum.* Vid. §. 83. 1.

Annot. Haud inusitatum tamen est Collectiva quoque cum Sing. iungere, ut Gen. 35, 11. [Samaritan] *gens et congregatio gentium prodibit ex te;* ubi ad totum potius, quam ad singulos respicitur. Idem valet de Num. 32, 1. [Samaritan] *pecora multa erant;* Gen. 6, 1. Videtur autem lapsus esse Lev. 26, 16. in Hebraicis וַאֲכָלֻהוּ אֹיְבֵיכֶם, quae vertit [Samaritan], ubi vel explicandum: *quisque eorum* vel emendandum in [Samaritan] *comedent eam;* nisi haec singularis constructio quodammodo excusetur loco Deut. 21, 10., ubi praeeunte Hebraeo habet [Samaritan] *contra hostes tuos et tradiderit eum* (eos).

3. Interdum incipit periodus a Verbo Sing. et continuatur in Plurali, ubi Verbum in Singulari Subiectum suum antecedens *Collectivi* utpote totius complectitur actionem, quae perinde ad universos in unum comprehensos pertineat; altera autem, quae subsequitur in Plurali actio, quasi ad singulos quosque facti participes referri existimanda est, ut Exod. 33, 4. [Samaritan] — [Samaritan] *audivit populus et luxit* (luxerunt); Num. 14, 11. [Samaritan] *quousque contemnet me populus iste, et quousque non credet* (credent) *mihi;* 21, 7. [Samaritan] *et venit populus ad Mosen*

et dixit (dixerunt); 25, 2. Deut. 1, 44. Exod. 17, 2. 16, 4. Nec aliter statuendum erit de inverso utriusque Numeri ordine, ut Exod. 19, 8. [Samaritan] *respondit totus populus simul et dixit.*

Annot. In pluribus autem locis, quibus in textu Hebraeo haec lex observatur, Samaritanus et pro Singulari usus est Plurali, ut Num. 32, 25., ubi וַיֹּאמֶר vertit per [Samaritan] Chaldaeo Singulari retinente et שִׁבְטָא inserente, similiterque Gen. 10, 25. יֻלַּד vertitur ab eodem [Samaritan] consentiente Chaldaeo, 35, 26. 41, 50.; sequitur tamen Hebraeum Deut. 5, 7. [Samaritan] *non erunt* (לֹא־יִהְיֶה) *tibi Dii alieni.* Haud minus variat in Duali cum Verbo iungendo, Singularem retinens Exod. 9, 24. [Samaritan] *Aegyptus, ex quo facta est* (הָיְתָה) *gens;* Plurali contra usus Deut. 21, 7. [Samaritan] *manus nostrae* (Ch. יְדָנָא) *non effuderunt* (שָׁפְכָה) *sanguinem istum.*

§. 91.

b) Ratione generis habita.

Interdum negligitur *Genus Subiecti* utpote quod dicenti in Verbo antecedente nondum satis innotuerit, vel Subiectum *ad sensum* magis cum Verbo iungitur. Prior dicendi usus deprehenditur apud Samaritanum in paucissimis tantum locis et, nisi excipere velis Deut. 22, 23. [Samaritan] = כִּי יִהְיֶה נַעֲרָ *si fuerit puella* (pro [Samaritan]); cum, quae ibidem c. 15, 9. legantur verba [Samaritan] *malignus sit oculus tuus* = רָעָה עֵינְךָ (forte pro [Samaritan] *tu*), aut cum Verbo Plurali Num. 36, 10. [Samaritan] *ita fecerunt* (pro [Samaritan]) *filiae Salphaad,* huc vix referri possint, vel ex depravato vel male intellecto textu Hebraico ortus est; de qua re in Annot. agetur. Exempla autem, in quibus *Subiectum,* quod sequitur Verbum *ad sensum* constructum apparet, haec sunt: Gen. 4, 7. [Samaritan] *ad portam peccatum cubat,* imagine a leone, quem in mente videtur habuisse, repetita; Lev. 2, 8. [Samaritan] *oblatio, quae fiet* (cf. v. 7. [Samaritan] = תֵּעָשֶׂה); ubi forte ad praecedens [Samaritan] respexit; Lev. 18, 30. 25, 5. [Samaritan] *annus quietis erit terrae* i. q. ager quiescet. Ex his quidem aliisque obscurius elucet constructio ad sensum, manifestius ex aliis, ut Gen. 41, 57. [Samaritan] *omnes terrae* i. e. terrarum incolae *venerunt.* In aliis denique liberior regnat usus; nam licet [Samaritan] *anima,* ubi *hominem* significat, cum Verbo masc. iungatur, ut Lev.

17, 12. ࠊࠋ · ࠍࠐࠔ · ࠌࠍࠅࠊࠅࠍ · ࠋࠀ · ࠉࠉࠊࠋ *omnis anima de vobis non comedet* (ubi ceteroquin ࠌࠍࠅࠊࠅࠍ Verbum masc. flagitat); Num. 19, 18. ࠍࠐࠔࠕࠀࠄ · ࠃࠄࠅࠅ · ࠕࠌࠍ *animae* (homines), *quae fuerint ibi*; tamen haud desunt loci, in quibus vel eodem sensu Femininum Verbi adhibetur, ut Lev. 7, 20. ࠅࠕࠕࠏࠒࠓ · ࠍࠐࠔࠄ · ࠄࠄࠉࠀ *et exterminabitur haec anima*; licet 19, 8. ab interprete Sam. in eadem dicendi formula ࠉࠕࠏࠒࠓ usurpetur, ubi Hebraeus habet נִכְרְתָה (cf. 17, 15.); vel promiscue utrumque genus legitur, ut Lev. 22, 6. ࠍࠐࠔ · ࠃࠕࠒࠓࠁ · ࠁࠄ · ࠅࠉࠎࠀࠁ–ࠅࠋࠀ · ࠉࠉࠊࠋ *anima, quae attigerit ista, contaminata est* (=וְטָמְאָה) — *neque comedet*; 2, 1. 4, 27. 5, 1. sq.

Annot. Aliae tamen quaedam linguae Samarit. proprietates non sunt praetermittendae, in quibus interpres alias leges videtur secutus esse. Ut taceamus locum Deut. 13, 14., ubi in verbis ࠀࠕࠏࠁࠃ · ࠕࠅࠏࠁࠕࠄ *facta est abominatio* facile ob literam ࠕ, a qua proxima vox incipit, emendari possit ࠀࠕࠏࠁࠃࠕ, nisi Hebraeus pariter ac Chaldaeus uteretur masculino genere; offendimus in Nomine ࠀࠕࠕࠄ *femina*. Exod. 35, 25. cum Verbo masc. iuncto. Singularis autem haec coniunctio, quae deprehenditur in verbis ࠊࠋ · ࠀࠕࠕࠄ · ࠇࠊࠉࠌࠀ · ࠋࠁ · ࠁࠀࠃࠄ · ࠏࠆࠋ · ࠅࠀࠍࠃࠅ · ࠏࠆࠋࠄ *omnis femina sapiens corde manu sua nevit* (pro ࠏࠆࠋࠀ Ch. מְעַזְּלָא) *et attulerunt* (pro ࠅࠀࠍࠃࠉ recte Ch. מַיְתַן) *netum*, haud dubie ex Hebraicis מַטְוֶה וַיָּבִיאוּ fluxit; in quibus Numerus quidem, at non Genus praecedenti כֹּל sese accommodavit (cf. v. 26. ࠅࠊࠋ · ࠍࠔࠉࠄ · — ࠏࠆࠋࠅ *et omnes feminae neverunt*, Ch. עֲזָלָן); ita ut ࠅ terminatio Plur. in ࠏࠆࠋ ex Syrorum scribendi ratione abscissa videatur, inprimis cum, quod ibidem legitur אִתָּנָה, recte vertatur ࠉࠕࠄࠉࠍ. Idem valet de Exod. 1, 17., quo loco verbum, a quo incipit versus וַתִּירֶאןָ et quod sequitur עֲלֵיהֶן Samaritanus recte vertit per ࠅࠃࠇࠋࠉ et ࠏࠌࠄࠉࠍ; quae autem haec statim excipiunt עָשׂוּ et v. 19. וְיָלְדוּ transtulit idem ࠏࠁࠃࠅ et ࠅࠉࠋࠃࠅ (Ch. וִילִידָן–עֲבָדָא), licet lapsus non sit v. 21. in verbis יָרְאוּ הַמְיַלְּדֹת recte vertendis ࠃࠇࠋࠉ · ࠌࠉࠋࠃࠕࠀࠄ *timuerunt obstetrices*. Ita quoque iudicandum erit de Num. 36, 12., ubi verba ࠄࠅࠅ · ࠋࠍࠔࠉࠌ respondent Hebraicis הָיוּ לְנָשִׁים (Ch. הֲוָאָה לִנְשִׁין) nec non de Num. 35, 12., ubi pariter ab Hebraeo seductus, licet utatur Nomine ࠒࠓࠉࠀࠍ *urbes*; vertit ࠉࠄࠅࠍ, dum, quod eodem spectat תִּהְיֶינָה, transfert ࠉࠄࠍ (cf. v. 13. 14.). Similis medela adhibenda erit in aliis locis emendandis, ut Lev. 4, 2., ubi legimus ࠌࠊࠋ · ࠐࠒࠅࠃ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠃࠋࠀ · ࠀࠕࠏࠁࠃࠉ *contra quaevis praecepta Iovae, quae non facienda sunt*, ubi sui Nominis immemori Hebraicum מִצְוֹת (Ch. פִּקּוּדַיָּא) adhuc obversatum est; quod comprobatur voce ࠌࠍࠄࠉࠍ, qua reddidit hebr. מֵהֵנָּה. Ita quoque corrigendum Lev. 4, 13. 27. et ibidem saepius. Vitium textus Hebraici male intellecti latet quoque Deut. 1, 44. in verbis ࠊࠌࠄ · ࠃࠏࠁࠃࠉ · ࠌࠋࠉࠄ Hebraica כַּאֲשֶׁר תַּעֲשֶׂינָה הַדְּבֹרִים *quem-*

admodum faciunt apes reddentibus, confundente interprete vocabulum hebr. vocalibus destitutum cum הַדְּבָרִים *verba* (Ch. recte הִדַּבְרִיתָא). Exod. 11, 6. autem verbum ࠉࠕࠅࠎࠐ = תֹּסֵף, cum reliqua recte sese habeant, inprimis ob antecedentia ࠅࠕࠄࠉ et ࠄࠅࠕ, quae apprime conveniunt hebraicis וְהָיְתָה et נִהְיָתָה corrigendum in ࠀࠕࠅࠎࠐ, ita ut vitio magis typographico, quam grammatico hic locus videatur esse depravatus.

§. 92.

c) Ratione Generis et Numeri simul habita.

1. Pertinent huc *Collectiva abstracta fem.* ad sensum cum Verbo finito iuncta, ut Gen. 48, 6. ࠌࠅࠋࠃࠕࠊ — · ࠋࠊ · ࠉࠄࠅࠅࠍ *generatio tua* (i. e. posteri) *tibi erunt;* 41, 57. Exod. 17 1. ࠅࠍࠏࠋࠅ · ࠊࠋ · ࠊࠍࠔࠕ · ࠁࠍࠉ · ࠉࠔࠓࠀࠋ *et profecta est omnis congregatio Israelitarum;* 16, 1. 12, 47. · ࠊࠋ · ࠊࠍࠔࠕ · ࠉࠔࠓࠀࠋ · ࠉࠏࠁࠃࠅࠍ · ࠉࠕࠄ *tota congregatio Israelis faciet illud;* Num. 10, 3. 14, 10. 27. 15, 36. 16, 41. 20, 29. Ubi autem eiusmodi Nominibus plura adiunguntur Praedicata copula ࠅ praecedentibus annexa constructio promiscua occurrit et vel ita, ut oratio incipiat a 3. Fem. Sing. et ad Pluralem progrediatur masc., ut Num. 14, 1. ࠅࠕࠔࠓࠀ · ࠊࠋ · ࠊࠍࠔࠕࠄ · ࠅࠉࠄࠁࠅ · ࠉࠕ · ࠒࠋࠅࠍ *et sustulit omnis congregatio et edidit vocem suam;* vel a Plurali procurrat ad Singularem, ut Lev. 4, 13. ࠀࠌ · ࠊࠋ · ࠊࠍࠔࠕ · ࠉࠔࠓࠀࠋ · ࠉࠔࠂࠅࠍ · — ࠅࠀࠕࠏࠉࠁࠀ *si universa congregatio Israelitarum erraverit — et culpam contraxerit.* Praeterea huc referendum est ࠎࠐࠎࠕࠄ *vulgus;* Num. 11, 4. ࠎࠐࠎࠕࠄ · ࠃࠁࠂࠁࠄ · ࠀࠕࠇࠌࠃࠅ *vulgus, quod in medio eius, concupivit.*

Annot. Nonnunquam tamen Collectiva abstr. fem. iunguntur quoque cum Verbo masc. Sing., ubi Praedicatum ad totum magis, quam ad singulos spectat, ut Num. 20, 1. · ࠏࠀࠋ · ࠁࠍࠉ · ࠉࠔࠓࠀࠋ · ࠊࠋ · ࠊࠍࠔࠕࠄ · ࠌࠃࠁࠓ · ࠑࠍ *venerunt Israelitae congregatio tota in desertum Sin* Gen. 50, 9.

2. Interdum *Pluralia fem.* adiunctum habent Verbum Sing. masc., neque modo, si illud velut impersonaliter antecedit, ut Deut. 32, 35. ࠍࠏࠋ · ࠓࠂࠋࠉࠅࠍ *nutabit pes eorum;* sed etiam licet rarius, si sequitur Verbum, ut Gen. 6, 1. ࠅࠁࠍࠍ · ࠀࠕࠉࠋࠃ · ࠋࠄࠅࠍ *et filiae iis genitae sunt* (יֻלְּדוּ Ch. אִתְיְלִידָא); nisi forte hic de ࠉ Syrorum more abscisso cogitandum sit.

Annot. Depravatus autem haud dubie locus est Deut. 31, 21., ubi leguntur verba: ࠅࠉࠄࠉ · ࠊࠃ · ࠇࠒࠔࠀ · ࠉࠕࠄ · ࠁࠉࠔࠍ · ࠎࠂࠉࠍ

et fiet, cum acciderint ei multa mala; neque Hebraeo, neque Chaldaeo cum his censentiente; ideoque emend. ࠀࠌࠑࠀࠍ.

§. 93.

d) Constructio Subiectorum compositorum.

1. In Nominibus ad Genitivum exprimendum Statu regiminis s. constructo inter se iunctis *Praedicatum* respicit ad Nomen regens, quod praestet ceteris, rarius ad Nomen in Genitivo positum, nisi si illud quoad sensum maiorem forte obtineat vim. Id inprimis observari solet a) in Nominibus cum ࠊࠋ coniunctis quod Adiectivi instar accedit; sic Gen. 5, 5. ࠅࠉࠄࠉࠅ ࠊࠋ ࠉࠌࠉ ࠀࠃࠌ *erant omnes dies Adami;* 9, 29. Exod. 15, 20. ࠅࠕࠑࠀࠍ ࠊࠋ ࠄࠍࠔࠉࠌ *egressae sunt omnes mulieres;* b) si *Abstractum* antecedit in Statu constr. Nomen personas designans itidem Adiectivi speciem magis referens, ut Exod. 15, 4. ࠅࠌࠁࠇࠓ ࠔࠋࠔࠉࠅ ࠈࠁࠏࠅ *electio tribunorum eius* i. e. electissimi eius tribuni *submersi sunt;* aut denique c) *Praedicatum* sequitur Genus Nominis in Genitivo positi, quod quoad sensum ipso magis opus habeat, ut Lev. 13, 9. ࠍࠂࠏ ࠑࠓࠏࠕ ࠊࠉ ࠕࠄࠉࠄ ࠁࠀࠃࠌ *plaga leprae cum fuerit in homine.*

2. Si vero *Praedicatum* sive sit Verbum, sive Adiectivum ad plura refertur *Subiecta* copula ࠅ inter se connexa, potest A) antecedere in Singulari et quidem a) si, quod de pluribus valet, in universum enuntiatur, ut Gen. 11, 29. ࠅࠉࠒࠇ ࠀࠁࠓࠌ ࠅࠍࠇࠅࠓ ࠋࠄࠌ ࠍࠔࠉࠌ *et sumserunt Abrahamus et Nachor sibi uxores;* 7, 7. 34, 20. Exod. 24, 13. ࠅࠉࠒࠌ ࠌࠔࠄ ࠅࠉࠄࠅࠔࠏ *et surrexerunt Moses et Iosua;* 36, 1. 1, 6. ࠅࠉࠌࠕ ࠉࠅࠎࠐ ࠅࠊࠋ ࠀࠇࠉࠅ *et obierunt* (pr. mortuus est) *Iosephus et omnes eius fratres;* Num. 1, 17. 3, 4. 8, 20. 20, 28. 31, 13. Quodsi vero in sequentibus novum accedit Praedicatum copula ࠅ adiunctum et ad Subiecta iamiam nominata referendum, ponitur id, ut par est, in Plurali, ut Exod. 8, 23. ࠅࠉࠁࠀ ࠌࠔࠄ ࠅࠀࠄࠓࠍ ࠀࠋ ࠐࠓࠏࠄ ࠅࠉࠀࠌࠓࠅ *et venerunt* (pr. venit) *Moses et Aaron ad Pharaonem et dixerunt;* Lev. 9, 23. ࠅࠉࠁࠀ ࠌࠔࠄ ࠅࠀࠄࠓࠍ ࠀࠋ ࠀࠄࠋ ࠌࠅࠏࠃ ࠅࠉࠑࠀࠅ *et ingressi sunt Moses et Aaron in tabernaculum testimonii et egressi sunt;* Gen. 9, 23. 21, 32. 24, 50. 61.; interdum tamen licet rarius et hic oratio continuatur in Sing. inprimis ubi id, quod hoc altero Praedicato edicitur ab uno potissimum factum fuisse, aut ei soli accidisse existimandum est, ut Exod.

7, 10. ࠅࠏࠀࠋ · ࠌࠔࠄ · ࠅࠀࠄࠓࠍ · ࠋࠒࠃࠌ · ࠐࠓࠏࠄ · ࠅࠏࠁࠃ *et adierunt* (pr. adiit) *Moses et Aaron Pharaonem et fecit* (וַיַּעַשׂ) sc. Aaron, ad quem sequentia respiciunt. Rarius antecedit b) *Praedicatum* in Plurali ratione eorum habita, ad quos actio referenda est, ut Gen. 31, 14. ࠅࠀࠂࠉࠁࠉ · ࠓࠇࠋ · ࠅࠋࠀࠄ · ࠅࠀࠌࠓࠉ *et responderunt* (Hebr. וַתַּעַן Ch. וַאֲתֵיבַת) *Rahel et Lea et dixerunt;* 35, 29. Exod. 4, 29. ࠅࠀࠆࠋࠅ · ࠌࠔࠄ · ࠅࠀࠄࠓࠍ · ࠅࠊࠍࠔࠅ *iverunt autem* (וַיֵּלֶךְ) *Moses et Aaron et congregaverunt.* Interdum c) antecedit Verbum in Sing. cum proximo coniunctum Subiecto, ad quod prae ceteris actio pertineat, ut Num. 12, 1. ࠌࠋࠋࠕ · ࠌࠓࠉࠌ · ࠅࠀࠄࠓࠍ *et locuta est Miriam et Aaron;* 20, 11. ࠅࠔࠕࠕ · ࠊࠍࠔࠕࠄ · ࠅࠁࠏࠉࠓࠍࠅࠍ *et bibit congregatio et iumenta eorum.* B) Si plura antecedunt Subiecta, sive sint Pluralia, sive Singularia, *Praedicatum* sequitur a) in Plurali (cf. supra A. a.), ut Num. 32, 26. ࠈࠐࠋࠍࠍ · ࠅࠍࠔࠉࠍࠍ · ࠅࠒࠍࠉࠍࠉࠍࠍ · ࠅࠊࠋ · ࠁࠄࠌࠕࠍࠍ · ࠉࠄࠅࠍ · ࠕࠌࠍ *parvuli nostri et mulieres nostrae, et pecora nostra et omnia iumenta nostra hic erunt;* Gen. 8, 22. ࠆࠓࠏ · ࠅࠇࠑࠃ · — ࠋࠀ · ࠉࠁࠈࠋࠅ *semen et messis — non deficient;* b) in Singulari autem sequitur *Praedicatum* Verbo expressum, si actio ad unum prae ceteris est referenda, cuius reliqui participes tantum fuerint ducem s. auctorem hunc secuti, ut Exod. 17, 10. ࠌࠔࠄ · ࠅࠀࠄࠓࠍ · ࠅࠇࠅࠓ · ࠎࠋࠒ *Moses, Aaron et Hor ascenderunt* (עָלוּ Ch. סְלִיקוּ) i. e. Moses cum utroque; aut ubi singula Subiecta Particula ࠀࠉ *aut* separantur, ut Lev. 22, 27. ࠕࠅࠓ · ࠀࠉ · ࠀࠌࠀࠓ · ࠀࠉ · ࠏࠆ · ࠊࠃ · ࠉࠕࠉࠋࠃ *bos, aut agnus, aut capra cum nati fuerint;* aut si Nomina sunt rerum fereque synonyma, ut Lev. 19, 36. ࠌࠀࠆࠍ · ࠒࠔࠈ · ࠀࠁࠍࠉ · ࠒࠔࠈ · ࠀࠌࠊࠋࠕ · ࠒࠔࠈ · ࠅࠄࠉࠍ · ࠒࠔࠈ · ࠉࠄࠉ · ࠋࠅࠊࠅࠍ *staterae iustae, pondera iusta, Epha iustum et Hin iustum sit* (sint) *vobis;* Deut. 28, 24. C) Si Nomina varii sunt Generis, praestat *Masculinum*, ad quod Verbum in Plurali positum referatur, ut Num. 5, 6. ࠂࠁࠓ · ࠀࠉ · ࠀࠕࠕࠄ · ࠀࠍ · ࠉࠏࠁࠃࠅࠍ *vir aut femina si fecerint;* 14, 3. ࠍࠔࠉࠍࠍ · ࠅࠈࠐࠋࠉࠍࠍ · ࠉࠄࠅࠍ · ࠋࠁࠁࠆࠄ *uxores nostrae et parvuli nostri sint praedae;* rarius adhibetur Femin. Sing. ob maiorem Subiecti fem. vim, ut Exod. 21, 4. ࠀࠕࠕࠄ · ࠅࠉࠋࠉࠃࠉࠄ · ࠕࠄࠉ · ࠋࠓࠁࠄ *uxor et liberi eius erunt domino*, i. e. uxor cum liberis. D) Easdem sequitur leges lingua, si Subiecta 2. et 3. personae *Praedicato* inter se iunguntur, ubi Plurali 2. personae

opus est, si quidem illud ad omnes pariter refertur; ut Exod. 9,30. Te autem et servos tuos scio · ࠊࠉ · ࠈࠓࠌ · ࠕࠉࠓࠀࠅࠍ · ࠌࠐࠍࠉ · ࠉࠄࠅࠄ *non timuisse* (pr. quod nondum timueritis) *Deum;* 5, 4.; si vero 1. cum 3. persona ita iungitur, tum 1. Plur. Verbi postulatur, ut Gen. 37, 10. · ࠄࠁࠅࠀ · ࠀࠍࠉ · ࠅࠀࠌࠊ · ࠅࠀࠇࠉࠊ *num veniamus ego et mater tua et fratres tui;* 41, 11. ࠅࠍࠇࠋࠌࠄ · ࠇࠋࠅࠌ · ࠁࠋࠉࠋࠄ · ࠀࠇࠃ · ࠀࠍࠉ · ࠅࠄࠅࠀ *et somniavimus* (somnium) *una nocte ego et ille;* si denique actio ad unum prae ceteris refertur utpote eius auctorem aut principem, tum Singularis Praedicati adhibetur, ut Num. 1, 3. · ࠕࠐࠒࠃࠅ · ࠀࠕࠌ — · ࠀࠕࠄ · ࠅࠀࠄࠓࠍ *numerabis eos — tu et Aaron* (תִּפְקְדוּ Ch. תִּמְנוּן); Exod. 24, 1. · ࠏࠋࠄ · ࠀࠕࠄ · ࠅࠀࠄࠓࠍ · ࠅࠍࠃࠁ · ࠅࠀࠁࠉࠄࠅࠀ *ascende tu et Aaron, et Nadabus et Abihu* i. e. tu cum his te comitantibus.

Annot. Praeterea tenendum, Pluralem Verbi antecedere, si duae deinceps sese excipiunt res singulae et per se spectandae, ut Exod. 25, 19. · ࠅࠏࠔࠄ · ࠊࠓࠅࠁ · ࠀࠇࠃ · ࠌࠒࠑࠄ · ࠌࠆࠄ · ࠅࠊࠓࠅࠁ · ࠀࠇࠃ · ࠌࠒࠑࠄ · ࠌࠆࠄ *fiant Cherubus unus ab extrema parte hinc et Cherubus alter ab extrema parte illinc;* aut sequi, si e praecedente Collectivo apparet, rem esse multiplicatam, ut Exod. 7, 12. ࠅࠉࠔࠋࠊࠅ · ࠀࠉࠔ · ࠌࠈࠄࠅ · ࠅࠉࠄࠉࠅ · ࠋࠕࠍࠉࠍࠌ *proiecit quisque baculum suum et facti sunt serpentes.* Interdum quoque Praedicati genus variat, si Subiecta varii generis antecedunt, ut Exod, 9, 32. ࠅࠄࠇࠈࠄ · ࠅࠄࠊࠎࠌࠕ · ࠋࠀ · ࠍࠊࠅ · ࠊࠉ · ࠀࠐࠉࠋࠕ · ࠄࠍࠄ *frumentum et far non percussa sunt, quia serotina erant;* at difficilior verborum structura deprehenditur Deut. 19, 17., ubi dubitaverim in verbis ࠋࠐࠍࠉ · ࠄࠊࠄࠍࠉࠌ · ࠅࠄࠔࠐࠈࠉࠌ · ࠀࠔࠓ *coram sacerdotibus et iudicibus, qui erunt* emendare ࠉࠄࠉࠅࠍ (= יִהְיוּ Ch. יְהוֹן), cum Samaritanus ipse hanc difficiliorem lectionem lineola sua notaverit.

Caput quartum.

Syntaxis Particularum.

§. 94.

De Particularum natura in universum.

Cum *Particularum* finis hic sit, ut vel singulis periodi partibus connectendis inserviant, vel mutuam verborum inter se rationem definiant ideoque pro *Verbi* atque *Nominis* adminiculis haberi possint, nostrum erit, hic accuratius exponere, quam in hanc utramque orationis partem vim exerceant, ita ut, cum de Adver-

biorum usu eorumque exprimendorum modo iam §. 76. §. 84. 5. §. 88. A. 4. et ibidem B. Annot. satis dictum sit, a *Coniunctionibus* exorsi ad *negandi interrogandique* particulas transeamus et inde *Praepositionum* atque *Interiectionum* naturam diligentius percenseamus. Hinc agetur

I. De iis, quae singulas periodi partes inter se connectant.

§. 95.

De Coniunctionibus.

1. Simplicissima singulas periodi partes inter se connectendi ratio cernitur in copula ࠅ, de cuius latiore usu missis, quae satis nota sunt, prae ceteris hic erit disserendum. Adhibetur enim non modo in oratione leniter fluente novis quibusdam, quibus periodi ambitus extenditur, et Subiectis et Praedicatis, quae cum prioribus arcte cohaerent, accedentibus, sed etiam ubi praecedentibus aliquid opponitur s. in periodis *adversativis*, in quibus Nomen ad oppositam sententiam deducens ob maiorem suam vim principem tenet locum, ita ut non tam copulae, quam huic verborum ordini vis adversativa sit tribuenda, ut Gen. 1, 10. · ࠋࠉࠁࠔࠄ · ࠀࠓࠑ · ࠅࠋࠌࠒࠅࠄ · ࠄࠌࠉࠌ · ࠒࠓࠀ · ࠉࠌࠉࠌ *et vocavit aridum terram, sed congregationem aquarum vocavit maria.* Haud minus adversativa eius notio cognoscitur, ubi in altera periodi parte negatur id, quod in priore affirmatur, ut Deut. 23, 20. ࠋࠍࠊࠓࠉ ࠕࠔࠉࠊ · ࠅࠋࠀࠇࠉࠊ · ࠋࠀ · ࠕࠔࠉࠊ *peregrino foenori dabis, sed non fratri tuo* (foenori dabis); aut ubi ea annectitur sententia, qua prior coerceatur, ut Gen. 26, 27. quare venistis ad me; ࠅࠀࠕࠌ · ࠔࠍࠀࠕࠌ · ࠀࠕࠉ *cum tamen odio me persequamini.* Hinc interdum quoque inservit prioribus explicandis, ut Gen. 34, 21. ࠅࠄࠀࠓࠑ · ࠄࠍࠄ · ࠓࠇࠁࠄ *nam terra ecce est lata.*

Annot. In concitatiore oratione pluries repetitur copula ࠅ ante singula facta deinceps sequentia, quae magis singula enumerantur (πολυσύνδετον); ut Gen. 43, 8. · ࠅࠍࠒࠅࠌࠄ · ࠅࠍࠋࠊࠄ · ࠅࠍࠇࠉࠄ ࠅࠋࠀ · ࠍࠌࠅࠕ *surgamus et veniamus et vivamus neque moriamur;* aut prorsus omittitur in iis, quae quasi uno tenore et festinanter fiunt (ἀσύνδετον); ut Exod. 15, 9. ࠀࠓࠃࠐ · ࠀࠔࠉࠂ · ࠀࠇࠋࠒ · ࠔࠋࠋ *persequar, comprehendam, dividam spolia.*

2. In iungendis periodi partibus, quarum altera protasin, altera apodosin continet, haec, quae priori subiicitur sine ulla par-

ticula praemissae, annectitur copula ࠅ ita explicanda, ut, quae in protasi leguntur, perinde sint iudicanda ac si nemo iam amplius dubitare possit, quin fere facta fuerint. Huc pertinent a) periodi mere *temporales*, ut Gen. 19, 23. ࠄࠔࠌࠔ ࠉࠑࠀ ࠅࠋࠅࠈ ࠁࠀ — *cum sol oriretur — Lot ingressus est;* 44, 4. Lev. 22, 7. ࠅࠁࠀ ࠄࠔࠌࠔ ࠅࠈࠄࠓ *cum occiderit sol, tum munda erit.* Hinc b) ࠅ *relativum* dici possit haud raro notionem *ita ut* sibi vindicans in his periodi partibus consociandis, quarum altera post Imperativum cum ࠅ iuncta prioris desiderii aut mandati contineat consecutionem, ut Gen. 24, 14. ࠄࠈࠉ ࠍࠀ ࠊࠃࠊ ࠅࠀࠔࠕࠄ *inclina quaeso hydriam tuam, ut bibam;* Exod. 8, 8. ࠄࠏࠕࠉࠓࠅ ࠋࠉࠄࠅࠄ ࠅࠉࠎࠓ *orate Deum, ut removeat;* 11, 2. ࠃࠁࠓࠅ — ࠅࠉࠔࠀࠋࠅ *loquimini* i. e. praecipite, adhortamini, *ut postulent;* 17, 2. Idem valet c) ubi res futura enuntiatur, ita ut sine praecedente particula conditionali e copula ࠅ, quae consecutionem contineat, conditio demum cognoscatur, ut Gen. 44, 22. ࠅࠏࠆࠁ ࠀࠕ ࠀࠁࠉࠅ ࠅࠌࠕ *patrem suum* (si) *reliquerit, morietur;* 42, 38. Lev. 18, 5. ࠀࠔࠓ ࠉࠏࠔࠄ ࠀࠕࠌ ࠄࠀࠃࠌ ࠅࠇࠉ ࠁࠄࠌ *quae* sc. mandata *(si) fecerit quisquam, vivet in iis* i. e. eorum beneficio.

Annot. Interdum tamen in huiusmodi periodis conditionalibus ࠅ illud relativum omittitur et alia particula compensatur, ut Exod. 4, 23. ࠅࠕࠌࠀࠍ ࠋࠔࠋࠇࠅ ࠄࠍࠄ ࠀࠍࠊࠉ ࠄࠓࠂ ࠀࠕ ࠁࠍࠊ *si recusaveris dimittere eum, ecce, ego interficiam filium tuum* (pro ࠅࠄࠍࠄ); Lev. 10, 19. ࠅࠀࠊࠋࠕࠉ ࠇࠈࠀࠕ ࠄࠉࠅࠌ ࠄࠉࠈࠁ ࠁࠏࠉࠍࠉ ࠉࠄࠅࠄ *si comederem piaculum hodie, numquid Deo* (in oculis Dei) *gratum foret.*

3. Praecedentibus in protasi particulis ࠏࠃ, ࠊࠀࠔࠓ, ࠀࠌ s. ࠀࠊ aliisque, ࠅ relativum in apodosi haud raro desideratur, protasi iam satis definita, quae hac ambitus sui descriptione haud indigeat, ut Deut. 24, 12. ࠅࠀࠌ ࠀࠉࠔ ࠏࠍࠉ ࠄࠅࠀ ࠋࠀ ࠕࠔࠊࠁ ࠁࠏࠁࠈࠅ *si vero vir pauper est, non dormies cum pignore eius;* idemque observatur, si antecedunt, quae conditionem pluribus dissectam membris at copula ࠅ inter se nexis proponunt, ut Deut. 25, 5. ࠊࠉ ࠉࠔࠁࠅ ࠀࠇࠉࠌ ࠉࠇࠃࠅ ࠅࠌࠕ ࠀࠇࠃ ࠌࠄࠌ ࠅࠁࠍ ࠀࠉࠍ ࠋࠅ ࠋࠀ ࠕࠄࠉࠄ ࠀࠔࠕ ࠄࠌࠕ ࠄࠇࠅࠑࠄ ࠋࠀࠉࠔ ࠆࠓ *si habitaverint fratres una mortuusque fuerit unus ex iis nec filius ei fuerit; non nubet uxor mortui viro extraneo;* 11. 12. In haud paucis tamen locis in apodosi ࠅ iterum recipitur tum post alias, a

quibus periodus incipit particulas, ut ࠊࠌࠅ Gen. 19, 15. ·ࠅࠊࠌࠅ ࠄࠔࠇࠓ · ࠏࠋࠄ · ࠅࠉࠀࠑࠅ *cum vero aurora ascendisset, urgebant;* cum post ࠀࠌ, ut Deut. 25, 7. · ࠀࠌ · ࠋࠀ ࠉࠇࠐࠑ · ࠄࠀࠉࠔ · ࠋࠒࠇࠕ · ࠀࠕ · ࠉࠁࠌࠕࠅ · ࠅࠏࠋࠕࠄ *si noluerit vir ducere uxorem fratris sui, ascendet* (illa); 26, 1. 2. 25, 1. Gen. 18. 26. 32, 17. 18. Exod. 22, 12. 15. Lev. 17, 16. Interdum ࠀࠌ iungitur cum Praet., ubi de actione repetita s. praesentis s. praeteriti temporis, cui Futuri subest descriptio, agitur, ita ut sit i. q. *quotiescunque*, ut Num. 21, 9. ·ࠅࠄࠉࠄ · ࠀࠌ · ࠍࠔࠊ · ࠄࠍࠇࠔ · ࠀࠕ · ࠀࠉࠔ · ࠅࠄࠁࠉࠈ · ࠀࠋ ࠍࠇࠔ · ࠄࠍࠇࠔࠕ · ࠅࠇࠉ *et factum est, quotiescunque momordisset serpens aliquem et intueretur serpentem aeneum, ut viveret;* Gen. 38, 9. In solemni iurandi aut omnino affirmandi formula, quae apud Samaritanum nullibi plene legitur, desideratur altera periodi pars s. apodosis, ac si oratio in protasi conditionalis iam per se satis perspicua sit, ita ut ࠀࠌ simpliciter positum neget sitque i. q. *certe non;* cum adiuncta autem negatione ࠀࠌ · ࠋࠀ affirmet i. q. *certe, profecto;* sic Gen. 14, 23. ࠀࠌ · ࠀࠒࠇ *si sumam* (sc. peream) h. e. *non sumam;* Deut. 1, 35. iuravit Deus dixitque ࠀࠌ · ࠉࠓࠀࠄ · ࠀࠉࠔ *si quis viderit* i. e. non videbit; Num. 14, 28. ·ࠀࠌ · ࠋࠀ · ࠊࠀࠔࠓ · ࠃࠁࠓࠕࠌ · ࠁࠀࠆࠍࠉ · ࠊࠍ · ࠀࠏࠔࠄ · ࠋࠊࠌ *nisi, quemadmodum locuti estis coram me* (pr. in auribus meis), *sic fecerim vobis.* Licet denique ࠋࠅ (= לוּ *utinam*) adhibeatur in votis (§. 64. II. 2.), tamen quoque obtinet notionem hypotheticam et differt ab ࠀࠌ, ut Graecorum ἐάν ab εἰ. Hinc legitur in sententia hypothetica, quae irrito nititur desiderio, et iungitur cum Praet. aut Futuro, quod utrumque itidem in apodosi sequitur, quando id, quod e re praeterita aut futura, quae fieri potuit aut potest, at non vere accidit, ducitur, proponitur utpote res, quae certe evenire debuisset aut eveniret; in qua posteriore cogitandi ratione in apodosi quoque Praet. adhibetur, ut Num. 22, 29. · ࠋࠅ · ࠀࠉࠕ · ࠇࠓࠁ ࠁࠉࠃࠉ · ࠊࠉ · ࠏࠕࠄ · ࠄࠓࠂࠕࠉࠊ *si gladius esset in manu mea, certe iam te interficerem.*

Annot. Non tamen in his Samaritanus semper sequitur Hebraeum, ut Deut. 32, 29., ubi לוּ ad sensum magis ab eo vertitur ࠃࠋࠀ apodosi cum ࠃ relativo sic adiuncta: ࠃࠋࠀ · ࠇࠊࠌࠅ · ࠃࠉࠕࠐࠓࠔࠅࠍ pr. *quod non sapiunt ut determinent* pro: si saperent, determinarent (ࠋࠅ permutato cum לוּ = לֹא). Idem animadvertitur Gen. 50, 15., ubi verba Hebraica redduntur: ࠋࠀ · ࠍࠈࠓࠍࠍ · ࠉࠅࠎࠐ *nonne nos odio habebit Iosephus;* similiterque ab eo Gen. 31, 42. לוּלֵי transfertur

[Samaritan] et in apodosi pro כִּי עַתָּה leguntur verba [Samaritan] · [Samaritan] *nonne iam;* quem locum ad sensum redditum esse nemo infitiabitur.

4. *Periodi adversativae* cognoscuntur vel, ut supra vidimus, e copula [Samaritan], vel ex aliis particulis, ut [Samaritan] *sed,* negativa periodo antecedente, ut Gen. 3, 4. 5. [Samaritan] *certe non consumemini, sed novit Deus;* 17, 15. non vocabis nomen eius Sarai [Samaritan] *sed Sara nomen eius* (erit); 19, 2. [Samaritan] *minime; sed in platea pernoctabimus;* 45, 8. Exod. 16, 8. Idem valet de [Samaritan] *sed si, nisi,* ut Lev. 22, 6. [Samaritan] — — [Samaritan] *neque comedet — — nisi laverit,* sine sequente Verbo, ut Gen. 32, 28. [Samaritan] *non Iacobus dicetur amplius nomen tuum, sed Israel;* adeoque sine antecedente negatione et Verbo in Praet. sequente Gen. 40, 14. [Samaritan] *sed mei sis memor;* aut in Fut. Num. 24, 22. [Samaritan] *attamen erit in combustionem Cainus.* Reliquae particulae adversativae sunt: [Samaritan] *veruntamen, sed;* Gen. 28, 19. [Samaritan] *sed Luza nomen urbis erat prius,* [Samaritan] et [Samaritan] *tantum* hoc discrimine, ut illud coerceat magis id, quod in praecedentibus dictum est; hoc ad id referatur, quod statim sequitur, ut Gen. 6, 5. [Samaritan] *et omne secretum negotium tantummodo malum illo die;* Deut. 16, 15. [Samaritan] *sis igitur modo laetus;* Exod. 10, 17. condonate peccatum meum [Samaritan] *modo hac vice* et ibid. orate Deum, ut amoveat a me [Samaritan] *hanc tantummodo mortem.*

5. In periodis porro *causam* aut *consilium,* quod quis secutus est, indicantibus, adhibentur ut par est, Particulae [Samaritan], [Samaritan] (de [Samaritan] relat. vid. supra 2.) sequente Futuro; si consilii aut causae ratio e re praesenti aut praeterita ducitur, ut Exod. 3, 11. [Samaritan] *quis ego, ut eam.* Quodsi vero, quae eiusmodi particula annectuntur, praecedentibus explicandis inserviunt, tum causa vel consilium ad rem praeteritam respiciens sequitur in Praet., ut Gen. 33, 11. [Samaritan] — [Samaritan] *accipe quaeso benedictionem meam, — — quia* (nam) *misertus est mei Deus;* similiterque periodus causalis antecedit in Praet., ubi futura res

inde sequitur, ita ut in concitatiore oratione affirmatio quaedam in hac particula Nomini, a quo periodus incipit, maiore cum vi postposita sit quaerenda, ut Gen. 18, 20. • ࠑࠁࠏࠕ • ࠎࠃࠌ • ࠅࠏࠌࠓࠄ • ࠄࠋࠀ • ࠎࠂࠕ • ࠅࠇࠅࠁࠕࠅࠕࠍ • ࠊࠃ • ࠀࠕࠉࠒࠓࠕ • ࠔࠓࠉࠓ *clamor Sodomae et Gomorrhae quia multiplicatus est et peccatum eorum quia aggravatum est valde* h. e. quia profecto ita est v. 21. descendam etc. Haud raro veruntamen a Samaritano adhibetur pro כִּי, quod in textu Hebraeo legitur, ࠋࠌࠄ *ob quid, propterea quod*, ut Gen. 3, 14. — • ࠋࠌࠄ • ࠏࠁࠃࠕ • ࠃࠄ • ࠋࠁࠅࠈ • ࠀࠕ • ࠌࠍ • ࠊࠋ • ࠁࠄࠌࠀࠕࠄ *quia fecisti hoc, afflictus eris prae omnibus animantibus et* v. 17. — — • ࠋࠌࠄ • ࠔࠌࠏࠕ • ࠌࠍ • ࠒࠋ • ࠀࠕࠕࠊ • ࠁࠏࠑࠁࠅࠍ • ࠀࠉࠊࠋࠍࠄ *quia audivisti vocem uxoris tuae — — in dolore comedes eam* sc. terram i. e. proventus terrae. Interdum ita quoque usurpatur ࠃ, ut Gen. 11, 7. • ࠃࠋࠀ • ࠉࠔࠌࠏ • ࠀࠍࠔ *ita ut non audiat quis;* Deut. 4, 40. Reliquae, quae huc pertinent *Coniunctiones*, sunt: ࠀࠌࠏࠍ = יַעַן *eo quod, quia,* cum Praet., ut Num. 20, 12. • ࠀࠌࠏࠍ • ࠋࠀ • ࠀࠉࠌࠍࠕࠅࠍ • ࠁࠉ *quia non credidistis mihi;* et ࠁࠃࠉࠋ aut ࠋࠁࠃࠉࠋ *ut* cum Fut., sic Exod. 9, 14. ࠁࠃࠉࠋ • ࠕࠇࠊࠌ *ut scires;* Gen. 27, 4. ࠁࠃࠉࠋ • ࠀࠁࠓࠊࠍࠊ • ࠍࠐࠔࠉ *ut benedicat tibi anima mea* i. e. ut benedicam tibi; 25. Nec denique ab hoc Coniunctionum ordine excludendae sunt particulae negativae, quae adhibentur in connectendis sententiis sollicitudinem aut metum, ne quid fiat, quod omni studio devitare nitimur, exprimentibus ࠄࠋࠀ et ࠃࠋࠀ dico i. q. פֶּן־ *ne* sequente, ut par est, Futuro; sic Lev. 10, 7. ࠋࠀ • ࠕࠐࠒࠅࠍ • ࠃࠋࠄ • ࠕࠌࠅࠕࠅࠍ *non ingrediemini, ne moriamini;* Gen. 19, 19., quod nonnisi tum cum Praet. permutatur, si, quod metuitur, utpote iam praeteritum, vix in dubium vocari patiatur, quin vere acciderit.

6. Duo denique vel Nomina, vel periodi in lingua Samaritana, ut in reliquis cognatis dialectis, quae pariter Particulis *correlativis* careant, repetita eadem particula iunguntur et quidem a) de diversis rebus in unum comprehendendis adhibetur ࠀࠐ — ࠀࠐ *et — et*, ut Gen. 24, 25. • ࠀࠐ • ࠕࠁࠍࠄ • ࠀࠐ • ࠊࠎࠄ • ࠎࠂࠉ *et palea et pabulum multum;* 46, 34. • ࠀࠐ • ࠀࠍࠇࠍࠍ • ࠀࠐ • ࠀࠁࠄࠕࠍࠍ *et nos et patres nostri;* 47, 3. 50, 9. 32, 19. 20. Exod. 5, 14. aut sensu negative expresso legitur vel simpliciter ࠅࠋࠀ — ࠋࠀ Carm. Sam. IV. 21., vel ࠅࠌࠉ — ࠌࠉ *neque — neque* (pr. *num?* vel *ubi?*), Carm. Sam. III. 13. • ࠌࠉ

[Samaritan] *neque mare ibi, neque pontus, ne ipsum quidem coelum;* ad quem locum vid. *Gesenius* ibid. p. 72. et eiusd. *Lehrgeb.* p. 834. coll. Arab. ما i. q. *non, nihil;* b) si res velut sibi pares ponuntur, usurpatur particula comparativa [Samaritan] bis posita, ut Gen. 18, 25. [Samaritan] *sitque sicut iustus, ita impius;* Lev. 24, 16. Deut. 1, 17. [Samaritan] *parvum perinde ac magnum audietis;* aut vicissim [Samaritan] adhibetur cum Suff., altero Subiecto in Pronomine separato accedente, ut Gen. 44, 18. Nec adeo multum inde differt [Samaritan] *exaequationis* recentiorum librorum, quod collaudat *Gesenius* l. l. p. 69. in explicando loco Carm. III. 6., ubi ad duas tetrastichi partes inter se connectendas bis positum in verbis [Samaritan] *et quibus vita conservatur, necessaria conservamus; et in libris legis tuae discimus et docemus eam* (Pa.) hunc probat sensum: Haud minore cura, quam qua ad vitam sustentandam necessaria nobis paramus et conservamus, legi divinae animi velut nutrimento discendae et propagandae operam damus. Quodsi vero secundum periodi membrum aut maiorem orationis obtinet vim, aut separatur magis a praecedente, aut per se iam absolutam continet periodum, tum adhibetur [Samaritan] *sic* praecedente [Samaritan] (= hebr. כַּאֲשֶׁר — כֵּן), ut Num. 15, 14. [Samaritan] *quemadmodum feceritis, ita faciet;* 5, 4. Quando autem c) diversae res exhibentur, ut quae, si forte obveniant, sine discrimine haud immunes ab aliqua re cogitentur, tum usurpatur [Samaritan] — [Samaritan] *sive — sive,* ut Exod. 19, 13. [Samaritan] *sive bestia sit sive homo, non vivet;* si vero e duabus rebus vel altera tantummodo expetitur, inter utramque inseritur [Samaritan] *aut,* ut Gen. 44, 19. [Samaritan] *estne vobis pater aut frater.*

Annot. Hebraeorum אַף־גַּם a Sam. redditur haud male Lev. 26, 44. [Samaritan] *quin etiam, insuper* (Ch. אַף־בְּרַם); qua Coniunctione quoque exprimitur אֵיפוֹא s. אֵפוֹ (= τί ποτε) Gen. 27, 37. [Samaritan] *quid vero iam faciam mi fili?* — In Particulis comparativis [Samaritan] – [Samaritan] interdum [Samaritan] omittitur, ut Deut. 24, 8. [Samaritan] *quemadmodum praecepi illis, ita facere solliciti eritis;* neque cum his confundendum est [Samaritan] *veritatis,* ut Num. 11, 1. [Samaritan] *et fuit populus ut conquerens* i. e. conquestus est. — Praeter vulgarem notionem suam

ࠀࠄ legitur pro ὡσεὶ *circiter* Gen. 24, 55. ࠄࠓࠇ · ࠀࠄ · ࠄࠉࠔࠄࠔ *dies, circiter mensem;* pro *si vero* ubi adiungitur praecedentibus, quibus opponitur particula conditionali iam signatis, ut Exod. 21, 36. (alibi ut Lev. 13, 16. 24. ࠀࠍ · ࠀࠄ) ࠇࠉࠄࠉ · ࠀࠄ *si vero notum est;* aut *si forte* Lev. 26, 41. ࠋࠓࠉࠍ · ࠄࠉࠍࠏ · ࠏࠏࠅ · ࠀࠄ *si forte tum frangatur eorum animus.*

§. 96.

De negandi Particulis.

1. Negandae rei inserviunt ࠋࠀ (latiore usu ࠋࠄࠀ = אַיִן) = לֹא et ࠋ = אַל (aliquoties ࠀࠋ); quorum illud perraro et nonnisi a poetis usurpatur ad negativam Nominibus aut Adiectivis notionem tribuendam, ut Deut. 32, 21. ࠀࠋ · ࠋࠀ *non — Deus* i. e. nihil minus quam Deus, idolum; ࠏࠉ · ࠋࠀ *non — populus* i. e. haudquaquam Deo carus; v. 6. ࠇࠉࠉ · ࠋࠀ *imprudens.* Utraque negatio autem accedit Verbo hoc discrimine, ut ࠋ (= μή) neget ad sensum aut cogitationem loquentis ideoque nonnisi Futuro cum Imperativi notione praefixum legatur, ut Gen. 37, 22. ࠍࠉࠊࠉࠋࠀ · ࠀࠕࠉ — · ࠀࠕࠉ · ࠍࠉࠇࠋࠉࠋࠀ · ࠅࠁ *ne effundatis sanguinem — neve manum immittatis ei;* 43, 23. ࠍࠉࠋࠇࠕࠋࠀ *ne timeatis;* 46, 3. (interdum ࠀࠋ ut Num. 4, 18. ࠍࠉࠓࠒࠏࠀ · ࠀࠋ *ne exterminetis;* 14, 42. ࠍࠉࠒࠑࠀ · ࠀࠋ *ne ascendatis,* 32, 5. Deut. 1, 21. et alibi); ࠋࠀ autem, quod omnino neget (= οὐ, οὐκ), tum Futuro apponatur, cum interdicitur aliquid, quod, si quis commiserit, haud impune ferat, ut Gen. 3, 1. ࠀࠄࠉࠋࠉ · ࠋࠀ *non comedetis* v. 3. 37, 21. · ࠋࠀ ࠍࠒࠏࠋࠍࠅ *non occidemus eum;* unde facile fieri potest, ut utraque secundum hoc discrimen in uno eodemque versu adhibita esse possit, ut Num. 14, 42. Hebraeorum פֶּן־ autem, quo actionis negatio relationis instar praecedentibus annectitur et certus eventus significatur, nisi id, quod antehac iubetur aut interdicitur, diligenter observetur, exprimitur a Samaritano aut per ࠍࠓࠁ Gen. 3, 3. ࠍࠉࠄࠄࠀࠉࠀ · ࠍࠓࠁ · ࠅࠁ · ࠍࠉࠁࠓࠒࠀ · ࠋࠀࠉ *neque tangetis eum* (fructum), *ne consumamini;* 11, 4. · ࠉࠉ · ࠍࠏࠁࠕ ࠓࠕࠁࠀࠍ · ࠍࠓࠁ *faciamus* (nobis) *nomen, ne dispergamur;* 38, 23.; rarissime per ࠍࠊ, ut Gen. 19, 15. · ࠄࠒࠋࠀ · ࠍࠊ ࠅࠀࠓࠒ · ࠁࠉࠏࠁ *ne pereas in iniquitate urbis.*

Annot. Haud raro tamen Samaritanus utitur ࠋࠀ, ubi in textu hebr. legitur אַל, ut Gen. 15, 1. (coll. Chald. לָא) 18, 30. 32. et alibi saepius, ubi sententia enuntiata postularet ࠋ. — Praeterea ࠋࠀ absolute positum respondet Lat. *minime, nequaquam* Gen. 23, 5 ࠋࠀ · ࠉࠄࠓࠉࠀ *dicentes minime* (Hebr. לוֹ Ch. לֵיהּ *ei);* i. q. ࠋࠄࠀ c.

19, 2. 18. ࠅࠀࠌࠓࠅࠍ · ࠋࠉࠕ *et dixerunt: haudquaquam.* Nec mutavit Samaritanus verborum ordinem Deut. 8, 9., ubi negatio a Verbo ad quod pertinet inserto Nomine, quod aeque cum Verbo ac cum Negatione cohaereat, separatur. Verba haec sunt: ࠀࠓࠏ · ࠃࠋࠀ · ࠁࠌࠎࠊࠉࠍࠅ · ࠕࠉࠊࠋ · ࠁࠄ · ࠋࠇࠌ *terra, in qua non in paupertate comedes panem.*

2. Samaritanorum ࠋࠉࠕ = אֵין (cf. §. 36.) cum proprie sit Nomen, cum Nominibus praesertim iungitur, ut Gen. 37, 29. ࠋࠉࠕ · ࠉࠅࠎࠐ · ࠁࠂࠅࠁࠄ *non erat Iosephus in cisterna;* 20, 12. ࠋࠉࠕ · ࠁࠓࠕ · ࠀࠌࠉ *non est filia matris meae;* Exod. 12, 30. 17, 1. ࠅࠋࠉࠕ · ࠌࠉࠌ *nec erat aqua.* Hinc quoque Suffixa assumit, ut Gen. 5, 24. ࠅࠋࠉࠕࠅ *nec amplius erat;* aut cum iisdem Subiecto postponitur, ut Gen. 42, 36. ࠉࠅࠎࠐ · ࠋࠉࠕࠅ *Iosephus non amplius est* i. e. non vivit; 42, 13.; at cum Verbi quoque obtineat notionem, haud raro adiungitur Participiis vel simpliciter, vel auctum Suffixo, quo Participii Subiectum exprimitur, et quidem tam pro *praesenti tempore*, ut Exod 5, 16. ࠕࠁࠍ · ࠋࠉࠕ · ࠌࠕࠉࠄࠁ · ࠋࠏࠁࠃࠉࠊ *palea non datur servis tuis;* Carm. Sam. III. 12. ࠋࠉࠍࠍ · ࠌࠉࠌࠍࠉࠌ (pro ࠋࠉࠕࠍࠍ) *non confidimus;* quam pro *Imperfecto*, ut Lev. 26, 6. ࠅࠋࠉࠕ · ࠌࠃࠇࠋ *nec erat exterrens* i. e. qui exterreret; Deut. 4, 12. ࠋࠉࠕࠊࠅࠍ · ࠇࠆࠉࠌ *non videbatis.*

Annot. Interdum adeo ࠋࠉࠕ pro simplici negatione usurpatur, ut Gen. 4, 7. ࠀࠍ · ࠋࠉࠕ · ࠀࠈࠉࠁ *si non bene feceris;* 13, 6. ࠅࠋࠉࠕ · ࠎࠁࠋࠕ · ࠉࠕࠅࠍ · ࠀࠓࠏࠄ *neque ferebat eos terra* i. e. non tam ampla fuit etc. 6, 3. 8, 21. 15, 4. 16, 1. 10. 19, 8. 17. 21, 16. ࠋࠉࠕ · ࠀࠇࠆࠉ *non videbo*, v. 26. Sequente ࠋ est i. q. *non est alicui*, ut Gen. 11, 30.; erat autem Sara sterilis ࠋࠉࠕ · ࠋࠄ · ࠉࠋࠃ *non erat ei filius;* et aliquoties absolute opponitur praecedenti ࠀࠉࠕ, ut Exod. 17, 7. ࠄࠀࠉࠕ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠁࠂࠁࠍࠍ · ࠀࠌ · ࠋࠉࠕ *numquid est Iova inter nos* (pr. in medio nostro) *an non?*

3. De reliquis *Negationibus* ࠁࠋࠅࠕ, ࠀࠋࠀ *praeter, nisi* et ࠋࠃࠋࠀ *ne*, quae respondent Hebraicis בְּלִי, בִּלְתִּי et לְבִלְתִּי hoc valet, priores adhiberi in sententia pluribus verbis expressa et absoluta, ut Gen. 43, 3. Non videbitis faciem meam ࠁࠋࠅࠕ · ࠀࠇࠅࠊࠅࠍ · ࠏࠌࠅࠊࠅࠍ *nisi frater vester vobiscum;* sequente ࠀࠌ 47, 18. nihil superest ࠁࠋࠅࠕ · ࠀࠌ · ࠂࠅࠉࠕࠍࠍ · ࠅࠀࠓࠏࠕࠍࠍ *nisi corpora nostra et terra nostra;* 21, 26. ࠋࠉࠕ · ࠔࠌࠏࠕ · ࠀࠋࠀ · ࠄࠃࠄ · ࠉࠅࠌࠄ *neque audiveram nisi hoc die.* Licet autem Samaritani haud neglexerint ࠋࠃࠋࠀ cum Infinitivo coniungere, ubi apud Hebraeos לְבִלְתִּי cum eodem

legitur, ut Gen. 38, 9. ࠋࠃࠋࠄ · ࠌࠕࠍ *ne daret*; 4, 15. ࠋࠃࠋࠀ · ࠌࠒࠈࠋ · ࠉࠕࠄ *ne occideret eum*; Num. 32, 9.; tamen in haud paucis illum cum Verbo finito permutarunt, ut Gen. 19, 21. ࠋࠃࠋࠀ · ࠍࠎࠉࠁࠕ *ne subvertam* (= לְבִלְתִּי הָפְכִּי); Deut. 17, 20. ࠋࠃࠋࠄ · ࠉࠓࠅࠌ · ࠋࠁࠄ · ࠌࠍ · ࠀࠇࠉࠅ *ne elevetur* (= לְבִלְתִּי רוּם) sc. superbia *cor eius in fratres suos.* Utroque modo iunxerunt quoque ࠌࠃࠋࠄ et ࠏࠃ · ࠃࠋࠄ; Num. 14, 16. ࠌࠃࠋࠄ · ࠉࠊࠋࠀ *eo quod non potuit* (יְכֹלֶת); et Gen. 31, 20. ࠏࠃ · ࠃࠋࠄ · ࠄࠇࠁࠄ · ࠋࠄ *ut non indicaret ei* (= עַד־בְּלִי הִגִּיד לוֹ).

4. Aliae *Negationum* proprietates hae sunt: a) duae Negationes invicem iunctae augent sensum negativum, ut Exod. 14, 11. ࠄࠌࠁࠋࠅ · ࠋࠉࠕ · ࠒࠁࠓࠉࠌ *an quod non essent sepulcra;* b) si duae negativae sententiae sese excipiunt, omittitur in altera negatio e prioris initio supplenda, quo utriusque arcta significatur coniunctio, ut Deut. 7, 25. ࠋࠀ · ࠕࠇࠌࠃ · ࠊࠎࠐ · ࠅࠃࠄࠁ · ࠌࠍࠄࠅࠍ · ࠅࠕࠎࠁ · ࠋࠊ *non concupisces aurum atque argentum eorum* (pr. ab iis), *neque tibi sumes;* v. 26. 33, 6. vivet Ruben ࠅࠀࠋ · ࠉࠍࠒࠎ · ࠅࠉࠄࠉ · ࠌࠏࠌࠄ · ࠌࠍࠉࠍ *ne moriatur, neve sit ex eo numerus* i. e. pauci ex eo nascantur. Repetenda tamen est, si varia utrique sunt Subiecta, ut Deut. 8, 3. ࠃࠋࠀ · ࠇࠊࠌࠕ · ࠅࠋࠀ · ࠇࠊࠌࠅ · ࠀࠁࠄࠕࠊ *quod non noveras, neque noverant maiores tui.* c) De Negatione Nomini ࠊࠋ adiuncta vid. §. 62. 5.; quodsi vero emphaticam formam ࠊࠋࠄ *totum* (cf. Syr. ܟܠ apud Ephraem III. p. 590. 1. 5.) sequitur ࠋࠀ, negatur nonnisi huius notio, ut Num. 23, 13. ࠊࠋࠄ · ࠋࠀ · ࠕࠇࠆࠉ *totum non videbis.* Denique d) ࠌࠍ a propria separandi notione ante Infin. obtinet interdum negandi vim Gen. 27, 1. ࠌࠍ · ࠇࠆࠅ *ita ut non viderent* sc. oculi eius; Num. 32, 7. licet in aliis locis haec notio negativa iam e praecedente Verbo repeti possit, ut Gen. 29, 35. ࠒࠏࠌࠕ · ࠌࠌࠉࠋࠃ *cessavit a pariendo* i. e. ut non pareret Exod. 9, 28. rogate Deum · ࠅࠎࠂࠉ ࠌࠌࠄࠉ · ࠒࠋࠉࠍ *ut sufficiat esse* i. e. ne amplius sint *tonitrua;* (cf. §. 98. I. 1.).

§. 97.

De interrogandi Particulis.

Quaestio potest licet rarius verborum enuntiatione aut eorum ordine absque ulla interrogandi particula exprimi, ut Gen. 3, 1. ࠁࠁࠍ · ࠊࠉ *numquid ita?* 20, 4. ࠏࠌ · ࠀࠐ · ࠍࠒࠉࠀ · ࠀࠒࠈࠋ

num et populum iustum occides? Num. 11, 22. [Samaritan] *numquid oves et boves iugulabuntur iis;* similiterque simplici copula [Samaritan] annectuntur, quae quaestionem indirectam, cui dubitatio subest aut negatio, continent, ita tamen, ut vox, qua nititur quaestio, ceteris antecedat, ut Gen. 19, 9. [Samaritan] *hic unus venit ad peregrinandum* (inter nos) *et adeo iudicabit?* Particulae autem, quibus interrogatio indicatur, hae sunt:

1. [Samaritan] = הֲ, Lat. *an*, Graec. ἦ, qua utitur Samaritanus in re, de qua quaeritur, incerta, ut Gen. 45, 3. [Samaritan] *num adhuc pater meus vivit?* 16, 13. [Samaritan] *num etiam hic video* (i. e. adhuc vivo) *post adspectum* sc. numinis; 18, 28. [Samaritan] *num delebis?* 24, 23. 58. Interdum inservit negandae rei, quando scilicet, qui quaerit, exspectat, eum, ad quem quaestio dirigatur, rem propositam negaturum esse, ut Gen. 18, 14. [Samaritan] *num quid Deo occultum erit?* 17, 17. [Samaritan] *numquid centum annos natus gignam?* Num. 11, 12.; si vero adiungatur negationibus [Samaritan] et [Samaritan] i. q. *nonne* respicitur ad rem certam, quam quis affirmatam esse velit, ut Deut. 11, 30. [Samaritan] *nonne illi sunt trans Iordanem?* 3, 11. [Samaritan] *nonne hic* (sc. lectus) *est Rabbae in finibus Ammonitarum;* Gen. 34, 23. [Samaritan] *nonne nobis sunt?* Num. 14, 3. Gen. 13, 9. [Samaritan] *nonne tota terra coram te?* 20, 5.

2. Praeterea adhibetur [Samaritan] *si = num?* et quidem a) licet rarius in directa interrogatione, ut Gen. 37, 8. [Samaritan] *numquid tu dominaberis nobis?* Num. 11, 12. [Samaritan] *num ego genui eum?* b) in altera quaestionis parte priori opposita (*utrum — an?*) ut Num. 13, 20. [Samaritan] *utrum bona illa an mala* (sc. terra)? v. 21. 11, 23. [Samaritan] *videbis, an verbum meum eventurum sit* (i. e. quae dixi eventura sint), *necne;* Exod. 17, 7. [Samaritan] — [Samaritan] *numquid sit — an non?* Gen. 27, 21.

Annot. Aliquoties in altera quaestionis parte pro [Samaritan] legitur [Samaritan], ut Num. 13, 20. [Samaritan] *utrum stratae sint* (viae) *aut excelsae,* v. 21. (text. Hebr. et Chald. אִם); aut ubi Nomen, a quo quaestio deberet incipere, hunc suum locum non tenet, potest

vel antecedente iam interrogandi particula, ࠄ aut ࠄࠋࠀ ante illud repeti, ut Gen. 17, 17. ࠄࠍ · ࠔࠓࠄ · ࠄࠁࠓࠕ · ࠕࠔࠏࠉࠍ · ࠔࠕࠄ · ࠕࠉࠋࠃ *numquid Sara nonagenaria pariet?*

3. *Interrogativum* ࠀ = אֵי inservit inprimis componendis interrogandi Particulis ad locum spectantibus; hinc praefigitur demonstrativo ࠄࠍ, Gen. 18, 9. ࠀࠄࠍ · ࠔࠓࠄ · ࠀࠕࠕࠊ *ubi est Sara uxor tua?* 19, 5. ࠀࠄࠍ · ࠀࠍࠅࠔࠉࠄ · ࠏࠋࠅࠋࠉࠄ ࠋࠉࠃࠊ *ubi sunt viri, qui venerunt ad te?* Deut. 32, 37. quod quoque contrahitur in ࠀࠍ Gen. 38, 21. ࠀࠍ · ࠒࠃࠉࠔࠕࠄ · ࠄࠄࠉࠀ *ubi est meretrix illa?* (cf. Exod. 2, 20. ࠀࠍ = אַיּוֹ *ubi ille est?*). Similiter redditur per ࠀࠍ praefixo ࠌࠍ Hebraeorum מֵאַיִן, Gen. 29, 4. ࠌࠀࠍ · ࠀࠕࠉࠕࠅࠍ *unde venitis?* 42, 7.; aut praecedit ࠀࠋ = אָנָה *quo;* ut Gen. 16, 8. ࠀࠋ · ࠀࠄࠍ · ࠀࠉࠆࠋࠉ *quo vadis?;* pro quo tamen quoque simpliciter legitur ࠀࠍ 32, 17. 37, 30. ࠀࠍࠄ · ࠀࠍ · ࠀࠍࠄ · ࠀࠕࠉ *ego, quo ego ibo?* Inde quoque ortum est ࠀࠉࠊ = אֵיךְ Gen. 44, 8. ࠀࠉࠊ · ࠍࠂࠍࠅࠁ *quomodo furabimur?* v. 34. ࠀࠉࠊ · ࠀࠎࠒ · ࠋࠉࠃ ࠀࠁࠄ *quomodo ascendam ad patrem meum?*

Annot. Ceterum notandus est locus Gen. 3, 9., ubi Hebr. אַיֶּכָּה a Sam. vertitur ࠀࠉࠊ · ࠀࠕ *ubi tu es?* quae versio haud dubie debetur utrique textui Chald. et Hebr., quandoquidem nollet interpres omnino suffragari Chaldaeo recte vertenti אָן אַתְּ, nec prorsus negligere Hebraeum, quem parum intelligeret, confundens quippe hanc vocem cum אֵיךְ aut אֵיכָה-*quomodo.* Haud tamen erravit Gen. 27, 33. in reddendo אֵפוֹא, quod accommodaret Arab. آنِفًا *nunc,* vertens ࠀࠕࠓࠅࠆ, cum eandem particulam c. 37, 16. recte transferret ࠄࠊࠄ *ubi?*

4. Quae denique compositae sunt interrogandi Particulae Pronomine interrogativo (§. 16. et §. 61. B.) hae sunt: a) ࠋࠌࠄ aut ࠏࠋ · ࠌࠄ *cur, quare?* quibus rei causa perquiritur Gen. 4, 6. ࠋࠌࠄ · ࠀࠕࠒࠐ · ࠋࠊ *quare irasceris?* 12, 18. Num. 22, 32. ࠏࠋ · ࠌࠄ · ࠌࠇࠉࠕ *quare percussisti?* b) ࠊࠌࠄ ad rationem numeri perscrutandam Gen. 47, 8. ࠊࠌࠄ · ࠉࠅࠌࠉ · ࠔࠍࠉ · ࠇࠉࠉࠊ *quot sunt dies annorum vitae tuae?* c) Interdum ࠌࠄ est i. q. *quomodo?* ut Gen. 44, 16. ࠌࠄ · ࠍࠆࠃࠊࠉ *quomodo iusti declarabimur?*

Annot. Exclamandi particula magis existimanda est ࠌࠄ, ubi declarat admirationem e natura Praedicati suscitatam i. q. *quam, quantopere,* ut Gen. 28, 17. ࠌࠄ · ࠍࠅࠓࠀࠉ · ࠀࠕࠓࠄ · ࠄࠃࠍ *quam timendus est hic locus!*

II. *De Particulis Obiectum Praedicato adiungentibus.*

§. 98.

De Praepositionibus.

Praepositiones, quarum pleraeque ducuntur a Nominibus, (§. 51.), in quorum Statu constr. passim servatae sunt, *locum* potissimum spectant, unde earum notio ad *tempus* aliasque cogitandi rationes translata est, eoque pluris sunt faciendae, quo magis ad Casus Nominum exprimendos concinnitati linguae consulunt. Hinc varias earum significationes e prima ac propria derivatas penitius perspiciendi et quomodo inter se cognatae sint, explicandi aptissimus hic erit locus; in qua re pertractanda certe non vituperabitur, qui a *simplicibus* ad *compositas* progrediendum esse existimaverit.

I. Ad illas pertinet

1. ࠌࠍ, qua in universum significatur a) *motus* a vel ex aliquo loco, ita ut mirum non sit, quod Verba, quae *liberandi* aut *separandi* notionem obtinent, eam sibi vindicent (cf. §. 74. 3.) aut adhibeatur in *Comparativo* circumscribendo, quo itidem aliquid ab altera re distare doceatur (§. 88.). Hinc quoque notat separationem partis a toto, si Nomini Obiecti loco posito adiungitur, ut Gen. 28, 11. ࠅࠉࠒࠇ࠰ࠌࠍ࠰ࠀࠁࠍࠉ࠰ࠄࠌࠒࠌ *et sumsit de lapidibus loci*; Lev. 5, 9. ࠅࠄࠆࠄ࠰ࠌࠍ࠰ࠄࠃࠌ *et asperget de sanguine* i. e. sanguinis aliquid; Exod. 17, 5. sume tecum ࠌࠍ࠰ࠆࠒࠍࠉ࠰ࠉࠔࠓࠀࠋ *e senioribus Israelitarum* i. e. aliquos eorum; idemque valet, ubi Nomen pro Subiecto legitur, ut Exod. 16, 27. ࠉࠑࠀࠅ࠰ࠌࠍ࠰ࠄࠏࠌ *exierunt e populo* i. e. nonnulli; unde quoque vocibus ࠀࠇࠃ et ࠊࠋ praefixa tribuit his notionem *aliquis*, ut Deut. 15, 7. ࠌࠍ࠰ࠀࠇࠃ࠰ࠀࠇࠉࠊ *aliquis fratrum tuorum*; Lev. 4, 2. ࠅࠏࠔࠄ࠰ࠌࠍ࠰ࠀࠇࠕ࠰ࠌࠍࠄࠍࠄ (si) *fecerit aliquid ex iis*; 5, 13. (Gen. 17, 12. tamen pro מִכֹּל habet ࠊࠋ); nec denique a propria notione alienum est, si ea significatur locus distans vel ab extrema eius parte consideratus, ut Gen. 13, 11. ࠌࠍࠒࠃࠌࠄ *ab Oriente*; 22, 4. ࠌࠓࠇࠅࠒ *e longinquo* = μακρόθεν; Num. 16, 27. Inde transfertur b) ad *tempus*, ut Gen. 8, 21. ࠌࠍࠏࠅࠓࠉࠅ *ab adolescentia sua*; Gen. 4, 3. ࠌࠒࠑ࠰ࠉࠌࠉࠌ *post numerum dierum* i. e. post aliquot dies; et c) ad actionem, quae prodit e

re utpote immediata eius causa, = *propter* Deut. 28, 67. ࠋࠁࠁࠊ · ࠌࠐࠇࠃ — · ࠕࠀࠌࠓ *dices — propter timorem cordis tui.*

2. Significando *motui* ad aliquem locum aut rem inserviunt:

a) ࠀࠋ et longe frequentissima Praepositio ࠋ maxime huic cognata (cf. §. 51. 1.). Quod illam attinet, adhibetur ea inprimis α) de *loco*, ad quem quis convertitur Deut. 34, 1. — · ࠅࠉࠏࠋ ࠍࠁࠅ · ࠄࠓ · ࠀࠋ *ascendit — ad montem Nebo;* aut in cuius vicinia aliquid peragitur, ut Gen. 31, 54. pernoctarunt · ࠀࠋ ࠄࠄࠓࠄ *ad* i. e. *sub montem;* ideoque β) facile adiungitur Verbis *loquendi* Gen. 48, 3. dixit ࠉࠅࠎࠐ · ࠀࠋ *Iosepho.* Haud aliter legitur ࠋ α) de *loco*, ut Gen. 18, 6. festinavit ࠋࠔࠓࠄ · ࠄࠀࠄࠋࠄ *in tentorium ad Saram;* v. 7. ࠀࠁࠓࠄࠌ · ࠓࠑ · ࠅࠀࠋࠄࠁࠒࠓ *ad armenta quoque cucurrit Abrahamus;* 19, 3. 22, 9.; et cum *vocandi dicendique* Verbis ibid. v. 11. ࠋࠄ · ࠅࠉࠒࠓࠀ *et vocavit eum;* v. 15. Num. 15, 18.; hinc β) de *tempore* significat *sub* (gegen); Gen. 3, 8. ࠄࠉࠅࠌ · ࠋࠓࠅࠇ *sub auram diei* i. e. sub vesperam; aut tempus futurum innuit, ut Exod. 8, 10. ࠋࠌࠇࠓ *in crastinum diem.* Notio autem motus in locum transfertur quoque γ) ad *conditionem* (§. 74. 2.); unde facile ducitur significatio *quod attinet ad*, ut Gen. 17, 20. ࠅࠋࠉࠔࠌࠏࠀࠋ *quod attinet ad Ismaelem* vel *de Ismaele;* inprimis si enumeratis singulis totius partibus totum comprehenditur, ut Gen. 9, 10. · ࠋࠊࠋ ࠄࠀࠓࠑ · ࠇࠉࠕ *quod attinet ad omnes bestias terrae;* Lev. 11, 42. Hinc quoque δ) exprimit id, cuius commodo aut detrimento aliquid fit i. q. *pro*, ut Num. 6, 7. ࠅࠋࠀࠌࠄ · ࠋࠀࠁࠉࠄ *pro patre suo et pro matre sua;* 25, 14. ardenti studio actus est ࠋࠀࠋࠄࠉࠄ *pro Deo suo;* Lev. 21, 11. 22, 19. Inde facile explicatur ε) Dativi notio et cur Passivis detur ad causam efficientem significandam (§. 75.); a quo loquendi usu haud alienum est, si ut Lat. *ad* nostr. *bei*, *vor* usurpatur ratione actionis habita, post quam aliquid statim accidit, ut Num. 16, 34. ࠋࠒࠋࠌ · ࠍࠎࠅ *fugerunt ad vocem eorum.*

Annot. De ࠋࠅࠕ = אֶל־ *ad* eiusque usu vid. §. 72. 3. Annot.

Affinis est utrique b) Praepositio ࠏࠃ, quae *progressum* et *continuationem* significans de *loco* pariter atque de *tempore* usurpatur. Expedita autem est α) eius notio ad locum relata, secundum quam vel indicat extremum, quem quis attigerit finem, ut Gen. 12, 6. transiit terram · ࠏࠃ · ࠌࠒࠅࠌ · ࠔࠊࠌ · ࠏࠃ ࠀࠋࠅࠍ · ࠌࠅࠓࠄ *usque ad urbem Sichem*, *usque ad vallem*

visionis; vel ita adhibetur, ut inprimis praecedente ࠌࠍ hac utraque Praepositione limites scribantur, intra quos hae ipsae res extremae, ultra quas excedere haud liceat, simul in toto contineantur, ut Gen. 6, 7. ࠌࠍ · ࠀࠃࠌ · ࠏࠃ · ࠁࠄࠌࠀࠄ *ab homine ad pecudes* i. e. homines pariter atque pecudes; quo factum est, ut ubi sensus negative exprimitur, utrumque negetur, ut Gen. 31, 29. cave, loquaris ࠌࠈࠅࠁ · ࠏࠃ · ࠓࠏ *a bono ad malum* i. e. neque bonum neque malum; aut praecedente negatione sine ࠌࠍ respondeat Lat. *ne — quidem*, ut Deut. 2, 5. non tradam vobis ࠏࠃ · ࠌࠃࠓࠊ · ࠊࠐ · ࠓࠂࠋ *ad vestigium plantae pedis* i. e. ne tantum quidem, quantum pede tegi possit. Ubi autem β) *tempori* definiendo inservit, tum in Coniunctionis *dum*, *donec* notionem abit et Verbum vel finitum vel in Infinitivo sibi adiungit actionis ratione habita, quae ad certum usque finem continuata cogitatur, ut Exod. 34, 34. removebat velamen ࠏࠃ · ࠑࠀࠕࠅ *donec egrederetur* v. 35. et alibi saepius.

Annot. Pro ࠏࠃ quoque occurrit ࠏࠃࠉ Exod. 9, 7. · ࠋࠀ · ࠌࠕ · ࠌࠌࠒࠍࠄ · ࠁࠍࠉ · ࠉࠔࠓࠀࠋ · ࠏࠃࠉ · ࠀࠇࠃ *ne unum quidem de pecoribus Israelitarum mortuum est;* 14, 28. · ࠋࠀ · ࠍࠔࠀࠓ · ࠁࠄࠌ · ࠏࠃࠉ · ࠀࠇࠃ *ne unus quidem ex iis superfuit.*

Latioris usus est

3. Praepositio ࠁ *in* de *loco* usurpata; unde nascitur notio *inter* vel *ex* Exod. 14, 28. nullus superfuit ࠁࠄࠌ *ex iis;* deinde significatur eadem, ex quot singulis partibus totum constet, ut Deut. 10, 22. descenderunt patres tui ࠁࠔࠁࠏࠉࠌ · ࠍࠐࠔ *cum (in* vel *inter) septuaginta animabus;* aut adhibetur in enumerandis singulis totius partibus, ut Gen. 7, 21. periit omnis caro sese movens in terra · ࠁࠏࠅࠐ · ࠅࠁࠁࠄࠌࠄ · ࠅࠁࠇࠉࠄ · ࠅࠁࠊࠋ · ࠄࠔࠓࠑ *volucres, pecudes, bestiae et omnia reptilia* pr. inter volucres etc. 9, 10. Lev. 22, 19. Legitur porro ad significandam qualitatem, qua quis conspicuus est (ࠁ *essentiae*), ut Exod. 6, 3. apparui — ࠁࠀࠋ · ࠔࠃࠉ *utpote Deus omnipotens* i. e. omnipotentia insignis. Significatio *localis* deinde amplificatur ita, ut immediatam viciniam s. arctissimam rerum inter se coniunctionem aut transitum ab altera in alteram rem denotet, ut Deut. 15, 20. ࠔࠍࠄ · ࠁࠔࠍࠄ pr. *annus in annum* i. e. quotannis; unde omnino ad *tempus* transfertur, ut Gen. 2, 2. ࠁࠉࠅࠌ · ࠄࠔࠁࠉࠏࠉ *die septimo.* Verba quoque motum significantia vindicant sibi ࠁ = εἰς, quando, quicquid movetur in locum aliquem, eodem manet, ut Deut. 1, 7. — · ࠏࠋࠅ

ࠁࠁࠒࠏࠀࠄ *ite — in solitudinem;* 5, 5. ࠅࠋࠀ · ࠎࠋࠒࠕࠅࠍ · ࠁࠈࠅࠓࠄ *ideo non ascendistis in montem;* Num. 31, 36. ࠃࠍࠐࠒࠅ · ࠁࠇࠉࠋࠄ *qui egressi fuerant in bellum;* Exod. 15, 5. ࠍࠏࠕࠅ · ࠁࠑࠁࠓࠀࠕࠄ *descenderunt in cumulos;* Lev. 16, 22. Quo denique peragitur aliquid *(instrumentum)*, apponitur cum ࠁ, ut Gen. 48, 22. quam (partem) accepi ࠁࠇࠓࠁࠉ · ࠅࠁࠒࠔࠕࠉ *gladio meo et arcu meo* (cf. §. 74. 1.); et ob id ipsum eligitur quoque in pretio constituendo, ut Gen. 33, 19. acquisivit ࠁࠌࠀࠄ · ࠒࠔࠉࠈࠄ *centum nummis;* aut ubi sermo est de rebus mutuo dandis aut rependendis, ut Lev. 27, 10. ࠈࠁ · ࠁࠁࠉࠔ · ࠀࠉ · ࠁࠉࠔ · ࠁࠈࠁ *bonum pro malo aut malum pro bono;* et ibid. ࠁࠄࠌࠄ · ࠁࠁࠄࠌࠄ *animal pro animali;* Deut. 19, 21. ࠍࠐࠔ · ࠁࠍࠐࠔ · ࠏࠉࠍ · ࠁࠏࠉࠍ · ࠔࠍ · ࠁࠔࠍ *anima pro anima, oculus pro oculo, dens pro dente* etc. De usu formulae ࠁࠀࠌࠄ vid. 89. A. 6.

4. Praeterea huc pertinent:

a) Praepositio ࠁࠉࠍ *inter*, quae inservit separandis duabus rebus et tum aut ad alteram repetitur, ut Exod. 11, 7. ࠁࠉࠍ · ࠌࠑࠓࠀࠉ · ࠅࠁࠉࠍ · ࠉࠔࠓࠀࠋ *inter Aegyptios et Israelem;* Gen. 3, 15. Carm. Sam. I. 8. aut poterit inprimis in minoribus periodis alterum ࠁࠉࠍ omitti et pro eo ࠋ substitui, ut Gen. 1, 6. ࠁࠉࠍ · ࠌࠉࠄ · ࠋࠌࠉࠄ *inter aquas et aquas;* Deut. 17, 8. ࠁࠉࠍ · ࠃࠌ · ࠋࠃࠌ — ࠅࠁࠉࠍ · ࠌࠒࠓࠅࠁ · ࠋࠌࠒࠓࠅࠁ *inter sanguinem et* (inter) *sanguinem — et inter plagam et plagam* (pr. contactum); et

b) ࠏࠌ *cum* i. e. una cum, quae Praepositio non modo adhibetur, quando de aliquo alterum comitante cogitamus, ut Gen. 13, 1. ࠅࠋࠅࠈ · ࠏࠌࠄ *et Lot* (una) *cum eo;* 18, 16. Abrahamus ࠌࠄࠋࠊ · ࠏࠌࠅࠍ *ambulabat cum iis;* sed etiam de loco prope sito i. q. *iuxta;* Gen. 25, 11. ࠃࠏࠓ — · ࠏࠌ · ࠁࠀࠓ *habitavit — ad* (iuxta) *puteum.* Hinc quoque legitur de eo, quod quis sentit aut cogitat, ut Gen. 39, 6. ࠅࠋࠀ · ࠇࠊࠌ · ࠏࠌࠄ *neque cognovit secum* s. *apud se.* Praeterea ponitur pro Hebraeorum אֵת et עִמָּד Gen. 3, 12. ࠏࠌࠉ = עִמָּדִי i. e. *ut esset mecum;* nam antecedunt verba ࠃࠀࠕࠍࠇࠕ · ࠋࠉ *quam adduxisti mihi;* 6, 18. ࠏࠌࠊ = אִתָּךְ et alibi saepius; interdum pro לְ et אֶל־ Gen. 20, 9. ࠏࠌࠍࠍ = לָנוּ, 42, 14. ࠏࠌࠅࠊࠅࠍ = אֲלֵיכֶם i. e. *vobiscum.*

5. Reliquae, quae *locum* spectant Praepositiones hae sunt:

a) ࠏࠋ *in, super*, non modo de *loco*, super quo aliquid reperitur, ut Gen. 7, 6. ࠄࠅࠄ · ࠌࠉࠌ · ࠏࠋ · ࠀࠓࠏࠄ *erat* vel

cum esset aqua super terra; sed etiam de eo, ad quem quid movetur, ut Gen. 40, 19. suspendet te [Samaritan] *super lignum;* inprimis ubi sermo est de locis editioribus (Gen. 38, 12. [Samaritan] pro עַל). Inservit quoque materiae designandae, super quam aliquid scribitur, ut Deut. 4, 13. scripsit ea [Samaritan] *super duas tabulas lapideas;* aut usurpatur de corpore sive membro operimento quodam aut veste induto, ut Gen. 24, 47. et imposui annulum [Samaritan] *naribus eius* et armillas [Samaritan] *manibus* (manui) *eius.* Itidem legitur de re, super quam alia eminet, aut iuxta quam alia altiore loco sita deprehenditur, ut Exod. 14, 2. [Samaritan] *castra metabimini ad mare* i. e. in litore maris, v. 9.; nec non de iis, quibus aliquid oneri est atque molestiae, ut Gen. 50, 20. [Samaritan] *vos cogitastis super me malum* i. e. mihi infligere. Reliqua vid. §. 74. 4. Opposita huic est

b) [Samaritan] *infra* sc. locum, *sub, subter,* ut Exod. 17, 12. sumserunt lapidem [Samaritan] *et supposuerunt ei* sc. Mosi, cui insideret; Num. 16, 31. disrupta est terra [Samaritan] *quae subter eos* (erat) i. e. super qua stabant. Idem significat [Samaritan] Gen. 16, 9. [Samaritan] *sub manu eius;* 18, 4. [Samaritan] *et requiescite sub arbore;* 8. 21, 15.

c) De loco pariter ac de tempore adhibetur porro [Samaritan] *post,* ut Gen. 17, 7. [Samaritan] *filiis tuis post te* i. e. posteris tuis; 18, 10. [Samaritan] *et illa* (erat) *post eum;* 19, 17. Oppositae huic sunt

d) [Samaritan] = נֶגֶד; [Samaritan] = לְנֶגֶד, [Samaritan] et frequentius [Samaritan] s. [Samaritan] = לִפְנֵי *coram, in conspectu* i. e. ad faciem conversus et ante eam; qua eadem significatione occurrit quoque [Samaritan] sed ita, ut directio a facie alicuius ad aliquam rem intelligatur, denique [Samaritan] *ante* (dicht vor einem). Quae ad latus sunt, designantur per [Samaritan] *iuxta* Gen. 39, 10. [Samaritan] *nec obsecutus est ei, ut concumberet cum ea* (pr. iuxta eam); v. 18. [Samaritan] *reliquit vestes suas apud* (iuxta) *me.*

e) Pro Hebraeorum בְּעַד de aversis rebus vel ita collocatis, ut a tergo sint nec possint conspici, aut ut intersit, quod impediat, quo minus in oculos incurrant, utitur Samaritanus [Samaritan], ut Gen. 7, 16. [Samaritan] *et obsignavit Deus* (arcam) *pone eum* sc. ingressum; 26, 8.; ubi vero respondet Grae-

corum περί, tum adhibetur ab eodem aut ࠁࠂࠋࠋ, ut Gen. 20, 7. ࠅࠉࠑࠋࠉ · ࠁࠂࠋࠋࠊ *et orabit pro te*; aut ࠁࠃࠉࠋ, ut Lev. 9, 7. ࠅࠎࠋࠇ · ࠁࠃࠉࠋࠊ · ࠅࠁࠃࠉࠋ · ࠏࠌࠄ *et expia pro te et pro populo.*

f) Hebraeorum denique כְּ *ad instar* exprimitur a Samaritano vel simplici ࠊ vel per ࠊࠅࠕ (= כְּמוֹ cum Suff. §. 51. 3.), ad similitudinem, quae inter duas res intercedit, significandam. De coniunctione prioris cum ࠃࠍ vid. §. 62. 8., de notione eius ante numeros §. 89. A. 7. Restat igitur hic, ut commemoretur, adhiberi eandem particulam ࠊ de *tempore* notione *circa*, ut Gen. 18, 1. ࠊࠓࠕࠏ · ࠉࠅࠌࠄ *circa aestum diei* i. e. meridiem, et ante Infin. de actione s. conditione, cui altera subiungitur aut statim subsequitur, ut Gen. 39, 18. Exod. 31, 18., dum ࠁ tempus actionis ipsum diligentius et magis definitum (*dum*, waehrend) indicat.

II. *Praepositiones compositae.*

Ubi *duae Praepositiones* iunguntur, utraque propriae suae notionis tenax esse solet, quod inprimis observatur

1. in Praepositionibus *motum* significantibus alteri adiunctis, quae hac proprietate non gaudet. Sic legitur a) ࠌࠍ, qua omnino indicatur, a quanam parte vel latere *motus* prodierit, composita α) cum ࠁࠉࠍ, in iis, quae prodeunt aut removentur e loco inter duas alias res sito, ut Num. 7, 89. ubi vox Dei a Mose auditur ࠌࠁࠉࠍ · ࠕࠓࠉ · ࠊࠓࠅࠁࠉࠄ i. e. *e loco inter duos Cherubos*; Deut. 28, 57. ࠌࠁࠉࠍ · ࠓࠂࠋࠉࠄ *de medio pedum*; Gen. 49, 10. β) cum ࠏࠌ, ita ut notetur separatio arctissimae antehac duarum aut plurium rerum coniunctionis; sic Deut. 23, 15. ࠌࠍ · ࠏࠌ · ࠓࠁࠄ *a domino suo*; Exod. 9, 33. Si autem id, quod apud aliquem vel cum aliquo versatur, ita cogitatur, ut in eius potestate esse videatur, interdum quoque adhibetur de iis rebus, quae prodeunt ab eo, penes quem sunt, ut Gen. 47, 22. ࠇࠋࠒ · ࠋࠊࠄࠍࠉࠄ · ࠌࠍ · ࠏࠌ · ࠐࠓࠏࠄ *portio sacerdotibus a Pharaone* sc. concessa i. e. cui soli concedendi potestas esset. γ) cum ࠏࠋ, quando removetur aliquid a loco, super quem erat, ut Deut. 25, 9. ࠌࠍ · ࠏࠋ · ࠓࠂࠋࠄ *a pede* sc. calceus, quo antea erat indutus; 21, 13. ࠅࠕࠎࠏࠉ · ࠉࠕ · ࠕࠌࠎࠉࠕ · ࠔࠁࠉࠄ · ࠌࠍ · ࠏࠋࠉࠄ *et deponet vestem captivitatis a se*; 28, 21. donec absumserit te ࠌࠍ · ࠏࠋ · ࠀࠓࠏࠄ *de terra*; hinc quoque de remota re molesta Exod. 10, 28. ࠀࠆࠋ · ࠌࠍ · ࠏࠋࠅࠉ *abi a me*; δ) cum ࠕࠇࠕ in removenda re, quae infra alteram

est, ut Deut. 25, 19. [Samaritan] pr. *de sub coelo* i. e. de loco, qui sub coelo est; Exod. 6, 6. [Samaritan] *ab oneribus Aegyptiorum* i. e. subducam vos iis, sub quibus adhuc gemuistis; aut cum [Samaritan] de iis, quae sub aliqua re aut loco, a quo inde conspiciuntur aut infra quem terminum omnino versantur, posita sunt, ut Gen. 6, 17. [Samaritan] *subter coelum;* 7, 19. Deut. 33, 27. ε) cum [Samaritan] si quid, quod a tergo est, amovetur; hinc de neglecto obsequio Deut. 23, 14. [Samaritan] (ne) *recedat a te;* Num. 14, 43.; aut de tempore futuro, quod ab altero non attingitur, ut Deut. 29, 22. filii vestri, qui exsurgent [Samaritan] *post vos;* ζ) cum [Samaritan] de eo, quod amovetur de loco, in quo fuerat, ut Deut. 21, 9. [Samaritan] *e medio tuo*, similiterque [Samaritan] notat recessum ab eo, apud quem quis versatus fuerat, ut Gen. 13, 11. [Samaritan] *vir a fratre suo*, i. e. alter ab altero sese disiunxit et denique η) cum [Samaritan] ita iungitur, ut significetur ab altero sese removens aut remotus, qui non amplius ab eo conspiciatur, ut Deut. 31, 3. exstirpabit gentes [Samaritan] *e conspectu tuo.* Idem valet

b) de [Samaritan] cum Praepositionibus motum haud significantibus, *ita* ut intelligatur motus ad certam quandam rem aut partem. Sic occurrit, licet desint exempla, quae Hebraeorum אֶל־בֵּין , אֶל־אַחֲרֵי, אֶל־תַּחַת respondent, α) [Samaritan] = אֶל־נֹכַח Num. 19, 4. asperget sanguinem [Samaritan] *contra faciem tabernaculi testimonii* i. e. illud versus, quod in conspectu erat. β) [Samaritan] = אֶל־עֵבֶר ad locum trans alterum significandum, ut Deut. 30, 13. quis transibit [Samaritan] *trans mare* et γ) [Samaritan] Lev. 4, 12. [Samaritan] *extra castra* i. e. in locum extra ea situm.

2. Alia, quae potius sunt Adverbia, iunguntur cum Nomine sequenti per [Samaritan] ut apud Hebraeos, quo pertinent a) [Samaritan] *circum, circa, versus aliquem locum*, ut Exod. 40, 33. erexit atrium [Samaritan] *circa tabernaculum;* aut praecedente praeterea [Samaritan]; b) [Samaritan] de iis, quae extra, at aliquem locum versus sita sunt, ut Gen. 19, 16. [Samaritan] *extra urbem*, ita tamen, ut locus urbem versus spectet; Deut. 23, 12. c) [Samaritan] *ultra* sc. locum, qui respicit ad eum, ultra quem est, ut Deut. 30, 13. [Samaritan] *neque ultra mare est.* Idem valet de Praepositionibus ita compositis, ut d) [Samaritan] *supra* i. e. eius superficiem

versus, ut Gen. 1, 7. ࠃࠌࠋࠏࠋ · ࠋࠒࠐࠀࠉࠄ (aquae) *quae erant supra firmamentum;* ita ut totum intelligatur, super quod aquae erant dispositae, et ibid. ࠌࠊࠀࠉ · ࠋ *subter;* Gen. 1. 7. ࠌࠉࠄ · ࠃࠌࠊࠀࠉ · ࠋࠒࠐࠀࠉࠄ *aquae, quae erant subter firmamentum;* aut tandem, ut e) ࠌࠍ · ࠏࠁࠓ · ࠋ *trans*, ubi cogitandum est de eo loco, qui spectat ad alterum, trans quem iacet, ut Num. 22, 1. ࠁࠒࠏࠕ · ࠌࠅࠀࠁ · ࠌࠍ · ࠏࠁࠓ · ࠋࠉࠓࠃࠍ *planities Moab trans Iordanem.*

3. Perraro fieri solet, ut priori duarum Praepositionum iunctarum *adverbialis notio* obtingat, ut in ࠋࠌ, ubi enumeratio recedit ad extremum usque finem, a quo aliquid incipit i. q. *inde ab* inprimis in periodis correlativis, ut Exod. 9, 18. · ࠋࠌࠉࠅࠌ ࠅࠏࠃ · ࠊࠃࠅ — — *ab illo inde die — — ad hunc usque.*

Annot. Interdum tamen alterius notio perit, ut Exod. 14, 19. ivit ࠌࠁࠕࠓࠅࠍ pro simplici ࠁࠕࠓࠅࠍ *post eos*, aut simplices sibi vindicant notionem compositarum, ubi tamen Samaritanus non semper sequitur Hebraeum, ut Num. 5, 20. תַּחַת pro מִתַּחַת Sam. ࠇࠋࠉࠐࠕ *pro* sensum praegnantem exprimens. Aliquoties ࠋࠉࠕ valet i. q. *sine*, ut Exod. 21, 11. ࠋࠉࠕ · ࠊࠎࠐ *sine argento;* et ࠃࠋࠕ in Carm. Sam. I. 4. ࠃࠋࠕ · ࠋࠏࠉࠅ *sine defatigatione*; aut ࠃࠋࠕ · ࠌࠍ ibid. I. 6. ࠃࠋࠕ · ࠁ II. 5. 7. adeoque simplex ࠋࠕ V. 15. ࠋࠕ · ࠓࠕࠕࠍ *sine misericordia;* VII. 13.

§. 99.

De repetitione et ellipsi Praepositionum.

1. Repetitur eadem Praepositio ante plura, quae deinceps sequuntur Nomina copula ࠅ coniuncta, si a) quod Verbo edicitur, in singulis eorum exigendum est, ut Gen. 19, 16. prehenderunt illi viri ࠁࠉࠃࠄ · ࠅࠁࠉࠃ · ࠀࠕࠕࠄ · ࠅࠁࠉࠃ · ࠕࠓࠕࠉ · ࠁࠍࠅࠕࠉࠅ *manum eius et manum uxoris eius et manum ambarum filiarum eius;* 12, 1. egredere ࠌࠍ · ࠀࠓࠏࠊ · ࠅࠌࠍ · ࠉࠋࠃࠅࠕࠊ · ࠅࠌࠍ · ࠁࠉࠕ · ࠀࠁࠅࠊ *e terra tua et e cognatione tua et e domo patris tui;* Exod. 23, 11. ࠊࠍ · ࠕࠏࠁࠃ · ࠋࠊࠓࠌࠊ · ࠅࠋࠆࠉࠕࠊ *sic facies vineae tuae et oliveto tuo;* v. 32. 31, 4. (De ࠁࠉࠍ vid. §. 98. I. 4.); b) si alterum Nomen ad prius accuratius definiendum accedit, ut Gen. 32, 6. ࠋࠉࠃ · ࠀࠇࠅࠊ · ࠋࠉࠃ · ࠏࠔࠅ *ad fratrem tuum, ad Esavum;* Num. 12, 8. ࠁࠏࠁࠃࠉ · ࠁࠌࠔࠄ *in servum meum, in Mosen.*

Annot. Negligitur tamen haec lex ante Appositionem (§. 81.), nec non in iis, quae proxime ad illam accedunt, ut Gen. 39, 20. et coniecit eum ࠋࠃࠅ · ࠁࠉࠕ · ࠀࠎࠅࠓࠄ · ࠕࠕࠓ · ࠃࠕࠎࠉࠓࠉ · ࠌࠋࠊࠄ ·

[Samaritan] *in domum custodiae, locum, in quo vincti regis detinentur;* aut ubi sequentia continent explicationem praecedentium, ut Carm. Sam. IV. 12. [Samaritan] *in pabulum dedit ea* (praecepta), *in vitam saeculis futuris;* in quo posteriore similibusque locis haec Nominis simpliciter adiungendi ratio facile ex arctiore sententiarum nexu probatur. Neque tamen huc pertinent exempla, ut Lev. 4, 2. [Samaritan] *et* (si) *fecerit unum ex his*, cum alterum [Samaritan] potius pendeat a [Samaritan] (cf. Lat. *unus ex*), aut in quibus alia praecesserat Praepositio, ut Num, 24, 1. [Samaritan] *ivit ut ante* i. e. ut consueverat.

2. *Ellipsis* Praepositionis [Samaritan] animadvertitur Gen. 38, 11. [Samaritan] *sede vidua in domo patris tui;* et ibid. [Samaritan] *et sedit in domo patris sui.* De Constructione Verborum *eundi* aut *veniendi* etc. cum simplici Accus. vid. §. 72. 3.

§. 100.

De Interiectionum constructione.

Interiectiones (§. 52. 2.), quae sive gaudium, sive dolorem, sive admirationem exprimant, animi affectum voce imitantur, ut [Samaritan] *vae!* et quae recentiori linguae debetur [Samaritan] *o!* (cf. §. 46. et §. 79.) auctae sunt deinceps aliis vel Nominibus, vel Particulis et Verbis, quae partim cum Praepositionibus iunguntur, partim Suffixis augentur. Sic a) [Samaritan] seq. [Samaritan], aut [Samaritan] et [Samaritan] legitur Num. 21, 29. [Samaritan] *vae tibi Moab!* Gen. 16, 8. [Samaritan] *vae tibi!* (sc. Hagarae; pro quo in textu Hebr. reperitur אֵי *ubi?* quod perperam confunditur cum אִי); [Samaritan] Carm. Sam. IV. 6. bis legitur [Samaritan] *vae ei, qui.* Dum autem [Samaritan] cum [Samaritan] diras preces infert, admirantis magis est [Samaritan] sine Praepositione, ut Carm. Sam. II. 21. [Samaritan] *o* (tu) *qui assuetus es gratiae.* Praeterea pertinent huc b) [Samaritan] *absit* (e [Samaritan]) cum [Samaritan] personae et [Samaritan] ante Infinit. actionis, quam abesse velimus, ut Gen. 44, 7. [Samaritan] *absit a servis tuis, ut faciant* (Carm. Sam. V. 6.); aut cum Suff. c. 18, 25. [Samaritan] *absit a te;* et sequente simplici verbo finito, ut Carm. Sam. II. 16. [Samaritan] *absit a te* (ut) *deneges;* c) [Samaritan] (=אַשְׁרֵי) cum Suff. Deut. 33, 29. [Samaritan] *beatus es Israel;* et [Samaritan] = ܛܘܒܝ sequente Nomine in Statu emph. (aut cum [Samaritan] relat. praefixo), ut in Carm. Sam. I. 9. [Samaritan]

ࠁࠁࠓࠊࠕࠄ *felices, qui sabbatum celebrant, qui*(que) *digni sunt eius benedictione;* d) ࠄࠀ = הִנֵּה *ecce!* ab initio periodi Gen. 19, 2. ࠄࠀ · ࠁࠉ · ࠀࠃࠍࠉ *ecce! quaeso domini mei*, aut cum Suff. et sequente Part., ut Gen. 20, 3. ࠄࠍࠊ · ࠌࠕ *ecce! morieris;* 40, 6. 44, 16. Interdum contrahitur per Crasin cum Pronominibus separatis (1. Sing. et 2. Plur. §. 9. 2. C.), ut Gen. 9, 9. ࠄࠀࠍࠄ *ecce, ego;* 22, 1. 11. 27, 1. 30, 36. (22, 7. ࠀࠄ · ࠀࠍࠄ pro ࠄࠀ); Exod. 18, 25. ࠄࠀࠕࠅࠍ *ecce vos;* Deut. 1, 10. Singularis praeterea eius usus hic est, ut · ࠄࠍ = ࠄࠀ · ࠀࠍ ponatur pro ࠀࠌ *si*, ubi de certa re futuri temporis sermo est, quae adductura sit aliud quid, quod necessario inde consequatur, ut Exod. 8, 26. ࠄࠍ · ࠍࠃࠁࠇ · ࠉࠕ · ࠕࠅࠏࠁࠕ · ࠌࠑࠓࠀࠉ · ࠋࠏࠉࠍࠉࠅࠍ · ࠅࠋࠀ · ࠍࠓࠂࠌࠍࠅࠍ *ecce, sacrificabimus abominationem Aegyptiorum coram oculis eorum, nonne nos lapidabimus* i. e. quodsi sacra fecerimus idolis Aegyptiorum etc. Lev. 25, 20. Particula denique e) Hebraeorum נָא, quae a Samaritano vulgo redditur per ࠅࠉ aut ࠁࠉ Gen. 34, 8. ࠕࠁࠅ · ࠁࠉ · ࠉࠕࠄ *date quaeso illam;* 37, 6. interdum cum ࠄࠍ iuncta occurrit, ut Gen. 18, 3. ࠄࠍ · ࠁࠉ · ࠀࠔࠊࠇࠕ · ࠓࠇࠌ *si quaeso invenero gratiam;* alibi, ut 30, 27. ࠀࠌ · ࠍࠉ; et pro אַל־נָא denique utitur Samaritanus ࠋࠉࠕ · ࠅࠉ Gen. 19, 18.

A p p e n d i x.

Oratio indirecta quomodo exprimatur, deque aliis quibusdam linguae proprietatibus.

1. Amant Samaritani affinium dialectorum instar indirectam orationem directe exprimere, ut Deut. 1, 39. · ࠃࠀࠌࠓࠕࠅࠍ · ࠋࠁࠆࠄ · ࠉࠄࠉ *quos dixistis praedae fore* pr. praedae erunt; v. 14. licet non omnino desint exempla, in quibus ad indirectam orationem saltem accedant, ut Gen. 12, 13. · ࠌࠋࠋࠉ · ࠍࠀ · ࠀࠇࠕࠉ · ࠀࠕࠉ *dic quaeso, te meam esse sororem.*

2. Reliquae, quae huc pertinent proprietates, versioni magis debentur; sic a) *Parenthesis*, post quam denuo excipitur oratio verbo e praecedentibus repetito, ut Exod. 12, 15. · ࠌࠉࠅࠌࠄ ࠒࠃࠌࠀࠄ *a primo* inquam *die;* vel alio, quo ad praecedentia respicitur, ut Deut. 16, 6., ubi ࠕࠌࠍ *ibi* spectat ad ࠁࠀࠕࠓࠄ *in*

loco; b) *Zeugma* et ἓν διὰ δυοῖν, in quo priore duo Nomina iunguntur Verbo, quod ad alterutrum nonnisi referri possit; sic Gen. 47, 19. ࠋࠌࠄ · ࠍࠌࠅࠕ – ࠀࠐ · ࠀࠍࠇࠍࠍ · ࠀࠐ ࠀࠓࠏࠍࠍ *cur moriamur et nos et terra nostra* (i. e. devastetur). Idem valet de *altero* s. duobus Nominibus ita copula iunctis, ut utrumque unam rem complectatur, ut Gen. 1, 14. et sint · ࠋࠀࠕࠅࠍ ࠅࠋࠆࠌࠍࠉࠍ (in) *signa et* (in) *tempora* i. e. signa temporum. E reliquo verborum lusu huc pertinet c) *Alliteratio*, ut Num. 24, 21., ubi ࠒࠉࠍࠀࠄ i. e. *Cinaeus* et ࠒࠍࠊ *nidus tuus* invicem sibi respondent; Gen. 9, 27. ࠉࠐࠕ · ࠀࠋࠄ · ࠋࠉࠐࠕ *dilatet Deus Iaphetum*; Carm. Sam. I. 12. ad quem locum cf. *Gesenius* p. 50. Fortuita tamen magis quam quaesita videntur esse, quae leguntur Num. 33, 51. 52. ࠊࠉ · ࠀࠕࠅࠍ · ࠏࠁࠓࠉࠌ – – ࠅࠄࠅࠓࠔࠕࠅࠍ *cum transieritis — — tum expelletis.*

Annot. In aliis vel noluit Samaritanus, vel nec potuit textum Hebraeum assequi, quo pertinet Gen. 2, 1., ubi צְבָאָם, quod unice spectat ad שָׁמַיִם vertitur ab eo ࠅࠊࠋ · ࠑࠁࠀࠉࠄࠅࠍ *et omnes partes eorum* i. e. quicquid in utroque tam coelo quam terra creatum est. Similiter Gen. 3, 16. verba עִצְּבוֹנֵךְ וְהֵרֹנֵךְ rectius transtulit · ࠑࠏࠓࠊࠉ ࠁࠏࠃࠉࠍࠊࠉ *dolorem tuum in gravitate tua.* Neque potuit Hebraeum attingere in verbis Gen. 49, 8. יְהוּדָה יוֹדוּךָ vertendis, quorum alterum reddidit ࠉࠄࠃࠅࠍࠊࠉ *amabunt te*, confundens הוֹדָה cum arab. وَدَّ *amavit.* Ceteroquin *Paronomasiae* passim in textu Hebraeo obviae eum latent. Licet enim Gen. 4, 12. נָע וָנָד reddiderit ࠌࠄࠕ · ࠅࠌࠔࠕࠄ *latitans et absconditus*, quibus verbis propius ad fontem suum accedat; tamen hoc imitandi studium desideratur Gen. 1, 2., ubi verba Samar. ࠒࠉࠍࠄ · ࠅࠓࠒࠉࠍࠄ *inanis et vacua* hanc paronomasiam non reddunt, et ita quoque haud contigit ei Gen. 18, 27. versionem suam ࠅࠀࠍࠀ · ࠏࠐࠓ · ࠅࠃࠏࠓ *et ego pulvis sum atque vilis* lusui, qui elucet ex hebraicis וְאָנֹכִי עָפָר וָאֵפֶר, accommodare.

PARADIGMATA

Verborum tam Perfecti s. Regularis quam

Imperfectorum s. Irregularium;

quibus accedunt

TABULAE

Verbum, Nomen et Praepositiones

cum Suffixis

et

antiquas ac proprias literarum

formas

exhibentes.

Annot. Numeri Verborum irregularium formis quibusdam ascripti respiciunt regulas in singulis §§. expositas.

Verbum regu-

Praet.	Peal. Transit.	Peal. Intrans.	Ethpeel.	Pael.
Sing. 3. m.	ࠒࠈࠋ	ࠃࠇࠋ	ࠀࠕࠐࠓࠒ	ࠒࠃࠔ
3. f.	ࠒࠈࠋࠕ	ࠃࠇࠋࠕ	ࠀࠕࠐࠓࠒࠕ	ࠒࠃࠔࠕ
2. m.	ࠒࠈࠋࠕ	ࠃࠇࠋࠕ	ࠀࠕࠐࠓࠒࠕ	ࠒࠃࠔࠕ
2. f.	ࠒࠈࠋࠕࠉ	ࠃࠇࠋࠕࠉ	ࠀࠕࠐࠓࠒࠕࠉ	ࠒࠃࠔࠕࠉ
1. c.	ࠒࠈࠋࠕ	ࠃࠇࠋࠕ	ࠀࠕࠐࠓࠒࠕ	ࠒࠃࠔࠕ
Plur. 3. m.	ࠒࠈࠋࠅ	ࠃࠇࠋࠅ	ࠀࠕࠐࠓࠒࠅ	ࠒࠃࠔࠅ
3. f.	ࠒࠈࠋࠉ	ࠃࠇࠋࠉ	ࠀࠕࠐࠓࠒࠉ	ࠒࠃࠔࠉ
2. m.	ࠒࠈࠋࠕࠅࠍ	ࠃࠇࠋࠕࠅࠍ	ࠀࠕࠐࠓࠒࠕࠅࠍ	ࠒࠃࠔࠕࠅࠍ
2. f.	ࠒࠈࠋࠕࠉࠍ	ࠃࠇࠋࠕࠉࠍ	ࠀࠕࠐࠓࠒࠕࠉࠍ	ࠒࠃࠔࠕࠉࠍ
1. c.	ࠒࠈࠋࠍࠍ	ࠃࠇࠋࠍࠍ	ࠀࠕࠐࠓࠒࠍࠍ	ࠒࠃࠔࠍࠍ
Infinit.	ࠒࠈࠅࠋ · ࠌࠒࠈࠋ		ࠀࠕࠐࠓࠒࠄ	ࠌࠒࠃࠔࠄ
Imp. 2. m.	ࠒࠈࠋ	ࠃࠇࠋ	ࠀࠕࠐࠓࠒ	ࠒࠃࠔ
2. f.	ࠒࠈࠋࠉ	ࠃࠇࠋࠉ	ࠀࠕࠐࠓࠒࠉ	ࠒࠃࠔࠉ
Plur. 2. m.	ࠒࠈࠋࠅ	ࠋࠇࠋࠅ	ࠀࠕࠐࠓࠒࠅ	ࠒࠃࠔࠅ
2. f.	ࠒࠈࠋࠍࠄ	ࠃࠇࠋࠍࠄ	ࠀࠕࠐࠓࠒࠍࠄ	ࠒࠃࠔࠍࠄ
Futur. Sing. 3. m.	ࠉࠒࠈࠋ	ࠉࠃࠇࠋ	ࠉࠕࠐࠓࠒ	ࠉࠒࠃࠔ
3. f.	ࠕࠒࠈࠋ	ࠕࠃࠇࠋ	ࠕࠕࠐࠓࠒ	ࠕࠒࠃࠔ
2. m.	ࠕࠒࠈࠋ	ࠕࠃࠇࠋ	ࠕࠕࠐࠓࠒ	ࠕࠒࠃࠔ
2. f.	ࠕࠒࠈࠋࠉ	ࠕࠃࠇࠋࠉ	ࠕࠕࠐࠓࠒࠉ	ࠕࠒࠃࠔࠉ
1. c.	ࠀࠒࠈࠋ	ࠀࠃࠇࠋ	ࠀࠕࠐࠓࠒ	ࠀࠒࠃࠔ
Plur. 3. m.	ࠉࠒࠈࠋࠅࠍ		ࠉࠕࠐࠓࠒࠅࠍ	ࠉࠒࠃࠔࠅࠍ
3. f.	ࠉࠒࠈࠋࠍ		ࠉࠕࠐࠓࠒࠍ	ࠉࠒࠃࠔࠍ
2. m.	ࠕࠒࠈࠋࠅࠍ		ࠕࠕࠐࠓࠒࠅࠍ	ࠕࠒࠃࠔࠅࠍ
2. f.	ࠕࠒࠈࠋࠍ		ࠕࠕࠐࠓࠒࠍ	ࠕࠒࠃࠔࠍ
1. c.	ࠍࠒࠈࠋ		ࠍࠕࠐࠓࠒ	ࠍࠒࠃࠔ
Prt.act.m.	ࠒࠈࠋ			ࠌࠒࠃࠔ
f.	ࠒࠈࠋࠄ			ࠌࠒࠃࠔࠄ
Part.P.m.	ࠒࠈࠉࠋ		ࠌࠕࠐࠓࠒ	ࠌࠒࠃࠔ
f.	ࠒࠈࠉࠋࠄ		ࠌࠕࠐࠓࠒࠄ	ࠌࠒࠃࠔࠄ

Ethpaal.	Aphel.	Ettaphal.
[illegible]	[illegible] ([illegible])	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible] ([illegible])	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible] ([illegible])	
	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

Praet.	Peal.	Ethpeel.	Pael.
Sing. 3. m.	ࠍࠐࠒ [1]	ࠀࠕࠍࠑࠓ [1]	ࠍࠔࠒ [1]
3. f.	ࠍࠐࠒࠕ	ࠀࠕࠍࠑࠓࠕ	ࠍࠔࠒࠕ
2. m.	ࠍࠐࠒࠕ	ࠀࠕࠍࠑࠓࠕ	ࠍࠔࠒࠕ
2. f.	ࠍࠐࠒࠕࠉ	ࠀࠕࠍࠑࠓࠕࠉ	ࠍࠔࠒࠕࠉ
1. c.	ࠍࠐࠒࠕ	ࠀࠕࠍࠑࠓࠕ	ࠍࠔࠒࠕ
Plur. 3. m.	ࠍࠐࠒࠅ	ࠀࠕࠍࠑࠓࠅ	ࠍࠔࠒࠅ
3. f.	ࠍࠐࠒࠉ	ࠀࠕࠍࠑࠓࠉ	ࠍࠔࠒࠉ
2. m.	ࠍࠐࠒࠕࠅࠍ	ࠀࠕࠍࠑࠓࠕࠅࠍ	ࠍࠔࠒࠕࠅࠍ
2. f.	ࠍࠐࠒࠕࠉࠍ	ࠀࠕࠍࠑࠓࠕࠉࠍ	ࠍࠔࠒࠕࠉࠍ
1. c.	ࠍࠐࠒࠍ	ࠀࠕࠍࠑࠓࠍ	ࠍࠔࠒࠍ
Infinit.	ࠌࠐࠒ [2]	ࠀࠕࠍࠑࠓࠄ	ࠌࠍࠔࠒࠄ
Imp. 2. m.	ࠐࠒ (ࠐࠅࠒ) [2]	ࠀࠕࠍࠑࠓ	ࠍࠔࠒ
2. f.	ࠐࠒࠉ	ࠀࠕࠍࠑࠓࠉ	ࠍࠔࠒࠉ
Plur. 2. m.	ࠐࠒࠅ (ࠐࠅࠒࠅ)	ࠀࠕࠍࠑࠓࠅ	ࠍࠔࠒࠅ
2. f.	ࠐࠒࠍࠄ	ࠀࠕࠍࠑࠓࠍࠄ	ࠍࠔࠒࠍࠄ
Futur. Sing. 3. m.	ࠉࠐࠒ [3]	ࠉࠕࠍࠑࠓ	ࠉࠍࠔࠒ
3. f.	ࠕࠐࠒ	ࠕࠕࠍࠑࠓ	ࠕࠍࠔࠒ
2. m.	ࠕࠐࠒ	ࠕࠕࠍࠑࠓ	ࠕࠍࠔࠒ
2. f.	ࠕࠐࠒࠉ	ࠕࠕࠍࠑࠓࠉ	ࠕࠍࠔࠒࠉ
1. c.	ࠀࠐࠒ	ࠀࠕࠍࠑࠓ	ࠀࠍࠔࠒ
Plur. 3. m.	ࠉࠐࠒࠅࠍ	ࠉࠕࠍࠑࠓࠅࠍ	ࠉࠍࠔࠒࠅࠍ
3. f.	ࠉࠐࠒࠍ	ࠉࠕࠍࠑࠓࠍ	ࠉࠍࠔࠒࠍ
2. m.	ࠕࠐࠒࠅࠍ	ࠕࠕࠍࠑࠓࠅࠍ	ࠕࠍࠔࠒࠅࠍ
2. f.	ࠕࠐࠒࠍ	ࠕࠕࠍࠑࠓࠍ	ࠕࠍࠔࠒࠍ
1. c.	ࠍࠐࠒ	ࠍࠕࠍࠑࠓ	ࠍࠍࠔࠒ
Part. act. m.	ࠍࠐࠒ [1]		ࠌࠍࠔࠒ
f.	ࠍࠐࠒࠄ		ࠌࠍࠔࠒࠄ
Part. P. m.	ࠍࠐࠉࠒ	ࠌࠕࠍࠑࠓ	ࠌࠍࠔࠒ
f.	ࠍࠐࠉࠒࠄ	ࠌࠕࠍࠑࠓࠄ	ࠌࠍࠔࠒࠄ

calis ࠍ (ࠐࠍ §. 26. p. 58 – 60.)

Ethpaal.	Aphel.	Ettaphal.
ࠀࠕࠍࠃࠓ [1]	ࠀࠐࠒ [3]	ࠀࠕࠐࠒ [3]
ࠀࠕࠍࠃࠓࠕ	ࠀࠐࠒࠕ	ࠀࠕࠐࠒࠕ
ࠀࠕࠍࠃࠓࠕ	ࠀࠐࠒࠕ	ࠀࠕࠐࠒࠕ
ࠀࠕࠍࠃࠓࠕࠉ	ࠀࠐࠒࠕࠉ	ࠀࠕࠐࠒࠕࠉ
ࠀࠕࠍࠃࠓࠕ	ࠀࠐࠒࠕ	ࠀࠕࠐࠒࠕ
ࠀࠕࠍࠃࠓࠅ	ࠀࠐࠒࠅ	ࠀࠕࠐࠒࠅ
ࠀࠕࠍࠃࠓࠉ	ࠀࠐࠒࠉ	ࠀࠕࠐࠒࠉ
ࠀࠕࠍࠃࠓࠕࠅࠍ	ࠀࠐࠒࠕࠅࠍ	ࠀࠕࠐࠒࠕࠅࠍ
ࠀࠕࠍࠃࠓࠕࠉࠍ	ࠀࠐࠒࠕࠉࠍ	ࠀࠕࠐࠒࠕࠉࠍ
ࠀࠕࠍࠃࠓࠍࠍ	ࠀࠐࠒࠍࠍ	ࠀࠕࠐࠒࠍࠍ
ࠀࠕࠍࠃࠓࠄ	ࠌࠐࠒࠕࠄ	ࠌࠕࠐࠒࠕࠄ
ࠀࠕࠍࠃࠓ	ࠀࠐࠒ	ࠀࠕࠐࠒ
ࠀࠕࠍࠃࠓࠉ	ࠀࠐࠒࠉ	ࠀࠕࠐࠒࠉ
ࠀࠕࠍࠃࠓࠅ	ࠀࠐࠒࠅ	ࠀࠕࠐࠒࠅ
ࠀࠕࠍࠃࠓࠍࠄ	ࠀࠐࠒࠍࠄ	ࠀࠕࠐࠒࠍࠄ
ࠉࠕࠍࠃࠓ	ࠉࠐࠒ	ࠉࠕࠐࠒ
ࠀࠕࠍࠃࠓ	ࠀࠐࠒ	ࠀࠕࠐࠒ
ࠀࠕࠍࠃࠓ	ࠀࠐࠒ	ࠀࠕࠐࠒ
ࠀࠕࠍࠃࠓࠉ	ࠀࠐࠒࠉ	ࠀࠕࠐࠒࠉ
ࠀࠕࠍࠃࠓ	ࠀࠐࠒ	ࠀࠕࠐࠒ
ࠉࠕࠍࠃࠓࠅࠍ	ࠉࠐࠒࠅࠍ	ࠉࠕࠐࠒࠅࠍ
ࠉࠕࠍࠃࠓࠍ	ࠉࠐࠒࠍ	ࠉࠕࠐࠒࠍ
ࠀࠕࠍࠃࠓࠅࠍ	ࠀࠐࠒࠅࠍ	ࠀࠕࠐࠒࠅࠍ
ࠀࠕࠍࠃࠓࠍ	ࠀࠐࠒࠍ	ࠀࠕࠐࠒࠍ
ࠍࠕࠍࠃࠓ	ࠍࠐࠒ	ࠍࠕࠐࠒ
	ࠌࠐࠒ	
	ࠌࠐࠒࠄ	
ࠌࠕࠍࠃࠓ	ࠌࠐࠒ	ࠌࠕࠐࠒ
ࠌࠕࠍࠃࠓࠄ	ࠌࠐࠒࠄ	ࠌࠕࠐࠒࠄ

Verba primae radi-

Praet.	Peal.	Ethpeel.	Pael.
Sing. 3. m.	[1] ࠀࠊࠋ	[1] (ࠀࠕࠊࠋ) ࠀࠕࠀࠊࠋ	[1] ࠀࠊࠋ
3. f.	ࠀࠊࠋࠕ	ࠀࠕࠀࠊࠋࠕ	ࠀࠊࠋࠕ
2. m.	ࠀࠊࠋࠕ	ࠀࠕࠀࠊࠋࠕ	ࠀࠊࠋࠕ
2. f.	ࠀࠊࠋࠕࠉ	ࠀࠕࠀࠊࠋࠕࠉ	ࠀࠊࠋࠕࠉ
1. c.	ࠀࠊࠋࠕ	ࠀࠕࠀࠊࠋࠕ	ࠀࠊࠋࠕ
Plur. 3. m.	ࠀࠊࠋࠅ	ࠀࠕࠀࠊࠋࠅ	ࠀࠊࠋࠅ
3. f.	ࠀࠊࠋࠉ	ࠀࠕࠀࠊࠋࠉ	ࠀࠊࠋࠉ
2. m.	ࠀࠊࠋࠕࠅࠍ	ࠀࠕࠀࠊࠋࠕࠅࠍ	ࠀࠊࠋࠕࠅࠍ
2. f.	ࠀࠊࠋࠕࠉࠍ	ࠀࠕࠀࠊࠋࠕࠉࠍ	ࠀࠊࠋࠕࠉࠍ
1. c.	ࠀࠊࠋࠍࠍ	ࠀࠕࠀࠊࠋࠍࠍ	ࠀࠊࠋࠍࠍ
Infinit.	[2] ࠌࠉࠊࠋ	ࠀࠕࠀࠊࠋࠄ	ࠌࠀࠊࠋࠄ
Imp. 2. m.	[1] ࠀࠊࠋ	ࠀࠕࠀࠊࠋ	ࠀࠊࠋ
2. f.	ࠀࠊࠋࠉ	ࠀࠕࠀࠊࠋࠉ	ࠀࠊࠋࠉ
Plur. 2. m.	ࠀࠊࠋࠅ	ࠀࠕࠀࠊࠋࠅ	ࠀࠊࠋࠅ
2. f.	ࠀࠊࠋࠍࠄ	ࠀࠕࠀࠊࠋࠍࠄ	ࠀࠊࠋࠍࠄ
Futur. Sing. 3. m.	[2] ࠉࠉࠊࠋ	ࠉࠕࠀࠊࠋ	(ࠉࠊࠋ) ࠉࠀࠊࠋ
3. f.	ࠕࠉࠊࠋ	ࠕࠕࠀࠊࠋ	ࠕࠀࠊࠋ
2. m.	ࠕࠉࠊࠋ	ࠕࠕࠀࠊࠋ	ࠕࠀࠊࠋ
2. f.	ࠕࠉࠊࠋࠉ	ࠕࠕࠀࠊࠋࠉ	ࠕࠀࠊࠋࠉ
1. c.	ࠀࠉࠊࠋ	ࠀࠕࠀࠊࠋ	ࠀࠀࠊࠋ
Plur. 3. m.	ࠉࠉࠊࠋࠅࠍ	ࠉࠕࠀࠊࠋࠅࠍ	ࠉࠀࠊࠋࠅࠍ
3. f.	ࠉࠉࠊࠋࠍ	ࠉࠕࠀࠊࠋࠍ	ࠉࠀࠊࠋࠍ
2. m.	ࠕࠉࠊࠋࠅࠍ	ࠕࠕࠀࠊࠋࠅࠍ	ࠕࠀࠊࠋࠅࠍ
2. f.	ࠕࠉࠊࠋࠍ	ࠕࠕࠀࠊࠋࠍ	ࠕࠀࠊࠋࠍ
1. c.	ࠍࠉࠊࠋ	ࠍࠕࠀࠊࠋ	ࠍࠀࠊࠋ
Part. act. m.	[1] ࠀࠊࠋ		ࠌࠀࠊࠋ
f.	ࠀࠊࠋࠄ		ࠌࠀࠊࠋࠄ
Part. P. m.	ࠀࠊࠉࠋ	ࠌࠕࠀࠊࠋ	ࠌࠀࠊࠋ
f.	ࠀࠊࠉࠋࠄ	ࠌࠕࠀࠊࠋࠄ	ࠌࠀࠊࠋࠄ

calis ࠀ (ࠀࠍ §. 27. p. 60. 61.)

Ethpaal.	Aphel.	Ettaphal.
[1](ࠀࠕࠊࠋ) ࠀࠕࠀࠊࠋ	[2](ࠀࠅࠊࠋ) ࠀࠉࠊࠋ	[2](ࠀࠕࠅࠊࠋ) ࠀࠕࠉࠊࠋ
ࠀࠕࠀࠊࠋࠕ	ࠀࠉࠊࠋࠕ	ࠀࠕࠉࠊࠋࠕ
ࠀࠕࠀࠊࠋࠕ	ࠀࠉࠊࠋࠕ	ࠀࠕࠉࠊࠋࠕ
ࠀࠕࠀࠊࠋࠕࠉ	ࠀࠉࠊࠋࠕࠉ	ࠀࠕࠉࠊࠋࠕࠉ
ࠀࠕࠀࠊࠋࠕ	ࠀࠉࠊࠋࠕ	ࠀࠕࠉࠊࠋࠕ
ࠀࠕࠀࠊࠋࠅ	ࠀࠉࠊࠋࠅ	ࠀࠕࠉࠊࠋࠅ
ࠀࠕࠀࠊࠋࠉ	ࠀࠉࠊࠋࠉ	ࠀࠕࠉࠊࠋࠉ
ࠀࠕࠀࠊࠋࠕࠅࠍ	ࠀࠉࠊࠋࠕࠅࠍ	ࠀࠕࠉࠊࠋࠕࠅࠍ
ࠀࠕࠀࠊࠋࠕࠉࠍ	ࠀࠉࠊࠋࠕࠉࠍ	ࠀࠕࠉࠊࠋࠕࠉࠍ
ࠀࠕࠀࠊࠋࠍࠍ	ࠀࠉࠊࠋࠍࠍ	ࠀࠕࠉࠊࠋࠍࠍ
ࠀࠕࠀࠊࠋࠄ	ࠌࠉࠊࠋࠀࠄ	ࠌࠕࠉࠊࠋࠀࠄ
(ࠀࠕࠊࠋ) ࠀࠕࠀࠊࠋ	(ࠀࠅࠊࠋ) ࠀࠉࠊࠋ	(ࠀࠕࠅࠊࠋ) ࠀࠕࠉࠊࠋ
ࠀࠕࠀࠊࠋࠉ	ࠀࠉࠊࠋࠉ	ࠀࠕࠉࠊࠋࠉ
ࠀࠕࠀࠊࠋࠅ	ࠀࠉࠊࠋࠅ	ࠀࠕࠉࠊࠋࠅ
ࠀࠕࠀࠊࠋࠍࠄ	ࠀࠉࠊࠋࠍࠄ	ࠀࠕࠉࠊࠋࠍࠄ
(ࠉࠕࠊࠋ) ࠉࠕࠀࠊࠋ	(ࠉࠅࠊࠋ) ࠉࠉࠊࠋ	(ࠉࠕࠅࠊࠋ) ࠉࠕࠉࠊࠋ
ࠕࠕࠀࠊࠋ	ࠕࠉࠊࠋ	ࠕࠕࠉࠊࠋ
ࠕࠕࠀࠊࠋ	ࠕࠉࠊࠋ	ࠕࠕࠉࠊࠋ
ࠕࠕࠀࠊࠋࠉ	ࠕࠉࠊࠋࠉ	ࠕࠕࠉࠊࠋࠉ
ࠀࠕࠀࠊࠋ	ࠀࠉࠊࠋ	ࠀࠕࠉࠊࠋ
ࠉࠕࠀࠊࠋࠅࠍ	ࠉࠉࠊࠋࠅࠍ	ࠉࠕࠉࠊࠋࠅࠍ
ࠉࠕࠀࠊࠋࠍ	ࠉࠉࠊࠋࠍ	ࠉࠕࠉࠊࠋࠍ
ࠕࠕࠀࠊࠋࠅࠍ	ࠕࠉࠊࠋࠅࠍ	ࠕࠕࠉࠊࠋࠅࠍ
ࠕࠕࠀࠊࠋࠍ	ࠕࠉࠊࠋࠍ	ࠕࠕࠉࠊࠋࠍ
ࠍࠕࠀࠊࠋ	ࠍࠉࠊࠋ	ࠍࠕࠉࠊࠋ
	(ࠌࠅࠊࠋ) ࠌࠉࠊࠋ	
	ࠌࠉࠊࠋࠄ	
(ࠌࠕࠊࠋ) ࠌࠕࠀࠊࠋ	ࠌࠉࠊࠋ	(ࠌࠕࠅࠊࠋ) ࠌࠕࠉࠊࠋ
ࠌࠕࠀࠊࠋࠄ	ࠌࠉࠊࠋࠄ	ࠌࠕࠉࠊࠋࠄ

Verba primae radi-

Praet.	Peal.	Ethpeel.	(Pael.)
Sing. 3. m.	[1] ࠉࠋࠃ	[1] ࠀࠕࠉࠋࠃ	[1] ࠉࠋࠃ
3. f.	ࠉࠋࠃࠕ	ࠀࠕࠉࠋࠃࠕ	ࠉࠋࠃࠕ
2. m.	ࠉࠋࠃࠕ	ࠀࠕࠉࠋࠃࠕ	ࠉࠋࠃࠕ
2. f.	ࠉࠋࠃࠕࠉ	ࠀࠕࠉࠋࠃࠕࠉ	ࠉࠋࠃࠕࠉ
1. c.	ࠉࠋࠃࠕ	ࠀࠕࠉࠋࠃࠕ	ࠉࠋࠃࠕ
Plur. 3. m.	ࠉࠋࠃࠅ	ࠀࠕࠉࠋࠃࠅ	ࠉࠋࠃࠅ
3. f.	ࠉࠋࠃࠉ	ࠀࠕࠉࠋࠃࠉ	ࠉࠋࠃࠉ
2. m.	ࠉࠋࠃࠕࠅࠍ	ࠀࠕࠉࠋࠃࠕࠅࠍ	ࠉࠋࠃࠕࠅࠍ
2. f.	ࠉࠋࠃࠕࠉࠍ	ࠀࠕࠉࠋࠃࠕࠉࠍ	ࠉࠋࠃࠕࠉࠍ
1. c.	ࠉࠋࠃࠍࠍ	ࠀࠕࠉࠋࠃࠍࠍ	ࠉࠋࠃࠍࠍ
Infinit.	[1] ࠌࠉࠋࠃ	ࠀࠕࠉࠋࠃࠄ	ࠌࠉࠋࠃࠄ
Imp. 2. m.	[2] ࠋࠃ	ࠀࠕࠉࠋࠃ	ࠉࠋࠃ
2. f.	ࠋࠃࠉ	ࠀࠕࠉࠋࠃࠉ	ࠉࠋࠃࠉ
Plur. 2. m.	ࠋࠃࠅ	ࠀࠕࠉࠋࠃࠅ	ࠉࠋࠃࠅ
2. f.	ࠋࠃࠍࠄ	ࠀࠕࠉࠋࠃࠍࠄ	ࠉࠋࠃࠍࠄ
Futur. Sing. 3. m.	(ࠉࠉࠋࠃ) [2] ࠉࠋࠃ	ࠉࠕࠉࠋࠃ	ࠉࠉࠋࠃ
3. f.	ࠕࠋࠃ	ࠕࠕࠉࠋࠃ	ࠕࠉࠋࠃ
2. m.	ࠕࠋࠃ	ࠕࠕࠉࠋࠃ	ࠕࠉࠋࠃ
2. f.	ࠕࠋࠃࠉ	ࠕࠕࠉࠋࠃࠉ	ࠕࠉࠋࠃࠉ
1. c.	ࠀࠋࠃ	ࠀࠕࠉࠋࠃ	ࠀࠉࠋࠃ
Plur. 3. m.	ࠉࠋࠃࠅࠍ	ࠉࠕࠉࠋࠃࠅࠍ	ࠉࠉࠋࠃࠅࠍ
3. f.	ࠉࠋࠃࠍ	ࠉࠕࠉࠋࠃࠍ	ࠉࠉࠋࠃࠍ
2. m.	ࠕࠋࠃࠅࠍ	ࠕࠕࠉࠋࠃࠅࠍ	ࠕࠉࠋࠃࠅࠍ
2. f.	ࠕࠋࠃࠍ	ࠕࠕࠉࠋࠃࠍ	ࠕࠉࠋࠃࠍ
1. c.	ࠍࠋࠃ	ࠍࠕࠉࠋࠃ	ࠍࠉࠋࠃ
Part. act. m.	[1] ࠉࠋࠃ		ࠌࠉࠋࠃ
f.	ࠉࠋࠃࠄ		ࠌࠉࠋࠃࠄ
Part. P. m.	ࠉࠋࠉࠃ	ࠌࠕࠉࠋࠃ	ࠌࠉࠋࠃ
f.	ࠉࠋࠉࠃࠄ	ࠌࠕࠉࠋࠃࠄ	ࠌࠉࠋࠃࠄ

(Ethpaal.)	Aphel.	Ettaphal.
ࠀࠕࠉࠋࠊ	ࠀࠅࠋࠊ [3] (ࠀࠉࠃࠏ)	ࠀࠕࠅࠋࠊ [3] (ࠀࠕࠉࠃࠏ)
ࠀࠕࠉࠋࠊࠕ	ࠀࠅࠋࠊࠕ	ࠀࠕࠅࠋࠊࠕ
ࠀࠕࠉࠋࠊࠕ	ࠀࠅࠋࠊࠕ	ࠀࠕࠅࠋࠊࠕ
ࠀࠕࠉࠋࠊࠕࠉ	ࠀࠅࠋࠊࠕࠉ	ࠀࠕࠅࠋࠊࠕࠉ
ࠀࠕࠉࠋࠊࠕ	ࠀࠅࠋࠊࠕ	ࠀࠕࠅࠋࠊࠕ
ࠀࠕࠉࠋࠊࠅ	ࠀࠅࠋࠊࠅ	ࠀࠕࠅࠋࠊࠅ
ࠀࠕࠉࠋࠊࠉ	ࠀࠅࠋࠊࠉ	ࠀࠕࠅࠋࠊࠉ
ࠀࠕࠉࠋࠊࠕࠅࠍ	ࠀࠅࠋࠊࠕࠅࠍ	ࠀࠕࠅࠋࠊࠕࠅࠍ
ࠀࠕࠉࠋࠊࠕࠉࠍ	ࠀࠅࠋࠊࠕࠉࠍ	ࠀࠕࠅࠋࠊࠕࠉࠍ
ࠀࠕࠉࠋࠊࠍࠍ	ࠀࠅࠋࠊࠍࠍ	ࠀࠕࠅࠋࠊࠍࠍ
ࠀࠕࠉࠋࠊࠄ	ࠌࠅࠋࠊࠕࠄ	ࠌࠕࠅࠋࠊࠕࠄ
ࠀࠕࠉࠋࠊ	ࠀࠅࠋࠊ (ࠀࠉࠃࠏ)	ࠀࠕࠅࠋࠊ (ࠀࠕࠉࠃࠏ)
ࠀࠕࠉࠋࠊࠉ	ࠀࠅࠋࠊࠉ	ࠀࠕࠅࠋࠊࠉ
ࠀࠕࠉࠋࠊࠅ	ࠀࠅࠋࠊࠅ	ࠀࠕࠅࠋࠊࠅ
ࠀࠕࠉࠋࠊࠍࠄ	ࠀࠅࠋࠊࠍࠄ	ࠀࠕࠅࠋࠊࠍࠄ
ࠉࠕࠉࠋࠊ	ࠉࠅࠋࠊ (ࠉࠉࠃࠏ)	ࠉࠕࠅࠋࠊ (ࠉࠕࠉࠃࠏ)
ࠕࠕࠉࠋࠊ	ࠕࠅࠋࠊ	ࠕࠕࠅࠋࠊ
ࠕࠕࠉࠋࠊ	ࠕࠅࠋࠊ	ࠕࠕࠅࠋࠊ
ࠕࠕࠉࠋࠊࠉ	ࠕࠅࠋࠊࠉ	ࠕࠕࠅࠋࠊࠉ
ࠀࠕࠉࠋࠊ	ࠀࠅࠋࠊ	ࠀࠕࠅࠋࠊ
ࠉࠕࠉࠋࠊࠅࠍ	ࠉࠅࠋࠊࠅࠍ	ࠉࠕࠅࠋࠊࠅࠍ
ࠉࠕࠉࠋࠊࠍ	ࠉࠅࠋࠊࠍ	ࠉࠕࠅࠋࠊࠍ
ࠕࠕࠉࠋࠊࠅࠍ	ࠕࠅࠋࠊࠅࠍ	ࠕࠕࠅࠋࠊࠅࠍ
ࠕࠕࠉࠋࠊࠍ	ࠕࠅࠋࠊࠍ	ࠕࠕࠅࠋࠊࠍ
ࠍࠕࠉࠋࠊ	ࠍࠅࠋࠊ	ࠍࠕࠅࠋࠊ
	ࠌࠅࠋࠊ (ࠌࠉࠃࠏ)	
	ࠌࠅࠋࠊࠄ	
ࠌࠕࠉࠋࠊ	ࠌࠅࠋࠊ	ࠌࠕࠅࠋࠊ (ࠌࠕࠉࠃࠏ)
ࠌࠕࠉࠋࠊࠄ	ࠌࠅࠋࠊࠄ	ࠌࠕࠅࠋࠊࠄ

Verba mediae radicalis

Praet.	Peal.	Ethpeel.	Pael.
Sing. 3. m.	ࠒࠏࠌ · ࠒࠌ [1]	ࠀࠕࠏࠉࠓ [2]	ࠒࠉࠌ · [3] ࠓࠅࠌࠌ
3. f.	ࠒࠏࠌࠕ · ࠒࠌࠕ	ࠀࠕࠏࠉࠓࠕ	ࠒࠉࠌࠕ
2. m.	ࠒࠏࠌࠕ	ࠀࠕࠏࠉࠓࠕ	ࠒࠉࠌࠕ
2. f.	ࠒࠏࠌࠕࠉ	ࠀࠕࠏࠉࠓࠕࠉ	ࠒࠉࠌࠕࠉ
1. c.	ࠒࠏࠌࠕ	ࠀࠕࠏࠉࠓࠕ	ࠒࠉࠌࠕ
Plur. 3. m.	ࠒࠏࠌࠅ	ࠀࠕࠏࠉࠓࠅ	ࠒࠉࠌࠅ
3. f.	ࠒࠏࠌࠉ	ࠀࠕࠏࠉࠓࠉ	ࠒࠉࠌࠉ
2. m.	ࠒࠏࠌࠕࠅࠍ	ࠀࠕࠏࠉࠓࠕࠅࠍ	ࠒࠉࠌࠕࠅࠍ
2. f.	ࠒࠏࠌࠕࠉࠍ	ࠀࠕࠏࠉࠓࠕࠉࠍ	ࠒࠉࠌࠕࠉࠍ
1. c.	ࠒࠏࠌࠍࠍ	ࠀࠕࠏࠉࠓࠍࠍ	ࠒࠉࠌࠍࠍ
Infinit.	ࠌࠒࠅࠌ · ࠌࠉࠏࠃ [1]	ࠀࠕࠏࠉࠓࠄ	ࠌࠒࠉࠌࠄ · ࠌࠓࠅࠌࠌࠄ
Imp. 2. m.	ࠒࠅࠌ · ࠒࠌ [1]	ࠀࠕࠏࠉࠓ	ࠒࠉࠌ · ࠓࠅࠌࠌ
2. f.	ࠒࠅࠌࠉ	ࠀࠕࠏࠉࠓࠉ	ࠒࠉࠌࠉ
Plur. 2. m.	ࠒࠅࠌࠅ	ࠀࠕࠏࠉࠓࠅ	ࠒࠉࠌࠅ
2. f.	ࠒࠅࠌࠍࠄ	ࠀࠕࠏࠉࠓࠍࠄ	ࠒࠉࠌࠍࠄ
Futur. Sing. 3. m.	ࠉࠒࠅࠌ · ࠉࠉࠏࠃ [1]	ࠉࠕࠏࠉࠓ	ࠉࠒࠉࠌ · ࠉࠓࠅࠌࠌ
3. f.	ࠕࠒࠅࠌ	ࠕࠕࠏࠉࠓ	ࠕࠒࠉࠌ
2. m.	ࠕࠒࠅࠌ	ࠕࠕࠏࠉࠓ	ࠕࠒࠉࠌ
2. f.	ࠕࠒࠅࠌࠉ	ࠕࠕࠏࠉࠓࠉ	ࠕࠒࠉࠌࠉ
1. c.	ࠀࠒࠅࠌ	ࠀࠕࠏࠉࠓ	ࠀࠒࠉࠌ
Plur. 3. m.	ࠉࠒࠅࠌࠅࠍ	ࠉࠕࠏࠉࠓࠅࠍ	ࠉࠒࠉࠌࠅࠍ
3. f.	ࠉࠒࠅࠌࠍ	ࠉࠕࠏࠉࠓࠍ	ࠉࠒࠉࠌࠍ
2. m.	ࠕࠒࠅࠌࠅࠍ	ࠕࠕࠏࠉࠓࠅࠍ	ࠕࠒࠉࠌࠅࠍ
2. f.	ࠕࠒࠅࠌࠍ	ࠕࠕࠏࠉࠓࠍ	ࠕࠒࠉࠌࠍ
1. c.	ࠍࠒࠅࠌ	ࠍࠕࠏࠉࠓ	ࠍࠒࠉࠌ
Prt. act. m.	ࠒࠏࠌ · ࠃࠀࠓ [1]		ࠌࠒࠉࠌ · ࠌࠓࠅࠌࠌ
f.	(ࠒࠏࠌࠄ)		ࠌࠒࠉࠌࠄ
Part. P. m.	ࠒࠉࠌ	ࠌࠕࠏࠉࠓ	ࠌࠒࠉࠌ
f.	ࠒࠉࠌࠄ	ࠌࠕࠏࠉࠓࠄ	ࠌࠒࠉࠌࠄ

ࠅ et ࠉ (ࠏࠅ – ࠏࠉ §. 29. p. 64 – 68.)

Ethpaal.	Aphel.	Ettaphal.
ࠀࠕࠇࠉࠁ[3] · ࠀࠕࠁࠅࠍࠍ	ࠀࠒࠉࠌ[2]	ࠀࠕࠒࠉࠌ[2] · ࠀࠕࠒࠌ
ࠀࠕࠇࠉࠁࠕ	ࠀࠒࠉࠌࠕ	ࠀࠕࠒࠉࠌࠕ
ࠀࠕࠇࠉࠁࠕ	ࠀࠒࠉࠌࠕ	ࠀࠕࠒࠉࠌࠕ
ࠀࠕࠇࠉࠁࠕࠉ	ࠀࠒࠉࠌࠕࠉ	ࠀࠕࠒࠉࠌࠕࠉ
ࠀࠕࠇࠉࠁࠕ	ࠀࠒࠉࠌࠕ	ࠀࠕࠒࠉࠌࠕ
ࠀࠕࠇࠉࠁࠅ	ࠀࠒࠉࠌࠅ	ࠀࠕࠒࠉࠌࠅ
ࠀࠕࠇࠉࠁࠉ	ࠀࠒࠉࠌࠉ	ࠀࠕࠒࠉࠌࠉ
ࠀࠕࠇࠉࠁࠕࠅࠍ	ࠀࠒࠉࠌࠕࠅࠍ	ࠀࠕࠒࠉࠌࠕࠅࠍ
ࠀࠕࠇࠉࠁࠕࠉࠍ	ࠀࠒࠉࠌࠕࠉࠍ	ࠀࠕࠒࠉࠌࠕࠉࠍ
ࠀࠕࠇࠉࠁࠍࠍ	ࠀࠒࠉࠌࠍࠍ	ࠀࠕࠒࠉࠌࠍࠍ
ࠀࠕࠇࠉࠁࠄ	ࠌࠒࠉࠌࠄ · ࠌࠒࠌࠄ	ࠌࠕࠒࠉࠌࠄ · ࠌࠕࠒࠌࠄ
ࠀࠕࠇࠉࠁ · ࠀࠕࠁࠅࠍࠍ	ࠀࠒࠉࠌ	ࠀࠕࠒࠉࠌ · ࠀࠕࠒࠌ
ࠀࠕࠇࠉࠁࠉ	ࠀࠒࠉࠌࠉ	ࠀࠕࠒࠉࠌࠉ
ࠀࠕࠇࠉࠁࠅ	ࠀࠒࠉࠌࠅ	ࠀࠕࠒࠉࠌࠅ
ࠀࠕࠇࠉࠁࠍࠄ	ࠀࠒࠉࠌࠍࠄ	ࠀࠕࠒࠉࠌࠍࠄ
ࠉࠕࠇࠉࠁ · ࠉࠕࠁࠅࠍࠍ	ࠉࠒࠉࠌ	ࠉࠕࠒࠉࠌ · ࠉࠕࠒࠌ
ࠕࠕࠇࠉࠁ	ࠕࠒࠉࠌ	ࠕࠕࠒࠉࠌ
ࠕࠕࠇࠉࠁ	ࠕࠒࠉࠌ	ࠕࠕࠒࠉࠌ
ࠕࠕࠇࠉࠁࠉ	ࠕࠒࠉࠌࠉ	ࠕࠕࠒࠉࠌࠉ
ࠀࠕࠇࠉࠁ	ࠀࠒࠉࠌ	ࠀࠕࠒࠉࠌ
ࠉࠕࠇࠉࠁࠅࠍ	ࠉࠒࠉࠌࠅࠍ	ࠉࠕࠒࠉࠌࠅࠍ
ࠉࠕࠇࠉࠁࠍ	ࠉࠒࠉࠌࠍ	ࠉࠕࠒࠉࠌࠍ
ࠕࠕࠇࠉࠁࠅࠍ	ࠕࠒࠉࠌࠅࠍ	ࠕࠕࠒࠉࠌࠅࠍ
ࠕࠕࠇࠉࠁࠍ	ࠕࠒࠉࠌࠍ	ࠕࠕࠒࠉࠌࠍ
ࠍࠕࠇࠉࠁ	ࠍࠒࠉࠌ	ࠍࠕࠒࠉࠌ
	ࠌࠒࠉࠌ	
	ࠌࠒࠉࠌࠄ	
ࠌࠕࠇࠉࠁ · ࠌࠕࠁࠅࠍࠍ	ࠌࠒࠌ	ࠌࠕࠒࠉࠌ · ࠌࠕࠒࠌ
ࠌࠕࠇࠉࠁࠄ	ࠌࠒࠌࠄ	ࠌࠕࠒࠉࠌࠄ

Verba mediae radicalis

Praet.	Peal.	(Ethpeel.)	Pael.
Sing. 3. m.	ࠏࠋ · ࠏࠀࠋ [1]	ࠀࠕࠆࠊࠊ	ࠌࠋࠋ [2]
3. f.	ࠏࠋࠕ · ࠏࠀࠋࠕ	ࠀࠕࠆࠊࠊࠕ	ࠌࠋࠋࠕ
2. m.	ࠏࠋࠕ	ࠀࠕࠆࠊࠊࠕ	ࠌࠋࠋࠕ
2. f.	ࠏࠋࠕࠉ	ࠀࠕࠆࠊࠊࠕࠉ	ࠌࠋࠋࠕࠉ
1. c.	ࠏࠋࠕ	ࠀࠕࠆࠊࠊࠕ	ࠌࠋࠋࠕ
Plur. 3. m.	ࠏࠋࠅ	ࠀࠕࠆࠊࠊࠅ	ࠌࠋࠋࠅ
3. f.	ࠏࠋࠉ	ࠀࠕࠆࠊࠊࠉ	ࠌࠋࠋࠉ
2. m.	ࠏࠋࠕࠅࠍ	ࠀࠕࠆࠊࠊࠕࠅࠍ	ࠌࠋࠋࠕࠅࠍ
2. f.	ࠏࠋࠕࠉࠍ	ࠀࠕࠆࠊࠊࠕࠉࠍ	ࠌࠋࠋࠕࠉࠍ
1. c.	ࠏࠋࠍࠍ	ࠀࠕࠆࠊࠊࠍࠍ	ࠌࠋࠋࠍࠍ
Infinit.	ࠌࠉࠏࠋ · ࠌࠏࠅࠋ [1]	ࠀࠕࠆࠊࠊࠄ	ࠌࠌࠋࠋࠄ
Imp. 2. m.	ࠏࠋ [1]	ࠀࠕࠆࠊࠊ	ࠌࠋࠋ
2. f.	ࠏࠋࠉ	ࠀࠕࠆࠊࠊࠉ	ࠌࠋࠋࠉ
Plur. 2. m	ࠏࠋࠅ	ࠀࠕࠆࠊࠊࠅ	ࠌࠋࠋࠅ
2. f	ࠏࠋࠍࠍࠄ	ࠀࠕࠆࠊࠊࠍࠍࠄ	ࠌࠋࠋࠍࠍࠄ
Futur. Sing. 3. m.	ࠉࠉࠏࠋ [1]	ࠉࠕࠆࠊࠊ	ࠉࠌࠋࠋ
3. f.	ࠕࠉࠏࠋ	ࠕࠕࠆࠊࠊ	ࠕࠌࠋࠋ
2. m.	ࠕࠉࠏࠋ	ࠕࠕࠆࠊࠊ	ࠕࠌࠋࠋ
2. f.	ࠕࠉࠏࠋࠉ	ࠕࠕࠆࠊࠊࠉ	ࠕࠌࠋࠋࠉ
1. c.	ࠀࠉࠏࠋ	ࠀࠕࠆࠊࠊ	ࠀࠌࠋࠋ
Plur. 3. m.	ࠉࠉࠏࠋࠅࠍ	ࠉࠕࠆࠊࠊࠅࠍ	ࠉࠌࠋࠋࠅࠍ
3. f.	ࠉࠉࠏࠋࠍ	ࠉࠕࠆࠊࠊࠍ	ࠉࠌࠋࠋࠍ
2. m.	ࠕࠉࠏࠋࠅࠍ	ࠕࠕࠆࠊࠊࠅࠍ	ࠕࠌࠋࠋࠅࠍ
2. f.	ࠕࠉࠏࠋࠍ	ࠕࠕࠆࠊࠊࠍ	ࠕࠌࠋࠋࠍ
1. c.	ࠍࠉࠏࠋ	ࠍࠕࠆࠊࠊ	ࠍࠌࠋࠋ
Part. act. m.	ࠏࠋࠋ · (ࠏࠋ) ࠏࠋࠅࠋ [2]		ࠌࠌࠋࠋ
f.	ࠏࠋࠋࠄ		ࠌࠌࠋࠋࠄ
Part. P. m.	ࠒࠑࠉࠑ [2]	ࠌࠕࠆࠊࠊ	ࠌࠌࠋࠋ
f.	ࠒࠑࠉࠑࠄ	ࠌࠕࠆࠊࠊࠄ	ࠌࠌࠋࠋࠄ

geminatae (∇∇ §. 30. p. 68 – 70.)

Ethpaal.	Aphel.	Ettaphal.
ࠀࠕࠊࠋࠋ [2]	ࠀࠎࠒ · ࠀࠏࠀࠋ [1]	ࠀࠕࠎࠒ [1]
ࠀࠕࠊࠋࠋࠕ	ࠀࠎࠒࠕ	ࠀࠕࠎࠒࠕ
ࠀࠕࠊࠋࠋࠕ	ࠀࠎࠒࠕ	ࠀࠕࠎࠒࠕ
ࠀࠕࠊࠋࠋࠕࠉ	ࠀࠎࠒࠕࠉ	ࠀࠕࠎࠒࠕࠉ
ࠀࠕࠊࠋࠋࠕ	ࠀࠎࠒࠕ	ࠀࠕࠎࠒࠕ
ࠀࠕࠊࠋࠋࠅ	ࠀࠎࠒࠅ	ࠀࠕࠎࠒࠅ
ࠀࠕࠊࠋࠋࠉ	ࠀࠎࠒࠉ	ࠀࠕࠎࠒࠉ
ࠀࠕࠊࠋࠋࠕࠅࠍ	ࠀࠎࠒࠕࠅࠍ	ࠀࠕࠎࠒࠕࠅࠍ
ࠀࠕࠊࠋࠋࠕࠉࠍ	ࠀࠎࠒࠕࠉࠍ	ࠀࠕࠎࠒࠕࠉࠍ
ࠀࠕࠊࠋࠋࠍࠍ	ࠀࠎࠒࠍࠍ	ࠀࠕࠎࠒࠍࠍ
ࠀࠕࠊࠋࠋࠄ	ࠌࠎࠒࠄ · ࠌࠏࠀࠋࠄ	ࠌࠕࠎࠒࠄ
ࠀࠕࠊࠋࠋ	ࠀࠎࠒ · ࠀࠏࠀࠋ	ࠀࠕࠎࠒ
ࠀࠕࠊࠋࠋࠉ	ࠀࠎࠒࠉ	ࠀࠕࠎࠒࠉ
ࠀࠕࠊࠋࠋࠅ	ࠀࠎࠒࠅ	ࠀࠕࠎࠒࠅ
ࠀࠕࠊࠋࠋࠍࠄ	ࠀࠎࠒࠍࠄ	ࠀࠕࠎࠒࠍࠄ
ࠉࠕࠊࠋࠋ	ࠉࠎࠒ · ࠉࠏࠀࠋ	ࠉࠕࠎࠒ
ࠕࠕࠊࠋࠋ	ࠕࠎࠒ	ࠕࠕࠎࠒ
ࠕࠕࠊࠋࠋ	ࠕࠎࠒ	ࠕࠕࠎࠒ
ࠕࠕࠊࠋࠋࠉ	ࠕࠎࠒࠉ	ࠕࠕࠎࠒࠉ
ࠀࠕࠊࠋࠋ	ࠀࠎࠒ	ࠀࠕࠎࠒ
ࠉࠕࠊࠋࠋࠅࠍ	ࠉࠎࠒࠅࠍ	ࠉࠕࠎࠒࠅࠍ
ࠉࠕࠊࠋࠋࠍ	ࠉࠎࠒࠍ	ࠉࠕࠎࠒࠍ
ࠕࠕࠊࠋࠋࠅࠍ	ࠕࠎࠒࠅࠍ	ࠕࠕࠎࠒࠅࠍ
ࠕࠕࠊࠋࠋࠍ	ࠕࠎࠒࠍ	ࠕࠕࠎࠒࠍ
ࠍࠕࠊࠋࠋ	ࠍࠎࠒ	ࠍࠕࠎࠒ
	ࠌࠎࠒ · ࠌࠏࠀࠋ	
	ࠌࠎࠒࠄ	
ࠌࠕࠊࠋࠋ	ࠌࠎࠒ	ࠌࠕࠎࠒ
ࠌࠕࠊࠋࠋࠄ	ࠌࠎࠒࠄ	ࠌࠕࠎࠒࠄ

Verba quiescentia tertiae radica-

Praet.	Peal.	Ethpeel.	Pael.
Sing. 3. m.	ࠁࠋࠄ · ࠀࠕࠀ	ࠀࠕࠁࠋࠉ	ࠁࠅࠉ (ࠄࠃࠉ)
3. f.	ࠁࠋࠕ · ࠀࠕࠕ [2]	ࠀࠕࠁࠋࠉࠕ [3a]	ࠁࠅࠉࠕ [3a]
2. m.	ࠁࠋࠉࠕ · ࠀࠕࠉࠕ [3b]	ࠀࠕࠁࠋࠉࠕ [3b]	ࠁࠅࠉࠕ [3b]
2. f.	ࠁࠋࠉࠕࠉ	ࠀࠕࠁࠋࠉࠕࠉ	ࠁࠅࠉࠕࠉ
1. c.	ࠁࠋࠉࠕ	ࠀࠕࠁࠋࠉࠕ	ࠁࠅࠉࠕ
Plur. 3. m.	ࠁࠋࠅ [2]	ࠀࠕࠁࠋࠅ [2]	ࠁࠅࠅ [2]
3. f.	ࠁࠋࠉ [2]	ࠀࠕࠁࠋࠉ [2] (ࠉࠀࠄ)	ࠁࠅࠉ [2] (ࠉࠀࠄ)
2. m.	ࠁࠋࠉࠕࠅࠍ [3b]	ࠀࠕࠁࠋࠉࠕࠅࠍ [3b]	ࠁࠅࠉࠕࠅࠍ [3b]
2. f.	ࠁࠋࠉࠕࠉࠍ	ࠀࠕࠁࠋࠉࠕࠉࠍ	ࠁࠅࠉࠕࠉࠍ
1. c.	ࠁࠋࠉࠍࠍ	ࠀࠕࠁࠋࠉࠍࠍ	ࠁࠅࠉࠍࠍ
Infinit.	ࠌࠁࠋࠉ	ࠌࠕࠁࠋࠀࠄ	ࠌࠁࠅࠀࠄ
Imp. 2. m.	ࠁࠋࠉ	ࠀࠕࠁࠋࠉ	ࠁࠅࠉ
2. f.	ࠁࠋࠉ	ࠀࠕࠁࠋࠉ (ࠋࠄ)	ࠁࠅࠉ [2]
Plur. 2. m.	ࠁࠋࠅ [2]	ࠀࠕࠁࠋࠅ [2]	ࠁࠅࠅ [2]
2. f.	ࠁࠋࠍࠄ · ࠁࠋࠉࠉࠍ [3a]	ࠀࠕࠁࠋࠍࠄ, ࠉࠉࠍ [3a]	ࠁࠅࠍࠄ, ࠉࠉࠍ [3a]
Futur. Sing. 3. m.	ࠉࠁࠋࠉ	ࠉࠕࠁࠋࠉ	ࠉࠁࠅࠉ
3. f.	ࠕࠁࠋࠉ	ࠕࠕࠁࠋࠉ	ࠕࠁࠅࠉ
2. m.	ࠕࠁࠋࠉ	ࠕࠕࠁࠋࠉ	ࠕࠁࠅࠉ
2. f.	(ࠕࠁࠋࠉࠍ)	(ࠕࠕࠁࠋࠉࠍ)	(ࠕࠁࠅࠉࠍ)
1. c.	ࠀࠁࠋࠉ	ࠀࠕࠁࠋࠉ	ࠀࠁࠅࠉ
Plur. 3. m.	ࠉࠁࠋࠅࠍ [2]	ࠉࠕࠁࠋࠅࠍ [2]	ࠉࠁࠅࠅࠍ [2]
3. f.	ࠉࠁࠋࠉࠍ [3a]	ࠉࠕࠁࠋࠉࠍ [3a]	ࠉࠁࠅࠉࠍ [3a]
2. m.	ࠕࠁࠋࠅࠍ [2]	ࠕࠕࠁࠋࠅࠍ [2]	ࠕࠁࠅࠅࠍ [2]
2. f.	ࠕࠁࠋࠉࠍ [3a]	ࠕࠕࠁࠋࠉࠍ [3a]	ࠕࠁࠅࠉࠍ [3a]
1. c.	ࠍࠁࠋࠉ	ࠍࠕࠁࠋࠉ	ࠍࠁࠅࠉ
Prt. act. m.	ࠁࠋࠉ		ࠌࠁࠅࠉ
f.	ࠁࠋࠉࠄ [3a]		ࠌࠁࠅࠉࠄ [3a]
Part. P. m.	ࠁࠋࠉ	ࠌࠕࠁࠋࠉ	ࠌࠁࠅࠉ
f.	ࠁࠋࠉࠄ [3a]	ࠌࠕࠁࠋࠉࠄ [3a]	ࠌࠁࠅࠉࠄ [3a]

lis [illegible] aut [illegible] ([illegible] — [illegible] §. 31. p. 70—75.)

Ethpaal.	Aphel.	Ettaphal.
[illegible]	[illegible]	[illegible]
3a [illegible]	3a [illegible]	3a [illegible]
3b [illegible]	3b [illegible]	3b [illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
2 [illegible]	2 [illegible]	2 [illegible]
([illegible]) 2 [illegible]	([illegible]) 2 [illegible]	([illegible]) 2 [illegible]
3b [illegible]	3b [illegible]	3b [illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
([illegible]) [illegible]	2 [illegible]	([illegible]) [illegible]
2 [illegible]	2 [illegible]	2 [illegible]
3a [illegible], [illegible]	3a [illegible], [illegible]	3a [illegible], [illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
([illegible])	([illegible])	([illegible])
[illegible]	[illegible]	[illegible]
2 [illegible]	2 [illegible]	2 [illegible]
3a [illegible]	3a [illegible]	3a [illegible]
2 [illegible]	2 [illegible]	2 [illegible]
3a [illegible]	3a [illegible]	3a [illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	
	3a [illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]
3a [illegible]	3a [illegible]	3a [illegible]

I. Verbum regulare cum Suffixis

(§. 34. p. 79 — 87.)

Suffixa.	Sing. 1. c.	2. m.	2. f.	3. m.	3. f.	Plur. 1. c.	2. m.	3. m.
Peal Praet. 3. m. S.	(ࡍࡉ) ࡔࡁࡒࡉ	ࡔࡁࡒࡊ	ࡔࡁࡒࡊ	ࡔࡁࡒࡄ	ࡔࡁࡒࡄ	ࡔࡁࡒࡍ	—	ࡔࡁࡒࡅࡍ
3. f.	ࡔࡁࡒࡕࡍࡉ	ࡔࡁࡒࡕࡊ	ࡔࡁࡒࡕࡊ	ࡔࡁࡒࡕࡄ	ࡔࡁࡒࡕࡄ	ࡔࡁࡒࡕࡍ	—	ࡔࡁࡒࡕࡅࡍ
2. m.	ࡔࡁࡒࡕࡍࡉ	—	—	ࡔࡁࡒࡕࡄ	ࡔࡁࡒࡕࡄ	ࡔࡁࡒࡕࡍ	—	ࡔࡁࡒࡕࡅࡍ
1. c.	—	(ࡉࡊ) ࡔࡁࡒࡕࡊ	ࡔࡁࡒࡕࡊ	ࡔࡁࡒࡕࡄ	ࡔࡁࡒࡕࡄ	—	—	ࡔࡁࡒࡕࡅࡍ
Plur. 3. m.	ࡔࡁࡒࡅࡍࡉ	ࡔࡁࡒࡅࡊ	ࡔࡁࡒࡅࡊ	ࡔࡁࡒࡅࡄ	ࡔࡁࡒࡅࡄ	ࡔࡁࡒࡅࡍࡍ	—	ࡔࡁࡒࡅࡍࡅࡍ
2. m.	ࡔࡁࡒࡕࡅࡍࡉ	—	—	ࡔࡁࡒࡕࡅࡍࡄ	ࡔࡁࡒࡕࡅࡍࡄ	ࡔࡁࡒࡕࡅࡍࡍ	—	ࡔࡁࡒࡕࡅࡍࡅࡍ
1. c.	—	ࡔࡁࡒࡍࡍࡕࡊ	ࡔࡁࡒࡍࡍࡕࡊ	ࡔࡁࡒࡍࡍࡕࡄ	ࡔࡁࡒࡍࡍࡕࡄ	—	—	ࡔࡁࡒࡍࡍࡕࡅࡍ
Infinitivus Pe.	ࡌࡔࡁࡒࡉ ࡌࡔࡁࡒࡍࡉ	ࡌࡔࡁࡒࡊ ࡌࡔࡁࡒࡍࡊ	ࡌࡔࡁࡒࡊ ࡌࡔࡁࡒࡍࡊ	ࡌࡔࡁࡒࡄ ࡌࡔࡁࡒࡍࡄ	ࡌࡔࡁࡒࡄ ࡌࡔࡁࡒࡍࡄ	ࡌࡔࡁࡒࡍ ࡌࡔࡁࡒࡍࡍ	ࡌࡔࡁࡒࡊࡅࡍ	ࡌࡔࡁࡒࡅࡍ
Imperat. Sing. 2. m.	ࡔࡁࡒࡍࡉ	—	—	ࡔࡁࡒࡄ	ࡔࡁࡒࡄ	ࡔࡁࡒࡍࡍ	—	ࡔࡁࡒࡅࡍ
Plur. 2. m.	ࡔࡁࡒࡅࡍࡉ	—	—	ࡔࡁࡒࡅࡄ	ࡔࡁࡒࡅࡄ	ࡔࡁࡒࡅࡍࡍ	—	ࡔࡁࡒࡅࡍࡅࡍ
Futurum Sing. 3. m.	ࡉࡔࡁࡒࡍࡉ	ࡉࡔࡁࡒࡍࡊ	ࡉࡔࡁࡒࡍࡊ	ࡉࡔࡁࡒࡍࡄ	ࡉࡔࡁࡒࡍࡄ	ࡉࡔࡁࡒࡍࡍ	—	ࡉࡔࡁࡒࡍࡍࡅࡍ
Plur. 3. m.	ࡉࡔࡁࡒࡅࡍࡉ	ࡉࡔࡁࡒࡅࡍࡊ	ࡉࡔࡁࡒࡅࡍࡊ	ࡉࡔࡁࡒࡅࡍࡄ	ࡉࡔࡁࡒࡅࡍࡄ	ࡉࡔࡁࡒࡅࡍࡍ	—	ࡉࡔࡁࡒࡅࡍࡅࡍ

II. Verba ࠋࠀ et ࠋࠄ cum Suffixis.

(§. 35. p. 87 — 90.)

Suffixa.	Sing. 1. c.	2. m.	2. f.	3. m.	3. f.	Plur. 1. c.	2. m.	3. m.
Peal Praet. Sing. 3. m.	ࠁࠓࠀࠉ	ࠁࠓࠀࠊ	ࠁࠓࠀࠊ	ࠁࠓࠀࠄ	ࠁࠓࠀࠄ	ࠁࠓࠀࠍ	—	ࠁࠓࠀࠅࠍ
	ࠌࠍࠀࠕࠉ	ࠌࠍࠀࠕࠊ	ࠌࠍࠀࠕࠊ	ࠌࠍࠀࠕࠄ	ࠌࠍࠀࠕࠄ	ࠌࠍࠀࠕࠍ	—	ࠌࠍࠀࠕࠅࠍ
	ࠇࠆࠕࠉ	ࠇࠆࠕࠊ	ࠇࠆࠕࠊ	ࠇࠆࠕࠄ	ࠇࠆࠕࠄ	ࠇࠆࠕࠍ	—	ࠇࠆࠕࠅࠍ
Imperativus.	ࠇࠆࠉࠀࠍࠉ	—	—	ࠇࠆࠉࠀࠄ	ࠇࠆࠉࠀࠄ	ࠇࠆࠉࠀࠍ	—	ࠇࠆࠉࠀࠅࠍ
Futurum 3. Sing. m.	ࠉࠇࠆࠍࠉ	ࠉࠇࠆࠍࠊ	ࠉࠇࠆࠍࠊ	ࠉࠇࠆࠍࠄ	ࠉࠇࠆࠍࠄ	ࠉࠇࠆࠍࠍ	—	ࠉࠇࠆࠍࠅࠍ
	ࠉࠇࠆࠉࠍࠉ	ࠉࠇࠆࠉࠍࠊ	ࠉࠇࠆࠉࠍࠊ	ࠉࠇࠆࠉࠍࠄ	ࠉࠇࠆࠉࠍࠄ	ࠉࠇࠆࠉࠍࠍ	—	ࠉࠇࠆࠉࠍࠅࠍ
3. Pl. m.	ࠉࠇࠆࠅࠍࠉ	ࠉࠇࠆࠅࠍࠊ	ࠉࠇࠆࠅࠍࠊ	ࠉࠇࠆࠅࠍࠄ	ࠉࠇࠆࠅࠍࠄ	ࠉࠇࠆࠅࠍࠍ	—	ࠉࠇࠆࠅࠍࠅࠍ
Infinit. Pael.	ࠌࠇࠆࠀࠕࠉ	ࠌࠇࠆࠀࠕࠊ	ࠌࠇࠆࠀࠕࠊ	ࠌࠇࠆࠀࠕࠄ	ࠌࠇࠆࠀࠕࠄ	ࠌࠇࠆࠀࠕࠍ	ࠌࠇࠆࠀࠕࠊࠅࠍ	ࠌࠇࠆࠀࠕࠅࠍ

Nomina cum Suffixis

A. *Nomina masculina.*

Singularis.

	ࠋࠁࠅࠔ (*vestis.*)	ࠌࠋࠊ (*rex.*)	ࠓࠁࠉ (*puer.*)	ࠀࠁ (*pater.*)
Suff. Sg.				
1. c.	ࠋࠁࠅࠔࠉ	ࠌࠋࠊࠉ	ࠓࠁࠉࠉ	ࠀࠁࠉ (ࠀࠁࠄ)
2. m.	ࠋࠁࠅࠔࠊ	ࠌࠋࠊࠊ	ࠓࠁࠉࠊ	ࠀࠁࠉࠊ · ࠀࠁࠅࠊ
2. f.	ࠋࠁࠅࠔࠉࠊ	ࠌࠋࠊࠉࠊ	ࠓࠁࠉࠉࠊ	ࠀࠁࠉࠊ · ࠀࠁࠅࠊ
3. m.	ࠋࠁࠅࠔࠄ	ࠌࠋࠊࠄ	ࠓࠁࠉࠄ	ࠀࠁࠉࠅ · ࠀࠁࠅࠄ
3. f.	ࠋࠁࠅࠔࠄ	ࠌࠋࠊࠄ	ࠓࠁࠉࠄ	ࠀࠁࠉࠄ · ࠀࠁࠅࠀࠄ
Suff. Pl.				
1. c.	ࠋࠁࠅࠔࠍࠍ	ࠌࠋࠊࠍࠍ	ࠓࠁࠉࠍࠍ	ࠀࠁࠉࠍࠍ · ࠀࠁࠅࠍࠍ
2. m.	ࠋࠁࠅࠔࠊࠅࠍ	ࠌࠋࠊࠊࠅࠍ	ࠓࠁࠉࠊࠅࠍ	ࠀࠁࠉࠊࠅࠍ · ࠀࠁࠅࠊࠅࠍ
2. f.	ࠋࠁࠅࠔࠊࠉࠍ	ࠌࠋࠊࠊࠉࠍ	ࠓࠁࠉࠊࠉࠍ	ࠀࠁࠉࠊࠉࠍ · ࠀࠁࠅࠊࠉࠍ
3. m.	ࠋࠁࠅࠔࠄࠅࠍ ࠋࠁࠅࠔࠅࠍ	ࠌࠋࠊࠄࠅࠍ ࠌࠋࠊࠅࠍ	ࠓࠁࠉࠄࠅࠍ ࠓࠁࠉࠅࠍ	ࠀࠁࠉࠄࠅࠍ · ࠀࠁࠅࠄࠅࠍ ࠀࠁࠄࠅࠍ · ࠀࠁࠅࠄࠍ
3. f.	ࠋࠁࠅࠔࠄࠉࠍ ࠋࠁࠅࠔࠉࠍ	ࠌࠋࠊࠄࠉࠍ ࠌࠋࠊࠉࠍ	ࠓࠁࠉࠄࠉࠍ ࠓࠁࠉࠉࠍ	ࠀࠁࠉࠄࠉࠍ · ࠀࠁࠅࠄࠉࠍ

Pluralis.

	ࠋࠁࠅࠔࠉࠍ	ࠌࠋࠊࠉࠌ	ࠓࠁࠉࠌ	ࠀࠁࠄࠍ
Suff. Sg.				
1. c.	ࠋࠁࠅࠔࠉ	ࠌࠋࠊࠉ	ࠓࠁࠉ	ࠀࠁࠕࠉ · ࠀࠁࠄࠕࠉ
2. m.	ࠋࠁࠅࠔࠉࠊ	ࠌࠋࠊࠉࠊ	ࠓࠁࠉࠊ	ࠀࠁࠕࠉࠊ · ࠀࠁࠄࠕࠊ
2. f.	ࠋࠁࠅࠔࠉࠊ	ࠌࠋࠊࠉࠊ	ࠓࠁࠉࠊ	ࠀࠁࠕࠉࠊ · ࠀࠁࠄࠕࠉࠊ
3. m	ࠋࠁࠅࠔࠉࠅ	ࠌࠋࠊࠉࠅ	ࠓࠁࠉࠅ	ࠀࠁࠕࠄ · ࠀࠁࠄࠕࠄ
3. f.	ࠋࠁࠅࠔࠉࠄ	ࠌࠋࠊࠉࠄ	ࠓࠁࠉࠄ	ࠀࠁࠕࠄ · ࠀࠁࠄࠕࠄ
Suff. Pl.				
1. c.	ࠋࠁࠅࠔࠉࠍࠍ	ࠌࠋࠊࠉࠍࠍ	ࠓࠁࠉࠍࠍ	ࠀࠁࠄࠕࠍ, ࠍࠍ
2. m.	ࠋࠁࠅࠔࠉࠊࠅࠍ	ࠌࠋࠊࠉࠊࠅࠍ	ࠓࠁࠉࠊࠅࠍ	ࠀࠁࠄࠕࠊࠅࠍ
2. f.	ࠋࠁࠅࠔࠉࠊࠉࠍ	ࠌࠋࠊࠉࠊࠉࠍ	ࠓࠁࠉࠊࠉࠍ	ࠀࠁࠄࠕࠊࠉࠍ
3. m.	ࠋࠁࠅࠔࠉࠄࠅࠍ ࠋࠁࠅࠔࠉࠅࠍ	ࠌࠋࠊࠉࠄࠅࠍ ࠌࠋࠊࠉࠅࠍ	ࠓࠁࠉࠄࠅࠍ ࠓࠁࠉࠅࠍ	ࠀࠁࠄࠕࠄࠅࠍ ࠀࠁࠄࠕࠅࠍ
3. f.	ࠋࠁࠅࠔࠉࠄࠉࠍ ࠋࠁࠅࠔࠉࠉࠍ	ࠌࠋࠊࠉࠄࠉࠍ ࠌࠋࠊࠉࠉࠍ	ࠓࠁࠉࠄࠉࠍ ࠓࠁࠉࠉࠍ	ࠀࠁࠄࠕࠄࠉࠍ ࠀࠁࠄࠕࠉࠍ

B. *Nomina feminina.*

Singularis.

ࡁࡕࡅࡋࡄ (*virgo.*)	ࡕࡊࡎࡉ (*vestis.*)	ࡁࡓࡕ (*filia.*)
ࡁࡕࡅࡋࡀࡉ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡉ	ࡁࡓࡀࡉ
ࡁࡕࡅࡋࡀࡊ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡊ	ࡁࡓࡀࡊ
ࡁࡕࡅࡋࡀࡉࡊ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡉࡊ	ࡁࡓࡀࡉࡊ
ࡁࡕࡅࡋࡀࡄ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡄ	ࡁࡓࡀࡄ
ࡁࡕࡅࡋࡀࡄ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡄ	ࡁࡓࡀࡄ

ࡁࡕࡅࡋࡀࡍ (ࡍࡍ)	ࡕࡊࡎࡉࡀࡍ	ࡁࡓࡀࡍ (ࡍࡍ)
ࡁࡕࡅࡋࡀࡊࡅࡍ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡊࡅࡍ	ࡁࡓࡀࡊࡅࡍ
ࡁࡕࡅࡋࡀࡊࡉࡍ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡊࡉࡍ	ࡁࡓࡀࡊࡉࡍ
(ࡁࡕࡅࡋࡀࡄࡅࡍ) ࡁࡕࡅࡋࡀࡅࡍ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡅࡍ	ࡁࡓࡀࡅࡍ
(ࡁࡕࡅࡋࡀࡄࡉࡍ) ࡁࡕࡅࡋࡀࡉࡍ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡉࡍ	ࡁࡓࡀࡉࡍ

Pluralis.

ࡁࡕࡅࡋࡀࡍ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡍ	ࡁࡓࡀࡍ · ࡁࡍࡀࡍ

ࡁࡕࡅࡋࡀࡕࡉ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡕࡉ	ࡁࡓࡀࡕࡉ · ࡁࡍࡕࡉ
ࡁࡕࡅࡋࡀࡕࡊ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡕࡊ	ࡁࡓࡀࡕࡊ · ࡁࡍࡕࡊ
ࡁࡕࡅࡋࡀࡕࡉࡊ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡕࡉࡊ	ࡁࡓࡀࡕࡉࡊ · ࡁࡍࡕࡉࡊ
ࡁࡕࡅࡋࡀࡕࡄ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡕࡄ	ࡁࡓࡀࡕࡄ · ࡁࡍࡕࡄ
ࡁࡕࡅࡋࡀࡕࡄ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡕࡄ	ࡁࡓࡀࡕࡄ · ࡁࡍࡕࡄ
ࡁࡕࡅࡋࡀࡕࡍ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡕࡍ	ࡁࡓࡀࡕࡍ · ࡁࡍࡕࡍࡍ
ࡁࡕࡅࡋࡀࡕࡊࡅࡍ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡕࡊࡅࡍ	ࡁࡓࡀࡕࡊࡅࡍ · ࡁࡍࡕࡊࡅࡍ
ࡁࡕࡅࡋࡀࡕࡊࡉࡍ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡕࡊࡉࡍ	ࡁࡓࡀࡕࡊࡉࡍ · ࡁࡍࡕࡊࡉࡍ
ࡁࡕࡅࡋࡀࡕࡅࡍ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡕࡅࡍ	ࡁࡓࡀࡕࡅࡍ · ࡁࡍࡕࡅࡍ
ࡁࡕࡅࡋࡀࡕࡉࡍ	ࡕࡊࡎࡉࡀࡕࡉࡍ	ࡁࡓࡀࡕࡉࡍ · ࡁࡍࡕࡉࡍ

Praepositiones cum Suffixis.

(§. 51. 3. p. 141 – 143.)

A. Cum Suffixis Singularibus.

	ࠋ	ࠁ (in).	ࠉࠕ	ࠏࠌ (cum).	ࠌࠍ (a, ab).
Suff Sing.					
1. c.	ࠋࠉ	ࠁࠉ	ࠉࠕࠉ	ࠏࠌࠉ	ࠌࠍࠉ
2. m.	ࠋࠊ	ࠁࠊ	ࠉࠕࠊ	ࠏࠌࠊ	ࠌࠍࠊ
2. f.	ࠋࠉࠊ	ࠁࠉࠊ	ࠉࠕࠉࠊ	ࠏࠌࠉࠊ	ࠌࠍࠉࠊ
3. m.	ࠋࠄ · ࠋࠅ	ࠁࠄ · ࠁࠅ	ࠉࠕࠄ · ࠉࠕࠅ	ࠏࠌࠄ · ࠏࠌࠅ	ࠌࠍࠄ
3. f.	ࠋࠄ	ࠁࠄ	ࠉࠕࠄ	ࠏࠌࠄ	ࠌࠍࠄ
Suff. Plur.					
1. c.	ࠋࠍࠍ	ࠁࠍࠍ	ࠉࠕࠍࠍ	ࠏࠌࠍࠍ	ࠌࠍࠍࠀࠍ · ࠌࠍࠀࠍ
2. m.	ࠋࠅࠊࠅࠍ	ࠁࠅࠊࠅࠍ	ࠉࠕࠊࠅࠍ	ࠏࠌࠅࠊࠅࠍ	ࠌࠍࠅࠊࠅࠍ
2. f.	ࠋࠅࠊࠉࠍ	ࠁࠅࠊࠉࠍ	ࠉࠕࠊࠉࠍ	ࠏࠌࠅࠊࠉࠍ	ࠌࠍࠅࠊࠉࠍ
3. m.	ࠋࠄࠅࠍ / ࠋࠅࠍ	ࠁࠄࠅࠍ / ࠁࠅࠍ	ࠉࠕࠄࠅࠍ / ࠉࠕࠅࠍ	ࠏࠌࠄࠅࠍ / ࠏࠌࠅࠍ	ࠌࠍࠄࠅࠍ / ࠌࠍࠄࠀࠅࠍ
3. f.	ࠋࠄࠉࠍ / (ࠋࠉࠍ)	ࠁࠄࠉࠍ / (ࠁࠉࠍ)	ࠉࠕࠄࠉࠍ / ࠉࠕࠉࠍ	ࠏࠌࠄࠉࠍ / ࠏࠌࠉࠍ	ࠌࠍࠄࠉࠍ / (ࠌࠍࠉࠍ)

B. Cum Suffixis Pluralibus.

	ࠀࠋ (ad).	ࠏࠋ (super).	ࠋࠒࠃࠌ (ante).
Suff Sing.			
1. c.	ࠀࠋࠉ	ࠏࠋࠅࠉ · ࠏࠋࠉ	ࠋࠒࠃࠌࠉ
2. m.	ࠀࠋࠉࠊ	ࠏࠋࠅࠉࠊ · ࠏࠋࠉࠊ	ࠋࠒࠃࠌࠉࠊ
2. f.	ࠀࠋࠉࠊ	ࠏࠋࠅࠉࠊ · ࠏࠋࠉࠊ	ࠋࠒࠃࠌࠉࠊ
3. m.	ࠀࠋࠉࠅ	ࠏࠋࠅࠉࠅ · ࠏࠋࠉࠅ	ࠋࠒࠃࠌࠉࠅ
3. f.	ࠀࠋࠉࠄ	ࠏࠋࠅࠉࠄ · ࠏࠋࠉࠄ	ࠋࠒࠃࠌࠉࠄ
Suff. Plur.			
1. c.	ࠀࠋࠉࠍࠍ	ࠏࠋࠅࠉࠍࠍ · ࠏࠋࠉࠍࠍ	ࠋࠒࠃࠌࠉࠍࠍ
2. m.	ࠀࠋࠉࠊࠅࠍ	ࠏࠋࠅࠉࠊࠅࠍ · ࠏࠋࠉࠊࠅࠍ	ࠋࠒࠃࠌࠉࠊࠅࠍ
2. f.	ࠀࠋࠉࠊࠉࠍ	ࠏࠋࠅࠉࠊࠉࠍ · ࠏࠋࠉࠊࠉࠍ	ࠋࠒࠃࠌࠉࠊࠉࠍ
3. m.	ࠀࠋࠉࠄࠅࠍ / ࠀࠋࠉࠅࠍ	ࠏࠋࠅࠉࠄࠅࠍ / ࠏࠋࠅࠉࠅࠍ · ࠏࠋࠉࠄࠅࠍ / ࠏࠋࠉࠅࠍ	ࠋࠒࠃࠌࠉࠄࠅࠍ / ࠋࠒࠃࠌࠉࠅࠍ
3. f.	ࠀࠋࠉࠄࠉࠍ / (ࠀࠋࠉࠉࠍ)	ࠏࠋࠅࠉࠄࠉࠍ / ࠏࠋࠅࠉࠉࠍ · ࠏࠋࠉࠄࠉࠍ / ࠏࠋࠉࠉࠍ	ࠋࠒࠃࠌࠉࠄࠉࠍ / ࠋࠒࠃࠌࠉࠉࠍ

I.

Index vocum Samaritanarum formae aut structurae singularitate insignium.

ࠐ

ࠒ

ࠓ

ࠔ

ࠕ

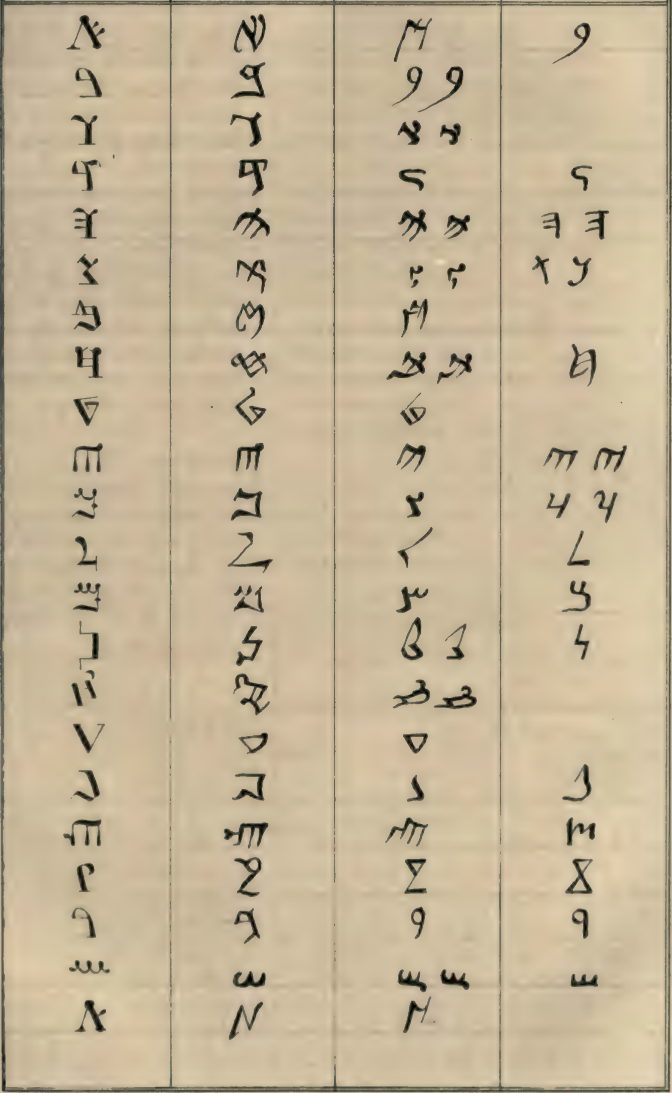
II.

Index rerum.

A

Z

Literae Samarit. vulgares.	*Literae Sam. in codd. bibl.*	*Literae Sam. in codicibus Gothanis.*	*Literae Phoeniciae similes.*



CHRESTOMATHIA
SAMARITANA

maximam Geneseos partem

et selecta

reliquorum Pentateuchi librorum capita complectens, notis criticis exegeticis illustrata

et

Glossario locupletata

a

Friderico Uhlemanno

Phil. Doct. AA. LL. M., S. S. Theol. Licent. in universitate Friderica Guilelma Berolinensi, Gymnasii, quod eodem ibi floret nomine, Professore, Societatis histor. theol. Lips. sodali ordinario.

Institutionum pars posterior.

Lipsiae

Sumtibus et Typis Caroli Tauchnitii.

1837.

Praefatio.

Cum antiquissimi linguae Samaritanae fontes in Bibliis Parisiensibus et Londinensibus asservati longe plerisque occlusi perpaucis tantum pateant, facile nobis persuasimus, haud ingratum, immo exoptatum fore linguarum orientalium cultoribus, si, quae illorum aliquatenus sufficerent locum et linguae ulterius excolendae aeque subvenirent ac ad cognitionem eius promovendam apta videri possent, selecta inde capita seorsim ederentur. Nam praeter Cellarii Celeberrimi Horas itidem inde depromtas at nostra aetate in rariorum librorum censum relatas et Gesenii Clarissimi Viri Carmina e codicibus Harleianis et Gothanis vulgata nulla omnino succurrunt subsidia, quibus discentium ingenium exerceri possit. Hinc a Christiano Tauchnitio liberali studiorum nostrorum fautore facile impetravimus, non ut plagulae tantum quaedam Institutionibus nostris adderentur, sed integer liber, quo vix nitidiorem ac tersiorem in hoc literarum genere habemus, Glossario adornatus subsequeretur. Quam igitur in utroque parando nobis scripserimus legem, paucis exponere aequum arbitrati, veniam simul nobis expetituri sumus lectorum, qui eo aequius voluntati nostrae indulgebunt, quo maioribus difficultatibus hanc quoque operam obnoxiam cognoverint. Ut enim taceamus, textum in Bibliis Londinensibus sexcentis locis mendose excusum emendatius a nobis exhibitum proponi, Castelli et Morini lexica bene multa reliquerunt aut vel obiter attigerunt, quae editori futuro molestiam facesserent, ita ut, qui iudicis partes susceperit, utriusque Viri scripta diligentius inspicere iubeatur, quo sibi persuadeat, in quantum nobis officio nostro rite functis eruditorum vituperium devitare contigerit.

Tantum vero abest, ut illorum de hac lingua meritis quicquam subducere audeamus, ut grato fateamur animo, si quid forte praestiterimus, haud exiguam laudis partem his ipsis deberi, qui viam munirent, in qua tutius incedere nobis liceret. Nec in criticis exegeticisque animadversionibus textui suppositis omnia proprio Marte explevimus, quin immo nomina utriusque huius Viri nec non Hottingeri, Wineri, de Sacyi et Gesenii suis locis laudata satis declarant, quid illorum ingenio debeatur, qui in locis difficillimis explicandis ante nos desudarent, quosque sequeremur duces, nisi nobismet ipsis subvenirent, de quibus ante aequos iudices erubescere haud cogeremur. Ceteroquin haudquaquam nos taeduisse antiquas consulere versiones, non est, quod magnopere extollamus, cum vix reperiatur, quin sciat, haud leves esse illas in re critica arbitras. Quo denique succurreremus discentium studio in rebus paullo difficilioribus expediendis, operae pretium fore duximus ad eas Institutionum relegare partes, quae de quaesita re agerent, ita tamen, ut haec subsidia paullatim eatenus decrescerent, qua praecepta linguae inter legendum penitius perspecta et confirmata esse confideremus, et si in lexidio cognatarum dialectorum voces ascriptae leguntur, id eo consilio factum esse benevolus lector persuasum sibi habeat, ut et enuntiandi ratio sublevaretur, et notio fide sua haud careret.

Scripsimus Berolini mense Aprili anni CIƆIƆCCCXXXVII.

Index locorum.

Genesis.

Selecta Pentateuchi capita.

G e n e s i s.

CAP. I.

Mundi rerumque creatio.

v. 1 – 31.

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]

a) §. 85. 1. b) §. 64. 1. c) §. 31. 1. Annot. (Imperat.). d) §. 48. B. e) §. 98. I. 4. a. f) §. 98. II. 2.

[illegible] 10
[illegible] g [illegible]
[illegible] 11
[illegible]
[illegible]
[illegible] 12
[illegible] h [illegible]
[illegible]
[illegible] 13
[illegible]
[illegible] i [illegible] 14
[illegible]
[illegible] k
[illegible] l [illegible]
[illegible] 15
[illegible]
[illegible] 16 m
[illegible]
[illegible]
[illegible] 17
[illegible]
[illegible] 18
[illegible]
[illegible] 19
[illegible]
[illegible] 20 n
[illegible]
[illegible] 21
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 22

g) §. 95. 1. h) §. 38. 2. B. i) §. 90. 3. k) §. 33. A. c. Annot. l) Append. p. 248. m) §. 89. A. 1. Annot. n) §. 72. I. 4.

ࠐࠅࠔࠅ · ࠅࠎࠂࠅ · ࠅࠌࠋࠅ · ࠉࠕ · ࠌࠉࠄ · ࠁࠉࠌࠉࠄ:
23 ࠅࠒࠌࠉࠄ ࠉࠎࠂࠉ · ࠁࠀࠓࠏࠄ: * ࠅࠄࠅࠄ · ࠓࠌࠔ ·
ࠅࠄࠅࠄ · ࠑࠐࠓ · ࠉࠅࠌࠄ · ࠇࠌࠉࠔࠄ:<—
24 ** ࠅࠀࠌࠓ · ࠀࠋࠄ · ࠀࠐࠒ · ࠀࠓࠏࠄ · ࠍࠐࠔ · ࠇࠉࠕࠄ ·
ࠋࠂࠍࠎࠄ · ࠁࠄࠌࠕࠄ · ࠅࠓࠌࠎ: ࠅࠏࠐࠉࠎࠕ · ࠀࠓࠏࠄ ·
25 ࠋࠂࠍࠎࠄ · ࠅࠄࠅࠄ · ࠊࠃࠍ: * ࠅࠏࠁࠃ · ࠀࠋࠄ · ࠉࠕ ·
ࠏࠐࠉࠎࠕ · ࠀࠓࠏࠄ · ࠋࠂࠍࠎࠄ · ࠅࠉࠕ · ࠁࠄࠌࠕࠄ ·
ࠋࠂࠍࠎࠄ: ࠅࠉࠕ · ࠊࠋ · ࠁࠏࠋࠐࠅࠔ · ࠀࠃࠌࠕࠄ ·
26 ࠋࠂࠍࠅࠎࠄ: ࠅࠏࠂࠋ · ࠀࠋࠄ · ࠄࠋࠀ · ࠈࠁ: * ࠅࠀࠌࠓ ·
ࠀࠋࠄ · ࠍࠏࠁࠃ ·[o] ࠀࠃࠌ ·[p] ࠁࠑࠅࠓࠕࠍ · ࠅࠎࠀࠔࠓࠉࠕࠍ ·
ࠅࠉࠔࠋࠈࠅࠍ · ࠁࠍࠅࠍࠉࠕ ·[q] ࠉࠌࠄ · ࠅࠁࠒࠌࠉ · ࠏࠋࠋࠄ ·
ࠅࠁࠁࠄࠌࠕࠄ · ࠁࠊࠋ · ࠀࠓࠏࠄ · ࠅࠁࠊࠋ · ࠓࠌࠎࠄ ·
27 ࠃࠓࠌࠎࠄ · ࠏࠋ · ࠀࠓࠏࠄ: * ࠅࠁࠓࠀ · ࠅࠊࠅࠍ ·[r] ࠀࠋࠄ ·
ࠉࠕ · ࠄࠀࠃࠌ · ࠁࠑࠅࠓࠕ · ࠁࠑࠅࠓࠕ ࠀࠋࠄ · ࠊࠅࠍ ·
28 ࠉࠕࠄ · ࠃࠊࠓ · ࠅࠀࠍࠒࠁࠄ · ࠊࠅࠍ · ࠉࠕࠅࠍ: * ࠅࠁࠓࠊ ·
ࠉࠕࠅࠍ · ࠀࠋࠄ · ࠅࠀࠌࠓ · ࠋࠅࠍ · ࠀࠋࠄ ࠐࠅࠔࠅ · ࠅࠎࠂࠅ ·
ࠅࠌࠋࠅ · ࠉࠕ · ࠀࠓࠏࠄ · ࠅࠏࠌࠓࠅ · ࠂࠋࠉࠄ ·[s]
ࠅࠀࠔࠋࠈࠅࠍ · ࠁࠍࠅࠍࠉࠕ · ࠉࠌࠄ · ࠅࠁࠒࠌࠉ · ࠇࠋࠋࠄ ·
ࠅࠁࠊࠋࠅࠋ · ࠏࠐࠉࠎࠄ · ࠃࠓࠌࠎࠕ · ࠏࠋ · ࠀࠓࠏࠄ:
29 * ࠅࠀࠌࠓ · ࠀࠋࠄ · ࠄࠀ · ࠉࠄࠁࠕ · ࠋࠊࠅࠍ · ࠉࠕ · ࠊࠋ ·
ࠏࠎࠁ · ࠌࠆࠃࠓࠏ · ࠆࠓࠅࠏ · ࠃࠏࠋ · ࠀࠐࠉ · ࠊࠋ · ࠀࠓࠏࠄ ·
ࠅࠉࠕ · ࠊࠋ · ࠏࠉࠋࠅࠍ · ࠃࠁࠄ · ࠐࠓࠉ · ࠏࠉࠋࠍ ·
ࠌࠆࠃࠓࠏ · ࠆࠓࠅࠏ · ࠋࠊࠅࠍ · ࠉࠄࠉ · ࠋࠌࠉࠊࠋࠄ:
30 * ࠅࠋࠊࠋ · ࠏࠐࠉࠎࠕ · ࠀࠓࠏࠄ · ࠅࠋࠊࠋ · ࠒࠌࠉ · ࠇࠋࠋࠄ ·
ࠅࠋࠊࠋ · ࠃࠓࠌࠎࠄ · ࠏࠋ · ࠀࠓࠏࠄ · ࠃࠁࠄ · ࠍࠐࠔ ·
ࠇࠉࠕࠄ · ࠉࠕ · ࠊࠋ · ࠎࠋࠉࠒ · ࠏࠎࠁ · ࠋࠌࠉࠊࠋࠄ ·
31 ࠅࠄࠅࠄ · ࠊࠃࠍ:< * ࠅࠏࠂࠋ · ࠀࠋࠄ · ࠉࠕ · ࠊࠋ · ࠃࠏࠁࠃ ·
ࠅࠄࠀ · ࠈࠁ · ࠔࠓࠉࠓ · ࠅࠄࠅࠄ · ࠓࠌࠔ · ࠅࠄࠅࠄ ·
ࠑࠐࠓ · ࠉࠅࠌࠄ · ࠔࠕࠉࠀࠄ:<—

---

o) §. 71. 3. p) §. 79. Annot. q) §. 43. II. D. Annot. r) Inseruit hoc verbum (§. 29. 1.) in textum suum, quo melius uti posset in sequentibus ࠁࠑࠅࠓࠕ · ࠀࠋࠄ *ad imaginem Dei*, cui hominem *aptaret* (cf. c. 9, 6.); hinc quoque omisit in statim praecedente ࠁࠑࠅࠓࠕ Suff., quod legitur in hebraico בְּצַלְמוֹ et his verbis velut per appositionem additis exprimitur. s) pro hebr. וְכִבְשֻׁהָ

CAP. II. Paradisus. — Arbor scientiae boni et mali. — Feminae creatio. 1–3. 8. 9. 16–25.

1 ** ࠅࠀࠕࠏࠎࠋࠅ · ࠔࠌࠉࠄ · ࠅࠀࠓࠏࠄ · ࠅࠊࠋ ·
2 ࠇࠅࠋࠒࠉࠅࠍ: [t] * ࠅࠊࠋࠋ · ࠀࠋࠄ · ࠁࠉࠅࠌࠄ · ࠕࠉࠕࠄ ·
ࠐࠋࠏࠍࠕࠄ · ࠃࠏࠁࠃ: [u] ࠅࠁࠈࠋ · ࠁࠉࠅࠌࠄ · ࠁࠉࠏࠄ ·
3 ࠌࠋࠅࠋ · ࠐࠋࠏࠍࠕࠄ · ࠃࠏࠁࠃ: * ࠅࠁࠓࠊ · ࠀࠋࠄ · ࠉࠕ ·
ࠉࠅࠌࠄ · ࠁࠉࠏࠄ · ࠅࠒࠃ · ࠉࠕࠄ · ࠄࠋࠀ · ࠁࠄ ·
ࠁࠈࠋ · ࠐࠎࠒ · ࠋࠊࠋࠅࠋ · ࠐࠋࠏࠍࠀࠄ · ࠃࠈࠋࠌࠎ · ࠀࠋࠄࠄ ·
ࠋࠌࠏࠁࠃ:<—
8 ** ࠅࠍࠉࠁ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠀࠋࠄ · ࠐࠓࠃࠉࠎ · ࠁࠏࠃࠍ ·
ࠌࠌࠃࠏࠍࠏ · ࠅࠅࠄ · ࠕࠌࠍ · ࠉࠕ · ࠄࠀࠃࠌ ·
9 ࠃࠌࠏࠁ: * ࠅࠀࠎࠒ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠀࠋࠄ · ࠌࠍ · ࠀࠃࠌࠕࠄ ·
ࠉࠕ · ࠊࠋ · ࠏࠉࠋࠍ · ࠏࠐࠋࠒ · ࠋࠌࠇࠆࠄ · ࠅࠈࠁ ·
ࠋࠌࠊࠋࠄ · ࠅࠏࠉࠋࠍ · ࠇࠉࠉࠄ · ࠁࠌࠉࠎ · ࠅࠍ ·
ࠐࠓࠃࠉࠎࠄ · ࠅࠏࠉࠋࠍ · ࠌࠃࠏࠕ · ࠈࠁ · ࠅࠁࠔ:
16 * ࠅࠐࠒࠃ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠀࠋࠄ · ࠏࠋ · [v] ࠄࠀࠃࠌ · ࠋࠌࠉࠌࠓ ·
17 ࠊࠋ · ࠏࠉࠋࠍ · ࠂࠍࠕࠄ · ࠀࠊࠋ · ࠕࠉࠊࠋ: * ࠅ ࠌࠍ:
ࠏࠉࠋࠍ · ࠃࠌࠇࠊࠌ · ࠈࠁ · ࠅࠁࠔ · ࠋࠀ · ࠕࠉࠊࠋ ·
ࠌࠍࠄ · [w] ࠄࠋࠀ · ࠁࠉࠅࠌ · ࠌࠉࠊࠋࠊ · ࠌࠍࠄ · ࠌࠅࠕ ·
ࠕࠌࠅࠕ:<— [x]
18 ** ࠅࠀࠌࠓ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠀࠋࠄ · ࠋࠉࠕ · ࠈࠁ · ࠌࠄࠉ · [y]
ࠀࠍࠄ · ࠋࠏࠅࠃࠄ: ࠀࠏࠁࠃ · ࠋࠄ · ࠎࠏࠃ · ࠊࠒࠁࠋࠄ: [z]
19 * ࠅࠉࠑࠓ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠀࠋࠄ · ࠏࠅࠁࠌ · ࠌࠍ · ࠀࠃࠌࠕࠄ ·
ࠉࠕ · ࠊࠋ · ࠏࠐࠉࠎࠕ · ࠁࠓࠄ · ࠅࠉࠕ · ࠊࠋ · ࠒࠌࠌ ·
ࠇࠋࠋࠄ · ࠅࠀࠍࠃࠄ · ࠋࠌࠃ · ࠄࠀࠃࠌ · ࠋࠌࠇࠉࠋ · ࠌࠄ ·
ࠌࠉࠏࠒ · ࠋࠄ · ࠅࠊࠋࠅࠋ · ࠃࠉࠒࠓࠉ · ࠋࠄ · ࠄࠀࠃࠌ ·
20 ࠍࠐ · ࠇࠉࠄ · ࠄࠅ · [a] ࠔࠄ: * ࠅࠒࠓࠀ · ࠄࠀࠃࠌ ·
ࠔࠄࠍ · [b] ࠋࠊࠋ · ࠁࠄࠌࠕࠄ · ࠅࠋࠐࠓࠇ · ࠔࠌࠉࠄ:
ࠅࠋࠊࠋ · ࠏࠐࠉࠎࠕ · ࠇࠒࠋࠄ: ࠅࠋࠀࠃࠌ · ࠋࠀ · ࠀࠒࠏ ·
ࠎࠏࠅࠃ · ࠊࠒࠁࠋࠄ:<—
1 ** ࠅࠍࠐࠋ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠀࠋࠄ · ࠐࠌࠋࠅࠒࠄ · ࠏࠋ · ࠄࠀࠃࠌ ·

---

t) pro Hebr. וְכָל־צְבָאָם vid. Append. p. 248. et Proleg. §. 3. u) §. 64. I. 1. b. α. v) §. 72. I. 2. Annot. et Append. p. 117. w) §. 86. δ. x) §. 67. 1. b. y) §. 68. 1. a. z) cum Onk. כְּקִבְלֵיהּ. a) §. 13. 1. b) §. 47. et §. 43. II. D. Annot.

[illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
[illegible]
[illegible]
24 [illegible]
[illegible]
25 [illegible] [c] [illegible]
[illegible] [d]

CAP. III. Primorum hominum lapsus eorumque poena. 1–24.

1 * [illegible] [e] [illegible]
[illegible]
[illegible] * [illegible] [f] [illegible] [g]
2 [illegible] [h] [illegible] * [illegible]
[illegible]
3 * [illegible]
[illegible]
4 [illegible] * [illegible]
[illegible] [i] [illegible]
5 * [illegible]
[illegible]
6 [illegible] [k] [illegible] [l] [illegible] * [illegible]
[illegible] [m] [illegible]
[illegible]
[illegible]
7 [illegible] [n] * [o] [illegible]
[illegible]

---

c) §. 89. A. 1. d) §. 65. I. 3. e) §. 87. B. c. f) §. 97. g) §. 96. 1. h) §. 27. 2. Annot. i) §. 67. 1. h. et §. 96. 2. Annot. k) pro hebr. כֵּאלֹהִים §. 83. 1. l) §. 69. 4. B. m) §. 86. 1. n) §. 27. 1. Annot. o) Accurata verborum Hebr. versio foret: [illegible]; at pro שְׁנֵיהֶם exhibet [illegible] *persequentes illos*, ac si legisset שׂנאיהם, forte hoc sensu: *quibus apertis facinoris sui sibi conscii facti sunt.*

[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

p) §. 98. I. 2. a. Utitur autem pro לְרוּחַ nomine ࠓࠀࠇ, quo c. 18, 1. vertitur חֹם; et quod paullo ante post [illegible] legitur in Polygl. Lond. [illegible] vitiosum glossema esse arbitrati expunximus. q) §. 97. 3. Annot., quod autem ab initio versus legitur ࠅࠉࠒࠓࠀ uncinis inclusum e textu Hebraeo-Samar. illatum esse censemus. r) §. 53. 1. B. c. *a*. s) אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי; hinc [illegible] i. q. *ut sit mecum*. t) = כִּי pr. *ob quid et quomodo* i. e. propterea quod cf. v. 17. u) §. 73. 2. et §. 85. 3. Annot. Verbum שׁוּף notione *percutiendi* non male transtulit per [illegible] coll. Ar. قفن. v) pro Hebr. עִצְּבוֹנֵךְ וְהֵרֹנֵךְ cf. Append. p. 238.; et in iis, quae statim sequuntur, accedit Nomine [illegible] *conversio tua* proxime ad LXX. et Syr. (*ἀποστροφή*, [illegible]).

17 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
18 [Samaritan text]
19 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] w)
20 [Samaritan text]
21 [Samaritan text] x) [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
22 [Samaritan text]
[Samaritan text] y) [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] z) [Samaritan text]
23 [Samaritan text]
[Samaritan text]
24 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] a) [Samaritan text]
[Samaritan text]

CAP. IV. Cain et Abel nascuntur — eorum sacrificia — Caini parricidium et poena — Lamechi verba — Seth et Enos. 1–17. 19. 23–26.

1 [Samaritan text]
[Samaritan text]
2 [Samaritan text] b) [Samaritan text]
[Samaritan text]
3 [Samaritan text]

---

w) textus Hebr. habet עָפָר, consentit autem cum nostro Hebraeo-Samaritanus. x) pro [Samaritan text] §. 13. 1. y) pro כְּאַחַד i. e. factus est tanquam elatus animo (pr. *a se ipso*), ut qui a se ipso pendeat et sciat ([Samaritan text] Part. pro לָדַעַת usus) etc. z) e suo addidit coll. Ch. חֵיפָא. a) §. 84. 4. b. b) §. 76.

[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
[illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]

c) v. 6. [illegible] coll. Hebr. רִיחַ; hoc nostro loco Chaldaeum forte secutus, qui habet רַעֲוָא coll. Syr. [illegible]. d) §. 64. I. 2. e) omisit ab initio versus hebr. הֲלוֹא facile e praecedente quaestione subintelligendum et [illegible] i. e. *levabis* de vultu s. oculis sublatis hic legitur ut infra c. 33, 1. f) §. 91. g) praeeunte Hebraeo-Samarit., apud quem leguntur verba [illegible]. h) §. 33. A. d. Annot. i) = [illegible] (aut forte pro [illegible]). Cf. § 45. 2. Annot. 1. k) §. 87. A. 4. l) i. q. [illegible]. m) pro hebr. שִׁבְעָתַיִם Dualis formam exprimens Stat. c. fem. [illegible] et perinde Pluralis forma [illegible] usus.

16 [Samaritan] * [Samaritan]
[Samaritan] [n]
[Samaritan]

17 * [Samaritan]
[Samaritan] [o]
[Samaritan]

19 [Samaritan] * [Samaritan]
[Samaritan]

23 * [Samaritan] [p]
[Samaritan]
[Samaritan]

24 [Samaritan] [q] * [Samaritan]
[Samaritan] [r]

25 ** [Samaritan]
[Samaritan]
[Samaritan]

26 [Samaritan] * [Samaritan] [s] [Samaritan]
[Samaritan] [t]
[Samaritan]

CAP. VI. **Hominum corruptio – Indignatio Dei – Noachi integritas et Dei erga eum gratia – Diluvii annuntiatio. 1–8. 13. 14. 17–22.**

1 * [Samaritan]
[Samaritan] [u] [Samaritan]

2 * [Samaritan] [v] [Samaritan]
[Samaritan] [w] [Samaritan]
[Samaritan]

3 ** [Samaritan]
[Samaritan] [x] [Samaritan]

---

n) Nom. pr. נוֹד transtulit eodem modo ut supra v. 14. נָד i. e. terra incognita s. remota. o) §. 69. 3. p) §. 19. 1. Annot. C. b. q) Explicantur hic hebraica verba hoc sensu: *qui me insectaretur et in angustias redigeret*; et pro [Samaritan], quod statim sequitur, in Bibl. Lond. perperam legitur [Samaritan]. r) Verba Hebr. שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה ad sensum sunt expressa similiterque Abusaida على الكمال *perfecte* §. 89. C. 4. Annot. s) §. 54. 1. Annot. t) §. 71. 1. Annot. u) §. 92. 2. v) pro הָאֱלֹהִים w) emend. [Samaritan] · [Samaritan] Ch. quoque אִנּוּן. x) Devi-

4 [Samaritan text] y [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
5 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] z [Samaritan text]
6 [Samaritan text] a [Samaritan text]
[Samaritan text]
7 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
8 [Samaritan text] b [Samaritan text]
13 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] c [Samaritan text]
14 [Samaritan text] d [Samaritan text]
[Samaritan text] e [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
17 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] f [Samaritan text]
18 [Samaritan text]

---

tavit hic Samaritanus hominum affectus Deo iniungere Hebraeorum רוּחִי cum [Samaritan text] permutato vertens: *non adhaerebit* (coll. [Samaritan text] per metathesin literarum cum Arab. لغق) *opus meum* (i. e. anima hominis) *in homine*, quae explicatio de Sacyo debetur et praestat alteri, quam proposuit Castellus, qui sub [Samaritan text] iram Dei intelligens totum locum ita interpretatur: *opus meum non proiiciet* i. e. effundet se (coll. Ar. لقّ) in hominem durante illo praescripto tempore. y) §. 89. A. 4. Annot. z) §. 95. 4. a) pro וַיִּנָּחֶם, quod poenitentia haud cadat in Deum, usus est Sam., quo maiestas eius minus laedatur [Samaritan text] *ira intumuit* i. e. indignatus est Iova (Abus. تواحل), idemque valet de seq. [Samaritan text] *arctavit se* pro hebr. וַיִּתְעַצֵּב *doluit.* b) Usus est forma mere hebraica (cf. §. 19. 1. Annot. A. b.) Suffixo ad unius Codicis fidem omisso. c) §. 72. I. 4. d) §. 9. 2. C. e) §. 73. 1. c. *β.* f) §. 98. II. 1.

[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible] [g]
22 [illegible]
[illegible]

CAP. VII. Noachus cum suis arcam ingreditur. — Diluvium eiusque incrementa. 1 — 10. 17 — 22. 24.

1 [illegible]
[illegible] [h]
2 [illegible] [i]
[illegible] [k]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
4 [illegible] [l]
[illegible]
[illegible] [m]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible] [n]
7 [illegible]
[illegible] [o]
8 [illegible]
[illegible]

---

g) §. 64. II. 1. h) §. 72. I. 3. Annot. i) i. q. [illegible]. k) §. 89. C. 1. l) §. 89. A. 1. c. m) §. 89. A. 3. Annot. n) §. 84. 2. c. o) §. 55. 4. et §. 93. 2 A. a.

[illegible]
[illegible] [p] 9
[illegible]
[illegible] 10
[illegible] [q] 17
[illegible]
[illegible]
[illegible] [r] 18
[illegible]
[illegible] 19
[illegible] [s]
[illegible] [t] 20
[illegible] 21
[illegible] [u]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 22
[illegible] 24
[illegible]

CAP. VIII. Diluvium decrescit. – Noachus cum suis egreditur navigio et Deo sacra facit. – Effatum Dei, diluvium nunquam esse rediturum. 1 – 16. 20 – 22.

1 [illegible] [v]
[illegible]
[illegible] [w]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible] [x]
4 [illegible]

---

p) §. 72. I. 3. Annot. q) pro הַמַּבּוּל. r) §. 90. 1. Annot. s) omissum hic est כָּל־. t) §. 85. 2. b. et §. 89. A. 2. Annot. u) §. 98. I. 3. v) §. 72. I. 2. w) aut emend. in [illegible], aut pro eo. x) in textu Hebr. legitur הָלוֹךְ וָשׁוֹב §. 67. 2. Annot. §. 76.

ࠕࠉࠁࠅࠕࠄ·ࠁࠉࠓࠇࠄ·ࠔࠁࠉࠏࠄ·ࠁࠔࠁࠏࠄ·ࠏࠎࠓ·
ࠉࠅࠌ·ࠋࠉࠓࠇࠄ·[y]·ࠏࠋ·ࠈࠅࠓࠄ·ࠎࠓࠍࠃ ࠉࠁ:[z]
*ࠅࠌࠉࠄ·ࠋࠌࠅ·ࠅࠏࠎࠐࠅ·ࠏࠃ·ࠉࠓࠇࠄ·ࠏࠎࠉࠓࠄ· 5
ࠁࠏࠎࠉࠓࠄ·ࠁࠇࠃࠄ·ࠋࠉࠓࠇࠄ·[a]·ࠀࠂࠋࠅ·ࠓࠉࠔࠉ:
ࠈࠅࠓࠉࠄ:>-
**ࠅࠄࠅࠄ·ࠌࠎࠅࠐ·ࠀࠓࠁࠏࠉࠌ·ࠉࠅࠌ·ࠅࠐࠕࠇ· 6
ࠍࠇ·ࠉࠕ·ࠀࠓࠌࠕ·ࠕࠉࠁࠅࠕࠄ·ࠃࠏࠁࠃ:*ࠅࠔࠂࠓ· 7
ࠉࠕ·ࠏࠅࠓࠁࠄ·ࠅࠍࠐࠒ·ࠐࠅࠒ·ࠅࠕࠁ·[b]·ࠏࠃ·
ࠀࠕࠉࠁࠔࠕ·[c]·ࠌࠉࠄ·ࠌࠍ·ࠏࠋ·ࠀࠓࠏࠄ:*ࠅࠔࠂࠓ· 8
ࠉࠕ·ࠉࠅࠍࠕࠄ·ࠌࠍ·ࠏࠌࠄ·ࠋࠌࠏࠌࠉ·ࠄࠒࠋࠕ·[d]
ࠌࠉࠄ·ࠌࠍ·ࠏࠋ·ࠀࠐࠉ·ࠀࠃࠌࠕࠄ:*ࠅ ࠋࠀ· 9
ࠀࠔࠒࠇࠕ·ࠉࠅࠍࠕࠄ·ࠌࠒࠓ·ࠋࠉࠏࠉ·ࠓࠂ ࠋࠄ:
ࠅࠏࠐࠓࠕ·ࠋࠅࠕࠄ·ࠋࠅࠕ·ࠕࠉࠁࠅࠕࠄ·ࠄࠋࠀ·ࠌࠉࠄ:
ࠏࠋ·ࠀࠐࠉ·ࠊࠋ·ࠀࠓࠏࠄ:*ࠅࠔࠂࠓ·ࠉࠕ·ࠀࠃࠄ·
ࠅࠍࠎࠁࠄ·ࠅࠀࠍࠃࠄ·ࠉࠕࠄ·ࠋࠂࠅ·ࠕࠉࠁࠅࠕࠄ·ࠋࠅࠕࠄ:
*ࠅࠀࠌࠍ·ࠏࠅࠓࠌ·ࠔࠁࠏࠄ·ࠉࠅࠌࠉࠍ·ࠇࠅࠓࠍࠉࠍ· 10
ࠅࠀࠅࠎࠐ·ࠔࠂࠓ·[e]·ࠉࠕ·ࠉࠅࠍࠕࠄ·ࠌࠍ·ࠕࠉࠁࠅࠕࠄ:
*ࠅࠀࠕࠕ·ࠋࠅࠕࠄ·ࠉࠅࠍࠕࠄ·ࠏࠃࠍ·ࠓࠌࠔ·[f]·ࠅࠄࠀ· 11
ࠈࠓࠐࠉ·[g]·ࠆࠉࠕ·ࠒࠍࠉࠌ·ࠁࠐࠌࠄ:*ࠅࠇࠊࠌ·ࠍࠇ·
ࠄࠋࠀ·ࠒࠋࠕ·ࠌࠉࠄ·ࠌࠍ·ࠏࠋ·ࠀࠓࠏࠄ:*ࠅࠔࠓࠕ· 12
ࠏࠅࠓࠉ·ࠔࠁࠏࠄ·ࠉࠅࠌࠉࠍ·ࠇࠅࠓࠍࠉࠍ·ࠅࠔࠂࠓ·ࠉࠕ·
ࠉࠅࠍࠕࠄ·ࠅࠋࠀ·ࠀࠅࠎࠐࠕ·ࠌࠏࠎࠓࠄ·[h]·ࠋࠅࠕࠄ·
ࠏࠅࠓࠉ:*ࠅࠄࠅࠄ·ࠁࠀࠇࠕࠄ·ࠅࠕࠕ·ࠌࠀࠅࠍ·ࠔࠕࠄ· 13
ࠁࠒࠃࠌࠕࠄ·ࠁࠇࠃࠄ·ࠋࠉࠓࠇࠄ·ࠀࠍࠂࠁࠅ·[i]·ࠌࠉࠄ·
ࠌࠍ·ࠏࠋ·ࠀࠓࠏࠄ:ࠅࠀࠏࠃࠄ·ࠍࠇ·ࠉࠕ·ࠊࠎࠅࠕ·
ࠕࠉࠁࠅࠕࠄ·ࠅࠇࠆࠄ·ࠅࠄࠀ·ࠍࠂࠁࠅ·ࠀࠐࠉ·ࠀࠃࠌࠕࠄ:
*ࠅࠁࠉࠓࠇࠄ·ࠕࠍࠉࠍࠄ·ࠁࠔࠁࠏࠕ·ࠅࠏࠎࠓࠉࠍ·ࠉࠅࠌ· 14
ࠋࠉࠓࠇࠄ·ࠀࠕࠉࠁࠔࠕ·ࠀࠓࠏࠄ:>=
**ࠅࠌࠋࠋ·ࠀࠋࠄࠄ·ࠋࠍࠇ·ࠋࠌࠉࠌࠓ:*ࠐࠅࠒ·ࠌࠍ· 15 16

---

y) §. 84. 4. a. α. z) i. e. Arabum Taprobana (Ceilan) insula in mari Indico montibus abundans, pro hebr. אֲרָרָט; Syrus ܩܪܕܘ, nec aliter Chald. a) §. 84. 4. b) §. 67. 2. c) §. 90. 1. Annot. d) §. 97. 1. e) §. 76. f) §. 85. 2. g) Plurali utitur pro hebr. טָרָף *frondem olivae* intelligens. h) §. 19. 1. Annot. D. i) §. 90. 1. Annot.

20

21

1 k

22

m

CAP. IX. Noachi benedictio. — Foedus Dei cum eo initum. — Noachi ebrietas, aetas et obitus 1—9. 12—16. 20—29.

1

2 n

3

4

5

6 o

k) Non tam ideo Sam. hebraicum לִבּוֹ permutavit cum ࠄࠁࠋ, quod Winero recte iudicante p. 62. Deo cor tribuere nollet, licet Schwarzio et de Sacyo probatum sit, quam quod haec nomina et ࠉࠑࠓ fere essent synonyma, quorum hoc statim de hominibus usurpetur, ubi verba יֵצֶר לֵב per ࠉࠑࠓ · ࠁࠋ *occultum cordis* redduntur. Cf. supra c. 6, 5. l) §. 76. m) §. 19. 1. Annot. B. et §. 93. 2. B. n) §. 55. A. 3. o) pro hebr. בְּצֶלֶם אֱלֹהִים, quae eadem verba

7 [Samaritan text]
[Samaritan text] p) [Samaritan text]
8 [Samaritan text] q) [Samaritan text]
9 [Samaritan text]
[Samaritan text]
12 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
13 [Samaritan text]
[Samaritan text]
14 [Samaritan text] r) [Samaritan text]
15 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
16 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
20 [Samaritan text]
21 [Samaritan text] s) [Samaritan text]
22 [Samaritan text] t) [Samaritan text]
[Samaritan text]
23 [Samaritan text] u) [Samaritan text]
[Samaritan text] v) [Samaritan text]
[Samaritan text] w) [Samaritan text]
[Samaritan text]

---

c. 1, 27. reddidit [Samaritan text] ob insertum ibi [Samaritan text] i. e. *et aptavit.* p) Verbum שָׁרַץ quod de numerosa prole adhibetur non male permutavit cum [Samaritan text] (=Syr. [Syriac text]), cuius propria *conculcandi, perturbandi* notio facile ad eundem sensum accedat. q) §. 64. 1. Annot. r) §. 33. A. c. Annot. s) Verba hebr. אִישׁ הָאֲדָמָה reddidit: *vir agriculturae* proprius accedens ad Onkelosum (פָּלַח־בְּאַרְעָא) Syrum ([Syriac text]) et Arabem. t) Hebraicum וַיִּתְגַּל ne obscoeniore uteretur voce, reddidit: *et proiecit se.* u) pro [Samaritan text]. Servavimus hanc lectionem praeterea v. 25. c. 31, 25. 37, 11. obviam et haud dubie e similitudine formarum אֶחָיו et אָחִיו quas imitaretur, obortam. v) §. 93. 2. A. a. w) §. 28. A. 1. Annot. et §. 33. B. 2. Annot.

24 [illegible]
25 [illegible] [x]
[illegible] [y]
26 [illegible]
27 [z] [illegible]
[illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
[illegible]
[illegible]

CAP. XI. Turris Babylonicae aedificatio et linguarum confusio. 1 – 9.

1 [illegible]
2 [illegible] [a]
[illegible] [b]
3 [illegible] [c] [d]
[illegible]
[illegible]
4 [illegible] [e]
[illegible]
5 [illegible] [f]
[illegible]
6 [illegible] [g]
[illegible]
[illegible] [h]
7 [illegible]
[illegible] [i]
8 [illegible]

---

x) §. 88. B. e. y) ib. a. z) Append. p. 248. a) §. 57. 3. a. b) §. 64. 1. c) §. 62. 7. b. d) = Syr. ܗܰܒ, ܗܰܒܝ et Plur. ܗܰܒܘ *age, agite!* §. 50. 2. b. *α*. e) utroque exprimitur hebraicum הָבָה, forte ad maiorem orationi vim tribuendam i. q. *sit ita; agite!* f) = Ch. דִּלְמָא §. 96. 1. g) §. 79. Annot. h) §. 19. 1. Annot. D. i) §. 71. 3. Recte iam vidit Winerus p. 58. [illegible] cum Syrorum ܒܰܠܒ݁ܶܠ *perturbavit* esse comparandum [illegible] cum P permutato; quod bene convenit Hebr. בָּלַל.

[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

CAP. XII. Abrahami migratio in terram Canaan. — Commoratio eius in Aegypto. 1 — 20.

1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]

---

k) §. 68. 1. Annot. l) §. 71. 1. m) Exspectaveris hic potius [illegible], quod respondeat praecedenti [illegible]. Castellus autem haud male provocat ad ללך=אֲחַר notione forte *mutandi*. n) §. 57. 3. B. o) §. 99. 1. p) §. 74. 2. a. q) §. 89. A. 5. r) §. 98. I. 2. b. *α*. s) Pro hebr. אֵלוֹן Chaldaeus quoque utitur מֵישַׁר et translationi Nominis pr. מוֹרֶה videtur subesse error originis eius a רָאָה *vidit*. t) Nomen loci recentiore demum aevo usitatum. Iosephus similiter habet

9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]
16 [illegible]
[illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
[illegible]

---

t) Αἶνα cf. Reland. Palaest. p. 255. sqq., nec minus יָם, quod statim antecedit, permutavit Onk. et Syro praeeuntibus cum ࠌࠏࠓࠁࠄ i. e. *occidens*. Cf. c. 13, 9. 28, 14. u) §. 67. 2. Annot. v) §. 43. III. B. Annot. w) Append. p. 247. x) Quo magis perspiciatur, quanto Aegyptii Abrahamum prosecuti fuerint honore, hebraicum אֲנָשִׁים permutavit cum ࠓࠁࠓࠁࠉࠍ (coll. Arab. جلّ) i. e. *nobiles viri*.

CAP. XIII. Abrahami ex Aegypto reditus eiusque a Loto separatio. — Promissio ei a Deo facta. 1. 6. 8—11. 14—18.

1 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible] [y]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible] [z]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [a]
11 [illegible]
[illegible]
14 [illegible] [b]
[illegible]
[illegible] [c]
[illegible] [d]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible] [e] [f]
[illegible]
18 [illegible] [g]

---

y) §. 53. 1. B. b. β. z) Discedit Samarit. ab Hebraeo, qui Orientalium more facie ad orientem conversa regionum situm ita definiret, ut meridies a dextra, a sinistra septentrio esset, utraque hac coeli regione nominata. Ita et Onkel. a) Legit hic ut c. 21, 21. et alibi saepius מְצָרִים pro מִצְרַיִם. b) §. 98. II. 1. a. ζ. c) §. 66. Annot. d) §. 59. 4. e) ibid. 3. Annot. f) §. 66. a. g) Verbum [illegible] *tetendit* s. *tentoria fixit*, quo hebr. וַיֶּאֱהַל bene exprimitur, pro quo textus Hebraeo-Samarit. explicans magis locum [illegible] exhibet (vid. Gesen. de Pent.

20 *

ࠌࠌࠓࠀ · ࠁࠇࠁࠓࠅࠍ · ࠅࠁࠍࠄ · ࠕࠌࠍ · ࠌࠃࠁࠇ ·
ࠋࠉࠄࠅࠄ:>—

CAP. XIV. Reges foedere iuncti. — Loti captivitas et liberatio per Abrahamum. — Benedictio Melchisedeci. 1 — 3. 8. 10 — 12. 14. 16 — 24.

** ࠅࠄࠅࠄ · ࠁࠉࠅࠌࠉ · ࠀࠌࠓࠐࠋ · ࠌࠋࠊ · ࠔࠍࠏࠓ: 1
ࠅࠀࠓࠉࠅࠊ · ࠌࠋࠊ · ࠀࠋࠎࠓ: ࠊࠃࠓ · ࠋࠏࠌࠓ · ࠌࠋࠊ ·
ࠏࠉࠋࠌ · ࠅࠕࠃࠏࠋ · ࠌࠋࠊ · ࠂࠅࠉࠌ: * ࠏࠁࠃࠅ · ࠒࠓࠁࠄ · 2
ࠏࠌ · ࠁࠓࠏ · ࠌࠋࠊ · ࠎࠃࠌ · ࠅࠏࠌ · ࠁࠓࠔࠏ · ࠌࠋࠊ ·
ࠏࠌࠓࠄ · ࠅࠔࠍࠀࠁ · ࠌࠋࠊ · ࠀࠃࠌࠄ · ࠅࠔࠌࠀࠁࠓ ·
ࠌࠋࠊ · ࠑࠁࠅࠀࠉࠌ · ࠅࠌࠋࠊ · ࠁࠋࠏ · ࠄࠉࠀ · ࠑࠏࠓ:
* ࠊࠋ · ࠀࠋࠉࠍ · ࠀࠃࠁࠒࠅ · ࠋࠌࠉࠔࠓ · ࠇࠒࠋࠉࠄ · [h] ࠄࠅ · 3
ࠍࠐࠎ · ࠌࠋࠇࠄ: * ࠅࠍࠐࠒ · ࠌࠋࠊ · ࠎࠃࠌ · ࠅࠌࠋࠊ · 8
ࠏࠌࠓࠄ · ࠅࠌࠋࠊ · ࠀࠃࠌࠄ · ࠅࠌࠋࠊ · ࠑࠁࠅࠀࠉࠌ ·
ࠅࠌࠋࠊ · ࠁࠋࠏ · ࠄࠅࠀ · ࠑࠏࠓ: ࠅࠎࠃࠓࠅ · ࠏࠌࠅࠍ ·
ࠒࠓࠁࠄ · ࠁࠌࠉࠔࠓ · ࠇࠒࠋࠉࠄ: * ࠅࠌࠉࠔࠓ · ࠇࠒࠋࠉࠄ · 10
ࠁࠉࠓࠍ · ࠁࠉࠓࠍ · [i] ࠈࠉࠏࠀࠍ · ࠅࠏࠓࠒࠅ · ࠌࠋࠊ · ࠎࠃࠌ ·
ࠅࠌࠋࠊ · ࠏࠌࠓࠄ · ࠅࠐࠋࠅ · [k] ࠕࠌࠍ · ࠅࠃࠀࠕࠅࠕࠓࠅ ·
ࠋࠈࠅࠓࠄ · ࠏࠓࠒࠅ: * ࠅࠍࠎࠁࠅ · ࠉࠕ · ࠊࠋ · ࠏࠅࠕࠓ · 11
ࠎࠃࠌ · ࠅࠏࠌࠓࠄ · ࠅࠉࠕ · ࠊࠋ · ࠌࠉࠊࠋࠅࠍ · ࠅࠀࠆࠋࠅ:
* ࠅࠍࠎࠁࠅ · ࠉࠕ · ࠋࠅࠈ · ࠅࠉࠕ · ࠊࠋ · ࠒࠍࠉࠍࠄ · ࠁࠓ · 12
ࠀࠁࠓࠉ · [l] ࠀࠁࠓࠌ · ࠅࠉࠋࠊ · ࠅࠄࠅࠄ · ࠉࠕࠉࠁ · [m]
ࠁࠎࠃࠌ:>—
** ࠅࠔࠌࠏ · ࠀࠁࠓࠌ · ࠄࠍ · ࠄࠔࠅࠄ · ࠀࠇࠅࠄ · 14
ࠅࠔࠓࠉ · ࠉࠕ · ࠏࠋࠉࠌࠉࠅ · [n] ࠕࠅࠋࠃࠉ · ࠁࠉࠕࠄ ·
ࠕࠌࠍࠄ · ࠏࠎࠓ · ࠅࠕࠋࠕ · ࠌࠅࠀࠍ · ࠅࠓࠃࠐ · ࠏࠃ ·

Sam. origine etc. p. 30.) et Syrus ܐܠܐ posuit, persuadet nobis nostrum hic Onkeloso auctore, qui et ipse habet וּפְרַס, textus Hebraici vestigia pressisse. h) = הַשִּׂדִּים praeeunte Onkeloso, qui itidem habet חַקְלַיָּא i. e. *vallis campestris* (coll. שָׂדֶה). i) §. 82. 1. k) §. 26. 1. Annot. l) Huius nominis pro hebr. אֱחִי positi et hoc tantum loco obvii origo et vera eius significatio latet. m) §. 19. 1. Annot. E. c. n) Quod in textu Hebr. legitur חֲנִיכָיו i. e. *ad militiam edocti* (pr. *initiati, periti*) explicat hic cum Onkel. et Syro per: *servi, pueri eius* proxima haud dubie respiciens verba יְלִידֵי בֵיתוֹ.

16 ࠁࠍࠉࠀࠎ: [o] * ࠅࠏࠁࠓ· ࠉࠕ· ࠊࠋ· ࠒࠍࠉࠍࠄ· ࠅࠀࠐ·
ࠉࠕ· ࠀࠇࠅࠄ: ࠅࠒࠍࠉࠍࠄ· ࠏࠁࠓ· ࠅࠀࠐ· ࠉࠕ· ࠍࠔࠉࠄ·
17 ࠅࠉࠕ· ࠏࠌࠄ: * ࠅࠍࠐࠒ· ࠌࠋࠊ· ࠎࠃࠌ· ࠋࠎࠏࠅࠃࠄ·
ࠁࠕࠓ· ࠏࠁࠓࠅࠕࠄ· ࠌࠒࠈࠋࠅࠕࠄ· ࠉࠕ· ࠊࠃࠓ· ࠋࠏࠌࠓ·
ࠅࠉࠕ· ࠌࠋࠊࠉࠄ· ࠃࠏࠌࠄ· [p] ࠋࠌࠉࠔࠓ· ࠌࠐࠍࠄ· [q]
ࠄࠅࠀ· ࠏࠌࠒ· ࠌࠋࠊࠄ: <—
18 ** ࠅࠌࠋࠊࠉ· ࠑࠃࠒ· ࠌࠋࠊ· ࠔࠋࠌ· ࠄࠐࠒ· ࠋࠇࠌ·
19 ࠅࠇࠌࠓ· ࠅࠄࠅ· ࠊࠄࠍ· ࠋࠇࠉࠋࠄ· ࠇࠉࠅࠋࠄ: [r] * ࠅࠁࠓࠊ·
ࠉࠕ· ࠀࠁࠓࠌ· ࠅࠀࠌࠓ· ࠁࠓࠉࠊ· ࠀࠁࠓࠌ· ࠋࠇࠉࠋࠄ·
20 ࠇࠉࠅࠋࠄ· ࠌࠋࠅࠊ· ࠔࠅࠌࠉࠀ· ࠅࠀࠓࠏ: * ࠅࠁࠓࠉࠊ·
ࠇࠉࠋࠄ· ࠇࠉࠅࠋࠄ· ࠃࠀࠂࠍ· [s] ࠅࠌࠎࠓ· ࠎࠍࠉࠊ·
21 ࠁࠉࠃࠊ· ࠅࠉࠄࠁ· ࠋࠄ· ࠌࠏࠔࠓ· ࠌࠊࠋࠄ: * ࠅࠀࠌࠓ·
ࠌࠋࠊ· ࠎࠃࠌ· ࠋࠀࠁࠓࠌ· ࠉࠄࠁ· [t] ࠋࠉ· ࠍࠔࠌࠕࠄ:
22 ࠅࠒࠍࠉࠍࠄ· ࠎࠁ· ࠋࠊ: * ࠅࠀࠌࠓ· ࠀࠁࠓࠌ· ࠋࠌࠋࠊ·
ࠎࠃࠌ· ࠀࠋࠉࠕ· ࠉࠃࠉ· ࠋࠅࠕ· ࠀࠋࠄࠉࠌ· ࠇࠉࠋࠄ·
23 ࠇࠉࠅࠋࠄ· ࠌࠋࠅࠊ· ࠔࠅࠌࠉࠀ· ࠅࠀࠓࠏ: * ࠀࠍ·
ࠀࠓࠍࠌ [u]· ࠅࠏࠃ· ࠎࠓࠊࠉ· ࠎࠍࠃࠋ· ࠀࠍ· ࠀࠎࠁ· [v] ࠌࠊࠋ·
ࠃࠋࠊ· ࠅࠋࠀ· ࠕࠉࠌࠓ· ࠀࠍࠄ· ࠏࠕࠓࠕࠉ· ࠉࠕ· ࠀࠁࠓࠌ:
24 * ࠋࠇࠅࠃ· ࠃࠀࠊࠋࠅ· ࠓࠁࠉࠄ·· ࠅࠇࠅࠋࠒ· ࠃࠂࠁࠓࠉࠄ··
ࠃࠄࠋࠊࠅ· ࠏࠌࠉ· ࠏࠍࠓࠌ· ࠅࠀࠔࠊࠅࠋ· ࠅࠌࠌࠓࠀ·
ࠀࠍࠅࠍ· ࠉࠎࠁࠅ· ࠇࠋࠒࠅࠍ: <—

CAP. XV. Deus Abrahamo prolem et foedere cum eo inito terram Cananaeam promittit. 1—11. 17. 18.

1 ** ࠁࠕࠓ· ࠌࠌࠋࠋࠉࠄ· ࠀࠋࠉࠍ· ࠁࠏࠃࠍࠉࠅࠍ· [w] ࠄࠅࠄ·
ࠌࠌࠋࠋ· ࠉࠄࠅࠄ· ࠋࠀࠁࠓࠌ· ࠁࠍࠁࠅࠀࠄ· [x] ࠋࠌࠉࠌࠓ··

o) Ut c. 12, 8. ita hic recentiore utitur loci nomine. Nam quae hic commemoratur urbs ࠁࠍࠉࠀࠎ (Ar. بنياس) Paneas s. Caesarea Philippi eodem in loco condita fuisse traditur, quo olim Laisch s. Dan sita fuerat. Cf. *Relandi* Palaest.p. 918. p) *οἱ σὺν αὐτῷ* §. 59. 3. Ann. q) Onk. מֵישְׁרָא i. e. *plana* vallis coll. Syr. ܦܩܥܐ. r) Respondet hoc Dei nomen hic et in seqq. Hebraeorum אֵל עֶלְיוֹן; aut alterum ࠇࠉࠅࠋࠄ simpliciter ponitur pro אֵל c. 17, 1. s) Additur versioni hoc vocabulum cum sq. ࠅࠌࠎࠓ ex Onkelosi et Hebraeo textu conflatum. Ille vertit דִּי־מְסַר; et pro מִגֵּן legit haud dubie מָגֵן *clypeus.* t) §. 28. A. 2. Annot. u) Ad ࠀࠓࠍࠌ in quo omittitur Hebr. מִן cf. hebr. תְּפַר. v) §. 95. 3. w) Hoc verbum glossam praecedentia explicantem redolet i. e. *isto tempore.* x) Hebraicum מַחֲזֶה, pro quo hic substituit *vati-*

cinium ad rem promissam magis spectans retinuit Num. 24, 4. y) = אַל §. 96. 1. Annot. z) Samar., qui paronomasiam, quae cernitur in hebr. מֶשֶׁק et דַּמֶּשֶׂק, mitteret, pro priore, quod cum בֵּן coniunctum *filium possessionis* i. e. heredem notat, posuit [illegible], ita ut coll. Ar. [illegible] *disposuit* intelligatur *servorum magister* (c. 24, 2. זְקַן בֵּיתוֹ). Similiter Onk. פַּרְנָסָא i. e. *gubernator.* a) §. 84. 1. a. b) Pro זַרְעֶךָ exhibet hic Sam. [illegible] *successores tui;* alibi ut v. 18. 17, 6. 9. 12. בְּנַיָּךְ. c) Emendatius forte scripsimus pro [illegible], Onkel. secuti, ita ut Suffixum respiciat ad [illegible] · [illegible] v. 7. d) ut hebr. בְּתוֹךְ *partes aequales* notat; Onk. בְּשָׁוֵי *aequaliter* (Forte Inf. abs. §. 67. 2.).

18 [illegible]
[illegible]
[illegible] [e] [illegible]
[illegible] [f]

CAP. XVI. Sarae sterilitas. — Hagar gravida maleque habita ab ea fugit in desertum, at ab angelo iussa domum redit et Abrahamo filium parit. 1. 2. 4. 7—12. 15.

1 ** [illegible] [g]
[illegible]
2 * [illegible]
[illegible] [h] [illegible]
[illegible] [i] [illegible]
4 [illegible] * [illegible]
[illegible]
6 * [illegible]
7 ** [illegible]
[illegible]
8 * [illegible] [k] [illegible] [l]
[illegible]
9 [illegible] * [illegible]
[illegible]
10 [illegible] * [illegible]
[illegible]
11 [illegible] * [illegible]

---

e) §. 64. 3. a. f) De Nomine pr. פְּרָת a nostro cum [illegible], quod Morinus *perfectum* explicat, permutato quaerentem inspicere iubemus Onkelosum, qui post פְּרָת ab initio v. 19. hebraicum הַקֵּינִי reddit שַׁלְמָאֵי i. e. *Salamaeos;* ita ut, nisi ille Euphratis accolas sub iis intellexerit, oscitationi interpretis Samaritani, qui c. 2, 14. Deut. 1, 7. 11, 24. [illegible] retineret, hic vero laberetur, hoc interpretamentum sit iniungendum. g) §. 82. 2. h) §. 96. 4. d. i) Praeterquam quod Hebraicum אוּלַי hic haud exprimitur, verbum אִבָּנֶה confundit cum אִתְבּוֹנֵן, quod coll. Arab. تَبَيَّنَ *distinctus*, *clarus fuit*, *innotuit* hic probe ferri potest. k) Desideratur in textu Hebr., forte אֵי pro אוֹי sumsit, quod tamen iam apud Onk. voce מִכָּן *unde* expressum haud videret §. 100. l) i. q. [illegible] *unde?* cf. [illegible] pro [illegible] §. 97. 3.

[illegible]
[illegible]
[illegible] 12
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]

CAP. XVII. Repetita sobolis e Sara suscipiendae promissio.— Circumcisio instituitur, quam Abrahamus exigit. 1 — 5. 10. 12. 15—17. 19. [illegible]. 23. 26.

1 [illegible]
[illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
16 [illegible]

---

m) §. 89. A. 5. Annot. n) §. 74. 2. o) §. 43. III. B. p) §. 71. 1. Annot. q) Neglexit hic hebr. אַב־ exprimere, cf. v. 4. r) emend. pro [illegible] §. 67. 2. Annot. 2. s) hebr. מִכֹּל. t) Onkeloso consentiente (עַמְמִין) pro נֵכָר.

17 ࠏࠌࠌࠉࠍ· ࠌࠍࠄ· ࠉࠄࠅࠍࠅ· * ࠅࠍࠐࠋ· ࠀࠁࠓࠄࠌ· ࠏࠋ·
ࠀࠐࠉࠅ· ࠅࠀࠕࠇࠌࠄ· [u] ࠅࠀࠌࠓ· ࠁࠋࠁࠄ·· ࠄࠋࠁࠓ·
ࠌࠅࠀࠍ· ࠔࠕࠄ· ࠄࠅࠋࠉࠃ· [v] ࠅࠄࠍ· ࠔࠓࠄ· ࠄࠁࠓࠕ· [w]
19 ࠕࠔࠏࠉࠍ· ࠔࠕࠄ· ࠕࠉࠋࠃ· * ࠅࠀࠌࠓ· ࠀࠋࠄࠄ·
ࠒࠔࠈ· ࠄࠍ· ࠔࠓࠄ· ࠀࠕࠕࠊ· ࠕࠉࠋࠃ· ࠋࠊ· ࠁࠓ:
ࠅࠕࠆࠏࠒ· ࠉࠕ· ࠔࠌࠄ· ࠉࠑࠇࠒ: ࠅࠄࠒࠉࠌ· ࠉࠕ·
ࠒࠉࠀࠌࠉ· ࠏࠌࠄ· ࠋࠒࠉࠀࠌ· ࠏࠋࠌ· ࠅࠋࠆࠓࠏࠄ·
22 ࠁࠕࠓࠄ: * ࠅࠀࠎࠌࠌ· ࠄࠌࠌࠋࠋ· ࠏࠌࠄ: * ࠅࠀࠎࠕࠋࠒ·
23 ࠌࠋࠀࠊ· ࠀࠋࠄࠄ· [x] ࠌࠍ· ࠏࠋ· ࠀࠁࠓࠄࠌ: * ࠅࠀࠍࠎࠁ·
ࠀࠁࠓࠄࠌ· ࠉࠕ· ࠉࠔࠌࠏࠀࠋ· ࠁࠓࠄ· ࠅࠉࠕ· ࠊࠋ·
ࠀࠅࠋࠃࠉ· ࠁࠉࠕࠄ· ࠅࠉࠕ· ࠊࠋ· ࠆࠁࠉࠍࠕ· ࠆࠅࠆࠄ· [y]
ࠊࠋ· ࠃࠊࠓ· ࠁࠂࠁࠓࠉ· ࠁࠉࠕ· ࠀࠁࠓࠄࠌ: ࠅࠀࠂࠆࠓ·
ࠉࠕ· ࠁࠎࠓ· ࠁࠈࠅࠋࠕࠅࠍ· ࠁࠂࠓࠌ [z]· ࠉࠅࠌࠄ· ࠄࠃࠍ·
ࠊࠌࠄ· ࠃࠌࠋࠋࠄ· ࠀࠋࠄࠄ:<—
26 ** ࠁࠂࠓࠌ· ࠉࠅࠌࠄ· ࠄࠃࠍ· ࠀࠕࠂࠆࠓ· ࠀࠁࠓࠄࠌ·
ࠅࠉࠔࠌࠏࠀࠋ· ࠁࠓࠄ:<=

CAP. XVIII. Tres Angeli Abrahamum invisunt, eique ex Sara Isaacum filium pollicentur. — Discedentes Abrahamus comitatur. 1—16. 20—22. 33.

1 ** ࠅࠀࠕࠇࠆࠉ· ࠋࠉࠃࠄ· ࠉࠄࠅࠄ· ࠁࠌࠉࠔࠓࠉ·
ࠌࠌࠓࠀ·· ࠅࠄࠅࠀ· ࠉࠕࠁ· ࠁࠕࠓࠇ·· [a] ࠌࠔࠊࠍࠄ·

u) Cum duo sint verba, quibus paullo infra c. 18, 12. 13. 15. hebr. צָחַק redditur, quorum alterum ࠕࠌࠇ = ܬܡܗ admirationem adiuncta litigiosa quadam expostulatione, alterum ࠒࠈࠓࠂ indignationem animi, qua quis sibi diffidere solet, innuit et noster utroque uteretur, quo pietati Deo debitae consuleret, nostram lectionem per metathesin ex ࠀࠕࠌࠇ = ܐܬܬܡܗ *admiratus est* ortam esse arbitramur, ita ut abiecta in fine litera ࠄ vera lectio restitui possit. v) Difficilior lectio pro hebr. יִוָּלֵד, quam pro ࠀࠅࠋࠉࠃ *gignam* (§. 28. A. 3. Annot.) positam censemus, ࠋ in praecedente ࠄࠋࠁࠓ deleto; cui emendationi altera adeo versus pars favet. w) §. 97. 2. Annot. x) = אֱלֹהִים. Exinde apparet, toto hoc capite cogitasse de Deo sub angeli effigie revelato cf. v. 1. ࠀࠕࠇࠆࠉ de iis, quae conspiciuntur; alibi ࠀࠕࠂࠋࠉ. Onkel. habet: יְקָרָא־דַיְיָ i. e. *gloria Iovae.* y) Emendandi studio fallitur כַּסְפּוֹ reddens per ࠆࠅࠆࠄ i. q. δραχμή, haud reputans, de nummis signatis hic cogitari non posse. z) §. 62. 6. a) §. 85. 3. Annot.

[illegible] [b] [illegible] 2
[illegible]
[illegible]
[illegible] 3
[illegible]
[illegible] 4
[illegible] [c] [illegible]
[illegible] 5
[illegible]
[illegible]
[illegible] 6
[illegible]
[illegible]
[illegible] 7
[illegible]
[illegible] 8
[illegible] [d] [illegible]
[illegible] 9
[illegible] [e] [illegible]
[illegible] 10
[illegible]
[illegible]
[illegible] [f] 11
[illegible]
[illegible] [g] [illegible] [h] 12
[illegible]
[illegible]
[illegible] 13
[illegible] [i]
[illegible] [k] [illegible] 14

b) §. 98. I. 5. f. c) §. 84. 5. d) §. 29. 1. e) §. 97. 3. f) §. 87. 3. g) De huius Verbi notione vid. c. 17, 17. h) = בְּקִרְבָּהּ §. 61. C. 3. i) pro הַאַף אֻמְנָם; Onk. הַבְרַם־בְּקוּשְׁטָא; Syr. ܗܐ ܫܪܝܪܐ k) §. 97. 1.

[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
[illegible]
[illegible]
20 [illegible] l
[illegible] m
21 [illegible] n [illegible] o
[illegible] p
22 [illegible]
[illegible] q [illegible]
33 [illegible] r [illegible]
[illegible]
[illegible]

CAP. XIX. Angeli Lotum Sodomae invisunt. Sodomitarum libido. — Lot iussu Angelorum egreditur Sodoma quae a Deo vastatur. 1—11. 15—17. 24—29.

1 [illegible] s
[illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible] t [illegible]
[illegible] u [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible] v [illegible]

---

l) §. 84. 1. b. m) §. 95. 5. n) §. 26. 3. Annot. o) Quam omnes versiones expresserunt interrogandi notam et comparandi particulam nomini הַכְּצַעֲקָתָהּ praefixam desideramus in Samaritano. Utriusque iacturam facile hic ferri posse, facile perspicitur. Cf. §. 97. p) Quam deprehendere sibi videretur in אֵדָעָה *retribuendi* notionem, bene declaravit hoc verbo (Cf. Syr. ܦܪܥ). q) §. 51. 4. et §. 72. 3. Annot. r) Vid. quae adnotavimus c. 17, 22. s) §. 69. 2. b. t) §. 58. 2. b. u) notione *abeundi, discedendi* pro וְהִשְׁכַּמְתֶּם; alibi ut c. 22, 3. utitur pro eo [illegible]. v) §. 45. 2. Annot. 1.

[Samaritan text] [w] [Samaritan text] 4
[Samaritan text]
[Samaritan text] [x]
[Samaritan text] 5
[Samaritan text]
[Samaritan text] [y] [Samaritan text]
[Samaritan text] [z] 6
[Samaritan text] 7
[Samaritan text] [a] [Samaritan text] 8
[Samaritan text] [b] [Samaritan text]
[Samaritan text] [c] [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] [d] [Samaritan text] 9
[Samaritan text] [e] [Samaritan text]
[Samaritan text] [f] [Samaritan text]
[Samaritan text] [g] [Samaritan text]
[Samaritan text] [h] [Samaritan text] 10
[Samaritan text] [i] [Samaritan text]
[Samaritan text] 11
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] =:
[Samaritan text] [k] [Samaritan text] 15
[Samaritan text]
[Samaritan text] [l] [Samaritan text]
[Samaritan text] [m] [Samaritan text] [n] 16

w) Similiter Arabs مَجْلِسٌ (hebr. מוֹשָׁב). x) §. 79. Annot. y) §. 85. 2. a. z) ita leg. pro [Samaritan] cf. v. 10. Hebr. Sam. [Samaritan]. a) Polygl. Lond. vitiose [Samaritan] cf. Onk. חַבְאֵרִשׁוֹן et v. 9. b) i. q. [Samaritan] Cf. §. 19. 1. Annot. B. b. c) §. 56. 1. Annot. d) coll. Syr. [Syriac] *familia* i. q. בֵּית pro hebr. קֹרָתִי, quod reliquae versiones tenent. e) Hoc verbum textui illatum redolet explicandi studium. f) §. 97. ab initio. g) §. 99. 1. b. h) Bibl. Lond. mendose [Samaritan] cum [Samaritan] sit i. q. Ar. فَتَّ *fregit.* i) = הָאֲנָשִׁים pro vitiosa lectione [Samaritan]. k) §. 64. 1. l) §. 96. 1. m) Cum hoc verbum ut plurimum respondeat

[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] 17
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
24 [Samaritan text]
[Samaritan text]
25 [Samaritan text]
[Samaritan text]
26 [Samaritan text]
27 [Samaritan text]
[Samaritan text]
28 [Samaritan text]
[Samaritan text]
29 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]

CAP. XXI. Parit Sara Isaacum. — Expellitur Hagara cum Ismaele, qui servatus in deserto arcu et sagittis vitam sustentat. 1—4. 6—21.

1 [Samaritan text]
2 [Samaritan text]

Hebr. הוּם et הָמַם, pro quo utroque Abusaida utitur هَاجَ et أَزْعَجَ quibus *perturbandi* notio competit, videtur hic lapsus esse in radice מָהַהּ investiganda, cuius Hithp. *cunctandi* notione reliquae expresserunt versiones praeter LXX. qui ἐταράχθησαν habent. n) §. 95, 2. a. o) pro [Samaritan text]. p) ita quoque Onk. חוּס *parce* pro הִמָּלֵט. q) similiter Syrus ܐܪܡܝ *demisit* pro הִמְטִיר coll. Ar. أَلْقَى. r) §. 43. II. C. Annot. s) Quod apud Hebraeum simpliciter legitur בַּבֹּקֶר explicuit noster e recentioris aevi precandi et sacra offerendi ratione, cum Hebr. תְּפִלַּת הַשַּׁחַר eae essent preces, quae sub tempus sacrificii iugi matutini fierent. t) §. 64. 1.

[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible] u [illegible]
7 v [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible] w [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
—< [illegible]
12 [illegible]
[illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]

---

u) Ut supra c. 17, 17. 18, 12. 13. 15. ita hic, licet paronomasia periret, quae est in voce יִצְחַק et צְחֹק, religioni habuit verbum hebr. propria sua notione transferre; in qua re praeeuntes habuit Onkel. qui itidem habet חֶדְוָא עֲבַד־לִי, Syrum et Arabem. Hinc quoque, quo sibi constet, v. 7. pro מִלֵּל utitur verbo [illegible] = בִּשֵּׂר, ad quam versionem propius accedunt LXX. reddentes: *ἀναγγελεῖ.* v) Quam hic unam vocem esse existimant Castellus et Morinus a quadrilitero [illegible] = [illegible] (Exod. 2, 9.) ductam, cum forma sit explicatu difficillima, in duas dissecandam esse arbitror et scribendum [illegible] · [illegible] i. e. *erit* (pro [illegible] cf. §. 33. A. c. Annot.) *lactans* (cf. §. 19. 1. Annot. E. c. et §. 74. 2. a.). w) §. 86. 3. In eligenda voce [illegible] pro הַגָּמֵל, quod paullo ante reddidit per [illegible], cogitavit forte de filio a matre abhinc patris curae tradito.

ࠔࠁࠄ · [x] ࠏࠋ · ࠊࠕࠐࠄ · ࠅࠉࠕ · ࠉࠋࠉࠃࠄ · ࠅࠀࠈࠋࠒࠄ ·
ࠅࠀࠆࠋࠕ · ࠅࠈࠏࠕ · ࠁࠌࠌࠅࠏ · ࠁࠀࠓ · ࠎ ࠁࠏ :
15 * ࠅࠀࠕࠌࠋࠋࠅ · ࠌࠉࠄ · ࠌࠍ · ࠐࠋࠒࠉࠍࠄ : ࠅࠋࠒࠐࠕ · ࠉࠕ ·
16 ࠉࠋࠉࠃࠄ · ࠌࠕࠉ · ࠇࠃ · ࠎࠅࠋࠎࠉࠄ : * ࠅࠋ ࠊࠕ ·
ࠅࠕࠁࠕ · [y] ࠋࠄ · ࠌࠋࠒࠅࠁࠋ · ࠓࠇࠉࠒ · ࠊࠌࠓ ࠌࠉ ·
ࠒࠔࠈࠄ : ࠄࠋࠀ · ࠌࠋࠋࠕ · ࠋࠉࠕ · ࠀࠇࠆࠉ · ࠔࠋࠌ ·
ࠉࠋࠉࠃࠄ : ࠅࠕࠁࠕ · ࠌࠋࠒࠅࠁࠋ · ࠅࠀࠋࠕ · ࠉࠕ · ࠒࠋࠄ ·
17 ࠅࠁࠊࠕ : * ࠅࠔࠌࠏ · ࠀࠋࠄࠉࠌ · ࠉࠕ · ࠒࠅࠋ · ࠓࠁࠉࠄ :
ࠅࠆࠏࠒ · ࠌࠋࠀࠊ · ࠀࠋࠄࠄ · ࠋࠉࠃ · ࠄࠂࠓ · ࠌࠍ · ࠔࠅࠌࠉࠄ :
ࠅࠀࠌࠓ · ࠋࠄ · ࠌࠄ · ࠋࠉࠊ · ࠄࠂࠓ · ࠋࠀ · ࠕࠃࠇࠋࠉ · ࠄࠋࠀ ·
ࠔࠌࠏ · ࠀࠋࠄࠄ · ࠉࠕ · ࠒࠋ · ࠓࠁࠉࠄ : ࠁࠌࠍ · ࠃࠄࠅࠀ ·
18 ࠕࠌࠍ : * ࠒࠅࠌࠉ · ࠆࠁࠋࠉ · ࠉࠕ · ࠓࠁࠉࠄ · ࠅࠕࠒࠐࠉ ·
ࠉࠕ · ࠀࠃࠉࠊ · ࠁࠄ · ࠄࠋࠀ · ࠋࠏࠌࠄ · ࠓ ࠁࠄ ·
19 ࠀࠔࠁࠉࠍࠄ : * ࠅࠀࠍࠉࠓ [z] · ࠀࠋࠄࠄ · ࠉࠕ · ࠏࠉࠍࠉࠄ ·
ࠅࠏࠌࠕ · ࠁࠀࠓ · ࠌࠉࠄ · ࠅࠄࠋࠊࠕ · [a] ࠅࠌࠋࠕ · ࠉࠕ ·
ࠇࠌࠉࠕࠀࠄ · ࠌࠉࠄ · ࠅࠔࠒࠕ · ࠉࠕ · ࠓࠁ ࠉࠄ ·
20 ࠏࠅࠋࠉࠌࠄ : [b] * ࠅࠄࠅࠄ · ࠀࠋࠄࠄ · ࠏࠌ · ࠏࠅࠋࠉࠌࠄ :
ࠅࠓࠁࠄ · ࠅࠃࠀࠓ · ࠁࠁࠓࠓࠕࠄ · ࠅࠄࠅࠄ · ࠌࠓࠌࠉ · ࠒࠔࠕࠄ :
21 * ࠅࠃࠀࠓ · ࠁࠁࠓࠓࠕࠄ · ࠃࠐࠓࠀࠍ · ࠅࠀࠍࠎࠁࠕ · ࠋࠄ ·
ࠀࠌࠄ · ࠀࠕࠕࠄ · ࠌࠍ · ࠀࠓࠏ · ࠌࠑࠓࠀࠉ :<— [c]

CAP. XXII. Abrahami religio tentatur, filiumque Dei iussu mactare paratus, ab Angelo revocatur. 1—14.

1 ** ࠅࠄࠅࠄ · ࠁࠕࠓ · ࠌࠌࠋࠋࠉࠄ · ࠀࠋࠉࠍ · ࠅࠀࠋࠄࠄ ·
ࠀࠍࠎࠄ · ࠉࠕ · ࠀࠁࠓࠄࠌ · ࠅࠀࠌࠓ · ࠋࠄ · ࠀࠁࠓࠄࠌ ·
2 ࠅࠀࠌࠓ · ࠄࠀࠍࠄ : * ࠅࠀࠌࠓ · ࠎࠁ · ࠔࠁࠉ · ࠉࠕ · ࠁࠓࠊ ·
ࠉࠕ · ࠀࠇࠃࠊ · ࠃࠓࠇࠌࠕ · ࠉࠕ · ࠉࠑࠇࠒ · ࠅࠆࠋ [d] ·
ࠀࠕࠉ · ࠋࠀࠓࠏ · ࠇࠆࠉࠕࠄ [e] · ࠅࠀࠎࠒࠄ · ࠕ ࠌࠍ ·

---

x) §. 64. I. 1. Annot. y) §. 28. A. 1. Annot. z) pro וַיִּפְקַח (c. 3, 5. 7. ࠀࠕࠂࠋࠐࠉ) de rebus a Deo revelatis. Onk. וּגְלָא. a) Polygl. Lond. vitiose ࠅࠄࠋࠊࠕ. b) Duobus verbis ut saepius idem enuntiat; quorum alterum nonnisi posuit v. 20. ad hebr. נַעַר exprimendum. c) = מִצְרַיִם vid. c. 13, 10. d) §. 27. 1. Annot. e) Sam., qui probe videret v. 14. alludi ad originem huius Nominis pr. e radice רָאָה (cf. Hebr. Sam. ࠄࠌࠅࠓࠀࠄ), transtulit ࠇࠆࠉࠕࠄ (cf. c. 12, 6.), licet reliquae antiquae versiones eum desererent, LXX. τὴν ὑψηλήν, Onk. פּוּלְחָנָא

(*divini cultus*), Syr. ܕܐܡܘܪ̈ܝܐ (*Amoraeorum*), Arab. ٱلْعِبَادَةُ (*adorationis*) reddentibus (cf. hebr. יִרְאָה). f) §. 64. 1. g) pro [illegible] Aph. (sine 2) a radice [illegible] §. 33. B. 2. h) §. 82. 1. f. i) §. 69. 2. a. k) Permutavit hic cum יְחִידְךָ tropicam vocem, quae amoris notionem

[Samaritan script] [1]
[Samaritan script]
[Samaritan script]
14 [Samaritan script]
[Samaritan script] [m]
[Samaritan script] [n]

CAP. XXIII. Sarae mors et sepultura. 1. 2. 7—9. 17—19.

1 [Samaritan script]
[Samaritan script] [o]
2 [Samaritan script]
[Samaritan script]
[Samaritan script]
7 [Samaritan script]
8 [Samaritan script]
[Samaritan script] [p]
[Samaritan script]
9 [Samaritan script]
[Samaritan script]
[Samaritan script]
17 [Samaritan script]
[Samaritan script]
[Samaritan script]
18 [Samaritan script]

---

magis illustraret; in quo tropo sibi constat quoque v. 16. l) §. 79. Annot. m) = יִרְאֶה. Retinuit hanc vocem velut Nomen pr. n) Additur hoc verbum, quod c. 26, 22. *dilatandi* notione legitur, ita ut cogitaverit hic de prole numerosa ex Isaaco servato oriunda; nisi sensum e Syr. ܢܰܦܶܫ *animavit* s. *animum reddidit, recreavit* eruere malueris. *Schwarzius* in Exercitatt. p. 205. vertit: *oblectabitur.* o) §. 89. A. 5. In permutatione literarum ࠔ et ࠑ ([Samaritan script] · [Samaritan script]) nemo facile offendet. p) Verba hebraica יֵשׁ אֶת־ cum reliquis praeter LXX. versionibus (Onk. רַעֲוָא, Syr. ܨܶܒܝܳܢ, Ar. اشتهت) coniunxit in unam vocem e verbo שָׁעָה, quod eodem modo reddidit c. 4, 4. 5. eruendam; nisi et hic ut l. l. Onkelosum prae ceteris secutus fuerit.

[Samaritan text] [q] [Samaritan text] [r] [Samaritan text]

[Samaritan text] 19

[Samaritan text]

[Samaritan text]

CAP. XXIV. **Servum Charras, uxorem Isaaco petiturum, mittit Abrahamus; is itinere feliciter confecto, Rebeccam impetrat, atque ad Isaacum adducit. 1—4. 8—20. 22—25. 28. 29. 32—34. 37. 38. 48—61. 66. 67.**

[Samaritan text] 1

[Samaritan text] 2

[Samaritan text]

[Samaritan text] [s] [Samaritan text] [t]

[Samaritan text] 3

[Samaritan text]

[Samaritan text]

[Samaritan text] 4

[Samaritan text] 8

[Samaritan text] [u] [Samaritan text]

[Samaritan text]

[Samaritan text] 9

[Samaritan text]

[Samaritan text]

[Samaritan text] 10

[Samaritan text]

[Samaritan text]

[Samaritan text] 11

[Samaritan text]

[Samaritan text] 12

[Samaritan text]

[Samaritan text] 13

q) Ita explicat hebr. [Hebrew], ut sc. illi testes essent emti ab Hephrone agri. r) §. 69. 4. B. s) Sic scripsimus pro mendoso [Samaritan text], ut v. 9. t) In textu hebr. [Hebrew]; et eodem sensu capienda est vox Sam. coll. Exod. 26, 22. 23. 36, 27. 28. u) i. q. [Samaritan text]; hinc in textu emendavimus vitiosum [Samaritan text].

[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]
16 [illegible]
[illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

v) pro fem. [illegible]. w) Morinus, qui offendit in [illegible], quod commodum sensum praebere negat ideoque cum [illegible] (potius [illegible]) permutandum esse censet, parum consuluit linguam Syriacam, in qua ܐܬܦܝܣ Act. 25, 9. de eo adhibetur, qui alterius gratiam (ܛܝܒܘܬܐ) sibi conciliare studet, ita ut et hic Samaritanus de servo cogitaverit officioso, qui e *submissa alloquendi ratione* sibi rebusque domini sui lucrum capturus erat (*feneratus est*). x) In reddendo hebraico הֹכַחְתָּ consentit Samaritanus cum reliquis versionibus LXX. ἡτοίμασας; Onk. זַמֵּינְתָּא; Syr. ܛܝܒܬ; Arab. وَقَّتَ (=*praeparasti, constituisti*) habentibus. y) §. 84. 3. z) 84. 5. a) §. 76 b) §. 74. 3.

[Samaritan text] * [Samaritan text] [c] [Samaritan text] 23
[Samaritan text]
[Samaritan text] * [Samaritan text] [d] 24
[Samaritan text] * [Samaritan text] 25
[Samaritan text] [e] [Samaritan text]
[Samaritan text] * [Samaritan text] 28
[Samaritan text] * [Samaritan text] 29
[Samaritan text]
[Samaritan text] * [Samaritan text] 32
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] * [Samaritan text] 33
[Samaritan text]
[Samaritan text] * [Samaritan text] 34
[Samaritan text] * [Samaritan text] 37
[Samaritan text]
[Samaritan text] * [Samaritan text] [f] 38
[Samaritan text] [g] [Samaritan text]
* [Samaritan text] 48
[Samaritan text]
[Samaritan text] [h]
[Samaritan text] * [Samaritan text] 49
[Samaritan text] [i] [Samaritan text] [k] [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
* [Samaritan text] [l] [Samaritan text] 50
[Samaritan text] [m] [Samaritan text]

---

c) §. 16. et §. 61. B. 2. d) §. 53. 1. B. b. β. e) §. 95. 6. a. Neque tamen adstipulamur Castello in Animadv. Samarit. pro [Samaritan text] in Statu abs. [Samaritan text] legere iubenti tum ob ea, quae de hac re §. 79. Annot. commentati sumus, cum quod Samaritanus Onkelosum secum habeat consentientem Cf. v. 32. f) §. 45. 2. Annot. 3. g) i. q. [Samaritan text] vid. v. 8. h) §. 84. 1. c. α. i) §. 69. 3. k) in textu hebr. חֶסֶד; Onk. טֵיבוּ; Syr. ܛܰܝܒܽܘܬܳܐ. l) §. 90. 3. m) Futurum h. l. positum pro Inf. [Samaritan text] ἀσυνδέτως praecedenti verbo annexum.

[illegible] 51
[illegible]
[illegible]

[illegible] 52

[illegible] 53
[illegible]
[illegible]

[illegible] 54
[illegible]

[illegible] 55
[illegible]

[illegible] 56
[illegible]
[illegible]

[illegible] 57

[illegible] 58
[illegible]

[illegible] 59
[illegible]

[illegible] 60
[illegible]

[illegible] 61
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] 66

[illegible] 67
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

n) §. 95. 6. Annot. o) §. 33. B. 2. b. Annot. p) §. 48. A. d. Annot. q) in Bibl. Lond. vitiose [illegible]. De neglecta hic et alibi forma fem. (cf. v. 13.) vid. §. 91. Annot. r) §. 35. A. Annot. s) §. 84. Annot.

CAP. XXV. Abrahami mors. — Sterilis primum Rebecca gemellos utero fert et parit. — Esavus primogeniti iura cedit Iacobo.
5 — 8. 11. 20 — 26. 28. 29 — 34.

5 ** ࠅࠉࠄࠁ࠰ ࠀࠁࠓࠄࠌ࠰ ࠉࠕ࠰ ࠊࠋ࠰ ࠃࠋࠄ࠰ ࠋࠉࠑࠇࠒ࠰
6 [illegible]
[illegible]
[illegible] t [illegible]
[illegible] :<—
7 u ** [illegible]
[illegible] v [illegible]
8 w [illegible] * [illegible]
[illegible]
11 x [illegible] * [illegible]
[illegible]
z [illegible] y [illegible]
20 [illegible]
[illegible]
[illegible]
21 b [illegible] a [illegible] *
c [illegible]
22 [illegible] * [illegible]
[illegible]
d [illegible]
23 [illegible] *

t) = בְּעוֹדֶנּוּ. Similia Craseos exempla allata sunt §. 9. 2. C. Annot. Haec nostra respondet Lat. *a quo inde ille* sc. fuit, cum Samarit. altero ࠔ = ࠔࠍ hebr. בְּ exprimere studeret. Onk. simpliciter עַד־דְּהוּא. u) §. 84. 1. v) §. 33. B. 3. w) ࠔࠋࠌ, quo exprimitur hebr. וַיִּגְוַע, ut Syr. ܫܠܡ dicitur de pacata omnisque doloris experte morte (*εὐθανασία* Ar. حَتْفٌ). Reliquae versiones (LXX *ἐκλείπων*, Onk. אִתְנְגִיד; Syr. ܐܬܢܓܕ; Ar. تُوُفِّيَ) plus minusve de obitu virium defectum subsequente cogitarunt; quod seqq. bene convenit. x) §. 83. 1. Annot. y) §. 98. I. 4. b. z) Onk. דְּמַלְאַךְ־קְיָמָא אִתְחֲזֵי בְּלֵהּ. a) §. 31. 1. Annot. b) = לְנֹכַח; alibi ࠋࠒࠁࠋࠍ (*περί*). c) §. 75. 1. d) §. 61. A. 2.

[illegible]
[illegible] [e] [illegible] [f]
24 [illegible]
25 [illegible]
[illegible] [g]
26 28 [illegible]
[illegible]
[illegible] :>-
29 ** [illegible]
30 [illegible] [h] * [illegible]
[illegible]
[illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
[illegible] [i] [illegible] [k] [illegible]
33 * [illegible]
[illegible]
34 * [illegible]
[illegible] [l] [illegible] [m]
[illegible] :>-

---

e) §. 88. 2. f) ibid. 3. g) Quae hic desiderantur priora versus verba, ita suppleri possunt: [illegible]; posteriora ita restituenda sunt: [illegible]. h) Malim hic [illegible] i. e. *stimulatus* sc. fame (coll. Syr. [illegible]) retinere, quam, quod Castello placuit, cum [illegible] vel [illegible] (=hebr. קִיץ) permutare, cum in seqq. [illegible] i. e. *affatim mihi da* pro hebr. הַלְעִיטֵנִי hanc lectionem tueatur, et comedendi aviditas e repetito [illegible] perspiciatur. Eodem sensu Syrus habet [illegible]. i) Iam Castellus probe vidit, hanc vocem (mutato P in [illegible], quod Morino placuit) ad [illegible] referri non posse, licet omnes reliquae versiones הוֹלֵךְ exprimant. Radicem igitur [illegible] existimans vertit: *Me quod attinet, proiecit me ad mortem.* At cum haec interpretatio careat Subiecto, ad quod commode haec vox respiciat, non dubito [illegible] explicare per [illegible] (cf. §. 19. 1. Annot. B. b.) et coll. Arab. لَقِيَ *occurrit, incidit in alqd.* vertere: *Ego occurram morti, proiiciar morti;* cui explicationi nec praecedentia obstant. k) Pro לָמָּה זֶּה לִי magis explicans exhibuit: *quid mihi negotii.* Syr. [illegible]. l) Si

CAP. XXVII. **Isaacus deceptus Iacobo pro Esavo bene precatur. — Esavi querelae et ira, cui Rebecca Iacobum subducere studet. 1—10. 14—17. 23—29. 34. 35. 38—45.**

1 [Samaritan text] **
[Samaritan text] n) [Samaritan text]
[Samaritan text]
2 [Samaritan text] *
3 [Samaritan text] * o) [Samaritan text]
[Samaritan text] p) [Samaritan text]
4 [Samaritan text] * [Samaritan text]
[Samaritan text] q) [Samaritan text]
5 [Samaritan text] * [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
6 [Samaritan text] *
[Samaritan text]
7 [Samaritan text] * [Samaritan text]
[Samaritan text]
8 [Samaritan text] * [Samaritan text]
9 [Samaritan text] r) [Samaritan text] * [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
10 [Samaritan text] * [Samaritan text]
[Samaritan text] —<
14 [Samaritan text] **
[Samaritan text]
15 [Samaritan text] *

---

sana est lectio, Samaritanus pro עֲדָשִׁים legit עַד־שׂוּם; forte coll. Syr. [Syriac] *aequavit* i. q. *affatim, abunde, ad satietatem usque.* Hinc non est, cur cum Castello scribamus una voce [Samaritan] cum, si quid mutare velimus, legeremus potius [Samaritan], ita ut hebraicum retineret, qui Chald. טְלוֹפְחִין, Syr. [Syriac] recipere nollet. m) Hic quoque sibi constat in hebr. וַיִּבֶז reddendo, fortiore usus verbo, quo *contemtum* exprimeret cf. Ch. שְׁפָה et שׁוּף *contrivit, conculcavit.* n) §. 96. 4. d. o) §. 84. 1. Annot. p) §. 85. 3. Annot. q) pro וְהָבִיאָה Onk. וְתַעֵל. r) Sic Polygl. Lond. pro [Samaritan].

[illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
[illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
[illegible]
[illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
[illegible]
28 [illegible]
[illegible]
29 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
34 [illegible]
[illegible]
[illegible]
35 [illegible]
38 [illegible]
[illegible]
39 [illegible]
[illegible]
40 [illegible]

s) §. 61. A. 2. t) §. 53. 1. A. a. u) §. 19. 1. Annot. C. c. et §. 18. 3. D. v) Append. p. 117. w) §. 84. 4. a. *β*. x) §. 87. 3. Polygl. Lond. vitiose [illegible]. y) §. 88. B. Annot. z) §. 54. 1. a) §. 45. 2. Annot. 3. b) §. 30. 1. c) Vox hebraica הַשָּׁמַיִם, quae

[illegible]
[illegible]
41 [illegible]
[illegible]
[illegible] [d] [illegible]
[illegible]
42 [illegible] [e] [illegible]
[illegible]
[illegible]
43 [illegible] [f] [illegible]
[illegible] [g] [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible] [h] [illegible]
[illegible]
[illegible] [i] [illegible]
[illegible]

CAP. XXVIII. Somnium Iacobi. 10—18.

10 [illegible]
11 [k] [illegible]
[illegible] [l] [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]

---

hic omittitur, facile e seq. [illegible] suppleri potest. d) §. 61. C. 3. e) Ita emendate scripsimus cum Cast. in Animadv. pro [illegible] quod in textu Polygl. Lond. reperitur. f) §. 69. 1. a. g) §. 66. a. h) =אֲחָדִים §. 62. 4. i) Polygl. Lond. mendose [illegible]. k) §. 64. 1. Annot. b. l) §. 98. I. 1. a.

[Samaritan text]
15 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] :>-

16 [Samaritan text] [m] [Samaritan text]
[Samaritan text]
17 [Samaritan text]
[Samaritan text] ...... [n]
18 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] [o] [Samaritan text]
[Samaritan text] :>-

CAP. XXIX. Iacobus Charras pervenit et a Labane benigne exceptus quatuordecim annos ei operam suam addicit filiasque eius mercedis loco accipit. 1—9. 12—19. 23. 25—28.

1 [Samaritan text] [p]
2 [Samaritan text] [q] [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] [r] [Samaritan text]
3 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
4 [Samaritan text]
[Samaritan text] [s] [Samaritan text]
5 [Samaritan text]

---

m) pro [Samaritan] cf. §. 36. Annot. n) Omittitur hic אֱלֹהִים; num fortuito, dubitaverim, cum nec Onkel. haecce efferre audeat, sed circumscribat verbis: לֵית דֵּין אֲתַר־הֶדְיוֹט אֱלָהֵין אֲתַר־דִּרְעֲוָא־בֵיהּ מִן־קֳדָם־יְיָ i. e. *non est locus vulgaris* (ἰδιώτης), *sed locus Deo acceptus;* ita ut Samaritanus qui, quem sequeretur, haesitaret, ab utroque abstineret, veritus, ne Deo vindicaret, quae eius naturae divinae repugnarent. o) §. 73. 1. p) §. 72. 3. b. q) Polygl. Lond. vitiose [Samaritan]. r) §. 80. 1. Annot. s) §. 97. 3.

[Samaritan text] 6
[Samaritan text]
[Samaritan text] 7
[Samaritan text] t [Samaritan text]
[Samaritan text] 8
[Samaritan text] u [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] 9
[Samaritan text] v [Samaritan text]
[Samaritan text] :>-

[Samaritan text] 12
[Samaritan text] w [Samaritan text]
[Samaritan text] x [Samaritan text] 13
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] 14
[Samaritan text]
[Samaritan text] 15
[Samaritan text]
[Samaritan text] :>-

[Samaritan text] 16
[Samaritan text] 17
[Samaritan text]
[Samaritan text] y [Samaritan text] ...... z 18
[Samaritan text]
[Samaritan text] 19
[Samaritan text] a [Samaritan text]

---

t) §. 68. 1. c. u) §. 28. 2. v) §. 84. 4. a. ε. w) pro [Samaritan text] quod legitur in Polygl. §. 45. 2. Annot. 3. x) §. 31. 3. Annot. y) §. 84. 3. Annot. z) Si hebraicum וַיֹּאמֶר hic tantummodo excidisset, [Samaritan text] ante [Samaritan text] delendum esset; quod ubi servatur, indicat apodosin. Hinc aut scribendum [Samaritan text] · [Samaritan text] quod utique probaverim, ita ut illud [Samaritan text] ad abiectum [Samaritan text] pertineat; aut plura desunt, quibus commode annecti possit lectio in Bibl. Lond. servata. a) §. 68. 1. a.

20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]
25 [illegible]
[illegible]
[illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
[illegible]
28 [illegible]
[illegible]
[illegible]

CAP. XXX. **Iacobo filii nascuntur — reditum parat in Canaanaeam — paciscitur mercedem cum Labane. 1 — 8. 17 — 28. 31 — 34. 43.**

1 [illegible]
[illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

Neglectum a Samar. Suffixum Infinitivis חִתִּי et מְחִתִּי additum reliquae versiones praeter Arabem expresserunt. b) Imp. Pa. pro [illegible] §. 31. 4. Annot. c) §. 29. 1. et §. 69. 1. c. d) = אִבָּנֶה (coll. Ar. بَنَا) quod c. 16, 2. permutaverat cum [illegible], dum reliquae versiones utroque loco sibi constant.

6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible] e ··· * ···
[illegible] f [illegible]
[illegible] —<:
17 [illegible] **
18 [illegible] *
[illegible]
[illegible]
19 [illegible] *
20 [illegible] g [illegible] *
[illegible] h [illegible]
[illegible]
21 [illegible] *
[illegible] —<:
22 [illegible] **
23 [illegible] *
[illegible]
24 [illegible] *
[illegible]

e) Lacuna ita est explenda [illegible] * : [illegible].

f) In hoc loco reddendo praeter Syrum, qui vertit ܟܬܫܬ ܥܡ ܚܬܝ *contendi cum sorore mea*, proxime ad textum Hebraeum accessit Samaritanus, qui more suo cavit, ne iniungeret Deo, quae eius natura parum digna esse viderentur. Hinc uti maluit verbis, quae (coll. Arab. فتّ *comminuit*) hunc praeberent sensum: *A Deo mihi hoc est immissum, ut sorori in pariendo cederem.* Placet igitur Castelli emendatio in Lex. suo lectionem [illegible] cum [illegible] permutantis, licet notionem *colluctationes meae* probare non possimus. Tum vero, quae sequuntur verba, [illegible] · [illegible] vel significare possunt *ratione sororis meae habita* (Onk. כְּאֲחָתִי), vel, si ad sororis animum referre malueris, sensu paullulum mutato *coram, in oculis sororis meae* (=[illegible] – [illegible]), qua utraque notione עִם apud Hebraeos deprehenditur. g) Hebraicum זָבַד, quod retinuit Syrus, Onk. reddidit יְהַב, permutavit Sam. cum סְעַד *adiuvit, auxiliatus est* haud incommodo sensu. h) §. 72. 1.

25 [illegible]
[illegible]
26 [illegible] [i] [illegible]
[illegible]
[illegible] [k] [illegible] [l]
27 [illegible] [m] [illegible]
[illegible] [n] [illegible]
28 [illegible]
31 [illegible] [o] [illegible]
[illegible]
32 [illegible]
[illegible] [p] [illegible]
[illegible] [q] [illegible]
[illegible]
33 [illegible] [r] [illegible]
[illegible]
[illegible]
34 [illegible] [s]
43 [illegible]
[illegible] [t] [illegible]
[illegible] —<

CAP. XXXI. Iacobus Dei iussu cum uxoribus liberisque clam discedit a Labane, qui eum sequitur eique fugam crimini dat. — Rahelae fraus. 1—7. 9—19. 22. 23. 26—28. 31—34. 55.

1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]

i) §. 28. A. 2. Annot. k) §. 53. 2. a. l) §. 19. 1. Annot. A. b. m) §. 70. n) Bibl. Lond. [illegible]; Onk. נַסֵּיתִי pro hebr. נִחַשְׁתִּי. o) Nomen [illegible], quod et LXX. Syr. et Ar. contra omnium Codicum Hebr. fidem exprimunt, perspicuitatis causa illatum recte suspicatur *Winerus*. p) pro חָסֵר §. 67. 2. Annot. 2. q) Polygl. Lond. vitiose [illegible]. r) cum Onk. et Syro = צִדְקָתִי. s) pro [illegible] vel [illegible] (Onk. לֵוִי) videtur e textu Hebraeo-Sam., qui et ipse habet [illegible], irrepsisse. t) §. 90. 2.

[illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]

u) §. 17. 4. A. b. Onk. similiter שְׁקַר pro hebr. הֵתֶל. v) §. 89. C. 4. w) Fortuito hic excidisse ࠀࠋࠄࠉࠌ, quod in textu hebr. legitur, nec religioni Samaritani interpretis esse tribuendum e. v. 16. evincitur. x) hebr. אֲבִיכֶם iam in textu Hebraeo Sam. cum [illegible] est permutatum. y) Onk. בְּעָקָן דְּאִתְיַחֲמָא. z) = הָעֹלִים §. 80. 1. Annot. a) De hac Imper. forma vid. §. 31. 1. Annot. b) §. 67. 2.

[illegible]

17 [illegible]

18 [illegible]

19 [illegible]

23 [illegible]

26 [illegible]

27 [illegible]

28 [illegible]

30 [illegible]

31 [illegible]

32 [illegible]

c) §. 45. 2. Annot. 1. d) §. 84. 4. a. ε. e) Onk. כְּשְׁבְיַת חַרְבָּא. f) i. q. [illegible] aut [illegible], Onk. חַיְוָתָא. g) §. 65. II. 2. c. h) Mirum, quod hic erraverit in reddendo שִׁרִים, qui sensu hic parum idoneo illud confunderet cum שָׁרִים; cum Abusaida adeo habeat بالسرور. i) Hebraicum verbum נָטַשׁ, quod Onkel. cum Syro recte per שְׁבַק, ܫܒܩ *permisit* reddiderunt, Samarit. emendandi studio ductus de absentis Labanis reditu hic cogitans cum [illegible] *exspectavit* permutare satius duxit. k) §. 76. l) §. 27. 2. Annot. m) §. 59. 5.

33 [illegible]
[illegible]
[illegible]
34 [illegible]
[illegible]
[illegible]
35 [illegible]
[illegible]
[illegible]

CAP. XXXII. **Iacobus ad Esavum fratrem accedere veritus munera praemittit. — Luctatur cum angelo; a quo superato Israelis nomen accipit. 3—8. 13. 21—31.**

3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

n) Intulit hoc verbum Sam. in textum suum, qui in exemplari Hebraeo - Sam. hic itidem insertum legeret [illegible], quod collato Chald. חַפֵּשׂ *diligenter scrutatus est* nostrum locum magis perspicuum reddit. Recepta autem est haec lectio e v. 35., ubi idem verbum (וַיְחַפֵּשׂ) in textu Hebr. deprehenditur. o) Desunt hic verba [illegible] interpretis oculo ob verborum similitudinem aberrante. p) pro [illegible] Onk. וְשַׁוִּיתִנּוּן. q) pro יְמַשֵּׁשׁ quod Onk. et Syr. retinent. r) Recentiore aetate vel tota Idumaea [illegible] dicta est, vel certe pars eius (Ioseph Ant. IX. 10.). Hinc in Targ. Hieros. legitur טוּרָא דְגַבְלָא et Eusebius Σηείρ ita explicat: ὄρος γῆς Ἐδώμ, ἔνθα ᾤκει Ἡσαῦ ἐν τῇ Γεβαλένῃ. Cf. Arab. جِبَال *regio montana. Winer.* p.55. s) Bibl. Lond. vitiose transpositis literis [illegible]. t) §. 99. 1. b.

7 [Samaritan script]
[Samaritan script]
8 [Samaritan script]
[Samaritan script]
[Samaritan script]
13 [Samaritan script]
[Samaritan script]
21 [Samaritan script]
[Samaritan script] —<
22 [Samaritan script] u
[Samaritan script]
[Samaritan script]
23 [Samaritan script]
24 [Samaritan script] v
[Samaritan script]
25 [Samaritan script]
[Samaritan script]
26 [Samaritan script]
[Samaritan script]
27 [Samaritan script]
28 [Samaritan script]
[Samaritan script] w
[Samaritan script] x
29 [Samaritan script]
[Samaritan script] y

---

u) pro הוא §. 80. 2. Annot. v) Hebraicum נֵאָבֵק, quod reliquae versiones (LXX. ἐπάλαιεν, Onkel. אִשְׁתַּדַּל, Syr. ܐܬܟܬܫ Ar. صَارَعَ) *luctandi* notione ceperunt, Samar. expressit verbo [Samaritan] i. q. [Syriac] *palpavit*, *contrectavit* 2) *exploravit*, qua posteriore significatione Samarit. eo quoque utitur Num. 14, 6. Deut. 1, 33. w) Quod in Polygl. Lond. legitur [Samaritan], nec redundare, nec cum [Samaritan] permutandum esse, licet Waltonus utrique patrocinetur, sed [Samaritan] · [Samaritan] = כי אם scribendum esse censemus. x) Videtur hic deesse [Samaritan], cum hebr. שָׂרִיתָ Onkelosus, quem noster haud dubie secutus est, reddat verbis רַבְרְבָא אַתְּ. y) De hoc loco emendando vid. §. 16. Annot.

[Samaritan text] 30
[Samaritan text]
[Samaritan text] 31
[Samaritan text]
[Samaritan text]

CAP. XXXIII. Iacobus ab Esavo amice exceptus munera ei offert et iter suum persequitur. 1—4. 8—17.

[Samaritan text] 1
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] 2
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] 3
[Samaritan text]
[Samaritan text] 4
[Samaritan text] z
[Samaritan text] 8
[Samaritan text]
[Samaritan text] [a] [Samaritan text] 9
[Samaritan text] 10
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] b
[Samaritan text] 11
[Samaritan text]
[Samaritan text]

---

z) Pro וַיִּבְכּוּ utitur Samarit. Singulari [Samaritan text], qui tantum in Vulgata reperitur; in reliquis vel legitur Pluralis (Syr. ܘܒܟܘ, Onk. ובכו), vel Dualis, ut in vers. Arab. وَبَكَيَا, quem LXX. quoque expresserunt verbis ἔκλαυσαν ἀμφότεροι. Hinc maluerim cum *Winero* de structurae emendatione cogitare, cum, qui praecedentia verba singull. videret, et hoc ad Esavum solummodo referre haud dubitaret, quam de librariorum errore [Samaritan text] cum [Samaritan text] permutantium. a) §. 74. 2. c. b) pro [Samaritan text] ut c. 34, 19. Deut. 33, 11., cum haec literarum eli-

[illegible] 1
[illegible] 13
[illegible] c [illegible]
[illegible] d [illegible] e [illegible]
[illegible] 14
[illegible] f [illegible]
[illegible]
[illegible] 15
[illegible]
[illegible]
[illegible] 16
[illegible] 17
[illegible]
[illegible]

CAP. XXXV. **Iacobus Dei iussu Bethelem proficiscitur et remotis Diis alienis aram ibi exstruit. — Rahela Beniaminem enixa diem obit supremum. — Isaaci mors et sepultura. 1—4. 6. 9—14. 16—19. 27—29.**

[illegible] 1
[illegible]
[illegible]
[illegible] 2
[illegible]
[illegible]
[illegible] 3
[illegible]

---

sio apud nostrum haud sit infrequens. Cf. praeterea §. 55. B. c) §. 41. 3. d) In reddendo Plur. וּדְפָקוּם consentit cum Hebr. Onk., qui vertit וְאִם יַדְחוֹקִינּוּן *si fatigarent eas;* reliquae versiones cum nostro utuntur 1. Sing., quae et in Hebraeo-Samarit. ([illegible]) legitur, unde in nostrum textum videtur translata esse. Convenit autem vox Samarit. cum Syr. ܦܩܳ *pulsavit.* e) §. 95. 2. c. et 64. II. 2. b. f) Verba hebraica וַאֲנִי אֶתְנַהֲלָה לְאִטִּי (Hebraeo-Sam. [illegible]) transtulit: *moderabor* vel *sustinebo ire* i. e. gressum, incessum meum; lente sequar. Cf. Iob. 7, 3., ubi חִכִּיתִי LXX. reddunt ὑπέμεινα.

[Samaritan text]
[Samaritan text] 4
[Samaritan text]
[Samaritan text] g [Samaritan text]
[Samaritan text] 6
[Samaritan text]
[Samaritan text] 9
[Samaritan text] 10
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] 11
[Samaritan text] h [Samaritan text]
[Samaritan text] i [Samaritan text]
[Samaritan text] 12
[Samaritan text]
[Samaritan text] 13
[Samaritan text] k [Samaritan text] 14
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] 16
[Samaritan text] l [Samaritan text]

g) = תַּחַת הָאֵלָה. Vox Sam. ex hebr. orta cum ࠕ prosth. Cf. §. 8. 1. h) §. 31. 1. Annot. i) in textu Hebr. וּמְלָכִים. Deest apud nostrum copula, quae teste Morino in altero exemplari reperitur. k) Non sibi constat in formula וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל reddenda, retinens hic [Samaritan text], pro quo c. 17, 22. [Samaritan text] uteretur. l) Hebraicum כִּבְרָה, quod ab Onk. כְּרוּב ־ אַרְעָא *aratio terrae* i. e. iugerum; a Syro ܦܪܣܐ ܕܐܘܪܚܐ (coll. Abusaida. فَرْسَخ) i. e. *trium milliarium via* s. *milliare Persicum*; ab Ar. مِيل *milliare* redditur, nostrum vel corrupisse vel cum LXX. interpretibus Χαβραθὰ (Gen. 48, 7. τὸν ἱππόδρομον Χαβραθὰ τῆς γῆς) vertentibus forte pro regionis nomine habuisse, censet Castellus. Cum autem de loco sic dicto merito dubitari possit, et interpretamentum ἱππόδρομος evincat, LXX. nomen per literarum metathesin a רָכַב *equitavit* ductum in mente habuisse, noster, qui eos sequeretur, utrique consuluit, et, ne Graeco cederet, priore parte nominis servata, alteram a ࠓࠄࠈ *cucurrit* (τρέχειν) derivavit.

17 [Samaritan text]
[Samaritan text]
18 [Samaritan text] [m] [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] [n] [Samaritan text]
19 [Samaritan text]
27 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
28 [Samaritan text]
29 [Samaritan text]
[Samaritan text] [o] [Samaritan text]
[Samaritan text] [p] [Samaritan text]
[Samaritan text]

CAP. XXXVI. Esavus cum familia sua discedit in aliam regionem. 6—8.

6 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
7 [Samaritan text]
[Samaritan text] [q] [Samaritan text]
[Samaritan text]
8 [Samaritan text]
[Samaritan text]

---

m) Veram restituimus lectionem pro [Samaritan text] · [Samaritan text] (Onk. לָא תִדְחֲלִין), cum verba [Samaritan text] · [Samaritan text] in Bibl. Lond. nullum praebeant sensum cf. § 96. 1. n) Prae ceteris hic placet Samaritani nominis בֶּן־אוֹנִי versio. Reliqui enim interpretes antiquissimi dum vel ad dolores inter pariendum perpessos respiciunt, ut LXX. υἱὸς ὀδύνης μου; Syr. ܒܪ ܟܐܒܝ; Onkel. בַּר־דְוָי; vel ad animi affectum, ut Arabs آبْنَ تَرْحَى *filius moeroris mei*, noster de morte partum subsequente cogitans transtulit: *filius afflictionis meae*. o) pro אֶל־עַמָּיו §. 83. 1. Annot. p) per apocopen pro [Samaritan text], quod Morino teste in altero exemplari legitur. q) §. 88. A. 4.

CAP. XXXVII. Iosephus prae ceteris filiis a Iacobo dilectus somniis invidiam fratrum sibi creat et ab iis venumdatus in Aegyptum deducitur, dum pater eum, quasi a fera discerptum, luget.

1 — 11. 13 — 36.

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
[illegible]

r) §. 88. A. 2. s) §. 42. II. Pro Hebr. זְקֻנִים Morino teste in altero exemplari exhibetur [illegible]. t) §. 31. 1. Annot. u) De duplici huius Nominis Plur. vid. §. 42. B. 3. c. v) Bibl. Lond. [illegible]. w) §. 67. 1. f. x) §. 97. 2. a. y) §. 53. 2. c. z) §. 93. 2. D.

11 [illegible]
[illegible]
[illegible][a] [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
[illegible]
15 [illegible][b] [illegible]
[illegible]
16 [illegible][c] [illegible]
17 [illegible][d] [illegible]
[illegible]
[illegible]
18 [illegible][e] [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible][f] [illegible][g] [illegible][h]
20 [illegible]
[illegible][i] [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible][k] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

a) i. q. [illegible]; vid. supra c. 9, 22. b) Pro [illegible], quod in Polygl. Lond. reperitur, scripsimus [illegible], cum Hebraeo-Sam. habeat [illegible], licet in textu Hebr. nomen אִישׁ articulo careat. Cf. §. 79. Annot. c) §. 65. I. 2. d) §. 97. 3. Annot. e) = בַּרְקָן, Hebraeo-Sam. [illegible]. f) §. 62. 7. b. g) §. 84. 2. b. h) §. 14. Annot. i) Polygl. Lond. mendose [illegible] (coll. Onk. גְּבִיָּא), cum in seqq. ubivis scribatur [illegible]. k) Ar. Sam. الروح.

23 [illegible]
[illegible]
24 [illegible]
[illegible]
25 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
26 [illegible]
[illegible]
27 [illegible]
[illegible]
28 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
[illegible]
31 [illegible]
[illegible]
32 [illegible]
[illegible]
[illegible]
33 [illegible]
[illegible]

---

l) Bibl. Lond. [illegible]. m) §. 81. n) Ita redduntur Hebr. צְרִי וָלֹט; quorum prius praeeunte Onk. (שְׁעַף) confunditur cum Chald. שַׁעֲוָא i. e. *cera*, quam notionem Abus. quoque tuetur voce شمع; posterius [illegible] apud Bar. Bahl. denotat *triticum*, *pastam dulciariam.* In Ar. Sam. deest, quod ei respondeat; nec reliquae versiones antiquae consentiunt. o) Bibl. Lond. hic et v. 28. [illegible]. Cf. §. 43. III. B. p) ࠋࠀ e consensu omnium versionum antiquarum recipere non dubitavimus, cum ࠄࠀ, quod in Bibl. Lond. et Paris. legitur, non idoneum praebeat sensum.

34 ࠀࠕࠏࠈࠐ ...... [q] ࠉࠏࠒࠁ · ࠕࠊࠎࠉࠕࠄ · ࠅࠔࠓࠉ · ࠎࠒ ·
ࠁࠌࠕࠍࠉࠅ · ࠅࠀࠕࠄࠁࠋ [r] · ࠏࠋ · ࠁࠓࠄ · ࠉࠅࠌ ࠉࠌ ·
35 ࠎࠂࠉࠌ: * ࠅࠒࠌࠅ · ࠊࠋ · ࠁࠍࠉࠅ · ࠅࠊࠋ · ࠁࠍࠄࠕࠄ [s] ·
ࠋࠌࠍࠇࠌ · ࠉࠕࠄ · ࠅࠌࠏࠉ · ࠋࠌࠕࠍࠇࠌࠄ · ࠅࠀࠌࠓ ·
ࠄࠋࠀ · ࠀࠉࠏࠕ [t] · ࠏࠋ · ࠁࠓࠉ · ࠀࠁࠉࠋ · ࠋࠔࠉࠅࠋ:
36 ࠅࠁࠊࠄ · ࠏࠌࠄ · ࠀࠁࠅࠄ: * ࠅࠌࠃࠉࠍࠀࠉ · ࠆࠁ ࠍࠅ ·
ࠉࠕ · ࠉࠅࠎࠐ · ࠋࠌࠑࠓࠀࠉ · ࠋࠐࠅࠈࠐࠓ · ࠎࠓ ࠉࠎ ·
ࠐࠓࠏࠄ · ࠓࠁ · ࠈࠁࠇࠉࠄ: <–

CAP. XXXIX. Iosephus in Aegypto domini gratiam sibi conciliat at immeritam herae invidiam subiens in carcerem coniicitur.

2—4. 7. 8. 11. 12. 16—21.

2 ** ࠅࠄࠅࠄ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠏࠌ · ࠉࠅࠎࠐ · ࠅࠄࠅࠄ · ࠂࠁࠓ ·
ࠌࠑࠋࠇ · ࠅࠄࠅࠄ · ࠁࠁࠉࠕ [u] · ࠓࠁࠄ · ࠌࠑࠓ ࠀࠄ:
3 * ࠅࠇࠆࠄ · ࠓࠁࠄ · ࠄࠋࠀ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠏࠌࠄ · ࠅ ࠊࠋ ·
ࠃࠄࠅࠀ ` ࠏࠁࠃ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠌࠑࠋࠇ · ࠁࠀ ࠃࠄ:
4 * ࠅࠀࠕࠔࠊࠇ · ࠉࠅࠎࠐ · ࠓࠇࠉࠌ · ࠁࠏࠉࠍࠉ · ࠓࠁࠄ ·
ࠅࠓࠁࠓࠁ [v] · ࠉࠕࠄ · ࠅࠀࠉࠌࠍࠄ · ࠏࠋ · ࠁࠉࠕࠄ · ࠅࠊࠋ ·
ࠃࠀࠉࠕ · ࠋࠄ · ࠉࠄࠁ · ࠁࠀࠃࠄ: <–
7 ** ࠅࠄࠅࠄ · ࠁࠕࠓ · ࠌࠌࠋࠋࠉࠄ · ࠄࠀࠋࠉࠍ · ࠅࠕࠋࠕ ·
ࠀࠕࠕ · ࠓࠁࠄ · ࠉࠕ · ࠏࠉࠍࠉࠄ · ࠋࠉࠃ · ࠉࠅ ࠎࠐ ·
8 ࠅࠀࠌࠓࠕ · ࠔࠊࠁ · ࠏࠌࠉ: * ࠅࠌࠏࠉ · ࠅࠀ ࠌࠓ ·
ࠋࠀࠕࠕ · ࠓࠁࠄ: ࠄࠀ · ࠓࠁࠉ · ࠋࠀ · ࠇࠊࠌ · ࠏࠌࠉ ·
ࠌࠋࠅࠌ · ࠁࠁࠉࠕࠄ · ࠅࠊࠋ · ࠃࠀࠉࠕ: ࠋࠄ · ࠉ ࠄࠁ ·
ࠁࠀࠃࠉ: ࠅࠀࠉࠊ · ࠀࠏࠁࠃ · ࠁࠉࠔࠕࠄ · ࠓࠁ ࠀࠄ ·
ࠄࠃࠄ · ࠅࠇࠈࠉ · ࠋࠀࠋࠄࠉࠌ: <–

---

q) Exciderunt hic verba: ࠅࠒࠃࠃ * :ࠉࠅࠎࠐ. r) Morinus iam monuit hic ࠀࠕࠀࠁࠋ (=ࠀࠕࠀࠁࠋ) pro ࠀࠕࠄࠁ scribendum esse. Erravit igitur Castellus in Lex., qui de Aphel verbi ࠀࠅࠁ = שׁוּב cogitaret, cui *lugendi* notionem vindicat, parum perspiciens, literam ࠋ hic facile a scriba in proxime seq. ࠏࠋ aberrante omitti potuisse, et a nostro v. 35. אָבֵל per ࠀࠁࠉࠋ reddi. s) pro vulgari ࠁࠍࠀࠕࠄ. Cf. §. 43. III. D. Annot. t) Ita pro ࠆࠉࠏࠀ legendum esse, iam Castellus vidit (§. 26. 3. Annot.); in reddendo autem hebr. אֶל־, quod statim sequitur, consentit cum Hebraeo-Sam., qui et ipse habet ࠏࠋ; similiterque vertit Onk. עַל־בְּרִי. u) Polygl. Lond. ࠁࠉࠕ. v) pro Hebr. וַיְשָׁרֶת honoris ratione habita, quo dominus eum prosequeretur omnium rerum suarum curam ei committens, coll. Ch. רַבְרֵב; Syr. ܪܰܘܪܶܒ.

11 [illegible]
[illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]

CAP. XLI. Iosephus somnia Pharaonis interpretatus toti Aegypto reique frumentariae praeficitur. 1 — 16. 25 — 40. 42. 43. 49. 53 — 57.

1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible]

---

w) Verbum Sam., quo hic et Deut. 21, 19. hebr. תָּפַשׂ redditur, convenit cum Arab. عَاقَ, quod in IV. Coniug. *reducendi* notione in Corani Sur. XVIII. 19. legitur, et cui eliso [illegible] apprime responderet, nisi forte in Passivo reflexiva notio sit quaerenda hoc sensu: *Prehensa veste eum ad se reducere* i. e. *retinere studuit.* Non minus explicari posset e Syr. ܐܚܕ *apprehendit*, quo quod proprius ad vocem Hebr. accederet, mutata hac forma in [illegible] aut (servata litera [illegible]) [illegible]. x) §. 99. 1. Annot. y) §. 81. z) = הַיְאֹר §. 79. c. a) §. 84. 3. Annot.

3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [b] [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible] [c]
[illegible]
11 [illegible] [d] [illegible]
[illegible]
12 [illegible] [e]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
[illegible]

---

b) §. 62. 5. b. c) Licet in Hebraeo-Sam. legatur [illegible] pro את interpres tamen noster cum reliquis versionibus praeter Arabem, qui itidem habet فَوَضَعَهُمَا *et posuit ambos*, hebraici textus fidem sequitur. d) §. 93. 2. D. e) §. 84. 4. α. β.

* ࠅࠀࠌࠓ · ࠐࠓࠏࠄ · ࠋࠉࠅࠎࠐ · ࠇࠋࠌ · ࠇࠋ ࠌࠕ · 15
ࠅࠐࠔࠂࠓ · ࠋࠉࠕ · ࠅࠀࠍࠄ · ࠔࠌࠏࠕ · ࠏࠋ ࠉࠊ ·
ࠋࠌࠉࠌࠓ: ࠄࠕࠔࠌࠏ · [f] ࠇࠋࠌ · ࠋࠌࠐࠔࠓ · ࠉࠕࠄ:
* ࠅࠀࠂࠉࠁ · ࠉࠅࠎࠐ · ࠉࠕ · ࠐࠓࠏࠄ · ࠋࠌࠉ ࠌࠓ · 16
ࠁࠋࠏࠃࠉ · ࠀࠋࠄࠉࠌ · ࠋࠀ · ࠉࠕࠏࠍࠉ · ࠉࠕ · ࠔࠋࠌ ·
ࠐࠓࠏࠄ: <— [g]
** ࠅࠀࠌࠓ · ࠉࠅࠎࠐ · ࠋࠐࠓࠏࠄ · ࠇࠋࠌ · ࠐࠓࠏࠄ · 25
ࠀࠇࠃ · ࠄࠅࠀ · ࠉࠕ · ࠃࠄ · ࠄࠀࠋࠄࠉࠌ · ࠏࠁࠃ · ࠄࠇࠁࠉ ·
ࠋࠐࠓࠏࠄ: * ࠔࠁࠏ · ࠐࠓࠅࠀࠕࠄ · ࠈࠁࠀࠕࠄ · ࠔࠁࠏ · 26
ࠔࠍࠉࠌ · ࠀࠍࠉࠍ · ࠅࠔࠁࠏ · ࠔࠁࠋࠉࠄ · ࠈࠁࠀࠕࠄ ·
ࠔࠁࠏ · ࠔࠍࠉࠌ · ࠀࠍࠉࠍ · ࠇࠋࠌ · ࠇࠃࠄ · ࠄ ࠅࠀ:
* ࠅࠔࠁࠏ · ࠐࠓࠅࠀࠕࠄ · ࠁࠒࠓࠉࠒࠀࠕࠄ · ࠅࠁࠉࠔࠀࠕࠄ · 27
ࠎࠋࠒࠉ · ࠁࠕࠓࠉࠉࠍ · ࠔࠁࠏ · ࠔࠍࠉࠌ · ࠀࠍࠉࠍ · ࠅࠔࠁࠏ ·
ࠔࠁࠋࠉࠄ · ࠃࠒࠉࠒࠀࠕࠄ · ࠅࠔࠃࠉࠐࠕ · ࠒࠃࠅ ࠌࠄ ·
ࠉࠄࠅࠍ · ࠔࠁࠏ · ࠔࠍࠉ · ࠊࠐࠍ: * ࠄࠅࠀ · ࠌࠋࠅ ࠋࠄ · 28
ࠃࠌࠋࠋࠕ · ࠏࠌ · ࠐࠓࠏࠄ · ࠉࠕ · ࠃࠄ · ࠄࠀࠋࠄ ࠉࠌ ·
ࠏࠁࠃ · ࠄࠇࠌࠉ · ࠉࠕ · ࠐࠓࠏࠄ: * ࠄࠀ · ࠔ ࠁࠏ · 29
ࠔࠍࠉࠌ · ࠀࠕࠉࠀࠍ · ࠎࠁࠏ · [h] ࠓࠁ · ࠁࠊࠋ · ࠀࠓࠏ ·
ࠌࠑࠓࠉࠌ: * ࠅࠉࠒࠅࠌࠅࠍ · ࠔࠁࠏ · ࠔࠍࠉ · ࠊ ࠐࠍ · 30
ࠁࠕࠓࠉࠉࠍ · ࠅࠌࠕࠍࠔࠉ · ࠊࠋ · ࠎࠁࠏࠄ · ࠁࠀ ࠓࠏ ·

---

f) Hanc lectionem, quae quid in Hebraeo-Sam., unde tamen a nostro videtur esse repetita, sibi velit, parum perspicitur, e crasi (§. 9. 2. C.) explicandam esse existimo, ita ut ࠄࠕࠔࠌࠏ positum sit pro ࠄࠍ · ࠕࠔࠌࠏ *si audiveris* hoc sensu: *audiendo tibi tantum opus esse ad interpretandum*, quo versio LXX. graeca ἀκούσαντά σε ἐνύπνια, συγκρῖναι αὐτὰ exprimeretur; nec adeo eos vituperarem, qui eodem fere sensu, quo propius versio ad Onkel. (דְּאַתְּ־שָׁמַע חֶלְמָא) et Syrum (ܕܫܡܥ ܐܢܬ ܚܠܡܐ) accederet, distinguere mallent · ࠄࠕ ࠔࠌࠏ i. e. ࠄࠍ · ࠀࠕ · ࠔࠌࠏ *si tu audiens*, licet huic explicationi Infinitivi sequentis forma pro Partic., quo recte ab illis verborum structura continuatur, obstaret. g) In hoc loco reddendo discedit Sam. ab Hebraeo inserta post אֱלֹהִים negatione ࠋࠀ, quam non modo in textu Hebraeo-Sam., sed et in versione Graeca verbis ἄνευ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀποκριθήσεται τὸ σωτήριον Φαραώ expressam videret, et quam omnino desiderare deberet, si verba uno tenore et בִּלְעָדַי sine incisione cum אֱלֹהִים coniunctum (pro בִּלְעֲדֵי) legeret. Cf. *Gesenius* De Pent. Sam. origine etc. p. 38. h) Ita scripsimus pro ࠔࠁࠏ; cf. v. 31. 34.

[illegible]
31 [illegible]
[illegible]
32 [illegible]
[illegible]
[illegible]
33 [illegible]
[illegible]
34 [illegible]
[illegible]
35 [illegible]
[illegible]
[illegible]
36 [illegible]
[illegible]
[illegible]
37 [illegible]
[illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
[illegible]
[illegible]
40 [illegible]
[illegible]

---

i) pro כָּבֵד i. q. Ar. عَظُمَ. k) Ex Hebraeo-Sam., qui in hebr. וְאֵת הַשֵּׁנִית litera initiali ה e sequente in priorem vocem reposita [illegible] · [illegible] scriberet, nostra versio ducta est, licet nec ab Hebraeis, nec a Samaritanis utrumque verbum de somnio adhiberetur. l) §. 89. A. 1. Annot. m) §. 64. II. 2. a. n) Iteratur hoc nomen, pro quo textus Hebr. semel אֹכֶל habet, praeter necessitatem. Cf. tamen §. 82. 1. b. o) pro hebr. לְפִקָּדוֹן; similiter Arabs. وَدِيعَة; reliquae versiones utuntur Partt. LXX. τα πεφυλαγμένα Onk. גְּנִיז Syr. ܣܝܡܐ; Aquila παραθήκη. Vox Sam. affinis est Ar. مُتَسَلَّم. p) Bibl. Lond. vitiose [illegible]. q) §. 88. A. 4. r) In reddendis verbis hebr. עַל פִּיךָ יִשַּׁק כָּל־עַמִּי cum nostro consentiunt LXX. et Onkel.

42 ࠌࠍࠊ: * ࠅࠀࠏࠃࠄ· ࠐࠓࠏࠄ· ࠉࠕ· ࠏࠆࠒࠕࠄ: ࠌࠍ· ࠏࠋ·
ࠉࠃࠄ: ࠅࠉࠄࠁ· ࠉࠕࠄ· ࠏࠋ· ࠉࠃ· ࠉࠅࠎࠐ· ࠅࠀࠋࠁࠔ·
ࠉࠕࠄ· ࠓࠒࠏࠉ· ࠔࠉࠋࠀ· ࠅࠔࠅࠄ· ࠆࠉࠌࠅࠍ· ࠃࠄࠁ·
43 ࠏࠋ· ࠑࠅࠀࠓࠄ: * ࠅࠀࠓࠊࠁ· ࠉࠕࠄ· ࠁࠌࠓࠊࠁࠕࠄ·
ࠊࠐࠋࠕࠄ·[s] ࠃࠋࠄ· ࠅࠀࠆࠌࠍ· ࠋࠒࠃࠌࠉࠅ· ࠌࠓࠅࠒ:[t]
ࠅࠉࠄࠁ· ࠉࠕࠄ· ࠏࠋ· ࠊࠋ· ࠀࠓࠏ· ࠌࠑࠓࠉࠌ:<—
49 ** ࠅࠑࠁࠓ· ࠉࠅࠎࠐ· ࠏࠁࠓ· ࠊࠇࠋࠄ· ࠃࠉ ࠌࠄ·
ࠀࠅࠈࠉ· ࠌࠓࠉࠓ· ࠏࠃ· ࠄࠋࠀ· ࠒࠉ· ࠋࠌࠌࠍࠉ· ࠄࠋࠀ·
53 ࠋࠉࠕ· ࠔࠍࠕࠉ: * ࠅࠕࠀࠆࠔࠔࠉ· ࠔࠁࠏࠕࠉ· ࠔࠍࠉ·
54 ࠔࠁࠏࠄ· ࠃࠄࠅࠅ· ࠁࠀࠓࠏ· ࠌࠑࠓࠉࠌ: * ࠅࠔࠓࠉࠀࠍ·
ࠔࠁࠏࠕࠉ· ࠔࠍࠉ· ࠊࠐࠍࠄ· ࠋࠌࠉࠏࠋ· ࠊࠌࠄ· ࠃࠀࠌࠓ·
ࠉࠅࠎࠐ· ࠅࠄࠅࠄ· ࠊࠐࠍࠄ· ࠁࠊࠋ· ࠀࠓࠏࠕࠄ· ࠅࠁࠊࠋ·
55 ࠀࠓࠏ· ࠌࠑࠓࠉࠌ··· * ···[u] ࠅࠑࠓࠏ· ࠏ ࠌࠄ·
ࠋࠐࠓࠏࠄ· ࠋࠋࠇࠌ· ࠅࠀࠌࠓ· ࠐࠓࠏࠄ· ࠋࠊࠋ· ࠌࠑࠓࠀࠉ·
ࠀࠆࠋࠅ· ࠋࠅࠕ· ࠉࠅࠎࠐ· ࠅࠃࠉࠉࠌࠓ· ࠋࠅࠊ ࠅࠍ·
56 ࠕࠏࠁࠃࠅࠍ: * ࠅࠊࠐࠍࠄ· ࠄࠅࠄ· ࠏࠋ· ࠀࠐࠉ· ࠊࠋ·
ࠀࠓࠏࠄ· ࠅࠐࠕࠇ· ࠉࠅࠎࠐ· ࠉࠕ· ࠊࠋ· ࠃࠁࠄࠅࠍ· ࠏࠁࠓ·
ࠅࠀࠌࠉࠓ· ࠋࠌࠑࠓࠀࠉ· ࠅࠕࠒࠐ· ࠊࠐࠍࠄ·[v] ࠁࠀࠓࠏ·
57 ࠌࠑࠓࠉࠌ: * ࠅࠊࠋ· ࠀࠓࠏࠕࠄ· ࠏࠀࠋࠅ·[w] ࠋࠌࠑࠓࠉࠌ·

---

verbis ὑπακούσεται et יִשַּׁק de Arab. نَسَقَ *disposuit se, ordinatus est* cogitantes, qui probe intelligerent, *osculandi* notionem huic loco parum convenire. s) Hebraicum הַמִּשְׁנֶה, quod reliquae versiones de secundo, i. e. proximo, qui regem sequeretur, curru intelligerent, ita ut secundus ei concederetur in imperio locus (cf. Abus. اَلْوَزَارَة), permutavit noster cum ࠊࠐࠋࠕࠄ i. e. *duplicata* vel *duplex*, ita ut forte intelligeret currum, in quo ad regis latus sederet. In altero exemplari Sam. retineri vocem hebraicam, Morinus testatur. t) Sequitur in his LXX. vertentes: καὶ ἐκήρυξεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ κήρυξ, sub אַבְרֵךְ, quod Onk. אַבָּא לְמַלְכָּא; Syr. ܐܰܒܳܐ ܘܡܰܚܟܡܳܢܳܐ; Ar. اَلظَّرِيف (*ingeniosus*) interpretantur, *praeconem publicum* intelligens, quo Pharao ad ostendendum laudandumque populo Iosephum usus fuerit. Verbum ࠀࠆࠌࠍ autem (coll. Syr. ܐܰܙܶܡ; Ch. אַזְמֵן) in altero exemplari explicatur Morino teste per ࠆࠏࠒ. u) Desunt hic verba: * ࠅࠊࠐࠍࠕ · ࠊࠋ · ࠀࠓࠏ · ࠌࠑࠓࠉࠌ · ࠄࠅࠄ · ࠋࠇࠌ:. v) Bibl. Lond. perperam ࠂࠐࠍࠄ. w) §. 91.

[illegible]
[illegible]

CAP. XLII. **Iacobi decem filii annonae emendae causa in Aegyptum proficiscuntur, ubi a Iosepho suscipionem de ipsorum fide simulante Ruben detinetur, dum fratrem natu minimum ad se deduxerint; quod pater iis denegat. 5—7. 9—20. 24—29. 36—38.**

5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

x) Bibl. Lond. [illegible]. y) vulgo [illegible].

[Samaritan text]
17 [Samaritan text]
[Samaritan text]
18 [Samaritan text]
[Samaritan text]
19 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
20 [Samaritan text]
[Samaritan text]
24 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
25 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
26 [Samaritan text]
27 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
28 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
29 [Samaritan text]

---

z) pro [Samaritan text] s. [Samaritan text]. a) v. 33. [Samaritan text]; coll. Ch. סַרְכָא et שַׁרְכָא *procurator* (Gr. ἔξαρχος); unde [Samaritan text] *alimentum, procuratio.* Aethiopibus fere idem ሠርኅ *cura, sollicitudo;* Ar. habet قوت. b) Textus hebr. כְּסַפֵּירֶהֶם §. 83. 1. c) pro hebr. צֵדָה. Recepit hoc nomen Sam. ex Onk., qui habet זְוָדִין, cum alternatio literarum [Samaritan text] et [Samaritan text] sit frequentissima. Cf. §. 6. 1. A. a. d) Usus est hac voce pro hebr. אַמְתַּחְתּוֹ, quae convenit cum nomine Syr. ܟ݂ܘܫ݂ܡܐ (i. e. *sarcinae colligatae*), a Bahr-Babl. per ܛܥܢܐ *sarcina* explicato. Hinc apud Onkel. טוֹעֲנֵיה, apud Syrum ܛܥܢܗ legitur; similiterqueAbusaid. habet عكم. e) Abus. (السلطان بنا) Iosephum intellexit.

[illegible]
36 [illegible]
[illegible] [f]
[illegible] [g]
37 [illegible]
[illegible]
[illegible]
38 [illegible] [h] [illegible]
[illegible]
[illegible] [i] [illegible]
[illegible] [k] [illegible]

CAP. XLIII. Iacobus tandem precibus et necessitati cedit et Beniaminem filiis in Aegyptum redeuntibus comitem adiungit. Iosephus eos benigne excipit conviviumque iis parat. 1 — 17. 26 — 33.

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
3 [illegible] [l] [illegible]
[illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible] [m] [illegible]
[illegible]

f) Pro [illegible] legitur quoque teste Castello in Carm. Sam. g) Per Crasin pro [illegible] in altero exemplari. h) Omittitur hic hebr. בְּנֵי. De [illegible] vid. §. 26. 3. Annot. i) §. 95. 2. c. k) Permutavit hic יָגוֹן cum [illegible] (coll. Ar. جنى *crimen, peccatum commisit*) sibimet ipsi culpam tribuens, si venia eundi data mali quid Beniamini accideret. l) §. 84. 5. a. m) Non videtur mihi Sam. [illegible] cum Hebr. כָּרָה *emit* confudisse, quae Castelli est sententia, quod hic coll. Ar. كرّ *repetiit*, *reparavit* haud sane incommodum praebeat sensum, nec cum Morino restituendum esse arbitror [illegible] vel [illegible] (Syr. [illegible]), quod in altero exemplari post [illegible] additum legitur et librarii potius glossema redolet, qui v. 2., ubi [illegible] ad [illegible] referret, nihil mutaret, hic vero hebr. וְנִשְׁבְּרָה omissum crederet.

[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] 6
[Samaritan text]
[Samaritan text] 7
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] 8
[Samaritan text]
[Samaritan text] n) [Samaritan text]
[Samaritan text] o) [Samaritan text] 9
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] p) [Samaritan text] 10
[Samaritan text] 11
[Samaritan text]
[Samaritan text] q) [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] 12
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] 13

---

n) §. 95. 1. Annot. o) §. 55. B. p) Forte per metathesin pro [Samaritan] verbi [Samaritan] apud Samaritanos hac notione frequenter obvii, ut Gen. 32, 4. 34, 19. Exod. 32, 1. Deut. 7, 10. 23, 21. Cf. praeterea §. 64. II. 2. c. q) Ut reliquae versiones praeter Graecam, quae hebr. מִזִּמְרַת simpliciter reddit *ἀπὸ τῶν καρπῶν*, ita et Sam. hic de optimo terrae proventu usus est voce [Samaritan], quae apprime convenit cum זִמְרָה *res laude dignas* i. e. *praestantissimas* designante. Sic quoque legitur Exod. 15, 2. [Samaritan] pro זִמְרָת *canticum meum, laus mea;* neque tamen ad hanc radicem pertinet [Samaritan], quo Lev. 16, 8. et alibi hebr. גּוֹרָל exprimitur, quod vel e Chald. פִּרְסָא s. פִּרְצָא aut e Syr. ܦܣܐ et ܦܪܨܐ evincitur.

[illegible]
14 [illegible] r [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] s
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible] t [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
[illegible]
26 [illegible]
[illegible]
27 [illegible]
[illegible]
28 [illegible]
[illegible]
29 [illegible]
[illegible]
[illegible]

r) Bibl. Lond. vitiose [illegible]. s) Prae ceteris [illegible], quod in Bibl. Lond. deprehenditur, mutandum esse in [illegible], iam Morinus ex altero exemplari comprobavit; licet nec Hottingeri omnino displiceat versio *prout obtigit mihi*; quae illam lectionem (3. f. Sing. Praet. cum Suff.) retinere iubeat. Praeterea autem nemo non videt, quantopere Samar. hic a textu Hebr. interpretando discedat. Videtur autem verba Hebraica ad sensum magis reddidisse, quam, quod Hottingero placuit, aliter legisse; qui forte Iacobum sibi fingeret necessitati cedentem et quicquid accideret infortunii, patienter exspectantem, quod repetita voce שָׁכֹלְתִּי (cf. Esther. 4, 16.) indicatum haud male suspicaretur. Nec denique [illegible] cum [illegible] permutandum esse arbitror, cum utraque forma, illa coll. Syr. [illegible] *patienter tulit*, haec i. q. hebr. אֶנָּחֵם (c. 24, 67.) *consolabor me* commodum hic praebeat sensum. t) Desunt hic [illegible] · [illegible] · [illegible].

[illegible] 30
[illegible]
[illegible]
[illegible] 31
[illegible] 32
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 33
[illegible]
[illegible]

CAP. XLIV. Iosephus fratres dimittit; at ex itinere ficto furti crimine eos revocat. 1—7. 9. 12. 13. 16—18. 30—34.

[illegible] 1
[illegible]
[illegible]
[illegible] 2
[illegible]
[illegible] 3
[illegible]
[illegible] 4
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 5
[illegible]

u) §. 81. v) §. 95. 2. a. w) §. 53. 2. Annot. x) §. 83. 2. b.
y) Cum verbis Hebr. וְהוּא נַחֵשׁ יְנַחֵשׁ בּוֹ consentiunt LXX. (*αὐτὸς δὲ οἰωνισμῷ οἰωνίζεται ἐν αὐτῷ*) et Syrus, qui habet ܐܦ ܡܢܚܫܘ ܡܢܚܫ ܗܘ. Illa autem *divinandi* notio, quam Abusaida tenet, vertens فالا يتفال negligitur iam a Chaldaeo hebraeum textum verbis וְהוּא בְּדָקָא מְבַדֵּק בֵּיהּ exprimente. Nostro autem explicando, cuius versionem *τὸ Σαμαρειτικὸν* dedit hancce: *καὶ αὐτὸς πειρασμῷ πειράζει ἐν*

6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
[illegible]
30 [illegible]
[illegible]
31 [illegible]
[illegible]
[illegible]
32 [illegible]
[illegible]

αὐτῷ inservire forte poterit Arabs, apud quem leguntur verba وَهُوَ ٱمْتَحَنَكُمْ بِهِ *et ipse tentavit vos per illum*, ita ut sensus sit: *eo potissimum ad vos tentandos* (i. e. fidem vestram probandam) *uti voluit*. z) §. 100. b. a) Bibl. Lond. [illegible] (Syr. [illegible]). b) Bibl. Lond. [illegible]. Nostram lectionem tuetur alterum Morini exemplar. c) §. 95. 6. b. d) Bibl. Lond. vitiose [illegible]. e) pro בְּרִיגוֹן ut c. 42, 38.

33 [illegible]
[illegible]
34 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

CAP. XLV. **Iosephus fratribus sese agnoscendum praebet, muneribusque onustos, ut patrem arcessant, amandat. 1 — 11. 14. 15. 21 — 23. 25. 27. 28.**

1 [illegible]
[illegible] [f] [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible] [g] [illegible]
[illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
[illegible] [h]
5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible] [i]
7 [illegible]
[illegible] [k] [illegible]
8 [illegible] [l] [illegible]

---

f) Textus hebr. exhibet hic Pluralem הוֹצִיאוּ, qui teste Morino quoque in libro Barber. exprimitur. g) §. 90. 2. h) §. 59. 6. i) Desunt hic verba [illegible]. k) Lacuna his verbis in altero exemplari expletur: [illegible]; unde perspicitur, interpretem שְׁאֵרִית *residuum frumenti* confudisse cum שְׂאֹרוֹת velut Plurali a שְׂאֹר, Ch. סְאֹר *fermentum*. Hinc forte librarius nostri codicis, qui in his verbis offenderet, ea adscribere dubitavit. l) §. 53. 2. a.

[illegible] m
[illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
14 [illegible] n [illegible]
[illegible]
15 [illegible] o [illegible]
[illegible]
21 [illegible] p [illegible]
[illegible]
[illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
[illegible]

---

m) Hebraicum לְאָב, quod reliquae versiones praeter Ar., qui أُسْتَاذًا i. e. *dominum* habet, retinent, a nostro permutatur cum [illegible] i. e. *amicus*, *consiliarius* a [illegible] = [illegible] *amavit*. Erravit igitur Morinus, qui *in ubera* verteret et Samaritani difficiliora explicandi studium hic parum perspiceret. n) Verbo [illegible], quo hebr. תִּוָּרֵשׁ redditur *pereundi* notionem fame sc. s. penuria hic competere, non diffitebitur, qui compertum habeat, in altero Morini exemplari glossae instar pro eo [illegible] *pereas* reperiri. Nec Abus. huic explicationi officit, qui verbo إِنْقَرَضَ i. e. *nullo superstite periit familia, excisa et exstincta fuit* utatur. Immo e cognata voce Arabica غَرَّبَ *procul removit*, *ex urbe et regione exegit* haec notio facile expediri potest. Consentit Syrus, qui itidem habet [illegible] (LXX. ἵνα μὴ ἐκτριβῇς). o) pro [illegible] in Bibl. Lond. p) Textus hebr. וַיַּעֲשׂוּ similiterque v. 27. pro Plur. וַיְדַבְּרוּ Sam. habet [illegible].

[illegible]
[illegible]
25 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
[illegible]
28 [illegible]
[illegible]
[illegible]

CAP. XLVI. Iacobus in Aegyptum proficiscitur cum universa familia. Obviam ei procedit et cum eo congreditur Iosephus. 1—6. 26—30.

1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]

---

q) Hottingerus [illegible] explicat per עֲלֵה *ascende*, et in altero exemplari pro eo repetitur [illegible] hoc sensu: *profecto ita faciam;* Morinus autem, qui animadvertit, utrumque librarium dictionem עלה pro verbo habuisse, videtur forte de absol. Infin. cogitasse (cf. §. 67. 2.); at cum iam Hebr. Sam. [illegible] duplici notet lineola (§. 3. 2. Annot.), et apud Syros Praet. nonnisi et Participium verbi ܣܠܶܩ in usu sint, quin legerit עָלֵה vix dubitem, ita ut verbis, quae ab initio versus leguntur, [illegible] insisteret hoc sensu: *te eo ducam et ipse* (tecum) *ascendens.*

26 [illegible]
[illegible]
[illegible]
27 [illegible]
[illegible]
[illegible]
28 [illegible]
[illegible] [r]
29 [illegible]
[illegible]
[illegible]
30 [illegible]
[illegible]
[illegible]

CAP. XLVII. **Iosephi fratres et pater coram Pharaone sistuntur et agros in Gosenitico tractu incolendos accipiunt. — Aegyptii ad annonam parandam omnia vendunt. — Iacobus senectute confectus petit a Iosepho, ut se in maiorum sepulcro componat. 1—4. 7—11. 14. 20. 21. 28—31.**

1 [illegible]
[illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
[illegible]

r) Sequitur in hebr. לְהוֹרֹת reddendo Hebraeo - Samaritanum, qui et ipse exhibet [illegible] = לְהַרְאוֹת *ad monstrandum*, quod noster לְהֵרָאוֹת pronuntiavit vertens [illegible] *ut appareret;* quod an textui Hebr. praeferendum sit, dubitaverim. Constat autem, non solum Samaritanos, sed alias etiam veteres versiones derivata verborum ירא et ירה ad *videndi* sensum perperam interdum retulisse. Cf Gen. 22, 2. s) §. 53. 1. A. b.

[illegible]
[illegible] 7
[illegible]
[illegible] 8
[illegible] t [illegible]
[illegible] 9
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 10
[illegible] 11
[illegible]
[illegible]
[illegible] 14
[illegible]
[illegible] u [illegible] v
[illegible]
[illegible] 20
[illegible]
[illegible]
[illegible] 21
[illegible]
[illegible] 28
[illegible]
[illegible]
[illegible] 29
[illegible]
[illegible]
[illegible] w [illegible]

t) §. 97. 4. b. u) Bibl. Lond. [illegible]. v) §. 13. 1. Annot.
w) Licet in altero exemplari reperiatur [illegible], tamen cum et alibi, ut 49, 24. [illegible] pro [illegible] (Stat. constr.) *manus* adhibeatur, nihil mutandum arbitrati sumus; similiterque [illegible], quod statim sequitur, pro [illegible] *sub* quod in eodem altero codice legitur, retinuimus. Cf. Hebr. יָד Num. 2, 17. Deut. 23, 12.

[Samaritan text]
[Samaritan text]
30 [Samaritan text] [x]
[Samaritan text]
31 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] [y]

CAP. XLIX. Iacobus filiis bene precatur, futuram sortem iis praedicit seque in maiorum suorum monumento sepeliri iubet. 1—31. 33.

1 [Samaritan text]
[Samaritan text]
2 [Samaritan text]
[Samaritan text]
3 [Samaritan text]
[Samaritan text] [z]
4 [Samaritan text] [a]

---

x) Discedit noster, qui Iacobi mandatum continuandum esse existimaret, ab Hebraeo, quem alter codex sequitur וְשָׁכַבְתִּי vertens [Samaritan] *sed dormiam.* y) Consentit Sam. cum Onk., qui lectionem מִטָּה secutus vertit עַרְסָא; LXX. autem et Syrus eandem vocem מַטֵּה *sceptrum* enuntiantes interpretantur ultima huius versus verba *ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ* et [Syriac]. z) Hottingerus iam vidit, Samaritanum hebr. אוֹן eo sensu accepisse, quo Arabibus frequenter dicitur أَوَان *tempus.* In altero Morini codice legitur [Samaritan] *afflictionis meae* (hebr. אוֹנִי), ut infra Deut. 21, 17. a) Praeivit hic Hebraeo-Sam., in quo legitur [Samaritan] pro hebr. פַּחַז LXX. et Syro consentientibus (*ἐξύβρισας* – [Syriac]) cf. §. 86. Annot. Quid autem sibi velit [Samaritan], non satis liquet. Castellus provocat vel ad [Samaritan] s. [Samaritan] *lavit,* unde [Samaritan] *lotus est* Lev. 13, 35., vel, quod praefert, ad [Samaritan], quod cum [Samaritan] praef. notat: *repente, subito* (Num. 35, 22.) coll. Ar. فَزِعَ *festinavit praeceps ad malum,* ita ut sit Aph. hoc sensu: *festinus fuisti,* sed utrumque improbat de Sacy. Emendandi copiam praebet Codex alter, in quo transpositis literis scribitur: [Samaritan] i. e. *efferbuisti, aestuasti sicut aqua* (ebulliens), quod bene convenit cum Ch. פְּחַז *subsiliit,* Aph. *tumuit* et cum Syr. *lascivus, salax fuit,* quum hominis lascivia probe cum aqua calida in olla fervente ac subsiliente comparari possit.

[illegible]
[illegible]
[illegible] [b] 5
[illegible] [c] [illegible] 6
[illegible]
[illegible]
[illegible] [d] [illegible] 7
[illegible] [e] [illegible]
[illegible]
[illegible] [f] [illegible] 8
[illegible]
[illegible] 9
[illegible]
[illegible] 10
[illegible] [g] [illegible] [h] [illegible]
[illegible]
[illegible] [i] [illegible] [k] [illegible] 11

---

b) Repetita est haec versio ex Hebr. Sam., qui [illegible] = כִּלּוּ habet pro כְּלֵי (LXX. συνετέλεσαν). c) מְכֵרֹתֵיהֶם vulgo *gladii eorum* coll. Ar. كَرَ *perfodit*, duxit Sam. ab Aeth. [illegible] *consilium cepit*. d) Non deteriore sensu hic esse capiendum, ut Syrorum [illegible] iam docuit *Gesenius* p. 60. Praeivit potius iam Hebr. Sam., qui ארור cum [illegible] permutaret, ut ne maledictio caderet in Simeon et Levi sanctissimos viros. Textum Hebraeum LXX. Onkel. et Syrus secuti sunt. e) Hic quoque textum approbavit Hebraeo-Sam., qui eodem consilio pro hebr. עֶבְרָתָם *ira eorum* reciperet [illegible] *societas eorum*. f) vid. Append. p. 248. Ceteroquin de laudibus Iudae (v. 8—11.) et Iosephi (v. 21—26.) conferenda sunt, quae *Gesenius* l. l. p. 6. annotavit. g) Samaritanus sensum huius loci non perspectum habuit, qui haud divinaret, membrorum parallelismum postulare, ut מְחֹקֵק abstracta notione (*sceptrum*, *regia virga*) respondeat praecedenti שֵׁבֶט. Hinc versioni suae non bene consuluit LXX. secutus, qui vertunt ἡγούμενος. Neque tamen et reliquae versiones ab hoc errore sunt immunes. h) Debetur haec versio Hebraeo-Samaritano, qui exhibet [illegible] *a vexillis eius*; quam lectionem eo avidius noster arriperet, quo facilius praeced. [illegible] *dux* adaptari posset. Haud aliter Abus. من بين بنوده. i) Hebraeo-Sam., qui pro יִקְּהַת *obedientia* scripsit [illegible] (in alio Cod. [illegible]), sedu-

[Samaritan text] [l]
12 [Samaritan text] [m]
[Samaritan text] [n] [Samaritan text]
13 [Samaritan text]
[Samaritan text]
14 [Samaritan text] [o]
15 [Samaritan text] [p]
[Samaritan text] [q] [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] [r]
16 [Samaritan text]
17 [Samaritan text]

---

xit nostrum, ut verteret [Samaritan] *adducentur*, qua notione utrumque hoc verbum Samaritanis in usu fuisse, Gesenius p. 39. suspicatur. k) Hebr. עַיִר *asinus pullus* perperam confudit cum עִיר *urbs.* l) Errasse hic interpretem, qui textum Hebraeo-Sam. [Samaritan] exhibentem secutus de hebr. אֵיתָן cogitaret, at parum perspiceret, hic esse synonymum hebr. אָתוֹן (Abus. اتانة), iam docuit *Gesenius* p. 57. Cf. Exod. 14, 27., ubi לְאֵיתָנוֹ redditur per [Samaritan] et *Winerus* p. 45. m) In hac quoque lectione pro hebr. סוּתֹה praeivit Hebraeo-Sam., qui habet [Samaritan] coll. Syr. ܟܣܘܬܐ, Ar. كِسْوَة. Cf. *Gesenius* p. 33. n) §. 84. 3. Annot. o) Antiquam et insolentiorem Hebraeo-Samaritani lectionem [Samaritan] i. e. גְּרִים (pro hebr. גֶּרֶם) *osseus* coll. Ar. جريم *corpore validus*, *robustus* a جرم *os*, permutavit noster cum גֵּרִים *advenae* cf. *Gesenius* p. 63. (Abus. حمول وثور *camelus onustus*). p) Hebraicam lectionem מִשְׁפְּתַיִם duxit a שָׂפָה *labium.* Minus tamen placet Castelli interpretatio *inter labia* i. e. *oras*, *littora maritima*, quam Morini *inter linguas* i. e. gentes peregrinas; cum interpres ad praecedens [Samaritan] respexisse videatur. q) Praeeunte Hebraeo-Sam. [Samaritan] legente cf. §. 87. 3. Annot. r) pro hebr. לְמַס עֹבֵד. Castellus aut vertendum esse censet *tributi dispensator* coll. Deut. 20, 11., ubi מַס eadem voce redditur, aut provocandum ad versionem Lit. Arabicam, quae pro [Samaritan] substituit خَادِم, quod propius accedat ad Aquilae et Symmachi versionem γεωργὸς ὑπηρετῶν. Vid. Lex. sub h. v. s) Sumsit עֲלֵי pro Aramaica Participii forma vertens: *ascendens* (forte *assurgens*) *in via;* quod non male convenit sq. [Samaritan] i. e. *insidians*, quo hebr. שְׁפִיפוֹן *cerastes* exprimitur; unde perspicitur, de etymo verbi ܫܦ aut ܫܦܦ *reptavit*, cui *insidiandi* adiungeret notionem, cogitasse.

[illegible]
18 [illegible]
[illegible] [u]
19 [illegible] [v]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible] [w]
22 [illegible]
[illegible] [x] [y]
23 [illegible]
24 [illegible] [z] [a]
[illegible] [b]
[illegible]
25 [illegible] [c]
[illegible]
[illegible]
26 [illegible]

---

t) pro [illegible] i. q. עֲלֵי. u) Recessit quidem a textu hebr., at pie repetiit eius sensum. v) Difficilior locus; dum enim Abusaida pro hebr. גוּד utitur verbo كَرْدَسَ *agmina disposuit, contraxit*, nostro placuit verbum [illegible], quod Hottingero et aliis i. q. Syr. ܒܣܐ *contemnendi* notione, Morino coll. הִגִּיד et גָּד *fortuna* (τυχή) de *laeto nuntio* (i. q. בִּשֵּׂר) capiendum esse videbatur. Maluerim tamen Hottingero suffragari hoc sensu: *Gad hostibus quidem suis contemtui erit utpote facile superandus, at virtute sua hanc ignominiam in gloriam convertet.* w) Pro hebr. שֶׁפֶר Hebraeo-Sam. habet [illegible] i. q. ܫܘܦܪܐ *pulcritudo*, quod noster permutavit cum Ch. כּוֹפֶר *redemtio*. Vid. *Winer*. p. 28. x) Nisi haec duo verba, quae hebraica עֲלֵי עָיִן *ad fontem* reddunt per *ultra visum* i. e. *intellectum* explicueris, vix idoneum inde erues sensum. y) pro עֲלֵי vid. Annot. ad v. 17. z) Consentiunt cum nostro, qui in reddendo Nomine hebr. חִצִּים de radice חָצַץ notione *discindendi, secandi* cogitaret, non modo τὸ Σαμαρ. verbis: καὶ ἐμίσησαν αὐτὸν κάτοχοι τῶν μηρίδων, sed etiam Onk., qui vertit בַּעֲלֵי פַלְגּוּתֵיהּ. Cf. §. 84. 2. b. a) De [illegible] pro hebr. בְּאֵיתָן vid. supra ad v. 11. Τοῦ Σαμαρειτ. autem auctor hebraicum עֶמֶק subesse existimans male vertit ἐν βάθει. b) Pro hebr. וַיָּפֹזּוּ videtur וַיָּפוּצוּ legisse. c) Abus. من ولي, alterum exemplar [illegible].

[Samaritan text] [d] [Samaritan text]
[Samaritan text] [e] [Samaritan text]
27 * [Samaritan text]
28 [Samaritan text] [f] [Samaritan text] * [Samaritan text]
[Samaritan text] :<—
** [Samaritan text]
29 [Samaritan text] * [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
30 [Samaritan text] * [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
31 [Samaritan text] * [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] :<—
33 ** [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] :<—

---

d) Recentiores Samaritani qui iungunt הוֹרַי עַד *montes aeterni* et verba Codicis sui ࠄࠓࠉ · ࠏࠃ in Sing. enuntiare solent, cogitant de monte Garizin. e) Hebraicum נְזִיר cum נֵזֶר *corona* permutavit, ad honorem significandum, quo fratres futuro tempore Iosephum prosequerentur. f) Multum hic locus vexavit interpretes. Morinus vertit: *addet s. colliget cibos, frustula, praedam* et Hottingerum in explicando ࠎࠏࠃࠉ (coll. Ch. סְעוּדָא) habet consentientem, Samaritano, quod in Codice suo haberet ࠏࠃࠉ cum Ar. غَدَاءٌ *cibus, prandium* conferente. Si vero quaesiveris, quomodo ࠉࠎࠉࠐ hac notione ex hebr. יֹאכַל erui possit, scito, illud pro ࠉࠅࠎࠐ vix ferri posse, etiamsi LXX. ἔδεται ἔτι hanc explicationem suppetere videantur. Cum vero Abus. vertens يغنم الحليب *depraedatus est ornamentum* propius accedat ad Hebraeo-Sam., cuius ࠏࠃࠉ ex hebr. עֲדִי explicaret eique adiungeret verbum, quod aeque verbo אָכַל ac alteri versus parti responderet; crediderim potius ࠉࠎࠉࠐ explicandum esse e Ch. אֲסֵיף *consumsit*, quo noster et alibi ut Num. 24, 8. Deut. 32, 22. pro אָכַל utitur; ita ut hic locus prorsus expeditus appareat.

CAP. L. Iacobi funus. — Iosephus moritur. 2. 4—8. 10. 13. 14. 22. 25. 26.

** ࠅࠐࠒࠃ · ࠉࠅࠎࠐ · ࠉࠕ · ࠏࠁࠃࠉࠅ · ࠉࠕ · ࠀࠎࠀࠉࠄ · 2
ࠋࠌࠇࠍࠈ · ࠉࠕ · ࠀࠁࠉࠅ : ࠅࠇࠍࠈࠅ · ࠀࠎࠀࠉࠄ · ࠉࠕ ·
ࠉࠔࠓࠀࠋ : * ࠅࠏࠁࠓࠅ · ࠉࠅࠌࠉ · ࠁࠊࠉࠕࠄ · ࠅࠌࠋࠋ · 4
ࠉࠅࠎࠐ · ࠏࠌ · ࠁࠉࠕ · ࠐࠓࠏࠄ · ࠋࠌࠉࠌࠓ ·· ࠀࠌ · ࠍࠉ ·
ࠀࠕࠔࠊࠇࠕ · ࠓࠇࠉࠌ · ࠁࠏࠉࠍࠉࠊࠅࠍ · ࠌࠋࠋࠅ · ࠔࠓࠉ ·
ࠁࠌࠔࠌࠅࠏ · ࠐࠓࠏࠄ · ࠋࠌࠉࠌࠓ : * ࠀࠁࠄ · ࠀࠔࠁࠏࠉ · 5
ࠋࠒࠃࠌ · ࠌࠅࠕࠄ · ࠋࠌࠉࠌࠓ · ࠄࠀ · ࠀࠍࠄ · ࠌࠄࠕ ·
ࠁࠒࠁࠓࠉ · ࠃࠒࠈࠏࠕ · ࠋࠉ · ࠁࠀࠓࠏ · ࠊࠍࠏࠍ ·· ࠕࠌࠍ ·
ࠕࠒࠁࠓࠍࠉ · ࠅࠊࠃࠅ · ࠀࠎࠒ · ࠔࠓࠉ · ࠅࠀࠒࠁࠓ · ࠉࠕ ··
ࠀࠁࠄ · ࠊࠌࠄ · ࠃࠀࠔࠁࠏࠉ · ࠅࠇࠆࠓࠀ : * ࠅࠀࠌࠓ · 6
ࠐࠓࠏࠄ · ࠎࠒ · ࠅࠒࠁࠓ [g] · ࠉࠕ · ࠀࠁࠅࠊ · ࠊ ࠌࠄ ·
ࠃࠀࠔࠁࠏࠊ :<-
** ࠅࠎࠋࠒ · ࠉࠅࠎࠐ · ࠋࠌࠒࠁࠓ · ࠉࠕ · ࠀࠁࠉࠅ · ࠅࠎࠋࠒࠅ · 7
ࠏࠌࠄ · ࠊࠋ · ࠏࠁࠃࠉ · ࠐࠓࠏࠄ · ࠎࠄࠁࠉ · ࠁࠉࠕࠄ · ࠅࠊࠋ ·
ࠎࠄࠁࠉ · ࠀࠓࠏࠄ · ࠌࠑࠓࠉࠌ : * ࠅࠊࠋ · ࠁࠉࠕ · ࠉࠅࠎࠐ · 8
ࠀࠇࠉࠅ · ࠅࠁࠉࠕ · ࠀࠁࠉࠅ · ࠋࠅࠃ · ࠈࠐࠋࠅࠍ · ࠅࠏࠀࠍࠉࠄࠅࠍ ·
ࠅࠕࠅࠓࠉࠄࠅࠍ · ࠔࠁࠒࠅ · ࠁࠀࠓࠏ · ࠂࠔࠍ : * ࠅࠀ ࠕࠅ · 10
ࠏࠃ · ࠀࠃࠀࠓ · ࠏࠈࠃࠄ · ࠃࠁࠏࠁࠓ · ࠉࠓࠃࠍࠄ · ࠅࠀࠎࠐࠃࠅ ·
ࠕࠌࠍ · ࠀࠎࠐࠃ · ࠓࠁ · ࠅࠉࠒࠉࠓ · ࠔࠓࠉࠓ : [h] ࠅࠏࠁࠃ ·
ࠋࠀࠁࠉࠅ · ࠀࠁࠋ · ࠔࠁࠏࠄ · ࠉࠅࠌࠉࠌ :<-
** ࠅࠎࠁࠋࠅ · ࠉࠕࠄ · ࠁࠓࠉࠅ · ࠋࠀࠓࠏ · ࠊࠍࠏࠍ · 13
ࠅࠒࠁࠓࠅ · ࠉࠕࠄ · ࠁࠌࠏࠓࠕ · ࠇࠒࠋ · ࠌࠊࠐࠋࠄ · ࠃࠆࠁࠍ ·
ࠀࠁࠓࠄࠌ · ࠉࠕ · ࠇࠒࠋࠄ · ࠋࠇࠎࠍࠕ · ࠒࠁࠓ · ࠌࠍ · ࠏࠌ ·
ࠏࠐࠓࠅࠍ · ࠇࠕࠀࠄ · ࠏࠋ · ࠒࠃࠌ · ࠌࠌࠓࠀ : * ࠅࠇࠆࠓ · 14
ࠉࠅࠎࠐ · ࠋࠌࠑࠓࠉࠌ · ࠄࠅࠀ · ࠅࠀࠇࠉࠅ · ࠅࠊࠋ · ࠃࠎࠋࠒࠅ ·
ࠋࠌࠒࠁࠓ · ࠉࠕ · ࠀࠁࠉࠅ · ࠁࠕࠓ · ࠒࠁࠓࠅ · ࠉࠕ · ࠀࠁࠉࠅ :
* ࠅࠃࠏࠓ · ࠉࠅࠎࠐ · ࠁࠌࠑࠓࠉࠌ · ࠄࠅࠀ · ࠅࠁ ࠉࠕ · 22
ࠀࠁࠉࠅ ·· ࠅࠀࠒࠏࠉࠌ · ࠉࠅࠎࠐ · ࠌࠀࠄ · ࠅࠏ ࠎࠓ ·
ࠔࠍࠉࠌ :<-
** ࠅࠀࠔࠁࠏ · ࠉࠅࠎࠐ · ࠉࠕ · ࠁࠍࠉ · ࠉࠔࠓ ࠀࠋ · 25

g) §. 66. Annot. h) §. 88. B. Annot.

[Samaritan text] [i]
[Samaritan text]
26 * [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] :>-

E x o d u s.

CAP. I. Israelitae ab Aegypti rege crudeliter tractantur.
7 — 10. 14 — 17. 22.

7 ** [Samaritan text]
[Samaritan text]
8 [Samaritan text] * [Samaritan text]
9 [Samaritan text] * [Samaritan text]
10 [Samaritan text] * [Samaritan text]
[Samaritan text] [k]
[Samaritan text]
14 [Samaritan text] [l] [Samaritan text] * [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] [m] [Samaritan text]
[Samaritan text] [n] [Samaritan text]
15 * [Samaritan text]
[Samaritan text]
16 [Samaritan text] [o] * [Samaritan text]
[Samaritan text]

---

i) Abus. افتقادا يفتقدكم. k) in textu Hebr. legitur תִקְרֶאנָה, quod Hebraeo-Sam. permutavit cum [Samaritan text], quam lectionem praeter LXX. (ἂν συμβῇ ἡμῖν) Syr. et Vulg. praeferunt. l) Recepimus hanc lectionem, quam Morinus ex altero exemplari commendat, pro [Samaritan text] in Bibl. Lond. m) Pro [Samaritan text] in Polygl. Lond. n) §. 74. 1. c. o) Haec obstetricum nomina explicat Commentator Samaritanus per حسنة i. e. *pulcritudo* et بهية i. e. *venustas*.

[Samaritan text]
17 [Samaritan text]
[Samaritan text] [p]
[Samaritan text]
22 [Samaritan text]
[Samaritan text] [q]
[Samaritan text]

CAP. II. **Mosis natales, educatio, amor in populares et fuga ex Aegypto. — 1 — 25.**

1 [Samaritan text]
2 [Samaritan text]
[Samaritan text] [r]
3 [Samaritan text]
s [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
4 [Samaritan text] [t] [u]
5 [Samaritan text]
[Samaritan text] [v]
[Samaritan text] [w]
6 [Samaritan text]
[Samaritan text] [x]
7 [Samaritan text] [y]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
8 [Samaritan text]

p) pro [Samaritan]. Cf. §. 91. Annot. q) §. 84. 1. Annot. r) Haec verba Commentator Sam. praeter corporis formositatem insuper refert ad corruscans super faciem eius lumen. Exod. 34, 29. s) Pro his legitur in Lit. Sam. [Samaritan] · [Samaritan] *navis papyracea* cf. Plin. H. N. VI. 22, 24. Herodot. II. 96. t) Fluvius in Lit. Sam. vocatur [Samaritan] i. e. Phison. u) In Lit. Sam. [Samaritan] *continuit, detinuit se.* v) Desunt hic verba: [Samaritan]. w) Lit. Sam. habet [Samaritan]. x) alibi [Samaritan]. y) Excidit hic vox [Samaritan].

[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible] z
[illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible] a [illegible]
14 [illegible] b
[illegible] c [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]

z) Deest hic ࠋࠄ, quod in Hebr. Sam. et in Morini Codice legitur. a) Hebraicum לָרָשָׁע hic bene explicatur per [illegible], quod coll. Ch. סְרַח eum significat, qui iniuriam alteri facit; Abus. الفاجر. b) §. 73. 1. b. c) §. 69. 1. c

[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
[illegible]
[illegible]
23 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
24 [illegible]
[illegible]
25 [illegible]
[illegible]

CAP. III. Deus Israelitarum misertus Mosen ad propheticum munus vocat mandatque ei, ut populares liberaturus in Aegyptum revertatur. 1—15. 18—22.

1 [illegible]
[illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]

d) §. 97. 3. e) Ita emend. pro [illegible] in Bibl. Lond. f) = שַׁוְעָתָם Hebr. ו cum ב permutato. g) §. 57. 1. b. h) §. 69. 3. i) Convenit haec vox cum Syr. [illegible]. Mutuavit inde ex Castelli in Animadv. sententia forte Targum. Hieros. Exod. 9, 9. [illegible] *tumores effervescentes, absumentes*. Abus. يشتعل.

5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]

k) Pro הֲלֹם; quo quasi properantis videndique cupidi gressum inhiberet; quem sensum e praeced. אָסֻרָה־נָּא eruisse videri potest. l) Ita iam emendavit Castellus in Animad. pro vitioso [illegible], quod in Bibl. Lond. reperitur. m) Similem *exactorum* (נֹגְשִׂים) cum *praefectis* s. *principibus* ([illegible]) permutationem ex ipsa lingua Hebraea Ies. 3, 12. 14, 2. 60, 17. Zach. 10, 4. (coll. [illegible] *negusch*) repetitam, qua vera prioris notio magis dilucidatur, deprehendimus quoque c. 5, 6. 10. 13. apud Onkel. et Syrum, quorum ille שִׁלְטוֹנִין, hic [illegible] pro eodem nomine hebr. utitur. n) §. 72. I. 8. c.

[illegible]
[illegible]
[illegible] :<—
14 [illegible] **
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]
22 [illegible] *
o) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] :<—

CAP. IV. Mosen de fide, quam populares ipsius verbis habituri sint, desperantem, edocet Deus, quomodo iis de mandati divini veritate persuasurus sit eique adiungit Aaronem voluntatis suae interpretem. 1—16. 20. 27—31.

1 [illegible] **

o) Praeterquam quod noster hunc versum ab initio aliis verbis, quae in textu Hebr. vulgari non leguntur, explere studeret, permu-

[Samaritan text]
2 [Samaritan text]
[Samaritan text]
3 [Samaritan text]
[Samaritan text]
4 [Samaritan text]
[Samaritan text]
5 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
6 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
7 [Samaritan text]
[Samaritan text] [p]
8 [Samaritan text]
[Samaritan text] [q] [Samaritan text]
9 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
10 [Samaritan text]
[Samaritan text] [r] [Samaritan text]

---

tavit quoque ומגרת ביתה *ab inquilina domus eius* cum (ומגירת) ומגרת ביתה *ab hospita domus eius;* in utroque Hebr. Samaritanum secutus. p) = שבה (in textu Hebr. Sam. [Samaritan]). Licet autem in altero exemplari reperiatur [Samaritan] et *rediit, conversa est*, tamen induci non possum, ut cum Morino hanc formam a [Samaritan] ductam esse mihi persuadeam; quin immo corrupta lectio Hebraeo-Samaritana videtur versioni nostrae subesse, ita ut [Samaritan] vel Part. P. fem. *et ecce posita* i. e. facta est, vel Praet. cum Suff. verbi [Samaritan] i. e. *et fecit eam* esse existimem (cf. LXX. καὶ πάλιν ἀπεκατέστη). Ceteroquin emendandum erat [Samaritan], quod statim praecedit et in Bibl. Lond. reperitur. q) Desunt hic verba: [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan], quae ob similitudinem verborum facile a librario in proximum [Samaritan] aberrante omitti poterant. r) §. 84. 2. a.

ࠌࠕࠌࠋ · ࠀࠐ · ࠌࠕࠋࠉࠕࠀࠉ · ࠀࠐ · ࠌࠃ · [s] ࠌࠋࠋࠊ ·
ࠏࠌ · ࠏࠁࠃࠊ · ࠄࠋࠀ · ࠉࠒࠉࠓ · ࠐࠌ · ࠅࠉࠒࠉࠓ · ࠋࠔࠍ ·
ࠀࠍࠄ :<—
** ࠅࠀࠌࠓ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠋࠄ · ࠌࠍ · ࠔࠁࠄ · ࠐࠌ · ࠋࠀࠍࠔ · 11
ࠄࠅ · [t] ࠌࠍ · ࠉࠔࠁࠉ · ࠌࠋࠋ · [u] ࠀࠉ · ࠔࠕࠒ · ࠀࠉ ·
ࠍࠏࠉࠓ · ࠀࠉ · ࠎࠌࠉ : ࠄࠋࠅࠀ · ࠀࠍࠊࠉ · ࠉࠄࠅࠄ :
* ࠅࠊࠃࠅ · ࠀࠆࠋ · ࠅࠀࠍࠄ · ࠀࠄࠉ · ࠏࠌ · ࠐ ࠉࠊ · 12
ࠅࠄࠅࠓࠉࠊ · [v] ࠃࠕࠌࠋࠋ : * ࠅࠀࠌࠓ · ࠁࠏࠅ · ࠌࠀࠓࠉ · 13
ࠔࠋࠇ · ࠔࠁࠉ · ࠁࠀࠃ · ࠕࠔࠋࠇ : * ࠅࠕࠒࠐ · ࠓࠅࠂࠆ · 14
ࠉࠄࠅࠄ · ࠁࠌࠔࠄ · ࠅࠀࠌࠓ · ࠄࠋࠀ · ࠀࠄࠓࠍ · ࠀࠋࠉࠌࠊ ·
ࠋࠅࠀࠄ · ࠇࠊࠌࠕ · ࠄࠋࠀ · ࠌࠋࠋ · ࠉࠌࠋࠋ · ࠄࠅࠀ : ࠅࠀࠐ ·
ࠄࠀ · ࠄࠅࠀ · ࠍࠐࠒ · ࠋࠁࠆࠉࠌࠅࠍࠊ · ࠅࠉࠇࠆࠉ ࠍࠊ ·
ࠅࠉࠇࠃࠉ · ࠁࠋࠁࠄ : * ࠅࠕࠌࠋࠋ · ࠏࠌࠄ · ࠅࠕࠔࠁࠉ · 15
ࠉࠕ · ࠌࠌࠋࠋࠉࠄ · ࠁࠐࠌࠄ · ࠅࠀࠍࠄ · ࠀࠄࠉ · ࠏࠌ ·
ࠐࠌࠊ · ࠅࠏࠌ · ࠐࠌࠄ : ࠅࠄࠅࠓࠉ · ࠉࠕࠊࠅࠍ · ࠉࠕ ·
ࠃࠕࠏࠁࠃࠅࠍ : * ࠅࠉࠌࠋࠋ · ࠄࠅࠀ · ࠋࠊ · ࠏࠌ · ࠏࠌࠄ · 16
ࠅࠄࠉ · ࠄࠅࠀ · ࠄࠉ · ࠋࠊ · ࠋࠀࠌࠅࠓ · ࠅࠀࠕࠄ · ࠕࠄࠉ ·
ࠋࠄ · ࠋࠀࠋࠄࠉࠌ : * ࠅࠍࠎࠁ · ࠌࠔࠄ · ࠉࠕ · ࠀࠕࠕࠄ · 20
ࠅࠉࠕ · ࠁࠍࠅࠉ · ࠅࠀࠓࠊࠁࠅࠍ · ࠏࠋ · ࠇࠌࠅࠓࠄ · ࠅࠏࠆࠓ ·
ࠀࠓࠏ · ࠌࠑࠓࠉࠌ · ࠅࠍࠎࠁ · ࠌࠔࠄ · ࠉࠕ · ࠀ ࠈࠓ ·
ࠄࠀࠋࠄࠉࠌ · ࠁࠀࠃࠄ :<—
** ࠅࠀࠌࠓ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠋࠀࠄࠓࠍ · ࠀࠆࠋ · ࠋࠁࠆࠉࠌࠅࠍ · 27
ࠌࠔࠄ · ࠋࠌࠃࠁࠓࠄ · ࠅࠀࠆࠋ · ࠅࠐࠂࠏࠄ · ࠁࠈ ࠅࠓ ·
ࠄࠀࠋࠄࠉࠌ · ࠅࠍࠔࠒ · ࠋࠄ : * ࠅࠄࠅࠉ · ࠌࠔࠄ · ࠋࠀࠄࠓࠍ · 28
ࠉࠕ · ࠊࠋ · ࠌࠋࠉ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠃࠔࠋࠇࠄ · ࠅࠉࠕ · ࠊࠋ ·
ࠎࠉࠌࠍࠉࠄ · ࠃࠐࠒࠃࠄ : * ࠅࠀࠆࠋ · ࠌࠔࠄ · ࠅࠀࠄࠓࠍ · 29

---

s) Morinus iubet vel iunctim scribere ࠌࠃࠌࠋࠋࠊ vel ࠌࠃࠍ aut ࠌࠃࠄ legere. At dubitem, an prior scriptio Infinitivo conveniat; nec linguae usui repugnare puto, si ࠌࠃ i. e. *a quo inde* retineatur, ita ut neutra emendatione opus sit. t) = אוֹ i. q. ࠀࠉ, quod statim sequitur. u) *Winerus* iam p. 26. recte iudicavit hebr. אִלֵּם cum contrario ࠌࠋࠋ hic permutatum esse, quo melius haec sequentibus responderent, ubi פִּקֵּחַ אוֹ עִוֵּר sibi opponerentur. Alterius igitur codicis lectionem merito glossis annumerat. Nec adeo erravit noster in vertendo חֵרֵשׁ, qui sciret, in lingua Ch. et Syr. illud *mutum* pariter ac *surdum* significare. v) i. q. ࠀࠅࠓࠉࠊ *docebo te* ut et infra v. 15.

[illegible]
30 [illegible]
[illegible]
31 [illegible]
[illegible]
[illegible]

CAP. XIII. Iter Israelitarum per desertum. 17. 18. 21. 22.

17 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible] [w]
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]
22 [illegible]
[illegible] [x]
[illegible]

CAP. XIV. Aegypti rex persequitur Israelitas, qui incolumes mare Erythraeum traiiciunt, dum ipse cum suis submergitur. 5. 6. 8. 21 — 23. 27. 28. 30.

5 [illegible] [y]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
21 [illegible]

---

w) Alterum Morini exemplar exhibet [illegible] coll. Ch. זְמִינִין *parati* i. e. armati. x) Bibl. Lond. [illegible], quae lectio haud dubie e versu praeced. irrepsit. y) Per metath. pro [illegible].

[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] 22
[Samaritan text]
[Samaritan text] [z] [Samaritan text]
[Samaritan text] 23
[Samaritan text] [a] [Samaritan text]
[Samaritan text] 27
[Samaritan text]
[Samaritan text] [b] [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] 28
[Samaritan text]
[Samaritan text] [c]
[Samaritan text] 30
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]

CAP. XV. **Canticum Israelitarum ad mare Erythraeum post submersos Aegyptios. 1 — 21.**

[Samaritan text] 1
[Samaritan text]
[Samaritan text] [d] [Samaritan text] [e] [Samaritan text]

---

z) pro hebr. חוֹמָה. a) Cum interpreti Nomina רֶכֶב et פָּרָשִׁים parum aut nihil inter se differre viderentur, pro altero usus est hic et in reliquis locis huius capitis, ubi iunctim leguntur, voce [Samaritan text] *pedites*, quos opponeret *equitibus* sub רֶכֶב ut arbitrabatur iamiam comprehensis. b) pro לְאֵיתָנוֹ; quod cum hic *fluctus maris* denotet, bene idem exprimitur hac voce, quae coll. Ar. عَمْق *profunditas* de refluente in profundum aquarum mole explicari potest. c) §. 98. I. 3. d) Textus Hebr. Sam., quem noster secutus est, exhibet [Samaritan text] pro hebr. אָשִׁירָה, forte e v. 21. repetitum, ubi שִׁירוּ legitur cf. *Gesenius* l. l. p. 40. e) Verba textus hebr., גָּאֹה גָּאָה, quae ad Deum pertinent, jam Hebr. Sam. immutavit, pro iis scribens [Samaritan text] · [Samaritan text], unde noster suam repetiit versionem: *populum exaltavit*, cui re-

f [illegible] 2
g [illegible]
h [illegible] 3
[illegible] 4
k [illegible] i [illegible]
l [illegible] 5
[illegible] m [illegible]
[illegible] 6
[illegible] 7
[illegible]
[illegible] 8
[illegible] n [illegible]
[illegible] 9
o [illegible]
p [illegible] 10

---

spondent Abus. verba علي الشعب اقتدر *erga populum magnum se praestitit*, ac si legisset עַל־גּוֹי יִתְגָּאֶה. Sic recte coniectavit *Gesenius* l. l.; aliter Castellus in Animadv. f) pro hebr. זִמְרָת cf. Annot. ad c. 43, 11. g) Bene sic expressit noster hebr. וְאַנְוֵהוּ, quam explicationem commendat membrorum parallelismus. LXX. δοξάσω αὐτόν, Syr. ܐܫܒܚܝܘܗܝ. Cf. *Winerus* p. 35. h) Hebraicum אִישׁ, quod de summo Deo parum commode dictum existimaret, cum [illegible] permutavit. i) Hebraeam lectionem יָרָה iam ab Hebr. Sam. in [illegible] depravatam noster perperam permutavit cum [illegible] (=רָאָה), pro quo in altero exemplari legitur [illegible] *ruit*; Abus. habet زج *proiecit*. k) §. 93. 1. b. l) Hebraicam Suffixi formam מוֹ saepius in hoc capite expressit per [illegible]; hic more suo retinuit [illegible]. Cf. v. 7. m) מְצוֹלֹת explicuit *cumulos aquarum* cf. c. 13, 27. et §. 98. I. 3. n) Pro נֵד haud male; cum et Ar. طما de tumido mari adhibeatur. o) Sensum expressit verborum תִּמְלָאֵמוֹ נַפְשִׁי ut saepius hoc capite. p) Potuit sane interpres [illegible] (pro נָשַׁפְתָּ) in textu Hebr. Sam. ad radicem שוב referre; nisi potius explicandi studium, quod e pluribus huius capitis locis elucet, hic subesse statuamus, ita ut coll. c. 14, 21. eadem ratione aquarum fluctus reductos fuisse innuere voluerit, qua supra eos remotos legeret. Abus. ceterum bene vertit عصفت. Quod sequitur [illegible] positum est pro [illegible], cf. §. 35. A., aut pro [illegible] *operuit eos* secundum ea, quae supra Annot. l. ad v. 5. diximus.

[Samaritan text]
[Samaritan text] [q] 11
[Samaritan text]
[Samaritan text] 12
[Samaritan text] 13
[Samaritan text]
[Samaritan text] [r] [Samaritan text] 14
[Samaritan text]
[Samaritan text] 15
[Samaritan text] [s] [Samaritan text]
[Samaritan text] 16
[Samaritan text] [t]
[Samaritan text]
[Samaritan text] [u] [Samaritan text] 17
[Samaritan text]
[Samaritan text] [v] [Samaritan text]
[Samaritan text] [w] [Samaritan text] 18
[Samaritan text] [x] [Samaritan text] 19
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] 20
[Samaritan text]
[Samaritan text] 21
[Samaritan text]
[Samaritan text] [y] [Samaritan text] —<

---

q) pro אֱלִים vid. Lex. r) Hic nemo non videt, nostrum praepos. אֵל־ pro אֵל cepisse, quod ubivis ab eo per [Samaritan text] redditur, et נָוֶה ad Hi. verbi נוה *laudare, celebrare* reduxisse. Cf. v. 2. s) Bibl. Lond. vitiose [Samaritan text]. t) Onkel. habet יִשְׁתְּקוּן; similiter Ar. يَسْكُتُونَ. u) §. 60. 1. v) Explicatur hebr. פָּעַלְתָּ ad loci sanctitatem significandam, et quod antecedit [Samaritan text] respondet hebr. מָכוֹן litera [Samaritan text] cum [Samaritan text] permutata. w) pro hebr. כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ. x) Praeterquam quod יִמְלֹךְ vertit [Samaritan text] *angelus*, hic forte de Deo praesente et populo suo opitulante usurpatum, recepit e textu Hebraeo-Sam. pro וָעֶד sensu admodum ieiuno [Samaritan text] *et ultra.* y) In textu hebr.

CAP. XVI. **Israelitae in deserto coturnicibus et Manna aluntur.**
2—7. 13—15.

2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

גאה גָּאָה. Pariter recessit ab his recte vertendis v. 1., membrorum parallelismum hic magis respiciens. z) §. 70. b. a) §. 90. 3. b) §. 64. I. 3. Annot. et §. 86. *δ*. c) pro מְחֻסְפָּס; forte e versione LXX., quae habet *ὡσεὶ κόριον λευκόν*, coll. Ch. נְצִיץ et נְצַץ *splenduit*, *emicavit* Ez. 1, 7., ubi LXX. vertunt *ἐξαστράπτων*; similiterque pro כְּפֹר *pruina* utitur voce גמג *favilla*, quae naturam rei magis ei attingere videretur (LXX. *πάγος sal*).

CAP. XVII. **Pugna cum Amalekitis commissa et victoria de iis reportata. 8—13**

8 [Samaritan script]
9 [Samaritan script]
[Samaritan script]
[Samaritan script]
10 [Samaritan script]
[Samaritan script]
[Samaritan script]
11 [Samaritan script]
[Samaritan script]
12 [Samaritan script]
[Samaritan script]
[Samaritan script]
[Samaritan script]
13 [Samaritan script]
[Samaritan script]

CAP. XIX. **Israelitis in deserto ad Sinai montem progressis annuntiatur, Deum Mosi ad leges ferendas appariturum esse. 1—6. 10—12. 18. 20.**

1 [Samaritan script]
[Samaritan script]
2 [Samaritan script]
[Samaritan script]
3 [Samaritan script]
[Samaritan script]
[Samaritan script]
4 [Samaritan script]
[Samaritan script]
[Samaritan script]

d) §. 93. 2. B. b. e) pro hebr. וַיַּחֲלֹשׁ usus est duobus verbis *victoriam* ([Samaritan script]) et *cladem* ([Samaritan script]) exprimentibus, praeeunte Hebraeo-Sam., qui et ipse in fine versus [Samaritan script] = וַיַּכֵּם inculcavit. e) §. 53. 2. a.

5 [Samaritan text]
[Samaritan text]
6 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
10 [Samaritan text]
[Samaritan text]
11 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
12 [Samaritan text]
[Samaritan text] [f]
[Samaritan text]
16 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
18 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] [g]
20 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]

CAP. XX. Leges a Deo per Mosen populo datae. 1—17.

1 [Samaritan text]
2 [Samaritan text]
3 [Samaritan text]
[Samaritan text] [h]
4 [Samaritan text]
[Samaritan text]

---

f) Pro Part., quo hic צְלוֹת exprimitur, in altero exemplari longe melius Inf. [Samaritan text] legitur. g) Omissum in versione verbum וַיַּעַל hic restituendum est per [Samaritan text]. h) §. 83. 1.

5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
8 9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
[illegible]
[illegible] [i] [illegible]
11 [illegible] [k] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 14 [illegible]
15 16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
[illegible]

---

i) Excidit hic [illegible]; LXX. habent: ὁ *βοῦς σου, καὶ τὸ ὑποζύγιόν σου, καὶ πᾶν κτῆνός σου.* k) Pro בִּשְׁעָרֶיךָ; similiter Onkel. בְּקִרְוָךְ et Syr. ܒܩܘܪܝܟ.

Leviticus.

CAP. XXVI. Leges de idolis non colendis, de Sabbato observando, de reverentia Tabernaculo exhibenda ceterasque leges suas promissis sancit Deus atque minis. 1 — 46.

1 ** ࠋࠀ · ࠕࠏࠁࠃࠅࠍ · ࠋࠊࠅࠍ · ࠀࠋࠄࠅࠀࠍ · ࠅࠐࠎࠋ·
ࠅࠒࠏࠌࠄ · ࠋࠀ · ࠕࠒࠉࠌࠅࠍ · ࠋࠊࠅࠍ · ࠅࠀ ࠁࠍ·
ࠌࠀࠍࠂࠃࠄ·[1] ࠋࠀ · ࠕࠕࠍࠅࠍ · ࠁࠀࠓࠏࠊࠅࠍ · ࠋࠌࠎࠂࠃ·
2 ࠏࠋࠉࠄ · ࠄࠋࠀ · ࠀࠍࠉ · ࠉࠄࠅࠄ · ࠀࠋࠄࠊࠅࠍ: * ࠉࠕ·
ࠀࠔࠁࠕࠀࠕࠉ · ࠕࠈࠓࠅࠍ · ࠅࠌࠒࠃࠔࠉ · ࠕࠃࠇࠋࠅࠍ·
ࠀࠍࠉ · ࠉࠄࠅࠄ:—<
3 ** ࠀࠌ · ࠁࠀࠂࠆࠉࠓࠕࠀࠉ · ࠕࠄࠊࠅࠍ · ࠅ ࠉࠕ·
4 ࠐࠒࠅࠃࠉ · ࠕࠈࠓࠅࠍ · ࠅࠕࠏࠁࠃࠅࠍ · ࠉࠕࠅࠍ: * ࠅࠀࠕࠍ [m]
ࠌࠈࠓࠉࠊࠅࠍ · ࠁࠏࠃࠍࠅࠍ · ࠅࠀࠕࠍ · ࠀࠓࠏࠄ · ࠏࠋࠋࠕࠄ·
5 ࠅࠀࠉࠋࠍ ࠐࠓࠄ · ࠉࠕࠍ · ࠐࠓࠉࠅ: * ࠅࠕࠌࠈࠉ · ࠋࠊࠅࠍ·
ࠃࠓࠔࠄ · ࠉࠕ · ࠒࠈࠐࠄ: ࠅࠒࠈࠐࠄ · ࠉࠌࠈࠉ · ࠉࠕ·
ࠆࠓࠏࠄ · ࠅࠕࠉࠊࠋࠅࠍ · ࠋࠇࠌࠊࠅࠍ · ࠋࠎ ࠁࠏ·

---

1) Ita hebr. מַשְׂכִּית reddidit; in quo vertendo et reliquae discedunt versiones antiquae. Vulgata enim habet *lapidem insignem*, LXX. *λίθον σκοπόν*, Syr. ܟܐܦܐ ܕܣܓܕܬܐ, Onkel. cum Syro consentiens אֶבֶן סְגִידָא *lapidem adorationis*, Ar. حجرا مزخرفا *lapidem elaboratum*. Cum autem praeter Morinum nemo interpretum explicationem huius vocis tentaverit, sub qua *lapidem signatum* s. *fusilem* intelligit, neque tamen indicaverit, qui Samaritanus hanc notionem e verbo ࠍࠂࠃ Hebraico מַשְׂכִּית adaptare potuerit, apponere lubet, quae nobis probantur. Cogitavit enim sine dubio noster, qui in textu Hebr. Sam. ࠌࠔࠊࠉࠕ legeret, de etymo verbi מָשַׁךְ, quod a Chald. et Syro Ps. 36, 11. per נְגַד et ܢܓܕ *traxit, extendit* redditur. Cum autem hic ad rationem operis conficiendi respiciatur et in lingua Syr. ܫܡܫܐ ܢܓܕܐ Ier. 10, 9. Graecorum *ἀργυρίῳ τορευτῷ* respondeat; *τορεύειν* autem et *τόρευμα* de caelato opere adhibeatur, propius accedit, etiamsi ab alia radice vocem duceret, ad Hebraicum אֶבֶן מַשְׂכִּית, sub quo lapis incisis aut caelatis figuris superstitiosis ornatus intelligitur. Huius autem suae explicationis immemor eandem vocem in Pl. Num. 33, 52. obviam retulit ad שָׁכַךְ i. q. Ch. שְׁבַק *requievit* ࠔࠕࠊࠉࠍ vertens. m) Bibl. Lond. vitiose ࠅࠀࠀࠍ.

[Samaritan text] 6
[Samaritan text] n
[Samaritan text]
[Samaritan text] 7
[Samaritan text]
[Samaritan text] 8
[Samaritan text]
[Samaritan text] o 9
[Samaritan text] p [Samaritan text]
[Samaritan text] 10
[Samaritan text]
[Samaritan text] 11
[Samaritan text] q [Samaritan text] 12
[Samaritan text]
[Samaritan text] 13
[Samaritan text]
[Samaritan text] r [Samaritan text] s
[Samaritan text] t
[Samaritan text] 14
[Samaritan text] 15
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] 16
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] u [Samaritan text]

---

n) §. 69. 3. o) Pro וּפָנִיתִי sensum magis exprimens. p) In Bibl. Lond. mendose [Samaritan text] et [Samaritan text]. q) i. q. [Samaritan text] (1. Fut. S.). r) Ita emend. pro [Samaritan text] in Bibl. Lond. s) Pro מֹטֹת עֻלְּכֶם; מַטֶּה et מִטָּה inter se confundens. t) Haud multum discedit interpres a textu hebr., in quo legitur קוֹמְמִיּוּת, si [Samaritan text] comparaveris cum Ch. זְקִיף *erectus*, praesertim cum iam Iarchius et Aben Esra hanc dictionem explicent per: erectos cum elata protensaque statura non quasi sub onere depressos; ita ut praecedentis [Samaritan text] rationem habuisse existimandus sit. Ita iam Castellus in Animadv. u) Ita explicat hebr. מְכַלּוֹת.

[illegible] v)
17 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible] w)
[illegible] x) [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]
25 [illegible] y)
[illegible]
26 [illegible]
[illegible]
[illegible]

---

v) Cf. §. 90. 2. Annot. w) Ita explicatur hebr. קְרִי et בְּקֶרִי; in Hebr. Sam. ubique [illegible], et v. 24. noster quoque habet [illegible] pr. *cum contentione de victoria* (τὸ Σαμαρειτ: ἐμφιλονείκως). Convenit cum Syr. عَنُّف, quod Bar Bahl. interpretatur احتدّ اقتدّ ثقيل *pertinaciter se opposuit et contendit de victoria*, similiterque Aben Esra קרי denotare testatur גבורה ונצוח. Plura suppeditat Castellus in Animadv. x) Pro האבי legit תָּבֹאוּ; Hebr. Sam. [illegible]. y) Pro vitioso [illegible] in Bibl. Lond.

[illegible]
[illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
[illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
[illegible]
[illegible]
31 [illegible]
[illegible]
[illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
[illegible]
[illegible]
34 [illegible]
[illegible]
[illegible]
35 [illegible]
[illegible]
[illegible]
36 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
37 [illegible]

---

z) Ita scripsimus pro [illegible] in Bibl. Lond. a) Bibl. Lond. mendose [illegible]. b) [illegible] inter 1. et 2. rad. haud dubie insertum ob duriorem sine eo enuntiationem pro [illegible]. c) Ita emend. in Bibl. Lond. [illegible] et in eo, quod statim sequitur ibid. [illegible] excidit [illegible] personae nota. d) §. 73. 1. b. e) Excidit in Bibl. Lond. [illegible] ab initio Suff. f) Bibl. Lond. [illegible]. g) In textu hebr. [illegible]. h) §. 72. 5. a. i) Ita iam Castellus emendandam esse censet lectionem [illegible] in Bibl. Lond.

[illegible]
38 [illegible]
[illegible]
39 [illegible]
[illegible]
40 [illegible]
[illegible]
[illegible]
41 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
42 [illegible]
[illegible]
43 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
44 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
45 [illegible]
[illegible]
46 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

k) Haud inepte pro יִמְקִי. l) Licet in Hebr. textu legatur אֹתָם (Hebr. Sam. [illegible]), tamen hic [illegible] non permutaverim cum [illegible] aut [illegible]; quia haud iniucunda emphasis *ipsi adeo* eo efficitur. m) pro hebr. בְּמִקְלָם אֲשֶׁר מֵעָלֶ־בִּי. n) §. 95. 6. Annot. o) τὸ Σαμαρειτ. vertit: ἱλάσονται. p) Bibl. Lond. vitiose [illegible]. q) §. 95. 6. Annot.

Numeri.

CAP. XXI. Israelitae Sihonem Amoraeorum regem devincunt eiusque regnum occupant. 21 — 30.

21 [Samaritan text] **
[Samaritan text] r [Samaritan text]
22 [Samaritan text] s [Samaritan text] *
[Samaritan text] t
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
23 [Samaritan text] u [Samaritan text] *
[Samaritan text] :>—
24 [Samaritan text] **
[Samaritan text]
[Samaritan text] v [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]

r) §. 69. 4. B. s) Verba בְּדֶרֶךְ הַמֶּלֶךְ reddidit *in via trita* s. *publica*, non tam, quod de etymo verbi [Samaritan text] cogitaret, quam quia insolentiorem dictionem explicare vellet; similiterque Arabs vertit: فِى طَرِيقِ الجَادَّةِ. Pertinet praeterea hic versus ad eos Pentateuchi Samaritani locos, qui aliunde completi sunt atque aucti, de quibus Gesenius l. l. p. 46. sq. egit. Haec autem leguntur in textu Hebraeo-Sam., quem noster sequitur: [Samaritan text] : [Samaritan text]. t) Hoc verbum saepius in Lit. Sam. exponitur Ar. تار; nec raro رام in Bibliis respondet hebr. תור *circuivit*, *peragravit*. u) Bibl. Lond. vitiose [Samaritan text]. v) Hic quoque in Hebraeo-Sam. haec adduntur: [Samaritan text].

24 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
25 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
26 [Samaritan text]
[Samaritan text] [w]
[Samaritan text]
27 [Samaritan text] [x]
[Samaritan text]
28 [Samaritan text]
[Samaritan text] [y]
29 [Samaritan text]
[Samaritan text] [z] [Samaritan text]
[Samaritan text]
30 [Samaritan text] [a] [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]

---

w) [Samaritan text] relat., quod hic redundare censet Morinus, e lectione Hebr. Sam. [Samaritan text] ortum cum praeced. [Samaritan text] explicandum est per: *etenim ille erat, qui* etc. x) Duplici verbi מְשַׁל notione, *dominandi* sc. et *parabolice loquendi*, quarum haec unice huic loco convenit, seductus hic vertit [Samaritan text] *domini.* Recta autem in altero exemplari huius vocis interpretatio recentior emendatio esse videtur. y) Pro Hebr. עַד perperam scripsit Hebr. Sam. [Samaritan text], quem noster secutus est. Vid. *Gesenius* l. l. p. 41. z) Ita redditur hebr. כְּמוֹשׁ, de quo Bar Bahl. sub voce ܟܡܘܫ dicit: ܦܬܟܪܐ ܗܘ ܕܡܘܐܒܝܐ ܗ̄ صنم ܡܘܐܒܝܐ الموابيين. Quod si igitur coll. Rabb. כמש *palluit* Iovem Stygium intelligamus Hieronymo teste a Moabitis quoque בַּעַל פְּעוֹר dictum, potuit noster, qui eodem verbo Deut. 31, 29. hebr. הַשְׁחִית redderet et מוֹשׁ cum מות confunderet, coll. Ar. طفس ad hanc explicationem attingere. a) De perversa hunc versum reddendi ratione iam disseruit *Winerus* l. l. p. 45. Miro enim errore Sam. interpres נִירָם repetiit a יָרָה, et נָשִׁים, quod in altera versus parte legitur, a שׁוּם.

CAP. XXII. **Balacus Moabitarum rex a Bileamo e Mesopotamia arcessito impetrare non potest, ut Israelitis male precetur. — Bileami in itinere visio. 1—7. 12. 13. 15. 18. 20. 21. 23—27. 31—35.**

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]

---

b) Perperam pro עִמּוֹ ex Hebr. Sam., qui itidem habet [illegible], cum פְּתוֹרָה aut ut noster scripsit [illegible] in Mesopotamia esset sita,
c) §. 68. 1. b.

d) Textus Hebr. אֱלֹהִים, Hebr. Sam. [Samaritan] · [Samaritan] cf. v. 23. e) i. q. [Samaritan]. Cf. §. 31. 1. Annot. f) Pro hebr. צַר; coll. Arab. عَرَضَ, Syr. [Syriac]. g) Pro hebraicis כִּי יָרַט הַדֶּרֶךְ iam Hebr. Sam. glossemate satis laudabili e versu 34. petito exhibet [Samaritan] · [Samaritan] · [Samaritan]. Vid. *Gesenius* l. l. p. 35.

33 * [illegible]
[illegible]
[illegible]:[h]
34 * [illegible]
[illegible]
[illegible][i]
35 [illegible]: * [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]:>—

CAP. XXIII. Bileamus bene precatur Israelitis. 7 — 10. 18 — 24.

7 ** [illegible] ([illegible])
[illegible]
[illegible]
8 [illegible]: * [illegible][k] [illegible]
9 [illegible] * : [illegible]
[illegible]
[illegible][l] [illegible]
10 [illegible]: * [illegible]
[illegible][m] [illegible][n] [illegible]
[illegible][o] [illegible]
[illegible]:>—

---

h) §. 64. II. 2. c. i) Post [illegible] sequi deberet [illegible] = בְּעֵינֶיךָ, quod in textu hebr. legitur, nec abest in Hebraeo - Sam. k) Pro [illegible] in Bibl. Lond. scripsimus [illegible]. l) אֲשׁוּרֶנּוּ permutavit cum אֲשֻׁרֶנּוּ. m) Si sana est haec lectio, pro qua Castellus et Morinus [illegible] aut [illegible] praeter necessitatem legendum esse censent, noster pro hebraico וּמִסְפָּר non tam וּמִי סָפַר quam מִסַּפֵּר videtur legisse, ita ut facile Part. [illegible] praecedente induci posset interrog. [illegible] repetere, quod et a LXX. observatum esse videmus. n) Licet in Hebr. Sam. [illegible] legatur pro hebr. רֹבַע, de qua lectionis diversitate videndus est *Gesenius* p. 35., tamen noster textum hebr. secutus est, sive coll. رُبْع *coetum* vel *catervam hominum* sive coll. רֶבַע i. q. רֶבַע *sobolem* intelligeret. o) Haec versio inde oriri

[illegible] 18
[illegible]
[illegible] 19
[illegible]
[illegible] 20
[illegible] 21
[illegible]
[illegible]
[illegible] 22
[illegible] 23
[illegible]
[illegible] 24
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

potuit, quod pro מוֹת יְשָׁרִים legeret מוֹתֵי שָׁרִים, unde facile explicatur permutatio vocis יְשָׁרִים, quam ad שִׁיר referret. p) *Winerus* observat p. 37., Masorethas עדי ita pronuntiari iubere, ut sit praepositio עַד ut Iob 32, 11. At cum LXX. vertant ἐνώτισαι μάρτυς, Onkel. אֲצֵית לְמֵימְרִי, Syr. [illegible], Ar. [illegible], non mirum, quod noster legeret עֲדִי, quam enuntiandi rationem *Michaelis* quoque et *Geddesius* probant. q) i. q. *ut reficiat se* (§. 33. B. 3. Annot.) pro יִתְנֶחָם et ibid. pro [illegible] in altero exemplari legitur melius [illegible]. r) In textu Hebr. יְקִימֶנָּה cf. §. 56. 1. Annot. s) Textus Hebraeus exhibet בֵּרֵךְ (sc. Deus), Hebr. Sam. cum nostro [illegible]. Similiter ab initio versus Hebr. Sam. pro הִנֵּה habet [illegible], noster [illegible], quod h. l. haud incommode per *quandoquidem* reddi potest. t) i. q. עָמָל e literarum [illegible] et [illegible] apud Samaritanos permutatione (§. 6. 2. C. a.), cui eadem verbi hebr., quod noster retinuit Gen. 41, 51. Deut. 26, 7., hic *culpae*, *criminis* notio competit, ita ut cum Castello nec ad [illegible] *fermentum*, nec ad notionem *molesti*, *duri* ex hebr. חֹמֶר repetitam confugere necesse sit. u) Haec versio, quae c. 24, 8 redit pro hebr. בְּתוֹעֲפֹת רְאֵם ex Onkel. nata est, qui habet: תּוּקְפָא וְרוּמָא quem Syr. quoque sequitur. v) Pro וְשָׁכַב; similiter LXX. κοιμηθήσεται, Syr. [illegible]. w) In textu Hebr. יִשְׁתֶּה, quod alterum exemplar tuetur, coll. Ch. נְגַד *traxit*, *distendit* forte *sugendi* notione.

CAP. XXIV. **Bileamus futuram Israelitarum gloriam finitimorumque populorum interitum vaticinatur. 1—9. 15—25.**

1 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
2 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
3 [Samaritan text] [x]
[Samaritan text]
4 [Samaritan text] [y]
5 [Samaritan text]
6 [Samaritan text]
[Samaritan text] [z]
[Samaritan text]
7 [a] [Samaritan text]
[Samaritan text]
8 [Samaritan text]
[Samaritan text] [b]
[Samaritan text] [c] [d]
9 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
15 [Samaritan text]

---

x) Ita hic et in sqq. redditur hebr. נְאֻם; in altero exemplari [Samaritan] i. e. *fide dignus* coll. נֶאֱמָן. y) Hebr. שַׁדַּי duxit a שָׂדֶה, unde colligit *Schwarzius* in Exercitt. p. 179., qui inveniret in religione Phoenicum Deum agrestem (*ἀγρότην*), interpretem nostrum fuisse natione Phoenicium. Sed vid. Lex. sub [Samaritan]. z) Ita hebr. נִטָּיוּ redditur, pro quo iam textus Hebr. Sam. habet [Samaritan], LXX. *νάπαι σκιάζουσαι*. a) Pro זַרְעוֹ legit זְרֹעוֹ. b) hebr. יֹאכַל vid. Gen. 49, 27. c) In hoc Nomine Castellus cogitat de [Samaritan] eliso pro [Samaritan], nisi potius literarum [Samaritan] et [Samaritan] similitudo hunc errorem effecerit, ita ut haec lectio in textum sit recipienda. d) Consentiente Syro, qui vertit ܢܫܚܩ coll. Ch. שְׁחַק *contrivit, comminuit, confregit*; qua notione et Hebr. Pi. גֵּרֵם hic capiendum est.

[Samaritan text]
16 [Samaritan text]
[Samaritan text]
17 [Samaritan text] [e] [Samaritan text]
[Samaritan text] [f] [Samaritan text]
[Samaritan text]
18 [Samaritan text] [g] [Samaritan text]
[Samaritan text] [h]
19 [Samaritan text]
[Samaritan text] [i] [Samaritan text]
20 [Samaritan text]
[Samaritan text]
21 [Samaritan text] [k] [Samaritan text]
[Samaritan text]
22 [Samaritan text]
23 [Samaritan text] [l] [Samaritan text]
[Samaritan text]
24 [Samaritan text]

---

e) Sic emendate scripsimus pro [Samaritan text] in Bibl. Lond. f) Pro hebr. אֲשׁוּרֶנּוּ vid. c. 23, 9. g) Textus hebr. habet פַּאֲתֵי מוֹאָב; Hebr. Sam. [Samaritan text]. Hinc Morinus, qui interpretem nostrum פְּתָיֵי legisse existimaret, vertit *stultos Moabi*. Difficultatem removit *Gesenius* l. l. p. 36. dicens: Vix dubitandum esse, quin פתי sit aram. פְּתַי, פְּתֵי fem. פְּתָיָא, פּוּתְיָא *latum, spatiosum, latitudo* a פְּתָא, ܦܬܳܐ *latus fuit*, ita ut haec verba *spatia*, *regiones Moabi* consentiente Abus., qui vertit جهات *latera*, apprime textum hebr. reddant. h) [Samaritan text] pro hebr. שְׂעִיר praeeunte Hebr. Sam. glossam redolet. Vid. *Gesenius* l. l. p. 30. i) Pro [Samaritan text]. k) Exhibet Hebr. Sam. [Samaritan text] pro hebr. עֲדֵי אֹבֵד, ita quoque v. 24. Abus. الى الهلاك; at v. 24. حتى يهلك. l) De huius loci corruptela disseruit *Gesenius* p. 42. Pro hebrr. enim עַד־מָה אַשּׁוּר תִּשְׁבֶּךָּ exhibet Hebr. Sam. [Samaritan text]; unde noster: *donec ex Assyria reditus tuus* [Samaritan text] perperam derivans a שׁוּב. Abus. حتى مسكنك (Mosul) من الموصل. Alii Cod. rectius [Samaritan text] (coll. יָשַׁב) *incola tuus;* at sensum turbant אַשּׁוּר ad שִׁיר referentes et [Samaritan text] vertentes i. e. *incola tuus laudatus* (*Winerus* p. 43. *ex laudatione*).

[illegible] m
25 [illegible]
[illegible] —<:

CAP. XXX. Leges de votis virorum et mulierum. 1 — 17.

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] —<:
10 [illegible]

m) In altero exemplari retinetur [illegible]. n) i. q. רָאשֵׁי, ut Gen. 40, 13. 20. [illegible] est quasi *summitas rei* i. e. caput, princeps. o) §. 68. 3. A. a.

[illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
[illegible]
14 [illegible]
[illegible] p [illegible]
15 [illegible] q
[illegible]
[illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] :>-

D e u t e r o n o m i u m.

CAP. XVII. Leges de rege eligendo eiusque officiis. 14—20.

14 ** [illegible]
[illegible]
[illegible]
15 * [illegible]
[illegible]

p) In textu Hebr. אֲשֶׁר שְׁבַעַת et ita quoque in Hebr. Sam.; hinc aut [illegible] scribendum aut [illegible] addendum. q) §. 67. 1. e.

[Samaritan text]
16 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
17 [Samaritan text]
[Samaritan text]
18 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
19 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
20 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]

CAP. XVIII. Promissio de suscitandis inter Israelitas prophetis. — Discrimen veri et falsi prophetae. 15—22.

15 [Samaritan text]
[Samaritan text]
16 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
17 [Samaritan text]

---

r) §. 61. C. 2. s) Bibl. Lond. vitiose [Samaritan text]. t) Hunc locum Dositheum haereticorum inter Samaritanos principem Christi aequalem ad se retulisse, Eulogius testatur apud Photium Cod. 130. eumque dicit ὑβριστὴν τῶν τοῦ θεοῦ προφητῶν eandemque tribuit insaniam Simoni Mago Dosithei, ut fertur, discipulo.

18 [illegible]
[illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]
22 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

CAP. XXXI. Moses indicat populo Israelitico, se brevi moriturum esse eumque fortem bonoque animo esse iubet, summa rerum Iosuae tradita. — Praedicitur populi a Deo defectio.
1—3. 6. 14—19. 22.

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]

u) Pro hebr. יָזִיד. Vox enim Samaritana, quae in Lit. redditur Ar. جَلَّ i. q. جَهَلَ dicitur de eo, qui pertinaciter, cum studio atque repetito labore animique intentione sibi vindicat rem, cui gerendae impar est, ita ut probe opponatur ei, quem Deus ipse elegerit, de quo v. 15. [illegible] adhibitum videmus. v) In textu hebr. legitur עֹבֵר, Hebr. Sam. autem exhibet cum nostro Pluralem [illegible]; candemque lectionem sequuntur LXX. (ἀφέξεσθε) et Syrus ([illegible]).

[illegible]
[illegible]
[illegible] 14
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] w [illegible] 15
[illegible]
[illegible] 16
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] x [illegible] 17
[illegible] y [illegible]
[illegible] z [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] a [illegible] 18
[illegible]
[illegible]
[illegible] 19
[illegible] b

w) Omittitur hic יְהוָֹה. x) §. 14. Annot. et §. 62. 6. b. y) Permutatio hebraici פְּנֵי hic et sq. versu cum [illegible] nititur studio omnia a Deo removendi, quae ad hominum agendi rationem referri possent. z) §. 68. 4. a) Emendationem, quam Morinus iam et Castellus probarunt, ut pro vulgari lectione [illegible] · [illegible] coll. v. 17. transpositis literis [illegible] · [illegible] scribatur, nos quoque in textum recipere non dubitavimus. b) Depravatam in [illegible] lectionem Morinus iam agnovit, at emendare ausus non est. Castellus legendum esse censet [illegible] *colloca,* quo quidem Hebr. שׂוּם, at non שִׂימָהּ cum Suff., quod Abus. retinuit in جعلها exprimeretur. Cum autem noster vix ullibi verbo [illegible] *mansit* pro hebr. שׂוּם usus fuerit, crediderim potius eum, qui infra v. 24. haec verba desideraret, eandem vero sententiam v. 21. verbis [illegible] · [illegible] · [illegible] · [illegible] *oblivioni non tradetur ab ore seminis eius* expressam videret, quo utrique loco versionem suam congruentem redderet, scripsisse [illegible] · [illegible]

[Samaritan text]
22 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]

CAP. XXXII. Canticum Mosis. 1—43. 45. 46.

1 [Samaritan text]
2 [Samaritan text] [c]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
3 [Samaritan text]
4 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text] [d] [Samaritan text]
5 [Samaritan text] [e] [Samaritan text] [f] [Samaritan text]
6 [Samaritan text] [g] [Samaritan text]
[Samaritan text] [h] [Samaritan text]

---

sit vel *maneat perpetuo* in eorum ore, ita ut servata nostra lectione alterum librarii incuria excidisse existimandum sit. c) Bene ita redduntur verba hebr. יַעֲרֹף כַּמָּטָר, cum עָרַף i. q. רָעַף respondeat Ch. רְסַס, Ar. رَشَّ *stillavit.* Perperam pro eo habent LXX. προσδοκάσθω; Vulg. *concrescat,* Onkel. יִבְסַם *suavis sit.* d) Pro hebr. כַּטַּל ratione praecedentis [Samaritan text] habita; quod autem sequitur יָשָׁר alibi a nostro per [Samaritan text] redditum, ut Deut. 6, 18. 12, 25. 13, 18. 21, 9., hic Part. P. [Samaritan text] usus retulit ad שׁוּר vel שִׁיר *canere.* e) Pluralem quoque exhibet Hebr. Sam. [Samaritan text] pro שִׁחֵת, LXX. ἡμάρτοσαν et ita quoque Abus. افسدوا *peccarunt* (Vid. *Gesenius* l. l. p. 43); neque tamen omnino necesse est, ut cum Castello legamus [Samaritan text], cum noster Winero p. 44. recte observante de שַׁחַת *fovea* cogitare posset, licet in altero exemplari [Samaritan text] reperiatur. f) Bibl. Lond. vitiose [Samaritan text]; Abus. ليس لا. g) Vocem פְּתַלְתֹּל in duo verba dissectam explicuit sibi e פָּתִיל *filum, funiculus* et תָּלָה *suspendit, dubius, incertus fuit;* itidem forte cogitans de *perfido,* quem vocabulum hebr. innuit. h) Difficilior haec vox, cui Castellus in Animadv. tribuit notionem *impetuosus, incitatus,* ὁρμητικὸς metaphora sumta ab avibus, quae ad escam rapide feruntur, forte ex Onkel., qui verba נָבָל וְלֹא

[Samaritan text] [i] [Samaritan text]
[Samaritan text] 7
[Samaritan text]
[Samaritan text] [k] 8
[Samaritan text]
[Samaritan text] 9
[Samaritan text] [l] [Samaritan text]
[Samaritan text] [m] [Samaritan text] 10
[Samaritan text] [n] [Samaritan text]
[Samaritan text] [o] [Samaritan text] 11
[Samaritan text] [p] [Samaritan text]
[Samaritan text] [q]
[Samaritan text] [r] [Samaritan text] 12
[Samaritan text] 13
[Samaritan text] [s]

חָכָם reddit per עַמָּא דְקַבִּילוּ אוֹרַיְתָא וְלָא חַכִּימוּ, explicari potest, ita ut intelligatur populus, qui legem divinam avide quidem amplexus ad sapientiam haud adductus fuerit. i) Ita redditur hebr. קָנֶךָ coll. Ar. مَلَكَ *possedit.* k) In altero exemplari [Samaritan]=עֶלְיוֹן. l) Pro hebr חֵבֶל Castello iam monente transpositis literis legit חֵלֶב *pinguedo,* (Cf. Gen. 45, 18. Num. 18, 12. 29.); cui explicationi quoque favet Abus. verbis خاصّ نحلته i. e. *praecipua eius haereditas.* Dubitaverim vero, an [Samaritan] hic coll. חֵבֶל *dolorem* significare possit. m) In explicando יִמְצָאֵהוּ iam praeiverunt LXX. *αὐτάρκησαν*, Onk. סַפֵּק צָרְכֵיהוֹן, Ar. كَفَاهُ illud reddentes. Verbum Sam. [Samaritan] respondet Syr. ܫܦܝ, e cuius propria notione *fasciis involvit*, quam Bar Bahl. confirmat, tenerrimus Dei erga populum suum amor elucet. n) Secutus est in his Hebraeo-Sam., qui pro hebrr. וּבְתֹהוּ יְלֵל יְשִׁמֹן habet [Samaritan] pr. *in laudationibus posuit eum* i. e. gloriosum eum reddidit, quod praecedentibus haud male convenit. o) Hebraicum אִישׁוֹן maluit ab אֵשׁ, quam ab אִישׁ derivare. p) Eodem verbo quoque reddidit Gen. 1, 2. מְרַחֶפֶת coll. Talm. נשף *agitavit, movit;* similiter Abus. يرفرف de aquila alas motitante. q) Pro hebr. אֶבְרָתוֹ. r) i. e. *separatim, seorsim;* ita quoque c. 33, 28. redditur בָּדָד. s) Verbum ינק induxit nostrum, ut pro hebr. דְּבַשׁ uteretur [Samaritan] (coll. Ar. سلك *lac camelinum*) consentiente Ar., qui similiter vertit لَبَن *lac.*

14 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
[illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]
22 [illegible]
[illegible]
[illegible]

---

t) Si יְשֻׁרוּן est nomen diminut: *popellus rectulus*, *iustulus*, noster prae ceteris versionibus antiquis Hebraeum attigit. u) Similiter Abus. per حسنتا, hebr. כָּשִׂיתָ reddidit. v) Discedit in his ab Hebr. secunda pro tertia usus persona. w) Pro difficili forma תֶּשִׁי Hebraeo-Sam. substituit [illegible], quod noster reddit [illegible] *sufflas* i. e. contemnis, coll. נָשָׁה *oblitus est;* Abus. تطرح *abiicis;* LXX. ἐγκατέλιπες. Vid. *Gesenius* l. l. p. 36. x) Hebr. מְחֹלְלֶךָ Hebraeo-Sam. iam permutavit cum [illegible]. y) Bibl. Lond. [illegible], Hebr. Sam. [illegible]. z) Contracte pro [illegible]. a) Hebr. תַּחְתִּית de *imo fundo*, cui quis adhaeret; Abus. العميق. b) Morinus commendat lectionem [illegible] (= מוֹסְדֵי); Castellus contra tuetur vulgarem e Syr. [illegible] explicandam, quod Bar Bahl. vulgo de fodinae

* [Samaritan text] 23
[Samaritan text] * [Samaritan text] 24
[Samaritan text] c [Samaritan text]
[Samaritan text] d [Samaritan text] * [Samaritan text] 25
[Samaritan text]
[Samaritan text] e [Samaritan text]
* [Samaritan text] f [Samaritan text] g 26
[Samaritan text] * [Samaritan text] h [Samaritan text] 27
[Samaritan text]
[Samaritan text] * [Samaritan text] 28
[Samaritan text]
[Samaritan text] * [Samaritan text] i [Samaritan text] 29
[Samaritan text] * [Samaritan text] k 30
[Samaritan text]
[Samaritan text] l [Samaritan text]
* [Samaritan text] 31

---

fundamentis aut de fundamentorum initiis usurpatum fuisse refert. Nec tamen omnino Morini emendatio est improbanda, cum in Lit. Sam. Carmm. Plur. [Samaritan text] de *radicibus* s. *originibus* alicuius rei deprehendatur. c) Expeditum per se in textu Hebr. locum Castello interprete ita reddit: *Propterea fames, nutrimentum eius aestus s. scintilla, confringens rebelles.* Quam versionem cum ad verbum sequatur Abusaid: من هذا الجوع عداوه شرر قاصيم المحلفين nihil mutaverim (Cf. *Gesenius* l. l. p. 44., qui in duabus ultimis offendit vocibus utpote sensum totius loci turbantibus) hoc sensu: Hinc immittam iis ([Samaritan text]) famem ardentissimam, quae adeo rebelles confringit aut Israelitas rebelles confringet. d) Abus. bene سَمّ *venenum.* e) [Samaritan text] neutiquam pro forma diminutiva nominis [Samaritan text] haberi posse, quod Castello in Animadv. ad h. l. probatur, evincunt Gen. 14, 24. et 22, 5. f) Positum esse pro [Samaritan text] docet Hebraeo-Sam., qui אַפְאֵיהֶם *dispergam eos* mutavit in [Samaritan text]; Onkel. יֵחוֹל רוּגְזִי עֲלֵיהוֹן; Abus. contra ازويهم *in angustias redigam eos.* g) In textu hebr. מֵאֱנוֹשׁ; Abus. الملايكة. h) Forte scribendum [Samaritan text] = כַּעַס; Morinus autem existimat, duci posse a שׂוּשׂ *gaudere* (mutato שׂ cum [Samaritan text]), ita ut sit *gaudium*, quod haud importunum praeberet sensum. i) §. 95. 3. Annot. k) Pro hebr. יִרְדֹּף, quod sequenti [Samaritan text] convenire videretur. l) i. q. [Samaritan text]. Ita quoque v. 31.

32 [Samaritan text] : m * [Samaritan text] n [Samaritan text]
[Samaritan text] :
33 [Samaritan text] : * [Samaritan text]
34 [Samaritan text] : o * [Samaritan text]
[Samaritan text] : p
35 * [Samaritan text]
[Samaritan text] q [Samaritan text]
36 [Samaritan text] : * [Samaritan text] r [Samaritan text]

m) Redditur ita hebr. פְּלִילִים *iudices, arbitri.* Vox Samaritana explicatur e Syr. ܛܐܒ, cui Bar Bahl. duplicem vindicat notionem, quarum altera collato Ar. طيب *suavis, legitimus fuit* propius ad hebr. פָּלַל accederet; altera autem, quam profert coll. Ar. خلا *vacuus, desertus fuit* convenit cum versione LXX. graeca, quae habet ἀνόητοι, quae interpretatio nostro prae ceteris placuit, utpote priori versus parti magis respondens. n) Nomen ab omnibus fere Orientis linguis receptum Lat. *calamus*, Gr. κάλαμος (Halm) ponitur hic a nostro pro גֶּפֶן, vel quia hoc nomen deteriore sensu uti nollet, vel quia *praecisi surculi* notio (coll. Ar. قلم) aut *vilioris plantae* totam imaginem melius dilucidaret. Onkel. habet פּוּרְעָנוּת *vindicta.* Similiter in statim sequentibus hebr. שַׁדְמֹת permutavit cum [Samaritan]=שִׁיבָה *habitatio* ad ipsum flagitii quondam locum significandum. Vulg. vertit *de suburbanis Gomorrhae.* Alii minus commode *e reditu,* ac si in ipsis subversa illa urbs renata fuerit. o) Magis explicuit, quam reddidit hebr. אַכְזָר, pro quo Hebr. Sam. exhibet [Samaritan]. Nomen etenim [Samaritan] (coll. Syr. ܪܒ et §. 84. 2. c.), cui adiungitur [Samaritan], quo c. 33, 26. 29. redditur hebr. גַּאֲוָה, h. l. significat *exquisitissimum, vehementissimum venenum,* nisi, quod eodem redit, coll. Ar. نبر *intumuit* de *tumore* aspidis morsum sequente cogitare malueris. Abus. vertit: مع سم الرقش الحقدة i. e. *cum veneno tesselatorum odiosorum* i. e. draconum. p) Plures affert Castellus in Animadv. huius nominis explicationes, ita ut vel sit *inter negotia mea* coll. Ch. כירה; vel, quod proxime attingit hebr. בְּאוֹצְרֹתָי, *in abditis, arcanis meis* coll. Syr. ܣܒܪ i. q. غبط *latuit;* vel denique *in scriptis, chirographis meis* coll. ܫܛܪܐ et ܐܣܪܐ ܣܦܪ, cum quoque a LXX. Neh. 13, 13. idem per χεῖρας reddatur. q) Pro אֵידָם; Abus. عكسهم. r) Causam, cur noster hebr. יָדִין redderet per [Samaritan], quaerendam esse existimo in sq. יִתְנֶחָם, ita ut sententiam potius emendare studeret, quam aliter legeret. Sensum igitur loci parum perspexit, secundum quem commiseratio sequeretur postquam satis poenarum dederint.

[Samaritan text]
[Samaritan text]
37 [Samaritan text]
38 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
39 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
40 [Samaritan text]
41 [Samaritan text]
[Samaritan text]
42 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
43 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
45 [Samaritan text]
46 [Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]
[Samaritan text]

---

s) Devitavit hic ponere [Samaritan] (pro שָׁמַיִם), ut ne de Deo coelum tenente diceret, quod parum ei convenire videretur. t) Quantum Hebraeo in his cedat, nemo non videt, et ni fallor sibi nocuit, cui *acuendi* verbo de Deo uti religio esset. u) Duplici hic versus laborat in Bibl. Lond. mendo, quod festinans librarius in textum suum intulit, quippe [Samaritan] pro [Samaritan] et sine sensu [Samaritan] pro [Samaritan] pingeret. Utramque lectionem emendatam recepimus. v) Vocem Samaritanam [Samaritan], qua hebr. כִּפֵּר redditur, hic non e Syr. ܐܫܪܩ *sibilavit* notione *vocandi* esse capiendam, sed ex Ar. شرق *luxit, splenduit* et quidem adiuncta *opitulandi* notione explicandam esse, docet Abus. qui illam reddit per ظهر, quod peculiariter *micuit, emicuit* in alicuius auxilium i. e. *adiuvit*, *opem tulit* significat. w) §. 55. 2. Annot.

CAP. XXXIII. Benedictio Mosis. 1 — 29.

1 ** [illegible]
[illegible]
2 * [illegible] x)
[illegible] y)
[illegible]
3 [illegible] * z) [illegible]
[illegible]
4 [illegible] * [illegible]
5 [illegible] * [illegible]
[illegible]
6 [illegible] * [illegible]
7 [illegible] a) * [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
8 ** [illegible] b)
[illegible]
9 [illegible] * [illegible]
[illegible] c) [illegible]

---

x) Abus. واشرق. y) Abus., qui vertit ولمع, *et resplenduit*, satis comprobat, errasse Morinum, qui [illegible] labialium permutatione e [illegible] *germinavit* explicandum esse censeret. z) Licet Hebr. Sam. [illegible] habeat, tamen noster vulgarem lectionem אַף tuetur. Abus. حقا. a) E textu Hebraeo-Sam. in ultimis versus verbis מְתָיו cum [illegible]=מֵאתוֹ permutantis fluxit haec versio, a qua Abus. ita differt, ut verbis ويكون منه عدد *et erit ex eo magnus numerus* magis explicaret nostrum, qui negationis praecedentis vim et in hanc versus partem copula [illegible] prioribus annexam translatam esse vellet (cf. §. 96. 4. b.), cum [illegible] ut hebr. מִסְפָּר *exiguum* tantum designet *numerum*. b) Excidit hic [illegible] et quod statim sequitur [illegible] pro hebr. חֲסִידֶךָ explicatur v. 16., ubi hebraico נְזִיר respondet *unctum* sc. intelligens hic Aaronem summum sacerdotem, infra Iosephum fratrum principem. Abus. الرجل ناسكك. c) Verba Hebr. לֹא הִכִּיר vix attingunt laudes, quibus hic Levi extollitur, quem noster talem

[illegible]

10 [illegible]

[illegible]

[illegible]

11 [illegible]

[illegible]

[illegible]

12 [illegible]

[illegible]

13 [illegible]

[illegible]

[illegible]

14 [illegible]

15 [illegible]

16 [illegible]

[illegible]

[illegible]

17 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

fingit, qui dignitatis suae officiique sibi conscius ne oculos quidem a sacris ad consanguineos retorserit, coll. Syr. [illegible], quod Bar Bahl. de palpebris s. oculis aperiendis aut inflectendis usurpatum fuisse testatur. d) Haec et sqq. ad sacerdotes in universum spectant. e) Bibl. Lond. [illegible] forte *una cum oblatione.* Textus hebr. exhibet וְכָלִיל, LXX. *διαπαντός.* f) Pro מִן־יְקוּמוּן substituit Hebr. Sam., qui parum perspiceret notionem Praep. מִן i. q. פֶּן־, formulam [illegible] ex aliis locis ipsi familiarem. Cf. *Gesenius* p. 44. g) Abus. يرفرف. h) Hebr. מְלֹאָהּ optime hic respondet [illegible], quod coll. Ar. سَايِر *totam omnemque rem* denotat, ita ut [illegible] in altero Morini exemplari meram glossam sapiat. i) Abus., qui verbo نطح *cornu petiit* bene reddit hebr. נִגַּח, forte comprobat, et Samaritanorum [illegible] eadem notione fuisse adhibitum; ita ut Ar. كدش *violenter impulit* ei sit comparandum, licet كدس *humi stravit* et inde translata in [illegible] notio sensum magis exprimat quam imaginem.

18 [illegible]

19 [illegible]

20 [illegible]

21 [illegible]

22 [illegible]

23 [illegible]

24 [illegible]

25 [illegible]

---

k) Quemadmodum iam in proxime praecedd. hebr. שֶׁפַע explicuerat nomine [illegible] ad mare impetuosum s. altum in universum significandum, ita hic ratione sequentis [illegible] habita pro hebr. שְׂפֻנֵי utitur [illegible] (coll. Ch. שְׁתַק, Ar. سكت *quievit*); ita ut, nisi eas intelligere malueris opes, quae prope litus sine periculo reperiantur, omnino designetur locus, quo mercatores divitias partas exponere et in tuto frui possint. l) Deest [illegible]. m) Difficiliorem hunc locum, in quo prae ceteris pro [illegible], quod in Bibl. Lond. reperitur, coll. Gen. 49, 10. [illegible] (LXX. ἄρχοντες) restituendum putavi, forte Abus. explicabit vertens: له ان هناك خصال الرياسه جميع ومنتهى روسا القوم i. e. *ibi ei fuit proprietas dignitatis simul et initium principum populi*, hoc sensu: Gaditis primae sedes concessae erant, ut iam veluti duces suis in bello persequendo adessent. n) pro hebr. יְזַנֵּק utpote catulo leonis magis conveniens. o) Sequitur hic Hebraeo-Sam. pro hebr. שְׂבַע רָצוֹן exhibentem [illegible]. p) In textu Hebr. legitur מְלֵא, quod LXX. Ez. 41, 8. similiter per ἴσον reddunt, nec aliter Abus. مستحق. q) Recte pro hebr. יָם. r) Huic expositioni nominis hebr. מִנְעָל i. q. מַנְעוּל *sera*, *vectis* coll. Aeth. [illegible] favet quoque Abus. nomine اغلاق usus. In altero autem exemplari, quod [illegible] habet, confunditur cum hoc nostro nomine נַעַל *calceus*, in quem errorem quoque Vulg. LXX. et Syr. inciderunt.

26 [illegible]
[illegible] t [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
[illegible]
28 v [illegible] u [illegible]
[illegible]
29 [illegible]
[illegible]
[illegible] w [illegible]
[illegible]

CAP. XXXIV. Mosis mors et sepultura. 5—8.

5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
[illegible]
7 [illegible]

---

s) Hebr. דָּבְאֶךָ i. e. *quies tua* h. e. quamdiu vives, quiete frueris, quod LXX. ἡ ἰσχύς σου; Syr. ܚܘܣܢܟ; Onkel. תָּקְפָּךְ; Ar. شَجَاعَتُكَ reddunt, iam Hebr. Sam. permutavit cum [illegible], unde a nostro receptum positum est pro [illegible] *magnitudo tua* (Deut. 9, 26.), quae hic cernitur tam in potentia, quam in omnium rerum abundantia; unde Abus. مكثر. t) In textu Hebr. יְשֻׁרוּן. De hac verborum יָשַׁר et שׁוּר s. שִׁיר permutatione iam saepius dictum. Abus. autem vertens اسرييل sequitur Onkelosum et Syrum. u) Haec verba pro hebrr. בֶּטַח בָּדָד, ad quae [illegible] in altero Morini codice accedit, videntur arbitrio recentioris interpretis deberi, cuius animo populi sui sors obversaretur. v) Emendavimus lectionem [illegible] in Bibl. Lond. in hoc nomine nullibi obviam, licet permutatio literarum ∇ et [illegible] haud infrequens sit. w) Hebraico גַּאֲוָתֶךָ vox Sam. respondet notione *altitudinis, excellentiae* coll. Ar. نبر *elevavit* et Syr. ܢܬܙ *exsiliit* i. q. ܫܘܪ (Lev. 11, 21.), cum Castello observante nemo saliat, qui non aliquatenus sese efferat.

ࠁࠌࠅࠕࠄ · ࠋࠀ · ࠌࠌࠏࠕ · [x] · ࠏࠉࠍࠄ · ࠅࠋࠀ · ࠏࠓࠒ ·
8 ࠓࠈࠅࠁࠄ : [y] * ࠅࠁࠊࠅ · ࠁࠍࠉ · ࠉࠔࠓࠀࠋ · ࠉࠕ · ࠌࠔࠄ ·
ࠁࠁࠒࠏࠕ · ࠌࠅࠀࠁ · ࠕࠋࠕࠉࠍ · ࠉࠅࠌࠉࠍ · ࠅࠔࠋࠌࠅ ·
ࠉࠅࠌࠉ · ࠁࠊࠉ · ࠆࠍࠅ · [z] ࠌࠔࠄ :·=

---

x) Ita quoque Gen. 27, 1. y) Abus. eodem sensu طراته. z) Castellus ignominiam nomine ࠆࠍࠅ (pro hebr. אֵבֶל) expressam vel in eo esse quaerendam censet, quod Moses tantus vir omnino morti obnoxius fuerit, vel, quod praestat, refert eam ad nimis effusum parumque decentem populi luctum.

L e x i c o n

S a m a r i t a n u m

omnes

in Chrestomathia obvias voces continens.

ࠀ

ࠀࠁ, Stat. c. ࠀࠁࠉ (ࠀࠁ), emph. ࠀࠁࠄ (cum Suff. §. 45. 1. Annot. 3.) m. *pater*, *parens*, *genitor* Gen. 2, 24.; ࠀࠁࠄ i. q. ࠀࠁࠉ *mi pater* 22, 7., *pater meus* 44, 30. et al.; ࠓࠂࠅࠌ · ࠀࠁ *pater multitudinis* i. e. numerosae prolis 17, 4.; Pl. ࠀࠁࠄࠍ, cst. ࠀࠁࠄࠀ emph. ࠀࠁࠄࠀࠀࠄ (Syr. ܐܒܗ̈ܐ etc.) *patres* i. e. *maiores* 47, 3. et al.

ࠀࠁࠃ, Fut. ࠉࠉࠁࠃ (et ࠉࠀࠁࠃ) *periit, interiit* Num. 24, 20. 24.; ࠁࠂࠅࠏࠉࠄ *inter gentes* Lev. 26, 38.; Part. sq. ࠌࠋࠌࠅࠍࠅࠍ *periens consiliis suis* i. e. imprudens, insipiens Deut. 32, 28.; Pa. *perdidit*; Aph. ࠀࠅࠁࠃ. id.

ࠀࠁࠃࠍ emph. ࠀࠁࠃࠍࠄ (Syr. ܐܒܕܢܐ pro hebr. הַמַּבּוּל) *perditio, devastatio* Gen. 7, 17.

ࠀࠁࠋ (Ch. אֲבַל) *luxit*; Ethpe. ࠀࠀࠄࠁࠋ id. sq. ࠏࠋ alqd. vel alqm. Gen. 37, 34.

ࠀࠁࠋ (Syr. ܐܒܠܐ) m. *luctus, tristitia* Gen. 27, 41.

ࠀࠁࠍ (Ch. אַבְנָא) f. *lapis* Gen. 28, 11.; pro Adi. *lapideus* 35, 14., Pl. ࠀࠁࠍࠉࠌ Exod. 15, 5.

ࠀࠁࠍ (= Ch. אָבְן *rota figuli*) m. *sella obstetricia* (Pl. ࠀࠁࠍࠉࠄ = הָאָבְנָיִם) rotae figulari similis, cui parturientes insident Exod. 1, 16.

ࠀࠁࠓ (= עוֹפֶרֶת coll. Syr. ܐܒܪܐ) m. *plumbum* Exod. 15, 10.

ࠀࠁࠓࠉ m. *frater* Gen. 14, 12. v. Annot. ad h. l.

ࠀࠂࠆࠉࠓࠄ (Ch. אַזְהָרָא) *mandatum, decretum*, Pl. c. Suff. ࠀࠂࠆࠉࠓࠀࠀࠉ *mandata mea* Lev. 26, 15., ·ࠄࠅࠌ ࠁ″ *ambulavit in mandatis* i. e. ea observavit, 26, 3.

ࠀࠂࠆࠓ m. id., Pl. ࠀࠂࠆࠓࠉࠌ Lev. 26, 46.

ࠀࠂࠉࠓࠅ (Syr. ܐܓܝܪܘܬܐ) f. *quaestus, merces* Gen. 29, 15. 31, 1.

ࠀࠂࠋ (pro hebr. נִרְאָה Cf. ࠏࠂࠋ) *visus est, apparuit* Gen. 8, 5.

ࠀࠂࠍ (coll. Syr. ܐܓܢ *habitavit*) m. *tabernaculum, tentorium* Gen. 18, 6. 24, 67. Deut. 33, 18., sq. ࠆࠉࠌࠅࠍࠄ *tabernaculum testimonii* 31, 14.

ࠀࠂࠍࠅ (coll. גַּן, Ar. جَنَّ *protexit*) f. *protectio, praesidium* Deut. 32, 38.

ࠀࠂࠓ (Syr. ܐܓܪܐ) m. *merces, praemium* Gen. 15, 1. 30, 18. Exod. 2, 9.

ࠀࠂࠓ, Pl. ࠀࠂࠓࠉࠌ (pro hebr. אַפַּיִם coll. אֲנַף cum ࠉࠂࠓ *contendit, rixatus est*) m. *nares* Gen. 7, 22.

ࠀࠂࠓࠄ (pro hebr. אַיָּלָה, quod Syr. reddidit ܐܓܝܪܐ *legatus, nuntius* coll. Ch. אִגְּרָא, Syr. ܐܓܪܬܐ *epistola*) f. *literae* (Cast. et Mor. *cerva?*) Gen. 49, 21.

ࠀࠃ (ܐܝܕ, ܐܝܕܐ) f. *manus* Gen. 3, 22. Exod. 3, 19. Du. ࠀࠃࠉࠌ; ࠁࠀࠃ · ࠉࠄࠁ *dedit in manum alicuius* i. e. tradidit alicui Gen. 39, 4.; ࠁࠀࠃࠄ *per eum* v. 3.; ࠀࠃ · ࠌࠍ *e manu* alcius i. e. ab alquo.

ࠀࠃࠀࠓ (Syr. ܐܕܪ) m. *area* Gen. 50, 10.

ࠀࠃࠅࠌ *terra Edomitica*, pro incolis eius Exod. 15, 15.

ࠀࠃࠅࠌࠉ i. q. ࠀࠃࠌ m. *homo*;

ࠁࠓ · ࠀࠃࠌ *filius hominis* Num. 23, 19.

ࠀࠃࠉࠍ (Hebr. אָז, Ch. אֱדַיִן) *tunc* Gen. 49, 4. Exod. 15, 15.

ࠀࠃࠋࠀ et ࠀࠃࠋࠄ (Ch. עַד־לָא) c. Praet. *nondum, antequam* Gen. 24, 15.; ࠁࠀࠃࠋࠀ c. Fut. id. 37, 18.

ࠀࠃࠌ m. *homo* Gen. 1, 26.; cum ࠄ demonstr. (vid. Append. p. 117.) *Adamus* 2, 8. 19. 20. 4, 1.

ࠀࠃࠌ (cum ࠀ prosth. Ch. אֲדַם) m. *sanguis* Gen. 9, 4. 37, 22. Exod. 4, 9. et al.

ࠀࠃࠌࠄ, emph. ࠀࠃࠌࠀࠄ f. terra Gen. 1, 25.

ࠀࠃࠌࠄ (=אַדְמָה) *Adama*, urbs in mari mortuo submersa Gen. 14, 2.

ࠀࠃࠍ (=אָדוֹן) *dominus;* Pl. c. Suff. ࠀࠃࠍࠉ *domini mei* Gen. 19, 2.

ࠀࠃࠍ (Ch. אוּדֶן, Syr. ܐܶܕܢܳܐ) f. *auris*, Pl. (s. Du.) ࠀࠃࠍࠉࠍ Gen. 35, 4.

ࠀࠃࠓࠏ (cum ࠀ prosth. Chald. דְּרַע, Syr. ܕܪܳܥܳܐ, Ar. ذِرَاع) c. *brachium* Gen. 49, 24. Exod. 15, 16. et al.

ࠀࠄ i. q. ࠄࠀ *ecce* Gen. 15, 12. 22, 7.

ࠀࠄࠋ (=אֹהֶל) m. *tentorium*, sq. ࠌࠅࠏࠃ *testimonii* Deut. 31, 14.

ࠀࠄࠍ (ex interrogandi part. ࠀ = Ch. אֵי, הֵי, Syr. ܐܰܝ et Pron. demonstr.) *ubi?* Gen. 4, 9. 18, 9. 22, 7. et al.

ࠀࠄࠓࠍ (=אַהֲרֹן) *Aaron*, frater Mosis Exod. 4, 14.

ࠀࠅࠃࠀࠅ (=תּוֹדָה) f. *gratiarum actio* Lev. 7, 12.

ࠀࠅࠇࠉ vid. ࠇࠉࠄ.

ࠀࠅࠉ (= אוֹי et הוֹי, Syr. ܘܳܝ) *vaeh!* sq. ࠋ 2 pers. Num. 21, 29.

ࠀࠅࠏࠃ emph. ࠀࠅࠏࠃࠄ (pro hebr. קְטוֹרָה, cf. Syr. ܐܰܩܛܰܪ *incendit*) m. *suffimentum*, quod incenditur Deut. 33, 10.

ࠀࠅࠓ m. *lux* Gen. 1, 18.

ࠀࠅࠓ (=אוּר) sq. ࠊࠔࠃࠉࠌ *Ur Chaldaeorum*, urbs Mesopotamiae, Gen. 15, 7.

ࠀࠅࠓࠄ (Ch. אוֹרָאָה et אוֹרָיְתָא, Syr. ܐܽܘܪܳܝܬܳܐ) f. *lex*, *doctrina* Deut. 33, 2.

ࠀࠅࠓࠉ Adv. *iterum*, *denuo* Gen. 30, 7. et al. Cf. ࠇࠅࠓࠉ.

ࠀࠅࠓࠉࠌ (=אוּרִים) *Urim*, praec. ࠕࠌࠉࠌ = תֻּמִּים (LXX. δήλωσις καὶ ἀλήθεια) i. e. *revelatio et veritas*, sors Hebraeorum sacra. Deut. 33, 8.

ࠀࠅࠓࠇ (=אֹרַח, Syr. ܐܽܘܪܚܳܐ, ܐܽܘܪܚܳܐ) f. *via*, *iter* Gen. 31, 23. 42, 25. 49, 17. et al. Pl. ࠀࠅࠓࠇࠉࠌ Lev. 26, 22.

ࠀࠅࠓࠒ (per Metath. i. q. ࠀࠅࠒࠓ Ch. אִיקַר) m. *pretium*, *argentum*, sq. ࠔࠋࠌ *iustum* Gen. 23, 9.

ࠀࠐࠍࠄ (cum ࠀ prosth. Syr. ܙܒܰܢ, ܙܒܰܢܳܐ) emph. ࠀࠐࠍࠀࠄ *tempus* Num. 22, 4.

ࠀࠆࠄ (Ch. אֲזָא et אֵזִי) Fut. ࠉࠉࠆࠉ *arsit*, *succendit* Deut. 32, 22.

ࠀࠆࠋ (Ch. אֲזַל, Syr. ܐܶܙܰܠ) Fut. ࠉࠉࠆࠋ; Imp. ࠀࠆࠋ et ࠆࠋ (=ܙܶܠ) *ambulavit*, *incessit*, *ivit*, *profectus est*, Gen. 30, 25. 33, 12. sq. ࠁࠕࠓ *secutus est* alqm. 24, 8. 37, 17. sq. ࠏࠌ *ivit cum* alqo. i. e. comitatus est Num. 22, 35., ࠋࠆࠉࠌࠍ · ࠍࠇࠔࠉࠄ *obviam ivit auguriis* i. e. auspicatus est revelationem divinam, 24, 1. ࠀࠆࠋࠕ · ࠉࠃ *abiit manus* i. e. evanuerunt vires Deut. 32, 36. ࠏࠋ · ࠀࠍࠉ · ࠌࠉࠄ *super aquas latus est;* Aph. ࠀࠉࠆࠋ *abiit* Deut. 31, 1.; Ettaph. ࠀࠀࠉࠆࠋ (al. cum ࠄ pro ࠀ) *ambulavit* sq. ࠋࠒࠌ i. q. ࠋࠒࠃࠌ *coram* alquo Gen. 17, 1.

ࠀࠇ (Ch. אַח, Syr. ܐܰܚ, ܐܰܚܳܐ), St. c. ࠀࠇࠉ, emph. ࠀࠇࠄ c. Suff. § 45. 1. Annot. 3. *frater;* Pl.

ࠀࠇࠉࠌ Gen. 42, 6.; 2) *consanguineus* 14, 14.

ࠀࠇࠃ, emph. ࠇࠃࠄ (= مُ, Arab. أَحَد) m. ࠇࠃࠄ (Ch. חֲדָא) f. emph. ࠇࠕࠄ et ࠀࠇࠕࠄ 1) *unus, a, um,* Lev. 26, 26. vel *primus* Gen. 1, 5.; sq. ࠀࠅࠄ *unus idemque* 41, 25. et saepius; 2) *unicus* Deut. 28, 25. c. Suff. ࠀࠇࠃࠊ *unicus tuus* sc. filius; 3) *aliquis* (τις) Gen. 22, 13.; Plur. ࠀࠇࠃࠉࠌ *iidem* Gen. 11, 1. — Sing. bis positus ࠀࠇࠃ — ࠀࠇࠃ *alter — alter*, Gen. 4, 19. et al.

ࠀࠇࠃ (Ch. אֲחַד, Ar. أَخَذَ) *prehendit;* Part. P. ࠀࠇࠉࠃ *retentus, irretitus* sq. ࠁ in alqua re; Ethp. ࠀࠕࠇࠉࠃ sq. ࠁ id. (ἅπτεσθαί τινος) Exod. 4, 4. Deut. 32, 41.

ࠀࠇࠆ (=אָחַז) *prehendit* Exod. 15, 14.

ࠀࠇࠕ pro ࠀࠍࠇࠕ i. q. ࠍࠇࠕ *descendit*, Fut. ࠉࠇࠌࠕ Gen. 18, 21.

ࠀࠇࠕ (Ch. אֲחָתָא, אֲחָת, Ar. أُخْت) et ࠀࠇࠅࠕ (=אָחוֹת), emph. ࠀࠇࠕࠄ f. *soror* Gen. 12, 3. 29, 13. Ex. 2, 4.

ࠀࠇࠈࠓ (= חֹטֶר, Syr. ܚܘܛܪܐ) m. *virga, baculus* Exod. 4, 2. 17, 9.; sq. ࠋࠇࠌ *virga panis* i. e. corpus quasi fulciens Lev. 26, 26.; Pl. 26, 13.

ࠀࠇࠓࠍ (Ch. אִמְרָן) m. *resina, stacte* Gen. 43, 11.

ࠀࠉ (Syr. ܐܘ, Ar. أَوْ) *vel, aut, sive* Gen. 24, 49. Exod. 4, 11. et al.

ࠀࠉ (Syr. ܐܝܢ) *ubi?* cum Suff. ࠀࠉࠊ *ubi tu* sc. es Gen. 3, 9.

ࠀࠉࠕࠓ i. q. ࠎࠉࠓ (coll. hebr. סִיר) m. *olla* Exod. 16, 3. (Cf. §. 6. 2. B.)

ࠀࠉࠇࠓࠍ i. q. supra ࠀࠇࠓࠍ Gen. 37, 25.

ࠀࠉࠊ (Syr. ܐܝܟ) *quomodo?* in interrog. directa Gen. 39, 9. 44, 34. Deut 18, 21. 32, 30.

ࠀࠉࠋࠍ (Ch. אִילָן, ܐܝܠܢܐ) emph. ࠀࠉࠋࠍࠄ m. *arbor* Gen. 18, 4. sq. ࠍࠐࠉ *frugifera* 1, 11.; ࠁࠓࠄ *agri* Lev. 26, 4. 20.

ࠀࠉࠌࠄ (=אֵימָה) f. *timor, pavor* Gen. 9, 2. Deut. 32, 25.

ࠀࠉࠌࠌ (coll. Ar. إِمَام *tempus*) m. *dies* Gen. 1, 5. 8, 3.; unde ࠀࠉࠌࠌࠄ Adv. *interdiu* Exod. 13, 21.

ࠀࠉࠌࠍࠅࠍ Adv. *vere* Gen. 18, 13.

ࠀࠉࠉࠇࠁ (=אֵצֶל coll. Syr. ܟܘܬܠ) *iuxta, apud* Gen. 41, 3.

ࠀࠉࠉࠇࠓ (coll. Ar. أَصَرَ *vicinus fuit*), m. *terminus, finis* Exod. 19, 12.

ࠀࠉࠐࠓ (Syr. ܐܡܪ et ܐܡܪܐ) m. *bona, opes* Gen. 24, 10.

ࠀࠉࠓࠇ i. q. ࠀࠅࠓࠇ *via* Gen. 33, 16.

ࠀࠉࠔ (אִישׁ) m. *vir* Gen. 32, 24. 37, 15.

ࠀࠉࠕ (Ch. אִית, Syr. ܐܝܬ) vid. §. 36. *est;* cum Suff. ࠀࠉࠕࠊ *es* sq. Part. Gen. 43, 4.; sq. ࠋ *est* alcui. 33, 9. 11. 44, 20.

ࠀࠊࠃ (coll. Ch. הָכָא עַד *huc usque*) *adhuc* c. Suff. et sq. Part. ࠀࠊࠃࠊ . ࠇࠉࠉ *adhuc vivis* Gen. 46, 30.; ࠀࠊࠃࠅ . ࠌࠋࠋ *adhuc loquebatur* 29, 9.

ࠀࠊࠄ (Ch. הָכָא) *huc* Gen. 45, 5.

ࠀࠊࠍ (i. q. כֵּן) Adv. *sic, ita* Gen. 32, 4. 45, 9. Exod. 3, 14. et al.

ࠀࠊࠋ, Fut. ࠉࠉࠊࠋ *edit, comedit* Gen. 3, 16. 24, 33. *devoravit* (de fera bestia) 37, 20.; sq. ࠋࠇࠌ . ࠏࠌ *epulatus est cum* alqo.; Ethpe. ࠀࠕࠊࠋ (eliso ࠀ rad.) *comestus, consumtus, devoratus est* 6, 21. cum ࠀ Exod. 3, 2.; Aph. ࠀࠉࠊࠋ *comedendum dedit* alcui alqd. c. dupl. Acc. Deut. 32, 13.

ࠀࠊࠍ (= אָכֵן) Adv. *certe, profecto* Gen. 28, 16.

ࠀࠌࠏࠍ i. q. ࠀࠌࠄࠍ; cum emphasi repetitum ࠀࠌࠏࠍ · ࠁࠀࠌࠏࠍ *propterea inquam* Lev. 26, 43.

ࠀࠋ (= אַל) *ne* Gen. 44, 18. 49, 6. Exod. 3, 5. et alibi; i. q. לֹא *non* Deut. 33, 6.

ࠀࠋ (=אֶל־) *ad*, sq. ࠀࠄࠍ *quo?* Gen. 16, 8.

ࠀࠋ̄ (=אֵל) *Deus* Num. 23, 23. sq. ࠔࠃࠉ (=אֵל שַׁדַּי) *Deus omnipotens* Gen. 35, 11. 43. 12. 49, 25.

ࠀࠋࠀ (=אִם לֹא) *sed* Gen. 24, 38.

ࠀࠋࠄ, ࠀࠋࠄࠄ (=Ch. אֱלָהּ, אֱלָהָא) *Deus* Gen. 1, 1. 3. 4. (et continuo hoc capite pro אֱלֹהִים) 3, 21. 19, 29. et al.; cum Suff. ࠀࠋࠄࠄࠍ *Deus noster* Exod. 3, 18. 20, 2. 5. Deut. 18, 7. et al. (§. 45. 2. Annot. 1.); Pl. ࠀࠋࠄࠉࠌ id., sq. Adi. s. Verb. Plur. *Dii* (alieni i. e. idola) Exod. 20, 3.; ࠀࠋࠄࠅࠀࠍ id. Lev. 16, 1.

ࠀࠋࠅࠋࠉ (Ch. אִלּוּלֵי, Syr. ܐܠܘܠܐ) *nisi, quod si non* Num. 22, 33.

ࠀࠋࠉࠋ (Ch. אַלִּיל) m. *explorator* Pl. Gen. 42, 11.

ࠀࠋࠉࠏࠆࠓ (pr. cuius auxilium Deus) *Elieser* servus Abrahami Gen. 15, 2.

ࠀࠋࠉࠀ pro ࠄࠋࠉࠀ i. q. ࠄࠋࠀ *nonne* Deut. 32, 6. 34.

ࠀࠋࠌ (Hebr. אִלֵּם, Ar. أَلَمَّ) Pa. *ligavit* (de manipulis) Gen. 37, 7.

ࠀࠋࠌࠄ (Hebr. אֲלֻמָּה) f. *manipulus*; Pl. ࠀࠋࠌࠉࠌ et ࠀࠋࠌࠍ Gen. 37, 7.

ࠀࠋࠎࠓ *Ellasar* regio in Asia fort. Assyria Gen. 14, 1.

ࠀࠋࠏࠋࠅ (coll. Syr. ܐܘܠܠ, Ar. أَلّ), emph. ࠀࠋࠏࠋࠅࠀࠄ f. *perturbatio* Deut. 28, 20.

ࠀࠋࠐ (inusitata scribendi ratio coll. Syr. ܐܠܦ et ܡܠܦ; Arab. أَلِفَ et وَلَفَ) Pa. *docuit, instituit* sq. ࠋ Deut. 31, 19., ࠉࠀ v. 22.

ࠀࠋࠐ (Ch. אֲלַף, אַלְפָּא, Syr. ܐܠܦ, Ar. أَلْفٌ) *mille*; Pl. ࠀࠋࠐࠉࠌ *millia (mille generationes* Ex. 20, 6.); ࠀࠋࠐࠉ · ࠓࠁࠅࠀࠄ *mille myriades* Gen. 24, 60.

ࠀࠌ (Ch. אִם, אִמָּא, Syr. ܐܡܐ, Ar. أُمّ) f. *mater* Gen. 2, 24. 21, 21. ࠁࠓ · ࠀࠌࠄ *frater uterinus* 43, 29.

ࠀࠌ (=אִם) *si* sq. Fut. Gen. 13, 16. Lev. 26, 23. et al.; sq. Praet. *quotiescunque* Gen. 38, 9.; ࠀࠌ · ࠍࠉ (εἴ ποτε, ἐάν) *si quidem* Gen. 30, 27. In solemni iurandi formula negat, ut Deut. 1, 35.; adiuncta autem negatione ࠋࠀ affirmat i. q. *certe, profecto* ut Num. 14, 28. Praecedente interrogandi particula ࠄ alteram constituit quaestionis partem i. q. *numquid—an* vel *aut* Gen. 37, 8.

ࠀࠌࠀࠓ (Ch. אִמַּר, אִמְּרָא, Syr. ܐܡܪܐ, ܐܡܪ) i. q. ࠀࠌࠓ m. *agnus* Gen. 30, 32.

ࠀࠌࠄ (Ch. אַמְתָא, אֲמָא, Syr. ܐܡܬܐ) emph. ࠀࠌࠀࠄ f. *ancilla* Gen. 21, 10. 30, 3.

ࠀࠌࠄ (Ch. אַמָּא, Syr. ܐܡܐ, ܐܡܬܐ) f. *cubitus*; Pl. ࠀࠌࠉࠍ (Ch. אַמִּין) Gen. 7, 20.

ࠀࠌࠅࠓ (Syr. ܐܡܘܪܐ) m. pr. *dicens, eloquens*; 2) *interpres* (i. q. ܡܦܫܩܢܐ) Exod. 4, 16.

ࠀࠌࠈࠉࠓ (Ch. אַמְטַר, Syr. ܐܡܛܪ) Aph. denom. *pluviam demisit, dedit* Gen. 7, 4.

ࠀࠌࠈࠓ (Syr. ܡܛܪܐ, Ar. أَمْطَارٌ) emph. ࠀࠌࠈࠓࠄ m. *pluvia* Gen. 7, 12.

(ࠀࠌࠉ aut *iusiurandum meum* Gen. 24, 8. coll. Ar. أيم contr. ex أيمن; aut sine Suff. coll. Syr. ܡܘܡܐ i. q. ܡܘܡܬܐ).

ࠀࠌࠌࠉࠌ Pl. m. (=אמים), emph. ࠀࠌࠌࠉࠄ *populi* Deut. 32, 8.

ࠀࠌࠌࠍ *iuravit* Gen. 24, 9. quod Castellus duxit a radice ࠌࠌࠀ i. q. Ch. יְמָא; rectius autem Morinus refert ad ࠀࠌࠍ i. q. Syr. ܐܡܝ (cuius Pe. praeter Part. P. ܐܡܝܢ inusitatum est) eique tribuit notionem *promittendi, confirmandi* sacramento fideliter praestito. Confirmatur haec significatio non modo Ar. أَمِنَ, sed etiam versione Onkel., in qua legitur וְקַיֵּם pro hebr. וַיִּשָּׁבַע.

ࠀࠌࠌࠓࠄ (i. q. ܐܡܝܪܘܬܐ), f. *dictum, verbum, eloquium, effatum* Gen. 4, 23. Pl. Num. 24, 16. Deut. 33, 3.

ࠀࠌࠍ (Syr. ܐܡܢ et ܗܝܡܢ); Aph. (s. Paiel) ࠄࠌࠌࠍ (Syr. ܗܝܡܢ, Ar. هَيْمَنَ) *fidem habuit, credidit;* sq. ࠋ pers. et rei Exod. 4, 1.; sq. ࠁ *fidem habuit in aliquo, credidit in alqm.* Gen. 15, 6.; sq. ࠏࠋ *praefecit* (alqm.) alcui rei 39, 4.; ࠀࠓࠏࠄ · ࠏࠋ · ࠌࠌࠌࠍ *constituit praefectos terrae* — 41, 34.; Ettaph. (s. Ethpai.) ࠀࠕࠌࠌࠍ *confirmatus, creditus est* 42, 20.

ࠀࠌࠌࠎ (=אֶפֶס) *defectus, deficientia* (i. q. ࠀࠉࠋ i. e. *deficere, non-esse*) Deut. 32, 36.

ࠀࠌࠓ (Fut. ࠉࠌࠌࠓ; Inf. c. ࠋࠌࠌࠓ = לֵאמֹר) *dixit;* sq. ࠋ alcui Gen. 1, 28.; sq. ࠏࠌࠋ id. 3, 14.; 2) *cogitavit* Ex. 2, 14.; sq. ࠁࠋࠁ *reputavit secum* Deut. 18, 21.; Ethpe. ࠀࠕࠀࠌࠓ et ࠀ eiecto ࠀࠕࠌࠓ *dictus, nominatus est* Gen. 22, 14. 32, 28.

ࠀࠌࠓࠀࠉ (Ch. אֱמוֹרָאֵי) m. *Amoraeus* Exod. 3, 8. Num. 21, 21. 25.

ࠀࠌࠓࠐࠋ (אַמְרָפֶל) *Amraphel* rex Sineariticus Gen. 14, 1. 9.

ࠀࠌࠕࠀ (=אֱמֶת) f. veritas Gen. 47, 29.

ࠀࠍ (=אָן) *quo? ubi?* Ex. 2, 20.; ࠌࠍࠀࠍ *unde?* Gen. 29, 4. 42, 7.

ࠀࠍ (Syr. ܐܢ, Ch. אִן et הֵן, Arab. إِنْ) *si, quodsi* Gen. 4, 7. 23, 8.; in iurandi formula, *non* 14, 23.; ࠀࠉࠋ · ࠀࠍ *nisi* Deut. 32, 30.

ࠀࠍ pro ࠄࠍ *ecce* Gen. 15, 3. Num. 23, 20.

ࠀࠍࠄ s. ࠀࠍࠀ, ࠀࠍࠉ et ࠀࠍࠌࠉ (Pron. 1. Sing. c.) *ego;* pro Verbo subst. *sum*, vel simpliciter, ut Gen. 27, 24., vel ubi bis ponitur, ut ࠀࠍࠄ · ࠀࠍࠄ *ego sum*, Deut. 32, 39.; nec minus Participiis adiunctum exprimit 1. Sing., ut Gen. 16, 8. ࠏࠓࠒࠄ · ࠀࠍࠄ *fugio.* Idem valet de Plur. ࠀࠍࠍ s. ࠀࠍࠇࠍࠍ *nos* Gen. 37, 7. 42, 11. et al. saepius.

ࠀࠍࠕࠍ m. et ࠀࠍࠕࠉࠍ f. vid. sub ࠀࠕࠄ.

ࠀࠍࠆࠁࠄ (i. q. תְּנוּבָה, coll. Ar. نَابَ *progerminavit*) f. *proventus, fructus* (agri) Deut. 32, 13.

ࠀࠍࠆࠔ *Enos* Sethi filius Gen. 4, 26.

ࠀࠍࠇ (Syr. ܐܢܫ, Ar. أَنَحَ) in Pe. inusit.; Ethpa. ࠀࠀࠍࠇ (=ܐܬܬܢܚ) *gemuit, ingemuit, suspiria duxit* Exod. 2, 23.

ࠀࠍࠇࠄ f. *lucrum;* ࠀࠍࠇࠄ · ࠌࠄ *quid lucri?* Gen. 37, 26.; 2) *praeda, spolium* 49, 27. Exod. 15, 9.

ࠀࠍࠉࠕ i. q. ࠀࠉࠕ cum Suff. *non est* Gen. 42, 36.

ࠀࠍࠒࠁࠄ i. q. ࠍࠒࠁࠄ (Ch. נִקְבָא, Syr. ܢܩܒܬܐ) f. *femina* Gen. 1, 27. 6, 19.

ࠀࠍࠔ, emph. ࠀࠍࠔࠄ m. *vir, homo* Gen. 3, 18. *quisquam* 45, 1.; praeced. ࠋࠀ vel ࠀࠉࠋ *nemo, nullus* 39, 11. Deut. 34, 6.; sq. ࠇࠀ vel ࠇࠁࠓ *alter — alter* Ex. 11, 7. 16, 15.; Plur. *viri, incolae* Gen. 19, 3.

ࠀࠕࠕࠄ (=אִשָּׁה) f. *mulier, uxor* Gen. 24, 8. 38. (sine ࠀ) 26, 11.

ࠀࠎࠀࠓ pro ࠀࠎࠉࠓ Aph. verbi ࠎࠉࠉࠓ qd. vid.

ࠀࠎࠂࠋࠄ (cum ࠀ prosth. i. q. Ch. סְגֻלָּא) f. *peculium* Exod. 19, 5.

ࠀࠎࠂࠓ (cum ࠀ prosth. i. q. סַגְרִיר; coll. Ar. سجر *aquam effudit*) m. *pluvia, imber* Pl. Lev. 26, 4.

ࠀࠎࠂࠅࠍࠕ (i. q. ࠎࠂࠍࠉ) f. *possessio* Exod. 15, 17.

ࠀࠎࠅࠋࠄ f. *ancilla* Gen. 16, 1.; Plur. ࠀࠎࠅࠋࠉࠍ 12, 16.

ࠀࠎࠅࠓ (Ch. אֱסוּר, Ar. أَسْر) m. *vinculum*; praeced. ࠁࠉࠀ *carcer* Gen. 39, 20.

ࠀࠎࠈ (i. q. נְטַשׁ) *dereliquit, contemsit* Deut. 32, 15. (Cf. ࠎࠈࠄ).

ࠀࠎࠈࠉࠋ Adi. *subtilis, astutus, callidus* Gen. 3, 1.

ࠀࠎࠉ (Ch. אָסֵי, אַסְיָא, Syr. ܐܳܣܝܳܐ) emph. ࠀࠎࠉࠄ m. *medicus;* Pl. emph. ࠀࠎࠀࠉࠄ Gen. 50, 2.

ࠀࠎࠉࠓ (Syr. ܐܰܣܺܝܪ) m. *ligatus, vinctus* Gen. 39, 20.

ࠀࠎࠌࠌࠕ (Cf. ࠎࠌࠌ, Ch. אַסְכָּמוּת et אַסְכָּימָא) f. *convenientia, consensus;* cum ࠃࠁࠏ *talem sese prorsus gessit* Gen. 18, 21.

ࠀࠎࠐࠃ (=מִסְפֵּד) m. *planctus, luctus* Gen. 50, 10.

ࠀࠎࠐࠕࠀࠄ (coll. Ch. סִפְּא) f. *labium, lingua* Gen. 11, 6.

ࠀࠎࠐࠉࠍࠕ (Syr. ܣܦܺܝܢܬܳܐ, ܐܣܦܺܝܢܬܳܐ) *navis;* Pl. ࠀࠎࠐࠉࠍࠕࠀࠍ Gen. 49, 13.

ࠀࠎࠒࠋ (Ch. סְקוֹל) m. *languor, periculum, pernicies* Gen. 42, 38.

ࠀࠎࠓ (Ch. אֲסַר, Syr. ܐܶܣܰܪ, Arab. أَسَرَ) *ligavit, vinxit;* sq. ࠄࠌࠓࠊࠁࠕࠄ s. ࠄࠓࠊࠁ ࠀࠕ *iunxit currum* i. e. equos currui Gen. 46, 29. Exod. 14, 6. cum ࠀࠎࠓ ࠏࠋ ࠍࠐࠔࠄ i. e. *suscepit in se* (vinculum), *quo obstrictus tenetur, obligavit se* aliq. re Num. 30, 3.; Part. P. cum ࠉ parag. ࠀࠎࠉࠓࠉ *ligans* Gen. 49, 11.; Ethpe. *vinctus est* 42, 19.

ࠀࠎࠓ (Ch. אֱסָר, Syr. ܐܶܣܳܪܳܐ) m. *vinculum, obligatio* Num. 30, 3.

ࠀࠎࠀࠕ (cum ࠀ prosth. Ch. סְתָו, Syr. ܣܬܘܳܐ) m. *hiems* Gen. 8, 22.

ࠀࠏࠒ (coll. מְעִיק ab עוּק, Syr. ܥܳܩ) m. *oppressor, hostis opprimens;* Pl. Num. 24, 8.

ࠀࠏࠀ (i. q. ࠍࠏࠀ, Syr. ܢܚܶܬ) *descendit* Exod. 19, 20. Fut. ࠉࠉࠏࠀ (Cf. §. 26. 3. Annot.) Gen. 11, 7. 37, 35. 42, 38.; sq. ࠏࠌ *cum* alqo.; sq. ࠋࠏ *in* (montem) alqm. locum Exod. 19, 20. (Fut. ࠉࠀࠏࠀ Ex. 19, 11.).

ࠀࠐ (i. q. אַף Syr. ܐܳܦ) *etiam, quoque, praeterea, insuper* Gen. 3, 22. 6, 4. et al.; *quin imo* (Inf. abs. adiunctum) Gen. 31, 15.; ࠀࠐ —ࠀࠐ *et — et* Gen. 43, 8. Ex. 4, 9.

ࠀࠐࠄ (Ch. אֲפָא, Syr. ܐܦܳܐ) *coxit* (panem) Lev. 26, 26.

ࠀࠐࠉ (Syr. ܐܳܘܦܳܝܳܐ) m. *pistor;* Pl. emph. ࠀࠐࠉࠄ Gen. 41, 10.

ࠀࠐࠉࠌ (Syr. ܐܰܦܶܐ) Pl. m. *facies, vultus* Gen. 31, 2. 33, 10. et al.; ࠀࠐࠉࠌ · ࠋࠀࠐࠉࠌ *facie in faciem* (vidit alqm. i. e. familiariter eo usus est; manifesto vidit) 32, 30.; ࠀࠐࠉ · ࠏࠋ *versus* alqm. locum 23, 17. 2) *superficies* (abyssi) Gen. 1, 2. (terrae) 41, 56.

ࠀࠐࠓࠏࠕ (coll. Ch. פְּרַח *volavit*) f. *volatus;* unde ࠀࠐࠓࠏࠕ · ࠓࠅࠌࠄ *volatus altitudinis* i. e. altus (ita Castellus et interpres Bibl. Lond.) Num. 23, 22. 24, 8.; 2) (coll. Ch. פְּרַע, Syr. ܦܪܰܥ *vindicavit*) *vindicta* (hostium) Deut. 32, 42.

ࠀࠐࠓࠀ (Ch. אֶפְּרָת, Syr. ܐܶܦܪܳܬ)

Ephrata, urbs in tribu Iudae sita Gen. 35, 16.

ࠀࠑࠋ (=אֵצֶל) *iuxta* Gen. 39, 16.

ࠀࠓࠁࠄ (=אֲרֻבָּה) m. *fenestra*, Pl. ࠀࠓࠁࠉࠌ *cataractae* trop. de coelo, de quo imbres profluunt Gen. 8, 2.

ࠀࠓࠁࠏ f. ࠀࠓࠁࠏࠄ St. c. ࠀࠓࠁࠏࠕ m. *quatuor* Gen. 32, 6.; Pl. ࠀࠓࠁࠏࠉࠌ *quadraginta* Gen. 7, 4. et al.

ࠀࠓࠍࠐ (Hebr. אַף; coll. אַנְפ c. ࠓࠍࠐ et Ar. أنف *nasus* c. آنِفًا *nunc*) *etiam*, *nunc*; sq. ࠂࠌ (=אַף־גַּם) *insuper etiam* Lev. 26, 44.; ࠀࠓࠍࠐࠅ (=אֵפוֹא) *nunc* Gen. 43, 11.

ࠀࠓࠃࠉ (coll. Ch. רְדָא *aravit*) f. *aratio* Gen. 45, 6.

ࠀࠓࠄࠅ (Ch. אוֹרָאָה et אוֹרָיְתָא, Syr. ܐܘܪܝܬܐ) emph. ࠀࠓࠄࠅࠕࠄ f. *lex* Deut. 17, 19. 32, 46. 33, 10.

ࠀࠓࠅࠍ (=אָרוֹן) m. *arca* (foederis) Exod. 25, 22. 2) *loculus*, *arca feralis* Gen. 50, 26.

ࠀࠓࠆ (Ch. אֶרֶז, Syr. ܐܪܙܐ) *cedrus*; Pl. Num. 24, 6.

ࠀࠓࠉࠄ (Ch. אַרְיָא, Syr. ܐܪܝܐ) m. *leo* Gen. 49, 9. Num. 23, 24.

ࠀࠓࠉࠅࠊ (אַרְיוֹךְ) *Arioch*, rex Ellasaritidis Gen. 14, 1.

ࠀࠓࠉࠔ (pro hebr. מַס coll. Arab. أرش *donum*, *mulcta*) m. *tributum*, ita ut Gen. 49, 15. verba ࠄࠅࠄ · ࠋࠀࠓࠉࠔ · ࠐࠋࠇ (coll. Syr. ܦܪܫ *divisit*) prorsus respondeant hebraicis הָיָה לְמַס עֹבֵד *obnoxius fuit servitiis demensis* i. e. vitam degit servilem.

ࠀࠓࠊ (Syr. ܐܪܟ, Ar. أَرُكَ) Fut. ࠉࠀࠓࠊ, *longus fuit* vel *factus est*, *productus*, *prolongatus est* Exod. 20, 12.; Pa. *prolongavit*, *prorogavit* Deut. 17, 20. Aph. ࠀࠅࠓࠊ id.

ࠀࠓࠊࠄ (Targum. חֲרַכָּא) St. c. ࠀࠓࠊࠕ f. *fenestra* Gen. 8, 6.

ࠀࠓࠌ (אֲרָם) *Aramaea*, complectens regionem Damascenam, Syriam usque ad Orontem et Mesopotamiam Num. 23, 7.; unde spec. ࠀࠓࠌ · ࠍࠄࠓࠉࠌ *Mesopotamia* Gen. 24, 10.

ࠀࠓࠌࠀࠉ (Chald. אֲרַמָּאֵי, Syr. ܐܪܡܝܐ) m. *Aramaeus* Gen. 25, 20.

ࠀࠓࠌࠋࠄ (Chald. אַרְמְלָא, Syr. ܐܪܡܠܬܐ) emph. ࠀࠓࠌࠋࠕࠄ f. *vidua* Num. 30, 10.

ࠀࠓࠍࠍ (אַרְנֹן) *Arnon* rivus septentrionalem terrae Moabiticae terminum constituens Num. 21, 24.

ࠀࠓࠏ (Ch. אֲרַע, Syr. ܐܪܥ, ܐܪܥܐ) emph. ࠀࠓࠏࠄ; et ࠀࠓࠏࠄ emph ࠀࠓࠏࠕࠄ f. *terra* Pl. ࠀࠓࠏࠕࠍ, emph. ࠀࠓࠏࠕࠄ Gen. 41, 54

ࠀࠓࠏ (Ch. אֲרַע et עֲרַע, Syr. ܐܪܥ) Fut. ࠉࠓࠏ pro ࠉࠉࠓࠏ *accidit* c. Acc. Gen. 42, 38. Pro ࠀࠅࠓࠏ autem, quod legitur Num. 24, 17. scribendum esse censemus ࠀࠓࠏ, quod sq. ࠌࠍ respondet hebr. דָּרַךְ מִן *prodiit*, *exiit* aliquo loco: nisi Samaritanus sine sensu דָּרַךְ legisse existimandus sit.

ࠀࠓࠂ i. q. ࠏࠓࠂ (Syr. ܥܪܓܐ) m. *hircus* Gen. 31, 10.

ࠀࠓࠉࠉࠌ (coll. Syr. ܐܠܨ *arctavit* mutato ܠ in ࠓ) Pl. m. *angustiae* Num. 22, 26.

ࠀࠓࠔ (i. q. ראשׁ) m. *caput*, *princeps*, *auctor* Gen. 4, 20. 21.

ࠀࠓࠔࠄ *Arsha* Num. 21, 22.

ࠀࠓࠕࠏ (Ch. רְתַח cum ࠀ prosth.) m. *calor*, *fervor* Gen. 8, 22. 2) vulgo: *butyrum*; cum autem Deut. 32, 14. pro חֶמְאָה et חֵלֶב adhibeatur, malim coll. Ar. رتع

quod de grege in luxuriantibus pascuis incedente usurpatur, *adipem*, intelligere.

ࠀࠔ et ࠀࠔࠄ (Ch. אֶשָּׁא, אֶשְׁתָּא, Syr. ܐܶܫܳܐ) emph. ࠀࠔࠕࠄ f. *ignis* Exod. 3, 2. Deut. 18, 16.

ࠀࠔࠁࠅ (i.q. שַׁוְעָה) emph. ࠀࠔࠁࠅࠕࠄ f. *clamor* Exod. 2, 23.

ࠀࠔࠁࠕࠄ (Ch. שַׁבְּתָא, Syr. ܫܰܒܬܳܐ) f. *sabbatum;* Pl. c. Suff. Lev. 26, 2. ࠀࠔࠁࠕࠅࠕࠉ (= שַׁבְּתֹתַי) *sabbata mea.*

ࠀࠔࠄ (= אִשָּׁה) f. *femina, uxor* Gen. 29, 21.

ࠀࠔࠅ (Ch. אֶשָּׁתָא, Syr. ܐܶܫܳܬܳܐ = ὁ πυρετός) f. *febris* Lev. 26, 16.

ࠀࠔࠊࠅࠋ (אֶשְׁכֹּל) *Escol,* unus e comitibus Abrahami Gen. 14, 24.

ࠀࠔࠌࠏࠅ (Syr. ܫܽܘܡܥܳܐ, Ar. سُمْعَة) f. *fama, rumor;* ࠀࠔࠌࠏࠅࠕ· ࠌࠋࠊࠄ *maiestas, gloria regis* Num. 23, 21.

ࠀࠔࠐࠉࠓ i. q. ࠔࠐࠉࠓ (Syr. ܫܰܦܺܝܪܳܐܝܬ) Adv. *pulcre, recte* Exod. 10, 29.

ࠀࠔࠒࠏ Aph. vid. ࠔࠒࠏ s. ࠔࠒࠇ (Syr. ܐܰܫܟܰܚ) *invenit* Gen. 2, 10. 6, 8. et al.

ࠀࠔࠓ i. q. ࠀࠎࠓ Ethp. ࠄࠕࠀࠔࠓ *vinctus est* Gen. 42, 16.

ࠀࠔࠓ (אָשֵׁר) *Ascher* filius Iacobi Gen. 49, 20.

ࠀࠔࠓ (= אֲשֶׁר) *qui, quae, quod;* ࠀࠄࠉࠄ· ࠀࠔࠓ· ࠀࠄࠉࠄ *Ero qui ero* Exod. 3, 14. (Cf. §. 15. Annot.) et al.

ࠀࠔࠕࠉࠌ (c. ࠀ prosth.) *sexaginta* Gen. 46, 26. et al.

ࠀࠕ pro ࠀࠉࠕ (§. 36. Annot.) i. q. *est, erat* Num. 9, 21.

ࠀࠕ (= אֵת) Praep. *cum;* ࠀࠕࠄ (אִתּוֹ) *cum eo* Gen. 9, 8.

ࠀࠕࠀ et ࠀࠕࠄ (Ch. אֲתָא et אֲתִי, Syr. ܐܶܬܳܐ, Ar. أَتَى) Fut. ࠉࠉࠕࠉ *venit, advenit* sq. ࠋࠉࠃ *venit, ingressus est ad* alqm. Gen. 6, 20. 8, 11.; sq.) ࠋࠔࠁࠉࠋࠄ *ivit viam suam* Num. 24, 25. Fut. de rebus occurrit eventu comprobatis ut Deut. 18, 22. ࠉࠉࠕࠉ *futurum erit;* Imp. adhibetur pro exhortandi part., ࠀࠕࠉ *age! agite!* Gen. 11, 3.; Pl. ࠀࠕࠅ 37, 26. (ࠀࠕࠀ̄ id. Ex. 1, 10.); Part. sq. ࠁࠀࠃࠄ *veniens in manum* i. e. quicquid obvium 32, 13. Aphel ࠀࠉࠕࠉ *adduxit* sq. ࠋ et ࠋࠉࠃ *ad* alqm. Gen. 39, 17. 42, 37. *detulit* 37, 2. sq. ࠏࠋ *immisit, intulit* (de poena) Lev. 26, 25.

ࠀࠕࠄ (ࠀࠕ̄) m. ࠀࠕࠉ f. (ܐܰܢ̱ܬܝ) *tu;* pro Verbo subst. *es* Gen. 27, 24.; cum Part. pro 2. Sing. ࠃࠀࠕ̄· ࠏࠁࠅࠃ *quae facis* Gen. 21, 22. et al.; Pl. ࠀࠕࠅࠍ m. ࠀࠕࠉࠍ f. *vos;* praeced. Part. aut Adi. *estis* Gen. 42, 16. 19.

ࠀࠕࠄ (Ch. אִתְּא, אִתְּתָא, Syr. ܐܰܢ̱ܬܬܳܐ) (ࠀࠕࠄࠕ Gen. 2, 23.), emph. ࠀࠕࠕࠄ (ࠀࠕ̄ࠄ) *femina, mulier, uxor* Gen. 2, 22.; sq. ࠏࠁࠓࠄ *altera – altera;* sq. ࠌࠉࠍࠒࠄ *nutrix* Exod. 2, 7.; Pl. ࠍࠔࠉࠍ Gen. 4, 19. 8, 16. et ࠍࠎࠉࠍ Gen. 6, 18. 7, 13.

ࠀࠕࠅࠍ (Ch. אַתּוּן, Ar. أَتُّون) m. *fornax* Exod. 19, 18.

ࠀࠕࠉࠋࠃࠅ (Ch. יַלְדוּ) f. *nativitas, locus natalis* Gen. 31, 13.

ࠀࠕࠌࠋ (Syr. ܐܶܬܡܳܠ) Adv. *heri* ࠕࠋࠉࠕࠀࠉ (pr. *tertius* sc. dies) *nudius tertius* Gen. 31, 2.

ࠀࠕࠍ (Ch. אֲתָן, Syr. ܐܰܬܳܢܳܐ); emph. ࠀࠕࠍࠄ f. *asina;* Num. 22, 21. Pl. ࠀࠕࠍࠍ Gen. 45, 23. et ࠀࠕࠅࠍࠍ 12, 16.

ࠀࠕࠓ (Ch. אֲתַר, Syr. ܐܰܬܪܳܐ) m. *locus, regio* Gen. 13, 14. 28, 2. et al. sq. ࠀࠓࠉࠉࠌ *angustiarum* i.

e. angustus Num. 22, 26.; ࠏࠆࠓ· ࠋࠀࠕࠓࠄ *domum rediit* Gen. 18, 33. 2) *manus* Gen. 47, 29. 49, 24. Exod. 15, 17

ࠁ

ࠁ Praepos. insepar. Gr. ἐν 1) de loco *in, inter, ex* ut ࠁࠅࠍ *ex iis* Exod. 14, 28. 2) de conditione, ut ࠁࠌࠓࠌࠄ *in fraude* i. e. fraudulenter Gen. 34, 13.; ࠁࠒࠔࠉ *duriter*; 3) de tempore, ut ࠁࠉࠅࠌࠄ · ࠔࠁࠉࠏࠄ *septimo die* Gen. 2. 2. 4) de ratione et instrumento *per, ope, auxilio*, ut ࠁࠇࠓࠁࠉ *gladio meo* 48, 22.; hinc *de pretio*, quo alqd. emitur, ut Gen. 33, 19. nec non de mutuo dando et repetendo i. q. *pro*, ut Lev. 27, 10. ࠁࠉࠔ · ࠁࠈࠁ *malum pro bono*. De verbis cum ࠁ iunctis vid. §. 74. 1. de usu eius pro Gr. εἰς §. 98. I. 3.

ࠁࠀࠃࠋࠄ *antequam* sq. Fut. Gen. 27, 4. 45, 28.

ࠁࠀࠓ (Ch. בְּאֵר, בֵּיר, Syr. ܒܐܪܐ) f. *puteus* Gen. 21, 14. et al., sq. ࠌࠉࠄ *aquarum* 24, 20.

ࠁࠀࠓ · ࠔࠁࠏ *Beersaba* urbs in tribu Simeon Gen. 28, 10.

ࠁࠀࠔ et ࠁࠏࠔ (Ch. בְּאֵשׁ, Syr. ܒܐܫ) *malus, malignus fuit*; sq. ࠁࠏࠉࠍࠉ aut ࠁࠇࠆࠅࠕ *displicuit, aegre tulit* Gen. 21, 11.; Pa. (ࠁࠄࠀࠔ) *aegrotavit* Gen. 48, 1.; Aph. ࠀࠁࠉࠔ et ࠀࠁࠏࠔ *male fecit* sq. ࠋ alcui Gen. 19, 7. 9. ࠄࠁࠀࠔ 43, 6. 44, 5.

ࠁࠀࠔࠅ (Syr. ܒܝܫܘܬܐ) f. *malitia, malum* Lev. 26, 16.

ࠁࠀࠕ (Syr. ܒܗܬ), Fut. ࠉࠁࠀࠕ, *erubuit* Gen. 2, 25.

ࠁࠂࠋࠋ (בִּגְלַל) *propter* cum Suff. Gen. 3, 7. 12, 13. 30, 27.

ࠁࠃࠉࠋ (Ch. בְּדִיל = Hebr. בְּשֶׁל) *propter*, ut Gen. 27, 4.; sq. ࠌࠍ *propterea* Gen. 2, 24. 11, 9. 25, 30.

ࠁࠃࠉࠌ (i. q. בַּדִּים) Pl. m. *rami* (Castellus et Morinus *situla*) Num. 24, 7.

ࠁࠃࠓ (Ch. בַּדַּר, Syr. ܒܰܕܰܪ) Pa. *dispersit, dissipavit*, Gen. 11, 8.; Ethpa. *dispersus est* v. 5.; Aph. i. q. Pa. 49, 7.

ࠁࠄࠃ (Ar. بَانَ Coni IV.) Pa. *delevit, perdidit* Exod. 23, 23.

ࠁࠄࠋ (Ch. בְּהַל) Pa. *turbavit*; Ethpa. *turbatus, perturbatus est*; sq. ࠌࠒࠃࠌ *coram* alquo. Gen. 45, 3. et al.

ࠁࠄࠌࠄ (= בְּהֵמָה, Ar. بَهِيمَةٌ), emph. ࠁࠄࠌࠕࠄ f. (*animal brutum*) *pecus, bestia* Gen. 1, 24.; Plur. emph. ࠁࠄࠌࠀࠕࠄ v. 26. 3, 14.

ࠁࠄࠒࠄ (Ch. בַּהֲקִית) f. *macula (albicans)* Lev. 13, 24.

ࠁࠄࠕ (Ch. בְּהֵת, Syr. ܒܗܬ, Ar. بَهِتَ), *erubuit* (pro hebr. כחד), hinc alii: *celavit, occultavit* Gen. 47, 18.

ࠁࠅࠍ (Syr. ܒܢ et ܒܝܢ, Ar. بَانَ) in Pe. inusitatum (*intellexit*); Pa. ࠁࠍࠍ vel ࠁࠅࠍࠍ *intelligentem fecit, docuit* Deut. 32, 10.; Ethpa. ࠀࠕࠁࠅࠍࠍ *intelligens factus est, clarus fuit, innotuit* Gen. 16, 2. (vid. Annot. ad h. l.); *consideravit*, sq. ࠋ *advertit ad* alqd.

ࠁࠅࠓࠄ (coll. Ch. מְרִירָא, Syr. ܡܪܝܪܘܬܐ, Ar. مَرَّةٌ; ࠌ cum ࠁ permutato) f. *amaritudo*, pro Adi. *amarus* praec. ࠌࠉ *aquae* Num. 5, 18.

ࠁࠅࠔ vel ࠁࠉࠔ vid. ࠁࠀࠔ

ࠁࠅࠕ (Ch. בַּת et בִּית, Syr. ܒܳܬ, Ar. بَاتَ *pernoctavit*; Aph. ࠀࠁࠉࠕ id. Gen. 32, 13. et ࠄࠁࠉࠕ 24, 54.

ࠁࠆࠄ (Syr. ܒܶܙܬܳܐ) emph. ࠁࠆࠕࠄ f. *praeda, spolia* Num. 14, 3.

ࠁࠇࠓ (Ch. בְּחַר) *elegit* sq. ࠁ alqm. Gen. 6, 2. Exod. 17, 9. Deut. 17, 15.

ࠁࠈࠅࠋࠄ (Ch. בְּטוּלָא) f. pr. *vilitas, res abominanda;* Gen. 17, 23. valet *praeputium.*

ࠁࠈࠋ (Syr. ܒܛܶܠ, Ar. بَطَلَ) *requievit, cessavit* Gen. 2, 2., *defecit, desiit* 8, 22.; sq. ࠌࠍ *cessavit, destitit ab* alqua re Lev. 26, 44.; Pa. *exterminavit, irritum fecit* Lev. 26, 6. 15. et al., *delevit* Deut. 32, 26. *fregit, violavit* sq. ࠐࠇࠒࠅࠋ *foedus* 31, 16.

ࠁࠈࠋ Pl. ࠁࠈࠋࠉࠌ (coll. Syr. ܒܛܳܠܳܐ) m. *vanitates* i. e. *idola* Deut. 32, 21.

ࠁࠈࠍ (Ch. בְּטַן vel בְּטֵן, Syr. ܒܛܶܢ) *utero concepit, gestavit* Gen. 4, 1. 17. 16, 4. 30, 5. et al.

ࠁࠈࠈࠍࠉࠌ (coll. Ch. בִּטְנָא) Pl. m. *conceptio, gravitas* Gen. 3, 16.

ࠁࠉࠅࠓ (Adi. vel Nom.) quo Gen. 49, 24. redditur אֲבִיר *potens* sc. Iacobi Deus et Exod. 15, 4. מִבְחַר *electio* i. e. electi. Castellus et Morinus ducunt a בָּחַר i. q. בָּחוּר *electus, eximius;* licet priore loco haud incommode cum Rabb. בֵּיאוּר *declaratio* et מְבוֹאָר *declaratus* comparari possit.

ࠁࠉࠍ (i. q. בֵּין) Praep. *inter;* ࠁࠉࠍ – ࠅࠁࠉࠍ et ࠁࠉࠍ – ࠋ *inter – et* (inter) Gen. 1, 6. (Cf. §. 98. I. 4. a. et §. 74. 5.). Cum Suff. Pl. Gen. 9, 12.

ࠁࠉࠉࠈࠒࠉࠍ (τὰ πιστάκια s. φιττάκια; Hebr. בָּטְנִים) Pl. m. *pistacia,* nucum genus Gen. 43, 11.

ࠁࠉࠓ emph. ࠁࠉࠓࠄ i. q. ࠁࠀࠓ *puteus* Gen. 29, 2.

ࠁࠉࠔ (ܒܺܝܫ, ܒܺܝܫܳܐ) Adi. m. ࠁࠉࠔࠄ, ࠁࠉࠔࠕࠄ, f. *malus, a, um* Gen. 8, 21. *ferus* 37, 20. 33.; sq. ࠇࠆࠓ *foedus adspectu* 41, 3.; sq. ࠋࠒࠅࠌ *displicet* Num. 22, 32. Adhibetur praeterea femininum pro Nomine; i. q. *malum, res mala, calamitas,* sic Gen. 39, 8. 44, 4. 33. Num. 22, 34. et Plur. ࠁࠉࠔࠍ *mala, calamitates* Deut. 31, 17.

ࠁࠉࠔࠅ (Syr. ܒܺܝܫܽܘܬܳܐ) f. *malitia* Gen. 6, 5.

ࠁࠉࠕ Fut. ࠉࠁࠉࠕ i. q. ࠁࠅࠕ Gen. 19, 2.

ࠁࠉࠕ (Ch. בֵּיתָא, Syr. ܒܰܝܬ, ܒܰܝܬܳܐ, Ar. بَيْتٌ) f. *domus* Gen. 39, 11. (Pl. ࠁࠕࠉࠌ Gen. 42, 19.) sq. ࠀࠎࠅࠓࠄ *carcer* Gen. 39, 20.; ࠏࠁࠃࠉࠌ *servitus* Exod. 20, 3.; *familia* (Pharaonis) 50, 4.; (Iacobi) Exod. 19, 3.; *tribus* (Levi) Exod. 2, 1. Concreto formando inservit in ࠃࠏࠋ · ࠁࠉࠕࠄ *praefectus domui* Gen. 43, 16.

ࠁࠉࠕ · ࠀࠋ (בֵּית־אֵל) *Bethel,* urbs Hierosolyma inter et Sichemum sita Gen. 35, 1. (ࠁࠉࠕ · ࠀࠋࠄ Gen. 35, 6.).

ࠁࠉࠕ · ࠋࠇࠌ (בֵּית־לֶחֶם) *Βηθλεέμ,* urbs in tribu Iuda Gen. 35, 19.

ࠁࠉࠕ · ࠐࠏࠅࠓ (בֵּית־פְּעוֹר) *Beth-Phagor* in Moabitide prope Iordanem Deut. 34, 6.

ࠁࠊࠄ (Ch. בְּכָא, Syr. ܒܟܳܐ, Ar. بَكَى) *flevit* Gen. 21, 16. 27, 38. et al.; sq. ࠉࠕ *deflevit* alqm. Deut. 34, 8., sq. ࠏࠋ id. Gen. 45, 14., sq. ࠏࠌ i. q. ࠉࠕ 37, 35.

ࠁࠊࠅࠓ (בְּכוֹר) m. *primogenitus* Gen. 49, 3. Deut. 33, 17.

ࠁࠊࠅࠓࠄ (בְּכֹרָה) f. *primogeniti ius* s. *praerogativa* Gen. 25, 31.

ࠁࠊࠉ et ࠁࠊࠉࠕࠄ (Syr. ܒܶܟܝܳܐ) f. *fletus, luctus* Gen. 45, 2. 50, 4.; sq. ࠃࠍࠅ *fletus immodicus* Deut. 48, 8.

ࠁࠊࠉࠓ (Ch. בְּכִיר) m. i. q. ࠁࠊࠅࠓ Pl. ࠁࠊࠉࠓࠉࠌ *primitiae* Gen. 4, 4.

ࠁࠊࠅࠓࠕࠄ i. q. ࠁࠊࠉࠓࠕࠄ f. Gen. 25, 34.
ࠁࠊࠓࠕࠄ (בְּכֹרָה) f. id. Gen. 25, 32.
ࠁࠋࠄ (Ch. בְּלִי, Syr. ܒܠܐ, Ar. بَلِيَ) *inveteratus est*, *consenuit* Gen. 18, 12.
ࠁࠋࠄࠄ (בִּלְהָה) *Bilha*, ancilla Rahelis Gen. 30, 3.
ࠁࠋࠉࠀ (i. q. בְּלִי, Syr. ܒܠܐ ܥܢ) *sine, absque* Gen. 43, 3.
ࠁࠋࠏ (Ch. בְּלַע, Syr. ܒܠܥ, Ar. بَلِعَ) *absorbuit, devoravit* Gen. 41, 7. Exod. 15, 12.
ࠁࠋࠏ (בֶּלַע) *Bala* oppidum ad mare mortuum Gen. 14, 2.
ࠁࠋࠏࠃࠉ(ࠅ) (i. q. בִּלְעֲדֵי) *sine, praeter, absque* Gen. 41, 16. Vid. Annot. ad h. l.
ࠁࠋࠏࠌ (בִּלְעָם) *Bileamus*, propheta Num. 22, 5. et al.
ࠁࠋࠒ (בָּלָק) *Balac*, rex Moabitarum Num. 22, 2. et al.
ࠁࠋࠔ (Ch. בְּלַשׁ) *quaesivit*; Pass. ad Hebr. Ni. formatum *probatus est*, Fut. ࠀࠁࠋࠔࠉࠍ = תִּבָּחֲנוּ Gen. 42, 15. 16.
ࠁࠌࠏࠅ (Ch. מִטּוּל et אֲמְטוּל, Syr. ܡܛܠ) *propterea quod* Gen. 6, 3.
ࠁࠍࠄ (Ch. בְּנָא, Syr. ܒܢܐ, Arab. بَنَا) *aedificavit*, *exstruxit*; (urbem) Gen. 4, 17.; (domum) 33, 17.; (altare) 22, 9.; sq. ࠋ *formavit in* alqd. 2, 22. De prole suscipienda ࠀࠁࠍࠄ (cum vocalibus hebr. = אִבָּנֶה enuntiandum) *aedificabor* Gen. 30, 3. Num. 21, 27.
ࠁࠍࠅࠀࠉ (pro hebr. חוֹבָה) *Banias* nomen loci Gen. 14, 15.
ࠁࠍࠉࠌࠉࠍ (בִּנְיָמִין) *Beniamin*, filius Iacobi Gen. 44, 12.
ࠁࠎࠓ (Ch. בְּסַר, Syr. ܒܣܪ) 1) *contemsit, despexit* Gen. 49, 19. 2) Pa. (= Ch. בַּשֵּׂר, Syr. ܣܒܪ) *laetum nuntium attulit* Gen. 21, 7. sq. ࠋ alcui.
ࠁࠎࠓ (Ch. בִּסְרָא, Syr. ܒܣܪ) m. *caro* Gen. 2, 21. 9, 4.; de imbecilli hominis natura 6, 3. de arctissimo sanguinis vinculo 37, 27.
ࠁࠎࠉࠓ (cf. ࠁࠎࠓ) *expeditus*, *accinctus*; alii minus recte *contemtor* Gen. 49, 19.
ࠁࠏࠉ et ࠁࠏࠄ (Ch. בְּעָא, Syr. ܒܥܐ, Ar. بَغَى) Fut. ࠄࠁࠏࠄ *quaesivit* (sq. ࠋ c. Inf.) Exod. 2, 15.; *repetiit, requisivit*; sq. ࠌࠍ · ࠉࠃ *ab* alquo; Gen. 9, 5. 43, 9. Deut. 18, 19.; sq. ࠌࠍ *interrogavit*, *consuluit* alqm. Gen. 25, 22.; Ethpa. *exoratus est* sq. ࠋ *ab* alquo 25, 21.
ࠁࠏࠉ (Ch. בְּבָעוּ) Part. rogandi *obsecro, quaeso* Gen. 44, 18. Ex. 4, 10.
ࠁࠏࠉࠓ (בְּעֹר) *Bear* pater Bileami Num. 22, 5.
ࠁࠏࠅࠓ (בְּעוּר) m. *lampas, flamma* sq. ࠍࠅࠓ *ignea* Gen. 15, 17.
ࠁࠏࠋࠆࠉࠔ (pr. dominus foecunditatis) m. *reptile* (cf. §. 40. 1.) Gen. 1, 25.
ࠁࠏࠓ (Ch. בְּעַר) *arsit*; sq. ࠁࠀࠔ *igne* Exod. 3, 2.
ࠁࠏࠔ vid. ࠁࠀࠔ.
ࠁࠏࠕ (Syr. ܒܥܬ, Ar. بَغَتَ) *horruit, timuit* Exod. 18, 25.
ࠁࠒࠏࠄ (בִּקְעָה, Ar. بُقْعَة) f. *planities, campus* Num. 22, 1.; *vallis* Deut. 34, 8.
ࠁࠒࠓ (Syr. ܒܩܪܐ, Ar. بَقَر) m. *armentum* Pl. emph. ࠁࠒࠓࠅࠄ *boves, armenta*; ࠁࠓ · ࠁࠒࠓ *vitulus* Gen. 18, 7. et ࠁࠓ · ࠁࠒࠓࠀࠄ id. v. 8.
ࠁࠓ (Ch. בַּר, בְּרָא, Syr. ܒܪ, ܒܪܐ) emph. ࠁࠓࠄ m. *filius*, ࠁࠓࠉ (pro Vocat.) *fili* Num. 23, 18.; Pl. ࠁࠍࠅࠌ et ࠁࠍࠉࠍ Gen. 6, 2. 3, 16. et al.; ࠁࠍࠉ · ࠒࠃࠌ *filii Orientis* i. e. Orientales Gen. 29, 1.

Adiuncto annorum numero i. q. *natus* Gen. 7, 6. 12, 4. 17, 1. et al. saepius.

ࠁࠓ (Ch. בַּר, בָּרָא) ࠁࠓࠄ m. 1) *campus, ager* Gen. 3, 18. 25, 29. 29, 2. ࠁࠓࠄ · ࠏࠁࠉࠓࠕࠄ *bestia agri* i. e. fera 2, 19. 2) Adv. loci cum Praep. ࠋࠁࠓࠄ *foras* 15, 5. 27, 3. et ࠋࠁࠓࠀࠄ id. 39, 18.; ࠌࠍ · ࠁࠓࠄ *foris* Deut. 32, 25.; ࠌࠋࠁࠓ *extrinsecus* Gen. 6, 14.; sq. ࠋ *extra* alqm. locum. 3) Adiect. *extraneus, peregrinus* Deut. 32, 12.

ࠁࠓࠀ (Ch. בְּרָא, Syr. ܒܪܳܐ, Arab. بَرَأَ) *creavit* Gen. 1, 21.

ࠁࠓࠀࠄ (Syr. ܒܪܺܝܬܳܐ, Ar. بَرِّيَّة) f. *desertum* Gen. 21, 20.

ࠁࠓࠀࠉ i. q. ࠁࠓ, ࠁࠓࠄ *ager, regio* Gen. 32, 3. nisi forte est Pl. constr. inserto ࠀ pro ࠁࠓࠉ, cum Onk. utatur eodem numero (חַקְלֵי אֱדוֹם), quem Sam. sequi potuit.

ࠁࠓࠀࠉ (Syr. ܒܪܳܝܳܐ, Ar. بَرِّيّ) Adi. *campestris* praec. ࠌࠇࠆࠉ i. e. visio in campo oblata (pro hebr. מַחֲזֵה שַׁדַּי) Num. 24, 4. 16. (cf. c. 22, 31. sqq.). 2) *extraneus, alienus, peregrinus* Deut. 32, 16. et al.

ࠁࠓࠄ (coll. Ar. بَرَّ) Ethpa. ࠀࠕࠁࠓࠓࠉ *purus, mundus declaratus est, immunis fuit* sq. ࠌࠍ *ab* alqua re Gen. 24, 8.

ࠁࠓࠊࠄ (Syr. ܒܽܘܪܟܳܐ, ܒܽܘܪܟܬܳܐ) f. *genu* Gen. 30, 3.

ࠁࠓࠆࠋ (בַּרְזֶל, Syr. ܦܪܙܠܳܐ) m. *ferrum*; de coelo occluso imbres retinente Lev. 26, 19.

ࠁࠓࠉ (coll. Syr. ܒܪܺܝ, Ar. بَرّ) Adi. *purus, innocens* Deut. 27, 25.

ࠁࠓࠉࠀ (בְּרִיא) Adi. *pinguis* Gen. 41, 2. *plenus* sc. granis (de aristis) v. 5.

ࠁࠓࠊ (Syr. ܒܪܶܟ); Pa. *benedixit* Gen. 1, 22. 12, 2. et al. sq. ࠀࠕ alicui; Part. P. ࠌࠁࠓࠊ *benedictus* Gen. 43, 28. et ࠌࠁࠓࠊ Num. 22, 12.; Ethpa. *benedictus est* Gen. 28, 14.

ࠁࠓࠊࠄ (Syr. ܒܽܘܪܟܬܳܐ) emph. ࠁࠓࠊࠕࠄ f. *benedictio* Gen. 27, 38., et al., Pl. sq. ࠔࠌࠉࠄ *benedictiones coeli* etc. Gen. 49, 25. 26.

ࠁࠓࠊࠍ i. q. ࠁࠓࠊࠄ Gen. 12, 20.

ࠁࠓࠍ (Ch. בְּרַם, Syr. ܒܪܰܡ) Adv. *utique, profecto* Gen. 29, 14.; *veruntamen* Deut. 18, 20.; *tantum, sed tantum* Gen. 9, 4. Num. 22, 20.; sq. ࠄࠌ *verumne, quod; numquid?* Gen. 3, 2.; *ne forte* v. 3.

ࠁࠓࠍࠔࠄ (Syr. ܒܪܢܳܫܳܐ) m. *homo* Gen. 9, 6.

ࠁࠓࠏ (בֶּרַע) *Bara* rex Sodomorum Gen. 14, 2.

ࠁࠓࠒ (Syr. ܒܪܩܳܐ) emph. ࠁࠓࠒࠄ m. *fulgur, fulmen* Pl. Exod. 19, 16.

ࠁࠓࠒࠕࠄ (Ar. بُرْقُع) f. *velamen faciei* Exod. 34, 33.

ࠁࠓࠔࠏ (בִּרְשַׁע) *Birsa* rex Gomorrhae Gen. 14, 2.

ࠁࠓࠕ (Ch. בְּרַת, בְּרַתָּא, Syr. ܒܪܰܬ, ܒܪܰܬܳܐ) emph. ࠁࠓࠕࠄ f. *filia*; Pl. ࠁࠓࠍ, ࠁࠓࠕࠍ et ࠁࠍࠍ, ࠁࠍࠕࠍ Gen. 6, 1. 2. et al.; adiuncto annorum aetatis numero i. q. *nata* (annos) Gen. 17, 17., 2) Pl.; *vici* quasi urbium filiae Num. 21, 25.

ࠁࠔࠋ (Ch. בְּשֵׁיל, Syr. ܒܰܫܶܠ) Pa. *coxit* Gen. 25, 29.

ࠁࠕࠅࠀࠋ (בְּתוּאֵל) *Bethuel* pater Labani Gen. 24, 15.

ࠁࠕࠅࠋࠄ (Ch. בְּתוּלְתָא, Syr. ܒܬܽܘܠܬܳܐ) f. *virgo* Gen. 24. 16. Deut. 32, 25.

ࠁࠀࠉࠕࠄ (Syr. ܒܰܝܬܳܐ, Ar. مَبِيت)

emph. f. *locus pernoctandi, diversorium* Gen. 42, 27.

ࠁࠕࠍࠉࠍ (i. q. בָּשָׁן) *Batanaea*, regio inter Iabbocum et Hermonem Deut. 32, 14. 33, 22.

ࠁࠕࠓ (pro hebr. נָאַץ) i. q. *avertit se, reprobavit* Deut. 32, 19.

ࠁࠕࠓ (Ch. בָּתַר, Syr. ܒܬܪ) Praep. *post* Gen. 9, 28. *postea;* 30, 21.; *postquam, cum* 41, 39.; sq. ࠌࠍ aut ࠃ *posthac* Exod. 3, 20. ࠌࠁࠕࠓ *postridie* Num. 17, 8.

ࠂ

ࠂࠁ i. q. ࠂࠅ *medium* c. Suff. ࠁࠂࠁࠄ *in medio eius* (בְּקִרְבּוֹ) Exod. 3, 20.; i. q. *inter* (inserto ࠅ ante Suff. ࠌࠅࠍ) Gen. 23, 9 35, 2.

ࠂࠁࠕ (pro hebr. חֶדֶר) *interior domus pars, cubiculum* Gen. 43, 30.

ࠂࠁࠄ (coll. Syr. ܓܒܐ *exegit* sc. tributum) ࠂࠁࠀ et ࠂࠁࠉ *multavit, ultus est* (Fut. inserto ࠉ post 1 rad. ࠉࠂࠉࠁࠉ = יִקּוֹם Deut. 32, 43.); Ethp. ࠀࠕࠂࠁࠉ (= הֻקַּם) *multatus, punitus, vindicatus est* Gen. 4, 15. 24.

ࠂࠁࠅࠓ vid. ࠂࠁࠓ.

ࠂࠁࠉ m. *vindicta, ultio* Deut. 32, 35. (= נָקָם); pro Adi. Lev. 26, 25.

ࠂࠁࠋࠄ (pro שֵׂעִיר) *Gabla* Gen. 32, 3. (vid. Annot. ad h. l.) Num. 21, 22. Deut. 33, 2.

ࠂࠁࠍࠅ (גְּבִינָה, Syr. ܓܒܝܢܬܐ, Arab. جُبْنَة) f. *lac concretum, caseus* Gen. 18, 8.

ࠂࠁࠏࠄ (גִּבְעָה), emph. ࠂࠁࠏࠕࠄ f. *collis* Exod. 17, 9.; Pl. ࠂࠁࠏࠍ Num. 23, 9., sq. ࠏࠋࠌࠉࠄ *aeterni* Gen. 49, 26. Deut. 33, 15.

ࠂࠁࠓ (Ch. גְּבַר, Syr. ܓܒܪ) Pa. *invaluit, vicit, superavit* Exod. 17, 11.; sq. ࠌࠏ i. q. ࠌࠍ *validior fuit* Gen. 49, 26.; Ethpa. ࠀࠕࠂࠁࠓ (ܐܬܓܒܪ) *se validum praestitit, validus factus est* Gen. 7, 18.; Aph. ࠀࠂࠁࠓ i. q. Pa. v. 19 Exod. 17, 11.

ࠂࠁࠓ (Ch. גְּבַר, Syr. ܓܒܪ) m. *vir, homo* Gen. 2, 23. 29, 19.; *unusquisque* 42, 25.; sq. ࠀࠇ aut ࠇࠁࠓ *alter — alter* 37, 19. 42, 28. ࠂࠁࠓ ࠓࠁ *princeps* Exod. 2, 14.; sq. ࠌࠋࠉࠌ *verborum* i. e. disertus 4, 10.; ࠔࠉࠁࠄ *senex* Deut. 32, 25.

ࠂࠁࠓ (Ch. גִּבָּר, Syr. ܓܢܒܪܐ, Ar. جَبَّار) *potens, validus* Gen. 6, 4. (ࠂࠁࠅࠓ Exod. 15, 3.).

ࠂࠃࠃ (Syr. ܢܓܕ) *duxit, traxit;* Fut. ࠉࠂࠃ, sq. ࠃࠌ *sanguinem hausit* Num. 23, 24.

ࠂࠃࠉ (Syr. ܓܕܝܐ) m. *hoedus;* Pl. ࠂࠃࠉࠉࠌ Gen. 27, 9.

ࠂࠃࠓ (גָּדֵר) c. *maceries, murus* Num. 22, 24.

ࠂࠅ (Ch. גּוֹא, Syr. ܓܘ, Ar. جَوّ) rarius ࠂࠅࠀ (Lev. 26, 11. 12.) m. *medium, interna pars;* unde ࠁࠂࠅ *in medio, inter* Gen. 3, 3. 8. 42, 5.; ࠋࠂࠅ *intus, in* 49, 29.; ࠌࠁࠂࠅ *e medio, e, ex* 19, 29. Exod. 3, 2. 4.; ࠌࠋࠂࠅ *intrinsecus* Gen. 6, 14.

ࠂࠅࠁ (Ch. גּוֹב, Ar. جُبّ) m. *fovea, puteus, cisterna* Gen. 37, 20.; *carcer* 41, 14.

ࠂࠅࠁ (Ch. תּוּב, Ar. جَابَ); Aph. ࠀࠂࠉࠁ (ܐܓܝܒ) *respondit* Gen. 24, 50. cum Acc. 27, 39. et al.; sq. ࠋ Exod. 15, 21.; Inf. ࠌࠂࠁࠄ 45, 3.

ࠂࠅࠂ (גּוֹג) *Gog* rex terrae Magog Num. 24, 7.

ࠂࠅࠄ (= גָּאָה, Syr. ܓܐܐ) *excelluit, eminuit* Exod. 15, 1. 21.

ࠂࠅࠏ (גָּוַע, Ar. جَاعَ); Ethp. ࠀࠕࠂࠅࠉ *exspiravit* Gen. 7, 21.

ࠂࠅࠆ (Ch. גּוּז, Syr. ܓܳܙ, Ar. جَازَ) Fut. ࠉࠂࠅࠆ sq. ࠏࠋ *transiit* Gen. 18, 3.

ࠂࠅࠇ (Ch. גּוּח, Syr. ܓܳܚ) Aph. ࠀࠂࠉࠇ *erumpere, prorumpere fecit* Mor. *pugnavit* Ex. 15, 21.

ࠂࠅࠉ (גּוֹי) emph. ࠂࠅࠀࠄ m. *gens, populus* Gen. 35, 11. 46, 3.; Pl. ࠂࠅࠉࠌ emph. ࠂࠅࠏࠉࠄ 14, 1. et al.

ࠂࠅࠍ (Ch. גְּוַן, Syr. ܓܘܢܳܐ) m. *modus*; Pl. ࠂࠅࠍࠉࠌ *vices* Gen. 31, 7.

ࠂࠅࠓ (Ch. גּוּר, Syr. ܓܳܪ) *moechatus est* Exod. 20, 14.

ࠂࠅࠓ (גּוּר, Syr. ܓܘܪܝܳܐ, Ar. جَرْوٌ) m. *leo catulus* Deut. 33, 22.

ࠂࠆࠄ (Ch. גְּזַז, Syr. ܓܙܳܐ, Ar. جَزَّ) Pa. *totondit* (oves) Inf Gen. 31, 19.

ࠂࠆࠓ (Ch. גְּזַר, Syr. ܓܙܰܪ, Ar. جَزَرَ) *amputavit, circumcidit* Gen. 17, 10. 21, 4.; Ethpe. *circumcisus est* 17, 12.; Aph. i. q. Pe. 17, 23.

ࠂࠆࠓ (Syr. ܓܙܳܪܳܐ) m. *decretum, praeceptum;* Pl. Num. 30, 17. Deut. 17, 19.

ࠂࠇࠄ (vid. ࠂࠅࠇ), Aph. ࠀࠂࠉࠇ et ࠀࠂࠇࠄ *pugnavit, proeliatus est;* sq. ࠁ et ࠏࠌ *cum* alquo Ex. 1, 10. 17, 8. et al.

ࠂࠉࠀ (גַּיְא) c. *vallis* Deut. 34, 6.

ࠂࠉࠁࠓ (גִּבֹּר) m. *heros, gigas;* Pl. emph. Gen. 6, 4.

ࠂࠉࠅࠄ emph. ࠂࠉࠅࠕࠄ f. *hydria* Gen. 24, 15. 18.

ࠂࠉࠅࠓ (Ch. גִּיּוֹר, Syr. ܓܝܘܪܳܐ) m. *peregrinus advena* Ex. 2, 22.

ࠂࠉࠋ (גִּיל, Ar. جِيلٌ) m. *generatio, aetas;* ࠂࠉࠋࠅ · ࠂࠉࠋ *omnis, quaevis generatio* Deut. 32, 7.

ࠂࠉࠌࠅࠍ (Ch. גִּימוֹן, Ar. جُمَانٌ) m. *torques* Gen. 41, 42.

ࠂࠉࠅࠓࠄ emph. ࠂࠉࠅࠓࠕࠄ f. *hospita* Exod. 3, 22.

ࠂࠋࠅ (Syr. ܓܠܳܐ) Pa. *respexit, cognovit* (Cast. *magnifecit, aestimavit*) Deut. 33, 9.

ࠂࠋࠅࠋ (coll. Ar. جَلِيلٌ) m. *vir nobilis;* Pl. Gen. 12, 20.

ࠂࠋࠄ et **ࠂࠋࠕ** (Ch. גְּלָא, גְּלִי, Syr. ܓܠܳܐ, Ar. جَالَ) *revelavit, detexit, aperuit* (oculos) Num. 22, 31.; Ethpe. *apertus est* (de oculis) Gen. 3, 5., *apparuit* 9, 14.; sq. ࠋ alcui 12, 7. et al.; Pa. *aperuit* sq. ࠏࠉࠍ aut ࠏࠉࠍࠉࠌ *oculos* Num. 24, 4. 16.

ࠂࠋࠄ emph. ࠂࠋࠄࠄ m. i. q. ࠂࠉࠋ *generatio* Gen. 1, 28. 17, 12. et al.

ࠂࠋࠋ (Ch. גְּלַל, Syr. ܓܰܠ) *volvit;* Pa. *removit* (volvendo) Gen. 29, 3.; Part. v. 8.

ࠂࠋࠋࠉࠌ (Syr. ܓܰܠܠܶܐ) Pl. m. *fluctus, undae* Deut. 33, 19. 2) *i.* q. גִּלּוּלִים *idola* Lev. 26, 30.

ࠂࠋࠏࠃ, ࠂࠋࠏࠃࠄ (גִּלְעָד) *Gilead*, mons et regio trans Iordanem Gen. 31, 23.

ࠂࠋࠏࠏ (forte conflatum e גָּעַל et לָאַט) *fastidivit* Lev. 26, 11. 15. 30.

ࠂࠌ (=גַּם) *etiam* Deut. 33, 20.

ࠂࠌࠀ (=גֹּמֶא) m. *papyrus;* ·ࠕࠁࠕ ࠂࠌࠀ *arca papyracea* Ex. 2, 3.

ࠂࠌࠋ (Ch. גַּמְלָא, Syr. ܓܰܡܠܳܐ, Ar. جَمَلٌ) c. *camelus* Gen. 24, 10. 30, 43. et al.

ࠂࠍࠁ (Ch. גְּנַב, Syr. ܓܢܰܒ) *furatus est, furto abstulit* Gen. 31, 19. Exod. 20, 15.; Part. P. ࠂࠍࠉࠁ *furto ablatus* Gen. 30, 33.

ࠂࠍࠄ (Ch. גִּנָּא, גִּנְתָא, Syr. ܓܰܢܬܳܐ, Ar. جَنَّةٌ) emph. ࠂࠍࠕࠄ f. *hortus* Gen. 3, 16. 13, 10. Pl. ࠂࠍࠉࠌ Num. 24, 6.

ࠂࠍࠅ (Syr. ܓܢܘܬܐ) f. *convicium, contumelia, opprobrium, dedecus* Gen. 30, 23. 37, 2. 42, 9. 44, 31. et al.; ࠁࠉࠔࠄ *infamia mala* 37, 2. praec. ࠁࠊࠉ *fletus indecorus* i. e. immodicus Deut. 34, 8; Pl. ࠂࠍࠅࠀࠍ *abominandae res* 32, 16.

ࠂࠍࠅࠍࠉ (Syr. ܓܢܘܢܐ Pl. ܓܢܘ̈ܢܐ) f. *penetralia, thalami* Deut. 32, 25.

ࠂࠍࠅࠎ (*γένος*, Syr. ܓܢܣܐ) m. *genus* Gen. 1, 12. et sine ࠅ v. 11. 7, 14

ࠂࠍࠐࠓ (i. q. כְּנַף) *alatus, pennis instructus* Gen. 1, 21.

ࠂࠏࠄ (Ar. جُوع) f. *fames* Deut. 32, 24.

ࠂࠏࠔ vid. ࠂࠅࠔ.

ࠂࠐࠉ (coll. גַּב, Ar. جَوْب) Adi. *gibbosus* Lev. 21, 20.

ࠂࠐࠍ (ܓܦܬܐ, Ar. جَفْن) c. *vitis, palmes* Gen. 49, 11. Deut. 32, 32.

ࠂࠐࠐ (Ch. גַּפֵּף) Pa. *amplexus est* Gen. 29, 13. 33, 4.

ࠂࠓ i. q. ࠂࠅࠓ m. *catulus leonis* Gen. 49, 9.

ࠂࠓࠂࠔࠀࠉ m. *Gergesaeus* Ex. 3, 8.

ࠂࠓࠉࠌ (Syr. ܓܐܪ̈ܐ) Pl. m. *sagittae, tela* Num. 24, 8. et al.

ࠂࠓࠌ (Ch. גְּרֵם, Syr. ܓܪܡܐ, Ar. جِرْم) c. *os, ossis* Gen. 29, 14., Pl. ࠂࠓࠌࠍ 50, 25. 2) *ipse* 17, 23. et al.

ࠂࠓࠐ (Syr. ܓܪܦ) *comedit* Lev. 11, 40.

ࠂࠓࠔࠌ (גֵּרְשֹׁם) *Gersom* filius Mosis Exod. 2, 22.

ࠂࠔࠍ (גֹּשֶׁן) *Gosen*, regio Aegypti Gen. 45, 10.

ࠂࠔࠔ (Ch. גַּשׁ, Syr. ܓܫ, Arab. جَسَّ) *attrectavit* Aph. *luctatus est* Gen. 32, 24.

ࠃ

ࠃ (Ch. דְּ, דִּי, Syr. ܕ, ܕܝ, Ar. ذَا, ذِى unde اَلَّذِى) relationis nota adhibetur pro Pron. relat. *qui, quae, quod*, Pl. *qui, quae* (cf. §. 15.). De ratione Casus obliquos exprimendi vid. §. 59. Adiungitur aliis Pronominibus ut ࠃ · ࠌࠍ *is qui, quicunque;* ࠃࠅ pro ࠃࠄࠅࠀ *ille, is ipse*, aut Particulis ad Pronn. formanda ut ࠃࠌࠅࠀ (cum Suff.) et ࠃ · ࠊࠌࠄ *qualis;* adimit interrogandi vim, ut ࠃ · ࠀࠄࠍ *ubi;* Adverbia loci demonstrativa mutat in relativa, ut ࠃ · ࠀࠌࠍ *ubi;* ࠃ · ࠋࠀࠌࠍ *quo;* ࠃ · ࠌࠀࠌࠍ *unde;* Participiis praefixum aut ubi sequitur Praepositiones valet *is, qui* (§. 59. 5.), ut ࠃ · ࠀࠉ *ea, quae* ࠌࠃ i. q. ࠃ · ࠌࠍ *de eo, quod*; usurpatur pro Genitivi nota vel simpliciter Nomini praefixum, ut Gen. 3, 24. · ࠋࠄࠈࠄ ࠃࠇࠓࠁࠄ *flamma gladii;* vel adiuncto ࠋ, ut 29, 9. · ࠏࠍࠄ ࠃࠋࠀࠁࠅࠄ *oves patris sui.* Coniunctionis vim obtinet vel simpliciter i. q. *quod, quia, ita ut;* vel adiunctis aliis Particulis aut Praepositionibus, ut ࠃ · ࠊࠌࠅ *sicut;* ࠃ · ࠏࠋ *propterea quod;* ࠃ · ࠏࠃ *donec;* ࠃ · ࠀࠇࠀ *eo quod* et alia plura.

ࠃࠀࠄ (§. 14.) vid. ࠃࠍ.

ࠃࠁࠁ (Syr. ܒܥܠܕܒܒܐ, Ar. دَبُوب) m. *inimicus, hostis* Gen. 24, 60. 48, 8. et al.

ࠃࠁࠁࠅ (Ch. דְּבָבָא, Syr. ܕܒܒܐ) f. *inimicitia* Gen. 3, 15.

ࠃࠁࠄ i. q. ࠃࠅࠄ (Ch. דְּוָא et דְּוִי, Syr. ܕܘܐ) *doluit;* Part. Aph. ࠌࠃࠁࠉࠀࠍ *cruciantes* (animam) Lev. 26, 16.

ࠃࠁࠇ (Ch. דְּבַח, Syr. ܕܒܚ) *ma-*

ctavit; sq. ࠃࠁࠇࠉࠌ *victimas obtulit, sacra fecit* Gen. 46, 1.
ࠃࠁࠇ (Syr. ܕܒܚܐ) m. *sacrificium, hostia, victima* Gen. 46, 1. Ex. 3, 18.
ࠃࠁࠉࠒࠄ (Ch. מַדְבַּק, Syr. ܕܘܒܩܬܐ) f. pr. *agglutinatio,* hinc *coniunctio, societas* Gen. 49, 7. 2) *axilla* (Ch. Pl. מַדְבְּקִין) Deut. 32, 11.
ࠃࠁࠒ (Ch. דְּבַק et דְּבֵק, Syr. ܕܒܩ, Ar. دَبِقَ) *conglutinatus, coniunctus est, adhaesit* Etta. ࠀࠃࠁࠒ (coll. Aph. Ch. אַדְבֵּק) *se congregavit, coniunxit* sq. ࠋ alquo loco Gen. 14, 3.
ࠃࠁࠓ (Ch. דְּבַר, Syr. ܕܒܰܪ, Ar. دَبَرَ) Ethpe. ࠀࠃࠁࠓ *assumtus, adductus est* sq. ࠋ *ad* alqd. Num. 23, 20.
ࠃࠁࠓ (=דֶּבֶר) m. *pestis* Lev. 26, 25.
ࠃࠁࠔ (Ch. דְּבַשׁ, Syr. ܕܒܫ, Ar. دِبْس) m. *mel* Gen. 43, 11. Ex. 3, 8.
ࠃࠂࠉࠍ (=דָּגָן) m. *frumentum* Gen. 27, 28.; praec. ࠀࠓࠏ *terra frumenti* i. e. illud proferens Deut. 33, 28.
ࠃࠄ vid. ࠃࠍ.
ࠃࠄࠁ (Ch. דְּהַב, דַּהֲבָא, Syr. ܕܗܒܐ, Ar. ذَهَبٌ) m. *aurum* Gen. 24, 53.; pro Adi. *aureus* Ex. 3, 22.
ࠃࠄࠋࠀࠄ (i. q. אֵלָה cum ࠃ prosth.) f. *terebinthus* Gen. 35, 4.
ࠃࠄࠒ (pro נָהַג; cognatum Syr. ܕܫ *amovit*) *duxit, abduxit* Gen. 31, 18. Exod. 3, 1.
ࠃࠅࠁ (Ch. דוב, דְּאִיב, Syr. ܕܒ, Ar. ذَابَ) *fluxit;* Part. Pa. ࠌࠃࠉࠁࠄ *fluens* (i. e. abundans sc. terra) Exod. 3, 8.
ࠃࠅࠄ vid. ࠃࠁࠄ.
ࠃࠅࠍ vid. ࠃࠉࠍ.

ࠃࠅࠒ (Ch. דָּק, Syr. ܕܩ) *aspexit;* Aph. ࠀࠃࠉࠒ *spectavit, prospexit* sq. ࠌࠍ *ex* alq. loco Deut. 33, 22.; ࠀࠕࠉ · ࠏࠋ *versus* alqm. locum Gen. 19, 28. *se eo convertit* 18, 16.
ࠃࠅࠓ (Ch. דָּר, Syr. ܕܳܪ, Ar. دَارَ) Praet. ࠃࠓ et ࠃࠀࠓ, Fut. ࠉࠃࠅࠓ *commoratus est, habitavit* Gen. 13, 6. 21, 20. Lev. 26, 5.; sq. ࠁ alquo. loco; sq. ࠏࠋ id. Lev. 26, 35. Gen. 45, 10.; sq. ࠏࠌ *apud* alqm. 29, 14.; *sedit* Gen. 18, 1.; Aph. ࠀࠃࠉࠓ *habitare fecit, collocavit* 47, 11.
ࠃࠅࠓ (Ch. דָּר, Syr. ܕܳܪ, Ar. دَهْرٌ) m. *aetas, generatio;* · ࠋࠃࠅࠓ ࠅࠃࠓ *omni tempore* Exod. 3, 15.
ࠃࠅࠀࠉࠍ (דֹּתַיִן, Ch. דֹּתָן, *Δωθαΐα* s. *Δωταΐα*) *Dothan,* oppidum Sariae Gen. 37, 17.
ࠃࠇࠋ (Ch. דְּחֵל, Syr. ܕܚܶܠ) *timuit, metuit* Gen. 3, 10. 15, 1.; sq. ࠌࠍ alqm. et alqd. 42, 18.; Part. P. ࠃࠇࠉࠋ *timens* 22, 12.
ࠃࠇࠋࠄ (Syr. ܕܚܠܐ, ܕܚܠܬܐ) f. *timor, metus* Gen. 9, 2. et al.
ࠃࠇࠓࠄ (coll. דְּקַר, Syr. ܕܩܰܪ *perfodit*) f. *perfossio;* aut (coll. Ar. دَحَرَ *propulit*) *insectatio* Gen. 4, 23.
ࠃࠉࠀࠅࠓ s. ࠃࠉࠀࠓ (Syr. ܕܝܳܪܐ) m. *habitator, incola* Gen. 34, 30. Exod. 15, 14.
ࠃࠉࠀࠍ (Syr. ܕܝܳܢܐ) m. *iudex* Gen. 18, 25.
ࠃࠉࠁ (Syr. ܕܐܒܐ) m. *lupus* Gen. 49, 27.
ࠃࠉࠁࠅࠍ (=דִּיבֹן) *Dibon,* oppidum in terra Moabitica Num. 21, 30.
ࠃࠉࠍ (Ch. דָּן, Syr. ܕܳܢ, Ar. دَانَ) Fut. ࠉࠃࠉࠍ *iudicavit* Gen. 19, 9. 30, 6. et al.

ࠃࠉࠍ (Syr. ܕܝܢܐ) m. *iudicium* Deut. 32, 41. Pl. Lev. 26, 15.

ࠃࠉࠍࠄ (דִּינָה) *Dina*, filia Iacobi Gen. 30, 21.

ࠃࠊࠄ s. ࠃࠊࠉ (Ch. דְּכֵי, Syr. ܕܟܐ, Ar. زكا) *purus, mundus fuit;* Ethpa. ࠀࠕࠃࠊࠉ *se purum reddidit* (ࠄࠃࠊࠅ ad Hebr. הִטַּהֲרוּ) Gen. 35, 2.

ࠃࠊࠉ, *purus, mundus* Adi., fem. emph. ࠃࠊࠉࠕࠄ Gen. 7, 2. 8, 20.

ࠃࠊࠓ (Ch. דְּכַר, Syr. ܕܟܪ, Ar. ذكر) *meminit, recordatus est* Gen. 8, 1. sq. ࠉࠕ alcius; pro hebr. פָּקַד, *visitavit* Exod. 4, 31. et al., Inf. abs. ࠌࠃࠊࠓ = פָּקֹד Gen. 50, 25. Ethpe. et Aph. ࠀࠃࠊࠓ i. q. Pe. Gen. 30, 22. 42, 9. Exod. 2, 24. et al. saepius; sq. ࠋ Lev. 26, 45.

ࠃࠊࠓ (= זֵכֶר) m. *memoria* Exod. 3, 15. Deut. 32, 26.

ࠃࠊࠓ (Ch. דְּכַר, דִּכְרָא, Syr. ܕܟܪܐ) m. *mas, masculus* i. e. stirpem s. memoriam propagans Gen. 1, 27. 6, 19. et al. 2) *aries* Gen. 15, 9.

ࠃࠋࠀ et ࠃࠋࠄ (Ch. דְּלָא, Syr. ܕܠܐ, Ar. دلا) *hausit* Exod. 2, 16. Inf. abs. ࠌࠃࠋࠀ v. 19.

ࠃࠋࠄ (Syr. ܕܠܐ) *ne forte* Gen. 31, 31.

ࠃࠋࠒ (coll. Syr. ܕܠܚ) Pa. *perturbavit, confudit* Gen. 11, 7. Vid. Annot. ad h. l.

ࠃࠌ i. q. ࠀࠃࠌ m. *sanguis* Gen. 4, 10.; sq. ࠏࠍࠁ *uvae* Deut. 32, 14. et ࠏࠍࠁࠉࠌ Gen. 49, 11. i. e. vinum.

ࠃࠌࠅ (Syr. ܕܡܘܬܐ) f. *similitudo* Exod. 20, 4.

ࠃࠌࠊ (Ch. דְּמַךְ, Syr. ܕܡܟ) *dormivit, obdormivit* Gen. 2, 21. 28, 11. et al., sq. ࠏࠋ (pro שָׁכַב) *recubuit super* alq. loco v. 13., *cubitum ivit* 19, 4., *accubuit* (de leone) Num. 24, 9.; sq. ࠏࠌ · ࠀࠁࠄࠕࠄ *dormivit cum patribus* i. e. mortuus est Deut. 31, 16.; Aph. *dormire fecit* i. e. sepelivit Gen. 47, 30.

ࠃࠌࠎ (coll. Syr. ܕܘܡܣܐ), Pl. emph. ࠃࠌࠎࠉࠄ *structurae* i. e. fundamenta (montium) Deut. 32, 22

ࠃࠌࠏ (coll. Syr. Pl. ܕܡܥܐ) m. pr. *lacryma* metaph. de musto et oleo guttatim e torculari destillantibus; unde *optimum, pinguedo* (terrae) Gen. 45, 18., *primitiae s. oblatio* Deut. 32, 9. (ubi Sam. חֵבֶל confudit cum חֵלֶב, quod priore loco legitur).

ࠃࠌࠔࠒ (= דַּמֶּשֶׂק) *Damascus* Gen. 15, 2.

ࠃࠍ m. ࠃࠄ et ࠃࠀࠄ f. (Ch. דֵּין דֵּן m. דָּא f.) Pl. ࠀࠋࠉࠍ (Ch. אִלֵּין) Pron. demonstrat. *hic, haec, hoc, hi* etc.; ࠊࠃࠍ *talis* Gen. 41, 38. ࠊࠃࠄ *talia* 45, 22. Masc. adhibetur pro Neutro ࠃࠍ · ࠌࠄ *quid hoc?* Exod. 4, 2.; ࠃࠍ · ࠋࠌࠄ *quare hoc?* 2, 20., *cur tandem?* Gen. 25, 22.; Fem. ࠊࠃࠄ *secundum id, quod* 27, 8., ࠁࠄࠃࠄ *in eo* 42, 15. Masc. Numeris appositum significat *iam* (bereits) Num. 22, 32.; inservit Adverbiis loci formandis: ࠌࠃࠍ *inde* Gen. 37, 17. et al.; ࠌࠃࠍ · ࠀࠇࠃ · ࠅࠌࠃࠍ · ࠀࠇࠃ *alter ab hac, alter ab altera parte* Exod. 17, 12. Num. 22, 24. — ࠋࠄࠃࠄ *ideo* Gen. 2, 23.

ࠃࠍ (= דָּן) *Dan*, filius Iacobi Gen. 30, 6.

ࠃࠍࠇ (Ch. דְּנַח, Syr. ܕܢܚ) *ortus est* (de sole) Gen. 32, 31., de Deo populo suo praesente Deut. 33, 2.

ࠃࠍࠇࠄ (Syr. ܕܢܚܐ) f. *oriens;* ࠌࠃࠍࠇࠀ *ad orientem* alc. loci Gen. 4, 16.

ࠃࠏࠒ i. q. ࠃࠄࠒ *abduxit, abstulit* Gen. 31, 26.

ࠃࠐ (תֹּף, Ar. دف) m. *tympanum*, Pl. Exod. 15, 20.

ࠃࠐࠅࠒ (Ch. דִּפְקָא *ilia*) m. *locus infimus, profundum;* sq. ࠔࠉࠅࠋࠄ *imus orcus* Deut. 32, 22.

ࠃࠒࠉࠒ (Syr. ܕܩܝܩ) Part. P. *minutum* (=דַּק) Exod. 16, 14. et *tenuis* (de aristis) Gen. 41, 6. 27.

ࠃࠓ i. q. ࠃࠅࠓ m. *generatio;* Pl. sq. ࠏࠋࠌ *saeculi* i. e. in aeternum Gen. 9, 12.

ࠃࠓࠂ (Syr. ܕܪܓܐ) m. *gradus, dignitas, officium* Gen. 41, 13.

ࠃࠓࠄ (Syr. ܕܪܐ) *dispersit* sq. ࠁ *inter* Lev. 26, 33.

ࠃࠓࠅࠌ (Ch. דָּרוֹם, דְּרוֹמָא) m. *meridies, plaga australis* Gen. 12, 9. 28, 14. et al.

ࠃࠓࠊࠄ (Syr. ܕܘܪܟܐ) f. *tritura, trituratio* Lev. 26, 5.

ࠃࠓࠎ (Ch. דְּרַס, Syr. ܕܪܣ, Arab. دَرَسَ) *trivit, calcavit* Deut. 33, 29.

ࠃࠔࠒࠓ (Quadril. i. q. שַׁקֵּר) *fefellit, decepit* Gen. 31, 7.

ࠄ

ࠄ (=הֲ) interrogationis *num, an?* praefigitur Verbis, ut ࠄࠒࠋࠀ *an diminuta esset* (aqua) Gen. 8, 8.; Nomm., ut ࠄࠒࠔࠈ *numquid vere?* 18, 13.; Adi. et Part., ut ࠄࠈࠌࠉࠓ *numquid occultum est* v. 14.

ࠄࠀ (Ch. הָא) *en, ecce* Gen. 1, 29. 8, 11. et al.; per Crasin legitur in ࠄࠀࠍࠄ i. q. ࠄࠀ · ࠀࠍࠄ *ecce ego* Gen. 6, 13. et saepius.

ࠄࠀࠇࠓࠉࠌ Pl. emph. ࠄࠀࠇࠓࠉࠄ (= אַחֲרֹנִים) *posteriores* Gen. 33, 2.

ࠄࠀࠍ *ubi?* Gen 19, 5.

ࠄࠁࠄ (Syr. ܚܘܐ, Ar. وَحَى) in Pe. inus.; Pa. ࠄࠁࠉ et ࠄࠅࠉ *indicavit, narravit, nuntiavit* Gen. 29, 12. 47, 1. sq. ࠋ alcui; Ethpa. *nuntiatus, narratus, declaratus est* 27, 42. sq. ࠋ et al.

ࠄࠁࠋ vid. ࠀࠁࠋ; Ethpe. ࠀࠕࠄࠁࠋ Gen. 37, 34.

ࠄࠁࠋ (הֶבֶל) *Abelus* Gen. 4, 2.

ࠄࠃࠋࠀ *nondum* Gen. 19, 4.

ࠄࠅࠀ et ࠄࠅ m. ࠄࠉࠀ et ࠄࠉ f. Pl. ࠀࠍࠅࠍ et ࠄࠍࠅࠍ m. ࠀࠍࠉࠍ et ࠄࠍࠉࠍ f. et ࠀࠋࠉࠍ c. Ch. הוּא, הִיא, אִנּוּן, אִנִּין; Syr. ܗܘ, ܗܝ, ܗܢܘܢ, ܗܢܝܢ etc.) *is, ea, id, ii* etc. *ipse* Gen. 2, 19. 16, 12. 33, 3. 47, 14. et al. saepius; cum ࠄ demonstr. (Append. p. 116.) *is ipse, ille, iste;* ࠃࠄࠅࠀ et contr. ࠃࠅ *ille, is ipse.* De huius Pron. usu pro Verbo Subst. vid. §. 53.

ࠄࠅࠄ (Ch. הֲוָא, Syr. ܗܘܐ) *fuit, exstitit* Gen. 1, 2. 3. et al. saepissime; ࠅࠄࠅࠄ (= וַיְהִי) *factum est, accidit* Gen. 42, 2. Ex. 13, 17. 17, 11., *evenit* Deut. 18, 22.; sq. ࠋ *fuit* alcui i. e. habuit; *factus est in* aliquid Gen. 2, 24. 9, 15. Exod. 4, 3. et al., ࠋࠌࠉࠊࠋࠄ *devoratus est* Deut. 31, 17.; ࠋࠂࠁࠓ *nupsit viro* Num. 30, 7.; sq. ࠏࠋ *praepositus est* alc. rei Gen. 41, 40.; *venit super* aliqm. (sc. spiritus Dei) Num. 24, 2. sq.; ࠏࠌ *fuit cum* alquo; *adfuit, favit* alcui Gen. 39, 2.; sq. ࠋ cum Inf. circumscribit Futurum Gen. 15, 12. (De flectendi ratione vid. §. 33. A.)

ࠄࠅࠉ i. q. ࠄࠁࠉ Pa. *narravit* Gen. 43, 7. Exod. 4, 28.

ࠄࠅࠊ (Ch. הוּךְ, הָךְ) Fut. ࠉࠄࠊ; Inf. ࠌࠄࠊࠄ *ivit, venit* Gen. 33, 14. Exod. 3, 18. 19.; sq. ࠌࠓࠉ · ࠏࠊ *obsequium denegavit* alcui Lev. 26, 21.; Aph. ࠀࠄࠊ *abiit* Gen. 22, 6.

ࠄࠇࠓࠉ (אַחֲרֵי) *post* Exod. 3, 1.

ࠄࠇࠓࠉࠄ (i. q. אָחוֹר) *retrorsum* Gen. 49, 17.

ࠄࠊࠄ (Ch. הָכָא) *hic,* Gen. 22, 5. *huc* 42, 15.; ࠋࠄࠊࠄ · ࠅࠄࠊࠄ *huc et il-*

luc Exod. 2, 11. 2) cum ࠄ interrog. (Ch. הֵיכָא, אֵיכָא, Syr. ܐܝܟܐ) in quaestione indirecta: *ubi* Gen. 37, 16. 3) i. q. Ch. הָכֵן, הֵיכְנָא, Syr. ܗܟܢ, ܗܟܢܐ *sic* Gen. 15, 5.

ࠄࠊࠅࠀ (pro הֲכִי coll. Ch. כְּוָת, Syr. ܐܟܘܬ) cum ࠄ interrog. *an sicut, quia* sq. ࠅ in apodosi Gen. 29, 15.

ࠄࠋࠀ 1) i. q. כִּי (ὅτι, coll. Arab. هَلَّ *apparuit*) *num, quod, quia* Gen. 31, 31. Exod. 16, 3., *immo, profecto* Gen. 18, 15.; sq. ࠊࠃࠅ *certe nunc* Num. 22, 33.; *quum, si* Gen. 4, 12.; ࠄࠋࠀ · ࠀࠌ (praeced. negatione) *sed* 35, 10. et sine ࠀࠌ aut ࠀࠍ 19, 2. 24, 4. similiterque *nisi* Exod. 3, 19. 2) i. q. הֲלֹא *nonne?* Gen. 37, 13.

ࠄࠋࠊ (Ch. הֲלַךְ, Syr. ܗܠܟ) et (abiecto ࠄ) ࠋࠊ, Fut. ࠉࠄࠋࠊ et ࠉࠋࠊ *ivit, ambulavit, incessit* sq. ࠏࠋ *super* alqd. Gen. 3, 14., ࠁࠏࠒࠋࠄ *per agrum* Num. 22, 23.; sq. ࠌࠍ *egressus est* Gen. 12, 1,; Imp. cum Dat. pleonast. ࠋࠊ · ࠋࠊ *egredere, abi* (tibi) ibid.; alteri Verbo adiunctum adverbialiter usurpatur i. q. *paullatim* Gen. 8, 3. 5.; 2) *decessit* (e vita) i. e. mortuus est Gen. 15, 2.; Pa. i. q. Pe. sq. ࠏࠌ *comitatus est* alqm. 18, 16.; Ethpa. *ambulavit* (ࠄࠕࠄࠋࠊ pro ࠀࠕࠄࠋࠊ 1. Sing. Fut.) Lev. 26, 12. (Aph. ad hebr. הֵילִיכִי formatum Exod. 2, 9. ࠄࠋࠉࠊ pro ࠄࠋࠉࠊࠉ *defer*). Cf. ࠄࠅࠊ et §. 33. B. 2.

ࠄࠋࠍࠉ (i. q. אַל־נָא) *ne quaeso* Gen. 33, 10. 47, 29.

ࠄࠋࠒ coll. Ar. هَلَقَ *properavit* Gen. 25, 32. accedit ad notionem verbi ࠄࠋࠊ. Vid. tamen Annot. ad h. l.

ࠄࠍ 1) i. q. הֵן, הִנֵּה, Syr. ܗܐ, Ar. هَا, unde quoque ࠄࠍࠄ *ecce* Gen. 3, 22. 12, 19. Exod, 4, 1. et al.; cum Suff. ࠄࠍࠊ *ecce tu* Gen. 16, 11. Deut. 31, 16., ࠄࠍࠀࠍ *ecce nos* Gen. 44, 16. 2) Ch. הֵן, Syr. ܐܢ, Ar. إِنْ i. q. ࠀࠍ, ࠀࠌ *si* Gen. 24, 49.; sq. ࠋࠀ *si non, nisi* v. 8.; sq. ࠊࠍ *si sic, ita* 25, 22. 3) i. q. כִּי, אֲשֶׁר = ὅτι *quod* Gen. 14, 14. 22, 12. 24, 3. et al.

ࠄࠍ (Syr. ܗܘ, ܗܢܘ) *iste* Num. 23, 9.

ࠄࠐࠊ (Ch. הֲפַךְ et אֲפַךְ, Syr. ܗܦܟ, Ar. أَفَكَ) *vertit, mutavit, evertit* Gen. 19, 25.; Ethpe. ࠀࠕࠐࠊ (sine ࠄ) *mutatus est* Exod. 14, 5.; Part. ࠌࠕࠄࠐࠊ *versatilis* Gen. 3, 24.

ࠄࠓࠏ (Ch. פְּרַע et אֲרַע) *accidit* Gen. 42, 29.

ࠅ

ࠅ copulativum non simpliciter tantum verba et sententias inter se connectit, sed indicat quoque apodosin, ut Gen. 44, 4. Lev. 26, 3, 4., sententiam praecedentia coercentem i. q. *cum tamen, quandoquidem*, ut Gen. 15, 2. 26. 27. iisque oppositam *sed, verum* ibid. v. 5., causam i. q. *nam* Deut. 31, 1., consilium et consecutionem i. q. *ut, ita ut* Gen. 24, 14. Num. 23, 19., unde ࠅࠋࠀ valet *ne* Deut. 18, 16. Cf. §. 95. 1. 2. et de ࠅ relat. s. convers. §. 64. 1.

ࠅࠉ (i. q. אוֹי, Ch. וַי, Syr. ܘܝ, Ar. وَيْلٌ) *vae!* sq. 2 pers. aut contractum in ࠅࠉࠋ, ut Gen. 16, 8. ࠅࠉࠋࠉࠊ *vae tibi* (i. e. Hagarae)! Num. 24, 23.

ࠆ

ࠆࠁࠃ (זֶבֶד, Syr. ܙܶܒܕܳܐ, Ar. زَبْدٌ) m. *donum;* Pl. sq. ࠋࠀࠅࠓࠏࠄ aut ࠋࠔࠁࠉࠋࠄ *viaticum,* i. q. cibaria Gen. 42, 25. 45, 21.

ࠆࠁࠅࠋࠅࠍ (זְבוּלוּן) *Sebulon,* filius Iacobi Gen. 30, 20.

ࠆࠁࠇ i. q. ࠃࠁࠇ *mactavit, sacrificavit* Deut. 32, 17.

ࠆࠁࠉࠍࠄ (ܙܒܝܢܬܐ) f. *emtum, emtio;* sq. ࠆࠅࠆࠄ *pecunia emtum* Gen. 17, 23.

ࠆࠁࠋ (זְבַל) *habitavit* Gen. 30, 20.

ࠆࠁࠍ (Ch. זְבַן, Syr. ܙܒܢ) *emit,* sq. ࠋ alicui Gen. 47, 20.; sq. ࠌࠍ • ࠏࠌ *acquisivit ab* alquo 49, 30.; Pa. *vendidit* cum Acc. et ࠋ alcui alqd. 31, 15. 37, 26. 28. et al. saepius.

ࠆࠁࠍ (Ch. זְמַן, זִמְנָא, Syr. ܙܒܢ, ܙܒܢܐ, Ar. زَمَنٌ et زَمَانٌ) m. *aetas, tempus;* sq. ࠓࠌࠔ *tempus vespertinum, vespera* Gen. 24, 11., sq. ࠀࠌࠍࠔ *congregandi* 29, 7., ࠆࠁࠍࠉ • ࠒࠃࠌࠀࠅࠕ *principium temporis mei* i. e. primogenitus meus, filius aetatis meae iuvenilis 49, 3.; ࠊࠆࠁࠍ • ࠒࠉࠅࠌࠄ pr. *circa tempus vitae* i. e. eodem tempore anni futuri 18, 10. 14.; ࠋࠆࠁࠍ *tempore* (quo) Deut. 32, 35., Adv. ࠊࠆࠁࠍ *sicut nunc* Num. 23, 23., ࠊࠆࠁࠍࠄ • ࠁࠆࠁࠍ *ut antea* 24, 1. 2) ࠆࠁࠍࠄ (Syr. ܙܒܢܐ, ܙܒܢܬܐ) *vices;* cum ࠄ demonstr. ࠄࠆࠁࠍࠄ *hac vice* Gen. 46, 30., Pl. ࠆࠁࠍࠅࠕࠍ praec. ࠔࠁࠏ *septies* 33, 3.

ࠆࠃࠉࠌ (pro שָׁתוּם coll. Rabb. שְׁתַם *perforavit) perforatus* i. q. revelatus, hinc sq. ࠇࠆࠅࠕࠄ *apertos habens oculos.* Num. 24, 3. 15.

ࠆࠄࠁ i. q. ࠃࠄࠁ m. *aurum* Gen. 24, 22.

ࠆࠅࠆ (Ch. זוּז, זוּזָא, Syr. ܙܘܙ, ܙܘܙܐ) m. *zusa* i. q. δραχμή, *nummus argenteus (pecunia)* Gen. 17, 23. vid. Annot. ad. h. l.) 47, 14.

ࠆࠅࠏࠓ i. q. ࠆࠏࠅࠓ *parvus* Gen. 1, 16.; *natu minor* 25, 23.; *minimus natu* 42, 13.

ࠆࠇࠅࠍ (coll. Ar. زَحَفَ *repsit)* m. *reptile;* Pl. Deut. 32, 24.

ࠆࠉࠁ (Ch. זִיו, זִיוָא, Syr. ܙܝܘܐ) m. *splendor* Exod. 34, 29.

ࠆࠉࠃࠍࠅ (זָדוֹן) f. *superbia* Deut. 18, 22.

ࠆࠉࠌࠅࠍ (coll. Ch. זַמֵּן, Syr. ܙܡܢ Hithp. הִזְדַּמֵּן *inter se convenire)* m. *occursus,* hinc ࠋࠆࠉࠌࠅࠍ *in occursum, obviam,* c. Suff. 18, 2. 24, 17. et al. saepius.

ࠆࠉࠍ (Ch. זַיֵּן, Syr. ܙܝܢ) Pa. *armavit* Deut. 32, 36.

ࠆࠉࠕ (Syr. ܙܝܬܐ) m. *oliva* Gen. 8, 11.

ࠆࠊࠀࠉ (Ch. זַכַּי, Syr. ܙܟܝ) ࠆࠊࠀࠄ Adi. *iustus* Gen. 7, 1.

ࠆࠊࠄ (Ch. זְכִי, Syr. ܙܟܐ? Ar. زَكَا) *purus, castus, iustus fuit;* Pa. *purum, iustum declaravit, impunem dimisit* Exod. 20, 10.; Ethpa. ࠀࠆࠃࠊࠉ *iustus declaratus est* Gen. 44, 16.

ࠆࠊࠅ (Syr. ܙܟܘܬܐ) f. *probitas, iustitia* Deut. 33, 19.

ࠆࠋࠋ (Ch. זַל, זַלְזֵל, Syr. ܙܠ, ܙܠܙܠ) pro hebr. קַלֵּל (Inf. ࠌࠆࠋ) *vilipendit, despexit, contemsit* Gen. 8, 21. 16, 4.

ࠆࠋࠐࠄ (זִלְפָּה) *Silpa* ancilla Leae Gen. 37, 2.

ࠆࠌࠍ (Ch. זַמֵּן, Syr. ܙܡܢ); Aph. ࠀࠆࠌࠍ *obvium fecit,* sq. ࠋࠒࠃࠌ alcui Gen. 24, 12. 2) i. q. κηρύσσειν *clamavit* (de praecone) 41, 43.

ࠆࠌࠓ (Syr. ܙܡܪܐ) m. *nablium, cithara* Gen. 31, 27.

ࠆࠍࠄ (Ch. זְנָא, Syr. ܙܢܐ, Ar. زَنَى)

scortatus est (de idolorum cultu) sq. ࠁࠕࠓ Deut. 31, 16.

ࠆࠍࠅ (Syr. ܙܢܝܘܬܐ) f. *scortatio* Lev. 18, 17.

ࠆࠏࠅࠓ (Ch. זְעֵיר, Syr. ܙܥܘܪ) Adi. m. ࠆࠏࠅࠓࠄ emph. ࠆࠏࠅࠓࠕࠄ f. *parvus, a, um*; *minor natu* Gen. 9, 24. 27, 15. 29, 16; *minimus natu* 43, 33.; Fem. pro Neut. Num. 22, 18.; Adv. ·ࠆࠏࠅࠓ ࠌࠉࠄ *paululum aquae* Gen. 18, 4.

ࠆࠏࠅࠓࠍࠅ (coll. Syr. ܙܥܘܪܘܬܐ) f. *iuventus* Gen. 43, 33.

ࠆࠏࠉࠄ (hebr. הַלָּזֶה §. 14. Annot.) *iste* Gen. 37, 19.

ࠆࠏࠋ (i. q. נָזַל, Ch. זְלַח) *stillavit, fluxit* Deut. 32, 2.

ࠆࠏࠐ (Syr. ܙܥܦ) *indignatus, iratus est*, sq. ࠁ alcui Gen. 37, 9.

ࠆࠏࠒ (Ch. זְעִיק, Syr. ܙܥܩ) *clamavit* Gen. 39, 18. *vocavit, arcessivit* sq. ࠉࠕ Gen. 27, 1. 41, 8.; sq. ࠋ id. 12, 18. 27, 42. 31, 4. et al., sq. ࠋࠉࠃ *acclamavit* 21, 17., *nomine vocavit* sq. ࠋ 22, 11., *vocem edidit, sustulit* i. q. praecepit 45, 1., *nominavit* sq. ࠋ 1, 5., sq. ࠉࠕ 4, 17.; *invocavit* sq. ࠁࠔࠌ alqm. 12, 8.; Ethpe. ࠀࠆࠃࠏࠒ *vocatus, nominatus est* 17, 5., sq. ࠁࠔࠌ *invocatus est* 4, 26.; i. q. *suscitatus est* (de prole) 21, 12., *convocatus est* Deut. 33, 19.

ࠆࠏࠓ (Syr. ܙܥܪ), Aph. ࠀࠆࠏࠓ *diminuit* Lev. 26, 22.

ࠆࠏࠓ emph. ࠆࠏࠓࠄ m. *luna* (pr. sidus parvum) Gen. 37, 9., Pl. ࠆࠏࠓࠉࠌ *menses* Exod. 2, 2.

ࠆࠓࠆ (coll. Syr. ܙܪܙ) Pa. *festinavit* sq. ࠋ *ad* alqm. Gen. 18, 6., cum Inf. ad alqd. faciendum i. e. *festinanter* alqd. fecit v. 7., aut sq. Verbo fin. 24, 18. et al., Part. ࠌࠆࠓࠆ 41, 32.; Ethpa. ࠀࠆࠃࠓࠆ id. (sich beeilen) sq. Inf. ࠌࠉࠕࠉ *venire* Exod. 2, 18.

ࠆࠓࠏ (Ch. זְרַע, Syr. ܙܪܥ, Ar. زرع) *seminavit, sparsit semen* Lev. 26, 16.; Aph. *semen produxit*, Part. Gen. 1, 11.

ࠆࠓࠏ (Ch. זְרַע, Syr. ܙܪܥ, ܙܪܥܐ) m. *semen* Gen. 1, 11., *sementis* 8, 22. Lev. 26, 5. 2) *progenies, proles, posteri* Gen. 16, 10. 28, 13. et al.

ࠇ

ࠇࠁ i. q. ࠇࠅࠁ (חֹב) m. *sinus* Ex 4, 6.

ࠇࠁࠄ (vid. ࠄࠁࠄ et ࠇࠅࠉ Ch. חַוֵּי, Syr. ܚܘܝ) Pa. ࠇࠁࠉ *indicavit, narravit, exposuit* sq. ࠋ alcui Gen. 29, 15.; Aph. ࠄࠇࠁࠉ id. sq. ࠋ Gen. 3, 11. 37, 16. 41, 25. et al., Inf. c. ࠋ 35, 5. 43, 6.; c. Suff. (Acc.) ࠄࠇࠁࠉࠍࠉ *indica mihi* 32, 29. et ࠉࠇࠁࠉࠍࠊ *annuntiabit tibi* Deut. 32, 7.

ࠇࠁࠋ (Ch. חַבֵּל, Syr. ܚܒܠ, Ar. حبل) Pa. *corrupit, vastavit, perdidit* (homines) ࠌࠍ · ࠀࠓࠏࠄ *e terra* Gen. 6, 13. 17. 9, 15., (urbes) 13, 10. (Inf. ࠇࠁࠋࠅࠕ; c. ࠋ alibi ࠋࠌࠇࠁࠋࠄ); 19 29. (ࠁࠌࠇࠁࠋ).

ࠇࠁࠓ (Ch. חַבְרָא, Syr. ܚܒܪ, ܚܒܪܐ) m. *socius, sodalis, proximus* Exod. 20, 17.; praeced. ࠂࠁࠓ *alter — alter* Gen. 11, 3.

ࠇࠁࠓࠅࠍ (חֶבְרוֹן) *Hebron* oppidum in tribu Iuda Gen. 23, 2.

ࠇࠂࠋ i. q. ࠏࠂࠋ *vidit* Gen. 2, 19. 12, 12.

ࠇࠃ i. q. ࠀࠇࠃ (Syr. ܚܕ), sq. ࠑࠅࠋࠑࠉࠄ *unus e fruticibus* Gen. 21, 15.

ࠇࠃࠄ et ࠇࠃࠉ (Ch. חֲדֵי, חֶדְוָא, Syr.

ܚܕܝ) Fut. ࠉࠇࠃࠉ, *gavisus, laetatus est*, sq. ࠋ *de* alqua re, Gen. 21, 6. Exod. 4, 14. Deut. 33, 18.

ࠇࠃࠅ (ܚܕܘܬܐ) emph. ࠇࠃࠅࠕࠄ f. *gaudium, laetitia, voluptas* Gen. 18, 12. 21, 6. et al.

ࠇࠃࠕ (Syr. ܚܕܬ, ܚܕܬܐ) ࠇࠃࠕࠄ Adi. *novus, recens* Exod. 1, 8.; Masc. pro Neut. Lev. 26, 10., Pl. Deut. 32, 30.

ࠇࠅࠀ (Ar. حوى ?) *collocavit, posuit* c. Suff. Gen. 19, 16.

ࠇࠅࠀࠉ (חִוִּי) *Hevaeus, Hevita* populus ad Hermonis radicem habitans Exod. 3, 8.

ࠇࠅࠁ (Syr. ܥܘܒ, ܥܘܒܐ) m. *sinus* Gen. 16, 5.

ࠇࠅࠁࠄ (Ch. חוֹבָא, Syr. ܚܘܒܬܐ) f. *culpa, delictum, peccatum* Gen. 18, 20.

ࠇࠅࠄ (חַוָּה) *Eva* Gen. 3, 20.

ࠇࠅࠄ, ࠇࠅࠉ (Ch. חַוֵּי, Syr. ܚܘܝ) Pa. *indicavit, nuntiavit* Gen. 9, 22. 12, 18. et al.

ࠇࠅࠊ (Ch. חוּךְ, חֲךְ) Pa. *irrisit, illusit* sq. ࠁ alqm. et alcui (Inf. ࠋࠌࠇࠉࠊࠄ) Gen. 39, 14. 17.

ࠇࠅࠋ vid. ࠇࠋ.

ࠇࠅࠋ, Pa. ࠇࠉࠋ (Ch. חַיֵּל, Syr. ܚܝܠ) *roboravit, confirmavit*; Ethpa. ࠀࠕࠇࠉࠋ *praevaluit*; sq. ࠌࠍ Gen. 25, 23., ࠁࠌࠓࠉࠓ · ࠌࠓࠉࠓ *quam maxime* Exod. 1, 7.

ࠇࠅࠋࠒ (Ch. חוּלָק) m. *pars, portio* Gen. 14, 24., Pl. 2, 1. Vid. Annot. ad h. l.

ࠇࠅࠎ (Ch. חַס, Syr. ܚܣ, Arab. حَسّ) *pepercit*, sq. ࠏࠋ alcui (Imp. ࠇࠏࠎ) Gen. 19, 17. (ࠇࠎ c. ࠋ et ࠇࠎࠋ c. Suff. ࠇࠎࠋࠊ *parce tibi, absit a te* 44, 7. et ࠌࠍ ante Inf. actionis 44, 7.

ࠇࠅࠐ (=חוֹף, Ar. حَافَة) m. *litus* Gen. 49, 13.

ࠇࠅࠉ vid. ࠇࠉࠉ.

ࠇࠅࠓ (חוּר) *Hor* filius Calebi Ex. 17, 10.

ࠇࠅࠓࠁ (חֹרֵב) *Horeb* cacumen occidentale montis Sinai Ex. 3, 1.

ࠇࠅࠓࠉ i. q. ࠀࠅࠓࠉ et ࠏࠅࠓࠉ (Cf. ࠏࠅࠓࠍ i. q. אַחֵר *alius*) *adhuc, amplius, iterum* Gen. 17, 5. 24, 20.

ࠇࠅࠓࠍ (i. q. אַחֵר) Adi. *alius* Gen. 4, 25., Pl. 8, 10.

ࠇࠆࠁ (coll. Ch. חֶזְוָא, Syr. ܚܙܘܐ) m. *visus, aspectus*; · ࠈࠁࠕ ࠇࠆࠁ Gen. 24, 16. et ࠇࠆࠁ · ࠉࠉࠄ 29, 17. *pulcra* (aspectu) 41, 2.; *visio* 12, 6., Pl. Num. 24, 16.

ࠇࠆࠁࠉ id. (cum ࠉ parag.) sq. ࠋࠉࠋࠉࠍ *visio noctis* i. e. nocturna Gen. 46, 2.

ࠇࠆࠄ (Ch. חֲזָא, Syr. ܚܙܐ) Fut. ࠉࠇࠆࠉ, *vidit, intellexit*; sq. ࠌࠇࠆࠉ *visionem* i. e. habuit Num. 24, 4.; · ࠀࠐࠉ · ࠌࠇࠆࠅࠀ ࠀࠋࠄࠉࠌ (Inf. c. ࠌ) *ac si viderem faciem Dei* Gen. 33, 10., sq. ࠁ *aspexit, contemplatus est* alqd. Exod. 2, 11.; sq. ࠋ *providit, elegit sibi* Gen. 22, 8. 41, 33,; Ethpe. *conspectus est, apparuit* 1, 9., sq. ࠋ alcui 17, 1. 35, 1., sq. ࠋࠉࠃ id. 18, 1., sq. ࠋࠒࠃࠌ *coram* alquo i. e. in conspectum venit alcius, adiit alqm. 46, 27.; Aph. ࠄࠇࠆࠉ *ostendit* sq. ࠉࠕ alcui 41, 28.

ࠇࠆࠅ (Ch. חֵזוּ) f. *conspectus*; ࠁࠇࠆࠅࠕ *in conspectu, coram* alquo, *ante* alqm. Gen. 6, 8. 18, 3.; 2) *superficies* terrae (עֵין) Num. 22, 5. 3) *oculus* Num. 24, 3. 4. 4) (Gen. 49, 22. pro עֵין i. q. *fons*) *visus* i. e. intellectus Vid. Annot. ad h. l.

ࠇࠆࠅࠄ (Ch. חֶזְוָא, Syr. ܚܙܘܐ) m. *visio* Exod. 3, 3.

ࠇࠆࠉࠕࠄ (=הַמֹּרִיָּה) *visio* Gen. 22, 2. Vid. Annot. ad h. l.

ࠇࠈࠀ et ࠇࠈࠉ (Ch. חֲטָא, Syr. ܚܛܐ, Ar. خَطِى) *erravit, peccavit*, sq. ࠋ *contra* alqm. Gen. 39, 8. Num. 22, 34.

ࠇࠈࠄ (חִטָּה, Syr. ܚܶܛܬܳܐ, Arab. حِنْطَة) f. *triticum* Deut. 32, 14.

ࠇࠈࠉ (Syr. ܚܛܗ, ܚܛܗܐ) emph. ࠇࠈࠉࠄ m. *peccatum* Gen. 4, 7.

ࠇࠈࠌ (Ar. حَطَمَ) *fregit, confregit, contrivit* Part. P. not. act. Deut. 32, 24.

ࠇࠉ (Syr. ܚܝ, ܚܝܐ) Adi. m. ࠇࠉࠄ f. *vivus, vivens*, ࠍࠐࠔ · ࠇࠉࠄ *anima viva* Gen. 1, 20.

ࠇࠉࠄ (Ch. חֲיָא, Syr. ܚܝܐ, Arab. حَىَّ et حَيِىَ) §. 33. B. 3. *vixit vitam sustentavit*, Fut. ࠉࠇࠉ Gen. 27. 40.; Pa. *vitam s. vivum servavit, vitae pepercit* (Fut. ࠉࠇࠉࠅ) 12, 12., (ࠀࠇࠉࠄ) Deut. 32, 39.; Aph. ࠀࠅࠇࠉ i. q. Pa., Fut. ࠉࠅࠇࠉ Exod. 1, 16.; Inf. ࠌࠅࠇࠄ Gen. 6, 19. 20. et ࠌࠅࠇࠀࠄ 45, 5.; Ettaph. ࠀࠕࠅࠇࠉ i. q. Pe. Gen. 9, 28. 25, 7., Fut. 31, 32. al. et eliso ࠅ legitur ࠕࠕࠇࠅ *vivetis* Gen. 42, 18.; *revixit* 45, 27.

ࠇࠉࠄ (i. q. חַיָּה, Syr. ܚܝܘܬܐ) emph. ࠇࠉࠕࠄ f. *animal vivens, bestia* Gen. 6, 19. ࠇࠉࠕ · ࠀࠓࠏࠄ id. 9, 2., ࠇࠉࠄ · ࠁࠉࠔࠄ *bestia fera* 37, 20. et in St. emph. Lev. 26, 6.; ࠇࠉࠕ · ࠁࠓࠄ *bestia agri* i. e. fera v. 22.

ࠇࠉࠅࠋ i. q. ࠇࠅࠋ et ࠇࠋ m. *arena* Deut. 33, 19.

ࠇࠉࠅࠋ, ࠇࠉࠅࠋࠄ Adi. *validus, fortis, potens*; sq. ࠌࠍ *validior, fortior* Exod. 1, 9. Num. 22, 6., ࠇࠉࠅࠋࠉ · ࠌࠅࠀࠁ *fortes Moabitarum* 15, 15. Praeterea eo redditur 2) hebr. אֵל *Deus* i. e. potens, fortis, vel simpliciter positum, ut Gen. 35, 1. 3., vel cum aliis Nominibus compositum, ut Gen. 17, 1. ࠇࠉࠅࠋࠄ · ࠌࠎࠅࠒࠄ (אֵל שַׁדַּי) *potens sufficiens* i. e. potentissimus 31, 13.; ࠇࠉࠅࠋࠄ ࠃࠁࠉࠕ · ࠀࠋ *potens Bethelis*; ࠇࠉࠋࠄ · ࠇࠉࠅࠋࠄ (= אֵל עֶלְיוֹן) *virtus* s. *robur, potens* 14, 18. et saepius; hinc ࠇࠉࠅࠋ · ࠁࠓ (=אֵל נֵכָר) *Deus alienus* Deut. 32, 12. et Pl. emph. ࠇࠉࠅࠋࠉࠄ (=אֵלִים) *Dii alieni* Exod. 15, 11.; constr. ࠇࠉࠅࠋࠉ (pro גְּאוֹן) haud dubie: *quibus superbitis*. Lev. 26, 19. (De ࠇࠉࠅࠋࠄ · ࠌࠔࠁࠇ Exod. 15, 13. vid. Annot. ad h. l.).

ࠇࠉࠉࠌ (Syr. ܚܝܝܢ) emph. ࠇࠉࠉࠄ Pl. m. *vita*; cst. ࠇࠉࠉ affirmandi, obtestandi notione; *per vitam, salutem* Gen. 42, 15.

ࠇࠉࠋ (Syr. ܚܝܠ, ܚܝܠܐ) emph. ࠇࠉࠋࠄ m. *vis, vires* corporis, *robur, potentia, fortitudo* Gen. 31, 6. 49, 3. Lev. 26, 20.; Adv. *fortiter* Num. 24, 18.; *virtus* sq. ࠌࠔࠁࠇࠄ *laudatissima* i. e. Deus; *exercitus* Exod. 14, 28. 15, 4. 2) i. q. חִיל *dolor* Ex. 15, 14.

ࠇࠉࠌࠄ (coll. Syr. ܚܡܬܐ) f. *ira, furor* Gen. 27, 45. 2) i. q. אֵימָה *terror* Exod. 15, 16.

ࠇࠉࠉ (coll. Syr. ܚܕܝ) Pa. *cinxit, praecinxit, succinxit* Deut. 32, 10.

ࠇࠊࠅࠌ i. q. ࠇࠊࠉࠌ Gen. 41, 33.

ࠇࠊࠉࠌ (Syr. ܚܟܝܡ, ܚܟܝܡܐ) m. *senex, senior* Exod. 3, 18., Pl. id. et pro abstr. *senectus* Gen. 37, 3. 2) Adi. *sapiens* 41, 39.

ࠇࠊࠌ (Ch. חֲכַם, Syr. ܚܟܡ, Ar. حَكَمَ) *scivit, novit, cognovit* Gen. 3, 5. 29, 5. 30. 26. et al. (Inf. abs. ࠌࠇࠊࠅࠌ), ut יָדַע = *yi-*

γνῶσκειν de concubitu 4, 1. 17. obsceno virili 19, 5., *intellexit* 8, 11.; ࠋࠀ · ࠇࠊࠌ sq. ࠌࠍ *rationem haud repetiit ab* alquo 39, 8.; Part. P. ࠀࠉࠊ · ࠇࠊࠉࠌ *quomodo cognoscetur;* Ethpe. *notus est* Ex. 2, 14., *agnitus est* Gen. 41, 31.; Pa. *cognoscere fecit, manifestavit* 41, 39.; Ethpa. *se manifestavit* sq. ࠋࠉࠃ alcui 45, 1.; *sapienter se gessit* sq. ࠋ *erga* alqm. Ex. 1, 10.

ࠇࠊࠌ (=חָכָם) Adi. *sapiens*, praec. ࠋࠀ *insipiens* Deut. 32, 6.

ࠇࠋ (Ch. חָל, Syr. ܚܠܐ) emph. ࠇࠋࠄ m. *arena* (maris) Gen. 41, 49. Exod. 2, 12.

ࠇࠋࠁ (Ch. חֲלַב, Syr. ܚܠܒܐ, Ar. حَلَب) m. *lac* recens Exod. 3, 8.

ࠇࠋࠉࠐࠄ (=חֲלִיפָה) f. *mutatio, vices*, Pl. ࠇࠋࠉࠐࠍ *mutationes* (vestium) i. e. integrae vestes (nisi potius Pl. f. Part. P. *quae mutari possunt*) Gen. 45, 22.; ࠇࠋࠉࠐࠀ (ܚܠܦ) Adv. *pro, loco, vice* 4, 25., c. Suff. 2, 21. et al.; *sub* 47, 29.

ࠇࠋࠉࠐࠍ m. *successor;* Pl. *posteri* Gen. 15, 5.

ࠇࠋࠋ (Ch. חַל, Syr. ܚܠ, Ar. حَلّ) Ethpa. *profanavit* Gen. 49, 4.

ࠇࠋࠋࠄ (cf. Rabb. חֲלָלִין, Syr. ܚܠܠܐ; κοιλόν) emph. m. *concavum* i. q. coelum Gen. 1, 20. 11, 4.

ࠇࠋࠌ (Ch. חֲלַם, Syr. ܚܠܡ, Ar. حَلَم) *somniavit* Gen. 28, 12., sq. ࠋ de alq. re 42, 9., sq. ࠇࠋࠌ *somnium* 37, 5. et al.

ࠇࠋࠌ (Syr. ܚܠܡ, ܚܠܡܐ) m. *somnium* Gen. 31, 10., Pl. emph. ࠇࠋࠌࠀࠀࠄ 42, 9.

ࠇࠋࠐ (Ch. חֲלַף, Syr. ܚܠܦ) *mutavit* (mercedem) Gen. 31, 7.; (vestes) 41, 14.; Aph. ࠄࠇࠋࠐ id. 35, 2.

ࠇࠋࠑ (coll. Syr. ܚܨܐ) m. *lumbus* Gen. 15, 4.; Du. ࠇࠋࠑࠉࠌ (=חֲלָצַיִם) 35, 11.

ࠇࠋࠒ (Syr. ܚܘܠܩܐ) m. *pars, portio* Gen. 14, 24. 31, 14. 2) *ager* Gen. 2, 20., Pl. pro Adi. *campestris* 14, 2.

ࠇࠌࠀࠓ (Ch. חֲמָר, Syr. ܚܡܪܐ, Ar. حِمَار) m. *asinus* Gen. 49, 14.; sine ࠀ Pl. 42, 26. 44, 3. et al.

ࠇࠌ (Ch. חַם, Syr. ܚܡ, ܚܡܐ) m. St. est. ࠇࠌࠉ et ࠇࠌࠅࠉ *socer* Exod. 3, 1.

ࠇࠌࠃ (חָמַד) *concupivit* Ex. 20, 17.

ࠇࠌࠄ et ࠀࠀࠇࠌࠄ Cast. et Mor. explicant Gen. 17, 17. e Chald. חֲמָא et hoc esse volunt i. q. *risit;* sed vid. Annot. ad h. l.

ࠇࠌࠄ (Ch. אֲמָא, Syr. ܐܡܬܐ) f. *ancilla* Exod. 2, 5.

ࠇࠌࠅࠓ i. q. ࠇࠌࠀࠓ Gen. 22, 3. 32, 5. et al.

ࠇࠌࠕ (=חֵמֶת, Ch. אַחְמָת, Rabb. חֲמָתִי) et ࠇࠌࠕࠀࠀࠄ f. *uter* (aquae) Gen. 21, 14. 19.

ࠇࠌࠉࠃ Adi. *desiderabilis, pretiosus*, Pl. f. emph. (sc. vestes) Gen. 27, 15.

ࠇࠌࠉࠔࠉ emph. ࠇࠌࠉࠔࠄ m. ࠇࠌࠉࠔࠉࠄ emph. ࠇࠌࠉࠔࠉࠀࠄ f. *quintus, a, um* Gen. 1, 23. (ࠇࠌࠉࠔࠀࠉ 30, 17.), Pl. ࠇࠌࠉࠔࠉࠌ *quinta generatio, aetas* Exod. 13, 18.

ࠇࠌࠍࠉࠌ (חַמָּנִים) Pl. m. *solis simulacra* Lev. 26, 30.

ࠇࠌࠔ m. *quinque;* ࠇࠌࠔ · ࠏࠔࠓࠉ *quindecim* Gen. 7, 20.

ࠇࠌࠓ (חָמַר) *bitumine oblevit* Ex. 2, 3

ࠇࠌࠓ (Ch. חֲמַר, Syr. ܚܡܪܐ, Ar. خَمْر) m. *vinum* Gen. 9, 24. 14, 18.

ࠇࠌࠓ vid. ࠇࠌࠀࠓ.

ࠇࠌࠔ f. ࠇࠌࠔࠄ m. *quinque* Gen.

25, 7., Pl. ࠇࠌࠔࠉࠍ *quinquaginta* Gen. 8, 3.

ࠇࠌࠔ (חַמֵּשׁ) Pa. ࠇࠌࠕࠔ *quintam partem exegit* Gen. 41, 34.

ࠇࠍࠅࠊ (חֲנוֹךְ) *Henochus* filius Caini Gen. 4, 17.

ࠇࠍࠈ (Ch. חֲנַט, Syr. ܚܢܛ) *condivit, perunxit* sc. corpus aromatibus Gen. 50, 2.

ࠇࠎࠃ (חֶסֶד, Syr. ܚܣܕܐ) m. *gratia, benignitas* Gen. 39, 21. Ex. 15, 12.

ࠇࠎࠉ (coll. Ch. סְחָא, Syr. ܣܚܐ) *lavit* Gen. 24, 32. (pedes); *se* Exod. 2, 5.; sq. ࠋࠈ alquo loco; 2) i. q. Ch. אַסֵּי, Syr. ܐܣܝ) *sanavit* Deut. 32, 39.

ࠇࠎࠉࠍ (Syr. ܚܣܝܢ) Adi. *validus, magnificus* Exod. 15, 11.

ࠇࠎࠉࠓ (Syr. ܚܨܪܐ) m. *cingulum*, Pl. Gen. 3, 7.

ࠇࠎࠋࠉ vid. ࠇࠅࠎ.

ࠇࠎࠍ (Syr. ܚܣܢܐ, Ar. حِصْن) m. *locus munitus, munitio* i. q. *murus* Exod. 14, 22. 2) Adi. *validus, vehemens*; Pl. Exod. 15, 10.

ࠇࠈࠎ v. ࠇࠅࠎ.

ࠇࠐࠐ (Ch. חֲפַף et חַף aut Syr. ܚܦܐ) *permansit*, sq. ࠏࠋࠈࠋ; alii perperam: *se occultavit* Gen. 3, 22.

ࠇࠑࠉࠃ (Syr. ܚܨܕܐ) m. *messis* Gen. 8, 22.

ࠇࠓࠁ (Ch. חַרְבָּא, Syr. ܚܪܒܐ) f. *gladius* Gen. 3, 24. 27, 40. et al., sq. ࠂࠀࠅࠕࠊ *exaltationis tuae* i. e. te extollens Deut. 33, 29.

ࠇࠓࠁࠄ i. q. ࠒࠓࠁࠄ (Syr. ܩܪܒܐ) m. *bellum* Exod. 13, 17.

ࠇࠓࠁࠍ (חָרְבָּן) m. *solitudo, devastatio* Lev. 26, 31.

ࠇࠓࠅࠍ (חָרוֹן) m. *ira, fervor irae* Exod. 15, 7.

ࠇࠓࠍ (חָרָן) *Haran* (Κάῤῥαι) urbs Mesopotamiae Gen. 12, 4. 28, 1.

ࠇࠓࠑ i. q. ࠇࠋࠑ Pl. = Ch. חַרְצִין *lumbi* Deut. 33, 11.

ࠇࠓࠔ (Syr. ܚܪܫܐ) m. *magus, incantator* Gen. 41, 8. 2) i. q. ܚܪܫܐ et ܚܪܫܘܬܐ *augurium, incantatio* Num. 23, 23.

ࠇࠔ (coll. Ar. حَشّ et حُشّ *hortus*) m. *arbor* Gen. 1, 12.

ࠇࠔࠕ (Ch. חֲשַׁת et חֲשֵׁר), Ethp. *tardavit* Gen. 43, 10.

ࠇࠔࠁ (Ch. חֲשַׁב, Syr. ܚܫܒ, Ar. حَسَبَ) *computavit, reputavit, imputavit*, sq. ࠋ alcui alqd. Gen. 15, 6. et pass. notione: *reputatus est*, sq. ࠋ 31, 15.; Ethpe. *reputatus est* Num. 23, 9.

ࠇࠔࠁࠅࠍ (חֶשְׁבּוֹן) *Hesbon* urbs Amoritarum Num. 21, 25.

ࠇࠔࠉࠊ (i. q. ܚܫܘܟ) Adi. *tenebricosus* Gen. 15, 22.

ࠇࠔࠊ (i. q. חֹשֶׁךְ) m. *tenebrae* Gen. 1, 18.

ࠇࠕ (חֵת) *Cheth*, praec. ࠁࠍࠉ *Chethaei* populus Cananiticus Gen. 23, 7.

ࠇࠕࠕࠉ m. *Chethaeus* Gen. 23, 8. 49, 30. et al.

ࠇࠕࠉࠌ (Ch. חֲתִים) Adi. m. *luxatus, claudicans*, sq. ࠋࠈ alq. membro Gen. 32, 31.

ࠇࠕࠌ (Ch. חֲתַם, Syr. ܚܬܡ, Ar. خَتَمَ) *obsignavit, occlusit* Gen. 2, 21.

ࠈ

ࠈࠁ (Ch. טַב, טָבָא, Syr. ܛܒ, ܛܒܐ), emph. ࠈࠁࠀ m. ࠈࠁࠀ emph. ࠈࠁࠕࠀ f. Adi. *bonus, a, um; praestans* Exod. 3, 8., (de aristis) Gen. 41, 5.; i. q. pinguis (de vitulo) Gen. 18, 7.; *pulcer* Exod.

2, 2., sq. ࠇࠆࠁ (specie, adspectu) id. Gen. 24, 16.; Nominis loco *bonum*, *praestantia* et quidem Masc. (terrae) 45, 23. Fem. (pro Neutro) 44, 4., sq. ࠌࠍ ante Inf. *melius est, ut* 29, 19., ࠁࠏࠉࠍࠉ aut ࠁࠇࠆࠅࠀ *placuit* 19, 8. Num. 24, 1.

ࠈࠁࠅ (coll. Syr. ܛܝܒܘܬܐ) emph. ࠈࠁࠅࠀࠄ f. *gratia*, *benignitas*, *misericordia* cum ࠏࠁࠃ sq. ࠏࠌ *benignus*, *misericors fuit erga* alq., *se talem praebuit* Gen. 24, 12. 49.

ࠈࠁࠇ (Ch. טַבָּח, Syr. ܛܒܚܐ) m. *coquus*, *lanio* ࠈࠁࠇࠉࠄ · ࠓࠁ *princeps*, *dux satellitum* Gen. 37, 36. 41, 10.

ࠈࠁࠋ (Ch. חֲבַל) *tinxit*, *intinxit* Gen. 37, 31., sq. ࠓࠂࠋࠉࠌ · ࠁࠌࠔࠇ *pedes oleo* i. e. abunde olei habuit Deut. 33, 24.; (pro חֲבַל *inquinavit se* idolorum cultu Deut. 32, 5. Vid. Annot. ad h. l.).

ࠈࠁࠏ (Ch. טְבַע, Syr. ܛܒܥ, Ar. طَبَعَ) *impressit, signavit*; unde

ࠈࠁࠏ (Ch. טֶבַע, Ar. طِبَاعٌ) m. *natura* alcui rei *impressa*, *insita*, sq. ࠌࠀࠒࠋࠄ *valor*, *pretium sicli* Gen. 24, 22.

ࠈࠁࠓ (coll. Rabb. טַבּוּר; aut ࠁ cum ࠅ permutato Ch. טוּר, Syr. ܛܘܪ, Ar. طُورٌ) m. *mons* Gen. 8, 4. et al.; Pl. 7, 19. 8, 5. ࠈࠁࠓࠉ ࠌࠃࠍࠏ *montes orientis* i. e. orientales s. Mesopotamiae Num. 23, 7.

ࠈࠄࠓ (Syr. ܛܗܪܐ, Ar. ظُهْرٌ) m. Pl. ࠈࠄࠓࠉࠌ i. q. צָהֳרַיִם *meridies* Gen. 43, 16.

ࠈࠅࠁ (Ch. טָב et טְאֵב, Syr. ܛܐܒ) *bonus fuit*; Aph. ࠀࠈࠉࠁ *bene fecit* Gen. 4, 7.

ࠈࠅࠁ (Ch. טוּב, Syr. ܛܘܒ) Interiectionis loco cum Suff. ࠈࠅࠁࠊ *bene tibi*, *beatus es* Deut. 33, 29.

ࠈࠅࠐ (Ch. טַף, Syr. ܛܦ) Palp. ࠈࠐࠈࠐ *stillavit* Part. Num. 24, 7.

ࠈࠅࠐࠍ (Ch. טוּפָנָא, Syr. ܛܘܦܢܐ, Ar. طُوفَانٌ) emph. ࠈࠅࠐࠍࠄ m. *inundatio*, *diluvium* Gen. 7, 6. 9, 28.

ࠈࠅࠓ (vid. supra ࠈࠁࠓ) m. *mons* Gen. 12, 8., Pl. 7, 20. et al., ࠈࠅࠓࠉ · ࠒࠃࠌ *montes antiqui* Deut. 33, 15.

ࠈࠈࠀ (i. q. אָז) Adv. *tunc* Gen. 4, 26. 12, 6. Exod. 15, 1. et al.

ࠈࠉࠀࠌ (coll. Ch. טְמִיר, Syr. ܛܡܐ emph. ܛܡܐܐ) m. *lutum* Ex. 1, 14.

ࠈࠉࠍ (Ch. טִין, Syr. ܛܝܢ, Arab. طِينٌ) emph. ࠈࠉࠍࠄ m. *lutum*, *coenum* Gen. 11, 4.

ࠈࠉࠏࠀࠍ (coll. Ar. طَغَا et طُغْيَانٌ m. *bitumen* Gen. 14, 10.

ࠈࠉࠓ (Ar. طَارَ Coni. x. nisi forte coll. غَارَ scribendum ࠏࠅࠓ) Aph. ࠀࠏࠉࠓ *ad aemulationem provocavit* Deut. 32, 21.

ࠈࠋ (Ch. טַלָּא, Syr. ܛܠܐ, Ar. طَلٌّ) m. *ros* Gen. 27, 28. Exod. 16, 13. et al., Pl. *stillae roris* Deut. 32, 2.

ࠈࠋࠅࠌ (Ch. טְלוּמָא) m. *oppressio*, *violentia* Gen. 6, 13.

ࠈࠋࠉ (Ch. טְלֵי, Syr. ܛܠܝ, ܛܠܝܐ) m. *aetate parvus*, *puer*, *adolescens* Gen. 19, 4.

ࠈࠋࠋ (Ch. טַלֵּל, Syr. ܛܠܠ) Palp. ࠈࠋࠈࠋ *amovit*, *pervertit* Exod. 20, 18.

ࠈࠋࠋ (Ch. טְלַל, Syr. ܛܠܠܐ) m. *umbra* Gen. 19, 8.

ࠈࠋࠌ (Ch. טְלַם, Syr. ܛܠܡ, Ar

طَلَمَ) *oppressit* Gen. 49, 23.

ࠈࠋࠌࠎ et ࠈࠋࠌࠉ (coll. Ar. لَمَسَ) *formavit, creavit* Gen. 1, 1.

ࠈࠋࠒ (Ch. טְלַק, Syr. ܛܠܩ, Ar. طَلُقَ) Pa. *separavit* ࠌࠏࠋ *ab* alquo alqm.; *proiecit*, sq. ࠀࠃ· ࠏࠋ *manum iniecit* alcui Gen. 22, 12.; Aph. *dimisit* 21, 14.

ࠈࠌࠉ (coll. Syr. ܛܡܐ) Part. P. *reiectus*, *abominandus*; alii *absconditus* (coll. Hebr. נִטְמָה) Gen. 4, 12.

ࠈࠌࠉ (coll. Syr. ܛܡܝܪ) m. *murus* (pr. quod claudit) Exod. 15, 8. et Plur. ࠈࠌࠉࠌ sensu passivo (coll. עֶצֶם ab עָצַם *compressit, clausit*) *ossa* Num. 24, 8.

ࠈࠌࠓ (Ch. טְמַר, Syr. ܛܡܪ, Arab. طَمَرَ) *abscondidit* Gen. 35, 4. Exod. 2, 2., *operuit* Gen. 7, 19., Part. P. ࠈࠌࠉࠓ *absconditus*, *occultus* 8, 21., sq. ࠌࠍ alcui vel ab alquó 18, 14.; Ethpe. ࠀࠈࠌࠓ *absconditus est* 4, 14.; Aph. i. q. Pe. 7, 20.

ࠈࠌࠓࠉࠌ (Syr. ܛܡܝܪܐ) Pl. m. *thesauri absconditi*, sq. ࠇࠉࠅࠋ *arenae* i. e. divitiae maris Deut. 33, 19.

ࠈࠏࠄ (Ch. טְעָא, Syr. ܛܥܐ) *erravit* Gen. 21, 14., Part. act. 37, 15.

ࠈࠏࠉࠍ vid. supra ࠈࠉࠏࠀࠍ m. *bitumen* Exod. 2, 3.

ࠈࠏࠌ (Ch. טְעַם, Syr. ܛܥܡ, ܛܥܡܐ) emph. ࠈࠏࠌࠄ m. *gustus, sapor, cibus* Gen. 6, 21. 9, 3.

ࠈࠏࠌࠅࠍࠉࠌ et (eliso ࠅ) ࠈࠏࠌࠍࠉࠌ (i. q. מַטְעַמִּים) Pl. m. *cupediae* Gen. 27, 4. 9.

ࠈࠏࠍ (Syr. ܛܥܢ) *onustus fuit*; Aph. ࠀࠈࠉࠍ (eliso ࠏ) *oneravit* Gen. 44, 13.

ࠈࠐࠅࠍ, ࠈࠐࠅࠍࠄ i. q. ࠈࠅࠐࠍ, ࠈࠅࠐࠍࠄ.

ࠈࠐࠅ (Ch. תּוּפָּא, Ar. دُفُوف) m. *tympanum* Gen. 31, 27.

ࠈࠐࠋ (Ch. טְפַל, Ar. طِفْل) m. *infans, parvulus* Gen. 43, 8. 46, 5. 50, 8.

ࠈࠐࠐ (Syr. ܛܦ, Ar. طَفَّ) i. q. ࠈࠅࠐ.

ࠈࠐࠔ (Ch. טִפֵּשׁ) alii: *stultus* (praef. ࠔ) Num. 21, 29. Vid. tamen nostram Annot. ad h. l.

ࠈࠓࠃ (Ch. טְרַד, Syr. ܛܪܕ, Arab. طَرَدَ) *pepulit, depulit, expulit*, sq. ࠌࠍ aut ࠏࠋ · ࠌࠍ *ex* alq. loco Gen. 3, 24. 4, 14. et al.; sq. ࠌࠒࠃࠌ *e conspectu* alcius Deut. 33, 27.

ࠈࠓࠃࠉࠌ Pl. m. *proventus* (pr. quae propelluntur) *fructus*, sq. ࠉࠓࠇࠉࠄ *mensium* i. e. qui singulis nascuntur mensibus, ut foenum, olera Deut. 33, 14.

ࠈࠓࠌ (coll. Syr. ܛܪܛܢ *perturbator*) Aph. *murmuravit* Num. 13, 34.

ࠈࠓࠎ (Ch. טְרַס s. Gr. ταράσσειν) *ursit, vehementer institit, impulit*, sq. ࠁ alqm. Gen. 19, 15. vid. Annot. ad h. l.

ࠈࠓࠐ (Ch. טְרַף, Syr. ܛܪܦ, Arab. طَرَفَ) Pa. *exagitavit*, *sollicitavit, afflixit* Gen. 33, 13.

ࠈࠓࠐ (Ch. טְרַף, Syr. ܛܪܦܐ) m. *folium* Lev. 26, 36.; Pl. Gen. 8, 11. vid. Annot. ad h. l.

ࠉ

ࠉࠀࠉ vid. ࠉࠄࠉ s. ࠉࠉ.

ࠉࠀࠓ (cognatum Ch. יְצָא, Syr. ܝܨܐ) *germinavit* 3. Sing. f. Fut. ࠀࠉࠓ pro ࠀࠉࠀࠓ (i. q. תַּדְשֵׁא) Gen. 1, 11.

ࠉࠓࠒ (Syr. …, …) m. *germen virescens* (דֶּשֶׁא) Gen. 1, 11. 12. Deut. 32, 2.

ࠉࠁࠅࠎࠀࠉ (יְבוּסִי) *Iebusaeus* antiquorum Hierosolymorum incola Exod. 3, 8.

ࠉࠁࠉࠔ (pro hebr. תִּירוֹשׁ) m. *mustum* Exod. 27, 28. ࠉࠁࠉࠔ · ࠀࠓࠏ *terra vini fertilissima* Deut. 33, 28.

ࠉࠁࠋ Aph. ࠀࠉࠁࠋ (Ch. אוֹבִיל et הֵיבֵל, Syr. …) *deduxit, attulit;* (ࠏࠉࠁࠋ) Gen. 42, 19. Deut. 28, 36.; *abire fecit, removit,* sq. ࠉࠌࠄ · ࠌࠍ *mare* i. e. partem maris (§. 98. I. 1. a.) Exod. 14, 21.

ࠉࠁࠒ (יַבֹּק) *Iabbocus* rivus in Iordanem influens Num. 21, 24.

ࠉࠁࠔ (Ch. יְבִישׁ s. יְבֵישׁ, Syr. …, Ar. … (*aruit, exaruit;* Ethpa. *exsiccatus est, aridus factus est* Gen. 8, 7. 14.

ࠉࠁࠔࠄ (Syr. … et …) emph. ࠉࠁࠔࠀࠄ f. *aridum, humus, terra arida* Gen. 1, 9. Exod. 4, 9.

ࠉࠂࠓ (coll. Ch. גְּרָא, Syr. …, Ar. …) Pa. (Fut. ࠉࠉࠂࠓ) *contendit, rixatus est* Gen. 26, 20., sq. ࠋ *pro* alquo Deut. 33, 7.; Ethpa. ࠀࠕࠉࠂࠓ (ࠄࠀࠕࠉࠂࠓ) *mutuo rixatus est* Gen. 26, 21. 31, 36.

ࠉࠂࠓ (i. q. יָגֹר) *timuit, expavit,* sq. ࠌࠒࠃࠌ i. q. ࠌࠍ alqm. et alqd. Num. 22, 3.

ࠉࠃ (Ch. יַד, Syr. …, Ar. …) i. q. ࠀࠃ f. *manus;* unde ࠌࠉࠃ i. q. ࠌࠍ *e manu* alcius i. e. *ab* alquo Gen. 9, 5.

ࠉࠃࠀ (Ch. יַדִּי, Syr. …) Aph. ࠀࠅࠃࠀ *fassus, confessus est* Lev. 26, 40.

ࠉࠃࠇ (coll. Ar. …) Aph. ࠀࠅࠃࠇ *se abscondidit* Gen. 3, 10.

ࠉࠃࠏࠄ (Syr. …) f. *cognitio, scientia* Gen. 2, 9.

ࠉࠄࠁ (Ch. יְהַב, Syr. …, Ar. …) Fut. ࠉࠉࠄࠁ; Imp. ࠄࠁ et ࠀࠁ; Inf. ࠌࠄࠁ (et ࠉࠄࠁ) cf. §. 28. et §. 33. B. 1. *dedit* sq. ࠋ alcui Gen. 1, 29.; cum Suff. aut sq. ࠉࠀ *concessit, permisit* alcui Gen. 31, 7., sq. Inf. cum et sine ࠋ id. Num. 21, 23.; sq ࠃࠉࠋ, ࠃࠀࠁ aut · ࠋࠏ ࠃࠀ *tradidit, commisit* alcui Gen. 18, 7. 21, 14. 39, 4. 42, 37.; sq. ࠋࠏ *imposuit* alc. rei (annulum digito) 41, 42., *praefecit, praeposuit* alqm. alcui rei v. 43.; sq. ࠁࠉࠍ *constituit, sanxit inter* alqm. alqd. (foedus) 9, 12. Lev. 26, 46.; sq. ࠁࠌࠈࠓ *in custodiam dedit* Gen. 41, 10.; sq. · ࠋࠁࠉࠕ ࠀࠎࠅࠓࠄ · ࠁࠉࠕ *in carcerem coniecit* 39, 20.; sq. ࠒࠋ *vocem edidit, clamavit* 45, 2.; Fut. praeced. ࠌࠉ aut ࠌࠍ *quis dabit* i. e. *utinam* Deut. 28, 67.; Ethpe. ࠀࠕࠉࠄࠁ *traditus est* (in hostium manus) Lev. 26, 25.; Fut. ut in Pe. pro optandi particula praeced. ࠌࠉ, aut ࠋࠉࠅ *utinam,* sq. Inf. ࠌࠅࠕࠍࠍ *utinam mortui essemus* Exod. 16, 3.

ࠉࠄࠅࠃࠄ (יְהוּדָה) *Iuda* filius Iacobi Gen. 43, 3.

ࠉࠄࠅࠔࠏ (יְהוֹשֻׁעַ) *Iosua* Mosis minister et armiger Exod. 17, 9.

ࠉࠄࠉ (Syr. …, …) i. q. ࠉࠉ Adi. *pulcer, speciosus,* sq. ࠕࠀࠓ et ࠌࠇࠆࠄ *forma* et *aspectu* Gen. 39, 6.

ࠉࠅࠌ (Ch. יוֹם, יוֹמָא, Syr. …, …, Ar. …) emph. ࠉࠅࠌࠄ m. *dies;* Pl. ࠉࠅࠌࠉࠌ, ࠉࠌࠉࠌ

(=יָמִים) Deut. 33, 25. et ࠉࠌࠅࠕ (=יָמוֹת) 32, 7.; ࠉࠅࠌࠄ Adv. *hodie* 31, 2.; ࠅࠉࠅࠌ · ࠉࠅࠌ aut ࠁࠉࠅࠌࠄ · ࠉࠅࠌ *quotidie* Exod. 16, 4. 5.; ࠋࠉࠅࠌࠄ · ࠌࠉࠅࠌࠄ *de die in diem* Num. 30, 15.; ࠌࠉࠅࠌࠄ ࠇࠃࠍ *aliquando, aliquo die* Gen. 39, 11.

ࠉࠅࠌࠌ (Syr. ܐܝܡܡܐ) i. q. ࠉࠅࠌ.

ࠉࠅࠌࠍ (Syr. ܝܘܡܢܐ) Adv. *hodie, nunc* Gen. 22, 14. 24, 12. 42, 13. et al.

ࠉࠅࠍࠄ (Ch. יוֹנָא, Syr. ܝܘܢܐ, ܝܘܢܬܐ) emph. ࠉࠅࠍࠕࠄ f. *columba* Gen. 8, 8.

ࠉࠅࠎࠐ (יוֹסֵף) *Iosephus* Iacobi filius Gen. 30, 24.

ࠉࠎࠐ (Ch. יְסַף, Syr. ܝܣܦ) in Pe. inusit., Aph. ࠀࠅࠎࠐ et ࠄࠅࠎࠐ *addidit*; Adv. loco *iterum*, *denuo* sq. Inf. cum et sine ࠋ Gen. 4, 2. et al., sq. Verbo finito copula ࠅ adiuncto Num. 22, 15.; Ettaph. ࠀࠕࠅࠎࠐ *additus*, *coniunctus est* Exod. 1, 10.

ࠉࠏࠄ unde Aph. ࠀࠅࠏࠉ et Etta. ࠀࠕࠅࠏࠉ vid. sub ࠏࠉࠄ.

ࠉࠕࠓࠉࠌ (i. q. אֲחֵרִים) *nonnulli* Gen. 27, 44. 29, 20.

ࠉࠇࠌ Ethpa. ࠀࠕࠉࠇࠌ (Ch. אִתְיַחַם) *incaluit, concepit* (de gregibus) Gen. 31, 10.

ࠉࠄࠑࠄ (יַהְצָה) *Iassa* urbs Moabitica Num. 21, 23.

ࠉࠈࠁ (Ch. יְטַב) *bonus fuit*; Aph. ࠀࠉࠈࠁ *bene, recte fecit* Gen. 4, 7.; Adv. loco sq. ࠃ ante Verb. fin. ࠃࠌࠋࠋࠅ · ࠄࠉࠈࠁࠅ *bene locuti sunt* Deut. 18, 17.; Etta. ࠀࠕࠉࠈࠁ *bene fuit* sq ࠋ alcui Gen. 12, 13.; sq. ࠁࠏࠉࠍࠉ *placuit* 41, 37.

ࠉࠏࠌ (coll. עָצַם, Ar. عَظُمَ) *gravis fuit*, *invaluit* (fames) Gen. 41, 32. 43, 1. 47, 4.

ࠉࠐ (i. q. ࠉࠐࠉ) m. ࠉࠐࠄ f. Adi. *pulcer, a, um,* sq. ࠁࠇࠆࠉ *facie, aspectu* Gen. 12, 11., sq. ࠁࠂࠅ *forma* 29, 17.; Pl. f. ࠉࠐࠀࠍ 41, 2.

ࠄࠉࠌࠍࠅ (Syr. ܗܝܡܢܘܬܐ) f. *fides* Deut. 32, 20.

ࠉࠊࠋ (יְכֹל, Ch. יְכִיל), Fut. ࠉࠊࠋ et ࠉࠅࠊࠋ *potuit*, sq. ࠋ cum Inf. Gen. 13, 16., sine ࠋ 34, 4.; *invaluit*, *praevaluit* 30, 8., cum ࠋ pers. 32, 25., sq. Acc. Deut. 32, 30.; Part. *potens, validus* (*omnipotens*) Exod. 15, 1.

ࠉࠊࠋࠅ (coll. Ch. יוּכְלָא) emph. ࠉࠊࠋࠅࠕࠄ f. *potentia* Exod. 15, 7.

ࠉࠋࠃ (Ch. יְלֵד, Syr. ܝܠܕ, Arab. وَلَدَ) *peperit* Gen. 4, 1. et al.; Ethpe. ࠀࠕࠉࠋࠃ *natus, genitus est* v. 18., sq. ࠋ alcui 6, 1. 46, 27.; Pa. ࠉࠋࠃ *parturienti auxilium praestitit*, *adfuit* (de obstetricibus) Exod. 1, 16.; Aph. ࠀࠅࠋࠃ *genuit*; interdum i. q. Pe. pro Hebr. יָלַד, ut Gen. 4, 17. 6, 4. et al. (ࠄࠌࠉࠋࠃ=הַנּוֹלָד *natus* 21, 3.)

ࠉࠋࠃ (Syr. ܝܠܕܐ, Ar. وَلَدٌ) m. *puer, adolescens* Gen. 4, 23.

ࠉࠋࠃࠅ (Ch. יַלְדוּ) emph. ࠉࠋࠃࠅࠕࠄ f. *cognatio* (cognati) Gen. 12, 1. 43, 7.

ࠉࠋࠉࠃ (Syr. ܝܠܝܕܐ) m. *natus, infans, puer* Gen. 21, 8.; Pl, *nati, liberi* 30, 26. 32, 22.

ࠉࠌ (Ch. יָם, יַמָּא, Syr. ܝܡܐ, Ar. يَمّ) emph. ࠉࠌࠄ m. *mare* Gen. 9, 2.; ࠎࠅࠐ · ࠉࠌ *mare rubrum* Exod. 13, 18.; Pl. ࠉࠌࠉࠌ emph. ࠉࠌࠉࠄ Gen. 1, 10.

ࠉࠌࠉࠍ (Ch. יְמִין, יַמִּינָא, Syr. ܝܡܝܢܐ, Ar. يَمِين), ࠉࠌࠉࠍࠄ c. *dextra* c. Suff. Exod. 15, 6.; ࠋࠉࠌࠉࠍ *ad dextram, dextrorsum*

Num. 21, 22.; ࠏࠋ · ࠉࠌࠉࠍࠄ id. Gen. 24, 49.; ࠌࠉࠌࠉࠍࠅࠍ *a dextra eorum, a dextris* Ex. 14, 22.

ࠉࠍࠇ Pe. inusit.; Aph. ࠀࠍࠇ (Ch. אֲנַח et אַנִּיחַ) *reposuit, reservavit* Ex. 16, 23. 24.; Etta. ࠀࠕࠍࠇ *constituit* Gen. 3, 12.

ࠉࠍࠎࠅ (pro hebr. אֹרֶךְ, coll. Aeth. አንኀ *prolongavit*) f. *longitudo* Gen, 13, 17.

ࠉࠍࠒ (Ch. יְנַק, Syr. ܝܢܩ) Fut. ࠉࠉࠍࠒ *suxit;* sq. ࠂࠋࠋࠉ · ࠉࠌࠉࠌ *fluctus marium* de maris accolis, qui opibus commercio maritimo paratis perfruuntur Deut. 33, 19.; Aph. ࠀࠉࠍࠒ *lactavit* Exod. 2, 7., cum duplici Acc. *sugendum dedit* alicui aliquid Deut. 32, 13.

ࠉࠍࠒ (Ch. יָנֵק, Syr. ܝܢܘܩܐ) m. *lactens, infans* Deut. 32, 25.

ࠉࠎࠏࠓ (Syr. ܫܘܦܪܐ cum ࠉ prosth.) i. q. ࠎࠏࠓ et ࠉࠑࠏࠓ m. *finis, terminus, extrema pars* Gen. 23, 9.

ࠉࠎࠐ i. q. ࠉࠈࠐ; Aph. ࠀࠅࠎࠐ (Syr. ܐܘܣܦ) *addidit* Gen. 30, 24.; Adv. *iterum, denuo* sq. ࠋ cum Inf. 4, 1.

ࠉࠐࠄ (i. q. יָפָה) *pulcer fuit;* Pa. *pulcrum, splendidum reddidit* Gen. 9, 27. Ita quoque Bar Bahl. explicat ܦܫܛ verbis ܦܘܫܛܐ ܐܘ ܫܘܦܪܐ i. e. *dilatatio aut pulcritudo* originem ducens a יָפָה aut a פָּתָה.

ࠉࠑࠇࠒ (יִצְחָק) *Isaacus* Abrahami filius Gen. 17, 19. 21, 3.

ࠉࠑࠏࠓ i. q. supra ࠉࠎࠏࠓ m. *finis, pars extrema;* hinc quae leguntur Gen. 47, 21. ࠌࠉࠑࠏࠓ · ࠕࠇࠅࠌ · ࠌࠑࠓࠉࠌ · ࠏࠃ · ࠀࠉࠑࠏࠓࠄ *ab extremis Aegypti finibus ad extremos fines* totam complectuntur terram. 2) ut hebr. קְצָה *totum, summa, integer numerus* ࠌࠉࠑࠏࠓ · ࠀࠇࠉࠅ *ex omnibus fratribus suis* 47, 2.

ࠉࠒࠃ (Ch. יְקַד, Syr. ܝܩܕ et ܝܩܕ, Ar. وقد) *arsit, exarsit;* Aph. ࠀࠅࠒࠃ *incendit, combussit, igne vastavit* Num. 21, 30.

ࠉࠒࠃ (Syr. ܝܩܕܐ) emph. ࠉࠒࠃࠄ m. *combustio* Num. 24, 22.

ࠉࠒࠉࠃ Part. P. *fumans, ignitus, a, um* (de clibano) Gen. 15, 17.

ࠉࠒࠉࠓ et ࠀࠉࠒࠓ (Ch. אִיקָר, Syr. ܐܝܩܪ, ܐܝܩܪܐ) m. *gloria* Gen. 49, 6. 31, 7.

ࠉࠒࠉࠓ (Ch. יַקִּיר, Syr. ܝܩܝܪ) ࠉࠒࠉࠓࠄ Adi. *gravis, vehemens, magnus* (de fame) Gen. 12, 10., (de luctu) 50, 10., sq. ࠐࠌ et ࠋࠔࠍ *gravis ore* aut *lingua* i. e. balbutiens Ex. 4, 10.; *densus* (de nube) 19, 16.; metaph. *honestus, nobilis, illustris* Num. 22, 15.

ࠉࠒࠓ (Ch. יְקַר, Syr. ܝܩܪ, Arab. وقر) Fut. ࠉࠒࠓ *gravis fuit,* vel *factus est* (de manibus tollendo defatigatis) Exod. 17, 12.; Ethpa. ࠀࠕࠉࠒࠓ *aggravatus est* vel i. q. Pe.; sq. ࠔࠓࠉࠓ *gravissimus fuit* (de peccato) Gen. 18, 20.; Aph. ࠀࠅࠒࠓ *honoravit, coluit* (parentes) Exod. 20, 12.

ࠉࠓࠀࠄ i. q. יִרְאֶה *videbit* Gen. 22, 14. Vid. Annot. ad h. l.

ࠉࠓࠃࠍ (יַרְדֵּן) emph. ࠉࠓࠃࠍࠄ *Iordanes* Gen. 13, 10.

ࠉࠓࠄ (יָרָה) in Pe. inusit.; Aph. ࠀࠅࠓࠉ *docuit;* ࠄࠅࠓࠉ et ࠄࠅࠓࠉࠊ pro ࠀࠅࠓࠉ *docebo* et ࠀࠅࠓࠉࠊ *docebo te* Exod. 4, 12. 15.

ࠉࠓࠅࠕࠄ (Ch. יְרוּתָא, Syr. ܝܪܘܬܐ) f. *possessio* Num. 24, 18.

ࠉࠓࠇ (Ch. יְרַח, יַרְחָא, Syr. ܝܪܚܐ) emph. ࠉࠓࠇࠄ m. *mensis* Gen. 8,

4.; ࠉࠅࠌࠉࠌ · ࠀࠉ · ࠉࠓࠇ *mensis circiter integer* 24, 55.; sq. ࠉࠅࠌࠉࠌ *mensis integer* 29, 14.; Pl. Deut. 33, 23.

ࠉࠓࠉࠇࠅ (יְרִיחוֹ) *Iericho* urbs Palaestinae Num. 22, 1.

ࠉࠓࠊ (Ch. יַרְכָּא) emph. ࠉࠓࠊࠄ f. *femur* Gen. 32, 25.; · ࠍࠐࠉࠒࠉ ࠉࠓࠊࠄ *egressi e femore* i. e. liberi, nati ex alquo 46, 26.

ࠉࠓࠒ Pe. inusit.; Ethpe. ࠀࠕࠉࠓࠒ (Syr. ܐܬܝܪܩ) *attenuatus est* Exod. 15, 15.

ࠉࠓࠒ (Syr. ܝܘܪܩ, ܝܘܪܩܐ) m. *gramen, olus;* sq. ࠁࠓࠄ *agri* Num. 22, 4.

ࠉࠓࠔ (יָרַשׁ) Fut. ࠉࠉࠓࠔ, *haereditavit* Deut. 33, 23.

ࠉࠓࠕ (Ch. יְרֵת, Syr. ܝܺܪܶܬ, Arab. وَرِثَ) Fut. ࠉࠉࠓࠕ, Imp. ࠓࠕ; *haereditavit* Gen. 15, 3., *possedit* 24, 60. et al.; Inf. c. ࠋ (ࠋࠌࠉࠓࠕ) Num. 21, 23.

ࠉࠔࠈ (Ar. وَسَطَ) in Pe. inusit.; Aph. ࠀࠅࠔࠈ (Ch. אוֹשֵׁט, Syr. ܐܰܘܫܶܛ) *porrexit, extendit* (manum) Gen. 3, 22.; *expulit* v. 23.

ࠉࠔࠌࠏࠀࠋ (יִשְׁמָעֵאל) *Ismael* Abrahami ex Hagare filius Gen. 16, 11.

ࠉࠔࠌࠏࠀࠋࠀࠉ (Pl. יִשְׁמְעֵאלִים) Pl. m. *Ismaelitae* i. e. Arabes Gen. 37, 25.

ࠉࠔࠓࠀࠋ (יִשְׂרָאֵל) *Israel* recentius Iacobi nomen Gen. 37, 2.

ࠉࠔࠔࠊࠓ (יִשָּׂשכָר) *Issaschar* Iacobi filius Gen. 30, 18.

ࠉࠕ i. q. ࠀࠉࠕ *est;* cum ࠄ interrog. ࠄࠉࠕ *numquid est?* Gen. 24, 23.; c. Suff. ࠄࠍ · ࠉࠕࠊࠅࠍ · ࠏࠁࠃࠉࠌ *si facitis* v. 49.

ࠉࠕࠁ (Ch. יְתֵב, Syr. ܝܺܬܶܒ, Ar. وَثَبَ) Fut. ࠉࠕࠁ, Imp. ࠕࠁ; *sedit* Gen. 43, 33.; sq. ࠏࠋ *super* alqd. Exod. 17, 12.; *consedit* (ad comedendum) Gen. 37, 25.; *habitavit* 11, 2. (Praet. sine ࠉ rad. 21, 16.); Part. P. ࠉࠕࠉࠁ *sedens* 19, 1.; *habitans* 14, 12. Num. 22, 5.; Etta. ࠀࠕࠅࠕࠁ *peregrinatus est* Gen. 35, 27.; sq. ࠏࠌ *apud* alqm. 32, 4.

ࠉࠕࠄ (Cf. §. 14. Annot. et §. 62. 6. b. = αὐτός, ἐκεῖνος) *is ipse, ille;* ࠁࠉࠕࠄ · ࠉࠅࠌࠄ *eo ipso, illo die* Deut. 31, 17. 18. 22.

ࠉࠕࠉࠓ (Ch. יַתִּיר, Syr. ܝܰܬܺܝܪ) Adi. *excellens, praestans;* sq. ࠀࠋࠉ et ࠏࠆࠉࠆ *superbia* et *impudentia* pro Superlat. Gen. 49, 3. 2) Adv. *valde, multo;* sq. ࠅࠊࠅࠕࠓ *multo magis, maxime* Gen. 4, 24.

ࠉࠕࠓ (Ch. יְתַר, Syr. ܝܬܰܪ) *superfuit, remansit, reliquum fuit;* Aph. ࠀࠅࠕࠓ *excelluit, profecit* Gen. 49, 4.; Etta. ࠀࠕࠅࠕࠓ *relictus fuit, residuus fuit* i. e. evasit 14, 10.; *remansit* 32, 24.

ࠉࠕࠓࠅ (יִתְרוֹ) *Iethro* Mosis socer Exod. 3, 1

ࠊ

ࠊ Particula comparat. similitudinem significans *sicut, velut, tanquam, instar* Gen. 3, 5. et al.; in periodis correlativis bis posita ࠊ – ࠊ *quemadmodum, sicuti – ita* 18, 25., aut praeced. ࠊࠅࠕ = כְּמוֹ, כָּמוֹ 44, 18. aut ࠊࠌࠄ – ࠊࠍ 41, 13. 2) *secundum* 4, 17. 49, 28. 3) *circiter, circa* (gegen, um), numeris, aut Nomm. mensuram et tempus significantibus praef., ut Exod. 12, 36. Gen. 18, 1. 21, 16.; ࠊࠆࠁࠍ · ࠒࠉࠅࠌࠄ *circa tempus vitae* i. e. eodem tempore anni futuri (sc. si adhuc

vivo) 18, 10. 4) ante Infin. *cum, si* Deut. 17, 18 (cf. §. 98. I. 5. f.).

ࠊࠁࠅࠃ (כָּבוֹד) emph. ࠊࠁࠅࠃࠄ m. *gloria, maiestas*; sq. ࠀࠋࠄࠄ *Dei* Exod. 16, 7.

ࠊࠁࠋࠍࠄ s. ࠊࠁࠋࠍࠕࠄ (coll. Syr. ܟܒܠ, Ar. كَبَلَ *ligavit*) f. *concubina*; Pl. ࠊࠁࠋࠍࠕࠄ Gen. 25, 6.

ࠊࠁࠍ i. q. ࠊࠅࠍ; Pa. (Fut. ࠕࠊࠁࠍ) *paravit* Exod. 16, 5.; *cibum, epulas* Gen. 43, 16.; Part. P. *paratus* 41, 32. Exod. 19, 11.; Ethpa. ࠀࠕࠊࠁࠍ pro ࠀࠕࠕࠊࠁࠍ *dispositus, constructus est* (=הִכּוֹנֵן) Num. 21, 27.

ࠊࠁࠏ (Ar. كَبَعَ i. q. مَنَعَ aut قَطَعَ) *abnuit, renuit, rescidit, irritum fecit* Num. 30, 6. 9.

ࠊࠁࠓࠕࠄ (LXX. Χαβραθά – ἱππόδρομος) Gen. 35, 16. Vid. Annot. ad h. l.

ࠊࠁࠔ (Ch. כְּבַשׁ, Syr. ܟܒܫ) *subiecit, domuit*; Part. P. ࠊࠁࠉࠔ *incurvans se* de leone recubante Gen. 49, 9. Num. 24, 9.

ࠊࠃ (Ch. כַּד, Syr. ܟܕ) *quoniam, quod* i. q. ὅτι Gen. 4, 25. 6, 5.; *ut* Exod. 3, 11.; *si, si forte* i. q. ἐὰν, ἄν 3, 22. (pro hebr. פֶּן־) 12, 12.; *cum, postquam* 6, 1. 27, 1. 2) i. q. ࠊࠃࠅ (=עַתָּה) *nunc* Exod. 3, 9.

ࠊࠃࠁ (Ch. כְּדַב, Syr. ܟܕܒ, Arab. كَذَبَ) *mentitus est* Num. 23, 19.; sq. ࠋ alcui Deut. 33, 29.

ࠊࠃࠅ (Ch. כְּדוּ, Syr. ܟܕܘ) Adv. *iam, nunc* Gen. 3, 22. 11, 6. et al. saepius; praeced. ࠏࠃ *usque nunc, usque ad hoc tempus* 32, 4.; ࠊࠃࠅ · ࠄࠋࠀ *nonne iam* i. e. iam utique 43, 10.

ࠊࠃࠍ (i. q. ࠃࠀࠍ, Syr. ܗܟܢܐ, Ar. كَذَٰلِكَ) *sic, ita* Gen. 1, 24. 30.

ࠊࠃࠔ (Ar. كَدَسَ) *humi stravit, prostravit* Deut. 33, 17.

ࠊࠃࠓ · ࠋࠏࠌࠓ (כְּדָרְלָעֹמֶר) *Chedor Laomer* rex Elamiticus Gen. 14, 1.

ࠊࠃࠅࠄ (i. q. Ch. עַד־כְּעַן, Syr. ܥܕܟܡܐ) Adv. *adhuc* Gen. 18, 22.

ࠊࠄࠋ i. q. ࠊࠋ *omnis, e*; cum Suff. ࠊࠄࠋࠄࠅࠍ *hi omnes* Gen. 11, 6.; ࠊࠄࠋࠄࠉࠍ *haec omnia* 42, 36.

ࠊࠄࠍ (Ch. כָּהֵן, Syr. ܟܗܢ, Arab. كَاهِنٌ) m. *sacerdos* Gen. 14, 18. Exod. 2, 16.

ࠊࠅࠁ (Ch. כּוּב, Syr. ܟܘܒܐ) emph. ࠊࠅࠁࠄ m. *spina, tribulus*; Pl. ࠊࠅࠁࠉࠍ Gen. 3, 18.

ࠊࠅࠇ vid. ࠊࠇ.

ࠊࠅࠊࠁ (Ch. כּוֹכַב, Syr. ܟܘܟܒܐ) m. *stella*; Pl. Gen. 1, 16. 37, 9.

ࠊࠅࠋࠊࠋࠄ (Ch. כַּבְלָא, Gr. χλαῖνα) f. *pallium*; sq. ࠔࠏࠓ *hispidum, villosum* Gen. 25, 25.

ࠊࠅࠍ (Syr. ܟܘܢ), Praet. Pe. ࠊࠅࠍ *paravit, aptavit* Gen. 1, 27.; Pa. ࠊࠅࠍࠍ (Ch. כַּוֵּן, Syr. ܟܘܢ) id. Ex. 15, 17. Deut. 32, 6.

ࠊࠅࠓ; Fut. ࠍࠊࠅࠓ *emamus* Gen. 43, 4. vid. sub ࠊࠁࠓ.

ࠊࠅࠕ (Ch. כְּוָת, Syr. ܐܟܘܬ, ܐܝܟܘܬ) *quemadmodum, sicut* Exod. 15, 5.; cum Suff. ࠊࠅࠕࠉ *sicut ego* Deut. 18, 15.; ࠊࠅࠕࠊ Exod. 15, 11. et al.; sq. ࠊ *quemadmodum – ita* Gen. 44, 18.; cum ࠄ interrog. *numquid quia* 29, 15.

ࠊࠇ et ࠊࠅࠇ (Ch. כּוֹחָא) m. *robur, virtus* (de proventu terrae) Gen. 4, 12.

ࠊࠇࠃࠄ (Ch. כַּחֲדָא, Syr. ܐܟܚܕܐ) Adv. (pr. *sicut unum*) *una, simul* Gen. 13, 6. 22, 6. et al.

ࠊࠄ (כִּי) *quod, quia* (ὅτι) Deut. 31, 18.; ࠏࠋ · ࠊࠄ *eo quod* v. 17.

ࠊࠄࠋ i. q. ࠃࠄࠋ, emph. ࠊࠄࠋࠀ m. *generatio* (homines alcuius aevi) Gen. 7, 1.

ࠊࠄࠐ (Ch. כֵּף, Syr. ܟܐܦ et ܟܐܦ) emph. ࠊࠄࠐࠀ m. *petra*, *rupes* Num. 24, 21. Deut. 32, 13.; *lapis* Gen. 11, 3.

ࠊࠄࠓࠀ emph. ࠊࠄࠓࠕࠀ f. coll. Syr. ܟܡܙ *latuit* respondet hebr. אוֹצָר *thesaurus*; Plur. ࠊࠄࠓࠕࠍ; c. Suff. ࠁࠊࠄࠓࠕࠕࠄ *in arcanis*, *thesauris meis* de omnium rerum penes Deum cognitione perpetua Deut. 32, 34. Quod autem Castello prae ceteris placuit, hanc vocem a ܟܐܙܐ vel ܐܣܪܐ ܟܡܙ i. e. *χειρόγραφον* ducere, ita ut *scripta* intelligantur, in quibus peccata quasi in sempiternam consignata fuerint memoriam, praeter religionem Samaritanorum recentior vocabuli huius usus comprobare vetat.

ࠊࠄࠕࠍࠀ (Ch. כִּתּוּנָא, Syr. ܟܘܬܝܢܐ, Gr. χιτών) emph. ࠊࠄࠕࠍࠕࠀ f. *tunica*; sq. ࠐࠎࠉࠌ pr. *extremitatum* i. e. manicata et talaris Gen. 37, 3. et al.; Pl. ࠊࠄࠕࠍࠅࠕࠍ 3, 21.

ࠊࠋ (Ch. כָּל, Syr. ܟܠ, Ar. كُلّ) emph. ࠊࠋࠀ m. *universitas* i. q. omnis; cum Suff. ࠊࠋࠍࠍ *nos omnes* 42, 11. 13, 10.; ࠊࠋࠀ *omnia* 24, 1.; praeced. negatione *nullus* Exod. 20, 4.

ࠊࠋࠅ et ࠊࠋࠅࠋ i. q. ࠊࠋ Gen. 1, 28. 12, 20. 13, 8.

ࠊࠋࠅࠌ (Ch. כְּלוּם, Syr. ܟܠܘܡ) *quicquam*, *aliquid* Gen. 18, 14. 39, 8.

ࠊࠋࠄ (coll. Ar. كلى *latitavit*) m. *profugus*; alii (coll. Syr. ܟܠܐ *prohibuit*) *prohibitus*, *interdictus* Gen. 4, 12.

ࠊࠋࠄ (pro hebr. נוֹד) nomen regionis Gen. 4, 16 (Vid. Ann. ad h. l.).

ࠊࠋࠄࠃ (Ch. כְּלִיד, Syr. ܟܠܕܐ) m. *calix*, *scyphus* Gen. 42, 4.

ࠊࠋࠄࠋ (Ch. כְּלִיל, Syr. ܟܠܝܠܐ, Ar. إِكْلِيل) m. *corona* Gen. 49, 26.

ࠊࠋࠄࠍ (Ch. כֻּלְיָן, Ar. كُلْيَةٌ) Pl. f. *renes*, *medulla*; ࠊࠋࠄࠕ · ࠇࠈࠀ *medulla tritici* Deut. 32, 14.

ࠊࠋࠋ (= כְּלַל) *perfecit*, *totum absolvit* Gen. 2, 2.; Ethpe. ࠀࠕࠊࠋࠋ *defecit*, *absumtus est* 21, 15.

ࠊࠌࠀ (Syr. ܐܟܡܐ, Ar. كَمَا) *sicut* Gen. 8, 21.; sq. ࠃ id. 27, 4.; *postquam*, *ut*; praeced. ࠅࠄࠉ *et erit*, *ut* v. 40.

ࠊࠌࠍ (Ch. כְּמַן, Syr. ܟܡܢ, Arab. كَمَنَ) *latuit*, *insidiatus est*; Part. Aph. ࠌࠊࠌࠍ *insidians* Gen. 49, 17.

ࠊࠌࠏ (pro hebr. כָּהָה, coll. Arab. كَمَّ *involucro operuit*) *hebes*, *debilis factus est* (de oculis) Gen. 27, 1. Deut. 34, 7.

ࠊࠌࠓ (Ch. כְּמַר, coll. Ar. خَمَرَ) *incaluit*; Ethpe. ࠀࠊࠌࠓ pro ࠀࠕࠊࠌࠓ *vehementer commotus est*, *aestuavit* (amor, misericordia) Gen. 43, 30.

ࠊࠍ (כֵּן, Syr. ܟܢ) *sic*, *ita*; ࠃࠊࠍ (vid. ࠃࠍ) id. Gen. 1, 7. 9.; ࠋࠊࠍ (Ch. לְכֵן) *propterea*, *ideo* 4, 15.

ࠊࠍࠔࠀ (Ch. כְּנִשָּׁא, Syr. ܟܢܘܫܬܐ) m. *concilium*, *conventus* Gen. 49, 6.

ࠊࠍࠏ Pe. inusit.; Ethpe. (Ch. אִתְכְּנַע, Syr. ܐܬܟܢܥ) ࠀࠊࠍࠏ pro ࠀࠕࠊࠍࠏ *humiliatus*, *depressus*, *sub-*

actus est Deut. 33, 3. (cor, animus) Lev. 26, 41.

ࠊࠍࠏࠍ (כְּנַעַן) *Canaan* Gen. 23, 2. 36, 6.

ࠊࠍࠏࠍࠀࠉ (כְּנַעֲנִי) m. *Cananaeus* Gen. 12, 6. et al.

ࠊࠍࠐ (Ch. כְּנַף, Syr. ܟܢܦܐ, Arab. كَنْف) f. *ala;* Pl. Exod. 19, 4. Deut. 32, 11.

ࠊࠍࠔ (Ch. כְּנַשׁ, Syr. ܟܢܫ, Ar. كَنَسَ) *collegit* Gen. 6, 21.; *congregavit* 29, 22.; sq. ࠓࠂࠋࠉࠌ *pedes* (collegit) *retraxit* sc. in lectum 49, 33.; sq. ࠋࠂࠅ · ࠌࠈࠓ *coniecit, dedit in carcerem* 42, 17.; ࠂࠍࠅࠕࠄ *abstulit ignominiam* 30, 23.; Ethpe. ࠀࠊࠍࠔ pro ࠀࠕࠊࠍࠔ *congregatus est* 1, 9. 29, 3. et al.; sq. ࠋࠉࠃ · ࠏࠌࠄ aut ࠋࠏࠌࠄ (אֶל־עַמָּיו) *congregatus est cum populo suo* i. e. sepultus est inter eum 25, 8. 35, 29. 49, 33. et al.

ࠊࠍࠔࠄ (Ch. כְּנִשְׁתָּא, Syr. ܟܢܘܫܬܐ) emph. ࠊࠍࠔࠕࠄ f. *coetus, congregatio* Exod. 16, 2.

ࠊࠎ (Ch. כָּס, Syr. ܟܣܐ) m. *calix* Exod. 25, 29.

ࠊࠎࠄ (Ch. כְּסָא, Syr. ܟܣܐ) *texit, obtexit, operuit* Exod. 14, 28. 15, 5.; sq. ࠀࠓࠏࠄ · ࠇࠆࠅࠕ *incoluit superficiem terrae* Num. 22, 5.; *celavit* (caedem) Gen. 37, 26.; *abscondidit* (faciem) Exod. 3, 6.

ࠊࠎࠄ (Ch. כִּסְתָּא, Syr. ܟܣܬܐ) f. *foenum, pabulum* Gen. 24, 25.

ࠊࠎࠅ (= כְּסוּת, Syr. ܟܣܝܐ) f. *operimentum, tectum* (arcae) Gen. 8, 13. 2) coll. Ch. כְּסוּתָא *vestis, amictus* 49, 11. Vid. Ann. ad h. l.

ࠊࠎࠐ (Ch. כְּסַף, Syr. ܟܣܦܐ) m. *argentum, pecunia* Gen. 17, 12. 42, 27.; *nummus argenteus* i. e. siclus 37, 28.; sq. ࠔࠁࠓࠄ *pecunia pro frumento soluta* 44, 2.; pro Adi. *argenteus* 24, 53. Exod. 3, 22.

ࠊࠏࠎ (Ch. כְּעַס) *iratus est;* Aph. ࠀࠊࠏࠎ *irritavit ad iram* sq. ࠁ alq. re Deut. 32, 16. 21.

ࠊࠏࠎ (= כַּעַס) m. *ira, iracundia* Deut. 32, 19.

ࠊࠐ (Ch. כַּפָּא, Syr. ܟܦܐ) f. *manus* Exod. 4, 4.; sq. ࠉࠓࠊࠄ *acetabulum femoris* Gen. 32, 25.

ࠊࠐࠋ (Ch. כְּפֵלָא et כִּפְלָא) m. *duplicitas, duplum* Exod. 16, 5.; Adi. fem. ࠊࠐࠋࠕࠄ *duplex* sc. currus Gen. 41, 43. Vid. Annot. ad h. l.

ࠊࠐࠍ (Ch. כְּפַן, Syr. ܟܦܢܐ) m. *fames, annona* Gen. 12, 10. 41, 27. et al.

ࠊࠒࠁࠋ vid. ࠒࠁࠋ.

ࠊࠓ (= כַּר, Ar. كُور) m. *clitellae* (cameli) Gen. 31, 34.

ࠊࠓࠄ s. ࠊࠅࠓ (i. q. כָּרָה, Ar. كَرَا) *emit;* Imp. ࠒࠓࠅ *emite* Gen. 43, 2.; at Fut. ࠍࠊࠅࠓ *emamus* v. 4. a ࠊࠅࠓ.

ࠊࠓࠅࠁ (Ch. כְּרוּב, Syr. ܟܪܘܒܐ) m. *Cherub;* Pl. Gen. 3, 24.

ࠊࠓࠅࠆ (Ch. כָּרוֹז, Syr. ܟܪܘܙܐ, κήρυξ) m. *praeco* Gen. 41, 43.

ࠊࠓࠆ (Ch. כְּרַז, Syr. ܟܪܙ, κηρύσσειν) *praedicavit, proclamavit, declaravit* Gen. 30, 28.

ࠊࠓࠅࠆࠄ (Ch. כַּרְזוּתָא) f. *clamor, gemitus* Exod. 2, 24.

ࠊࠓࠌ (Ch. כְּרַם, Syr. ܟܪܡܐ, Ar. كَرْم) m. *vinea* Gen. 9, 20. Num. 21, 22.

ࠊࠓࠍ (coll. Ar. كُور; كُورَة) m. *familia, cognatio* Gen. 24, 38. Du. ࠊࠓࠍࠉࠌ *duo populi* 25, 23.

Pl. ࠊࠓࠍࠇࠌ cstr. ࠊࠓࠍࠇ sq. ࠀࠓࠏࠀ s. ࠀࠃࠌࠕࠀ *familiae. populi terrae* 12, 3. 28, 14.

ࠊࠓࠎ (Ch. כְּרֵסָא, Syr. ܟܪܣ, ܟܪܣܐ) m. *venter, uterus* Gen. 25, 23.

ࠊࠓࠎࠉࠀ (Ch. כָּרְסֵא et כּוּרְסְיָא, Syr. ܟܘܪܣܝܐ) emph. ࠊࠓࠎࠉࠀࠄ f. *solium, thronus* Gen. 41, 40. Deut. 17, 18.

ࠊࠓࠏ (Ch. כְּרַע) *cubuit, iacuit* Gen. 4, 7.

ࠊࠓࠔ i. q. ࠊࠓࠎ Gen. 25, 23.

ࠊࠔࠃࠉࠌ (כַּשְׂדִּים) Pl. *Chaldaei* incolae Babyloniae Gen. 15, 7.

ࠊࠔࠋ (Ch. כְּשַׁל, Syr. ܟܫܠ) *impegit* sq. ࠋ *in* alqd. Lev. 26, 37.

ࠊࠔࠉࠓ (Ch. כְּשֵׁר, Syr. ܟܫܝܪ) Adi. *rectus, a, um,* Deut. 32, 15.; ࠄࠓࠉࠔࠊ fem. pro neutro *rectum* 33, 5.

ࠊࠔࠓ (Ch. כְּשַׁר, Syr. ܟܫܰܪ) *rectus fuit, decuit;* sq. ࠁࠏࠉࠍࠅࠄ *placuit* Exod. 23, 27.

ࠊࠕࠉࠌ (כִּתִּים) Pl. m. *Chittaei* occidentem versus ad mare mediterr. habitantes Num. 24, 24.

ࠊࠕࠁ (Ch. כְּתַב, Syr. ܟܬܒ, Ar. كَتَبَ) *scripsit, conscripsit* (carmen) Deut. 31, 19.

ࠊࠕࠅࠓ (Inf. forma) i. q. *spes, exspectatio* c. Suff. Gen. 49, 18. Vid. ࠊࠕࠓ.

ࠊࠕࠇ (i. q. תְּחֹת, Syr. ܬܚܝܬ) *sub, subter* Gen. 16, 9. 18, 4. 8. et al.

ࠊࠕࠋ (Ch. כְּתַל) emph. ࠊࠕࠋࠀ m. *paries* Num. 22, 25.

ࠊࠕࠍࠕࠄ i. q. ࠊࠕࠍࠕࠄ Gen. 37, 23.

ࠊࠕࠐ (Ch. כְּתַף, Syr. ܟܬܦܐ) m. *humerus* Gen. 21, 14. 24, 15. et al.; Pl. c. Suff. Deut. 33, 12.

ࠊࠕࠓ (Syr. ܟܬܪ) *exspectavit, permisit* sq. Inf. c. ࠋ Gen. 31, 28.

ࠊࠕࠔ (Ch. כְּתַשׁ, Syr. ܟܬܫ) *percussit* cum dupl. Acc. alqm. alq. re (plagis) Gen. 12, 17.

ࠌࠊࠕࠔ (Ch. מַכְתֵּשׁ, Syr. ܡܟܬܫܐ) m. *plaga;* Pl. Gen. 12, 17.

ࠋ

ࠋ Dativi, in recentiore lingua haud raro Accusativi nota, inservit interdum Genitivo exprimendo, ut Gen. 41, 12. inprimis in diebus mensium numerandis, ut Gen. 8, 5.; Passivis datur ut causa efficiens Gen. 25, 21. et al.; additur loco, quem quis petit i. q. *in* (cum Acc.), *ad* (saepius pro hebr. -אֶל) 4, 8. 18, 6. 7.; de tempore usurpatum valet *sub* (gegen die Zeit hin) 3, 8. 24, 11.; indicat conditionem i. q. *quod attinet ad, de* 17, 20.; aut cuius commodo aliquid fit *pro* 24, 4. Porro significat secundum 1, 11. 33, 14. et al.; *coram* 45, 1.; *intra* 7, 4. 10. Quibusnam Verbis adiungatur, docet §. 74. 2. Infinitivis Coniunctionis instar praefixum notat consilium actionis *ad* cum Gerund. aut Part. Fut. Pass., *ut* cum Coniunct. (§. 68.). Differt ab hoc 2) ࠋ ex ࠋࠀ obortum et Futuris notione *ne* (=$\mu\acute{\eta}$) praefixum. Cf. §. 96. 1.

ࠋࠀ (Ch. לָא, Syr. ܠܐ, Ar. لا) *non;* absolute positum *minime, nequaquam* Gen. 23, 5.; ࠄࠋࠀ *nonne?* Gen. 29, 25. (ࠄࠋࠅࠀ Ex. 4, 11.); cum Nomine iunctum valet *nihil minus quam* Deut. 32, 21.; pro ࠋࠀ *ne* legitur Gen. 15, 1. Coniunctiones ex eo hae formantur: ࠃࠋࠀ *ne* Gen. 44, 33.; ࠋࠃࠋࠀ id. 4, 15. Deut. 17, 20.; ࠔࠃࠋࠀ et ࠔࠃࠋࠄ *eo quod non* Num. 14, 16.; ࠄࠋࠃ · ࠃࠏ *eo usque, ut non* Gen. 31, 20.

ࠋࠀࠄ (לֵאָה) ***Lea*** uxor Iacobi Gen. 29, 16.

ࠋࠀࠌ (לְאֹם) m. *populus, natio;* Pl. ࠋࠀࠌࠉࠌ Gen. 27, 29.

ࠋࠁ et ࠋࠁࠁ (Ch. לְבַב, Syr. ܠܒܐ, Ar. لُبّ) m. *cor, animus* Exod. 4, 14. Gen. 31, 26.; sq. ࠉࠌࠄ *imum mare* Exod. 15, 8.; circumscribit Pronomen, sic ࠁࠋࠁࠄ *in corde suo* i. e. apud se Gen. 17, 17. 27, 41.; ࠏࠌ · ࠋࠁࠄ id. 6, 6. 24, 15.

ࠋࠁࠃࠉࠋ (v. ࠁࠃࠉࠋ) *ut, eo consilio, ut* sq. Fut. Gen. 12, 13. Ex. 4, 5.; sq. Infin. Gen. 37, 22.

ࠋࠁࠅࠈ (Syr. ܠܘܒܛܐ) m. *afflictio, miseria* Gen. 16, 11. 35, 18. Ex. 4, 31.; sq. ࠍࠐࠔࠄ *afflictio animi* Num. 30, 14.

ࠋࠁࠅࠔ (Ch. לְבוּשָׁא, Syr. ܠܒܘܫܐ, Ar. لِبَاس) m. *vestis, indumentum* Gen. 24, 53. 49, 11.

ࠋࠁࠈ (Syr. ܠܒܛ) Pa. *afflixit* Gen. 16, 6. Num. 24, 24.; Ethpa. ࠀࠕࠋࠁࠈ *se afflixit;* sq. ࠕࠇࠕ · ࠉࠃ *subiecit se sub manum, arbitrium* alcius i. e. alcui v. 9. 2) i. q. ࠋࠅࠈ (ࠅ cum ࠁ permutato) *maledixit;* unde Part. ࠋࠁࠅࠈ *maledictus* Gen. 3, 14. et sine ࠅ 9, 25.

ࠋࠁࠉࠁ (pro יָחִיד) m. pr. *corculum* de unico filio i. e. *dilectus* Gen. 22, 12.

ࠋࠁࠉࠄ (לְבִיָּא pro לְבִיָּה, Ar. لَبُوَة) f. *leaena* Gen. 49, 9. Num. 23, 24. 24, 9.

ࠋࠁࠋࠁ (Ch. לַבְלֵב; aut coll. ࠋࠄࠁࠄ) *resplenduit* Num. 33, 2.

ࠋࠁࠍ (לָבָן) *Laban* Iacobi socer Gen. 24, 29.

ࠋࠁࠍࠄ (Ch. לִבְנָא et לְבֵינְתָא) f. *later;* Pl. ࠋࠁࠍࠉࠌ Exod. 1, 14.

ࠋࠁࠔ (Ch. לְבַשׁ, Syr. ܠܒܫ, Ar. لَبِسَ) *induit;* Aph. ࠀࠋࠁࠔ c. dupl. Acc. *vestivit* alqm. alq. re Gen. 3, 21. 27, 15. et al.

ࠋࠁࠁࠀࠄ (vid. ࠁࠁ) Gen. 24, 29.

ࠋࠄࠁ (Ar. لَهَبَ) *arsit, fumavit* Exod. 19, 18.

ࠋࠄࠁࠄ (Ch. לַהֲבָא, Ar. لَهَب) f. *flamma* Num. 21, 27.; sq. ࠀࠔ *ignis* Exod. 3, 2.

ࠋࠄࠈ i. q. ࠋࠅࠈ *maledixit;* Imp. ࠋࠄࠈ Num. 22, 6. 23, 7. cum Acc.; iuxta ࠋࠁࠈ v. 8.

ࠋࠅ (Ch. לוּ et לְוַי, Syr. ܠܘ, Ar. لَوْ) *si, utinam;* sq. ࠋࠀ (= לוּלֵא aut לוּלֵי) Deut. 32, 27. et ࠀࠍ · ࠋࠅ · ࠋࠀ (= ܐܢ ܠܐ) *nisi* Gen. 43, 40.

ࠋࠅࠃ (לְבַד, coll. Syr. ܒܠܚܘܕ) Adv. *solum, tantum* Gen. 24, 8. 50, 8.; cum Suff. *solus, a, um* 32, 24. 43, 32.; *solitarius, a, um* Num. 23, 9. (Quod autem legitur ࠋࠅࠃ Gen. 3, 11., quo exprimitur Hebr. הֲמִן, vulgo vertitur *nonne;* at forte rectius significat (LXX. εἰ μὴ) *tantum quod, nisi quod).*

ࠋࠅࠆ (Ch. לוּז, Syr. ܠܘܙܐ) m. *amygdala* Gen. 43, 11.

ࠋࠅࠆ (לוּז) cum ࠄ parag. ࠋࠅࠆࠄ *Luza,* oppidum in finibus tribus Manasse et Benjamin, posthac Bethel dictum Gen. 35, 6.

ࠋࠅࠈ (Ch. לְט, Syr. ܠܛ) i. q. ࠋࠁࠈ; Pe. Praet. ࠋࠏࠈ; Fut. ࠉࠋࠅࠈ *maledixit, exsecratus est* Num. 22, 12.; Part. ࠋࠏࠈ *maledicens* 27, 29.; Pass. ࠋࠅࠈ 3, 17. 4, 11. et ࠋࠏࠉࠈ *maledictus* 27, 29.

ࠋࠅࠈ (לוֹט) Lot, fratris Abrahami filius Gen. 12, 4.

ࠋࠅࠈ (coll. Ar. لَوْط absconsio) emph. ࠋࠅࠈࠄ m. *ostium, ianua* Gen. 19, 9. 10.

ࠋࠅࠉ (coll. Syr. ܠܘܳܐ, ܠܘܳܬ ad-*haesit*) *ad* Gen. 14, 22. 2) ࠋࠅࠉ i. q. Syr. ܠܘܝ *utinam, fortasse* (pro אוּלַי) 43, 12. Num. 22, 6.

ࠋࠅࠉ (לֵוִי) *Levi* filius Iacobi Gen. 49, 5.; inde ࠋࠅࠀࠉ emph. ࠋࠅࠀࠄ *Levita* Exod. 4, 14.

ࠒࠋࠅࠋ (coll. Ar. لَائِق *conveniens*) Adv. *retrorsum* (=אֲחֹרַנִּית) *decenter* Gen. 9, 23.

ࠋࠅࠐ (vox ut Castellus arbitratur Copticae originis), Aph. ࠀࠋࠉࠐ pr. *combussit* de lateribus coquendis sq. ࠍࠉࠋࠅࠐ Gen. 11, 3.; unde suspicor, radicem potius esse ࠍࠋࠐ, quae in nomine repetatur; ita ut ࠍࠋࠉࠐࠄ itidem Aphel esse possit inserto ࠉ ad Hebraeorum Hi. formatum.

ࠋࠅࠔࠍࠄ (coll. Ar. لَوَّثَ *illevit*) f. *caementum* Gen. 11, 3.

ࠋࠅࠕ (Ch. לְוָת, Syr. ܠܘܳܬ) *in, ad, apud* Gen. 3, 19. ࠌࠋࠅࠋ *a, ab* 13, 11., cum Suff. 16, 2. 2) *sed, verum, tantum* Deut. 17, 16.

ࠋࠇࠅࠃ alibi ࠋࠈࠅࠃ (Ch. לְחוּד, Syr. ܠܚܘܕ et ܒܠܚܘܕ) i. q. ࠋࠅࠃ Adv. *modo, tantum* Gen. 6, 5. 14, 24. et al.; cum Suff. *solus* 42, 38.

ࠋࠇࠅࠔ (coll. Rabb. לָחוּשׁ *ardens*) Adi. *niger*, *fuscus* Gen. 30, 32.

ࠋࠇࠉ (coll. Hebr. לַח aut לְחִי; nisi forte compar. Gr. λοχεύεσθαι) Adi., aut *tener* i. q. lactens aut *foetus;* Pl. fem. ࠋࠇࠉࠕࠍ (pro hebr. עָלוֹת) praeced. · ࠈࠀࠍࠄ ࠅࠕࠅࠓࠉࠄ vel *lactentes oves et vitulae* vel *oves et vaccae foetae* Gen. 33, 13.

ࠋࠇࠊ (Ch. לְחַךְ, Syr. ܠܚܰܟ) *linxit, carpsit*, sq. ࠉࠓࠒ *gramen* Num. 22, 4.

ࠋࠇࠌ (Syr. ܠܰܚܡܳܐ, Ar. لَحْم) m. *cibus, panis* Gen. 14, 18. 18, 5.; cum ࠀࠊࠋ *comedit* 37, 25.

ࠋࠇࠑ (per Metath. i. q. Ch. חֲלַץ, Syr. ܠܚܰܨ, Ar. خَلَصَ) *oppressit*, sq. Acc. Exod. 3, 9.; *compressit se* sq. ࠋ *ad* alqd. aut sq. Acc. et ࠋ, ut ࠓࠂࠋ · ࠋ *pedem ad* alqd. Num. 22, 25.; Part. Pl. ࠋࠇࠑࠉࠍࠅ *oppressores nostri* Deut. 32, 27.

ࠋࠇࠑ (Syr. ܠܚܨܳܐ) emph. ࠇࠋࠑࠄ m. *oppressio* Exod. 3, 9.

ࠋࠉࠃ (לְיַד, vid. §. 72. 3. Annot.) *ad* Gen. 2, 19. 8, 11. et al.; *coram, ante* 45, 1.

ࠋࠉࠄࠁ (Ch. לְהוֹב, Ar. لَهَب) m. pr. *flamma fumi expers* pro hebr. עָשָׁן *fumus* Exod. 19, 18.

ࠋࠉࠅ (Syr. ܠܐܘܬܐ) emph. ࠋࠉࠅࠕࠄ f. *molestia, labor* Exod. 18, 8.

ࠋࠉࠋࠉ (Ch. לֵילֵי, לֵילְיָא, Syr. ܠܠܝܳܐ, ܠܶܠܝܳܐ, Ar. لَيْل) emph. ࠋࠉࠋࠉࠄ m. *nox* Gen. 8, 22. 32, 13.; Plur. emph. ࠋࠉࠋࠅࠀࠕࠄ 7, 4.; ࠋࠉࠋࠕࠄ *hac nocte* 19, 5.; Adv. ࠋࠉࠋࠉ *noctu* Exod. 13, 21. Num. 22, 20.

ࠋࠉࠋࠉࠍ i. q. ࠋࠉࠋࠉ *nox;* praeced. ࠇࠆࠅࠉ *visio nocturna* Gen. 46, 2.

ࠋࠉࠋࠒ *Lilac* i. q. Babel vid. Ann. ad Gen. 11, 9.

ࠋࠉࠍࠒ m. *arcus coelestis* Gen. 9, 13.

ࠋࠉࠔ (Ch. לֵישָׁא, Syr. ܠܫܳܫܳܐ) emph. ࠋࠉࠔࠄ m. *massa* Exod. 12, 34. 39.

ࠋࠉࠕ (Ch. לֵית, Syr. ܠܰܝܬ, Ar. لَيْسَ) vid. §. 36. negatio nominis ࠀࠉࠕ i. e. τὸ οὐκ εἶναι, *non esse;* ࠋࠉࠕ · ࠈࠁ *non bonum est* Gen. 2, 18.; cum Suff. ࠋࠉࠕࠅ *non est* Gen. 37, 30. i. q. non

amplius vivit 42, 13. et sq. Part. ࠋࠉࠕࠅ · ࠌࠕࠀࠊࠋ *non consumebatur* Exod. 3, 2.; sq. ࠊ *similis fuit* alcui Deut. 33, 26. Ponitur porro pro simplici negatione ante Verbum finitum i. q. *non* Gen. 6, 3. 13, 6., *minime* 19, 2.; valet i. q. אַל *ne* v. 7.; adhibetur Praepositionis instar ࠋࠉࠕ · ࠔࠒࠓ *absque, sine iniquitate*, s. *fraude* Deut. 32, 4.

ࠋࠀ i. q. Praet. Pe. ࠋࠀࠄ abiecto ࠄ Gen. 8, 5. (adverb. alteri verbo adiunctum) et al.

ࠋࠊࠅࠍ (coll. Ch. כַּוֵּן *direxit* et כַּוָּן *rectus, directus*) alibi ࠋࠊࠓࠅࠍ i. q. לְנֹכַח (περὶ) *e regione* vel *pro* Gen. 25, 21.

ࠋࠀࠔ (cognatum Ch. לְהַט) Pa. *inflammavit, combussit* Deut. 32, 22.

ࠋࠀࠔ (Ch. לְהַט) emph. ࠋࠀࠔࠄ m. *flamma*, sq. ࠃࠇࠓࠁࠄ *gladii* de coruscante eius acie et flammae instar fulgente Gen. 3, 24.

ࠋࠌࠄ (Syr. ܠܡܢܐ) *cur? quare? ob quid?* Gen. 27, 45. et al. Vid. ࠌࠄ.

ࠋࠌࠊ (לֶמֶךְ) *Lamechus* filius Methusaelis Gen. 4, 19.

ࠋࠑࠒ (coll. Ar. صَلَقَ per Metath.) *cogitavit, molitus est* Gen. 11, 6.

ࠋࠏࠁ (Ch. לְעַב, Syr. ܠܥܒ in Pe. inusit., Ar. لَعِبَ) *lusit, irrisit, iocatus est*; Part. ࠋࠏࠅࠁ Gen. 19, 14.

ࠋࠏࠅࠃ (Ch. לְחוֹד) i. q. ࠋࠇࠅࠃ; cum Suff. *solus* Gen. 2, 18.

ࠋࠏࠅࠍ (forte i. q. ܟܪܣܐ Bar Bahl. interprete i. q. الشَّرَهُ الرُّغْب *cupiditas, liguritio*) m. *venter* Gen. 3, 14.

ࠋࠏࠅࠔ forte coll. لَوْث *convolutio, languor*) m. 1) *sudor* Gen. 3, 19. 2) *aurora* 19, 15.

ࠋࠏࠄ vid. ࠋࠅࠄ; Fut. ࠉࠋࠏࠅࠄ Num. 32, 6.; Part. Pl. ࠋࠏࠅࠄࠉࠌ Gen. 12, 3.; Part. P. ࠋࠏࠉࠄ Num. 22, 6.

ࠋࠏࠉࠉ·ࠉ (Arm. [illegible]; Gr. ἐλάχιστος) m. *parvus, natu minimus* Gen. 49, 22.

ࠋࠏࠋ (Syr. ܠܗܠ) Adv. *ulterius* Gen. 19, 9. 2) i. q. ܠܥܠ *desuper* 49, 25.

ࠋࠏࠋ (vox Samaritanis peculiaris) *turbavit*; Ethpe. ࠀࠕࠋࠏࠋ et ࠀࠕࠋࠄࠋ *perturbatus est* Gen. 19, 16. Vid. Annot. ad h. l.

ࠋࠏࠒ (Ar. لَحِقَ) *apprehendit, potitus est*, inde *afflixit*; Part. ࠋࠏࠒ et inserto ࠕ ante 3. rad. ࠋࠏࠕࠒ Deut. 32, 41. 43.

ࠋࠐࠕ (coll. لَفَتَ Coni. V. et VIII.) Pa. *inflexit, convertit se* (Mor. et Cast. *defatigatus est*); sq. ࠌࠍ ante Infin. *ita ut non* Gen. 19, 11.

ࠋࠁࠋࠅࠍ (Ch. Pl. לַבְלְבִין et לוּלְבִין) m. *germen* Gen. 1, 12. 29.

ࠋࠁࠋࠁ (Ch. לַבְלֵב et אִתְלַבְלֵב) Palp. *germinavit* Gen. 1, 12.; Part. ࠌࠋࠁࠋࠁ v. 29.

ࠋࠐࠍࠉ (לִפְנֵי) sq. Inf. *antequam* Gen. 13, 10.

ࠋࠐࠑ (coll. Ar. لَفَظَ) Pa. *prohibitus est*, sq. ࠌࠍ *ab* alquo Gen. 11, 6.; Ethpa. *expedivit se*, sq. ࠌࠍ · ࠇࠌࠓࠄ *e vino* i. e. sobrius factus est (Mor. et Cast. *expergefactus est*) 9, 24.

ࠋࠒࠁࠋ (Ch. לְקָבֵל, Syr. ܠܘܩܒܠ) *ante* Gen. 33, 12.

ࠋࠒࠃࠄ (pro מִגְדָּל forte a לְכַד *cepit, expugnavit*) f. *turris* (*arx, propugnaculum*) Gen. 11, 4. Pro

eodem legitur v. 5. ࠔࠅࠁࠉࠊࠄ de quo vid. infra.

ࠋࠒࠃࠌ (Ch. קֳדָם, Syr. ܩܽܕܳܡ) *coram, ante;* cum Suff. Exod. 13, 21.; sq. ࠌࠅࠕࠄ *ante mortem, obitum suum* i. e. priusquam moreretur Gen. 50, 5.; ࠉࠄࠁ · ࠋࠒࠃࠌ *apposuit* alcui sc. cibum paratum 18, 8.

ࠋࠒࠄ (Ch. לְקָה et לְקָא, Ar. لَقَا) Fut. ࠉࠋࠒࠉ *vapulavit, periit* Gen. 19, 15.; Aph. ࠀࠋࠒࠉ et ࠄࠋࠒࠉ *percussit* sq. Acc. et ࠁ alqm. alq. re v. 11.; sq. Acc. rei et ࠏࠋ *demisit, proiecit super, in* alqm. alqd. i. e. pluit v. 24.; *prolapsus est* 9, 21. 2) *occurrit, obiecit se* 25, 31. Vid. Annot. ad h. l.

ࠋࠒࠅࠐ (vid. ࠋࠒࠐ) m. *reptile* Gen. 1, 20.

ࠋࠒࠈ (Ch. לְקַט, Syr. ܠܩܛ, Ar. لَقَطَ) *legit, collegit* (pecuniam) Gen. 47, 14. (Manna) Exod. 16, 4., sq. ࠔࠍࠍ · ࠇࠓࠁࠄ *aciem gladii* i. e. strinxit gladium Deut. 32, 41.

ࠋࠒࠌ i. q. ࠋࠒࠃࠌ *coram, ante* Gen. 17, 1. 24, 51.

ࠋࠒࠐ (Ar. لَقَفَ) *proiecit* Gen. 21, 15.; Ethpe. *produxit* 1, 20.; Pa. id. v. 21.

ࠋࠒࠐࠍ (Quadril. praeced.) *profudit, effudit se;* 2) coll. Arab. لَقَفَ *munivit* sq. ࠁࠒࠋࠐࠅࠍ *bitumine oblevit, obduxit* Gen. 6, 14.

ࠋࠒࠑ Gen. 19, 17. auctore Castello est i. q. ࠋࠒࠉ aut explicandum esse censet per: *in excisionem,* ita ut ࠋ sit praef. Nomini a ࠒࠑ *desiit* ducto. Morinus reddit: *periit, consumtus est.* Suspicor mendum subesse et potius scribendum ut v. 15. ࠃࠋࠀ · ࠕࠋࠒࠉ *ne pereas.*

ࠋࠓࠏ (Ch. מִלְּרַע) Adv. *deorsum* Gen. 49, 25.

ࠋࠔࠍ (Ch. לִישָׁן, Syr. ܠܶܫܳܢܳܐ, Ar. لِسَان) c. *lingua;* ࠉࠒࠉࠓ · ࠋࠔࠍ *gravis lingua* i. e. balbutiens Exod. 4, 10.; Pl. aut Du. ࠋࠔࠍࠀࠉࠄ Gen. 49, 14. Vid. Annot. ad h. l.

ࠌ

ࠌࠀࠄ (Ch. מְאָה, Syr. ܡܳܐܐ) f. *centum;* sq. ࠔࠕࠄ *centum anni* Gen. 47, 9.; Plur. ࠌࠅࠀࠍ, ut ࠕࠋࠕ · ࠌࠅࠀࠍ *trecenti* 45, 22.; pro Sing. (§. 48. A. d. et §. 89. A. 4. Ann.), ut ࠌࠅࠀࠍ · ࠅࠏࠎࠓࠉࠍ · ࠔࠕࠄ *centum et viginti anni* Gen. 6, 3. 23, 1. et al.; Du. ࠌࠀࠕࠉࠍ 11, 17.

ࠌࠀࠅࠓ (מָאוֹר) m. *luminare;* Pl. Gen. 1, 15.

ࠌࠀࠍ (Syr. ܡܐܢ, ܡܐܢܐ) m. *vas, instrumentum;* Pl. ࠌࠀࠍࠉࠍ Gen. 24, 53. et sine ࠀ *instrumenta* (venatica) 27, 3.

ࠌࠀࠍ et ࠌࠄࠍ i. e. ࠌࠀ · ࠀࠍ Adv. *fortasse* Gen. 18, 24. 27, 12.

ࠌࠀࠓࠉ (Syr. ܡܳܪܝ) i. q. ࠌࠓࠉ *domine* Exod. 4, 13.

ࠌࠀࠕ vid. ࠌࠅࠕ.

ࠌࠁࠂࠋࠋ (בְּגְלַל) *propter* Gen. 8, 21.

ࠌࠁࠃ i. q. ࠀࠁࠃࠍ eliso ࠀ; emph. ࠌࠁࠃࠄ m. *ruina* Num. 21, 30.

ࠌࠁࠅࠋ (מַבּוּל) emph. ࠌࠁࠅࠋࠄ m. *diluvium* Gen. 9, 15.; Pl. ࠌࠁࠅࠋࠀࠉ · ࠌࠉࠄ i. e. *aquae diluvii* 6, 17.

ࠌࠁࠉࠍ (מִבֵּין) *de, e medio* (duarum vel plurium rerum) Gen. 49, 10.

ࠌࠁࠓࠊ m. ࠌࠁࠓࠊࠄ f. (vid. ࠁࠓࠊ) Part. P. Pa. *benedictus, a, um;*

sq. ࠉࠄࠅࠄ *a Deo* sc. terra Deut. 33, 13.

ࠌࠂࠍ (Ch. מַגָּן, Syr. ܡܓܢ) Adv. *gratis*, *frustra* Gen. 29, 15.; ࠋࠌࠂࠍ *in vanum*, *temere* Exod. 20, 7.

ࠌࠃ (i. q. ࠌࠍ · ࠃ) *ex quo* (tempore) Exod. 4, 10.; *quia*, *propterea quod* Gen. 30, 20.

ࠌࠃࠁࠇ (Ch. מַדְבַּח, Syr. ܡܕܒܚܐ) m. *ara*, *altare* Gen. 8, 20. 35, 1. et al.

ࠌࠃࠁࠓ (Syr. ܡܕܒܪ) m. *gubernator*, *praefectus* Gen. 15, 2.

ࠌࠃࠁࠓ (Ch. מַדְבַּר, Syr. ܡܕܒܪܐ) m. *desertum* Gen. 16, 7. 37, 22. Exod. 3, 1. 18.

ࠌࠃࠅࠓ (Ch. מְדוֹר et מְדָר, Syr. ܡܕܘܪܐ), *habitatio*, *habitaculum* Gen. 27, 39. Num. 24, 21.

ࠌࠃࠉࠍ (מִדְיָן) *Midian*, nomen populi Arabici a filio Abrahami et Keturae orti Exod. 2, 15. Num. 22, 5.

ࠌࠃࠉࠍࠀࠉࠌ emph. ࠌࠃࠉࠍࠀࠉ (Ch. מִדְיָנָאֵי) Pl. m. *Midianitae* Gen. 37, 28. 36.

ࠌࠃࠉࠍࠄ (Syr. ܡܕܝܢܬܐ, ܡܕܝܢܬܐ) emph. ࠌࠃࠉࠍࠀࠄ f. *urbs* Gen. 4, 17. 12, 6.; *civitas* (πόλις) 24, 11. 35, 27. et al.

ࠌࠃࠍࠏ (Ch. מַדְנַח, Syr. ܡܕܢܚܐ) et ࠌࠃࠏࠍࠏ m. *oriens*, *plaga orientalis* Gen. 11, 2. et al.; cum ࠄ parag. *orientem versus* 25, 6., ࠌࠌࠃࠏࠍࠏ *ab oriente*, *ad orientem* 2, 8., sq. ࠋ alcuius loci 12, 8., ࠀࠓࠏ · ࠌࠃࠍࠏࠀࠄ *regio*, *terra orientalis* 25, 6.

ࠌࠄ (Ch. מָא et מָה, Syr. ܡܢܐ) Pronomen interrogat. de rebus usurpatum *quid?* *quodnam?* Gen. 32, 27.; *quid sibi vult?* 37, 10.; *cur?* *quare?* (hoc fecisti) 3, 13. Num. 23, 8.; in quaestione indirecta *quomodo* Gen. 2, 19.; ante Adiectiva *quam* (wie) Num. 24, 5. 2) cum Praef. et Praep. ࠁࠌࠄ *in quo?* *qua in re?* Gen. 15, 8.; ࠊࠌࠄ *quot?* 47, 8., sine interrog. sq. ࠃ *quantum* 44, 1.; *prout* (=כַּאֲשֶׁר) 43, 14., *postquam* v. 2.; et sq. ࠊࠍ *quemadmodum—ita* Num. 15, 14.; ࠋࠌࠄ *cur?* *quare?* 43, 6.; ࠋࠌࠄ · ࠃࠍ *quare hoc?* Exod. 2, 20.; *propter quid?* Gen. 18, 13.; sine interrogatione (=כִּי) *quod*, *propterea quod* Gen. 6, 7. (de ࠋࠌࠄ · ࠅࠀࠉࠊ pro כִּי Gen. 3, 14. vid. Annot. ad h. l.); ࠌࠌࠄ *cur?* *quare?* *ob quid?* Ex. 2, 18. 3, 3.

ࠌࠄࠄ i. q. ࠌࠇࠄ et ࠌࠇࠅ *percussit* Num. 22, 32.

ࠌࠄࠊ (vid. §. 33. B. 2. b. Annot.) *declinavit*, *divertit*, *ivit* Gen. 24, 56. 65. 2) *supposuit* sc. humerum ad onus suscipiendum 49, 15.

ࠌࠄࠍ i. q. ࠌࠀࠍ *fortasse.*

ࠌࠄࠕ (Part. verbi ࠌࠅࠕ) *moriens* Deut. 3, 5.

ࠌࠅࠀࠁ (מוֹאָב) *Moab*, *Moabitis* populus et terra a mari mortuo usque ad Arnonem fluvium pertingens Exod. 15, 15.

ࠌࠅࠀࠁࠀࠉ (מוֹאָבִי) *Moabita*, Pl. emph. Num. 21, 22.

ࠌࠅࠋࠃ (Ch. מֵילַד, Syr. ܡܘܠܕܐ, Ar. مَوْلِد) m. 1) *cognatio* Gen. 24, 4. 2) *partus* actus pariendi 16, 2. 35, 16. 3) Concr. *natus* 17, 17.

ࠌࠅࠏࠃ (מוֹעֵד coll Syr. ܡܘܥܕܐ) m. *conventus*, ࠀࠄࠋ · ࠌࠅࠏࠃ *tabernaculum*, *tentorium conventus* sc. cum Mose aut populi in universum i. e. sacrum Deut. 31, 14.

ࠌࠅࠓ (i. q. גּוּר) Fut. ࠉࠌࠅࠓ, *timuit* sq. ࠌࠍ alqm. Deut. 18, 12.

2) coll. Syr. ܡܳܪ, Ar. مَارَ *emit*, Inf. ࠌࠌࠅࠓ Gen. 41, 57.; Part. Pl. ࠌࠄࠓࠉࠌ 47, 14.; Aph. ࠀࠌࠉࠓ *emere fecit* i. e. *vendidit* 41, 56. 42, 6. et al.

ࠌࠅࠕ et ࠌࠉࠕ (Ch. מִית, Syr. ܡܺܝܬ, Ar. مَاتَ) Praet. ࠌࠉࠕ et ࠌࠕࠕ; Fut. ࠉࠌࠅࠕ; Part. ࠌࠉࠕ, ࠌࠕࠕ et ࠌࠄࠕ; *mortuus est* Gen. 7, 22. 42, 16. 45, 28. 50, 5. et al. saepius.

ࠌࠅࠕ (Ch. מוֹתָא, Syr. ܡܰܘܬܳܐ, Ar. مَوْتٌ) emph. ࠌࠅࠕࠄ m. *mors* Gen. 27, 2. 50, 5.; Pl. ࠌࠅࠕࠉࠌ *mortis genera* Num. 23, 10.

ࠌࠅࠕࠓ (Ch. מוֹתַר) Adv. *plus*, *magis*; praeced. ࠉࠕࠉࠓ *multo magis* Gen. 4, 24.

ࠌࠆࠅࠍ (Ch. מָזוֹן, Syr. ܡܶܙܽܘܢܳܐ) m. *alimentum*, *cibus* Gen. 21, 14. 41, 35. et al.

ࠌࠇࠁࠋࠄ (Syr. ܡܚܳܠܳܐ) f. *laesio* Ex. 12, 13.

ࠌࠇࠄ, ࠌࠇࠅ et ࠌࠇࠉ (Ch. מְחָא, Syr. ܡܚܳܐ) *percussit* Exod. 2, 13. Lev. 26, 24., sq. ࠁ alq. re Num. 22, 23. 27., sq. ࠇࠓࠉࠉࠌ *lumbos* (transfixit) Deut. 33, 11.

ࠌࠇࠆࠄ (= מַרְאֶה, Syr. ܡܶܚܙܳܐ) m. *visus*, *aspectus* Gen. 2, 9.

ࠌࠇࠆࠉ (pro hebr. נְאֻם i. q. Ch. חֶזְוָא, חֶזְוָן) m. *visio* Num. 24, 4.

ࠌࠇࠉࠌࠍ i. q. ࠌࠄࠉࠌࠍ (vid. ࠀࠌࠍ) *sincerus*, *iustus*, *rectus* Gen. 42, 19.

ࠌࠇࠊࠌ (i. q. דַּעַת) m. *scientia* Gen. 2, 17.

ࠌࠇࠊࠌࠅ (pro דַּעַת) f. *cognitio*, *scientia* Num. 24, 16.

ࠌࠇࠒ (Ch. מְחַק, Ar. مَحَقَ) *delevit* Gen. 7, 4.

ࠌࠇࠓ (Ch. מְחָר, Syr. ܡܚܳܪ) Adv. *cras* Exod. 17, 9. 19, 10.; pro Adi. ࠌࠇࠓ · ࠁࠉࠅࠌࠄ *crastino die* Gen. 30, 33.

ࠌࠈࠄ et ࠌࠈࠉ (Ch. מְטָא, Syr. ܡܛܳܐ) *pervenit*, *pertigit*, *attigit*, *assecutus est* Gen. 28, 11. 31, 23. 44, 6. et al.; de rebus ita continuatis, ut sese mutuo excipiant Lev. 26, 5.; Aph. ࠀࠌࠈࠉ id. Gen. 44, 4.

ࠌࠈࠋ (Ch. מַטַּל, Syr. ܡܛܰܠ, ܡܛܰܠܬܳܐ) m. *tabernaculum*, *tugurium*; Pl. Gen. 33, 17.

ࠌࠈࠓ (i. q. ࠈࠌࠓ per Metath.) *abscondidit*; sq. ࠌࠍ · ࠓࠇࠅࠕࠄ *favorem avertit ab* alquo Deut. 31, 17. Vid. Annot. ad h. l.

ࠌࠈࠓ (Denom.); Aph. ࠀࠌࠈࠓ et ࠀࠌࠈࠉࠓ (Ch. אַמְטַר, Syr. ܐܰܡܛܰܪ) *pluviam demisit*, *dedit* Gen. 7, 4.; sq. ࠋ alcui Exod. 16, 4.

ࠌࠈࠓ (Ch. מְטַר, Syr. ܡܶܛܪܳܐ, Ar. مَطَرٌ) m. *pluvia* Gen. 8, 2. Deut. 32, 2.

ࠌࠈࠓ (Ch. מַטְּרָא, Syr. ܡܰܛܰܪܬܳܐ) m. *custodia*, *carcer* Gen. 41, 10. 42, 17.

ࠌࠉ (מִי) *quis?* Deut. 33, 11.

ࠌࠉࠃࠁࠀ (מֵידְבָא) *Medaba*, urbs in tribu Ruben Num. 21, 30.

ࠌࠉࠈࠁ (i. q. מֵיטָב) m. *optimum*, *optima pars*; sq. ࠀࠓࠏࠄ *terrae* Gen. 47, 11.

ࠌࠉࠊࠋ (Ch. מֵיכַל, מֵאכַל, Syr. ܡܶܐܟܽܠܬܳܐ) emph. ࠌࠉࠊࠋࠄ, m. *cibus*, *esca* Gen. 1, 29. et al., *annona* 14, 11., *devoratio* Deut. 33, 4.

ࠌࠉࠋࠃࠄ (i. q. מְיַלֶּדֶת) emph. ࠌࠉࠋࠃࠕࠄ f. *obstetrix* Gen. 35, 17.; Pl. Exod. 1, 15.

ࠌࠉࠋࠋ (Ch. מְאַלֵּל) i. q. ࠀࠋࠉࠋ m. *explorator*; Pl. Gen. 42, 9. 14. 16.

ࠌࠉࠋࠕ (Ch. מֵילַת *lana purissima*) m. *byssus* Gen. 41, 42.

ࠌࠉࠌ (Ch. מֵין, Syr. ܡܰܝܳܐ, Arab. مَا) emph. ࠌࠉࠄ, cstr. ࠌࠉ, Pl. m. *aqua* Gen. 1, 2. 16, 17. Deut. 33, 8. et al.

ࠌࠄࠉࠌࠍ (Syr. ܡܗܰܝܡܢܳܐ) Adi. *fidelis*, *fidus*, *verax* Num. 24, 3. Deut. 32, 4. *firmus*, *stabilis* Pl. fem. (manus) Exod. 17, 12.; Nominis loco sq. ࠉࠃ *praefectus* Gen. 41, 34.

ࠌࠉࠌࠓ (Ch. מֵימַר, Syr. ܡܶܐܡܪܳܐ) m. *verbum*, *dictum*, *mandatum* Gen. 41, 40. 45, 21. Num. 22, 18.; *ratio* (דָּבָר) Gen. 43, 7.; Pl. *eloquia* sq. ࠐࠓࠒࠍ *redemtionis* i. e. quibus aliquis aut alqd. redimitur 49, 21.

ࠌࠉࠍࠒࠄ (Ch. מֵינְקָא, Syr. ܡܶܝܢܶܩܬܳܐ) f. *nutrix* Gen. 24, 59. Exod. 2, 7.

ࠌࠉࠑࠏࠍ (=μέσον) *medium* Gen. 1, 6. 3, 9.

ࠌࠉࠓ (Syr. ܡܺܝܪܳܐ, Ar. مِيرٌ) m. *annona*, *frumentum* Gen. 41, 35. 56. 42, 19.

ࠌࠉࠓࠕࠄ (i. q. מוֹרָשָׁה, Ar. مِيرَاثٌ) emph. ࠌࠉࠓࠕࠕࠄ f. *haereditas*, *possessio* Deut. 33, 3. 4.

ࠌࠉࠔࠓ (Ch. מֵישָׁר) m. *planities*, *vallis* Gen. 12, 6. 14, 8.; Pl. 13, 8. 18, 1.

ࠌࠉࠕ (Ch. מִית, Syr. ܡܺܝܬ, ܡܺܝܬܳܐ) m. *mortuus*, c. Suff. Gen. 23, 8.

ࠌࠉࠕࠓࠊ (pro hebr. יָרֵךְ a sedendo vel cubando) m. *latus*, *femur* Gen. 24, 2.

ࠌࠉࠕࠓࠊࠌ id. f. cum Suff. ࠌࠉࠕࠓࠊࠕࠌ Gen. 47, 29. et ࠌࠉࠕࠓࠊࠕࠌࠄ 49, 3. 2) *habitatio* c. Suff. Exod. 15, 17.

ࠌࠉࠕࠌ (cf. ࠀࠕࠄ) m. *proventus*; Pl. Deut. 33, 23. et al.

ࠌࠊࠅࠍ (i. q. מָכוֹן) m. *locus firmus* Exod. 15, 17.

ࠌࠊࠊ et ࠌࠊࠉࠊ (Ch. מְכַךְ, Syr. ܡܟܰܟ) *submissus*, *humiliatus est*; Aph. ࠀࠌࠊࠊ *demisit*, *inclinavit* Gen. 24, 14.

ࠌࠊࠋ (pro hebr. סְאָה coll. Ch. כִּילָא et מְכִילְא, Syr. ܟܰܝܠܳܐ, Ar. كَيْلٌ *mensura aridorum*) *modius*, *satum*; Pl. ࠌࠊࠋࠉࠍ Gen. 18, 6.

ࠌࠊࠍࠔ (Ch. מַכְנַשׁ, Syr. ܡܟܢܫܳܐ) m. *congregatio*, sq. ࠌࠉࠄ *aquarum* Gen. 1, 10.

ࠌࠊࠐࠋࠄ (מַכְפֵּלָה) emph. ࠌࠊࠐࠋࠕࠄ f. *duplicitas*; pro Adi. ࠌࠏࠓࠕ · ࠌࠊࠐࠋࠕࠄ *antrum duplex* i. e. amplum, spatiosum Gen. 23, 9. et al.; ࠌࠊࠐࠋࠄ · ࠇࠒࠋ *ager duplex* i. e. in quo antrum illud erat 49, 30.

ࠌࠕࠇࠅࠕ (cf. ࠕࠇࠅࠕ) *sub*, *subter* Gen. 6, 17. Deut. 33, 27.; sq. ࠋ Gen. 1, 7.

ࠌࠋࠀ (Ch. מְלָא, Syr. ܡܠܳܐ, Ar. مَلَأَ) *plenus*, *impletus est*; *implevit*, *replevit*, sq. Acc. alqd. Gen. 1, 22. 9, 1.; *hausit* (aquam) Gen. 24, 20., Inf. ࠋࠌࠌࠋࠉ *ad hauriendum* v. 13.; Part. Pl. f. emph. ࠌࠋࠉࠕࠀ *haurientes* (virgines) v. 11.; Pa. *implevit*, *replevit* cum duplici Acc. alqd. alq. re 42, 25. et al.; Ethpa. ࠀࠕࠌࠋࠉ et ࠀࠕࠌࠋࠀ pro ࠀࠕࠕࠌࠋࠉ *repletus*, *impletus est* 6, 13., sq. ࠌࠍ alq. re Exod. 1, 7., *completus*, *absolutus est* Gen. 29, 21.

ࠌࠋࠀࠊ (Ch. מַלְאַךְ, Syr. ܡܰܠܰܐܟܳܐ, Ar. مَلْأَكٌ) m. *angelus*, sq. ࠉࠄࠅࠄ *Dei* Exod. 3, 2. et al.; Pl. Gen. 3, 5. 9, 6. et al. saepius.

ࠌࠋࠁࠓ (vid. ࠁࠓ) *foris* Gen. 9, 22.; *praeter* 46, 26.; sq. ࠋ *extra* 24, 11.

ࠌࠋࠄ (Ch. מִלָּא, Syr. ܡܶܠܠܳܐ, ܡܶܠܬܳܐ) f. *dictum*, *verbum*; Pl. ࠌࠋࠉࠌ

(ܡ̈ܠܝܢ, מִלִּין) Gen. 27, 34. 39, 19, et al.

ࠌࠋࠅࠀ (מְלֹא, מְלוֹא, Syr. ܡܠܐ) m. *plenitudo*, pr. *id*, quo alqd. repletum est; inde pro Adi. *plenus*, ut ࠁࠉࠕࠄ · ࠊࠎࠐࠄ · ࠌࠋࠅࠀ i. e. *domum suam argento plenam* sc. si mihi daret Num. 22, 18.

ࠌࠋࠅࠉ (Ch. מְלֵיוּתָא, Syr. ܡܠܝܘܬܐ) f. *plenitudo*, sq. ࠓࠁࠄ · ࠌࠀࠅࠓࠄ i. e. *perfectum, absolutum luminare magnum* Gen, 1, 16.

ࠌࠋࠅࠊ (pro קָנָה, coll. Ar. مَلَكَ *possedit*) m. *possessor*, *dominus* (de Deo) Gen. 14, 19.

ࠌࠋࠅࠋ (Ch. מִלּוּל) m. *dictum, verbum* Gen. 41, 28.

ࠌࠋࠇ (Ch. מְלַח, Syr. ܡܠܚܐ, Ar. مِلْح) m. *sal* Gen. 14, 3. 19, 26.

ࠌࠋࠏࠅࠍ (coll. Ch. פְּלַג *divisit* per Metath.) m. *tabulatum;* Pl. Gen. 6, 14.

ࠌࠋࠉ (Ch. מְלֵי, Syr. ܡܠܐ, ܡܠܝܐ) m. ࠌࠋࠉࠄ f. Adi. *plenus, a, um*, (de aristis) Gen. 41, 7.

ࠌࠋࠉࠀࠀࠄ vid. ࠌࠋࠀ.

ࠌࠋࠉࠊ (Ch. מְלַךְ, Syr. ܡܠܘܟܐ) m. *consiliarius* Deut. 32, 6.

ࠌࠋࠊ (Ch. מְלַךְ, Syr. ܡܠܟ, Ar. مَلَكَ) *regnavit*, *imperavit* sq. ࠏࠋ alcui Gen. 37, 8. 2) *possedit*, *acquisivit* sq. ࠌࠍ *ab* alquo Gen. 4, 1. 3) Aph. *consuluit*, sq. ࠋ alicui i. e. *intercessit pro* aliquo *apud* (Acc.) alqm. Gen. 23, 8.

ࠌࠋࠊ (Ch. מֶלֶךְ, Syr. ܡܠܟܐ, Ar. مَلِك) m. *rex* Gen. 14, 1., Pl. v. 9. et al.

ࠌࠋࠊ (Ch. מֶלֶךְ, מִלְכָּא, Syr. ܡܠܟܐ) m. *consilium*, inserto ࠅ ante Suff. ࠍࠅࠍ Deut. 32, 28.

ࠌࠋࠊࠄ (מִלְכָּה) *Milca* uxor Nahoris Gen. 24, 15.

ࠌࠋࠊࠉ · ࠑࠃࠒ (מַלְכִּי־צֶדֶק) *Melchisedecus* rex Salemi et sacerdos Iovae Gen. 14, 18.

ࠌࠋࠋ (Ch. מַלֵּל, Syr. ܡܠܠ) Pa. *locutus est*, *dixit* Gen. 3, 1.; sq. ࠋ aut ࠏࠌ (=אֶל־) alcui 8, 15. 27, 6. aut sq. ࠋ et ࠏࠌ *pro* alquo *coram* alquo Exod. 4, 16.; sq. ࠁࠔࠌ *in nomine* alcius i. e. *per* alqm. Deut. 18, 19.; sq. ࠁࠔࠋࠌ *benigne allocutus est*, *amice locutus est* (*cum* alquo) Gen. 37, 4.

ࠌࠋࠋ (i. q. מוֹלֵל, Syr. ܡܠܠܐ) Adi. *loquens*, *facundus*, *disertus* Exod. 4, 11. Vid. Annot. ad h. l. 2) i. q. דָּבָר *res* Exod. 16, 4.

ࠌࠋࠏࠋ (vid. ࠏࠋ) *super*, sq. ࠋ alqd. Gen. 1, 7. 22, 9.; Adv. *desuper* 7, 20.; *sursum* Exod. 20, 4.

ࠌࠋࠒ (Ch. מְלַק et מְלַג, Syr. ܡܠܩ) *evulsit*, sq. ࠇࠓࠁࠄ *gladium strinxit, evaginavit* Lev. 26, 33.

ࠌࠋࠒࠃࠌ (vid. ࠒࠃࠌ) *ex* s. *a conspectu*, i. e. ita ut res removeatur Gen. 23, 8. 47, 10.

ࠌࠋࠒࠅࠁࠋ (Ch. מִלְקֳבֵל i. q. מֵאֵת) *a*, *ab* (*coram*) Gen. 19, 24.; i. q. מִנֶּגֶד *e regione* 21, 16., cum Suff. Num. 22, 5.

ࠌࠋࠒࠅࠍ (coll. Ar. ألقى IV. *proiecit*) m. *scaturigo*, *fons;* Pl. Gen. 8, 2.

ࠌࠋࠓࠏ (Ch. מִלְּרַע) Adv. *subtus* Deut. 33, 13.; sq. ࠋ *deorsum* Exod. 20, 4.

ࠌࠌࠃࠄࠅࠀ Gen. 25, 6. vid. Annot. ad h. l.

ࠌࠌࠅࠏ (pro hebr. מִדְבָּר) m. *solitudo, desertum* Gen. 21, 14.

ࠌࠋࠋࠄ pro ࠌࠌࠋࠋࠄ *res* Gen. 30, 31. vid. sq. ࠌࠌࠋࠋ.

ࠌࠌࠋࠊࠄ (מַמְלָכָה, Ar. مَمْلَكَة) f.

regnum, sq. ࠊࠄࠍࠅࠕ *sacerdotum* i. e. sacerdotale Ex. 19, 6.

ࠌࠌࠋࠊࠅࠕ (Ch. מַלְכוּ, Syr. ܡܰܠܟܽܘܬܳܐ) f. *regnum* Num. 24, 7.

ࠌࠌࠋࠋ (Ch. מַמְלָל Syr. ܡܰܡܠܠܳܐ et ܡܶܠܬܳܐ) m. *verbum*, *dictum*, *sermo* Gen. 15, 1. 27, 5. et al.; Pl. sq. ࠔࠋࠌ *verba pacis* i. e. pacifica Num. 21, 21.; *mandatum*, *praeceptum* Gen. 44, 2. 2) i. q. דָּבָר *res* 11, 1. 37, 14. 39, 7. et al.; *quicquam* 19, 8.

ࠌࠌࠍࠉࠄ (pro hebr. יְקוּם coll. Ch. מַנִּי et מְמַנָּא *constitutus*) *substantia*, *res creata* Gen. 7, 4.

ࠌࠌࠑࠏࠕ (Ch. מְצִיעַ et מְצִיעוּת, Syr. ܡܶܨܥܬܳܐ) f. *medium*; ࠁࠌࠑࠏࠕ ࠉࠌࠄ *medium mare* i. e. profundum Exod. 14, 22. 15, 19.

ࠌࠌࠓࠀ (מַמְרֵא) *Mamre* Abrahami socius Gen. 14, 13. 24. 2) nomen regionis prope Hebronem 23, 17. 35, 27. et al.

ࠌࠍ (Ch. מַן, Syr. ܡܰܢ, Ar. مَنْ) Pronomen interrog. de personis usurpatum *quis?* Gen. 21, 7. Num. 23, 10. et al. ࠌࠍ · ࠀࠍࠄ *quis ego?* Exod. 3, 11. ࠋࠌࠍ *cuius?* Gen. 32, 17. Pro ࠌࠄ *quid?* legitur Exod. 16, 15. in verbis ࠌࠍ · ࠄࠅࠀ *quid hoc?* de Manna.

ࠌࠍ (מִן et מִ, Syr. ܡܶܢ, Ar. مِنْ) Praepos.; de cuius praefigendi aut separatim scribendi ratione vid. §. 51. 2. Annot. *a*, *ab*, *e*, *ex*, *de* (§. 98. I. 1. et §. 74. 3.). Praeterea valet i. q. *prae* Gen. 19, 9. Exod. 19, 5. Num. 24, 7. et al.; hinc Comparativo inservit exprimendo i. q. *quam* (§. 88. A.) Gen. 39, 9. et al., nec non Superlativum indicat, ubi ࠊࠋ adiunctum habet, ut Gen. 3, 1. Interdum significat *pro*, ut Gen. 9, 5., *propter* Deut. 33, 13. 14. 24., et quas ceteroquin assumat notiones cum aliis Praeposs. coniuncta docet §. 98. II. 1. Pertinent huc: ࠌࠍ · ࠋࠏ *a*, *ab* Gen. 13, 9. 45, 1., *e*, *de* 4, 14. 6, 7., ࠌࠍ · ࠏࠌ *a*, *ab* 35, 13. 42, 24., ࠌࠍ — ࠏࠃ (ࠏࠃࠕ) *ab — usque ad* i. e. omnes omnino 6, 7. 19, 14., ࠌࠁࠉࠍ · ࠃ *e loco*, *quo* 21, 17. Infinitivis denique praefixa interdum negat 27, 1. Lev. 26, 13. (§. 96. 4. d.).

ࠌࠍࠀࠄ (i. q. ࠌࠍࠉࠄ) m. *numerus* Gen. 41, 49

ࠌࠍࠂࠃ (i. q. Ch. נְגִיד, Syr. ܢܳܓܽܘܕܳܐ) m. *dux*, *princeps* Gen. 49, 10. (vid. Annot. ad h. l.); i. q. *legislator* (מְחֹקֵק) Deut. 33, 21. Vid. h. l.

ࠌࠍࠅࠇࠄ (מְנוּחָה) emph. ࠌࠍࠅࠇࠕࠄ f. pr. *locus quietis*; *quies*, *requies* Gen. 49, 15.

ࠌࠍࠄ (Ch. מְנָא, Syr. ܡܢܳܐ) Fut. ࠉࠌࠍࠄ; Inf. ࠌࠌࠍࠄ, *numeravit* Gen. 13, 16. 15, 5. 41, 49. Num. 23, 10.

ࠌࠍࠉࠌ i. q. ࠌࠀࠍࠉࠌ Pl. a ࠌࠀࠍ eliso ࠀ *vasa*, *instrumenta* Gen. 27, 3. 42, 25. 43, 11. Exod. 3, 22.

ࠌࠍࠉࠍ (Ch. מִנְיָן, Syr. ܡܶܢܝܳܢ, ܡܶܢܝܳܢܳܐ) m. *numerus* Deut. 32, 8. 33, 6.

ࠌࠍࠏ (Ch. מְנַע, Ar. مَنَعَ) *denegavit*, *subtraxit* Gen. 22, 12.; Aph. ࠀࠌࠍࠏ *prohibuit*, sq. ࠌࠍ *ab* aliquo 30, 2.

ࠌࠍࠔࠌࠄ (Ch. נִשְׁמָא, Syr. ܢܶܫܡܬܳܐ, Ar. نَسَمَة) m. pr. *halitus*, *spiritus*; Gen. 24, 22. autem coll. v. 47. *nasus*, *nares*.

ࠌࠎࠐࠀࠄ (hebr. מִסְפּוֹא) m. *pabulum* (alibi ut Gen. 24, 25. 32 ࠌࠎࠐࠄ quod. vid.) Gen. 42, 27.

ࠌࠎࠐࠀࠍ vid. ࠌࠎࠐࠍ.

ࠌࠎࠉ (hebr. מַסָּה) f. *tentatio;* rectius forte *Massa* locus in deserto; cum interpres adiunctum Verbum נִסָּה cum ࠁࠇࠍ permutaret, Nomen hebraicum autem retineret Deut. 33, 8.

ࠌࠎࠅࠍ (pro לֶחֶם et אֹכֶל, coll. Rabb. מַסָּא) m. *cibus, victus* Gen. 3, 19. Num. 21, 22.

ࠌࠎࠅࠒ (a ࠍࠎࠒ coll. hebr. עֹלָה ab עָלָה) m. pr. *ascensus* i. e. *oblatio, holocaustum* Gen. 22, 2.

ࠌࠎࠁࠍ (i. q. בַּעַל coll. Ch. חֲסַן per Metath.) m. *possessor, dominus* Exod. 21, 29.; sq. ࠄࠇࠋࠌࠉࠀ *somniorum* i. e. qui somnia vidit Gen. 37, 19.; sq. ࠐࠋࠂࠉࠄ pr. *divisionum*, i. e. partium studiosi, 49, 23. Cf. §. 84. 2. b.

ࠌࠎࠌࠊࠍࠄ (coll. Ch. סְמִיךְ, סְמִיכָא per Metath.) f. *vicina* Ex. 3, 22.

ࠌࠎࠍ (Ch. מְסָן, Syr. ܡܣܢܐ et ܡܣܢܐܢ) f. *calceus, calceamentum* Exod. 3, 5.

ࠌࠎࠓ (Ch. מְסַר, Syr. ܡܣܪ) *tradidit* Gen. 14, 20.; Aph. ࠀࠌࠎࠓ *visitavit* 21, 1., sq. ࠏࠋ *immisit in* alqm. i. e. punivit Lev. 26, 16.

ࠌࠏࠁࠓ (Ch. מַעְבַּר, Ar. مَعْبَر) m. *vadum* Gen. 32, 22.

ࠌࠏࠃࠍࠉࠌ (hebr. מַעֲדַנִּים) Pl. m. *deliciae, cupediae* Gen. 49, 20.

ࠌࠏࠄ (Ch. מָחָא, Syr. ܡܚܘܬܐ) f. *plaga, percussio* Lev. 26, 21.

ࠌࠏࠅࠍ (i. q. מָעוֹן) m. *habitaculum* Deut. 33, 27.

ࠌࠏࠀ (i. q. ࠌࠇࠀ et ࠌࠇࠅ, Ch. מְחָא, Syr. ܡܚܐ) Fut. ࠉࠌࠏࠀ, *percussit, transfixit* Exod. 2, 11. Num. 24, 8. 2) i. q. מֵאֵן, Ar. أَبَى *noluit, renuit, recusavit* Gen. 37, 35. 39, 8. Num. 22, 13.

ࠌࠏࠀ i. q. ࠌࠏࠄ *plaga*, c. Suff. Exod. 3, 7.

ࠌࠏࠉࠍ (Ch. מְעִין, Syr. ܡܥ̈ܝܢܐ) Pl. m. *intestina, viscera, venter* Gen. 30, 2.

ࠌࠏࠎࠓࠄ (Syr. ܡܥܣܪ) m. *decumae* Gen. 14, 20.

ࠌࠏࠄࠓ (i. q. יֶרֶק) m. *viride, viriditas*, sq. ࠏࠎࠁ *olus viride* Gen. 9, 3.

ࠌࠏࠓࠁ (= מַעֲרָב, Syr. ܡܥܪܒܐ, Ar. مَغْرِب) m. *occidens* Gen. 12, 8. 28, 14. Deut. 33, 23.

ࠌࠏࠓࠄ (מְעָרָה, Ar. غَار) emph. ࠌࠏࠓࠕࠄ, f. *spelunca* Gen. 23, 9. 17. 49, 30.

ࠌࠏࠓࠅࠒࠄ (coll. Ch. עֲרַק, Syr. ܥܪܘܩ) f. *fuga* ࠇࠓࠁ ࠌࠏࠓࠅࠒࠕ *fuga gladii* (Genit. obiect. §. 84. 1. b.) Lev. 26, 36.

(ࠌࠐࠅࠒࠉ Pl. m. *egressus;* cum Suff. Deut. 33, 18.)

ࠌࠐࠍࠄ (pro hebr. שָׁוֵה, Onk. מְפַנְּאָ) *Miphne*, planities ab Hierosolymis septentrionem versus sita Gen. 14, 17.

ࠌࠐࠓࠅࠔ (Ch. פֵּירוּשׁ) m. *prolatio;* sq. ࠎࠐࠕࠕࠄ *labiorum* i. e. verbum vel promissum enuntiatum Num. 30, 7.

ࠌࠑࠅࠄ (hebr. מִצְוָה) emph. ࠌࠑࠅࠕࠄ f. *lex, praeceptum* Deut. 17, 20.

ࠌࠎࠂࠓ (i. q. מִסְגֶּרֶת) m. *sera, vectis;* Pl. Deut. 33, 25. Vid. Annot. ad h. l.

ࠌࠑࠓࠉ (מִצְרִי) m. ࠌࠑࠓࠉࠄ (מִצְרִית) f. *Aegyptius, a,* Gen. 16, 1.; cum ࠄ demonstrat. ࠄࠌࠑࠓࠉࠕ 21, 9.

ࠌࠑࠓࠉࠌ (מִצְרַיִם) Du. f. *Aegyptus* Gen. 12, 10. 11. et al.

ࠌࠑࠓࠏ (מְצֹרָע) m. ࠌࠑࠓࠏࠄ f. Adi. *leprosus, a, um* Exod. 4, 6.

ࠌࠒࠃࠌ (coll. Syr. ܩܕܡ) pr. *e conspectu, e facie* (von jem. weg) Gen. 36, 6.; *prae, propter* v. 7.

41, 31. Exod. 3, 7. et al.; post Verba *metuendi* i. q. ࠌࠍ alqm. Num. 22, 3.; sq. ࠃ *eo quod* Ex. 19, 18.

ࠌࠒࠃࠔ (Ch. מַקְדַּשׁ, Syr. ܡܰܩܕܫ) m. *sanctuarium*, cum Suff. Lev. 26, 2. 31.

ࠌࠒࠅࠃࠌ i. q. ࠌࠒࠃࠌ cum Suff. Gen. 16, 6.

ࠌࠒࠋ (hebr. מַקֵּל) m. *virga, baculus* Num. 22, 27.

ࠌࠒࠌ (vid. ࠒࠅࠌ Part. P. Aph.) m. *adversarius*, *hostis*; Pl. ࠌࠒࠌࠕࠉࠄ Deut. 33, 11.

ࠌࠒࠓ (pro מָנוֹחַ) m. vulgo: *locus quietis*; nisi forte coll. Arab. مِنْقَار i. e. *apex* intelligendum sit summum arboris cacumen ex aquis prominens, ubi columba a Noacho emissa requiescere vel residere posset Gen. 8, 9.

ࠌࠓ (Ch. מָרֵא, מָרֵי, Syr. ܡܳܪܳܐ, ܡܳܪܝܳܐ) et ࠌࠓࠉ m. *dominus*, quo posteriore utitur Moses, ubi Deum alloquitur: *Domine* Exod. 4, 10. 5, 22.

ࠌࠓࠅࠒ (pro hebr. שִׁלֵּם) m. *retributio* Deut. 32, 35.

ࠌࠓࠇ (Syr. ܡܪܚ, Aph. ܐܡܪܚ) *protervus fuit* vel *factus est*, *recalcitravit* Deut. 32, 15.

ࠌࠓࠇࠉ (pro רָצוּי, Onk. רַעֲוָא) *gratus*, *acceptus*, sq. ࠋ alcui Deut. 33, 24. i. q. ࠓࠏࠉ v. 23.

ࠌࠓࠈࠅࠔ (coll. hebr. רֶטֶשׁ, Arab. أُرْطُس) m. *interitus*, *ruina* Deut. 32, 35.

ࠌࠓࠉ (pro hebr. קְרִי, coll. Syr. ܡܪܚ *pertinaciter se opposuit*) m. *pertinacia*, *protervitas*; Adv. *proterve*, *pertinaciter* Lev. 26, 21. 23.; ࠁࠌࠓࠉ id. v. 24.

ࠌࠓࠉࠌ (מִרְיָם) *Miriam* Mosis soror Exod. 15, 20.

ࠌࠓࠉࠓ (Ch. מְרִיר et מְרִירִי, Syr. ܡܪܝܪܐ, Ar. مُرّ) Adi. *amarus, a, um*; sq. ࠏࠃ · ࠔࠓࠉࠓ *quam maxime* Gen. 27, 34.

ࠌࠓࠊࠁࠄ (Ch. מַרְכְּבָא, Syr. ܡܪܟܒܬܐ) emph. ࠌࠓࠊࠁࠕࠄ f. *currus* Gen. 41, 43. 46, 29.; Pl. Exod. 15, 4.

ࠌࠓࠊࠇ (Ch. מוּרְכָא, coll. Ar. رَكَا *protendit in longum*) m. *canalis*; Pl. Exod. 2, 16.

ࠌࠓࠊࠉࠊ (Ch. רַכִּיכוּ, Syr. ܪܟܝܟܘܬܐ) m. *mollities* Lev. 26, 36.

ࠌࠓࠌࠄ (מִרְמָה) f. *fraus*, *dolus*; ࠁࠌࠓࠌࠄ *fraudulenter* Gen. 27, 35.

ࠌࠓࠌࠉ (i. q. רוֹמֶה, Ch. רָבֵי) m. *iaculator*, sq. ࠒࠔࠕࠄ *arcus* i. e. sagittarius Gen. 21, 20.

ࠌࠓࠌࠉ (i. q. תְּלִי) emph. ࠌࠓࠌࠉࠕࠄ f. *pharetra* (§. 38. 2. C) Gen. 27, 3. 2) coll. Syr ܡܪܡܝܬܐ, Ar. رِمَايَة *iactus*, *iaculatio*, sq. ࠒࠔࠕࠄ *arcus* i. e. teli iactus 21, 16. Cf. §. 43. II. C. Annot.

ࠌࠓࠏ (coll. Ch. מְרַע, Syr. ܐܡܪܥ) *aegre tulit* Exod. 15, 14., i. q. גור *timuit*, *contremuit* Deut. 32, 27.

ࠌࠓࠏࠉࠍࠉ (coll. Ch. רַעֲיָא, Syr. ܡܪܥܝܬܐ) f. *pascuum*, *pabulum* Gen. 47, 4.

ࠌࠓࠒ (i. q. שִׁלֵּם) *retribuit* Gen. 18, 21. Deut. 32, 41.

ࠌࠓࠓ (Ch. מַר, מְרַר, Syr. ܡܪ, Ar. مَرّ) Praet. ࠌࠓ, *amarus fuit*; Pa. ࠌࠓࠓ *amarum*, *moestum*, *reddidit*, *moerore affecit* (vitam) Exod. 1, 14.; Aph. ࠀࠌࠓ id. Gen. 49, 23.

ࠌࠓࠓࠉࠍ (Ch. מְרָרִין, Syr. ܡܪܪܐ) Pl. m. *amaritudines*, *herbae*

amarae; ࠌࠓࠓࠉࠍ · ࠀࠕࠊࠋࠉ *botri amari* Deut. 32, 32.

ࠌࠔࠁࠇ (Ch. מְשַׁבַּח, Syr. ܡܫܒܚ) Part. loco Adi. *laudatus, laudandus, celebrandus* Exod. 15, 13. Num. 23, 10. Deut. 31, 4.

ࠌࠔࠁࠒࠄ (i. q. Ch. שְׁבִיקָא, Syr. ܫܒܝܩܬܐ) f. *repudiata* Num. 30, 10.

ࠌࠔࠂࠅ (coll. Ch. שְׁגָא, Syr. ܫܓܐ) f. *error* Gen. 43, 12.

ࠌࠔࠄ (i. q. מָשָׁה, Syr. ܡܫܐ) *extraxit*, sq. ࠌࠍ *ex* alq. loco Ex. 2, 10.

ࠌࠔࠄ (מֹשֶׁה) *Moses* Exod. 2, 10.

ࠌࠔࠅࠇࠄ (coll. Ch. שׁוּחָא) f. *planities*, sq. ࠉࠓࠃࠍࠄ *circa, ad Iordanem* Gen. 13, 10.

ࠌࠔࠇ (Ch. מְשַׁח, Syr. ܡܫܚ, Ar. مَسَحَ) *unxit;* sq. ࠒࠏࠌࠄ *statuam* Gen. 31, 13.

ࠌࠔࠇ (Ch. מְשַׁח, Syr. ܡܫܚܐ) m. *oleum* Gen. 18, 18. 35, 14. et al.

ࠌࠔࠇࠄ i. q. ࠌࠔࠅࠇࠄ Gen. 19, 17.

ࠌࠔࠊ (Ch. מְשַׁךְ, Syr. ܡܫܟܐ, Ar. مَسْك) m. *pellis, corium;* Pl. Gen. 27, 16.

ࠌࠔࠊࠁ (Ch. מִשְׁכַּב, Syr. ܡܫܟܒܐ) m. *cubile, lectus* Gen. 49, 4.

ࠌࠔࠊࠍ (Ch. מַשְׁכַּן, Syr. ܡܫܟܢ, Ar. مَسْكَن) m. *habitaculum, tentorium, tabernaculum* Gen. 9, 21. 31, 33. et al.; Pl. Num. 24, 5.

ࠌࠔࠋࠈࠄ (i. q. מֶמְשֶׁלֶת) f. *dominium, dominatio* Gen. 1, 16.

ࠌࠔࠋࠔ (hebr. מְשֻׁלָּשׁ) m. ࠌࠔࠋࠔࠄ f. *trimus, a, um, triennis, e* Gen. 15, 9.

ࠌࠔࠌࠅࠏ (Ch. שְׁמוּעָא, Syr. ܡܫܡܥܐ) m. pr. *auditus* i. e. aures; · ࠌࠋࠋ ࠁࠌࠔࠌࠅࠏ *locutus est coram* alquo Gen. 44, 18. 50, 4.

ࠌࠔࠌࠔ (Chald. מְשַׁמֵּשׁ, Syr. ܡܫܡܫܢܐ) m. *servus, minister;* ࠌࠔࠌࠔࠄ f. *ancilla* Gen. 31, 33.

ࠌࠔࠒࠅࠕࠄ (i. q. Ch. שַׁקְיָא, Syr. ܡܫܩܝܬܐ) *canalis* Gen. 24, 20.

ࠌࠔࠓࠅࠉ (Syr. ܡܫܪܝܐ) m. *habitatio, habitaculum* Num. 24, 5.

ࠌࠔࠓࠉ (Ch. מַשְׁרֵי, מַשְׁרִיתָא) emph. ࠌࠔࠓࠉࠕࠄ f. *castra* Ex. 16, 13. 19, 16., *turma* Gen. 33, 8.; Pl. ࠌࠔࠓࠉࠕࠍ 32, 7.

ࠌࠔࠕࠅ (Syr. ܡܫܬܘܬܐ) f. *convivium;* ࠌࠔࠕࠅ · ࠏࠁࠃ *epulas, paravit, instruxit* Gen. 19, 22.

ࠌࠕࠅࠕࠁࠉࠌ (pro hebr. מְגוּרִים, Ch. תּוֹתָבוּתָא, Syr. ܬܘܬܒܘܬܐ) Pl. m. *peregrinatio*, praec. ࠀࠓࠏ *terra, quam quis incolit* Gen. 36, 7. 37, 1., ࠔࠍࠉ aut ࠉࠅࠌࠉ *anni* vel *dies vitae* 47, 9.

ࠌࠕࠋ (Ch. מְתַל, Syr. ܡܬܠܐ, Ar. مَثَل) m. *parabola, oratio figurata;* cum ࠕࠋࠄ *eiusmodi orationem protulit* (a quo verbo Morinus perperam duxit ࠌࠕࠋ) Num. 23, 7. et al.

ࠌࠕࠌࠍ (vid. ࠕࠌࠍ) *inde* Gen. 27, 9. et al.

ࠌࠕࠍࠃࠃࠄ Lev. 26, 1. Vid. Annot. ad h. l.

ࠌࠕࠍࠅ (Ch. מַתְּנָא) f. *donum;* Pl. ࠌࠕࠍࠅࠕࠍ Gen. 25, 6.

ࠌࠕࠍࠉࠌ (מָתְנַיִם, Syr. ܡܬܢܬܐ, Ar. مَتْن) Pl. s. Du. m. *lumbi* Gen. 37, 34.

ࠌࠕࠒࠋ (Ch. מַתְקַל, Syr. ܡܬܩܠܐ, Ar. مِثْقَال) m. pr. *pondus;* ࠁࠌࠕࠒࠋ *ad pondus* Lev. 26, 26.; ࠌࠕࠒࠋࠅࠍ · ࠃࠄࠁ · ࠏࠔࠓࠄ i. e. armillae *pondere s. valore decem siclorum aureorum* Gen. 24, 22.

ࠍ

ࠍࠀ (hebr. נָא) *quaeso* Gen. 12, 13.

ࠍࠁࠉࠀࠄ (= נְבוּאָה, Syr. ܢܒܝܘܬܐ) f. *prophetia* i. e. visio, revelatio divina Gen. 15, 1.

ࠍࠁࠎ m. et ࠍࠁࠎࠄ f. utrumque pro hebr. זִמְרָה (coll. Ar. نبس et نبص *sermo, loquela*), de quorum altero legitur ࠍࠁࠎࠉ *canticum meum, laus mea* Exod. 15, 2.; alteri *rem decantatam, laudatam* significanti in formula ࠍࠁࠎࠀ · ࠀࠓࠏࠄ obtigit notio *optimarum quas terra profert rerum* aut *fructuum* Gen. 43, 11. Vid. Annot. ad h. l.

ࠍࠁࠉࠀ (Ch. נְבִיא, Syr. ܢܒܝܐ) m. *propheta* Deut. 18, 15.

ࠍࠁࠉࠀࠄ (Ch. נְבִיאָה emph. נְבִיאְתָא, Syr. ܢܒܝܬܐ) emph. ࠍࠁࠉࠀࠀࠄ f. *prophetis, vates divina* Exod. 15, 20.

ࠍࠁࠋࠄ (Ch. נְבֵלָא) emph. ࠍࠁࠋࠀࠄ f. *cadaver* Deut. 21, 23.

ࠍࠁࠓ (coll. Ar. نَبَرَ *elevavit*) m. *elevatio, exaltatio, altitudo, magnificentia* Deut. 33, 26., ࠇࠓࠁ · ࠍࠁࠓࠊ *gladius exaltationis tuae* i. e. quo extollitur gloria tua v. 29. 2) *tumor*, unde ࠁࠓ · ࠍࠁࠓ *filius tumoris* de aspidum veneno i. q. *tumefaciens* 32, 33.

ࠍࠂࠁ (Ch. נְגַב, Syr. ܢܓܒ), Ethpe. ࠀࠍࠂࠁ pro ࠀࠕࠍࠂࠁ *exaruit, exsiccatus est* Gen. 8, 13.

ࠍࠂࠁ (i. q. Ch. נִגּוּב, Syr. ܢܓܘܒܐ) m. *siccitas* Exod. 14, 21.

ࠍࠂࠁࠉࠕࠀࠄ (Ch. נְגִיבְתָא) emph. f. *siccum, arida* sc. terra Gen. 7, 22.

ࠍࠂࠃ (Ch. נְגַד, Syr. ܢܓܕ) *duxit* Ex. 13, 17.; Inf. cum Suff. ࠋࠌࠍࠂࠃࠉࠍࠍ *ad eos ducendos* v. 21.; sq. ࠌࠍ *eduxit* Num. 24, 8.; *distraxit, distendit* i. q. suxit, bibit 23, 24.; Pa. *adduxit, arcessivit* Num. 23, 7.; Ethpa. ࠀࠕࠍࠂࠃ *congregatus, adductus est*, sq. ࠋࠅࠕ *ad* alqm. Gen. 49, 11. De ࠀࠁࠍ ࠌࠍࠂࠃࠄ Lev. 26, 1. vid. Annot. ad h. l.; Aph. ࠀࠍࠂࠃ i. q. Pe. Gen. 24, 48.; sq. ࠌࠍ *extraxit* 37, 28.

ࠍࠃࠄ (Literis, at non significatione convenit cum Hebr. נָדָה, Syr. ܢܕܐ; magis accedit ad Ar. نَدَا *advocavit, convocavit*) in Pe. inusit.; Aph. ࠀࠍࠃࠉ et ࠀࠍࠃࠄ (§. 26. 3. Annot. et §. 32. 1.) *adduxit* Gen. 6, 17., sq. ࠋࠅࠕ *ad* alqm. 2, 19. 42, 20., *induxit, introduxit* cum simplici Acc. *in* alqm. locum, ut 24, 67. aut sq. ࠋࠂࠅ 8, 9.; *attulit* sq. ࠋ alcui 27, 4. 25. et al.; *obtulit* de sacrificiis 4, 4.

ࠍࠃࠓ (Ch. נְדַר, Syr. ܢܕܪ, Ar. نَذَرَ) Fut. ࠉࠃࠓ, *vovit*, cum ࠍࠃࠓ *votum* Gen. 31, 13. Num. 30, 3.

ࠍࠃࠓ (Ch. נְדַר, Syr. ܢܕܪܐ, Ar. نَذْرٌ) m. *votum* Gen. 31, 3. Num. 30, 3. et al.

ࠍࠄࠉࠓ (Syr. ܢܗܝܪ, ܢܗܝܪܐ) m. *luminare*; Pl. Gen. 1, 14.

ࠍࠄࠉࠓࠅ (Ch. נְהִירוּ, Syr. ܢܗܝܪܘܬܐ) f. pr. *illuminatio* pro תְּבוּנָה *prudentia* Deut. 32, 28.

ࠍࠄࠓ (Ch. נְהַר, Syr. ܢܗܪ) *luxit* Gen. 1, 14.; Pa. *lucem praebuit, illuxit* (Inf. ࠋࠌࠍࠄࠓࠄ) sq. ࠋ alcui Exod. 13, 21.

ࠍࠄࠓ (Ch. נְהַר, Syr. ܢܗܪܐ, Arab. نَهْرٌ) m. *fluvius*; pec. *Nilus* Gen. 41, 1. Exod. 1, 22. 4, 9. et al.; Gen. 15, 18. ࠍࠄࠓ · ࠌࠑࠓࠉࠌ *fluvius Aegypti* dictus.

ࠍࠅࠇ (Ch. נָח, Syr. ܢܳܚ, Ar. نَاخَ) *quievit, cessavit;* Aph. ࠀࠍࠇ i. q. Pe. Exod. 20, 11.; *retinuit* (vestes) Gen. 39, 16.; *demisit* (manus) Exod. 17, 11.; Ettaph. ࠀࠕࠍࠇ *requievit* Gen. 18, 4., *resedit* (arca) 8, 4.

ࠍࠅࠍࠉ (Ch. נוּן, Syr. ܢܽܘܢܳܐ) f. *piscis* Gen. 1, 26. 9, 2. Vid. §. 43. II. D. Annot.

ࠍࠅࠐ (נוּף, Ar. نَافَ) *vibravit, sursum et deorsum motitavit;* unde Palp. ࠍࠐࠍࠐ *volavit* Gen. 1, 20.

ࠍࠅࠐ (pro hebr. זֶרַע coll. Ar. نَيَّفَ *excrevit*) m. *semen* Gen. 1, 11.; *proles, soboles* 3, 15. 4, 25.

ࠍࠅࠓ (Ch. נְהַר, Syr. ܢܗܰܪ, Ar. نَارَ) *luxit, splenduit;* Aph. ࠀࠍࠉࠓ *illuxit* (aurora) Gen. 44, 3., *illustravit* i. e. aperuit (oculos) 21, 19.

ࠍࠅࠓ (Syr. ܢܽܘܪܳܐ, Ar. نَارٌ) m. *ignis* Gen. 19, 24. 22, 6. et al.; pro Adi. ࠁࠏࠉࠓ · ࠍࠅࠓ *flamma ignea* 15, 17.; ࠉࠌࠉࠍࠄ · ࠍࠅࠓ *dextra eius ignea* Deut. 33, 2.

ࠍࠅࠓࠀࠉ (i. q. נוֹרָא) Adi. *timendus, terribilis, venerabilis* Gen. 28, 17., de Deo Exod. 15, 11.

ࠍࠇ (נֹחַ, נֹחַ) *Noachus* Gen. 6, 8. et al.

ࠍࠇࠅࠓ (נָחוֹר) *Nachor* Abrahami frater Gen. 24, 10.

ࠍࠇࠋ (Ch. נַחְלָא, Syr. ܢܰܚܠܳܐ) m. *vallis;* Pl. ࠍࠇࠋࠉࠌ Num. 24, 6. 2) *fluvius* Gen. 32, 23.

ࠍࠇࠌ (Ch. נַחֵם) Pa. *consolatus est* Gen. 37, 35.; Ethpa. ࠀࠕࠍࠇࠌ *solatio recreatus est;* ࠌࠏࠉ · ࠋࠌࠕࠍࠇࠌࠄ *renuit consolationem* ibid.

ࠍࠇࠔ (Ch. נְחָשׁ, Syr. ܢܚܳܫܳܐ, Ar. نُحَاسٌ) m. *aes, cuprum,* de terra sterili Lev. 26, 19. 2) i. q. נָחָשׁ *serpens* Gen. 3, 1. 49, 17. et al.

ࠍࠇࠔࠅࠉࠌ (Ch. נַחְשִׁין, Syr. ܢܚܳܫܳܐ) Pl. m. emph. ࠍࠇࠔࠅࠉࠄ *auguria* Num. 24, 1.

ࠍࠇࠕ (Ch. נְחַת, Syr. ܢܚܶܬ) *descendit,* sq. ࠏࠉࠍࠄ *ad fontem* Gen. 24, 16.; Aph. ࠀࠇࠕ *demisit* (hydriam) v. 18.

ࠍࠈࠅࠓ (Ch. נָטֵר, Syr. ܢܳܛܽܘܪܳܐ) m. *custos* Gen. 4, 9.

ࠍࠈࠇ (coll. Ch. נְגַח, Ar. نَطَحَ) Pa. *impulit, immisit,* sq. ࠒࠉࠅࠉ · ࠏࠋ *securi feriit* alqd. Deut. 20, 19.

ࠍࠈࠋ (Ch. נְטַל) *abiit, discessit, profectus est* Gen. 11, 2. 12, 9. 33, 12. et al. saepius; ࠋࠏࠃࠍ · ࠍࠈࠋ · ࠓࠂࠋࠉࠅࠍ *tempore, quo migrabunt* sc. e patria Deut. 32, 35.

ࠍࠈࠐ (coll. Ch. נְטַף, Syr. ܢܛܰܦ *stillavit*) Pa. *peperit* Gen. 21, 7. (ࠉࠍࠈࠐࠕࠉ = יְלַדְתִּי forte abiecto ࠉ scribendum ࠍࠈࠐࠕࠉ i. q. ࠍࠈࠐࠕ §. 19. 1. A. b.)

ࠍࠈࠓ (Ch. נְטַר, Syr. ܢܛܰܪ, Ar. نَطَرَ) Fut. ࠉࠈࠓ; Imp. ࠈࠓ *servavit, custodivit* Gen. 3, 24. 28, 15. (pecora) 30, 31.; sq. ࠐࠁࠒࠅࠋ aut ࠒࠉࠀࠌ *foedus* 17, 10. Exod. 19, 5., ࠌࠋࠋࠉࠄ · ࠀࠉ *verbum* sc. in animo i. e. eius memor fuit Gen. 37, 11.

ࠍࠄ (= נָא, Syr. ܢܶܗ) Particula optandi Futuro et Imperativo in blanda oratione apposita, *quaeso* Gen. 24, 18.; ࠀࠌ · ࠍࠄ (εἴ ποτε, ἐάν) *si quidem* 47, 29. et al.; de tempore *nunc, iam* 18, 21.

ࠍࠉࠅࠒ, ࠍࠉࠅࠒࠄ (Pers. نیکو) Adi. *gratus, desiderabilis* Gen. 3, 6.

ࠍࠉࠋࠅࠎ (Copt. ⲛⲓⲥⲗⲓⲗ *res combusta*) m. *combustio* Gen. 11, 3. Vid. ࠋࠅࠎ.

ࠍࠑࠉࠑࠉࠕ (Ch. נִיצוֹץ) m. *scintilla;* sq. ࠏࠉࠍࠄ *oculi* i. e. *pupulus, pupilla* (אִישׁוֹן) Deut. 32, 10.

ࠍࠉࠓ (Ch. נִיר, Syr. ܢܺܝܪܳܐ) m. *iugum* Gen. 27, 40.; ·ࠕࠁࠓࠕ· ࠔࠁࠈࠉ ࠍࠉࠓࠄ *virgas iugi fregit* i. e. e servitute liberavit Lev. 26, 13.

ࠍࠊࠄ (Aph. Ch. אַכִּי, Syr. ܐܰܟܺܝ, Arab. نكى) Aph. ࠀࠊࠉ *percussit;* Inf. c. ࠋ (ࠋࠌࠊࠀࠄ) Num. 22, 25.

ࠍࠊࠎ i. q. ࠍࠊࠄ *percussit,* Inf. ࠌࠍࠊࠎ (§. 19. 1. Annot. D.) sq. ࠁ alqm. Num. 22, 6.

ࠍࠊࠎࠄ (Ch. נִכְסְתָא, Syr. ܢܶܟܣܬܳܐ, ܢܶܟܣܬܳܐ) f. *victima,* cum ࠍࠊࠎ *victimam mactavit* Gen. 43, 16.

ࠍࠊࠋ (Ch. נְכַל, Syr. ܢܟܰܠ) *dolose, fraudulenter egit;* Ethpe. ࠀࠕࠍࠊࠋ *machinatus est* (sc. caedem) Gen. 37, 18., sq. ࠏࠌ *in, adversus* alqm.

ࠍࠊࠎ (Ch. נְכַס, Syr. ܢܟܰܣ) Infin. ࠌࠍࠊࠎ *mactavit* Gen. 22, 10. 37, 31.; sq. ࠍࠊࠎࠕࠄ *victimam* 43, 16.

ࠍࠊࠎ Pl. ࠍࠊࠎࠉࠍ (Ch. נִכְסִין, Syr. ܢܶܟܣܶܐ) m. *facultates, divitiae, opes* Gen. 31, 18. 36, 6.

ࠍࠊࠓ (coll. Hebr. נָכַר, Hi. הִכִּיר) Aph. ࠀࠊࠓ et ࠄࠊࠓ *cognovit,* Gen. 27, 23., *agnovit, recognovit* 31, 32. 37, 32. 42, 7. 2) coll. Ch. נְכַר, Ar. نكر *negavit;* Pa. *dissimulavit* i. q. superbivit Deut. 32, 27.; Ethpa. ࠀࠕࠍࠊࠓ (אִתְנַכַּר) *ignotum, alienum se simulavit* aut *ostendit,* sq. ࠋ *ante* alqm. Gen. 42, 7.; Aph. ࠀࠍࠊࠓ *negavit* 18, 15.

ࠍࠊࠓ (i. q. נֵכָר) m. *peregrinitas;* loco Adiect. praec. ࠀࠋࠄࠉ *dii peregrini, alieni* Deut. 31, 16. Eodem pertinet ࠍࠊࠓࠀࠄ (=הַנֵּכָר pro ࠍࠊࠓࠄ, ac si duceretur a ࠍࠊࠓࠀࠉ. Cf. §. 43. III. A. et Annot.) quod cum nomine ࠀࠋࠄࠉ iunctum legitur Gen. 35, 2.

ࠍࠊࠓࠀࠅ (Syr. ܢܽܘܟܪܳܝܽܘܬܳܐ) f. *peregrinitas;* pro Adi. · ࠀࠓࠏ ࠍࠊࠓࠀࠅࠕࠄ *terra peregrina, aliena* Exod. 2, 22.

ࠍࠊࠓࠀࠉ (Ch. נָכְרַי, Syr. ܢܽܘܟܪܳܝ) emph. ࠍࠊࠓࠀࠄ m. ࠍࠊࠓࠉࠄ et ࠍࠊࠓࠉࠀࠄ f. Adi. *peregrinus, a, um, alienus, a, um* Deut. 17, 15.; Pl. f. ࠍࠊࠓࠀࠍ (§. 46. II. 4. Ann.) Gen. 31, 15.

ࠍࠊࠔ (coll. Rabb. נְכַשׁ et Arab. نكس) *percussit, feriit* (de bove sc. cornu) Exod. 21, 35.

ࠍࠊࠕ (Ch. נְכַת, Syr. ܢܟܰܬ) *momordit* Gen. 49, 17.

ࠍࠋࠎ vid. ࠋࠅࠎ.

ࠍࠌࠓ (coll. Ar. نمر) Adi. *maculosus, a, um* Gen. 30, 32. 33. et al.

ࠍࠎࠁ (Ch. נְסַב, Syr. ܢܣܰܒ) Fut. ࠉࠎࠁ; Imp. ࠎࠁ; *sumsit, accepit* Gen. 2, 21., *duxit* uxorem, vel simpliciter, ut Exod. 2, 1. vel sq. ࠋࠄ et ࠋࠄࠍ *sibi* et addito nomine ࠀࠕࠄ aut eius Plurali ࠍࠔࠉࠍ, ut Gen. 4, 19 6, 2. *expugnavit* (urbes) Num. 21, 25.; *abstulit* (opes) Gen. 14, 11., *abduxit* (captivum) v. 12.; sq. ࠌࠉࠍ · ࠍࠄࠓࠄ *hausit aquam fluvii* aut ࠌࠍ · ࠍࠄࠓࠄ *e fluvio* Ex. 4, 9.; Ethpe. *sumtus est,* sq. ࠌࠍ *ab* alquo Gen. 2, 23., *receptus est* (in domum) 12, 15.; Aph. ࠀࠍࠎࠁ i. q. Pe. 18, 8. 27, 14.; sq. ࠋ · ࠀࠕࠕࠄ *elegit, adduxit uxorem* alcui 21, 21.

ࠍࠎࠄ (Ch. נַסָּא et נַסִּי, Syr. ܢܰܣܺܝ) *expertus est* Gen. 30, 27., *probavit, tentavit* sc. fidem sq. ࠁ alq. re 44, 5. (vid. Annot. ad h.

1.); Aph. ࠀࠍࠎࠄ *tentavit* 22, 1. Exod. 16, 4.

ࠍࠎࠊࠄ (Ch. נְסוּךְ, Syr. ܢܣܘܟܐ) m. *fusio, libatio* Gen. 35, 14. Deut. 32, 38.

ࠍࠎࠊࠐ (pro כִּבְשָׁן) m. *fornax* Gen. 19, 28.

ࠍࠎࠉࠁ (pro לֶקַח a לָקַח i. q. Ch. נְסִיב) m. *doctrina* Deut. 32, 2.

ࠍࠎࠉࠊࠄ (pro hebr. חָסִיד, Abus. ناسك) m. *Deo devotus* Deut. 33, 8.

ࠍࠎࠉࠍ i. q. ࠍࠔࠉࠄ Pl. f. *mulieres, uxores* Gen. 6, 18. 7, 13. Vid. ࠀࠍࠕ.

ࠍࠎࠊ (Ch. נְסַךְ, Syr. ܢܣܟ, Arab. نَسَكَ) Aph. ࠀࠎࠊ *libavit*, sq. ࠏࠋ · ࠍࠎࠊࠄ *libationem effudit super* alqd. Gen. 35, 14.

ࠍࠎࠊ (pro נָזִיר) i. q. ࠍࠎࠉࠊࠄ aut נְסַךְ *unctus* Deut. 33, 16.

ࠍࠎࠒ (Ch. נְסַק, Syr. ܢܣܩ) Fut. ࠉࠎࠒ; Imp. ࠎࠒ; *ascendit* Gen. 35, 1.; Part. Pl. ࠎࠒࠉࠍ sine ࠍ legitur Exod. 19, 12. 2) Castello et Morino auctoribus *fidit, scidit* sc. ligna, nisi potius coll. Syr. ܦܣܩ Gen. 22, 3. emendate scribendum ࠐࠎࠒ; Aph. ࠀࠐࠒ *germinavit* terra herbas 3, 18.; *produxit* 2, 9., *obtulit* sacrificia (ࠁࠌࠃࠁࠇࠄ *in altari*) 8, 10. (Imp. parag. ࠀࠎࠒࠄ) 22, 2. 13.; *adduxit* 46, 4.; *asportavit* ossa 50, 25.; sq. ࠌࠍ *extraxit* 37, 28.

ࠍࠎࠓ (Ch. נְשַׁר, Syr. ܢܫܪܐ, Arab. نَسْر) emph. ࠍࠎࠓࠄ m. *aquila* Deut. 32, 11.

ࠍࠏࠊࠀࠉࠌ (i. q. נֹזְלִים. Cf. ࠍࠇࠕ) emph. ࠍࠏࠊࠀࠉࠄ Pl. m. *fluenta* Exod. 15, 8.

ࠍࠏࠉࠓ (coll. Syr. ܢܗܝܪ) Adi. *intelligens, prudens* Gen. 41, 33.; *videns* oppos. coeco Ex. 4, 11.

ࠍࠏࠓ (Ch. נְעַר) Aph. ࠀࠍࠏࠓ *excussit, deiecit* Exod. 14, 27.

ࠍࠏࠓ (= נַעַר) emph. ࠍࠏࠉࠓࠄ m. *puer, adolescens* Gen. 22, 5.

ࠍࠏࠕ i. q. ࠍࠇࠕ *descendit* Gen. 11, 5. 28, 12. Exod. 2, 5. 15, 5.; Aph. ࠀࠏࠕ *demisit* ad inferos Gen. 42, 38. 44, 31.; *deduxit, detulit* 43, 7. 11.

ࠍࠐࠇ (Ch. נְפַח, Syr. ܢܦܫ) Ethpe. ࠀࠕࠍࠐࠇ *doluit, poenituit* Gen. 6, 6.

ࠍࠐࠇ (נֹפַח) *Nophe* oppidum in Moabitide Num. 21, 30.

ࠍࠐࠋ (Ch. נְפַל, Syr. ܢܦܠ) Praet. Pe. quoque abiecto ࠍ *cecidit* de caesis in proelio Gen. 14, 10.; sq. ࠀࠐࠉࠌ *facies* i. e. vultum demisit prae tristitia, indignatione 4, 6.; sq. ࠏࠋ *super* aliquem sopor i. e. occupavit 15, 12. terror Exod. 15, 16.; ࠑࠅࠀࠓࠄ · ࠏࠋ *ad collum* i. e. amplexus est Gen. 45, 14.; ࠋࠇࠓࠁ *gladio periit* Lev. 26, 7.; Pa. *immisit* soporem Gen. 2, 21.; Part. Aph. ࠌࠐࠋ de eo, qui vultum demittit in terram ad ea percipienda, quae numen ipsi sit revelaturum Num. 24, 4. 16.

ࠍࠐࠎ (coll. Syr. ܢܦܫ *expandit, extendit*) m. *mare*; sq. ࠌࠋࠇࠄ *salis* i. e. mortuum Gen. 14, 13.

ࠍࠐࠉࠒ (Onk. תַּבְשִׁיל, Syr. ܟܒܫܐ) m. *iusculum* Gen. 25, 33.

ࠍࠐࠒ (Ch. נְפַק, Syr. ܢܦܩ) Fut. ࠉࠐࠒ; Imp. ࠐࠒ; *exiit, egressus est, processit* Gen. 4, 16., sq. ࠌࠍ *ex* alq. loco 12, 4. 35, 11. et al.; sq. ࠋࠁࠓࠄ *foras* 39, 12.; ࠋࠒࠃࠌࠉࠍ *obviam, adversus* alq. (de expeditione) Num. 21, 23.; ࠌࠐࠌࠄ *ex ore* sc. votum i. e. vovit Num. 30, 3.; cum ࠍࠐࠔࠄ i. q. *exspiravit* Gen. 35, 18.; Part. P. ࠍࠐࠉࠒ *egressus*, Pl. ࠍࠐࠉࠒࠉ·

ࠉࠓࠊࠄ *e femore egressi* i. e. proles, posteri Gen. 46, 26.; Aph. ࠀࠐࠒ et ࠄࠐࠒ *eduxit* 15, 5. 19, 5.; sq. ࠌࠍ *ex* alq. loco Exod. 4, 6., *produxit*, *protulit* Gen. 1, 12. 24., *attulit* victum 14, 18.; *proiecit, abiecit* Lev. 26, 10.

ࠍࠐࠔ (Syr. ܢܦܫ) *dilatavit*, *amplificavit*, *auxit* Gen. 22, 14.

ࠍࠐࠔ (Ch. נְפַשׁ, Syr. ܢܦܫܐ, Arab. نَفْسٌ) emph. ࠍࠐࠔࠄ c. saepius f. *anima, animus, mens, vita* Gen. 9, 4,; ࠇࠉࠄ *anima vivens* 1, 20.; cum Suff. loco Pronominis ut ࠍࠐࠔࠉ *ego* 27, 4.; 2) de hominibus, ut 46, 26. ࠍࠐࠔࠄ · ࠊࠋ *omnis anima* i. e. omnes; Pl. ࠍࠐࠔࠄࠍ emph. ࠍࠐࠔࠄࠀࠄ 14, 21., de servis 12, 5.

ࠍࠐࠕࠋࠉ (נַפְתָּלִי) *Naphthali* filius Iacobi et Bilhae Gen. 30, 8.

ࠍࠑࠁ (Ch. נְצַב, Syr. ܢܨܒ, Ar. نَصَبَ) *posuit, fixit, plantavit* paradisum Gen. 2, 8., vineam 9, 20.; tentorium 12, 8., populum ࠁࠈࠅࠓ *in monte* i. e. hunc aut eius viciniam assignavit ad habitandum Exod. 15, 17., ࠇࠎࠃ · ࠏࠋ pr. *extendit gratiam super, in* alqm. i. e. benevolum se praestitit alcui 39, 21.; Part. P. ࠍࠑࠉࠁ *plantatus*, *consitus* sc. arboribus i. e. nemorosus Num. 24, 6.

ࠍࠑࠉࠁࠄ (i. q. נְצִיב, Ar. نُصْبٌ) f. *statua;* sq. ࠌࠋࠇ *salis* Gen. 19, 26.

ࠍࠑࠉࠄ (Ch. נְצָא, Syr. ܢܨܐ) *contendit, iurgatus est*, Part. ࠌࠍࠑࠉ Exod. 2, 13.

ࠍࠑࠉࠁ vid. ࠍࠑࠁ.

ࠍࠑࠉࠁࠄ (i. q. מִשְׁתֶּה) f. *convivium, epulae* cum ࠏࠁࠃ *instituit, paravit epulas* Gen. 19, 3.

ࠍࠑࠋ (i. q. נְצַל, Ar. نَضَلَ) Aph. ࠀࠑࠋ *abstulit, eripuit* Gen. 31, 9.

ࠍࠑࠏ (i. q. נָטָה, Ar. نَطَا *extendit*) Inf. ࠍࠑࠅࠏ; *peregrinatus est, habitavit* Gen. 12, 10. 2) i. q. Syr. ܢܨܚ, Ar. نَصَحَ *vicit* Exod. 17, 13.

ࠍࠑࠑ (Ch. נְצַץ, Ar. نَصَّ) Pa. Fut. ࠉࠍࠑࠑ; *emicuit, succensus est,* ࠍࠅࠓ · ࠌࠍ · ࠓࠂࠆࠄ *ignis ex ira* i. e. vehementissime exarsit ira Deut. 32, 22.; Palp. ࠍࠑࠍࠑ *scintillavit, splenduit* Part. ࠌࠍࠑࠍࠑ (de Manna) Exod. 16, 14.

ࠍࠒࠁࠄ i. q. ࠀࠍࠒࠁࠄ.

ࠍࠒࠉ (Syr. ܢܩܝܐ) emph. ࠍࠒࠉࠄ m. *ovis*, *agnus* Gen. 22, 7. 30, 32. et al.

ࠍࠒࠅࠉ (coll. Ch. נְקָא et נְקִי, Arab. نَقَا *mundus fuit*) f. *mundities, laevitas*; sq. ࠑࠅࠓࠄ *collum haud hispidum* Gen. 27, 16.

ࠍࠒࠔ (Ch. נְקַשׁ, Syr. ܢܩܫ, Arab. نَقَسَ et نَقَشَ) *impegit*, *illisit*; Ethpe. ࠀࠍࠒࠔ pro ࠀࠕࠍࠒࠔ *percussus* i. e. mortuus *est* Deut. 33, 6.

ࠍࠔࠁ (Ch. נְשַׁב, Syr. ܢܫܒ) *flavit, sufflavit* i. e. fovit; aut potius coll. Rabb. נַשֵּׁב *motitavit* de aquila alas super pullos suos movente Deut. 32, 11.

ࠍࠔࠉࠄ (Ch. נְשָׁא, Ar. نَسِيَ) *oblitus est;* Ethpe. ࠀࠕࠍࠔࠉ id. Gen. 27, 45. 41, 30. Deut. 32, 18.

ࠍࠔࠉࠍ (נָשִׁים) Pl. f. *feminae, uxores* Gen. 4, 19. 8, 16. et al. vid. ࠀࠕࠄ

ࠍࠔࠒ (Ch. נְשַׁק, Syr. ܢܫܩ) Fut. ࠉࠔࠒ, Imp. ࠔࠒ; *osculatus est* sq. ࠋ alqm. Gen. 27, 26. 45, 15. et al.; cum Acc. (Suff.) 33, 4.

ࠍࠔࠓ i. q. ࠍࠎࠓ *aquila* Ex. 19, 4.

ࠍࠕࠍ (Ch. נְתַן, Syr. ܢܬܠ) Fut. ࠉࠕࠍ; Inf. ࠌࠕࠍ et ࠌࠕࠅࠍ (§. 33. B. 1.); *dedit* sq. ࠋ alcui Gen. 28, 13. 42, 25. et alibi; sq. ࠉࠕ *concessit*, *permisit* alcui Exod. 3, 19.; sq. ࠏࠋࠋࠕࠄ aut ࠐࠓࠉ *proventum*, *fructum dedit* Lev. 26, 20.; *posuit*, *erexit* lapidem ibid., v. 1. tabernaculum v. 11.; ࠓࠂࠆࠄ · ࠁ *iratus est*, *succensuit* alcui v. 17.; ࠌࠋࠉࠌ · ࠁࠐࠌࠄ *verba suppeditavit* (*ori*) alcui Deut. 18, 18.; sq. Acc. et ࠏࠋ *constituit* alqm. *super* alq. i. e. praefecit alcui 17, 15. (Inf. c. Suff. et dupl. ࠕ legitur Num. 22, 13.).

ࠍࠈࠏ et ࠍࠈࠇ (i. q. נָטָה, Ar. نَطَا) *extendit* ࠀࠃࠄ · ࠏࠋ *manum super*, *versus* alqm. Exod. 14, 21., ࠉࠌࠉࠍࠄ *dextram* 15, 12.

ࠍࠕࠓ (Ch. נְתַר, Syr. ܢܬܰܪ) *decidit*; Part. P. ࠍࠕࠉࠓ notione act. Lev. 26, 36.

ࠎ

ࠎࠀࠁ (Ch. סַאֵב, Syr. ܣܰܐܶܒ) Pe. Fut. ࠉࠎࠀࠁ *immundus fuit*, *pollutus est* sq. ࠁ alq. re Lev. 5, 3.

ࠎࠀࠄࠓ (Ch. סְחוֹר) Adv. *in circuitu*; sq. ࠋ *circum* Exod. 16, 13.

ࠎࠀࠇࠓ i. q. ࠎࠀࠄࠓ Exod. 19, 12.

ࠎࠀࠓ (pro מְלֹא) m. *circuitus*, *ambitus* Deut. 33, 16.

ࠎࠁࠉࠏ (Ch. שְׂבַע, Syr. ܣܒܺܥ) m. ࠎࠁࠉࠏࠄ f. Adi. *satur*, *a*, *um*; sq. ࠉࠅࠌࠉࠄ *dierum* i. e. vitae Gen. 25, 8. et per apoc. ࠎࠁࠉ 35, 29.

ࠎࠁࠋ (Ch. סְבַל, Syr. ܣܒܰܠ) *portavit*, *tulit*, *baiulavit* Gen. 44, 1. 49, 15. 50, 13.; sq. ࠏࠋ *super* alqd. Exod. 19, 4. Deut. 32, 11.; Part. P. ࠎࠁࠉࠋ notione act. Gen. 37, 25. 45, 23.; *vexit* c. Acc. alqm. 45, 27. 46, 5.; *sustulit* oculos 13, 10. 22, 4., puerum 21, 18., arcam sc. aqua 7, 17.; *cepit* (fassen) de terra s. regione i. e. nutrivit aut satis amplum spatium suppeditavit incolis 13, 6., gregibus 36, 7.; *pertulit* (ertragen) 4, 13.; sq. ࠋ *condonavit* 18, 26., sq. ࠉࠕ · ࠋࠌࠂࠍ *abusus est* alq. re, nomine Dei Exod. 20, 7.; Pa. ࠎࠁࠋ sq. ࠏࠋ *imposuit* alcui alqd. Gen. 31, 17.

ࠎࠁࠋࠄ (= סִבְלָה aut סְבָלָה) f. *onus*, *labor operosus* Exod. 2, 11.

ࠎࠁࠍ (Ch. זַמֵּן, Syr. ܙܥܶܩ) Pa. *vocavit*, *arcessivit* 27, 45.

ࠎࠁࠏ (Ch. שְׂבַע, Syr. ܣܒܰܥ, Ar. شَبِعَ) *saturatus est* Lev. 26, 26.

ࠎࠁࠏ (Syr. ܣܳܒܥܳܐ) m. *satietas*; ࠋࠎࠁࠏ *ad satietatem* Ex. 16, 3. Lev. 26, 5. 2) *fertilitas*, *abundantia* Gen. 41, 29.

ࠎࠁࠏࠄ i.q. ࠔࠁࠏࠄ *septem*; ࠎࠁࠏࠄ · ࠎࠁࠏࠄ *septeni* Gen. 7, 2.

ࠎࠁࠏࠉ i. q. ࠎࠁࠉࠏ Adi. *satur*, *a*, *um* Deut. 33, 23.

ࠎࠁࠓ (Ch. שְׂבַר, Syr. ܣܒܰܪ) Pav. ࠎࠅࠁࠓ *exspectavit*, *patienter tulit* Gen. 43, 14.; *sustinuit*, *moderatus est* Gen. 33, 14. (Vid. Annot. ad h. l.), *consolatus est* Deut. 5, 29. 32, 36.; Ethpav. ࠀࠎࠅࠁࠓ *continuit se* Gen. 43, 31., *consolatus est se* sq. ࠁࠕࠓ · *post* i. e. propter alqm. Gen. 24, 67.

ࠎࠂࠃ (Ch. סְגַד, Syr. ܣܓܶܕ, Arab. سَجَدَ) *incurvavit se*, *adoravit* Gen. 22, 5. 43, 28.; sq. ࠋ alqm. 24, 48. 37, 9. Exod. 20, 5.; sq. ࠏࠋ i. q ࠋ Lev. 26, 1.; sq. ࠀࠓࠏࠄ *pro travit se*, *procidit*

in terram ad adorandum Gen. 18, 2. 33, 3. aut ࠀࠓࠏࠄ · ࠀࠐࠉࠌ *inclinavit faciem in terram* 19, 1. aut ࠋࠀࠐࠉࠌ *in faciem procidit* Num. 22, 31., aut denique sq. ࠋ et additis pleonastice verbis corporis habitum notantibus ࠀࠓࠏࠄ · ࠀࠐࠉࠌ · ࠏࠋ *adoravit* alqm. *facie in terram declinata* 42, 6.; sq. ࠏࠋ · ࠓࠀࠔ · ࠄࠌࠈࠄ *reclinavit ad lecti cervical* 47, 31.

ࠎࠂࠄ, ࠎࠂࠀ et ࠎࠂࠉ (Ch. סְגָא, Syr. ܣܓܐ et ܣܓܝ) Fut. ࠉࠎࠂࠉ; Imp. ࠎࠂࠉ; Inf. abs. ࠎࠂࠅ; *multus fuit, multiplicatus est* Gen. 1, 22. 6, 1. 9, 1. et al. saepius; Aph. ࠀࠎࠂࠉ *auxit, multiplicavit* Gen. 3, 16, 15, 1. Lev. 26, 9. et al.; *affatim dedit* Gen. 25, 30.; Inf. ࠄࠎࠂࠀࠅࠀ Deut. 17, 16.; ࠀࠎࠂࠉ = הַרְבֵּה adverb. *multum* Gen. 41, 49.

ࠎࠂࠅࠀࠄ (i. q. רְבָבָה) f. *myrias* praec. ࠀࠋࠐࠉ *millia myriadum* de ingenti omnino numero Gen. 24, 60.

ࠎࠂࠅࠉ (Syr. ܣܘܓܐܐ) f. *multitudo* Gen. 16, 10.

ࠎࠂࠅࠋ (Ch. סְגוֹל, Syr. ܣܓܘܠܐ) m. *botrus;* Pl. Deut. 32, 32.

ࠎࠂࠉ (Ch. סַגִּי, Syr. ܣܓܝ, ܣܓܝܐܐ) m. ࠎࠂࠉࠄ f. Adi. *multus, a, um, magnus, a, um* Gen. 13, 6. 24, 25. et al., Plur. emph. cum ࠏ inserto ࠎࠂࠉࠏࠉࠄ Exod. 2, 23.; sq. ࠌࠍ *maior,* ante Inf., ut ࠌࠌࠃࠅࠓ *quam ut habitare possent* Gen. 36, 7.; Pl. ࠌࠍ · ࠎࠂࠉࠌ *plures* Num. 22, 15. Pro imperson. *sufficit* legitur ࠎࠂࠉ Gen. 25, 28.

ࠎࠂࠉ (hebr. רֹב) f. *multitudo, larga copia* Gen. 27, 28. et al.

ࠎࠃࠌ (= סְדֹם, Σόδομα) *Sodoma,* urbs in valle Siddim Gen. 13, 10.

ࠎࠃࠓ (Ch. סְדַר, Syr. ܣܕܪ) *ordinavit, instruxit,* ࠒࠓࠁࠄ *proelium, aciem* Gen. 14, 8.

ࠎࠃࠓ (Ch. סִדְרָא, Syr. ܣܕܪܐ) m *ordo;* Pl. *vexilla* Gen. 49, 10.

ࠎࠄࠁ (Ch. סָב, סִיב, Syr. ܣܳܒ, Ar. شَابَ) *senuit, consenuit* Gen. 18, 13. 27, 1.

ࠎࠄࠁ (Ch. סָב, Syr. ܣܳܒܳܐ) m. *senex* Gen. 18, 12. 35, 29. 43, 27.; ࠁࠉࠕࠄ · ࠎࠄࠁ · ࠏࠁࠃࠉࠄ *servorum, familiae natu maximus* 24, 2.; Pl. ࠎࠄࠁࠉࠌ *senes* 18, 12.; *seniores* populi alicuius Num. 22, 7. Deut. 32, 7., sq. ࠁࠉࠕࠄ aut ࠀࠓࠏࠄ Gen. 50, 7.

ࠎࠄࠃ (Syr. ܣܗܕ) i. q. infra ࠎࠏࠃ.

ࠎࠄࠃ (Ch. סָהֲדָא, Pl. סָהֲדִין) m. *testimonium* Deut. 31, 19.

ࠎࠄࠃࠅ (Ch. סָהֲדוּתָא, Syr. ܣܳܗܕܽܘܬܳܐ) f. *testimonium* Gen. 23, 18.

ࠎࠄࠍ i. q. ࠎࠇࠍ *possedit* Part. Pa. Num. 21, 28.

ࠎࠄࠓࠀࠍ (coll. hebr. סְבִיבוֹת) Pl. f. *regiones circumiacentes,* in Stat. cstr. c. Suff. *circa* Deut. 17, 14. Cf. ࠎࠀࠓ et ࠎࠇࠓ.

ࠎࠅࠁࠁ vid. supra ࠎࠁࠁ.

ࠎࠅࠃ i. q. ࠎࠄࠃ (Syr. ܣܗܕ) et infra ࠎࠏࠃ); Aph. ࠀࠎࠉࠃ (=הֵעִיד) *testatus est,* sq. ࠁ *contra* alqm. Exod. 20, 16.; ࠌࠎࠉࠃ · ࠀࠍࠄ · ࠁ *testor in* alqm. Deut. 32, 46.

ࠎࠅࠃ (=סוֹד) emph. ࠎࠅࠃࠄ m. *secretum, arcanum* i. e. *cor, animus* Gen. 6, 5. 8, 21.

ࠎࠅࠋࠄ i. q. ࠀࠎࠅࠋࠄ f. *ancilla* Gen. 21, 12

ࠎࠅࠋࠌ (Ar. سلك) m. *lac* (camelinum) Deut. 32, 13.

ࠎࠅࠋࠎࠉࠌ (coll. Ar. سَلَسَ *flexilis fuit*) emph. ࠎࠅࠋࠎࠉࠄ Pl. m. *fruticetum, frutices* Gen. 21, 13.

ࠎࠅࠋࠒࠄ (coll. Ar سَلَق *per-*

strinxit verbis vehementioribus) f. *iurgium* Gen. 13, 8.

ࠎࠅࠎ (Ch. סוּסָא, Syr. ܣܘܣܝܐ) emph. ࠎࠅࠎࠄ m. *equus* Gen. 49. 17. Pl. Deut. 17, 16. 2) *equitatus* Ex. 14, 23. 15, 19. et al.

ࠎࠅࠐ (Ch. סָף, Syr. ܣܦ); *defecit* Aph. ࠀࠎࠉࠐ *consumsit, devoravit* Gen. 49, 27. Num. 24, 8. Deut. 32, 22. 23.

ࠎࠅࠐ (Ch. סוֹף, סִיפָא) m. *extremus finis* Gen. 19, 4. 2) i. q. Syr. ܣܘܦܐ *iuncetum, alga* Exod. 2, 3.; ࠎࠅࠐ · ࠉࠌ *mare algosum* i. e. rubrum, sinus Arabicus 13, 18.

ࠓࠅࠎ (i. q. סוּר) *devertit*, sq. ࠋࠅࠕ *ad* alqm. Gen. 19, 3.

ࠄࠇࠎ (Ch. סְחָא, Syr. ܣܚܐ) et ࠅࠇࠎ *lavit* pedes Gen. 18, 4., faciem 43, 31.

ࠍࠇࠎ (Ch. חֲסַן, Syr. … per Metath.) *possedit* Exod. 15, 13.; Aph. ࠍࠇࠎࠀ *divisit* (ࠍࠇࠎࠁ = בְּהַנְחֵל haud dubie pro ࠍࠇࠎࠄࠁ §. 23. 1. Annot.) Deut. 32, 8. 2) i. q. ࠄࠇࠎ *lavit* pedes Gen. 19, 2.

ࠄࠍࠇࠎ (Ch. אַחְסָנָא) f. *possessio* Gen. 47, 11.; sq. ࠓࠁࠒ *sepulcri* 23, 9. 49, 30. 50, 13.

ࠓࠇࠎ (Ch. סְחַר) *circumdedit, circumstitit* Gen. 37, 7.; sq. ࠍࠌ · ࠋࠏ *avertit se ab* alquo; Aph. ࠓࠇࠎࠀ *circumduxit* (populum in deserto) Ex. 13, 18. et ࠓࠀࠎࠀ Deut. 32, 10.

ࠓࠇࠎ (Ch. סְחוֹר) Adv. *circumquaque* Gen. 23, 17.

ࠄࠓࠇࠎ (Ch. סְחוֹרָא, Syr. …) f. pro hebr. מִקְנָה *emtio, acquisitio*, unde pro Adi. ࠐࠎࠊ · ࠀࠓࠇࠎ i. q. *argento, pecunia emtus* s. *acquisitus* servus Gen. 17, 12.

ࠍࠓࠇࠎ et ࠀࠓࠇࠎ i. q. ࠍࠀࠓࠄࠎ c. Suff. *circa* Num. 22, 4.

ࠄࠈࠎ (Ch. סְטָא, Syr. ܣܛܐ et …) Fut. ࠉࠈࠎࠉ; *inclinavit, devertit* Exod. 3, 3. 4.; sq. ࠍࠌ *recessit ab* alq. loco Gen. 49, 10.; ࠄࠇࠉࠓࠀ · ࠍࠌ *declinavit de via* Num. 22, 23.; ࠍࠉࠌࠉ · ࠀࠋࠀࠌࠎ *ad dextram et ad sinistram* 21, 22. 22, 26. ࠄࠇࠉࠓࠀ *reflexit in viam* 22, 23.; *pervertit* cor Deut. 17, 17., legem v. 20.; Pa. *detraxit* annulum Gen. 41, 42.; Aph. ࠉࠈࠎࠀ, ࠄࠈࠎࠀ et ࠄࠈࠎࠄ *divertit* sq. ࠋ *ad* alq. locum 19, 2.; *removit* 8, 13. 35, 2., sq. ࠍࠌ *ab* alquo 30, 32.

ࠄࠁࠉࠎ (Ch. סֵיבָא, Ar. شَيْب) emph. ࠄࠀࠁࠉࠎ f. *senectus* Gen. 42, 38. 44, 31.; praec. ࠓࠁࠂ *senex* Deut. 32, 25.

ࠅࠁࠉࠎ (Ch. סֵיבוּתָא, Syr. ܣܝܒܘܬܐ) f. *canities, senectus* Gen. 21, 2. 25, 8.; ࠄࠀࠅࠁࠉࠎࠋ · ࠓࠁ *filius seni natus* 21, 7.

ࠃࠏࠉࠎ (coll. Ch סְעַד, Ar. سَعَد) m. pr. *auxilium*; ࠊࠉࠃࠁ · ࠊࠉࠃࠏࠉࠎ *ope tua* i. e. propter, per te Gen. 12, 13.

ࠍࠅࠇࠉࠎ (סִיחוֹן) *Sihon* rex Amoritarum Num. 21, 21.

ࠍࠌࠉࠎ (Ch. סִימָן, σημεῖον) emph. ࠄࠍࠌࠉࠎ m. *nota, signum* Gen. 4, 15.; Pl. 1, 14.; i. q. miraculum Exod. 4, 8. 9.

ࠉࠍࠉࠎ (סִינַי) *Sinai* mons Arabiae et desertum (ࠓࠁࠃࠌ) circumiacens Exod. 19, 1.

ࠌࠎࠉࠎ vox, ut videtur, Copticae aut Aegyptiacae originis arborem designans ab Avicenna سبستان dictam, quae in Syria proveniens cedrorum aut abietum generi annumeranda est; ita ut, quae Gen. 6, 14. pro hebr. עֲצֵי־גֹפֶר, leguntur verba · ࠉࠀࠈ

ࠎࠉࠎࠌ reddenda sint: *ligna cedrina* aut *abiegna.*

ࠎࠉࠏࠄ (סִיעָא) emph. ࠎࠉࠏࠕࠄ f. *turba, caterva* sq. ࠉࠔࠌࠏࠀࠋࠀࠉ *Ismaelitarum* i. e. Arabum Gen. 37, 25.

ࠎࠊࠄ et ࠎࠊࠉ (Ch. סְכָא, Syr. ܣܟܐ) Pa. *desideravit* sq. ࠋ alqd. Gen. 31, 30.

ࠎࠊࠅࠌ (Ch. סְכוּם) m. *finis* Gen. 6, 13.; ࠌࠎࠊࠅࠌ pr. *in fine* i. e. post elapsum quoddam tempus 4, 3. 8, 3. 6. et al. saepius. 2) *summum, summitas rei, caput;* unde ࠎࠊࠅࠌࠉ · ࠔࠁࠈࠉࠄ *principes tribuum* Num. 30, 2.

ࠎࠊࠅࠕ (סֻכּוֹת, quod explicatur e praeced. ࠌࠈࠋࠉࠍ *tabernacula*) *Succoth*; primum agri a Iacobo ita dicti, posthac urbs in tribu Gad Gen. 33, 17.

ࠎࠊࠉࠍ (Ch. סַכִּין, Ar. سِكِّين) emph. ࠎࠊࠉࠍࠄ m. *culter* Gen. 22, 6.

ࠎࠊࠋ (Ch. סְכַל et שְׂכַל, Syr. ܣܟܠ; Pa. ܣܟܠ); Ethpa. ࠀࠎࠕࠊࠋ *contemplatus est* sq. ࠋ alqd. Gen. 15, 5.; *circumspexit* Exod. 2, 12. 3, 6.; sq. ࠌࠍ · ࠁࠕࠓ *post* alqm. Gen. 19, 26.; sq. Acc. et ࠁ *animadvertit* alqd. *in* alquo i. e. punivit alqm. Num. 23, 21.; Inf. Aph. ࠄࠎࠊࠋࠄ pro Adv. *stulte* Gen. 31, 28.

ࠎࠊࠌ (coll. Ch. סְכַם) Pe. *finivit, desiit*, sq. ࠋ cum Inf. ࠋࠌࠐࠒࠃࠄ *praecipere* Gen. 49, 33.; Pa. *consumsit, devoravit* praedam Num. 23, 24.; Part. Gen. 41, 30. ࠌࠎࠊࠌࠄ sc. terra Lev. 26, 38.; Aph. ࠀࠎࠊࠌ *finivit, absolvit* (=כַּלֵּה) i. q. patravit Gen. 49, 5.; cum ࠁ *finivit cum* alquo, *apud* alqm. sc. aliquid facere 44, 12.; sq. ࠌࠍ cum Inf. · ࠌࠍ ࠌࠌࠋࠋ *desiit loqui* Deut. 32, 45. aut ࠋ cum Inf. ࠋࠌࠉࠊࠋ *edendo consumsit* Gen. 43, 2.; sq. Part. ࠄࠌࠌࠋࠋ *desiit loquens* i. e. loqui 17, 22.; Ettaph. ࠀࠕࠎࠊࠌ i. q. Aph. sq. ࠌࠍ cum Inf. Gen. 24, 15. 19.; *transactus, praeteritus est* de tempore Gen. 41, 53.

ࠎࠊࠐ (Ch. סְכַף) Aph. ࠀࠎࠊࠐ *convitiis proscidit, exsecratus est* c. Acc. alqm. Num. 23, 7. 8.

ࠎࠋࠁࠉ (Ch. סַלְוָא, Syr. ܣܠܘܐ, Ar. سَلْوَى) emph. ࠎࠋࠁࠉࠕࠄ f. *coturnix* Exod. 16, 13.

ࠎࠋࠅࠐ (coll. Ar. سلف *cutis virilium* et Aeth. ሰለበ *denudavit*) m. *pudenda, genitalia* Gen. 9, 23.

ࠎࠋࠇ (Ch. סְלַח) *condonavit* sq. ࠋ alcui Num. 30, 6. et al. 2) pro ࠔࠋࠇ Pa. *dimisit* Gen. 12, 20.

ࠎࠋࠉࠒ (coll. Ch. סְלַק, Syr. ܣܠܩܐ) m. *olus*, sq. ࠏࠎࠁ *virescens, viride* Gen. 1, 30.

ࠎࠋࠉࠒࠄ (a ࠎࠋࠒ, ut עֹלָה ab עָלָה) f. *holocaustum*, cum ࠀࠎࠒ *obtulit* Gen. 22, 13.

ࠎࠋࠌ (Ch. סֻלָּם, Ar. سُلَّم) m. *scala* Gen. 28, 12.

ࠎࠋࠐ (coll. Ch. סַלֵּף *subvertit*) demissa hydria *subvertit* aquam i. e. hausit Gen. 24, 19. 44.

ࠎࠋࠒ (Ch. סְלֵק, Syr. ܣܠܩ, Ar. سَلَقَ) *ascendit* e loco inferiore Gen. 24, 16. 28, 12. 41, 2. et al.; de somnio sq. ࠀࠍࠉࠍࠕ *iteratum est* somnium 41, 32.; *conscendit* cubile 49, 4.; Part. pro Praep. עֲלֵי 49, 17. 22.; Ethpe. ࠀࠎࠕࠋࠒ (sich aufmachen) i. q. *migravit* 12, 8.; *surrexit* (aufstehen, sich erheben) de sole oriente (ࠔࠇࠓࠄ aurora) 32, 24. 26., *a caedibus* 49, 9.; *se sustulit, in sublime latus est* i. e.

recessit, de angelo Dei ࠌࠍ · ࠏࠋ *ab* alquo 17, 22. 18, 33.

ࠎࠌࠀࠋ (Ch. סְמָאל, Ar. شِمَال) emph. ࠎࠌࠀࠋࠄ m. *sinistra*; ࠌࠎࠌࠀࠋࠅࠍ *a sinistris* (eorum) Exod. 14, 22.; Adv. *ad sinistram, sinistrorsum* Gen. 24, 49. Num. 21, 22. et al.

ࠎࠌࠅࠒ (Ch. סְמוּק, Syr. ܣܘܡܩܐ) Adi. *rufus, rubicundus*; Pl. pro hebr. בְּרֻדִּים *grandinati* Gen. 31, 10.

ࠎࠌࠅࠒࠀࠉ (i. q. hebr. אַדְמוֹנִי) Adi. *rufus, a, um* Gen. 25, 25.

ࠎࠌࠉ (Ch. סְמָא et סְמִי, Syr. ܣܡܐ) *coecus fuit*; Pa. *occoecavit* Lev. 26, 12.

ࠎࠌࠉ (Ch. סְמִי, Syr. ܣܡܝܐ, ܣܡܝܬܐ) m. ࠎࠌࠉࠄ f. Adi. *coecus, a, um* Exod. 4, 11.

ࠎࠌࠉࠅࠍࠉࠍ (Syr. ܣܡܝܘܬܐ) ad hebr. סַנְוֵרִים Pl. m. *coecitas* Gen. 19, 11.

ࠎࠌࠉࠊࠄ (coll. Ch. סַמְכָא, Syr. ܣܡܟܐ) emph. ࠎࠌࠉࠊࠀࠄ f. *cervical* Gen. 28, 11.

ࠎࠌࠊ (Ch. סְמַךְ, Syr. ܣܡܟ, Ar. سَمَكَ) *fulcivit, sustentavit* sq. ࠁ alqd. Exod. 17, 12.

ࠎࠌࠒࠀ (i. q. פַּעַם) cum ࠄ demonstr. ࠄࠎࠌࠒࠀ *hac vice* Gen. 2, 23.

ࠎࠍࠀ et ࠎࠍࠄ (Ch. סְנָא, Syr. ܣܢܐ) *odio habuit* sq. Acc. alqm. Gen. 27, 41. 37, 4.; Inf. ࠎࠍࠄ ibid. v. 5.; Part. ࠎࠍࠀ et ࠎࠍࠉ Nominis loco *hostis, inimicus* 14, 20. Exod. 1, 10. 20, 5. et al.

ࠎࠍࠃࠋ (Syr. ܣܢܕܠܐ, ܣܕܠܐ; σάνδαλον) m. *calceus, calceamentum* Gen. 14, 23.

ࠎࠍࠉ (Ch. אֶסָּנָא, Syr. ܣܢܝܐ) emph. ࠎࠍࠉࠄ m. *rubus* Exod. 3, 2. Deut. 33, 16.

ࠎࠍࠉࠍ pro ࠔࠍࠉࠍ Pl. *anni* Gen. 23, 1. Vid. ࠔࠍࠄ.

ࠎࠏࠃ i. q. ࠎࠅࠃ Inf. Pe. ࠎࠏࠃࠅ Gen. 43, 3.

ࠎࠏࠃ (Ch. סְעַד, Ar. سَعَدَ) *fulcivit, adiuvit, auxiliatus est* cum Acc. Gen. 30, 20. 49, 25. Deut. 32, 38.; Prt. ࠎࠏࠅࠃ *auxilium ferens, auxiliator* sq. ࠏࠋ *contra* alqm. 33, 7.

ࠎࠏࠃ (pro hebr. עֵזֶר coll. Arab. سَعْد) m. *auxilium* Gen. 2, 18., sq. ࠓࠁ *magnum* 30, 20.; ࠕࠅࠓࠎ· ࠎࠏࠃࠊ *scutum auxilii tui* i. e. te protegens, servans Deut. 33, 29.

ࠎࠏࠃ i. q. ࠎࠅࠃ *secretum* i. q. consessus, conventus clandestinus Gen. 49, 6.

ࠎࠏࠃ (i. q. עַד, Syr. ܥܕܡܐ) *usque ad* Gen. 49, 26. Deut. 32, 22.; sq. ࠉࠅࠌࠄ · ࠄࠃࠍ *usque ad hunc diem* 34, 6. ࠎࠏࠃ · ࠇࠃࠄ praeced. negatione *ne unus quidem, ad unum omnes* Exod. 14, 28.; sq. ࠄࠍ cum Praet. (=עַד־אִם) *donec* Gen. 24, 33.; pro hebr. עֹד i. q. *quamdiu* sc. erit vel erunt 8, 22.

ࠎࠏࠃࠅ (Ch. סָהֲדוּתָא, Syr. ܣܗܕܘܬܐ, Ar. شَهَادَة) f. *testimonium* Num. 23, 18.; sq. ࠃࠔࠒࠓ *falsum* Exod. 20, 16.

ࠎࠏࠃࠉ (Ch. סְעוּדָא) f. *cibus, epulae (praeda)* Gen. 49, 27. Vid. Annot. ad h. l.

ࠎࠏࠅࠃ i. q. ࠎࠏࠃ = עֵזֶר m. *auxilium* Gen. 2, 20.; ࠋࠎࠏࠅࠃࠄ *in auxilium eius* 14, 17.

ࠎࠏࠉࠓ (i. q. שָׂעִיר) m. ࠎࠏࠉࠓࠄ f. Adi. *pilosus*; Pl. f. Gen. 27, 23.

ࠎࠏࠎࠅ (i. q. כַּעַס) f. *ira* (alii: gaudium) Deut. 32, 27. Vid. Annot. ad h. l.

ࠎࠏࠓ (Ch. סְעַר et שְׂעַר, Syr. ܣܥܪܐ. Ar. شَعْر) m. *capillus* et in uni-

versum *pilus;* pro Adi. *hispidus, pilosus* Gen. 25, 25.

ࠎࠐࠃ (Ch. סְפַד) Inf. ࠌࠎࠐࠃ; *luxit* c. Acc. alqm. Gen. 23, 2.; Aph. ࠀࠎࠐࠃ *planxit;* sq. ࠓࠁ·ࠀࠎࠐࠃ *luctum, planctum magnum* i. e. magnopere 50, 10.

ࠎࠐࠄ; Ethpe. ࠀࠕࠎࠐࠉ (Ch. אִסְתְּפִי) *consumtus, perditus est* Num. 16, 26.; Ethpa. *perdidit* Gen. 18, 23.

ࠎࠐࠄ (Ch. סְפָא, Syr. ܣܶܦܬܳܐ) f. *labium;* Pl. ࠎࠐࠅࠀࠍ, emph. ࠎࠐࠅࠀࠕࠄ et ࠎࠐࠕࠀࠄ praec. ࠌࠎࠐࠅࠓࠄ *prolatio* Num. 30, 7. 9. aut ࠌࠐࠅࠒ *egressio* v. 13. i. e. quicquid labiis effertur, egreditur i. e. verbum, votum; 2) *lingua, sermo* Gen. 11, 7. 9. 3) *ripa* sq. ࠍࠄࠓࠄ *fluvii* i. e. Nili Gen. 41, 3. Exod. 2, 3.; ࠉࠌࠄ *litus maris* 14, 30.

ࠎࠐࠅࠒ (coll. Ch. סְפַק, Syr. ܣܳܦܩܳܐ) Part. *sufficiens* cum ࠄࠎࠐࠅࠒ (=אֵל שַׁדַּי) *omnipotens* Gen. 17, 1.

ࠎࠐࠉࠍࠄ (Ch. סְפִינָא, Syr. ܣܦܺܝܢܬܳܐ, ܣܦܺܝܢܬܳܐ) *navis tecta, navigium, arca* Gen. 6, 14.

ࠎࠐࠒ (Ch. סְפַק, Syr. ܣܦܰܩ) *sufficit;* Aph. ࠀࠎࠐࠒ *sufficienter largitus est* sq. Acc. alcui Gen. 45, 11.

ࠎࠐࠓ (Ch. סְפַר, סַפֵּר, Syr. ܣܰܦܰܪ) Pa. ࠎࠀࠐࠓ *totondit* (barbam) Gen. 41, 14.

ࠎࠒ abiecta 1 rad. ࠍ i. q. ࠍࠎࠒ (§. 26. 1. Annot.) *ascendit,* de sole *ortus est* Gen. 19, 15.

ࠎࠒ (Ch. סַק et שַׂק, Syr. ܣܰܩܳܐ) m. *saccus* Gen. 42, 25. 2) *vestis lugubris,* unde ·ࠎࠒ ·ࠔࠌ ࠁࠌࠕࠍࠀࠉ pr. *imposuit saccum lumbis* i. e. eiusmodi vestem induit 37, 34.

ࠎࠒࠅࠍ quod redditur in versionibus Samarit. Arab. verbis رَفَعَ et نَصَبَ *extulit, elevavit;* unde ࠎࠒࠅࠍࠄ *coelum*) Gen. 3, 22. est *elatus.* Vid. Annot. ad h. l. Alii explicant: *foedus* i. e. socius foedere iunctus 26, 13., alii ad sensum magis: *ramus* (כְּאַחַר מִמֶּנּוּ).

ࠎࠒࠌࠍ (pro hebr. קוֹמְמִיּוּת) i. q. praec. ࠎࠒࠅࠍ *elatus, erectus* i. e. e servitute liberatus Lev. 26, 13.

ࠎࠒࠍ Gen. 21, 8. Morinus: *ablactavit;* Castellus: *ablactatus est*=וַיִּגָּמַל, quod in textu hebr. legitur. At tenenda est notio sub voce ࠎࠒࠅࠍ allata, ita ut sit: *adolevit* quam explicationem commendat praec. ࠓࠁࠄ *crevit.*

ࠎࠒࠒ (coll. hebr. שָׁקַק *discurrit,* Ar. شَقّ) Ethpe. ࠀࠕࠎࠒ *subsidit, diffluit* de aquis diluvii paullatim sese diminuentibus Gen. 8, 1.

ࠎࠓࠅࠏ alibi ࠎࠓࠅࠇ (Syr. ܣܰܪܽܘܚܳܐ) emph. ࠎࠓࠅࠏࠄ Adi. *nocens, impius* Exod. 2, 13.

ࠎࠓࠇ per Metath. pro ࠎࠇࠓ *circumdedit, cinxit* ࠁࠉࠕࠄ · ࠏࠋ *domum* Gen. 19, 4.

ࠎࠓࠄ (pro ࠔࠓࠄ = שָׂרַי) *Sara* uxor Abrahami Gen. 16, 1. 2. et al.

ࠎࠓࠉࠎ (Syr. ܣܰܪܺܝܣܳܐ, coll. Arab. سَرِيس) m. *eunuchus* Gen. 37, 36.

ࠎࠓࠅࠊ (coll. hebr. שְׂרוֹךְ, Arab. شِرَاكٌ) m. *corrigia,* sq. ࠋࠎࠍࠃࠋ i. e. *corrigia,* quibus pedibus subligantur *calcei* Gen. 14, 23.

ࠎࠓࠊࠍ m. coll. Ch. סַרְכָּא est *procuratio, alimentum, annona;* vel coll. hebr. צָרַךְ explicari potest: *indigentia* (Onkel. חֲסִיר) Gen. 42, 20.

ࠎࠓࠌࠍ (i. q. פִּקָּדוֹן) m. *depositum* Gen. 41, 36.

ࠎࠓࠍࠃࠉࠁ (pro hebr. אֲרָרָט) *Sarnedib* Gen. 8, 4. Vid. Ann. ad h. l.

ࠎࠕࠐ i. q. ࠎࠕࠌ (coll. Ch. סְתַם) *clausit*; Etta. ࠀࠕࠎࠕࠐ et ࠀࠕࠎࠕࠅࠐ *clausus, occlusus est* Gen. 8, 2. 2) i. q. Ar. ضَرَبَ quo utitur Abus. in reddenda hac voce Gen. 11, 3. Videtur autem *cudendi* et *tundendi* notio huic verbo inter alias peculiaris translata fuisse ad laterum conficiendorum rationem, quae in caemento tundendo inprimis cerneretur, ita ut sit i. q. לְבֵן *lateres confecit.*

ࠎࠕࠐࠄ, emph. ࠎࠕࠐࠕࠄ (vid. ࠎࠕࠐ) f. *later* Gen. 11, 3.

ࠎࠕࠐࠅ f. Collect. *lateres* Gen. 11, 3.

ࠏ

ࠏࠀ (Ch. עָא et אָעָא i. q. עֵץ) m. *lignum, arbor;* Pl. ࠏࠀࠉࠍ Gen. 6, 14 (§. 83.).

ࠏࠀࠋࠄ (hebr. מְחֹלָה, coll. חול et Ar. حَالَ) f. *saltatio, chorea;* Pl. ࠏࠀࠋࠀࠍ Exod. 15, 20.

ࠏࠀࠍ (i. q. צֹאן §. 6. 2. B.) emph. ࠏࠀࠍࠄ c. *pecus*, oves et caprae Gen. 4, 2. 12, 16. 27, 9. et al.; Pl. ࠏࠀࠍࠉࠍ 47, 1. 50, 8. et ࠏࠀࠉࠍ eliso ࠍ Deut. 32, 14.

ࠏࠁࠀࠓ (Ch. חִוָּר, Syr. ܚܶܘܳܪܳܐ) Adi. *candidus, a, um* Exod. 16, 31.

ࠏࠁࠃ (Ch. עֲבַד, Syr. ܥܒܰܕ, Arab. عَبَدَ) *fecit*, sq. Acc. et ࠋ alqm. ad alqd., ࠋࠏࠌ · ࠓࠁ *ad populum magnum* Gen. 12, 2.; alcui alqd. i. e. iniuriam intulit 31, 12.; sq. ࠏࠌ *cum* alquo alqd., ࠒࠓࠁࠄ *bellum gessit* cum alquo Gen. 14, 2.; ࠇࠎࠃ *misericordiam, gratiam exhibuit in* alquo 47, 29.; *paravit* ࠋ · ࠈࠏࠌࠍࠉࠌ *cupedias* alcui 27, 4.; ࠏࠂࠅࠋࠉࠍ *panes subcinericios* 18, 6.; *exstruxit* ࠎࠐࠉࠍࠄ *navigium, arcam* 6, 14.; ࠌࠃࠁࠇ *altare* 35, 1.; *acquisivit* ࠍࠐࠔࠄࠕࠍ *animas* i. e. servos 12, 5.; *edidit, protulit* ࠐࠓࠉ *fructum* 1, 11.; *exercuit* ࠆࠊࠅ *iustitiam* Deut. 33, 21.; *instituit* ࠀࠁࠋ *luctum* Gen. 50, 20.; cum Inf. ࠄࠎࠌࠋࠄ *stulte egit* Gen. 31, 28.; Part. P. ࠏࠁࠉࠃ notione act. 1, 12.; Ethp. ࠀࠕࠏࠁࠃ *factus est* ࠋࠀ · ࠉࠕࠏࠁࠃ · ࠌࠍ *non ita fieri solet* 29, 26.; sq. ࠋ *accidit* alcui Exod. 2, 4.; Aph. ࠄࠏࠁࠃ *subiecit* Gen. 47, 21.

ࠏࠁࠃ (Ch. עֲבַד, Syr. ܥܰܒ݂ܕܳܐ, Ar. عَبْد) m. *servus, minister* Gen. 24, 9. 30, 43. et al. saepius; sq. ࠉࠄࠅࠄ *Dei* sc. Moses Deut. 34, 5.

ࠏࠁࠄ (Ch. עֲבָא, Syr. ܥܒܳܐ) *condensatus, pinguis factus est* Deut. 32, 15.

ࠏࠁࠅࠃ (ܥܳܒ݂ܽܘܕܳܐ) emph. ࠏࠁࠅࠃࠄ m. *conditor, creator* Deut. 32, 15.

ࠏࠁࠉࠃࠄ (Ch. עֲבִידָא) f. *opus, negotium* Gen. 39, 11. Exod. 20, 9.; *servitus* 1, 14.

ࠏࠁࠓ (Ch. עֲבַר, Syr. ܥܒܰܪ, Arab. عَبَرَ) *praeteriit, transiit* Gen. 37, 28.; sq. ࠁ *per* alqd. 30, 32.; ࠁࠀࠓࠏࠄ *transmigravit terram* 12, 6. Num. 21, 22.; sq. ࠋࠒࠃࠌ *processit ante* alqm., *praeivit* alqm. Gen. 33, 3.; sq. ࠌࠉࠌࠓ · ࠉࠄࠅࠄ *migravit, neglexit verbum Dei* Num. 22, 18.; Part. act. c. ࠄ demonstr. Deut. 31, 3.; Aph. ࠀࠏࠁࠓ et ࠄࠏࠁࠉࠓ *traiecit, transmisit, immisit* sine litera praeform. Gen. 8, 1.

ࠏࠁࠓ (Ch. עֲבַר, Syr. ܥܒܪܳܐ) m.

transitus; cum Praep. ࠁࠏࠁࠓ *trans* Gen. 50, 10.; ࠌࠍ·ࠏࠁࠓ·ࠋ id. Num. 22, 1.

ࠏࠁࠓ (עֵבֶר) *Heber* conditor gentis Hebraeae Num. 24, 24.

ࠏࠁࠓ i. q. ࠇࠁࠓ m. *socius, sodalis;* praeced. ࠂࠁࠓ *alter – alter* Gen. 43, 33. Exod. 3, 22.

ࠏࠁࠓ i. q. ࠀࠁࠀࠓ; Pl. f. ࠏࠁࠓࠀࠍ sq. ࠌࠍ *candidiores* sc. sunt dentes lacte Gen. 49, 12.

ࠏࠁࠓ (Ch. אֲבַר, אֲבָרָא, Syr. ܐܒܪܐ) emph. ࠏࠁࠓࠄ m. *plumbum* Exod. 15, 10.

ࠏࠁࠓࠀࠉ (עִבְרִי) emph. ࠏࠁࠓࠀࠄ m. ࠏࠁࠓࠉࠄ, emph. ࠏࠁࠓࠉࠕࠄ f. *Hebraeus, a* Gen. 39, 17.; Plur. f. emph. Exod. 1, 15.

ࠏࠁࠓࠄ i. q. ࠇࠁࠓࠄ (Syr. ܚܒܪܬܐ) f. *socia* praeced. ࠀࠕࠄ *altera – altera* Exod. 3, 22.

ࠏࠁࠔ (Ch. חֲבַשׁ, Syr. ܚܒܫ, Ar. حَبَسَ) *constrinxit, occlusit;* Part. P. ࠏࠁࠉࠔ Deut. 32, 36.

ࠏࠂࠅࠋ (Rabb. עִגּוּל) pro hebr. עֻגָּה *placenta, panis subcinericius;* Pl. ࠏࠂࠅࠋࠉࠍ Gen. 18, 6.

ࠏࠂࠋ i. q. ࠇࠂࠋ (coll. Syr. ܥܓܠ, Ar. عَجِلَ *volvit*) *vidit* de Deo Gen. 1, 12. 18. 25. 31. 6, 2. et al.

ࠏࠂࠋࠄ (Ch. עֶגְלָא, Syr. ܥܓܠܬܐ) f. *vitula, iuvenca* Gen. 15, 9.

ࠏࠂࠋࠄ (Ch. עֲגָלָא, עֲגָלְתָא, Syr. ܥܓܠܬܐ) f. *currus, plaustrum;* Pl. ࠏࠂࠋࠍ Gen. 45, 21., emph. ࠏࠂࠋࠀࠕࠄ v. 27. 46, 5.

ࠏࠃ (Ch. עַד, Syr. ܥܕ, ܥܕܡܐ) *usque ad* Gen. 8, 5. et al.; sq. ࠌࠃࠅ *usque nunc* i. e. ad hoc tempus 32, 4.; *dum, donec,* sq. Praet. 8, 7. 39, 16.; Fut. Num. 23, 24.; Inf. c. Suff. Gen. 33, 3.; sq. ࠄࠋࠀ (= עַד־כִּי) id. 49, 10.

ࠏࠃࠀ (pro hebr. אַמְתַּחַת) emph. ࠏࠃࠀࠄ *saccus* Gen. 42, 27.; Pl. ࠏࠃࠉࠌ et ࠏࠃࠀࠉࠌ 43, 12. 44, 1.

ࠏࠃࠃ (pro hebr. סָעַד coll. עֲדַד, Ar. عَلَّ) *sustentavit, fulcivit, recreavit* sc. cibo sq. ࠋࠁ *cor* i. e. se (Imp. ࠏࠃࠅ) Gen. 18. 5. Castellus in Lex. praefert ࠏࠃࠄ.

ࠏࠃࠄ (עָדָה) *Ada* Lamechi uxor Gen. 4, 19.

ࠏࠃࠉࠐࠄ (coll. Ch. עֲדִיף) f. *excellentia, praestantia;* praeced. ࠂࠁࠓࠉ *viri praestantes* Gen. 6, 4.

ࠏࠃࠍ (Ch. עִדָּן, Syr. ܥܕܢ) m. *tempus;* ࠋࠏࠃࠍ *circa tempus, tempore* Gen. 18, 14. 24, 11.; Pl. ࠏࠃࠍࠉࠍ *anni tempora* 1, 14.; c. Suff. 15, 1.

ࠏࠃࠍ (עֵדֶן) *Eden* primorum hominum sedes Gen. 2, 8. et al.

ࠏࠃࠓ (Ch. עֲדַר) m. *grex* Gen. 29, 2.

ࠏࠅࠁ (Ar. عَابَ) *vitiosus fuit;* Ethpa. ࠀࠕࠏࠉࠁ *peccati reus fuit, peccavit* sq. ࠋ *in* alqm. Gen. 43, 9. 44, 32.

ࠏࠅࠁ (Ar. عَيْبٌ) emph. ࠏࠅࠁࠄ m. *peccatum* Gen. 4, 13. 19, 15. 41, 9. et al.

ࠏࠅࠁࠃ (Ch. עוֹבָד, Syr. ܥܒܕܐ) m. *opus* Gen. 6, 3. (Vid. Annot. ad h. l.); *negotium* 25, 32.; Pl. 47, 3.

ࠏࠅࠃ (עוֹד) Adv. *adhuc,* sc. est, vivit Gen. 45, 14.; ࠄࠏࠅࠃ *numquid adhuc?* 31, 14., *an adhuc* sc. est? 43, 6.; *iterum* 30, 19. Exod. 3, 15. et al.

ࠏࠅࠃ (Ar. عَادَ); Ethp. ࠀࠕࠏࠉࠃ *ad se reduxit, retinuit,* sq. Acc. et ࠁ alqm. alq. re Gen. 39, 12. Vid. Annot. ad h. l.

ࠏࠅࠈ (Ch. חוּט); Aph. ࠀࠏࠉࠈ (אֲחִיט) *coniunxit.*

ࠏࠅࠋ i. q. ࠇࠅࠋ; Ethpa. ࠀࠕࠏࠉࠋ *corroboravit se* Deut. 31, 6.

ࠏࠅࠋࠉࠌ (Ch. עֲלֵים, Syr. ܥܠܝܡܐ, Ar. غُلَامٌ) m. *iuvenis*, *adolescens*; cum ࠓࠁࠉࠄ *adolescentulus* Gen. 21, 19.

ࠏࠅࠋࠌ (Ch. עָלַם, Syr. ܥܠܡܐ, Ar. عَالَمٌ) m. *saeculum*, *tempus futurum* s. *aeternum* Gen. 9,12., *genus humanum*, *homo* 6, 6.

ࠏࠅࠐ (Ch. עוֹף, Syr. ܥܘܦܐ) m. *volucris*, *avis*; Pl. emph. ࠏࠅࠐࠉࠄ Gen. 15, 10.

ࠏࠅࠉ (Syr. ܥܛܳܐ); Aph. ࠀࠏࠉࠉ *cinxit*, *amicivit*, *constrinxit* Exod. 29, 5.

ࠏࠅࠒ; Aph. ࠀࠏࠒ (Ch. אֲעִיק, Syr. ܐܥܝܩ) pro ࠀࠏࠉࠒ *arctavit*, *oppressit* Exod. 23, 22.

ࠏࠅࠓ (i. q. עוּר) *vigilavit*; Ethpe. ࠀࠕࠏࠉࠓ (Ch. אִתְּעַר, Syr. ܐܬܬܥܝܪ) *expergefactus est*, *evigilavit* Gen. 28, 16. 41, 4.; Aph. ࠀࠏࠉࠓ *suscitavit*, *excitavit*; de aquila pullos suos ad volandum incitante aut omnino custodiente et tuente Deut. 32, 11.

ࠏࠅࠓࠉ (pro עוֹד i. q. ࠀࠅࠓࠉ et ࠇࠅࠓࠉ coll. hebr. אַחֲרֵי et אַחַר) Adv. *adhuc*, *praeterea* Gen. 2, 19. 8, 10. 37, 9,; *iterum*, *denuo* 4, 25.; *amplius*, *ultra* 8, 12. Exod. 2, 3. et al.

ࠏࠅࠓࠉ (pro hebr. עוֹר) m. *pellis* loco Adi. *pelliceus* Gen. 3, 21.

ࠏࠅࠓࠍ (i. q. אָחֳרָן, Syr. ܐܚܪܝܢ, ܐܚܪܢܐ) Adi. *alius*, *a*, *ud* Gen. 29, 19. 30, 24. et al.; *alienus*, *a*, *um* ࠏࠅࠓࠍࠉࠌ · ࠀࠋࠄࠉࠌ *Dii alieni* Exod. 20, 3. Deut. 18, 20.

ࠏࠅࠕࠓ (Ch. עוּתַר, Syr. ܥܘܬܪܐ) emph. ࠏࠅࠕࠓࠄ m. *opulentia*, *divitiae*, *opes* Gen. 14, 11. 31, 16. 36, 6. et al.

ࠏࠆ (Ch. עֵז, עִזָּא, Syr. ܥܙܐ, عَنْز) emph. ࠏࠆࠄ f. *capra* Gen. 15, 9.; Pl. ࠏࠆࠉࠌ 27, 9. 30, 32. 37, 31.

ࠏࠆࠆ (i. q. עֹז) m. *robur*, *fortitudo*, c. Suff. ࠏࠆࠆࠍࠉ *robur meum* Exod. 15, 2.

ࠏࠆࠉࠆ (Ch. עַזִּיז, Syr. ܥܙܝܙܐ, Ar. عَزِيزٌ) Adi. *vehemens*, *validus*, *a*, *um*, de furore Gen. 49, 7.; de vento Exod. 14, 21., i. q. munitus Num. 21, 24. Nominis loco ob verborum ordinem videtur usurpatum Gen. 49, 3., ubi ࠏࠆࠉࠆ · ࠉࠕࠉࠓ *excellens impudentia*, *procacitate* est i. q. impudentissimus.

ࠏࠆࠉࠆࠅ (Syr. ܥܙܝܙܘܬܐ) f. *fortitudo*, *robur* Exod. 15, 13.

ࠏࠆࠋ i. q. ࠀࠆࠋ *ivit*, *abiit* Gen. 27, 9.

ࠏࠆࠓ (Ch. חֲזַר, Syr. ܗܦܟ) *rediit*, *reversus est* Gen. 16, 9. 31, 3.; sq. ࠋࠉࠕ *ad* alqm. 18, 10. 42, 24.; sq. ࠏࠌ pro יָשַׁב עִם *habitavit cum* alquo, *apud* alqm., quod perperam ab interprete cum שׁוּב permutatum nemo non videt, legitur Gen. 27, 44.; Pa. ࠏࠆࠓ *reposuit*, *reddidit* (pecuniam) 42, 25., *retulit* (manum in sinum) Exod. 4, 7.,, *renuntiavit* (rem) Gen. 37, 14.; sq. ࠏࠋ *restituit in* alqd. 41, 13.; Aph. ࠀࠏࠆࠓ et ࠄࠏࠆࠓ *reduxit* 28, 15., *reposuit* (lapidem) 29, 3., *reportavit*, 43, 12., *retribuit* (vindictam) Deut. 32, 41. 43., *avertit* sc. benedictiones Num. 23, 20.; ࠄࠏࠆࠓ (pro הוּשַׁב) *reddidit* sc. reddens i. e. *redditus est* Gen 42, 28.; Ethpa. s. Etta. ࠀࠕࠏࠆࠓ *repositus est*; Part. 43, 12.

ࠏࠆࠓ emph. ࠏࠆࠓࠅࠕࠄ f. *reditus* Num. 24, 22. Vid. Annot. ad h. l. 2) (pro hebr. תְּשׁוּקָה) *conver-*

sio, desiderium Gen. 3, 16. 4, 7.

ꟽ∇ i. q. ⁂∇ m. *lignum;* Pl. ⵣՠꟽ∇ *ligna (fissa)* Gen. 22, 3.

ꟼ∇∇ (אָטָד) *Atad;* ꟻꟼ∇∇·ꟼ⁂ꟼ⁂ *area Atad* alii: *rhamni* trans Iordanem sita Gen. 50, 10.

ꓘ⅃∇∇ (pro hebr. קֶרֶן coll. Arab. عَطَفَ pr. *flexit, inflexit*) m. *cornu;* Pl. c. Suff. Gen. 22, 13.

ꓘ∇∇ (Ch. חֲטַף, Syr. ܚܛܰܦ) *rapuit,* de feris bestiis *discerpsit, dilaniavit* Gen. 37, 33.; Part. ꓘⵝ∇∇ *rapiens, discerpens* de lupo 49, 27.; Ethpe. ꓘ∇∇⁂⁂ *discerptus est* 37, 33.

ꓘ∇∇ (Ch. חֲטוֹף, Syr. ܚܽܛܽܘܦܳܐ) m. *rapina, praeda* Num. 23, 24.

ꓘ∇∇ Adv. *raptim, subito* Exod. 3, 5. Vid. Annot. ad h. l.

⅃⁂ՠ∇ i. q. ⅃ⵝՠꟽ = אֵל (*Deus*) *fortis,* aut pro ՠ⁂⅃∇ *excelsus, altissimus;* sq. ⵣⵝꟼ⁂ *patris tui* Gen. 49, 24.

⅃ꟼՠ∇ (Denom. ab ⅃ꟼ∇ = חֶבֶל *funis*) *asportavit* Gen. 42, 19. Vid. §. 17. 4. B. b.

ՠⵝՠ∇ (= יָצוּעַ, coll. Ar. عِيصٌ *lustrum leonis*) m. *lectus, cubile* Gen. 49, 4.

ꓘⵝ⅃ՠ∇ (אִילָן) i. q. ꓘ⅃ՠ∇ m. *arbor* Gen. 1, 29.

ⵣ⅃ՠ∇ (עֵילָם) *Elam, Elymais* ad mare Persicum Gen. 14, 1.

ꓘ⅃ՠ∇ (Ch. אִילָן, Syr. ܐܺܝܠܳܢܳܐ) m. *arbor* Gen. 2, 9. et al.

ꓘՠ∇ (Ch. עַיִן, עֵינָא, Syr. ܥܰܝܢܳܐ, Ar. عَيْنٌ) emph. ꟻꓘՠ∇ c. (saepius f.) *oculus;* Pl. s. Du. ⵣՠꓘՠ∇ Gen. 3, 5. 16, 4. et al.; cum ⅃ꟼꟽ aut ꟻ⅃⁂ *sustulit oculos* 29, 17. 37, 25. et al. 2) *fons* 24, 29.; sq. ꟻՠⵣ *aquae* 16, 7. 24, 13.; ꟻꓘՠ∇ (cum ꟻ parag.) *ad fontem* v. 16.

ꟻꓘՠ∇ (pro עַי) *Aina* urbs Cananitica Gen. 12, 8.

ꟼꟼՠ∇ (עִירָד) *Hirad* filius Henochi Gen. 4, 18.

⅃∇ (Ch. עַל, Syr. ܥܰܠ, Ar. عَلَى, ὑπὲρ, ἐπὶ) ՠⵝ⅃∇ (ՠꟼ⅃∇) et ՠ⁂⅃∇ Praep. cum Suff. Plurr. *super* Gen. 1, 2. et al.; ·⅃∇·ꟻꟼ ꟻ⁂ՠꟼ *domui, familiae praepositus* 43, 16.; *iuxta, ad, apud, prope* 16, 7. 29, 2. 24, 11. 49. et al.; *in, cum* 3, 16.; *de* 12, 20.; *secundum* (sq. ꟼⵣՠⵣ aut ·ՠꓘ ꟻⵝꟻՠ *mandatum — dictum, effatum Dei*) 41, 40. 45, 21. Deut. 34, 5.; *contra* Gen. 42, 36.; i. q. ⅃ 33, 13. De Verbis cum hac Praepos. iunctis vid. §. 74, 4.; de ⅃∇ · ꓘⵣ *de* §. 98. II. 1. a. γ. Praeterea leguntur ⵣꟼꟼ·⅃∇ de loco *ante, e regione* Gen. 49, 30.; ՠꟼꟼ · ⅃∇ *propter* 21, 11.; ⅃∇⅃ *desuper* 27, 39., ⅃∇⅃ⵣ *superne* 7, 20.; ⅃ · ⅃∇⅃ⵣ *supra* i. e. superficiem alc. rei versus 1, 7.; ꓘⵣ · ⅃∇ *ideo* 19, 8.; ·⅃∇ ՠⵣ *propterea quod, quia* Deut. 31, 17.

ՠ⁂⅃∇ = עֲלֵי Gen. 49, 22. vid. sub ⅃∇.

ՠ⁂⅃∇ emph. ꟻ⁂⅃∇ (ab ⅃⅃∇, ut עֶלְיוֹן ab עָלָה) *excelsus, summus Deus* (ὕψιστος) Num. 24, 16.

ՠꟼ⅃∇ pro ՠⵝ⅃∇ i. q. עֲלֵי Gen. 49, 17. vid. sub ⅃∇.

ꟻ⅃∇ (i. q. עֹלָה, Ch. עֲלָא) emph. ꟻ⁂⅃∇ f. *holocaustum* Gen. 22, 3.; Pl. ꓘՠ⁂⅃∇ 8, 20.

ՠⵝ⅃∇ i. q. עֲלֵי *super* Deut. 32, 2; *iuxta, ad* Num. 24, 6. Vid. ⅃∇.

ՠⵝ⅃∇ i. q. צֵלָע vid. ꟻ∇⅃∇ f. *costa;* Pl. c. Suff. Gen. 2, 21.

ՠ⅃∇ i. q. עָלֶה m. *folium;* Pl. ꓘՠ⅃∇ Gen. 3, 7.

ࠏࠋࠉࠌࠄ (Ch. עֲלֵימָא, Syr. ܥܠܝܡܬܐ) emph. ࠏࠋࠉࠌࠕࠄ f. *puella* Ex. 2, 8.

ࠏࠋࠋ (Ch. עַל, Syr. ܥܰܠ, Ar. عَلَّ) Pe. Praet. ࠏࠋ et ࠏࠉࠋ; Fut. ࠉࠉࠏࠋ; Imp. ࠏࠋ et ࠏࠋࠋ; Inf. ࠌࠉࠏࠋ, ࠌࠏࠅࠋ et ࠏࠋࠅࠋ, Part. ࠏࠋࠋ et ࠏࠋࠅࠋ; *venit, advenit, intravit, ingressus est* Gen. 6, 3. 27, 35. 35, 6. 43, 17. et al. saepius; sq. ࠁ *in* alqm. locum Ex. 14, 22. 15, 19. (§. 98. I. 3.); sq. ࠋ *ad, in* alq. locum Gen. 12, 5. (*cum* alquo 46, 26.); ࠋࠉࠃ id. 6, 18.; sq. ࠋࠅࠕ et ࠏࠋ ut בּוֹא אֶל־ de concubitu *iniit* (feminam), *rem habuit cum* alqua 6, 4. 16, 2. 4.; Part. ࠏࠋࠅࠋ · ࠁࠉࠅࠌࠉࠄ *aetate provectus* 24, 1.; ࠏࠋࠅࠋࠉ· ࠕࠓࠏ *ingredientes portam* 23, 18.; *occidit* de sole 15, 12. 28, 11.; ࠅࠄࠅࠄ · ࠔࠌࠔࠄ · ࠏࠋࠕࠄ *cum sol occideret* 15, 17.; ࠏࠃ· ࠌࠏࠅࠋ *donec occideret* Exod. 17, 12.; Pa. ࠏࠉࠋ *tulit, attulit* sq. ࠋࠉࠃ *ad* alqm. Gen. 27, 17.; *obtulit* 4, 3.; *introduxit* sq. ࠋࠁࠉࠕ *in domum* alcius 43, 17.; Aph. ࠀࠏࠉࠋ et ࠄࠏࠉࠋ i. q. Pa. *introduxit* sq. ࠋ *in* alq. locum 29, 13. 43, 16.; *attulit* sq. ࠋ alcui 27, 17.; *intulit* cum Acc. et ࠁ alqd. *in* alqm. locum Exod. 4, 6.; Etta. ࠀࠕࠏࠉࠋ *introductus est* Gen. 43, 18. Cf. §. 30, 2. Ann.

ࠏࠋࠋࠄ (Ch. עֲלַלְתָּא, Syr. ܥܠܠܬܐ) emph. ࠏࠋࠋࠕࠄ f. *proventus* (terrae), *fruges* Lev. 26, 4. Deut. 32, 22., sq. ࠔࠌࠔࠄ *solis* i. e. fructus, qui intra periodum solarem s. annum maturescunt 33, 14.

ࠏࠋࠌ (Ch. עָלַם, עָלְמָא, Syr. ܥܠܡܐ) emph. ࠏࠋࠌࠄ m. i. q. *αἰών saeculum* Deut. 33, 27.; *aeternitas, aeternum;* ࠋࠏࠋࠌ *in aeternum* Gen. 3, 22. Exod. 3, 15.; pro Adi. *aeternus, a, um* Gen. 49, 26. Exod. 15, 18.; i. q. *antiquus, a, um*, ࠉࠅࠌࠕ · ࠏࠋࠌࠄ *dies antiqui* Deut. 32, 7.; i. q. *κόσμος* pro hebr. הָאָדָם *homo, genus humanum* Gen. 7, 21.; pro עֶלְיוֹן Deut. 32, 8.

ࠏࠋࠏࠄ (Ch. אִלְעָא, Syr. ܐܠܥܐ) emph. ࠏࠋࠏࠕࠄ f. *costa* Gen. 2, 22.

ࠏࠋࠉ (coll. hebr. נֶחְלַץ *se accinxit ad pugnam* et Syr. ܡܣܝܪܐ *accinctus ad opus*) *disposuit* ligna Gen. 22, 9.; Ethpe. ࠀࠕࠏࠋࠉ *adhaesit* sq. ࠁ alcui 2, 24.

ࠏࠌ (Ch. עִם, Syr. ܥܡ, coll. Ar. عَمّ) Praep. *cum* Gen. 12, 4. et al.; *iuxta, ad* 25, 11.; *praeter* Deut. 32, 39.

ࠏࠌ (Ch. עַם, עַמָּא, Syr. ܥܡܐ) emph. ࠏࠌࠄ m. *populus* Gen. 11, 6. 14, 16. et al.; Pl. ࠏࠌࠌࠉࠍ Exod. 15, 14.; cum terminatione Gentil. ࠏࠌࠌࠕࠉ Gen. 27, 29. Deut. 33, 3.; ࠏࠌࠌࠕࠄ v. 19. et ࠏࠌࠉࠍ Gen. 49, 10., emph. ࠏࠌࠉࠄ Exod. 19, 5.

ࠏࠌࠉࠒ (Ch. עֲמִיק, Syr. ܥܡܝܩܐ) Adi. *profundus, a, um* Num. 24, 21.

ࠏࠌࠃ (=עֲמַד) *stetit* Gen. 19, 27.

ࠏࠌࠅࠃ (Syr. ܥܡܘܕܐ, Ar. عَمُود) m. *columna*, sq. ࠏࠍࠍ *nubis* Ex. 13, 21. Deut. 31, 15.

ࠏࠌࠅࠈࠄ (coll. Syr. ܥܡܛܢܘܬܐ) f. *caligo* Gen. 15, 17.

ࠏࠌࠅࠍ (עַמּוֹן) *Ammon* populus ab Arnone usque ad Iabbocum habitans; praec. ࠁࠍࠉ *Ammonitae* Num. 21, 24.

ࠏࠌࠅࠒ (= אֵיתָן pro אֵיתָן) m. *fortitudo, robur* Gen. 49, 11. Vid. Annot. ad h. l.

ࠏࠌࠄ et ࠏࠌࠉ (Ch. חֲמָא) *vidit* Gen. 7, 1. 8, 8. 19, 1. et al.

ࠏࠌࠉࠌࠄ (Syr. ܥܡܥܡܐ) emph.

ࠏࠌࠉࠌࠕࠄ f. *calor, aestus, ardor* Lev. 26, 16.

ࠏࠌࠋࠒ (עֲמָלֵק) *Amalec* populus inter Aegyptum et Idumaeam habitans Exod. 17, 8. 9.

ࠏࠊࠌ (i. q. ࠇࠊࠌ = Ch. חֲכַם) *scivit, cognovit* Gen. 27, 2. 28, 16.

ࠏࠌࠒ (= עֵמֶק) emph. ࠏࠌࠒࠄ m. *vallis* Gen. 14, 17. 23, 2. et al. 2) i. q. עֹמֶק (Ch. עוּמַק, Syr. ܥܘܡܩܐ, Ar. عَمْق) *profunditas, profundum* Exod. 14, 27.

ࠏࠌࠒࠄ i. q. ࠏࠌࠅࠒ f. *fortitudo* Gen. 49, 24.

ࠏࠌࠓ (Syr. ܥܡܰܪ, Ar. عَمَرَ) *habitavit, incoluit* Gen. 1, 28.

ࠏࠌࠓ (Ch. חֲמַר, Syr. ܚܡܪܐ, Ar. خَمْر) emph. ࠏࠌࠓࠄ m. *vinum* Gen. 9, 21. 49, 11. 2) pro hebr. עָמָל i. q. Syr. ܚܡܝܪܐ *fermentum, praevaricatio* Num. 23, 21. 3) i. q. צֶמֶר, Syr. ܥܡܪܐ *lana* Lev. 13, 47.

ࠏࠌࠓ (Ar. أَحْمَر) Adi. *ruber, a, um, rutilans;* Pl. de oculis sq. ࠌࠍ · ࠏࠌࠓ *prae vino* Gen. 49, 12.

ࠏࠌࠓࠄ (עֲמֹרָה, Γομόῤῥα) *Gomorrha* urbs in valle Siddim Gen. 13, 10.

ࠏࠍ i. q. ࠏࠕࠍ m. *pecudes, oves* Gen. 30, 31. 31, 4.

ࠏࠍࠁ (Ch. עִנַּב, Syr. ܥܢܒܬܐ, Ar. عِنَب) m. *uva* Deut. 32, 14.; Pl. v. 32. Gen. 49, 11.

ࠏࠍࠄ (Ch. עֲנָא, Syr. ܥܢܐ) *exaudivit* sq. Acc. Gen. 35, 3.; sq. ࠁ *testatus est pro* alquo 30, 33.; Ethpe. ࠀࠕࠏࠍࠉ *responsum datum est* 41, 16. Vid. Ann. ad h. l.

ࠏࠍࠉࠍ (Ch. עִנְיָן, Syr. ܥܢܝܢܐ) m. *negotium*, praeced. ࠓࠁ *secretum* Gen. 6, 5.

ࠏࠍࠉࠔ (coll. Ar. خَنَسَ *occultavit*) Part. P. *reconditum* sq. ࠏࠌ *apud* alqm. Deut. 32, 34.

ࠏࠍࠍ (Ch. עַנֵּן) *obnubilavit;* sq. ࠏࠍࠍ · ࠏࠋ *nube obduxit* alqd. (Inf. c. Suff.) Gen. 9, 14.

ࠏࠍࠍ (Ch. עֲנָן, Syr. ܥܢܢܐ, m. *nubes* Gen. 9, 13. Exod. 13, 21. et al.

ࠏࠍࠓࠌ (i. q. עָנֵר) *Anram* unus ex Abrahami sociis Gen. 14, 24.

ࠏࠔࠁ (Ch. עֲסַב, עִסְבָא, Syr. ܥܣܒܐ) m. *gramen, herba virens* Gen. 1, 11. 3, 18. et al.

ࠏࠔࠅࠓࠄ (coll. Ar. عُسْرَة) emph. ࠏࠔࠅࠓࠕࠄ f. *molestia, damnum* Gen. 4, 23. Vid. Annot. ad h. l.

ࠏࠔࠉࠍ (Ch. חֲסִין, Syr. ܚܣܝܢܐ) m. ࠏࠔࠉࠍࠄ f. Adi. *fortis, e, validus, a, um* Exod. 15, 6.

ࠏࠔࠉࠓࠉ et ࠏࠔࠉࠓࠄ (Ch. עֲשִׂירַי, Syr. ܥܣܝܪܝܐ) emph. ࠏࠔࠉࠓࠕࠄ; m. ࠏࠔࠉࠓࠉࠄ emph. ࠏࠔࠉࠓࠉࠕࠄ f. *decimus, a, um* Gen. 8, 5.

ࠏࠔࠋ (חֲסַל) *absolvit, perfecit;* Ethpe. ࠀࠕࠏࠔࠋ *perfectus est* de mundo creato Gen. 2, 1.; Ethpa. (coll. Ch. חַסֵּל, Syr. ܚܣܠ *ablactavit*) *prohibitus est* sq ࠌࠈࠓࠄ *imber* i. e. desiit pluere 8, 2.

ࠏࠔࠐ (Ar. خَسَفَ) *defecit, diminutus est* Gen. 8, 3.

ࠏࠔࠒ (coll. Ar. عَشِقَ *nexuit, implicuit*) *liguvit* Gen. 22, 9.

ࠏࠔࠒࠄ (coll. Ar. معشوق *pignus amoris*) emph. ࠏࠔࠒࠕࠄ m. *annulus* Gen. 41, 42.

ࠏࠔࠒࠍ (pro hebr. טָבַע, Ch. שְׁקַע *demersus, submersus est* per Metath. ortum) Palen *submer-*

sit; ita ut, qui iam Exod. 15, 4. in reddendo יָרָה *deiecit* laberetur interpres, haud dubie pro טֻבְּעוּ *submersi sunt* legeret טַבְּעוֹ *submersit eum* et verteret ࠏࠔࠒࠐࠄ Suff. 3. Sing. m. referens ad ࠁࠇࠉࠓ absoluto Casu quarto praemissum. Hinc non est, quod cum Morino et Castello emendate scribatur ࠏࠔࠒࠐࠅ *submersi sunt*, cui vix passiva notio suppeteret.

ࠏࠔࠒࠐ (pro hebr. עֵירֹם coll. חָשַׂף inserto ࠒ) Adi. *nudus, a, um;* Pl. Gen. 2, 25.

ࠏࠔࠓ (Ch. עֲשַׂר, Syr. ܥܣܰܪ, Arab. عَشَرَ) *decimavit, decimam partem accepit* vel *exegit* Gen. 14, 23 coll. v. 20. 21.

ࠏࠔࠓ f. ࠏࠔࠓࠄ m. (Ch. עַסְרָא–עֲסַר) *decem* Gen. 24, 10. 45, 23. et ࠏࠔࠓࠉ in Numeris compositis femin., ut 7, 20. et al.

ࠏࠔࠓࠉࠍ (Ch. עַסְרִין, Syr. ܥܶܣܪܺܝܢ) Pl. *viginti* Gen. 6, 3. 23, 1.; sq. ࠊࠎࠐ *viginti sicli argentei* 37, 28.

ࠏࠐࠄ et ࠏࠐࠉ (i. q. צָפָה, Ar. عَفَا) Pa. *texit, obduxit* Exod. 25, 11. 13. 24.

ࠏࠐࠉࠔࠄ (pro hebr. חַיָּה forte ex Metath. Ch. חֲצִיף, Syr. ܚܰܝܘܬܐ) emph. ࠏࠐࠉࠔࠀࠄ f. *bestia fera* (sq. ࠀࠓࠏࠄ) Gen. 1, 24. 8, 1.; ࠏࠐࠉࠔࠉࠄ de animalibus terrestribus in universum 1, 28.

ࠏࠐࠋࠒ (coll. Syr. ܥܦܰܩ) Adi. *desiderabilis* Gen. 2, 9.

ࠏࠐࠔ (pro hebr. שׁוּב, coll. Ch. עֲפַשׁ *putruit, putrefactus est*) sq. ࠀࠅࠋ Gen. 3, 19. praegnante notione (Inf. c. Suff.) *putrefactus rediit* ad alqd.

ࠏࠔࠅࠐ (coll. hebr. הִתְחַפֵּשׂ) Adi. de mutato statu priore i. q. *nudus;* Pl. Gen. 3, 7.

ࠏࠐࠓ (Ch. עֲפַר, Syr. ܥܰܦܪܐ, Arab. عَفَر) m. *pulvis*, sq. ࠀࠓࠏࠄ *terrae* Gen. 13, 16. 28, 14.; · ࠏࠐࠓ ࠏࠐࠓ · ࠋࠉࠃ *in pulverem rediit* i. e. obiit 3, 19.; de prole numerosa Num. 23, 10.

ࠏࠐࠓࠅࠍ (עֶפְרוֹן) *Hephron* Hethita Gen. 23, 8. 49, 30.

ࠏࠑࠃ i. q. ࠇࠑࠃ m. *messis* Gen. 45, 6.

ࠏࠑࠄ et ࠏࠑࠀ (Ch. עֲצָא, Syr. ܚܛܳܐ) *oppressit, rapuit* (vi) Gen. 31, 31.; Part. ࠏࠑࠀ *rebellis*; Pl. ࠏࠑࠀࠉࠌ Deut. 32, 34. Cf. Annot. ad h. l.

ࠏࠑࠑࠀࠌ forte scrib. ࠏࠑࠀࠉࠌ vid. ࠏࠑࠄ.

ࠏࠑࠋ (i. q. עֲצַר) *detinuit, retinuit, occlusit* (sc. uterum); sq. ࠌࠍ *ab* alq. re vel *ne* Gen. 16, 2.

ࠏࠑࠐ (coll. Ch. חֲצַף, Syr. ܚܨܰܦ) *institit, ursit audacter, procaciter*, sq. ࠏࠋ alqm. Gen. 19, 3.; sq. ࠁ v. 9. 30, 11.

ࠏࠑࠁ (pro hebr. עָצַב; coll. Ch. עֲצַר, Syr. ܥܨܰܪ, Ar. عَصَرَ) *compressit, constrinxit;* Ethpe. ࠀࠕࠏࠑࠁ *doluit, indoluit* sq. ࠏࠌ · ࠋࠁࠄ i. e. *animo* Gen. 6, 6.

ࠏࠑࠁࠅࠍ (=עִצָּבוֹן) m. *dolor, cruciatus* Gen. 3, 16.

ࠏࠒࠁ (Syr. ܥܩܰܒ, Ar. عَقَبَ) *supplantavit, insidiatus est;* Ethpa. ࠀࠕࠏࠒࠁ (coll. Syr. ܥܰܩܶܒ *perscrutatus est*) quasi *perscrutando cognitus est* pro נִקְרָא *vocatus est* Gen. 2, 23.

ࠏࠒࠁ (Ch. עֲקַב, Syr. ܥܶܩܒܳܐ, Ar. عَقِب) m. *calx* Gen. 3, 15.; Pl. sq. ࠎࠅࠎ *calces equi* 49, 17. 2) *cauda* (serpentis) Exod. 4, 4.

ࠏࠒࠁ (i. q. עֵקֶב, Ar. عُقْب) m. *fi-*

nis; Adv. *tandem* Gen. 49, 19.
ࠏࠒࠁࠕࠉ i. q. ࠏࠒࠁ f. *finis* Deut. 32, 20.; sq. ࠉࠅࠌࠉࠄ *extremi, novissimi dies* Gen. 49, 1.
ࠏࠒࠃ (Ch. עֲקַד) *genua flexit, incurvavit, inclinavit se* adorandi causa Gen. 24, 26. 48. 43, 28. et al.
ࠏࠒࠄ (Ch. עָקָא, Syr. ܥܩܬܐ) emph. ࠏࠒࠕࠄ f. *angustia, afflictio* Gen. 35, 3.; Pl. ࠏࠒࠉࠌ Deut. 31, 17.; pro Concr. צָרִים *inimici* 33, 7.
ࠏࠒࠅࠁࠄ (vid. ࠏࠒࠁ) f. *extrema pars* alc. rei; *novissimum* (vitae), *obitus* inserto ࠅ c. Suff. Num. 23, 10.
ࠏࠒࠅࠐ (coll. Ar. عقف) m. *vepres* Gen. 22, 13.
ࠏࠒࠅࠓ (pro יַיִן, coll. Ar. عقر *vulneravit et intemperanter vinum bibit*) Cast. et Mor. *vinum* quasi vulnerans, inebrians i. e. *merum* Deut. 32, 14. 33.
ࠏࠒࠉࠌࠕࠉ (Ar. عقيم) Adi. *prolis expers* Gen. 15, 2.
ࠏࠒࠉࠉ (coll. Syr. ܥܩܨ) Part. P. pro Adi. *stimulatus* sc. fame Gen. 25, 29. Vid. Annot. ad h. l.
ࠏࠒࠋ (Ch. חֲקַל, Syr. ܚܩܠܐ, Ar. حقل) m. *ager* Gen. 23, 9. 47, 20. et al.
ࠏࠒࠌ (Ch. עֲקַם, Syr. ܥܩܡ) Pa. *pervertit*, Part. P. ࠌࠏࠒࠌ *perversus, pravus* Deut. 32, 5.
ࠏࠒࠓ (Ch. עֲקַר, Syr. ܥܩܪ, Arab. عقر) *exstirpavit, exterminavit, excidit* Lev. 26, 22. 30.; Pa. *succidit nervos, enervavit* bovem Gen. 49, 6.; Ethpa. ࠀࠕࠏࠒࠓ *consumtus, funditus eversus est* 41, 36. 2) per Metath. i. q. ࠏࠓࠒ *fugit* Gen. 27, 43. 31, 22.; sq. ࠌࠒࠃࠌ *a facie* alcius s. alqm. 35, 1.
ࠏࠒࠓࠅࠓࠉ (coll. Ch. עֲקַר, Syr. ܥܩܪܐ) Adi. *sterilis*; fem. emph. ࠏࠒࠓࠅࠓࠉࠕࠄ Gen. 25, 21.
ࠏࠓࠁ (Ch. עֲרַב) *spopondit* cum Acc. *pro* alquo Gen. 43, 9. et ࠏࠌ · ࠌࠍ alcui s. *apud* alqm. 44, 32. 2) coll. Ar. غرّب Pa. (s. Aph.) *exterminavit, expulit* Exod. 15, 9.; Ethpa. ࠀࠕࠏࠓࠁ *periit* Gen. 45, 11.
ࠏࠓࠁ (Ch. עוֹרֵב, Syr. ܥܘܪܒܐ, Ar. غُرَاب) m. *corvus* Gen. 8, 7.
ࠏࠓࠁࠉ (Cf. ࠏࠓࠁ et Ar. غرب) emph. ࠏࠓࠁࠉࠕࠄ *tabes, pestis* Lev. 26, 16.
ࠏࠓࠁࠓࠁ (coll. Ch. עֲרַב, Syr. ܥܘܪܒ) m. *mixtio* praec. ࠁࠓࠉ *filii mixtionis* i. e. vitiis vel idolorum cultu depravati Deut. 32, 5.
ࠏࠓࠈࠋࠀࠉ (Syr. ܥܪܛܠܝܐ) Adi. *nudus, a, um* (abscisso ࠉ ob sq. ࠀࠍࠄ per Crasin) Gen. 3, 10.
ࠏࠓࠉࠌ (ut hebr. אַיִל ab אול coll. Ar. عرم *firmus fuit*) m. *hircus, aries;* Pl. Deut. 32, 14.
ࠏࠓࠉࠒ (pro hebr. חָתוּם) vel coll. Ar. عرق *occultavit*, est: *occultum*, vel coll. Syr. ܥܪܩܐ *corrigia, ligamen* valet: *ligatum, obsignatum* cum ࠌ praef. Deut. 32, 34.
ࠏࠓࠋ (Syr. ܥܘܪܠܐ) Adi. *haud circumcisus, praeputiatus*; de corde *impurus, haud sincerus* Lev. 26, 41.
ࠏࠓࠌ (Syr. ܥܪܡ, Ar. عرم) Pa. *coacervavit;* Ethpa. ࠀࠕࠏࠓࠌ *coacervatus est* Exod. 15, 8.

ࠏࠓࠐ (coll. Ch. רַס, Syr. ܪܣܣ) *stillavit* de rore Deut. 32, 28.

ࠏࠓࠎ (Ch. עַרְס, Syr. ܥܪܣܐ, Ar. عِرْس) f. *lectus*, *sponda lecti* Gen. 47, 31. 49. 33.

ࠏࠓࠁ i. q. ࠀࠆࠁ m. *hircus*; Pl. Num. 7, 17.

ࠏࠓࠒ (Ch. עֲרַק, Syr. ܥܪܩ) *fugit* Gen. 14, 10. 30, 12.; sq. ࠌࠒࠃࠌ *coram* alquo, alqm. Exod. 4, 3.; ࠇࠓࠁ · ࠀࠌࠒࠅࠓࠏࠌ *fugam gladii* i. e. *gladium* Lev. 26, 36.; Aph. ࠀࠏࠓࠒ *fugavit* Deut. 32, 30.

ࠏࠔࠅ (עֵשָׂו) *Esavus* filius Isaaci primogenitus Gen. 25, 25.

ࠏࠕࠃ (Ch. עֲתַד, Syr. ܥܬܕ coll. Ar. جَدّ) Pa. *obnixe praeparavit se*, *pertinaciter institit*, *allaboravit* Deut. 18, 20. (Vid. Annot. ad h. l.); Ethpa. (Ch. אִתְעַתַּד) *paratus est*, *festinavit* cum pertinacia ad alqd. faciendum (Part. ࠌࠕࠏࠕࠃ) Gen. 27, 42.

ࠏࠕࠉࠃ (Ch. עֲתִיד, Syr. ܥܬܝܕܐ, Ar. عَتِيد) *paratus*, *instans*, *futurus* Deut. 32, 35.

ࠏࠕࠉࠒ (Ch. עַתִּיק, Syr. ܥܬܝܩܐ) Adi. *antiquus*, *vetus* Lev. 26, 10.

ࠏࠕࠒ (Ch. עֲתַק, Syr. ܥܬܩ) *inveteravit*; Part. *inveterascens* Lev. 26, 10.

ࠏࠕࠓ (Ch. עֲתַר, Syr. ܥܬܪ) *locupletatus est*; Pa. *acquisivit* Gen. 31, 18. 36, 6. et al.

ࠐ

ࠐࠂࠏ (Ch. פְּגַע, Syr. ܦܓܥ) *occurrit* c. Acc. Gen. 33, 8. Exod. 4, 27.; sq. ࠁࠋࠁ *intervenit cor eius* i. e. dubitavit 45, 26.; sq. ࠁ *devenit in* locum alqm. 28, 11.

ࠐࠂࠓ (Ch. פְּגַר, Syr. ܦܓܪܐ) m. *corpus exanime*, *cadaver* et *corpus* in universum, Pl. ࠐࠂࠓࠉࠊࠌ Lev. 26, 30. Eandem notionem quoque retinet Morinus Gen. 15, 10., dum Castellus Onkelosum, qui hic et versu seq. nomine פַּלְגַיָּא i. e. *divisiones* utitur, secutus illud ad disponendi rationem referre videtur, ita ut verba ࠐࠂࠓ · ࠅࠉࠔ reddenda sint: *distinctis spatiis disposuit*, cui explicationi reliqua favent.

ࠐࠃࠍ · ࠀࠓࠌ (פַּדַּן־אֲרָם) *Phaddan Aram*, Aramaea campestris i. e. Mesopotamia Gen. 25, 20. et al.

ࠐࠌ (i. q. פֶּה) cstr. ࠐࠉ m. *os*, *oris*; cum Suff. ࠐࠉࠉ · ࠌࠋࠉࠌࠉ *verba oris mei* Deut. 32, 1.; *verbum*, *mandatum* 34, 5.; *acies* gladii Num. 21, 24.

ࠐࠅࠈࠉࠐࠓ (פּוֹטִיפַר) *Potiphar* praefectus satellitum regis Aegypti Gen. 37, 36.

ࠐࠅࠏࠄ (פּוּעָה) *Phua* obstetrix Aegyptia Exod. 1, 15.

ࠐࠒࠅࠃ (Ch. פִּקּוּד, Syr. ܦܘܩܕܐ) m. *praeceptum*, *mandatum*; Pl. Exod. 20, 6.

ࠐࠔ (Ch. פָּשׁ, Aph. אַפֵּישׁ) Imp. ࠐࠅࠔ; *multiplicatus*, *auctus est* Gen. 1, 22. 9, 1.

ࠐࠈࠌࠉࠌ (Ch. פְּטִים, Syr. ܦܛܡ) Part. P. loco Adi. *saginatus*, *a*, *um*, Pl. Deut. 32, 14.

ࠐࠈࠉࠓ (Ch. פְּטִיר. Syr. ܦܛܝܪܐ, τὰ ἄζυμα) m. *infermentatum* i. q. simila Gen. 18, 6., *placentae non fermentatae* 19, 3.

ࠐࠕࠅࠌ (pro hebr. תְּהוֹם) m. *abyssus*, *vorago* Gen. 8, 2.

ࠐࠏࠋ (i. q. פְּעַל, Ar. فِعْل) emph. ࠐࠏࠋࠄ m. *opus* Deut. 32, 4.

ࠐࠉࠋࠅࠒࠄ (pro hebr. תַּרְדֵּמָה; forte coll. Rabb. הַפְלָגָה i. q. ἔκστασις, quo utuntur LXX.) f. Cast. et Mor. *sopor altus* de statu animi deliquio haud dissimili Gen. 2, 21.

ࠐࠉࠐ coll. Ar. فُوفٌ *granum s. punctum albicans*) m. LXX. κόριον λευκὸν vulgo: *favilla, pruina* Exod. 16, 14.

ࠐࠋࠂ (Ch. פְּלַג, Syr. ܦܠܓ, Arab. فَلَجَ) *divisit* praedam Gen. 49, 27., familiam in agmina 32, 7. i. q. dissecuit 15, 10.; sq. ࠁ *inter* 49, 7.; sq. ࠏࠋ *dividendo assignavit* alcui 33, 1.; Ethpe. *divisus est* de mari Exod. 14, 21.

ࠐࠋࠂ (Ch. פְּלַג, Syr. ܦܠܓܐ) m. *divisio*; Pl. ࠐࠋࠂࠉࠌ praec. ࠌࠓࠇࠍࠉ *partium studiosi, seditiosi* Gen. 49, 23.

ࠐࠋࠂࠄ (Ch. פְּלָגָא) emph. ࠐࠋࠂࠕࠄ f. *divisio, haereditas* Deut. 32, 9.

ࠐࠋࠅࠊ (Ar. فَلْكٌ) m. *orbis coelestis, sphaera* Gen. 1, 15.

ࠐࠋࠅࠒ (coll. Ar. فَلَقٌ *aurora eiusve lux erumpens*) m. pr. *fulgor oriens* s. *fulgidum quid* pro רָקִיעַ; hinc Gen. 1, 14. ࠔࠅࠌࠉࠄ · ࠁࠐࠋࠅࠒ verterim: in *fulgente coelo* et v. 15. verba ࠔࠅࠌࠉࠄ · ࠐࠋࠅࠒ · ࠁࠐࠋࠅࠊ *in orbe coeli fulgente* i. e. firmamento coeli.

ࠐࠋࠇ (Ch. פְּלַח, Syr. ܦܠܚ, Arab. فَلَحَ) pr. *proscidit terram aratro* i. e. coluit Gen. 4, 12.; *servivit* 15, 14. Cf. hebr. עָבַד.

ࠐࠋࠈ (Ch. פְּלַט, Syr. ܦܠܛ, Ar. فَلَتَ) *evasit*; Aph. ࠀࠐࠋࠈ ut Hebr. פִּלֵּט i. q. Pe. Num. 21, 29.

ࠐࠋࠈࠄ (i. q. פְּלֵטָה) f. *evasio*; · ࠄࠉ ࠋࠐࠋࠈࠄ *erit in evasionem* i. e. Gen. 32, 8.

ࠐࠋࠈࠅ i. q. ࠐࠋࠈࠄ f. *evasio, liberatio*; Cast. et Mor. *ablactatio* Gen. 21, 8. sed vid. Ann. ad h. l.

ࠐࠋࠉ (Ch. פַּלִּי, Ar. فَلَا) Pa. *disiunxit, separavit* i. q. confudit sc. linguas Gen. 11, 9.

ࠐࠋࠉࠄ (i. q. פֶּלֶא) f. *res mire gesta, miraculum*; Pl. emph. ࠐࠋࠉࠀࠕࠄ et ࠐࠋࠉࠄࠕࠄ Exod. 3, 20. 15, 11.

ࠐࠋࠉࠈࠄ (i. q. פְּלֵיטָה) f. *liberatio* Gen. 45, 7.

ࠐࠋࠉࠒ (coll. Ar. فَلْقٌ *fissura*) emph. ࠐࠋࠉࠒࠄ m. *ostium, ianua* Gen. 19, 6.

ࠐࠋࠎ Cast. et Mor. interpretantur: *irrigavit*. Malim coll. Ch. פַּלֵּס *aequavit, trutinavit* de recto fluvii hortum in duas aequas partes secantis cursu cogitare, cui notioni nec reliqua, quae Gen. 2, 10. leguntur, repugnant.

ࠐࠋࠏࠍࠄ (i. q. Syr. ܦܘܠܚܢܐ) emph. ࠐࠋࠏࠍࠕࠄ f. *opus* Gen. 2, 2. 33, 14.

ࠐࠋࠒࠅࠋࠉࠋ (coll. Arm. բէլ *Babel* et ղոլայ *turris*) emph. ࠐࠋࠒࠅࠋࠉࠋࠄ m. *turris (Babylonica)* Gen. 11, 8.

ࠐࠋࠒࠉࠍ (Ch. לְקָנָא) emph. ࠐࠋࠒࠉࠍࠄ m. *lagena* Gen. 21, 15.

ࠐࠋࠔࠕࠀࠉ (פְּלִשְׁתִּי) *Philistaeus*; Pl. Exod. 13, 17. 15, 14.

ࠐࠌ (Ch. פּוּם, Syr. ܦܘܡܐ) emph. ࠐࠌࠄ m. *os, oris* Gen. 4, 11. i. q. rostrum 8, 11.; de eo, quod quis vult et desiderat i. q. voluntas, desiderium 24, 27., aut in ore i. e. in deliciis habet 25, 28.; de *extrema* alicuius rei *parte*; putei 29, 2.; sacci 42, 27. 44. 4.; *acies* gladii Exod. 17, 13.; Pl. ࠐࠌࠌࠉࠍ Deut. 31, 19.

ࠐࠍ (i. q. פֶּן־) *ne* Gen. 19, 15.; *ne forte* Deut. 32, 27.

ࠐࠍࠄ (Ch. פְּנָא, Syr. ܦܢܐ) *vertit, convertit se*, sq. ࠋࠉࠃ *ad* alqm. Deut. 31, 18., ࠋࠐࠍࠕࠉ · ࠑࠐࠓࠄ (Inf. Pe. cf. §. 31. 1. Annot.) *ad, circa reditum matutini temporis* i. e. primo mane, sole oriente Exod. 14, 27.; Ethpe. ࠀࠕࠐࠍࠉ *recessit, rediit* Gen. 18, 22. 24, 49.; *respexit* 19, 17.

ࠐࠍࠉࠌ (i. q. פָּנִים) Pl. m. *facies* Gen. 9, 23.

ࠐࠍࠎ (Ch. פַּנֵּס) Pa. *ad iram, indignationem irritavit, provocavit* Deut. 32, 16. 21.

ࠐࠎࠅࠒ (coll. Ch. פְּסַק, Syr. ܦܣܩ) emph. ࠐࠎࠅࠒࠄ m. *pars abscissa, dissecta* Gen. 15, 10.

ࠐࠎࠇ (Ar. فَسَخَ) *rupit, corrupit;* Ethpe. ࠀࠕࠐࠎࠇ *corruptus, depravatus est* Gen. 6, 12.

ࠐࠎࠉࠌ (i. q. פַּסִּים) Pl. m. pr. *extremitates;* nonnisi cum praec. ࠌࠉࠕࠍࠕ *tunica manicata et talaris* Gen. 37, 3.

ࠐࠎࠋ (Ch. פְּסַל, פִּסְלָא) m. *sculptile, simulacrum* Exod. 20, 4. Lev. 26, 1.

ࠐࠎࠒ (Ch. פְּסַק, Syr. ܦܣܩ) *discidit, dissecuit, divisit* Gen. 15, 10. 2) *cessavit, quievit* 2, 3.; Aph. ࠀࠐࠎࠒ *amovit* Exod. 13, 22.

ࠐࠎࠒࠅࠋ m. *foedus, pactum* a sacrorum ritu (coll. Gr. ὅρκια τέμνειν) Gen. 9, 13. 17, 10. et al.

ࠐࠏࠋ (Ch. פְּעַל, Syr. ܦܥܠ, Arab. فَعَلَ) *fecit, operatus est* Num. 23, 23. Deut. 32, 27.

ࠐࠏࠋ (i. q. פֹּעַל, Ar. فِعْل) m. *opus* Deut. 33, 11.

ࠐࠏࠌ (i. q. פַּעַם, Ar. فَتَمَ) *tutudit, agitavit;* Ethpe. ࠀࠕࠐࠏࠌ *agitatus est*, de animo *perturbatus est* Gen. 41, 8.

ࠐࠑࠄ (Ch. פְּצָא, Syr. ܦܨܐ, Ar. فَصَّى) *servavit, liberavit, eripuit* Exod. 2, 17.; sq. ࠌࠍ · ࠀࠃ *e manu* alcius i. e. *ab* alquo vel alcui Gen. 37, 21. Exod. 14, 30.; Ethpe. ࠀࠕࠐࠑࠉ *servatus, liberatus est* Gen. 32, 30.; Aph. ࠀࠐࠑࠉ et ࠄࠐࠑࠉ i. q. Pe. sq. ࠌࠍ · ࠀࠃ Exod. 2, 19.; Inf. ࠋࠌࠐࠑࠀࠕࠄ *ad eum liberandum* 3, 8.; Part. act. ࠌࠐࠑࠉ Deut. 32, 39.; Part. P. ࠌࠐࠑࠉ · ࠁࠉࠄࠅࠄ *conservatus per Deum s. a Deo* 33, 19.

ࠐࠑࠅ emph. ࠐࠑࠅࠕࠄ f. *liberatio, salus* Deut. 32, 15.

ࠐࠑࠅࠕࠄ emph. ࠐࠑࠅࠕࠕࠄ f. *salus* Gen. 49, 18. Exod. 15, 2.

ࠐࠑࠏࠉ (pro hebr. גָּפְרִית) *sulphur* Gen. 19, 24.

ࠐࠑࠑ (coll. Ar. فَصَّ) *separavit;* Etta. ࠀࠕࠐࠑ *abscondidit se* Gen. 3, 8.

ࠐࠒ Praet. Pe. pro ࠍࠐࠒ *prodiit, exiit;* ࠌࠌࠋࠋࠄ · ࠌࠉࠄࠅࠄ *verbum a Deo* i. e. Deo ita placuit Gen. 24, 50.

ࠐࠒࠃ (Ch. פְּקַד, Syr. ܦܩܕ) *praecepit, mandavit* c. Acc. alcui Gen. 6, 22. 7, 5. 9. et al. saepius (sq. ࠋ Exod. 1, 22.); sq. ࠏࠋ *de* alquo Gen. 12, 20.; sq. Acc. et ࠏࠋ *vindicavit* alqd. *ab* alquo Exod. 20, 5.

ࠐࠓࠀࠍ (פָּארָן) *Pharan* regio deserta inter Palaestinam et Aegyptum Gen. 21, 21. et al.

ࠐࠓࠃ (i. q. hebr. בָּדָד, coll. Arab. فَرْد) pr. *separatio;* et Adv. *separatim* i. q. solus Deut. 32, 12. 33, 28.

ࠐࠓࠃࠉࠎ (Ch. פַּרְדֵּס, Syr. ܦܪܕܝܣܐ,

Ar. فِرْدَوْس; παράδεισος) m. *paradisus, hortus* (Eden) Gen. 3, 8.

ࠐࠓࠃࠎ i. q. ࠐࠓࠃࠉࠎ Gen. 3, 10.

ࠐࠓࠄ (Ch. פְּרָא, Syr. ܦܪܐ) *foecundus fuit, fructum edidit* Exod. 1, 7.; Imp. ࠄࠐࠓ Gen. 35, 11.; Aph. ࠀࠐࠓࠉ et ࠄࠐࠓࠉ *foecundum reddidit* de prole Lev. 26, 9. et al.

ࠐࠓࠄ (hebr. פָּרָה) f. *iuvenca, vacca;* Pl. ࠐࠓࠅࠀࠍ Gen. 41, 2. 3. et al.

ࠐࠓࠅ emph. ࠐࠓࠅࠀࠄ f. *foecunditas;* praec. ࠓࠁ *numerosam prolem habens* Gen. 49, 22.

ࠐࠓࠆࠀࠉ (פְּרִזִּי) *Pherisaeus,* terrae Cananiticae partem incolens Exod. 3, 8.

ࠐࠓࠉ (i. q. פְּרִי, Ch. פֵּיר, Syr. ܦܐܪܐ) m. *fructus* (arboris) Gen. 1, 11. Lev. 26, 4. 20. et al.; inde ࠀࠉࠋࠍ · ࠐࠓࠉ *arbor frugifera* Gen. 1, 11.; ࠐࠓࠉ · ࠌࠏࠉࠍ *fructus ventris* i. e. proles, liberi 30, 2.

ࠐࠓࠏࠉࠄ pro ࠐࠓࠏࠉࠄ (coll. Ch. פְּרַע, Syr. ܦܪܥ) emph. ࠐࠓࠏࠀࠄ f. *vindicta, ultio* Lev. 26, 25. Deut. 32, 41.

ࠐࠓࠍࠎ (Syr. ܦܪܢܣ) pr. *pavit, coluit, distribuit;* sq. ࠏࠋ·ࠌࠉࠌࠓ *dicto audiens fuit, obedivit* alcui Gen. 41, 40.

ࠐࠓࠍࠎ (Ch. פַּרְנָס, Syr. ܦܪܢܣܐ) m. *pastor* s. *pascens, gubernans* Gen. 49, 15. Vid. sub ࠀࠓࠉࠎ.

ࠐࠓࠍࠎࠄ (i. q. עֲבֹדָה) *cultura* agri unde ࠐࠓࠍࠎࠄ · ࠂࠁࠓ *agricola* Gen. 9, 20.

ࠐࠓࠎ (Ch. פְּרַס, Syr. ܦܪܣ) *extendit, expandit;* Ethpe. ࠀࠕࠐࠓࠎ et ࠄࠕࠐࠓࠎ *se extendit* (pro הִתְהַלֵּךְ) sq. ࠁࠀࠓࠏࠄ *in terra* i. e. obeundo terram occupavit, tentoria ibi fixit, consedit Gen. 13, 17.

ࠐࠓࠏ (Ch. פְּרַח, Syr. ܦܪܚ) *volavit* Deut. 4, 17.

ࠐࠓࠏࠄ (פַּרְעֹה) *Pharao,* commune nomen regum Aegypti Gen. 41, 1. et al.

ࠐࠓࠒ (Ch. פְּרַק, Syr. ܦܪܩ, Arab. فَرَقَ) *divisit, separavit* Gen. 1, 14. 18. Deut. 32, 8.; *fregit* sq. ࠍࠉࠓࠄ *iugum* Gen. 27, 40.; *redemit, liberavit* Exod. 15, 13.; Ethpe. ࠀࠕࠐࠓࠒ *se separavit, separatus est* Gen. 13, 9. 25, 23.

ࠐࠓࠒࠍ (Syr. ܦܘܪܩܢܐ) m. *liberatio, redemtio* Gen. 49, 21.

ࠐࠓࠓ (Ar. فَرَّ) Praet. ࠐࠓ *festinavit* Gen. 24, 20.

ࠐࠓࠔ (Ch. פְּרַשׁ, Syr. ܦܪܫ) *separavit, segregavit* Exod. 15, 17.; Aph. ࠀࠐࠓࠔ i. q. Pe.; sq. – ࠁࠉࠍ ࠅࠁࠉࠍ *distinxit,* alqd. *ab* alq. re Gen. 1, 4. 2) coll. Ar. فَرَشَ *expandit* (alas) Deut. 32, 11.

ࠐࠔࠄ (coll. Ch. פְּשַׁח, Syr. ܦܫܚ *discerpsit, divellit*) Adi. *ferus, ferox* Gen. 16, 12.

ࠐࠕࠅࠓ (Syr. ܦܬܘܪܐ) m. *interpres* (somniorum) Gen. 41, 15.; *arbiter, iudex* Exod. 2, 14.

ࠐࠕࠅࠓ (פְּתוֹר) cum ࠄ locali ࠐࠕࠅࠓࠄ *Phethor* urbs ad Euphratem, Bileami patria Num. 22, 5.

ࠐࠔࠓ (Ch. פְּשַׁר, Syr. ܦܫܪ, Ar. فَسَرَ) *exposuit, interpretatus est* (somnia) Gen. 41, 12. et al.; Aph. ࠀࠐࠔࠓ id. 41, 8. 12. 13.

ࠐࠕࠓࠅࠍ (i. q. פִּתְרוֹן) m. *interpretatio* Gen. 41, 11.; *iudicium* Deut. 32, 4.; Pl. ࠐࠕࠓࠅࠍࠉࠌ Lev. 26, 43. 46. Deut. 33, 21.

ࠍࠐࠕࠀࠋࠉࠌ (pro hebr. נַפְתּוּלִים, coll. Ar. فَتَّ *comminuit*) Pl. m.

contumelia; *ignominia* (Cast. colluctationes) sq. ࠀࠋࠄࠉࠌ *Dei* i. e. a Deo immissa Gen. 30, 8.; ita ut haec verba cum proxime sequentibus, in quibus pro ࠐࠕࠋࠉ forte emendatius ࠐࠕࠋࠕࠉ scribendum, vertenda sint: *Ignominia Dei ignominia mea coram sorore mea* i. e. videbatur ei esse. Vid. Annot. ad h. l.

ࠐࠕࠄ (Ch. פְּתָא, Syr. ܦܬܐ) *crevit, dilatatus est* Gen. 28, 24.; sq. ࠋࠎࠂࠉ *in multitudinem accrevit* 30, 30.; *ditatus est* v. 43.; Aph. ࠀࠐࠕࠉ *dilatavit*, Part. Deut. 33, 20. 2) coll. Ar. فتّ *fregit, infregit* (ianuam) Gen. 19, 9.

ࠐࠕࠋࠉ vid. ࠐࠕࠕࠕࠉࠌ.

ࠐࠕࠅࠓ (Ch. פְּתוֹר, Syr. ܦܬܘܪܐ) m. *mensa* Exod. 25, 23.

ࠐࠕࠇ (Ch. פְּתַח, Syr. ܦܬܚ, Ar. فتح) *aperuit* Gen. 4, 11. 8, 6.; sq. ࠉࠕ : ࠓࠇࠌࠄ *uterum* i. e. fertilem reddidit 30,22.; sq. ࠏࠋ *insculpsit* Exod. 28, 36.

ࠐࠕࠇࠏ (a ࠐࠕࠇ, Syr. ܦܬܝܐ) m. *latitudo* Gen. 13, 17.

ࠐࠕࠉ (coll. Ch. פְּתַי, פְּתַי m. פִּתְיָא f.) m. *latum spatium*, *latitudo* (Alii: *stultus*) Num. 24, 17. Vid. Annot. ad h. l.

ࠐࠕࠉࠕ (Syr. ܦܬܝܬܐ, Ar. فتيت) m. *frustum* (panis) Gen. 18, 5.

ࠐࠕࠍ (Ch. פִּתַן, Syr. ܦܬܢܐ) m. *aspis*; Pl. Deut. 32, 33.

ࠐࠕࠏ i. q. ࠐࠕࠇ Num. 3, 12.

ࠐࠕࠔ (فتش) et ࠐࠕࠕࠔ Pa. *diligenter perscrutatus est, disquisivit* Gen. 31, 33. 44, 12.

ࠑ

ࠑࠅࠀࠓ i. q. צַוָּאר (Ch. צַוַּר, Syr. ܨܘܪܐ) m. *collum* Gen. 27, 40., cum ࠍࠐࠋ · ࠏࠋ *amplexus est* 33, 4.; ࠔࠅࠄ · ࠏࠋ *imposuit* (collo) 41, 42.

ࠑࠁࠄ (Ch. צְבָא, Syr. ܨܒܐ) Fut. ࠉࠑࠁࠉ; *voluit* Gen. 24, 8.

ࠑࠁࠅࠀࠉࠌ (צְבֹאִים) *Zeboin* urbs mari mortuo obruta Gen. 14, 2.

ࠑࠅࠏ (Ch. צְוַח, Ar. صاح) *clamavit, exclamavit*; sq. ࠋ *ad* alqm. Gen. 4, 10. aut *invocavit* alqm. Exod. 15, 25.; cum duplici ࠋ pers. et rei *clamore expetiit* alqd. *ab* alquo Gen. 41, 55.; sq. ࠌࠍ *clamavit ob* alqd. vel *prae* alq. re Exod. 2, 23.; sq. ࠑࠅࠏࠄ · ࠓࠁࠄ *magnum clamorem sustulit* Gen. 27, 34.

ࠑࠅࠏࠄ (Ch. צְוָחָא) f. *clamor*; sq. ࠎࠃࠌ *de Sodomis sublatus* Gen. 18, 20.; ࠓࠁࠄ · ࠅࠌࠓࠉࠓࠄ · ࠏࠃ · ࠔࠓࠉࠓ *maximus et acerbissimus* 27, 34.

ࠑࠅࠓ i. q. ࠑࠅࠀࠓ *collum* Gen. 27, 16.

ࠑࠁࠓ (Ch. צְבַר) *collegit, congessit, coacervavit* (frumentum) Gen. 41, 49., sq. ࠕࠇࠕ · ࠉࠃ pr. *sub manum* alcius i. e. *tradidit, reddidit* alcui alqd. (abliefern) v. 35.

ࠑࠁࠓࠄ f. Pl. emph. ࠑࠁࠓࠀࠕࠄ (hebr. צִבֳּרִים) *cumuli* (aquarum) i. e. fluctus Exod. 15, 5.

ࠑࠓࠄ (coll. Ch. צְרָא, Syr. ܨܪܐ) *vastatus, desolatus est*; impers. ࠑࠓࠄ · ࠋࠄ (=צַר־לוֹ) *in angustiis versatus est* Gen. 32, 7.; Pa. ࠑࠓࠉ (3. f. Sing. ࠑࠓࠉࠕࠀ) *vastavit* Exod. 15, 6.; Ethpa. ࠀࠕࠑࠓࠉ *expavit* sq. ࠌࠒࠃࠌ alqm. Deut. 31, 6.

ࠑࠇࠓ (צחר) *Zohar* pater Hebronis Gen. 23, 8.

ࠑࠅࠃ (Ch. צָד, Syr. ܨܳܕ, Ar. صَادَ) Praet. ࠑࠏࠃ; Imp. ࠑࠃ; *venatus est*, sq. ࠑࠉࠃ *feram* Gen. 27, 3.

ࠑࠅࠍࠄ (Ch. צִנָּא et צִנּוּן) f. *frigus* Gen. 8, 22.

ࠑࠅࠍࠏ (coll. Ar. صَنَعَ) m. *convivium* cum ࠏࠁࠃ *paravit, instruxit* Gen. 21, 8.

ࠑࠅࠑࠉ (coll. Syr. ܨܰܘܨܶܐ et ܨܰܘܨܺܝܬ *garrivit*) m. *pullus* avis, *avicula* Gen. 15, 9.

ࠑࠅࠒ (i. q. יָצַק) Imp. ࠑࠒ; *fudit, diffudit*, hinc forte *miscuit* unde *depsit* Gen. 18, 6. 2) Aph. ࠀࠑࠉࠒ (i. q. קוץ per Metath., Abusaid. ضَجِرَ) *sprevit, fastidivit* sq. ࠁ et ࠌࠒࠃࠌ alqm. Lev. 26, 15. 43. Num. 22, 3.

ࠑࠅࠓ (Ch. צָר, Syr. ܨܳܪ, Ar. صَارَ) Praet. ࠑࠏࠓ *finxit, formavit* Gen. 2, 8.

ࠑࠅࠓࠄ (Ch. צוּרָא, Syr. ܨܽܘܪܬܳܐ, Ar. صُورَةٌ) emph. ࠑࠅࠓࠕࠄ f. *forma, imago* Gen. 1, 26. 9, 6.

ࠑࠅࠕ (Ch. צַת, Syr. ܨܳܬ); Aph. ࠀࠑࠉࠕ *audivit, auscultavit* Gen. 18, 10. Num. 23, 18. Deut. 32, 1., sq. ࠋ *attendit ad* alqd. Gen. 4, 23.

ࠑࠉࠁࠏࠕ (i. q. מְעַט) et ࠑࠉࠁࠏࠃ Adv. *parum, paullulum* sq. Nomine ࠌࠉࠄ *aquae* Gen. 24, 17.; ࠌࠆࠅࠍ *cibarii* 43, 2. et al., sq. Adi. copula ࠅ adiuncto ·ࠑࠉࠁࠏࠕ ࠅࠁࠉࠔࠉࠌ *parvi* (i. e. exigui numero) *et mali* sc. dies 49, 13.

ࠑࠉࠃ (= צֵיד, Syr. ܨܰܝܕܳܐ, Arab. صَيْدٌ) emph. ࠑࠉࠃࠄ m. *venatio* Gen. 25, 28. 2) *fera* 27, 3.

ࠑࠉࠃࠅࠍ (צִידוֹן) *Sidon* urbs primaria et terra Phoenicum Gen. 49, 13.

ࠑࠉࠑࠉ i. q. ࠑࠅࠑࠉ de *pullis* aquilae Deut. 32, 11.

ࠑࠋࠕࠄ vid. ࠑࠋࠉ.

ࠑࠋࠁ (Ch. צְלַב, Syr. ܨܠܰܒ, Ar. صَلَبَ) *patibulo suspendit* Gen. 41, 13.

ࠑࠋࠄ (צִלָּה) *Zilla* uxor Lamechi Gen. 4, 19.

ࠑࠋࠅ (Syr. ܨܠܽܘܬܳܐ) f. *precatio*, sq. ࠑࠐࠓ *aurorae* i. e. matutina Gen. 19, 27.

ࠑࠋࠇ (Ch. צְלַח, Syr. ܨܠܰܚ); Aph. ࠀࠑࠋࠇ *prosperum successum dedit* sq. Acc. alcui rei Gen. 24, 56.; Part. *prospere agens* 39, 2.

ࠑࠋࠉ (Ch. צַלָּא et צַלִּי, Syr. ܨܰܠܺܝ) Pa. *oravit, precatus est*; sq. ࠑࠋࠕࠄ et ࠋ *preces fecit ad* alqm. Gen. 25, 21.

ࠑࠋࠌࠄ (pro hebr. צֶמַח cf. Gr. θάλλειν) emph. ࠑࠋࠌࠕࠄ f. *germen*, sq. ࠀࠓࠏࠄ *terrae* Gen. 19, 25.

ࠑࠋࠑࠋ (coll. hebr. צָלַל *submersus, demersus est*, Ar. ضَلَّ); Ethpalp. ࠀࠕࠑࠋࠑࠋ *profundum petiit* Exod. 15, 10.

ࠑࠌࠇ (Ch. צְמַח) *germinavit, progerminavit* Gen. 41, 6.

ࠑࠌࠕ (coll. Ar. صَمَتَ *stipavit*) *collegit* Gen. 41, 48.; Ethpe. ࠀࠕࠑࠌࠕ *congregatus est* 49, 2.

ࠑࠍࠌ (coll. Syr. ܨܘܢܡܐ) emph. ࠑࠍࠌࠄ *silex, lapis durus*; ࠑࠍࠌࠉ · ࠌࠉࠐࠄ *silices petrae* i. e. petra, rupes durissima Deut. 32, 13.

ࠑࠍࠒ (coll. hebr. צִינֹק) *clausit, inclusit* sq. ࠏࠋ alqm.; Part. P. Exod. 14, 3.

ࠑࠏࠅࠓ (i. q. צוּר) m. *rupes* de Deo Deut. 32, 4. 30.

ࠑࠏࠉ (coll. Hebr. צָעָה, Ar. صَغَا) m. *planta pedis* Gen. 8, 9.

ࠑࠏࠓ (Ch. צְעַר, Syr. ܙܥܰܪ, Arab. صَغَرَ); Ethpe. ࠀࠑࠈࠏࠓ *se afflixit, doluit* Gen. 45, 5.

ࠑࠏࠓ (צֹעַר) *Zoar* urbs ad mare mortuum Gen. 13, 10

ࠑࠐࠅࠍ (Ch. צִפּוֹן) m. *septentrio;* ࠋࠑࠐࠅࠍ et ࠋࠑࠐࠅࠍࠄ *septentrionem versus* Gen. 13, 9. 28, 14.

ࠑࠐࠅࠓ (צִפּוֹר) *Zippor* pater Balaci Num. 22, 2.

ࠑࠐࠅࠓࠄ (צִפֹּרָה) *Zippora* uxor Mosis Exod. 2, 21.

ࠑࠐࠉࠓ (Ch. צְפִיר) m. *hircus;* sq. ࠏࠆࠉࠌ *caprarum* Gen. 37, 31.

ࠑࠐࠓ (Ch. צְפַר, Syr. ܨܦܪܐ) emph. ࠑࠐࠓࠄ m. *aurora, tempus matutinum* Gen. 1, 5. 8. et saepius; ࠑࠐࠓࠄ · ࠀࠍࠉࠓ *illuxit* Gen. 44, 3.; Adv. *mane* (sq. ࠅ) Exod. 16, 6.; ࠁࠑࠐࠓࠄ id. Gen. 28, 18., cum ࠒࠅࠌ *mane surrexit* 24, 54.

ࠑࠓࠐ (Ch. צְרַף) *igne liquefecit, probavit, exploravit* Deut. 31, 12.

ࠒ

ࠒࠁࠅࠓࠄ (Ch. קְבוּרָא, Syr. ܩܒܘܪܬܐ) emph. ࠒࠁࠅࠓࠕࠄ f. *sepulcrum* Gen. 47, 30.

ࠒࠁࠋ (Ch. קַבֵּל, Syr. ܩܰܒܶܠ) Pa. *recepit, suscepit;* sq. ࠉࠕ · ࠏࠅࠁࠕࠄ *iniquitatem* Num. 30, 16.; *accepit* sq. ࠌࠍ *de* alq. re i. e. aliquid Deut. 33, 3. 2) i. q. ࠒࠐࠋ *clausit* Gen. 19, 6.

ࠒࠁࠋ (Ch. קְבֵל et קֳבֵל) m. pr. *conspectus*, ࠊࠒࠁࠋࠄ pr. *sicut conspectus eius* i. e. ei similis Gen. 2, 18. 20.; Adv. *in conspectu, coram* Gen. 31, 32.; *e regione, ex adverso* Ex. 19, 2.; *ante* Deut. 34, 6.; inde cum aliis Praep. ࠋࠒࠁࠋ *ante* c. Suff. Gen. 33, 12.; ࠌࠒࠁࠋ *propter* c. Suff. 6, 13. et al.

ࠒࠁࠋࠄ (Ch. קְבָל pro hebr. אֵימָה) f. pr. *obscuritas* i. q. horror sq. ࠇࠔࠉࠊࠄ *tenebricosus* Gen. 15, 12.

ࠒࠁࠏ (Ch. קְבַע, Syr. ܩܒܰܥ) *fixit, tetendit* tentoria Num. 24, 6.; *constituit* terminos Deut. 32, 8.

ࠒࠁࠓ (Ch. קְבַר, Syr. ܩܒܰܪ, Arab. قَبَرَ) *humavit, sepelivit* Gen. 23, 19. et al., sq. ࠉࠕ · ࠌࠉࠕࠉ *mortuum meum* v. 8.; ࠏࠌ · ࠀࠁࠄࠕࠄ alqm. *cum patribus* i. e. in eorum sepulcro 49, 29.; Ethpe. ࠀࠒࠁࠓ pro ࠀࠕࠒࠁࠓ *sepultus est* Gen. 35, 19.

ࠒࠁࠓ (Ch. קְבַר, Ar. قَبْرٌ) m. *sepulcrum* Gen. 49, 30.

ࠒࠁࠓࠄ i. q. ࠒࠁࠓ emph. ࠒࠁࠓࠕࠄ f. Deut. 34, 6.

ࠒࠃ (pro hebr. שַׁד; coll. קָדַד *inclinavit* et Ar. قَدَّ) m. *mamma, uber;* Pl. ࠒࠃࠉࠌ · ࠁࠓࠊࠕ *benedictiones uberum* de numerosa sobole Gen. 49, 25.

ࠒࠃࠃ (Syr. ܩܰܕ, Ar. قَدَّ) Praet. ࠒࠃ et ࠒࠃࠃ *scidit, discidit* (vestes) Gen. 37, 29. 44, 13.

ࠒࠃࠅࠋ (pro hebr. גָּמָל) m. *camelus;* Pl. Gen. 12, 16.

ࠒࠃࠅࠌ (Ch. קִדּוּם) m. *oriens;* pro Adi. ࠒࠃࠅࠌ · ࠓࠅࠇ *ventus orientalis* Exod. 14, 21. 2) *Eurus*, calidus ventus orientalis Gen. 41, 6. 27.

ࠒࠃࠋ (Denom. sq. ࠒࠃࠋ) Pa. *cervicem fregit, decollavit* Ex. 13, 13.

ࠒࠃࠋ (Ch. קְדַל, Syr. ܩܕܠܐ) m. *cervix* Gen. 49, 8.

ࠒࠃࠌ (Ch. קְדַם, Syr. ܩܕܰܡ, Arab. قَدَمَ) Pa. *accessit, appropinquavit* sq. ࠋ *ad* alqm. Gen. 27, 25., ࠋࠉࠃ id. 44, 18. 45, 4., ࠏࠃ id. 33, 3.; ࠋࠏࠋ *ulterius* 19, 9.

Aph. ࠀࠒࠃࠌ (= הִשְׁכִּים) *surrexit* (mane), sq. ࠁࠑࠐࠓࠀ *primo mane* 22, 3. 28, 18. et al.; ࠁࠏࠃࠍ ࠑࠋࠅࠕ ࠑࠐࠓࠀ *sub tempus precationis matutinae* 19, 27.

ࠒࠃࠌ (pro hebr. נֹגֵשׂ) m. *praepositus, praefectus*; Pl. c. Suff. Exod. 3, 7.

ࠒࠃࠌ (Ch. קְדָם) m. *antiquitas, aeternitas*; pro Adi. *aeternus, antiquus* Deut. 33, 15. 27.

ࠒࠃࠌ (Syr. ܩܽܕܳܡ) pr. *conspectus*; inde *coram* Gen. 12, 15.; cum Praep. ࠋࠒࠃࠌ et ࠒࠃࠌ ࠌࠍ (cum Suff.) *ante* Gen. 32, 3. 21. aut *coram* Exod. 20, 3.; ࠌࠒࠃࠌ *a facie, e conspectu* Gen. 4, 14. i. q. *propter* 7, 7.; ࠌࠋࠒࠃࠌ *a facie* 3, 8. et al.

ࠒࠃࠌࠀࠅ (i. q. רֵאשִׁית) emph. ࠒࠃࠌࠀࠅࠕࠀ f. *initium, principium*; sq. ࠏࠌࠌࠉࠀ *gentium* i. e. prima gens s. antiquissima Num. 24, 20.

ࠒࠃࠌࠀࠄ (Ch. קַדְמַי, Syr. ܩܰܕܡܳܝ) emph. ࠒࠃࠌࠀࠄ m., ࠒࠃࠌࠄࠀ emph. ࠒࠃࠌࠄࠀࠕࠀ f. *primus, a, um* Gen. 8, 13. et al., *prior* 25, 25.; Adv. ࠒࠃࠌࠀࠄ *primum, prius* 33, 2.; Pl. ࠐࠄࠌࠀ · ࠒࠃࠌࠀࠄࠌ *foedus primorum* i. e. cum primis Dei cultoribus initum Lev. 26, 45.

ࠒࠃࠔ (Ch. קַדֵּשׁ, Syr. ܩܰܕܶܫ, Ar. قدّس) Pa. *sanctum reddidit* Gen. 2, 3. et al.

ࠒࠃࠉࠔ (Ch. קַדִּישׁ, Syr. ܩܰܕܺܝܫ) et ࠒࠃࠄࠔ Adi. *sanctus, a, um*; Pl. c. Suff. Deut. 33, 3.

ࠒࠃࠔ (Ch. קוּדְשׁ, Syr. ܩܽܘܕܫܳܐ, Ar. قدس) m. *sanctitas*; pro Adi. *sanctus, a, um* Exod. 3, 5. et al.

ࠒࠄࠋ (קְהָל, Syr. ܩܗܳܠܳܐ) emph. ࠒࠄࠋࠄ m. *congregatio* Gen. 35, 11. Exod. 16, 3. et al.

ࠒࠅࠃࠌ (Syr. ܩܽܘܕܳܡ); unde ࠋࠒࠅࠃࠌ *coram* c. Suff. Gen. 6, 13.; ࠌࠋࠒࠅࠃࠌ *a facie, e conspectu* 4, 16.

ࠒࠅࠃࠔ (Ch. קְדוּשׁ, Syr. ܩܕܳܫܳܐ) m. *monile; annulus narium* Gen. 24, 22.; Pl. emph. ࠒࠅࠃࠔࠉࠀ *inaures* 35, 4.

ࠒࠅࠋ (Ch. קָל, Syr. ܩܳܠܳܐ, Ar. قَوْل defect. ࠒࠋ) m. *vox* Gen. 3, 8. 21, 17. et al.; ࠋࠒࠅࠋ · ࠔࠌࠏ *obedivit voci* alcius 16, 2.

ࠒࠄࠋࠄ (pro hebr. קְהִלָּה, coll. Ar. قبيل) m. *turba, coetus, congregatio* Deut. 33, 4.

ࠒࠅࠌ (Ch. קָם, Syr. ܩܳܡ, Ar. قَامَ) Pe. Praet. ࠒࠉࠌ et ࠒࠌ; Fut. ࠉࠒࠅࠌ (ࠉࠒࠉࠌ cf. §. 29. 1.); Imp. ࠒࠅࠌ et ࠒࠌ; Inf. ࠌࠒࠅࠌ; Part. ࠒࠉࠌ et ࠒࠀࠉࠌ; *surrexit* Gen. 27, 43. de tempore instante ࠉࠒࠅࠌࠍ · ࠔࠍࠉࠀ *surgent anni* i. e. instant 41, 30.; sq. ࠏࠋ insurrexit in alqm. 4, 8.; *stetit* 37, 7.; ࠁࠀࠓࠏࠀ *in terra* 28, 12.; sq. ࠏࠌ *prope, iuxta, ad* 18, 2. 41, 1. 45, 1.; *stabilis, firmus fuit* i. e. sacrosanctus, haud violandus Num. 30, 5.; i. q. *moratus est* sq. ࠁ *in* alquo loco Gen. 19, 17. 45, 9.; passive ࠒࠉࠌ · ࠇࠒࠋࠀ *confirmatus est ager*; Pa. ࠒࠉࠉࠌ (pro ࠒࠉࠌ) et ࠒࠅࠉࠌ *vivum* vel *vitam servavit* Num. 22, 33. unde passiva forma ࠀࠒࠉࠉࠌ pro ࠀࠕࠒࠉࠉࠌ, quam Castellus falso pro Aph. declaravit (coll. Ch. אִתְקַיַּם), significat *se vivum servavit* s. vixit Gen 47, 28. 50, 22.; Ethpa. ࠀࠕࠒࠅࠌࠌ (ࠀࠕࠒࠌࠌ) *stetit* (de aquis) Ex. 15, 8. (de manipulis) Gen. 37, 9., sq. ࠏࠌ *prope, ad* alqm., *adstitit* alcui 18, 2. 45, 1., *super* alqd.

28, 13.; ࠌࠓࠇࠉࠒ *e longinquo* Ex. 2, 4., ࠋࠁࠉࠌࠅࠍ *obviam* alcui, *obstitit* alcui Num. 22, 34.; Imp. ࠀࠕࠒࠅࠌࠌࠅ *sistite vos* Deut. 31, 14.; Aph. ࠀࠒࠉࠌ *erexit* ࠒࠏࠌࠄ *statuam* Gen. 35, 14.; *statuit* sq. ࠋࠒࠃࠌ alqm. *coram* alquo, *ante* alqm. 43, 9. 47, 2.; *excitavit* (prophetam) Deut. 18, 15.; *suscitavit* (leonem) Gen. 49, 9. Num. 24, 9.; sq. · ࠒࠉࠀࠌ ࠏࠌ *foedus iniit, feriit cum* alquo Gen. 6, 18. 9, 9. (ࠄࠒࠉࠌ pro 1. Fut. Sing. ࠀࠒࠉࠌ 17, 9.; *confirmavit* Lev. 26, 9.; *praestitit* (Part. ࠌࠒࠉࠌ) Num. 23, 19.

ࠒࠅࠓࠉ vid. sub ࠒࠓࠉࠄ (Cf. §. 47.).

ࠒࠈࠄ (coll. Ar. قَصَا et قَضَّ) *fodit, effodit*, sq. ࠂࠅࠁ *puteum* Gen. 26, 25.; Part. P. ࠒࠈࠉ (= חָלָל) *perfossus* Deut. 32, 42.

ࠒࠈࠅࠋ (Ch. קְטוֹל et קְטָל, Syr. ܩܛܠܐ) m. *caedes*; Pl. Gen. 49, 9.

ࠒࠈࠅࠐ (coll. Ch. קָטוּף et Arab. قِطَفٌ) m. pr. *decerptum* alqd. (Cast. *assumentum*) unde in Pl. ࠒࠈࠅࠐࠉ · ࠏࠋࠉ · ࠕࠀࠍࠄ *decerpta folia fici* Gen. 3, 7. Vid. ࠒࠈࠐ.

ࠒࠈࠉ vid. ࠒࠈࠄ.

ࠒࠈࠉࠐࠅ (coll. Ch. קְטַפְתָּה) emph. ࠒࠈࠉࠐࠅࠕࠄ f. *semen* (pr. granum excisum) Gen. 1, 12.

ࠒࠈࠉࠓ vid. ࠒࠈࠓ.

ࠒࠈࠋ (Ch. קְטַל, Syr. ܩܛܠ, Arab. قَتَلَ) *interfecit, occidit* Gen. 4, 8. Exod. 16, 3. et al.; Ethpe. ࠕࠒࠈࠋ pro ࠀࠕࠒࠈࠋ *occisus est* Num. 25, 14. (Cf. §. 20. 1. Annot. 1, 2.).

ࠒࠈࠋࠅ emph. ࠒࠈࠋࠅࠕࠄ f. *caedes*, sq. ࠉࠕ (§. 85, 3.) Gen. 14, 17.

ࠒࠈࠌ (Ch. קְטַם, Syr. ܩܛܡܐ) m. *pulvis* Gen. 3, 14., sq. ࠀࠓࠏࠄ *terrae* 13, 16., praec. ࠁࠇࠅࠍࠉ *reptilia terrae* Deut. 32, 24.

ࠒࠈࠏ (Ch. קְטַע, Syr. ܩܛܥ, Ar. قَطَعَ) *fodit* sepulcrum Gen. 50, 5.; *pepigit, feriit* foedus sq. ࠏࠌ *cum* alquo Deut. 31, 16.; *cessavit, desiit*, sq. ࠁࠍࠉࠍ (Part. pro Inf.) *aedificare* Gen. 11, 8.

ࠒࠈࠐ (Arab. قَطَفَ) *decerpsit*, unde Conj. VIII. *collegit* (Cast. et Mor. *consuit*) Gen. 3, 7. Cf. ࠒࠈࠅࠐ et quod in textu sequitur ࠏࠓࠃ.

ࠒࠈࠐ (Ch. קְטַף) m. *resina, balsamum* (ex arboribus incisis destillans), *aromata* Gen. 37, 35. 43, 11.

ࠒࠈࠐ (Ch. קִטְפָה, Syr. ܩܛܦܐ) emph. ࠒࠈࠐࠄ *vindemia* Lev. 26, 5.

ࠒࠈࠓ (Ch. קְטַר, Syr. ܩܛܪ) *ligavit, alligavit, vinxit* Gen. 38, 28.; Part. ࠒࠈࠉࠓ *ligatus* (anima, de intimo amore) 44, 30.

ࠒࠈࠓ (Ar. قُطْرٌ metaph. *frustum*) m. Pl. emph. ࠒࠈࠓࠉࠄ *divisiones, divisae, dissectae partes* Gen. 15, 17.; sq. ࠀࠓࠏࠄ *termini, fines terrae* Deut. 33, 17.

ࠒࠈࠓࠂ (Syr. ܩܛܪܓ, Gr. κατηγορεῖν) *accusavit* sq. ࠁࠂࠅࠃࠄ pr. *in corde suo* i. e. semet ipsam (Vid. Annot. ad Gen. 17, 17.) Gen. 18, 12.

ࠒࠉࠀࠌ (Ch. קְיָם et קִיּוּם, Syr. ܩܝܡܐ) m. *foedus* Gen. 6, 18. 9, 9. et al. Vid. ࠒࠅࠌ, ࠒࠈࠏ.

ࠒࠉࠅࠌ (coll. Ch. קִיַּם) emph. ࠒࠉࠅࠌࠄ m. *vita* Gen. 3, 14. 18, 10.; Pl. ࠒࠉࠅࠌࠉࠌ = חַיִּים 23, 1. 25, 7. 2) i. q. ࠒࠉࠀࠌ Pl. *foedera, pacta* 49, 5

ࠒࠉࠈ (Ch. קַיִט, Syr. ܩܝܛܐ) m. *aestas* Gen. 8, 22.

ࠒࠉࠍ (קַיִן) *Cain* primorum paren

tum filius Gen. 4, 1. 2) Nomen gentis *Kenitarum* Num. 24, 22.

ࠒࠉࠉࠌ (Rabb. קִיסָם, coll. Arab. قَصَمَ) emph. ࠒࠉࠉࠌࠄ m. *ligna fissa* Gen. 22, 7.

ࠒࠋ i. q. ࠒࠅࠋ m. *vox* Gen. 3, 10. 27, 38.; sq. ࠔࠅࠐࠓࠄ *clangor tubae* Exod. 19, 16.; ࠏࠓࠐ · ࠍࠕࠉࠓ *strepitus folii cadentis* Lev. 26, 36.; Pl. ࠒࠋࠉࠍ *tonitrua* Ex. 19, 16.

ࠒࠋࠄ (Ch. קוּלָא, קוּלְתָּא, Syr. ܩܘܠܬܐ, Ar. قُلَّةٌ, Gr. κολεός) emph. ࠒࠋࠕࠄ f. *hydria* Gen. 24, 14. 17.

ࠒࠋࠅࠌࠉ (Ar. قَلَم, Gr. κάλαμος etc.) m. *calamus, planta* in universum; pecul. *vitis* (גֶּפֶן) Deut. 32, 32.

ࠒࠋࠉ (Ch. קְלָא, Syr. ܩܠܐ) *frixit, coxit* placentas Gen. 19, 3.

ࠒࠋࠋ (Ch. קַל, Syr. ܩܠ, Ar. قَلَّ) *levis fuit, diminutus est* de aquis diluvii Gen. 8, 8.

ࠒࠋࠎ (Ch. קַלֵּס, Syr. ܩܠܣ) Pa. *laudavit, celebravit* Deut. 32, 43.

ࠒࠋࠐࠅࠍ (Syr. ܩܘܠܦܘܢܝܐ, Gr. κολοφωνία) m. *pix graeca, resina pini, bitumen* Gen. 6, 14.

ࠒࠋࠐࠅࠉ (Ch. קְלִפָּה, Syr. ܩܠܦܬܐ, κέλυφος) m. pr. *cortex exterior, putamen;* unde *corpus divisum et exanime;* Pl. ࠒࠋࠐࠅࠉࠉࠄ Gen. 15, 11.

ࠒࠋࠐࠍ (Denom. praeced. ࠒࠋࠐࠅࠍ) *pice oblevit* Gen. 6, 14.

ࠒࠋࠔࠐࠅ (pro hebr. עֶרְוָה; coll. Ar. سلف *cutis virilium*, Aeth. ሰለበ *denudavit*) emph. ࠒࠋࠔࠐࠅࠕࠄ f. *pudenda, virilia* Gen. 9, 22. 23.

ࠒࠋࠕࠄ vid. ࠒࠋࠄ.

ࠒࠌ (i. q. ࠒࠃࠌ coll. Ch. קוּם et קָם pro קֳדָם) *coram, in conspectu* c. Suff. Gen. 7, 1.

ࠒࠌࠕࠅ (eliso ࠃ i. q. ࠒࠃࠌࠕࠅ coll. praeced. ࠒࠌ) emph. ࠒࠌࠕࠅࠕࠄ f. *principium* Gen. 1, 1.

ࠒࠌࠇ (Ch. קְמַח) m. *farina* Gen. 18, 6.

ࠒࠌࠉ (pro hebr. עוֹף) emph. ࠒࠌࠉࠄ m. *volatile, volucris* Gen. 1, 20., sq. ࠔࠅࠌࠉࠄ aut ࠇࠋࠋࠄ *aves coeli* 2, 19. 6, 7. et al.

ࠒࠍ (Ch. קֵן, קִנָּא, Syr. ܩܢ, ܩܢܐ) emph. ࠒࠍࠄ m. *nidus* Num. 24, 21. Deut. 32, 11.

ࠒࠍࠕ (Ch. קַנִּי) *invidit* sq. ࠁ alcui Gen. 30, 1. 37, 11.

ࠒࠍࠕ (Ch. קַנָּא) m. *vindex* de Deo Exod. 20, 5.

ࠒࠍࠄ (Ch. קְנָא, Syr. ܩܢܐ, Arab. قَنَا et قَنَى) *acquisivit* Gen. 12, 5. et al.

ࠒࠍࠄ (Ch. קְנֵי, Syr. ܩܢܐ, ܩܢܝܐ, Ar. قَنَاةٌ) *canna, calamus* Gen. 41, 5.

ࠒࠍࠉࠕࠉ (קֵינִי) *Kenita, Kenaeus,* populus Cananiticus in australi Palaestinae parte Num. 24, 21.

ࠒࠍࠉࠍ (Ch. קִנְיָן, Syr. ܩܢܝܢܐ, Ar. قِنْوَةٌ) emph. ࠒࠍࠉࠍࠄ m. *possessio* Gen. 12, 5. 23, 18. et al., *pecus* 29, 7. 36, 6.; Pl. ࠒࠍࠉࠍࠉࠌ 36, 7.; *opes* 14, 12.; Pl. 46, 6.

ࠒࠎࠉࠐ (coll. כָּסַף, Ch. כְּסַף) Adi. *desiderabilis, e* Gen. 3, 6.

ࠒࠎࠌ (Ch. קְסַם, Syr. ܩܘܣܡܐ) m. *divinatio* Num. 23, 23.; *divinationis pretium* Pl. 22, 7.

ࠒࠏࠄ Castello auctore coll. hebr. קָהָה foret: *debilitatus, hebetatus est*; de foemore *luxatus est;* rectius tamen ࠒࠏࠕ Gen. 32, 25. coll. hebr. יָקַע, Ar. وَقَعَ

abscissa 1. rad. ࠉ (§. 28. A. 1. Annot.) pertinet ad radicem ࠉࠒࠏ.

ࠒࠏࠉࠌ Pa. vid. sub ࠒࠅࠌ.

ࠒࠏࠉࠌ (Ch. קַיָּם, Syr. ܩܝܘܡܐ) m. ࠒࠏࠉࠌࠄ f. Adi. *vivens, vivus, a, um* Gen. 6, 17. 8, 21. 25, 6. et al.; sq. ࠀࠍࠄ *vivo* Deut. 32, 40.

ࠒࠏࠌࠄ (Ch. קָמָא, Syr. ܩܝܡܬܐ) f. pr. *stans, erectum aliquid; lapis* Gen. 28, 18. 31, 13.; *statua* Lev. 26, 1.

ࠒࠐࠀ (Ch. קְפָא, Syr. ܩܦܐ) *coagulatus, condensatus est* de torpentibus maris fluctibus Ex. 15, 8.

ࠒࠐࠀࠄ (pro hebr. רָקִיעַ, LXX. στερέωμα coll. praec. ࠒࠐࠀ) emph. ࠒࠐࠀࠉࠄ m. *firmamentum* Gen. 1, 6. 7. 8.

ࠒࠐࠉࠔ (coll. Rabb. קפש *rapuit*) Part. P. *raptus, decerptus* Gen. 8, 11.

ࠒࠐࠋ (coll. Ar. قُفْل *sera, pessulus*) *clausit* ianuam Gen. 19, 10.

ࠒࠐࠍ (coll. Ar. قَفَنَ) *percussit, contrivit* Gen. 3, 15. Vid. Annot. ad h. l.

ࠒࠑࠑ (Ch. קץ, Ar. قَصَّ) Praet. ࠒࠑ pr. *praecidit*, inde *desiit, cessavit*, sq. ࠋ cum Inf. Gen. 18, 11. 41, 49.

ࠒࠓࠀ (Ch. קְרָא et קְרֵי, Syr. ܩܪܐ) Fut. ࠉࠒࠓࠉ et ࠉࠒࠓࠀ; *vocavit, nominavit* sq. ࠋ aut Acc. Gen. 2, 19. 20., ࠉࠕ · ࠔࠌࠄ *nomen eius* 30, 8.; ࠁࠔࠌ · ࠉࠄࠅࠄ *invocavit Deum* Deut. 32, 3.; Ethpe. ࠀࠕࠒࠓࠉ *vocatus est* Gen. 35, 10.; sq. ࠏࠋ *invocatus est super* i. e. *de* alquo (pro hebr. נִקְרָה) Exod. 3, 18.

ࠒࠓࠁ (Ch. קְרֵב, Syr. ܩܪܒ, Arab. قَرُبَ) *appropinquavit, accessit* sq. ࠋࠉࠃ *ad* alqm. Gen. 37, 18.; *prope fuit, ut* sq. Inf. cum ࠋ 12, 11.; de tempore instante ut ࠋࠌࠌࠅࠕ aut ࠋࠌࠀࠕ *ad moriendum* s. *ut moreretur* 27, 41. Deut. 31, 14.; sq. ࠁ *tetigit* alqd. Gen. 3, 3. 32, 25.

ࠒࠓࠁ (i. q. hebr. קֶרֶב) m. *medium;* ࠁࠒࠓࠁ i. q. *inter* Deut. 17, 20.

ࠒࠓࠁ (Ch. קְרָב, Syr. ܩܪܒܐ) emph. ࠒࠓࠁࠄ m. *bellum, proelium* Ex. 1, 10. 15, 3.

ࠒࠓࠁࠍ (Ch. קָרְבַּן, Syr. ܩܘܪܒܢܐ, Ar. قُرْبَان) m. *oblatio, munus* Deut. 33, 10.

ࠒࠓࠅࠃ (pro hebr. שֵׁד Pl. שֵׁדִים; quod coll. Ar. قَرِدَ *crispa fuit coma* et inde ducto قُرُود *simia* videtur ab interprete Sam. permutatum esse cum שָׂעִיר) m. Pl. ࠒࠓࠅࠃࠉࠍ *daemones* Deut. 32, 17.

ࠒࠓࠅࠏ (Ch. קָרוּחַ) m. *punctatus, variegatus;* de pecudibus, ovibus, Gen. 30, 40.; Pl. 31, 10.

ࠒࠓࠉࠁ (Ch. קָרִיב, Syr. ܩܪܝܒܐ) m. ࠒࠓࠉࠁࠄ f. Adi. *propinquus, a, um* Exod. 13, 17.; Adv. *prope* Num. 24, 17., sq. ࠋࠉࠃ *prope* alqm. Gen. 45, 10.

ࠒࠓࠉࠄ (Ch. קְרֵי, קִרְיָא, Syr. ܩܪܝܐ, ܩܪܝܬܐ, Ar. قَرْيَةٌ) emph. ࠒࠓࠕࠄ f. *civitas, urbs* Gen. 4, 17. 11, 5. 19, 15. et al.; Pl. cstr. ࠒࠅࠓࠉ 24, 60. Num. 21, 25.; emph. ࠒࠓࠉࠕࠀࠄ Gen. 19, 25.; ࠒࠓࠉࠄࠕࠄ 41, 36. (ࠒࠓࠅࠉࠄ 19, 29.); cum Suff. Exod. 20, 10. et Lev. 26, 25.

ࠒࠓࠉࠕ · ࠀࠓࠁࠉࠏࠕࠄ (קִרְיַת אַרְבַּע) *Kiriath Arba* antiquum Hebronis nomen Gen. 23, 2.

ࠒࠓࠍ (Ch. קֶרֶן, Syr. ܩܪܢܐ, Arab. قَرْن) f. *cornu;* Pl. ࠒࠓࠍࠉࠌ Deut. 33, 37.

ࠒࠃࠌ (pro hebr. הִשְׁכִּים, coll. Ch. קְרִיץ et קְרִיצָא *aurora*) *mane surrexit* sq. ࠁࠒࠃࠌࠉࠄ *primo mane* Gen. 21, 14.

ࠒࠔ (Ch. קַשׁ, Syr. ܩܶܫܳܐ, ܩܰܫܳܐ, Ar. قَشّ) m. *stipula* Ex. 15, 7.

ࠒࠔࠄ (Ch. קְשָׁא, Syr. ܩܫܳܐ, Ar. قَسا) *durus, gravis fuit*; Aph. ࠀࠒࠔࠉ *induravit*; sq. ࠁࠌࠅࠋࠃࠄ *difficilem habuit partum* Gen. 35, 16.

ࠒࠔࠄ (Ch. קְשֵׁי, Syr. ܩܰܫܝܳܐ, ܩܫܶܐ) m. ࠒࠔࠉࠄ f. Adi. *durus, a, um* Gen. 49, 7. Exod. 1, 14.; Pl. f. ࠒࠔࠉࠀࠕ (=קָשׁוֹת) *dura, aspera verba* Gen. 42, 7.

ࠒࠔࠈ i. q. ࠒࠔࠕ emph. ࠒࠔࠈࠄ m. *arcus* Gen. 21, 16.

ࠒࠔࠈ (Ch. קוּשְׁטְ, Syr. ܩܘܫܬܳܐ) m. *veritas* Gen. 42, 16.; Adv. *vere, profecto, certo* 17, 19. 18, 13.

ࠒࠔࠉ (Ch. קַשְׁיוּ, Syr. ܩܰܫܝܽܘܬܳܐ) m. *durities, violentia*; ࠁࠒࠔࠉ Adv. *duriter, violente* Exod. 1, 13. 14.

ࠒࠔࠉࠈ (Ch. קְשׁוֹט) Adi. *verax, iustus* Deut. 32, 4.

ࠒࠔࠉࠈࠄ (Ch. קְשִׁיטָא) f. *iustitia* Gen. 15, 6.

ࠒࠔࠕ (Ch. קֶשֶׁת, Syr. ܩܶܫܬܳܐ) c. *arcus* Gen. 21, 20. 27, 3. 49, 24.

ࠓ

ࠓࠀࠄ (i. q. רְאָה) *vidit* Gen. 31, 12.

ࠓࠀࠅࠁࠍ (רְאוּבֵן) *Ruben* Iacobi filius natu maximus Gen. 37, 21. et al.

ࠓࠀࠌ (Ch. רְאֵם et רָם, Syr. ܪܳܡ, Ar. رَيْم) m. ࠓࠀࠌࠄ f. Adi. *excelsus, a, um* Deut. 32, 27.

ࠓࠀࠔ j. q. ࠓࠉࠔ.

ࠓࠀࠔࠉࠕ (Syr. ܪܺܫܳܝܘܬܳܐ, ܪܺܫܳܝܬܳܐ) f. *principium, primitiae, praecipua dignitas* Deut. 33, 21.

ࠓࠁ (Ch. רַב, Syr. ܪܰܒܳܐ, Ar. رَبّ) emph. ࠓࠁࠄ m. *dominus* Gen. 39, 2. 44, 5. 45, 8.; ࠓࠁࠉ (אֲדֹנָי) *domine* de Deo 15, 2.; ࠓࠁࠀࠉ *dominus meus* 33, 8.; i. q. *maritus* 18, 12.; *praefectus* sq. ࠌࠔࠒࠉࠄ *pincernarum* 41, 9., ࠈࠁࠇࠉࠄ *dux satellitum* 37, 36.; Pl. *doctores* Deut. 33, 25.

ࠓࠁ (Ch. רַב, רַבָּא) m. ࠓࠁࠄ emph. ࠓࠁࠕࠄ f. Adi. *magnus, a, um* Gen. 1, 16. 29, 2. 41, 29., sq. ࠌࠍ *maior* 4, 13., *maior natu* sine ࠌࠍ 25, 23. 27, 1. 29, 16. (§. 87. A. 3.); *natu maximus* (de pluribus) 43, 33.; Fem. ࠓࠁࠄ pro Neutro *magnum* s. *res magna* Num. 22, 18.

ࠓࠁࠄ (Ch. רְבָא, Syr. ܪܒܳܐ) Fut. ࠉࠓࠁࠉ; *multus, magnus factus est, auctus est, crevit* Gen. 21, 8. 20.; sq. ࠌࠍ *maior fuit* 41, 40.; Part. ࠓࠁࠉ *magnus* 19, 11.; Aph. ࠀࠓࠁࠉ *magnum, clarum reddidit* (nomen) 12, 2.

ࠓࠁࠄ (Ar. رَبَّة) emph. ࠓࠁࠕࠄ f. *domina* Gen. 16, 4.

ࠓࠁࠅ (Syr. ܪܰܒܽܘܬܳܐ) emph. ࠓࠁࠅࠕࠄ f. *maiestas, magnificentia* Deut. 32, 3.

ࠓࠁࠅࠕࠄ (Ch. רִבּוֹ, Syr. ܪܶܒܘܳܐ, Ar. رِبى) f. *myrias, decem millia* Lev. 26, 8.; Pl. ࠓࠁࠅࠀࠍ *myriades* Deut. 32, 30., cstr. ࠓࠁࠅࠀࠕ 33, 2.

ࠓࠁࠉ (Ch. רַבְיָא, רְבֵי) emph. ࠓࠁࠉࠄ m. *puer, adolescens* Gen. 21, 12. 37, 2. et al.; *servus* 18, 7.

ࠓࠁࠉࠄ (Fem. praec.) emph. ࠓࠁࠉࠕࠄ f. *puella, virgo* Gen. 24, 14. 28.

ࠓࠁࠉࠅ (Ch. רַבְיוּ) emph. ࠓࠁࠉࠅࠕࠄ f. *pueritia*, *adolescentia* Gen. 8, 21. Num. 30, 4.

ࠓࠁࠉࠇ (coll. Ch. רְבַח per Metath.) m. ࠓࠁࠉࠇࠄ f. Adi. *latus, a, um* Exod. 3, 8.

ࠓࠁࠉࠍ emph. ࠓࠁࠉࠍࠄ m. *magnitudo*, sq. ࠀࠃࠓࠏࠄ *brachii* i. e. potentiae Exod. 15, 16.

ࠓࠁࠉࠍࠅ (i. q. Ch. רַבְיוּ) emph. ࠓࠁࠉࠍࠅࠕࠄ f. *primogenitura* Gen. 43, 33.

ࠓࠁࠉࠏࠉ (Ch. רְבִיעַי) m. ࠓࠁࠉࠏࠉࠄ f. *quartus, a, um* Gen. 1, 19. et al.

ࠓࠁࠉࠏࠉࠌ (i. q. hebr. רִבֵּעִים) m. *posteri quartae generationis* Exod. 20, 5.

ࠓࠁࠍ (i. q. Syr. ܪܰܘܪܒܳܢܳܐ) m. *princeps, dominus* Gen. 24, 37.; Pl. ࠓࠁࠍࠉࠌ 31, 27.; ࠓࠁࠍࠉ · ࠀࠃࠅࠌ *principes Edomitarum;* Exod. 15, 15.; *proceres* sq. ࠐࠓࠏࠄ *Pharaonis* Gen. 12, 15.; ࠁࠋࠒ *Balaci* Num. 21, 13.; c. Suff. ࠓࠁࠍࠉ (=אֲדֹנִי) *domini mei* Gen. 18, 13.

ࠓࠁࠏ (Ch. רְבַע, Syr. ܪܒܰܥ) *recubuit* de gregibus (Part.) Gen. 29, 2.; sq. ࠁࠉࠍ *inter* i. q. habitavit, consedit (Part. P. ࠓࠁࠉࠏ notione act.) Gen. 49, 14.; sq. ࠀࠇࠀ *succubuit* Num. 22, 27.

ࠓࠁࠏ (pro hebr. רֹבַע coll. Ar. رَبْع) emph. ࠓࠁࠏࠄ m. *caterva hominum, multitudo* (Mor. *soboles*) Num. 23, 10.

ࠓࠁࠑ (i. q. ࠓࠁࠏ, Ar. رَبَضَ) *recubuit* de leone Gen. 49, 9.; *iacuit* de loco inferius sito v. 25. Deut. 33, 13.

ࠓࠁࠒ (i. q. ࠓࠁࠑ) m. *puer, iuvenis* Deut. 32, 25., Pl. Gen. 14, 24., *servi* 22, 5.

ࠓࠁࠒࠄ (רִבְקָה) *Rebecca* uxor Isaaci Gen. 24, 15. 28. et al.

ࠓࠁࠓࠁ (Syr. ܪܰܘܪܶܒ) *magnificavit, magno honore prosecutus est* sq. ࠉࠕ alqm. Gen. 39, 4.

ࠓࠁࠓࠁ (Syr. ܪܰܘܪܒܳܐ) m. ࠓࠁࠓࠁࠄ f. Adi. *magnus* de sideribus maioribus Gen. 1, 16.; *gravissimus* 12, 17.

ࠓࠂࠀࠋࠀࠉ i. q. ࠓࠂࠋࠀࠉ m. *pedes*, Pl. *peditatus* Exod. 14, 23.

ࠓࠂࠅࠔ (Ch. רִגּוּשׁ) m. *turba, multitudo;* ࠀࠁ · ࠓࠂࠅࠔ · ࠂࠅࠏࠉࠄ *pater multarum gentium* Gen. 17, 4.

ࠓࠂࠆ (Ch. רְגַז, Syr. ܪܓܶܙ) *iratus est;* Aph. ࠀࠓࠂࠆ *ira exarsit*, sq. ࠏࠋ *in* alqm. Gen. 41, 9.; Part. Exod. 15, 7.

ࠓࠂࠆ (Ch. רוּגְזָא, Syr. ܪܽܘܓܙܳܐ) emph. ࠓࠂࠆࠄ m. *ira, furor* Gen. 27, 45. et al., cum ࠀࠒࠐ *exarsit ira* 30, 2. et al. Praeterea ࠓࠂࠆࠉࠍࠅࠍ pro ࠓࠂࠆࠉ · ࠀࠍࠅࠍ *ira mea sunt* legitur Deut. 32, 26.

ࠓࠂࠉࠋ (pro hebr. חָשׁ) forma Part. quasi *pedibus incedens* i. e. festinans, accelerans Deut. 32, 35.

ࠓࠂࠋ (Ch. רְגֵל, Syr. ܪܶܓܠܳܐ, Ar. رِجْل) c. *pes* Gen. 8, 9. 18, 4. 19, 2. et al.; ࠋࠓࠂࠋ *ad incessum, gressum* 33, 14.; Pl. ࠓࠂࠋࠅࠀࠍ *vices* Num. 22, 32.

ࠓࠂࠋࠀࠉ (Ch. רַגְלַי, Syr. ܪܰܓܠܳܝܳܐ, Ar. رَاجِل) m. *pedes;* Pl. emph. ࠓࠂࠋࠀࠉࠄ *peditatus* Exod. 14, 28. 15, 19. et al.

ࠓࠃࠄ (Ch. רְדָא, Syr. ܪܕܳܐ) *castigavit* Lev. 26, 18.; Ethpe. ࠀࠕࠓࠃࠉ *castigatus est*, sq. ࠁ alq. re v. 23.

ࠓࠃࠐ (Ch. רְדַף, Syr. ܪܕܰܦ, Arab. رَدَفَ) *secutus, persecutus est* Gen. 3, 7. (Vid. Annot. ad h. l.)

14, 14.; sq. ࠁࠕࠓ et ࠌࠁࠕࠓ alqm. 31, 23. 44, 4. Ex. 14, 8. et al.

ࠓࠅࠄ (Ch. רְוָא, Syr. ܪܘܳܐ) *irrigatus, inebriatus est;* Aph. ࠀࠓࠅࠉ *inebriavit*, sq. Acc. et ࠌࠍ alqm. alq. re (gladium sanguine) Deut. 32, 42.

ࠓࠅࠇ (Ch. רוּחַ, Syr. ܪܘܚܳܐ, Arab. رُوحٌ) c. *flatus, ventus* Gen. 8, 1.; sq. ࠒࠃࠅࠉ *orientalis* Exod. 14, 21.; *spiritus* i. q. quicquid spirat, vivit Gen. 6, 17.; sq. ࠀࠋࠄࠉࠌ *spiritus Dei* 41, 38.; sq. ࠓࠂࠆࠊ *irae tuae* i. e. vehemens ira tua Exod. 15, 8.; *animus* Gen. 45, 27.; *vita, anima* pro Pronn. pers. 12, 13. 19, 17.

ࠓࠇࠁ (i. q. Ch. רְחוֹב, coll. Syr. ܪܘܚܒܳܐ et ܪܘܚܒܳܐ, Gr. πλατεῖα) emph. ࠓࠇࠁࠄ m. *via lata, platea* Gen. 19, 2.

ࠓࠄࠈ (Ch. רְהַט, Syr. ܪܗܶܛ et ܪܗܛ) Praet. ࠓࠄࠈ *cucurrit* Gen. 29, 12.; sq. ࠋ *ad* alqm. 18, 7.; ࠋࠒࠃࠌࠅࠄ *obviam* alcui v. 2. 24, 17.; Aph. ࠀࠓࠄࠈ *celeriter adduxit, arcessivit* sq. Acc. et ࠌࠍ alqm. *ex* alq. loco 41, 14.

ࠓࠅࠌ (Ch. רָם, Syr. ܪܳܡ) Praet. ࠓࠌ *altus fuit, exaltatus, elevatus est* de arca Gen. 7, 17., metaph. de animo *elatus est* (sich erheben), sq. ࠌࠍ *prae* alquo Deut. 17, 20.; inde *ascendit* cubile (Part. ࠓࠉࠕࠌ) Gen. 49, 4.; sq. ࠏࠋ de coitu pecudum 31, 10.; Pa. ࠓࠅࠌࠌ *exaltavit* Exod. 15, 2. 2) i. q. دَارَ et رَامَ *circuivit, peragravit*; sq. ࠁ *divertit ad* alqm. locum Num. 21, 22.

ࠓࠅࠌ (Ch. רוּם, Syr. ܪܘܡܳܐ) emph. ࠓࠅࠌࠄ m. pr. *altitudo, altum* i. q. coelum Deut. 32, 40.; pro Adi. ࠓࠅࠌࠄ · ࠕࠅࠈࠁࠍࠈ *volatus altus* Num. 23, 22 2) *vertex, caput* Deut. 33, 20. cum ࠋ praef. *in, super* Gen. 49, 26. Deut. 33, 16.

ࠓࠅࠌࠄ (Ch. רָמָא, Syr. ܪܳܡܬܳܐ) f. *altitudo;* Pl. ࠓࠅࠌࠕࠀ · ࠀࠓࠏࠄ *excelsa terrae loca* Deut. 32, 13.; cum Suff. id. 33, 29.

ࠓࠅࠌࠔ (vid. ࠓࠌࠔ) m. ࠓࠅࠌࠔࠄ f. *repens, reptans* Gen. 7, 21. et al. Quod autem 1, 28. legitur ࠃࠓࠅࠌࠔࠕ ad Hebr. הָרֹמֶשֶׂת est formatum.

ࠓࠅࠒ et ࠓࠉࠒ inusit.; Aph. ࠀࠓࠒ (Ch. אֲרִיק) pro ࠀࠓࠉࠒ (vid. §. 29. 2. Annot.) *evacuavit, effudit* de liquidis Gen. 28, 18.; *spoliavit* Exod. 3, 22., ubi haud dubie rectius leg. ࠀࠓࠒࠅࠍ aut ࠀࠓࠒࠅࠍࠅࠍ, ita ut de Suff. pleon. sit cogitandum.

ࠓࠅࠔࠌ (Ch. רְשַׁם, Syr. ܪܘܫܡܳܐ, Ar. رَشْمٌ) m. pr. *nota, signum, delineatio;* inde *lex, conditio* Deut. 33, 21. Integrum locum ita verto: *Et vidit* (Gad) *primitias sibi – ibi conditionem legislator reposuit et associat sese* (Gad s. Gaditae) *tanquam duces populi: iustum Iovae mandatum exsequitur et iudicia eius cum Israelitis* i. e. Probe novit Gad, primas terrae sanctae sedes ea sub lege sibi fuisse concessas, ut sese reliquis tribubus adiungeret velut belli gerendi principem, cui legi praescriptae perfecte satisfaciet.

ࠓࠆ (Ch. רָז et רָאז, Syr. ܐܪܳܙܳܐ et ܪܳܙܳܐ) m. *arcanum, secretum;* · ࠋࠉࠃ ࠓࠆࠄ pr. *ad secretum suum* i. e. apud se, secum Gen. 8, 21.; pro Adi. ࠊࠋ · ࠓࠆ · ࠏࠍࠉࠍ · ࠋࠁࠄ *omne secretum negotium cordis* i. e. quicquid imo pectore

fovet, recondit aliquis Gen. 6, 5.

ࠓࠇࠄ (i. q. hebr. רָצָה, Ch. רְעָא, Ar. رضا) *placuit, complacuit, probatus est*, sq. Acc. rei et pers. (ࠕࠓࠉࠍࠉ eliso ࠇ pro ࠕࠓࠇࠉࠍࠉ) Gen. 33, 10.; *delectatus est* itidem cum Acc. alq. re Lev. 26, 34, 43.; *benevole accepit* Deut. 33, 11., sq. ࠌࠍ *exsolvit se* alq. re v. 41. 43.; Ethpe. ࠀࠕࠓࠇࠉ (Ch. אִתְרְעִי) i. q. Pe. Gen. 23, 8. (ࠀࠕࠓࠉࠇࠕ pro ࠀࠕࠓࠇࠉࠕ 49, 6.); sq. ࠋ *benevolus fuit erga* alqm. Lev. 26, 9.; sq. ࠀࠋ *benevole respexit ad* alqd. Gen. 4, 5. Eodem quoque pertinet v. 6. ࠀࠕࠓࠉࠇ, quod perperam a ࠓࠉࠇ (vid. infra) duceretur.

ࠓࠇࠅ (Ch. רְעֵי et רַעֲוָא) emph. ࠓࠇࠅࠕࠄ f. *benevolentia, favor* Deut. 31, 17. 18., *suavitas* odoris i. e. suavis odor Gen. 8, 21.; *voluntas, arbitrium* 49, 6.

ࠓࠇࠅࠌ vid. ࠓࠇࠌ.

ࠓࠇࠉ (pro hebr. כִּבֵּס forte e רְחַץ obortum i. q. ࠓࠏࠏ *lavit* sc. vestes Gen. 49, 11.

ࠓࠇࠉࠌ (pro hebr. חֵן) m. *gratia* nonnisi in formula · ࠀࠕࠔࠊࠏ aut ࠁࠏࠉࠍࠉ · ࠓࠇࠉࠌ · ࠔࠊࠇ *invenit gratiam in oculis* alcius i. e. apud alqm. Gen. 30, 27. 32, 5. 33, 8. et al.

ࠓࠇࠉࠒ (Ch. רְחִיק, Syr. ܪܚܝܩ) Adi. *longinquus, a, um;* Adv. *longe* Gen. 21, 16.; ࠌࠓࠇࠉࠒ *e longinquo* 22, 4. et al.

ࠓࠇࠋ (רָחֵל) *Rahel* uxor Iacobi Gen. 29, 6.

ࠓࠇࠌ (Ch. רְחֵם, Syr. ܪܚܡ, Ar. رحم) *amavit, dilexit* Gen. 22, 2. 24, 67. et al., sq. ࠌࠍ *magis quam, prae* 37, 3.; Part. ࠓࠇࠅࠌ sq. Acc. Deut. 33, 3.

ࠓࠇࠌ (Syr. ܪܚܡܐ, Ar. رحم) m. *misericordia, gratia* Gen. 6, 8., Pl. ࠓࠇࠌࠉࠌ (Ch. רַחֲמִין) id. 43, 14, 30. 2) i. q. Ar. رحم *uterus* 30, 22. 49, 25.

ࠓࠇࠌࠅ (Syr. ܪܚܡܘܬܐ) emph. ࠓࠇࠌࠅࠕࠄ f. *misericordia, clementia, gratia* Gen. 19, 6. 39, 21. et al.

ࠓࠇࠌࠍ (Ch. רַחְמָן) Adi. *misericors* Exod. 34, 6.

ࠓࠇࠑ (Ch. רְחַץ) *confisus est;* Ethpe. ࠀࠕࠓࠇࠑ id. sq. ࠁ alcui Deut. 32, 37.

ࠓࠇࠑࠄ (i. q. בֶּטַח) f. *confidentia* cum ࠋ praef. *confidenter, secure* Lev. 26, 5.

ࠓࠇࠑࠍ (Ch. רוּחְצָן) m. id.; ࠁࠓࠇࠑࠍ *secure* Deut. 33, 12.

ࠓࠇࠒ; Aph. ࠄࠓࠇࠒ (Ch. אַרְחֵק, Syr. ܐܪܚܩ) *longe, procul abfuit* Gen. 44, 4.

ࠓࠈࠅࠁ (Ch. רְטִיבָא, Syr. ܪܛܒܐ et ܪܛܝܒܘܬܐ) m. *viror* Deut. 34, 7.

ࠓࠉࠀࠃ (i. q. רַעַד) m. *terror, tremor* Exod. 15, 15.

ࠓࠉࠇ (Syr. ܪܘܚ) Pe. inusit; Aph. ࠀࠓࠉࠇ (Ch. אֲרַח et אֲרִיחַ, Syr. ܐܪܝܚ) *olfecit, odoratus est,* sq. ࠓࠉࠇ *odorem* Gen. 8, 21. 27, 27.; ࠁࠓࠉࠇ id. Lev. 26, 31.

ࠓࠉࠇ (Ch. רֵיחָא, Syr. ܪܝܚܐ, Ar. ريح) m. *odor* vestium Gen. 27, 27.; sq. ࠓࠇࠅࠕࠄ *suavitatis* i. e. suavis 8, 21.; ࠓࠏࠁࠕࠄ *supplicationis* i. e. sacrorum Lev. 26, 31. 2) coll. praec. ࠓࠇࠄ *gratia, benevolentia* Gen. 18, 3. Deut. 33, 16.

ࠓࠉࠇࠅ (Cf. ࠓࠇࠅ) emph. ࠓࠉࠇࠅࠕࠄ f. *arbitrium, placitum* Ex. 15, 9.

ࠓࠉࠒ vid. ࠓࠅࠒ.

ࠓࠉࠒ (i. q. רִיק). m. *vanitas, vanum;* ࠋࠓࠉࠒࠄ *in vanum* Lev. 26, 16. 2) pro שׂרק, Syr. ܫܪܘܩܐ *palmes;* coll. Ar. رَاقَ *clarus fuit* de vino et inde ducto رَايِق *mirabilis* i. q. *vitis generosa, nobilis* Gen. 49, 11.

ࠓࠉࠒࠍ (Ch. רֵיקָן) Adi. *inanis, vacuus* Gen. 37, 24.; Pl. Ex. 3, 21.

ࠓࠉࠔ (Ch. רֵישׁ, Syr. ܪܺܫܳܐ, Ar. رَأْس) m. *caput* Gen. 3, 15. et al.; ࠋࠓࠉࠔ *super, in caput* 49, 26.; *vertex* s. *summa rei pars* montis 8, 5.; collis Exod. 17, 9.; turris i. q. *fastigium* Gen. 11, 5.; lapidis Gen. 28, 18.; scalae v. 12.; Pl. ࠓࠉࠔࠉࠍ *principes* populi Deut. 33, 5. 2) i. q. ראשׁ s. רושׁ *venenum, fel* aspidum Deut. 32, 33.

ࠓࠊ (i. q. רַךְ) m. ࠓࠊࠄ f. Adi. *tener, a, um* Gen. 18, 7.

ࠓࠊࠁ (Ch. רְכַב, Syr. ܪܟܶܒ et ܪܟܰܒ, Ar. رَكِبَ) *vectus est* s. curru s. iumento; Part. sq. ࠔࠌࠉࠄ *vectus coelo* de Deo Deut. 33, 26.; Aph. ࠀࠓࠊࠁ sq. ࠏࠋ *ascendit* (camelos) Gen. 24, 61., addito insuper Acc. *imposuit* alqm. alcui iumento aut currui Exod. 4, 20.; *extulit* alqm. *super* alqd. Deut. 32, 13.; sq. Acc. et ࠁ *imposuit* alqm. alcui (currui) Gen. 41, 43.

ࠓࠊࠁ (i. q. רֶכֶב) m. *currus* Exod. 14, 6. et al. saepius.

ࠓࠊࠁ (Ch. רְכַב, Ar. رَاكِب) m. *eques* Gen. 49, 17.

(ࠓࠊࠁࠀࠉ Cf. ࠐࠓࠔࠀࠉ emph. ࠓࠊࠁࠀࠄ m. *eques* Exod. 15, 19.; at utique rectius ut in reliquis huius et praec. cap. locis est scribendum ࠓࠊࠁࠄ.)

ࠓࠊࠉࠊ (Ch. רְכִיךְ, Syr. ܪܰܟܺܝܟܳܐ) m. ࠓࠊࠉࠊࠄ f. Adi. *tener, a, um;* Pl. Gen. 33, 13.; de oculis 29, 17.

ࠓࠌ (i. q. ࠓࠀࠌ) m. ࠓࠌࠄ f. Adi. *excelsus, a, um* Exod. 14, 8.; Pl. fem. ࠓࠌࠀࠕࠀ *excelsa loca* Lev. 26, 30. Num. 21, 28.

ࠓࠌ (i. q. רְאֵם, Ar. رِيم) m. *bubalus;* Pl. emph. ࠓࠌࠉࠄ Deut. 33, 17.

ࠓࠌࠌ (i. q. רָמַם) Fut. ࠉࠓࠌ (§. 30. 1. Annot.) *elevatus, exaltatus est* sq. ࠌࠍ *prae* alquo Num. 24, 7.; Aph. ࠀࠓࠌ *extulit, elevavit* manus Exod. 17, 11.

ࠓࠌࠄ (Ch. רְמָא, Syr. ܪܡܳܐ, Arab. رَمَى) *proiecit, deturbavit* Gen. 37, 20.; in mare Exod. 15, 1.; Pa. ࠓࠌࠉ (= רִמָּה) *decepit* Gen. 29, 25.; Aph. ࠀࠓࠌࠉ i. q. Pe. *proiecit* sq. ࠀࠓࠏࠄ *in terram* Exod. 4, 3.; sq. ࠒࠋ *vocem sustulit* Gen. 39, 18.; *dispersit, disseminavit* exitium (ࠀࠓࠌࠍࠍ pro ࠀࠓࠌࠉࠍࠍ) Num. 21, 30.

ࠓࠌࠄࠁࠄ (pro בָּמָה) f. *locus excelsus* Lev. 26, 30. Ita Cast. et Mor.; sed vid. Annot. ad h. l.

ࠓࠌࠎ (Ch. רְמַס) *repsit* Gen. 1, 21. 9, 2.

ࠓࠌࠔ (= רֶמֶשׂ) emph. ࠓࠌࠔࠄ m. *reptile* Gen. 1, 24. 6, 7.

ࠓࠌࠔ (Ch. רְמַשׁ, Syr. ܪܰܡܫܳܐ) m. *vespera* Gen. 1, 5. 8. et al.; Adv. *vespere* Exod. 16, 6.; ࠁࠓࠌࠔࠄ id. Gen. 29, 23.; ࠋࠓࠌࠔࠄ id. 49, 27.

ࠓࠍࠉࠍ (i. q. רְנָנָה) m. *vociferatio;* Pl. sq. ࠏࠋ *murmurationes, murmura contra* alqm. Exod. 16, 7.

ࠓࠍࠍ (Ch. רְנַן et רַן) Praet. ࠓࠍ; *vociferatus est, clamavit,* sq. ࠏࠋ *murmuravit contra* alqm. Ex. 16, 2.

ࠓࠎࠉࠌ (pro טְלוּא coll. Ch. רְסַם) Adi. *maculosus* Gen. 30, 32. et al.

ࠓࠎࠎ (Ch. רַס, Syr. ܪܣ) *aspersit;* Pa. ࠓࠎࠎ *stillavit* Deut. 32, 2.

ࠓࠏ (=רֵעַ) m. *socius*, *familiaris* Exod. 2, 13. 20, 16.

ࠓࠏࠁࠄ (coll. Ar. رَغْبٌ et رَغْبَةٌ) emph. ࠓࠏࠁࠕࠄ f. *suavitas* de sacris oblatis Lev. 26, 31.

ࠓࠏࠄ (Ch. רְעָא, Syr. ܪܥܐ, Arab. رَعَى) Fut. ࠉࠓࠏࠉ; Inf. ࠌࠓࠏࠉ; *pavit* (gregem) Gen. 29, 7. 30, 31. 37, 12. 2) i. q. Ch. עֲרַע s. אֲרַע *contigit*, *evenit* sq. Acc.; Fut. apoc. ࠉࠓࠏ *accidit* Gen. 49, 1.; cum Suff. ࠉࠓࠏࠍࠍ ∙ ࠀࠌ *si acciderit nobis* Exod. 1, 10.

ࠓࠏࠅࠀࠋ (רְעוּאֵל) *Reguel* Mosis socer Exod. 2, 18.

ࠓࠏࠉ (coll. Ch. רְעָא. Vid. supra ࠓࠏࠄ) *gratus*, *acceptus* Deut. 33, 23.

ࠓࠏࠉ (Ch. רָעֵי, Syr. ܪܥܝܐ, Arab. رَاعٍ, رَعَى) emph. ࠓࠏࠉࠄ m. *pastor pascens* sq. ࠉࠕ Exod. 3, 1.) sq. ࠏࠀࠍ *ovium* Gen. 4, 2. Pl. 13, 8. 47, 3.

ࠓࠏࠉࠍ, ࠓࠏࠉࠀࠍ et ࠓࠏࠉࠍࠉ m. *pascens*, *pastor* Gen. 37, 2. 49, 24.; Pl. emph. ࠓࠏࠉࠍࠉࠄ Gen. 29, 3. Exod. 2, 17.

ࠓࠏࠌ (Ch. רְחַם, Syr. ܪܚܡ, Arab. رَحِمَ) *dilexit*, *amavit* c. Acc. Gen. 25, 28. 29, 18. et al.; sq. ࠏࠋ *misertus est* alcius Ex. 2, 6.

ࠓࠏࠌ (Ch. רָחֵם, Syr. ܪܚܡܐ) m. *amicus* Gen. 45, 8.

ࠓࠏࠌࠎࠎ (רַעְמְסֵס) *Ramesis* regio et urbs Aegypti inferioris Gen. 47, 11.

ࠓࠏࠏ (coll. hebr. רָחַץ) Praet. ࠓࠏ; Fut. ࠉࠓࠏ; *lavit* sc. vestes Ex. 19, 10. 14.

ࠓࠐࠄ (i. q. רְפָה) Pa. *laxavit;* Aph. ࠀࠓࠐࠉ (Syr. ܐܪܦܝ) *deseruit* Deut. 31, 6.

ࠓࠐࠉࠃࠉࠌ (רְפִידִים) *Rephidim* statio Israelitarum in deserto Arabico Exod. 17, 8. 19, 2.

ࠓࠐࠎ (Ch. רְפַס, Syr. ܪܦܣ) *conculcavit;* Aph. ࠀࠓࠐࠎ sq. ࠁ (coll. Ar. رَفَثَ pec. de coitu) *se propagavit* Gen. 9, 7.

ࠓࠐࠓࠐ (Ch. רַפְרַף) Palp. *motitavit* alas sq. ࠏࠋ *super* alqm. Deut. 33, 12.

ࠓࠑࠅࠍ (i. q. רְצוֹן) m. *benevolentia*: ࠁࠓࠑࠅࠍ *benevole* i. e. sub Dei praesidio secure Deut. 33, 28

ࠓࠑࠉࠃ (coll. hebr. רָצַד) Adi. *contemtus*, *vilis* i. e. parvus Gen. 19, 11.

ࠓࠑࠑ (Syr. ܪܨ, Ar. رَصَّ) *collisit* Gen. 25, 22.

ࠓࠒࠏ (coll. hebr. רִקַּע *induxit, obduxit*) m. *indumentum*, *vestis;* Pl. ࠓࠒࠏࠉࠌ Gen. 27, 15. 37, 29. et al.

ࠓࠒࠒ vid. ࠓࠅࠒ s. ࠓࠉࠒ.

ࠓࠒࠉࠒ (coll. Rabb. רְקִיק, Syr. ܪܩܝܩܐ, Ar. رَقِيقٌ) m. ࠓࠒࠉࠒࠄ f. Adi. *gracilis*, *e;* sq. ࠁࠎࠓ *carne* i. e. macilentus Gen. 41, 3. 19.

ࠓࠔࠄ (coll. Ch. רְשׁוּ *potestas*) Fut. ࠉࠓࠔࠉ; *potuit* sq. ࠋ cum Inf. Gen. 15, 5. 43, 22. et al.; sq. Verbo finito in eadem, qua ࠓࠔࠄ antecedit persona, ut ∙ ࠋࠀ ࠍࠓࠔࠉ ∙ ࠍࠌࠋࠋ *non possumus dicere* 24, 15.; Aph. ࠀࠓࠔࠉ autem, quo Gen. 24, 14. hebr. אֱמָר redditur, neutiquam valet simpliciter *dixit*, quod Castello probatum est, sed coll. Syr. ܐܪܫܝ *fenerandi* notione potius videtur significare *submisse dixit* in

venia petenda (vid. Annot. ad h. l.); similiterque Etta. ࠀࠕࠓࠔࠉ Exod. 2, 21., pro hebr. הוֹאִיל positum coll. Rabb. הַרְשָׁה et הַרְשִׁיא *permisit, concessit* est: *sibi concessit* i. e. placuit alcui sq. Inf. cum ࠋ.

ࠓࠔࠅ (i. q. רוֹשׁ) m. *fel, venenum*; praec. ࠏࠍࠁࠉ *uvae venenatae* Deut. 32, 32.

ࠓࠔࠅࠐ (Ch. רְשֵׁף) m. *carbo ignitus, pruna; aestus, flamma* Deut. 32, 24.

ࠓࠔࠅࠐ (pro hebr. נָבָל) pr. *impetuosus, furiosus,* ita ut omnino Deut. 32, 6., coll. Ar. رَسَفَ Coni. VIII. *in altum elatus est* intelligatur *immoriger, improbus,* cui ex Orientalium cogitandi ratione *stultitiae* quoque notio competit.

ࠓࠔࠐ (pro hebr. נִבֵּל, Onk. אַרְגֵּז) *incitavit, irritavit* Abusaida interprete i. q. سَخِطَ Deut. 32, 15.

ࠓࠕࠄ; Aph. ࠀࠓࠕࠉ (pro hebr. חָנַן coll. Ar. رَثَى) *misertus est, propitius fuit*; c. Suff. Gen. 33, 11. 43, 29.

ࠓࠕࠇ (Ch. רְתַח, Syr. ܪ̈ܬܚܐ) m. *fervor, aestus* diei Gen. 3, 8.

ࠓࠕࠏ (Ch. רְתַח, Syr. ܪܬܚ) *incaluit*; ࠌࠓࠕࠏ · ࠉࠅࠌࠄ *cum dies incaluisset* i. e. meridie Gen. 18, 1.

ࠓࠕࠏ i. q. ࠓࠕࠇ *fervor, aestus*; sq. ࠌࠓࠉ *pertinaciae* Lev. 26, 27.

ࠓࠕࠒ (coll. Rabb. רְתַק) *liquefactus est*; sq. ࠋࠁࠅࠍ *cor eorum* (pro hebr. וַיֵּצֵא לִבָּם) Gen. 42, 28. Minus recte Castellus cogitavit de Hebr. רָתַק et Ar. رَتَقَ e quorum neutro passiva notio, quam hic sensus postulat, apte defenderetur. Morinus vertit: *emovit, commovit* animum eorum sc. is ipse, qui fratribus suis hoc indicaret, contra linguae usum, quae ࠉࠕ ante ࠋࠁࠅࠍ hic vix omitteret.

ࠓࠕࠕ (Ch. רַת, Syr. ܪܬ); Aph. ࠀࠓࠕࠕ (§.30.1. Annot.) *contremuit* Gen. 42, 28. Exod. 19, 16. mons v. 18.; *expavit* sq. ࠀࠓࠕࠕࠄ · ࠓࠁࠄ *pavore magno* i. e. magnopere, vehementer Gen. 27, 33.

ࠔ

ࠔࠀࠋ (Ch. שְׁאֵל, Syr. ܫܐܠ, Ar. سَأَلَ) *petiit, postulavit* c. Acc. et ࠌࠍ alqd. *ab* alquo Exod. 3, 22. aut ࠌࠍ · ࠏࠌ id. Deut. 18, 16. et al.; *interrogavit* Gen. 32, 29., sq. Acc. alqm. 24, 57. 37, 15.; sq. ࠋ *de* alq. re 43, 7.; sq. ࠋ · ࠋࠔࠋࠌ *quaesivit de salute* alcius v. 27. (Inf. abs. ࠔࠉࠀࠋࠄ 43, 7.).

ࠔࠀࠌࠄ (i. q. שְׁמָמָה) f. *vastitas, desolatio;* loco Adi. Lev. 26, 33.

ࠔࠀࠓ (Ch. שְׁאַר et שְׁיַר, Ar. سَئِرَ) *reliquus fuit;* Pa. ࠔࠉࠀࠓ *reliquit* sq. Acc. alqd. Ex. 10, 12.; Part. P. ࠌࠔࠀࠓ *residuus* Gen. 32, 8.; Ethpa. ࠀࠔࠕࠉࠀࠓ *relictus est, residuus fuit, superfuit* sq. ࠁ *ex* al. re 42, 38.; Part. Pl. sq. ࠁ *residui ex* Ex. 14, 28.

ࠔࠁࠄ (Ch. שַׁוִּי) et ࠔࠁࠉ Fut. ࠉࠔࠁࠉ; Imp. ࠔࠁࠉ; Inf. ࠌࠔࠁࠉ (ࠋࠌࠔࠁࠕࠄ); *posuit, collocavit, statuit,* sq. Acc. ࠎࠌࠉࠌࠕࠄ *cervical* Gen. 28, 11.; sq. ࠋࠇࠌ *panem apposuit* Gen. 43, 31.; ࠒࠍ *nidum fecit, aedificavit* Num. 24, 22.; ࠀࠕࠍࠄ *asinam stravit, instravit* 22, 21.; sq. ࠁ *in* alq. loco; ࠁࠌࠎࠉ *posuit in abscondito* i. e. abscondidit Deut.

27, 15.; sq. ࠎࠒ · ࠁࠌࠕࠍࠉࠌ *induit lumbos sacco* i. e. veste lugubri Gen. 37, 34.; sq. ࠋ et Acc. *constituit* alqm. alqd. ࠋࠓࠁ *dominum* 45, 9. ࠋࠂࠁࠓ · ࠓࠁ *principem* Exod. 2, 14.; *fecit* alqm. alqd. ࠋࠏࠌ aut ࠋࠂࠅࠉ *populum, gentem* Gen. 21, 13. 46, 3.; *dedit* alcui alqd. 47, 5.; ࠀࠍࠉࠌ · ࠋࠌࠃࠁࠓࠄ *convertit faciem ad desertum* i. e. eo spectavit Num. 24, 1.; sq. Acc. et ࠏࠋ *praefecit, praeposuit* alqm. alcui rei Gen. 41, 33.; ࠏࠋ · ࠌࠋࠊ *regem constituit super* alqm. Deut. 17, 15.; ࠏࠋ · ࠋࠁ *animum advertit ad* alqd. 32, 46.; Part. P. ࠔࠁࠉࠄ sc. manus sq. ࠊ *reddita est ut* altera Ex. 4, 17.; Ethpe. ࠀࠔࠕࠁࠉ *positus, repositus est* sq. ࠁ *in* alq. loco Gen. 50, 26.; ࠌࠍ · ࠉࠌࠄ · ࠋࠍࠂࠁ pr. *positum est mare in siccitatem* i. e. in siccum conversum est Exod. 14, 21.

ࠔࠁࠄ (Ch. שַׁבַּת, שַׁבְּתָא, Syr. ܫܒܬܐ, ܫܒܬܐ, Ar. سَبْت) emph. ࠔࠁࠕࠄ f. *sabbatum* Exod. 20, 10. et al.; Pl. emph. ࠔࠁࠉࠄ Lev. 26, 34.

ࠔࠁࠅ (pro hebr. נָא) i. q. ࠔࠁࠉ *quaeso* Gen. 45, 4.

ࠔࠁࠅࠉࠍ (pro שִׁבְעָתַיִם, Syr. ܫܒܥܬܐ) *septuplum, septies* Gen. 4, 24.

ࠔࠁࠅࠏ (=שָׁבוּעַ, Ch. שְׁבוּעֲתָא, Syr. ܫܒܘܥܐ) f. *hebdomas, septimana* Gen. 29, 27.

ࠔࠁࠅࠏࠄ (Ch. שְׁבוּעָא) f. *iusiurandum* Num. 30, 3.

ࠔࠁࠇ (Ch. שַׁבַּח, Syr. ܫܒܚ, Ar. سَبَّح) Pa. *laudavit, celebravit* Gen. 12, 15.; *cecinit, carmine celebravit* Exod. 15, 1. 2. Num. 23, 9. 24, 17.; Part. P. ࠌࠔࠁࠇ Gen. 49, 7. Vid. Annot. ad h. l.

ࠔࠁࠇ (Ch. שׁוּבַח et שְׁבָחָא, Syr. ܫܘܒܚܐ) emph. ࠔࠁࠇࠄ m. *laus, gloria, honor* Deut. 33, 17.

ࠔࠁࠈ (Ch. שְׁבַט, Syr. ܫܒܛܐ, Ar. سِبْط) c. *virga, baculus, sceptrum* Gen. 49, 10.; Pl. ࠔࠁࠈࠉࠌ *tribus* v. 16. 28. Deut. 33, 5.; ࠋࠔࠁࠈࠉࠅ *secundum tribus suas* Num. 24, 2.

ࠔࠁࠉ (= נָא) precandi et obsecrandi Particula Imper. et Fut. adiuncta *quaeso* Gen. 22, 2. 19, 2. 18, 4.; *quin, immo* (doch) Exod. 3, 3. praeced. ࠄࠍ i. q. εἴ ποτε, ἐάν, *si quidem* Gen. 18, 3. et al.

ࠔࠁࠉ (Ch. שְׁבִי, Syr. ܫܒܝܐ, Ar. سَبِى) m. ࠔࠁࠉࠄ f. *captivus, a;* Pl. f. Gen. 31, 26. 2) i. q. Syr. ܫܒܝܐ m. *captivitas* Deut. 32, 42.; ࠔࠁࠉࠄ = שְׁבִית Num. 21, 29.

ࠔࠁࠉࠋ (Ch. שְׁבִיל, Syr. ܫܒܝܠܐ, Ar. سَبِيل) m. *via,* quae ducit ad alq. locum Gen. 3, 24. 16, 7.; ࠋࠔࠁࠉࠋࠄ *in viam* sc. dona i. e. cibaria 45, 21.; sq. ࠄࠌࠋࠊࠄ *profectionis* i. e. via publica Num. 21, 22.; ࠊࠓࠌࠉࠄ *per vineas* 22, 24. 2) *consuetudo* sq. ࠊࠍࠔࠉࠄ *ut mulieres* i. e. muliebris (de menstruis) Gen. 18, 11.

ࠔࠁࠉࠏࠉ (Ch. שְׁבִיעַי, Syr. ܫܒܝܥܝܐ) emph. ࠔࠁࠉࠏࠄ et ࠔࠁࠉࠏࠕࠄ m. ࠔࠁࠉࠏࠉࠄ emph. ࠔࠁࠉࠏࠉࠕࠄ f. *septimus, a, um* Gen. 2, 2. Exod. 20, 16. et al.

ࠔࠁࠉࠒ Part. P. *relictus* Deut. 32, 36. Vid. ࠔࠁࠒ.

ࠔࠁࠋࠄ (Ch. שׁוּבְלָא, Syr. ܫܒܠܬܐ) f. *spica, arista;* Pl. ࠔࠁࠋࠉࠌ Gen. 41, 5. et al.

ࠔࠁࠏ (=שֶׁבַע, שְׁבַע, הִשְׁבִּיעַ) in

Pe. inusit.; Ethpe. ࠀࠔࠕࠁࠏ et ࠄࠔࠕࠁࠏ (Imper.) *iuravit, iusiurandum dedit, iureiurando firmavit* Gen. 24, 33. 47, 31.; sq. ࠔࠁࠅࠏࠄ *iureiurando se obstrinxit* Num. 30, 3.; Aph. ࠀࠔࠁࠏ *iurare iussit, ad iusiurandum adegit* sq. Acc. alqm. Gen. 24, 3. et al.; sq. ࠁ *per* alqm. v. 37.

ࠔࠁࠏ (Ch. שְׁבַע, שִׁבְעָא, Syr. ܫܒܥ, Ar. سَبْع) f. ࠔࠁࠏࠄ cstr. ࠔࠁࠏࠕ m. *septem* Gen. 29, 18. 41, 2.; *septies* Lev. 26, 18. 21.

ࠔࠁࠏࠉࠌ (שִׁבְעִין, Syr. ܫܒܥܝܢ) *septuaginta* Gen. 25, 7. 46, 27. et al.

ࠔࠁࠏࠕࠉ i. q. ࠔࠁࠏ (Nomine emph. seq.) *septem* Gen. 7, 10. 41, 35.

ࠔࠁࠒ (Ch. שְׁבַק, Syr. ܫܒܩ) *reliquit, deseruit* sq. Acc. Gen. 2, 24. 28, 15. 31, 6. et al.; sq. ࠏࠌ *apud* alqm. 23, 15.; sq. ࠁ alq. loco 50, 8.; Ethpe. ࠀࠔࠕࠁࠒ *relictus est* sq. ࠌࠍ *ab* alquo Lev. 26, 43.

ࠔࠁࠒ (i. q. אֶפֶס ab אָפַס) *tantum, veruntamen* Num. 22, 35.

ࠔࠁࠓ Ethpav. ࠀࠔࠕࠅࠁࠓ *se continuit* Gen. 45, 1. Vid. ࠑࠁࠓ.

ࠔࠁࠔ (Ch. שַׁבֵּשׁ) Pa. *falso seduxit, persuasit* sq. ࠋ c. Inf. Gen. 31, 27.

ࠔࠁࠕ (Ch. שְׁבַת, Syr. ܫܒܬ) *quievit, cessavit;* Aph. ࠀࠔࠁࠕ (Syr. ܐܫܒܬ) *feriatus est* Lev. 26, 34.

ࠔࠁࠕࠄ vid. ࠔࠁࠄ *sabbatum.*

ࠔࠃࠓ (Ch. שְׁדַר, Syr. ܫܕܪ) *misit, emisit* Gen. 8, 7. 8., manum v. 9.; *dimisit* 18, 16. 24, 54.; sq. ࠁ *immisit in* alqm. Deut. 32, 24.

ࠔࠃࠄ (Ch. שְׁדָא et שְׁדִי, Syr. ܫܕܐ) Aph. ࠀࠔࠃࠉ *proiecit, prostravit* (gladio) Num. 22, 32.

ࠔࠃࠉ (=שַׁדַּי) m. *omnipotens* Gen. 35, 11. Vid. ࠀࠋ.

ࠔࠃࠉࠍ (coll. Ch. שְׁדַף) Part. P. *adustus* vento orientali Gen. 41, 6. 27.

ࠔࠃࠊ (Ch. שְׁדַךְ) *quievit, siluit* Ex. 15, 16.; Part. P. Pl. ࠔࠃࠉࠊࠉࠌ ad Hebraeorum סְפֻנִים Nominis loco adhibitum sq. ࠏࠌࠁࠉࠌ i. q. *thesauri quieti* i. e. tuti, aut *loca quieta thesaurorum* i. e. ubi secure iis frui possis Deut. 33, 19. Vid. Annot. ad h. l.

ࠔࠃࠋ (Syr. ܫܕܠ) vulgo: *persuasit;* Bar. Bahl. interprete *vacuus, vanus fuit,* unde Deut. 32, 31. ࠔࠃࠋࠉࠍ sunt: *simplices, amentes.* Vid. Annot. ad h. l.

ࠔࠅࠁࠉࠊ (coll. Ar. سَبَكَ) m. *firmamentum* aut a densitate aut pellucida serenitate ita dictum Gen. 1, 17. 2) *turris* 11, 5.

ࠔࠅࠄ et ࠔࠅࠉ i. q. ࠔࠁࠄ *posuit, collocavit* alqm. aut alqd. disposuit Gen. 15, 6., i. q. detulit 2, 8., *affixit* sq. ࠁ 1, 17., *reposuit* alq. loco 31, 34.; sq. ࠁࠉࠍ i. q. suscitavit *inter* 3, 15.; sq. ࠊ *fecit ut, sicut* 13, 16., sq. ࠏࠋ *imposuit* 22, 6., vestem humeris 9, 23., torquem collo 41, 42.; ·ࠌࠋࠊ· ࠏࠋ *regem constituit super* alq. Deut. 17, 14.; ࠀࠃࠄ· ࠏࠋ· ࠏࠉࠍࠉࠊ *manu clausit, compressit oculos* sc. mortui Gen. 46, 4.; ·ࠀࠃࠄ ࠌࠕࠉ *manum supposuit* alc. rei 24, 2.; sq. ࠒࠃࠌࠕࠄ *in principio* i. e. *primos collocavit* 32, 2.; Part. P. Pa. ࠌࠔࠅࠉ sq. ·ࠁࠓࠊࠕ ࠉࠄࠅࠄ i. e. *benedictus a Deo* Deut. 33, 23. 2) i. q. שָׁבָה *captivum abduxit;* ࠄࠔࠅࠄ pro ࠀࠔࠕࠅࠉ (Onk. אִשְׁתְּבִי) *captus est* Gen. 14, 14.

ࠔࠅࠉ i. q. ࠔࠁࠉ *quaeso* Gen. 13, 9., praec. ࠋࠉࠕ *ne quaeso* 19, 7.

ࠔࠅࠊ (Ar. شَوْكٌ) m. *spina, carduus;* Pl. Gen. 3, 18.

ࠔࠌࠉࠍ (Ch. שְׁמַיִן, Syr. ܫܡܝܐ) emph. ࠔࠌࠉࠄ Pl. m. *coelum* Gen. 1, 1. 8. et al.

ࠔࠅࠐࠓ (Ch. שׁוֹפַר, Syr. ܫܝܦܘܪܐ) *m. tuba* Exod. 19, 16.

ࠔࠅࠉ vid. ࠔࠉࠉ.

ࠔࠅࠓ (Ch. שׁוּר, Syr. ܫܘܪܐ, Arab. سُورٌ) m. *murus* Gen. 49, 22.

ࠔࠅࠓ (=שׁוּר) *Sur* oppidum in finibus Aegypti Gen. 16, 7.

ࠔࠅࠓࠉ (Syr. ܫܪܨܐ) emph. ࠔࠅࠓࠉࠄ m. *reptile,* Collect. *reptilia* Gen. 7, 21.

ࠔࠆࠓ (Ch. שְׁזִיר coll. Ar. شَزْرٌ) m. *filum duplicatum,* sq. ࠏࠒࠓ *iniquitatis* pro hebr. פְּתַלְתֹּל i. q. *perversus* Deut. 32, 5.

ࠔࠄࠉ (Ch. שְׁהָא et שְׁהִי) *tardavit, retardavit, remoratus est* (ࠅࠅࠄࠔࠕ §. 31. 2. Annot.) Gen. 24, 56. 32, 4.

ࠔࠄࠒ (Ar. شَاهِقٌ) Adi. *sublimis, praealtus* Gen. 7, 19.

ࠔࠇࠒ (i. q. שַׁחַק, Ar. سَحْقٌ) m. *nubes;* Pl. ࠔࠇࠒࠉࠍ Deut. 33, 26.

ࠔࠇࠓ (=שַׁחַר, Ar. سَحَرٌ) m. *aurora* Gen. 32, 26.

ࠔࠉࠀࠅࠋ i. q. ࠔࠉࠅࠋ c. *orcus, inferi* Gen. 42, 38.

ࠔࠉࠁࠄ (coll. שִׁיבְהָ) emph. ࠔࠉࠁࠕࠄ f. vulgo: *habitatio;* melius forte coll. Ar. شايبة *sordes* Deut. 32, 32.

ࠔࠉࠅࠋ (Ch. שְׁיוֹל et שְׁאוֹל, Syr. ܫܝܘܠ) c. *orcus, inferi* i. q. sepulcrum Gen. 37, 35. Deut. 32, 22.

ࠔࠉࠅࠍ (pro hebr. עֶצֶם) m. *os, ossis* Gen. 2, 23.

ࠔࠉࠅࠓ (Ch. שְׁאַר) m. *residuum* Num. 24, 19.

ࠔࠉࠓࠏ Pl. ࠔࠉࠓࠉࠌ (=שְׂעִירִים) m. *imbres* Deut. 32, 2.

ࠔࠉࠉ et ࠔࠉࠅࠉ (coll. Ch. שֵׁיצָא et שֵׁיצִי) Imp. ࠔࠉࠉ; Inf. abs. ࠔࠉࠅࠉ; *consumsit, perdidit, disperdidit* Gen. 2, 17. Deut. 33, 27.; *destruxit* c. Acc. (Fut. velut a Verbo ࠉࠏ et simul ࠄࠋ ࠉࠉࠔࠀ) Lev. 26, 30.; *exterminavit* c. Acc. et ࠌࠒࠃࠌ alqm. *ante* alqm., *e conspectu* alcius (Fut. ࠉࠉࠅࠔࠉ) Deut. 31, 3.; Ethp. ࠉࠉࠕࠔࠀ (Ch. אִשְׁתֵּיצִי) *consumtus, perditus est* i. q. mortuus est Gen. 2, 17.

ࠀࠉࠔ (=שִׁית) vid. ࠀࠀࠔ.

ࠔࠉࠓࠄ (Ch. שִׁירָא, שִׁירְתָּא) emph. ࠔࠉࠓࠕࠄ f. *carmen, canticum* Deut. 31, 19.

ࠔࠊࠁ (Ch. שְׁכַב, Syr. ܫܟܒ) *cubuit, dormivit* sq. ࠏࠌ *cum* alq. de concubitu Gen. 39, 7.

ࠔࠊࠁࠄ (i. q. שְׁכָבָה) emph. ࠔࠊࠁࠕࠄ pr. *cubatio;* pro Adi. sq. ࠈࠋࠄ *roris* i. e. *ros dispersum* Exod. 16, 13.

ࠔࠊࠋ (Ch. שְׁכַל et סְכַל) *intellexit;* Aph. ࠀࠔࠊࠋ et ࠀࠔࠊࠉࠋ *instituit, docuit* Deut. 33, 10.

ࠔࠊࠌ (=שְׁכֶם) m. *humerus* Gen. 9, 23.

ࠔࠊࠌ (שְׁכֶם) *Sichem* urbs in tribu Ephraim (Flavia Neapolis) hodie *Naplos* s. *Naplus* Gen. 35, 4. 37, 12.

ࠔࠊࠓ (Syr. ܫܟܪ, Ar. سَكِرَ) *ebrius fuit, inebriatus est;* Aph. ࠀࠔࠊࠓ id. Gen. 9, 21.

ࠔࠋࠄࠁ (Quadril. Cf. Ch. שַׁלְהֵב, Syr. ܫܠܗܒ) *combussit;* Ethpa. ࠀࠔࠕࠋࠄࠁ *combustus, igne consumtus est* Exod. 3, 3.

ࠔࠋࠄ (pro hebr. שִׁילֹה s. שִׁלֹה) vulgo: *Silo* rectius: *pacificus, pa-*

cis amans, sub quo Samaritani *Salomonem* intelligunt Gen. 49, 10.

ࠔࠋࠇ (Ch. שְׁלַח, Syr. ܫܠܰܚ) *misit* Gen. 27, 42. 31, 4. et al.; sq. ࠋࠅࠕ *ad* alqm. Exod. 3, 10.; ࠉࠃࠄ *extendit manum* v. 20. 4, 4., ࠉࠃ · ࠁ *vim intulit* alcui Gen. 37, 22.; Pa. *dimisit* Gen. 30, 25. 32, 26.; sq. Acc. rei et ࠁࠂࠅ *immisit* alqd. *in* alqm. (pestem) Lev. 26, 25.; Part. P. ࠌࠔࠋࠇ *dimissus* Gen. 49, 21.; Ethpa. ࠀࠔࠕࠋࠇ *dimissus est* 44, 3.

ࠔࠋࠇ (i. q. ࠔࠋࠅࠇ) m. *nuntius*; Pl. ࠔࠋࠇࠅࠌ Gen. 32, 3. Num. 21, 21. 2) *munera, dona* Gen. 32, 13.

ࠔࠋࠈ (Ch. שְׁלַט, Syr. ܫܠܰܛ, Ar. سَلَطَ V.) *dominatus est* sq. ࠁ alcui Gen. 1, 18. 26. Lev. 26, 17.; sq. ࠏࠋ Gen. 3, 16.; Aph. ࠀࠔࠋࠈ id. 1, 28.

ࠔࠋࠈࠅ (i. q. Ch. שַׁלִּיט, Syr. ܫܰܠܺܝܛ) emph. ࠔࠋࠈࠅࠄ nisi forte leg. ࠔࠋࠅࠈࠄ m. *dominus* Gen. 42, 6.

ࠔࠋࠈࠍ (Ch. שָׁלְטָן, Syr. ܫܘܠܛܳܢܳܐ) m. *dominus, princeps, tyrannus*; Pl. Gen. 6, 2.

ࠔࠋࠅࠇ (Ch. שְׁלִיחַ, Syr. ܫܠܺܝܚܳܐ) m. *nuntius, legatus*; Pl. Gen. 32, 6.

ࠔࠋࠅࠇࠄ (pro hebr. מִנְחָה) emph. ࠔࠋࠅࠇࠕࠄ f. *oblatio, munus* Gen. 4, 3. 32, 21. 43, 11. et al.

ࠔࠋࠅࠇࠅ (Syr. ܫܘܠܚܳܢܳܐ) i. q. praec. ࠔࠋࠅࠇࠄ f. *munus* c. Suff. Gen. 33, 10.

ࠔࠋࠅࠈ (vid. supra ࠔࠋࠈࠅ) m. *dominus*; sq. ࠁ *praefectus, praepositus* alcui Gen. 24, 2. 45, 8.; Pl. Num. 21, 27.

ࠔࠋࠋ (Ch. שְׁלַל, Ar. سَلَّ) *detraxit, spoliavit*; Aph. ࠀࠔࠋ *decepit, seduxit* Gen. 3, 13.

ࠔࠋࠌ (Ch. שְׁלֵם, Syr. ܫܠܶܡ, Ar. سَلِمَ) *integer fuit, absolutus, perfectus est* Deut. 32, 34.; *completus est* de tempore 34, 8.; *consumtus est* Lev. 26, 20.; *exspiravit, mortuus est* Gen. 6, 17. 25, 8. et al.; ࠄࠍࠊ · ࠔࠋࠌ *ecce morieris* 20, 3.; Pa. ࠔࠋࠌ *retribuit* sq. ࠋ et Acc. alcui alqd. Deut. 32, 6.; ࠇࠋࠅࠐࠕ · ࠁࠉࠔࠄ ࠈࠁࠄ *malum pro bono rependit* Gen. 44, 4.; Aph. ࠀࠔࠋࠌ *completus est* de tempore 25, 24.; *tradidit* Deut. 32, 30.

ࠔࠋࠌ (Ch. שְׁלֵם, Syr. ܫܠܶܡ, ܫܰܠܺܝܡܳܐ) Adi. *integer, perfectus, iustus* Gen. 17, 1. de pretio 23, 9., *plenus* de agro 27, 1.

ࠔࠋࠌ (coll. Syr. ܫܘܠܳܡܳܐ) m. *mors* (perfectio naturalis) Gen. 21, 16. 2) Pl. ࠔࠋࠌࠅࠌ i. q. תֻּמִּים *veritas* adiuncto ࠀࠅࠓࠅࠌ quod vid. Deut. 33, 8.

ࠔࠋࠌ (Ch. שְׁלָם, Syr. ܫܠܳܡܳܐ, Ar. سَلَام) m. *pax* Lev. 26, 6., *prosperitas, salus* Gen. 29, 6. 37, 14. 43, 27.; ࠌࠋࠋ s. · ࠀࠌࠓ ࠋࠔࠋࠌ *benigne allocutus est, salutavit* alqm. 37, 4. 43, 27.

ࠔࠋࠌࠕࠄ (pro hebr. פְּרָת) *Salma* fluvius Gen. 15, 18. Vid. Annot. ad h. l.

ࠔࠋࠇ (Ch. שְׁלַח, Syr. ܫܠܰܚ); Aph. ࠀࠔࠋࠇ *exuit* sq. ࠌࠍ pers. et Acc. rei alqm. alq. re Gen. 37, 23.

ࠔࠋࠐ (Ch. שְׁלַף) *exuit, solvit* (calceos) sq. ࠏࠋ · ࠌࠍ *de* (pedibus) Exod. 3, 5. sq. ࠇࠓࠁ *gladium strinxit* 15, 9., inde Part. P Pe. ࠔࠋࠅࠐ *strictus* Num. 22, 23.

ࠔࠌ (Ch. שְׁם et שׁוּם, Syr. ܫܡܐ, Ar. إِسْمٌ) m. *nomen* Exod. 1, 15. et al.; Pl. ࠔࠌࠄࠍ Gen. 2, 20. et al.

ࠔࠌࠀࠁࠓ (pro שֶׁמְאֵבֶר) *Semabed* rex in urbe Zeboim Gen. 14, 2.

ࠔࠌࠉࠔ i. q. ࠔࠌࠔ m. *servus;* Pl. praeced. ࠔࠌࠔ *servus servorum* i. e. vilissimus servus Gen. 9, 25.

ࠔࠌࠉࠍ (Syr. ܫܡܝܢܐ, Arab. سَمِين) m. ࠔࠌࠉࠍࠄ f. Adi. *pinguis, e* Gen. 49, 15.

ࠔࠌࠋࠄ (= שִׂמְלָה) emph. ࠔࠌࠋࠕࠄ f. *vestis* (ampla) Gen. 9, 23.

ࠔࠌࠌ (=שָׁמֵם) Fut. ࠉࠔࠌࠌ; *vastatus, desolatus est* Lev. 26, 22., sq. ࠏࠋ *obstupuit* alq. re v. 31.; Pa. ࠔࠌࠌ *devastavit* sq. Acc. v. 31. (Part. Pa. c. Suff. ࠌࠔࠌࠌࠄ pro ࠌࠔࠌࠌࠌࠄ Num. 24, 23.)

ࠔࠌࠍ (Syr. ܫܡܢ, Ar. سَمَنَ) *pinguis fuit, saginatus est* Deut. 32, 15.

ࠔࠌࠍ Pl. ࠔࠌࠍࠉࠍ (Ch. שַׁמְנִין) m. *pinguedo,* sq. ࠀࠓࠏࠄ *fertilitas terrae* Gen. 27, 28.

ࠔࠌࠏ (Ch. שְׁמַע, Syr. ܫܡܥ, Ar. سَمِعَ) *audivit* Gen. 3, 8. 14, 14. et al.; sq. ࠁ (rarius) alqm. 27, 5.; sq. ࠋ *obedivit* alcui 16, 2. Lev. 26, 14.; sq. ࠋࠒࠋ *auscultavit* alqm. et alcui 49, 2. Deut. 18, 15.; sq. ࠏࠋ *audivit* de alquo Gen. 41, 15.

ࠔࠌࠏ (Ch. שְׁמַע, Syr. ܫܡܥܐ) m. *auditus, rumor* Gen. 29, 13.

ࠔࠌࠏࠅࠍ (שִׁמְעוֹן) *Simeon* Iacobi et Leae filius Gen. 41, 24.

ࠔࠌࠒ (i. q. ࠔࠌࠏ) *audivit* c. Acc. alqm aut alqd. Gen. 3, 10. 11, 7. et al.; *exaudivit* c. Acc. 21, 17.; sq. ࠌࠍ i. q. obedivit 3, 17. 21, 12.

ࠔࠌࠓ (=שָׁמַר, Ch. סְמַר) *custodivit, servavit;* Ethpe. ࠀࠕࠔࠌࠓ sq. ࠋ *sibi cavit* Exod. 19, 12.

ࠔࠌࠔ (Ch. שַׁמֵּשׁ, Syr. ܫܡܫ) Pa. *servivit, ministravit* c. Acc. alcui Gen. 27, 29. Exod. 20, 5.; i. q. *coluit* (Deum) 3, 12., (terram) Gen. 3, 23. 4, 2.; sq. ࠁ *servivit pro* alquo 21, 18.; sq. ࠏࠋ *operam suam locavit* alcui 29, 27. 2) *operatus est* Exod. 20, 9.

ࠔࠌࠔ (Ch. שֶׁמֶשׁ, Syr. ܫܡܫܐ, Ar. شَمْس) c. *sol* Gen. 15, 17. 28, 11. et al.

ࠔࠌࠔ (Ch. שַׁמָּשׁ, Syr. ܫܡܫܐ) m. *servus, minister* Gen. 9, 25. 24, 34.; Pl. 12, 16.

ࠔࠌࠔࠄ (Fem. praeced.) *ancilla* Gen. 30, 7.; Pl. ࠔࠌࠔࠀࠍ Gen. 30, 43.

ࠔࠌࠔࠕࠉ i. q. ࠔࠌࠔࠄ f. *ancilla* Gen. 32, 5.

ࠔࠍ (Ch. שֵׁן, Syr. ܫܢܐ, Ar. سِنّ) c. *dens,* pro Pl. Deut. 32, 24.; Pl. ࠔࠍࠉࠔ Gen. 49, 12.

ࠔࠍࠀࠁ (שִׁנְאָב) *Sennaab* rex Adamae Gen. 14, 2.

ࠔࠍࠄ (Ch. שְׁנָא, Syr. ܫܢܐ, ܫܢܬܐ, Ar. سَنَةٌ) emph. ࠔࠕࠄ f. *annus;* Pl. ࠔࠍࠉࠍ Gen. 1, 14. 17, 6. et al. (cstr. ࠔࠍࠕ = שְׁנוֹת Deut. 32, 7.).

ࠔࠍࠄ (Ch. שְׁנָא, Syr. ܫܢܬܐ, Ar. سِنَةٌ) f. *somnus* Gen. 28, 16.

ࠔࠍࠉࠍ (= שְׁנַיִם) m. *duo,* c. Suff. Gen. 2, 24.

ࠔࠍࠍ (Ar. سِنَان) m. *acies* (gladii) Deut. 32, 41.

ࠔࠍࠏࠓ (שִׁנְעָר) *Sinear* regio circa Babylonem Gen. 14, 1.

ࠔࠍࠒ (Ch. שְׁנַק, Syr. ܫܢܰܩ) Pa. *cruciavit, suffocavit* Exod. 15, 7.; Ethpa. ࠀࠔࠕࠍࠒ *cruciatus est* Lev. 26, 39. (Cast. *contabuit*).

ࠔࠏࠁࠉ (pro hebr. צֳרִי *opobalsamum*) coll. Ch. שַׁעֲוָא *cera* Gen. 37, 25. 43, 11.

ࠔࠏࠉࠓ (Ch. שֵׁירָא, Syr. ܫܰܝܪܳܐ) m. *armilla*; Pl. Gen. 24, 22.

ࠔࠏࠋ (Syr. ܫܥܠ [illegible]) *stillavit;* Etta. ࠀࠕࠔࠏࠋ *defluxit* Deut. 23, 40.

ࠔࠏࠒ (Ch. שְׁחַק, Syr. ܫܚܰܩ) *comminuit, confregit* (ossa) Num. 24, 8.

ࠔࠐࠄ (Ch. שְׁפָא et שׁוּף) *contrivit;* Aph. ࠀࠔࠐࠉ pr. *conculcationi* i. e. taedio *habuit* Gen. 25, 34.

ࠔࠐࠄ i. q. ࠎࠐࠄ *labium* i. e. lingua Gen. 11, 1.

ࠔࠐࠉࠓ (Ch. שַׁפִּיר, Syr. ܫܰܦܺܝܪ) m. ࠔࠐࠉࠓࠄ f. Adi. *pulcer, formosus, a, um*, sq. ࠔࠓࠉࠄ *valde* pro Superl. Gen. 12, 14.; Pl. m. pro fem. 6, 2.

ࠔࠐࠊ (Ch. שְׁפַךְ, Syr. ܫܦܰܟ, Ar. سَفَحَ) *profudit, effudit* (sanguinem) Gen. 9, 6. 37, 22. (aquam) Exod. 4, 9.; Ethpe. ࠀࠔࠕࠐࠊ *effusus est* Gen. 9, 6.

ࠔࠐࠍࠉࠍ (Ch. שַׁפְנִין) m. *turtur* Gen. 15, 9.

ࠔࠐࠐ (Ch. שְׁפַף) Fut. ࠉࠔࠐ (§. 30. 1. Annot.) *contrivit* i. e. odio habuit et contemtui Deut. 32, 18.

ࠔࠐࠓ (Ch. שְׁפַר, Syr. ܫܦܰܪ) *pulcer fuit*; Aph. ࠀࠔࠐࠓ *pulcrum reddidit, decoravit.* Pro ࠀࠔࠐࠓࠉࠕ autem Deut. 32, 15. forte restituenda est passiva forma ࠀࠔࠕࠐࠓࠕ *ornatus, exhilaratus es.*

ࠔࠐࠓ (Ch. שׁוּפַר, Syr. ܫܘܦܪܳܐ) m. *forma, formositas*, praec. ࠉࠉࠉࠄ *eximiae formositatis* virgo Gen. 29, 17.

ࠔࠐࠓࠄ (שִׁפְרָה) *Siphra, Sephora* obstetrix *Aegyptia* Exod. 1, 15.

ࠔࠉࠄ; Lev. 26, 30. ࠀࠔࠉࠉࠉ vid. ࠔࠉࠉ.

ࠔࠒࠄ (Ch. שְׁקָא, Ar. سَقَى) Pe. inusit. *bibit*; Pa. ࠔࠒࠄ pro ࠔࠒࠉ *potum praebuit* Exod. 2, 17.; 3. f. Sing. ࠔࠒࠕ defective pro ࠔࠒࠉࠕ Gen. 21, 19.; Aph. ࠀࠔࠒࠉ (Syr. ܐܰܫܩܺܝ) id.; Imp. c. Suff. 24, 17.; Inf. ࠋࠌࠔࠒࠕࠄ Exod. 2, 16.; Part. P. ࠌࠔࠒࠉ *irrigatus* Gen. 13, 10.

ࠔࠊࠇ (Ch. שְׁכַח, Syr. ܫܟܰܚ) frequentius cum ࠏ scriptum *invenit* Deut. 31, 17. ubi ࠔࠊࠇࠕࠉ pro hebr. מְצָאוּנִי *invenerunt me* i. e. ceciderunt in me, attigerunt me sc. haec mala s. infortunia, vel positum est pro ࠔࠊࠇࠕࠍࠉ, vel vertendum: *inveni*, ita ut sit 1. Praet. ad Hebraeorum flectendi rationem accedens; Aph. ࠀࠔࠊࠇ i. q. Pe. Part. • ࠋࠌ ࠌࠔࠊࠇࠍࠉ *quicunque me invenerit* Gen. 4, 14.; Etta. ࠀࠕࠔࠊࠇ *invenit* (für sich) gratiam 39, 4., *inventus est*; Part. ࠃࠌࠀࠔࠊࠇࠉࠍ *quae inveniuntur, praesto sunt* 19, 15. 2) i. q. חָבַשׁ coll. Ch. חֲשַׁק *instravit* asinum Gen. 22, 3.

ࠔࠊࠋ (coll. Syr. ܫܟܰܠ [illegible]) *abstulit, delevit* sq. • ࠀࠐࠉ • ࠏࠋ • ࠌࠍ ࠀࠃࠌࠕࠄ *de superficie terrae* Gen. 6, 7.

ࠔࠊࠋࠓࠅ (a Quadril. ࠔࠊࠋࠓ i. q. ࠔࠊࠋ) emph. ࠔࠊࠋࠓࠅࠕࠄ f. *subversio* Gen. 19, 29.

ࠔࠊࠏ (vid. ࠔࠊࠇ); Aph. ࠀࠔࠊࠏ *invenit* Gen. 37, 15. i. q. *cecidit in* alqm. *attigit* alqm. c. Acc

44, 34.; Etta. ࠀࠕࠔࠊࠇ i. q. Aph. (für sich finden) sq. ࠇࠍࠉࠌ *gratiam* 30, 27. 32, 5. et al.; *inventus est* sq. ࠏࠌ *apud* alqm. 44, 9. Forma Hebr. Ni. ࠍࠔࠊࠇ legitur 41, 38.

ࠔࠒࠓ (Ch. שְׁקַר, Syr. ܫܰܩܰܪ) *mentitus est*, sq. ࠁ *perfide egit cum* alquo Lev. 26, 40.

ࠔࠒࠓ (Ch. שְׁקַר) m. *mendacium*, *fallacia*, *iniquitas* Gen. 49, 5. Exod. 26, 16. Deut. 32, 4.

ࠔࠓࠀ (Ch. שְׁרָא, Syr. ܫܪܳܐ), ࠔࠓࠉ et ࠔࠓࠄ Fut. ࠉࠔࠓࠄ; *habitavit* Gen. 3, 24.; sq. ࠁ *in* alq. loco 4, 16. 9, 27. 14, 13. et al.; sq. ࠋ *ad*, *iuxta* 49, 13.; ࠋࠀࠐࠉ · ࠍࠊࠋ *ad faciem*, *in conspectu* 16, 12.; ࠋࠁࠃࠄ *solus* Num. 23, 9., sq. ࠋࠁࠈࠇࠍ *secure* Deut. 33, 12.; Part. ࠔࠓࠄ *habitans* (rubum) Deut. 33, 16.; sq. ࠋࠔࠁࠈࠉࠌ *secundum tribus* Num. 24, 4.; *castra metatus est* Exod. 19, 2. Num. 22, 1. et al. 2) coll. Ch. שְׁרֵי, Syr. ܫܰܪܺܝ Pe. s. Pa. *coepit*, *incepit*, *coeptum est* sq. ࠋ cum Inf. Gen. 4, 26. 6, 1. 11, 6., sine ࠋ Num. 21, 23.; sq. ࠌ *incepit ab* alq. re Gen. 44, 12.; Imp. ࠔࠓࠉ i. q. *age* sq. altero Imp. ibid.; Part. f. Pl. ࠔࠓࠉࠍ Gen. 41, 54.; *exspectavit* Gen. 8, 12. 3) coll. Syr. ܫܪܳܐ *solvit* camelos Gen. 24, 32.; *recensuit* servos 14, 14., *dissolvit* sq. ࠌࠋࠉࠍ *verba* i. e. votis, promissis haud stetit Num. 30, 3.

ࠔࠓࠓ (coll. Syr. ܫܽܘܪܳܐ) m. *domus* Gen. 19, 8.

ࠔࠉࠓ (i. q. שִׂיר) m. *princeps* sq. ࠏࠌ *coram* alquo Gen. 32, 28. 2) Adv. *valde* Gen. 1, 31. et al., cum Adi. iunctum Superlat. exprimit 50, 10.; ࠔࠉࠓ · ࠔࠉࠓ 7, 19. et ࠔࠉࠓ · ࠁࠔࠉࠓ *quam maxime* Exod. 1, 7.

ࠔࠓࠏ (coll. Syr. ܫܪܰܥ *lapsus est*) *recubuit* genibus flexis; Aph. ࠀࠔࠓࠏ *recubare iussit* alqm., *quietem concessit* alcui Gen. 24, 11.

ࠔࠓࠑ (=שְׁרַץ) *copiose provenit*; Aph. ࠀࠔࠓࠑ *numerosam prolem produxit* Exod. 1, 7.

ࠔࠓࠒ (coll. Ar. شَرَقَ) *micuit*, *emicuit* inde *adiuvit*, *opem tulit* Deut. 32, 43. Alii coll. Syr. ܐܰܫܪܶܩ reddunt: *sibilavit* vel *sibilando advocavit*. Vid. Annot. ad h. l.

ࠔࠕࠉࠍ (Ch. שִׁתִּין, Syr. ܫܶܬܺܝܢ) *sexaginta* Gen. 25, 26.

ࠔࠕ (Ch. שֵׁת, שִׁתָּא, Syr. ܫܶܬ, ܫܶܬܳܐ) f. ࠔࠕࠄ m. *sex* Gen. 46, 26. et al.

ࠔࠕ (שֵׁת) *Seth* filius Adami Gen. 4, 25.

ࠔࠕࠄ (Ch. שְׁתָא et אִשְׁתִּי, Syr. ܐܶܫܬܺܝ); Fut. ࠉࠔࠕࠄ; Imp. ࠔࠕࠉ; *bibit* Gen. 9, 21. 24, 14. 54. et al.; sq. ࠌ *ex* alq. re i. e. ea usus est ad bibendum 44, 5.

ࠔࠕࠉࠕࠉ (Ch. שְׁתִיתַי, Syr. ܫܬܺܝܬܳܝܳܐ) emph. ࠔࠕࠉࠕࠄ m. ࠔࠕࠉࠕࠉࠄ emph. ࠔࠕࠉࠕࠉࠕࠄ f. *sextus*, *a*, *um* Gen. 1, 31. et al.

ࠔࠕࠐ (Ch. שְׁתַף, Syr. ܫܰܘܬܶܦ) *consociavit*, *participem fecit*; Ethp. ࠀࠔࠕࠕࠐ *consociatus est*, *se socium adiunxit* Deut. 33, 21.

ࠔࠕࠒ (Ch. שְׁתַק, Syr. ܫܬܶܩ) *siluit*, *tacuit* Num. 30, 5.

ࠔࠕࠉࠒ (Syr. ܫܰܬܺܝܩ) *mutus* Exod. 4, 11.

ࠔࠕࠕ (=שָׁתַת) Fut. ࠉࠔࠕ *posuit*, *collegit* (frumenta) Gen. 41, 35.

ࠕ

ࠕࠀࠍࠄ (Ch. תְּאֵנָא, Syr. ܬܐܢ̈ܬܐ) f. *ficus* Gen. 3, 7.

ࠕࠁࠄ (=תֵּבָה, Ch. תֵּיבוּתָא, Arab. تَابُوتٌ) emph. ࠕࠁࠕࠄ f. *arca* sq. ࠂࠌࠀ *papyracea* Exod. 2, 3.

ࠕࠁࠍ (Ch. תְּבֵן, Syr. ܬܒܢܐ, Arab. تِبْنٌ) m. *stramen*, *palea* Gen. 24, 25.

ࠕࠁࠓ (Ch. תְּבַר, Syr. ܬܒܪ, Ar. تَبَّرَ) *fregit*, *confregit* iugum Lev. 26, 13., superbiam v. 19., ·ࠕࠏࠓ ࠋࠇࠌ *baculum panis* i. e. victum ademit v. 26.; Ethpe. *confractus*, *oppressus est* v. 17.

ࠕࠁࠔࠉࠋ (Ch. תַּבְשִׁיל) m. *coctum*, *pulmentum* Gen. 25, 29.

ࠕࠂࠓ (Ch. תַּגַּר, Syr. ܬܓܪ, Arab. تَجَرَ) *negotiatus est*, Part. Pl. ࠕࠂࠓࠉࠌ *mercatores* Gen. 37, 28. A *miscendi* notione, quam vox Ar. obtinet, forte huc haud immerito refertur *contendendi* significatio, quae servata est in ࠕࠉࠂࠓࠅࠄ cum Suff. *adversus eum* Gen. 49, 23.

ࠕࠃࠏࠋ (תִּדְעָל) *Taddal* rex gentium dictus Gen. 14, 1.

ࠕࠄࠅࠌ (Ch. תְּהוֹם, Syr. ܬܗܘܡܐ) emph. ࠕࠄࠅࠌࠄ m. *profundum*, *abyssus*, *vorago* Gen. 49, 25.; Pl. ࠕࠄࠅࠌࠉࠌ de mari (die Tiefen) Exod. 15, 5. 2) i. q. Ch. תְּחוּם, Syr. ܬܚܘܡܐ *finis*, *terminus* Num. 21, 23.; Pl. Deut. 32, 8.

ࠕࠅࠁ (Ch. תָּב, Syr. ܬܒ, Ar. تَابَ) Praet. ࠕࠁ *reversus est*, *rediit* Gen. 8, 7.

ࠕࠅࠋࠃ (i. q. Syr. ܡܘܠܕܐ, Ar. وَلَدَ) m. *natus;* Pl. sq. ࠁࠉࠕࠄ *domi nati* sc. servi Gen. 14, 14.

ࠕࠅࠋࠃࠄ (Syr. ܬܘܠܕܬܐ) f. *generatio;* Pl. cstr. ࠕࠅࠋࠃࠕ sc. Iacobi i. e. historia Gen. 37, 2.

ࠕࠅࠌࠉࠌ (Ch. תְּוֹמִין, Syr. ܬܐܘܡܐ) Pl. m. *gemelli* Gen. 25, 24.

ࠕࠅࠏࠁࠄ (Ch. תּוֹעֵבָא) f. *abominatio* Gen. 43, 32.

ࠕࠅࠓ (Syr. ܬܘܪ) Praet. cum ࠅ mob. *obstupuit*, *admiratus est*, *coluit* (ࠕࠅࠓࠅ) sc. Deos Deut. 32, 17.

ࠕࠅࠓ (Ch. תּוֹר, Syr. ܬܘܪܐ, Arab. ثَوْرٌ) m. *bos*, *taurus;* Collect *armentum* Gen. 12, 16. 32, 5.; Pl. Deut. 32, 14., c. Suff. Gen. 47, 1. 50, 8.

ࠕࠅࠓࠄ (Ch. תּוֹרָא) emph. ࠕࠅࠓࠕࠄ f. *lex* Exod. 16, 4. et al.; Pl. emph. ࠕࠅࠓࠅࠕࠕࠄ Lev. 26, 46.

ࠕࠅࠓࠎ (Ch. תְּרִיס, Ar. تُرْسٌ) m. *clypeus*, *scutum* Deut. 33, 29.

ࠕࠅࠕࠁ (Ch. תּוֹתָב, Syr. ܬܘܬܒܐ) m. *incola;* Pl. Gen. 19, 25.; pro hebr. גֶּרֶם 49, 14. Vid. Ann. ad h. l.

ࠕࠇࠅࠌ (vid. ࠕࠄࠅࠌ) m. *terminus*, *finis*, Collect. Gen. 23, 17. 47, 21.

ࠕࠇࠌࠃࠄ (i. q. חֶמְדָּה) f. *desiderium* sq. ࠂࠁࠏࠕ · ࠏࠋࠌࠄ *collium aeternorum* i. e. quicquid inde concupiscitur Gen. 49, 26.

ࠕࠇࠕ (Ch. תְּחוֹת, Syr. ܬܚܝܬ) Praep. *sub* Gen. 35, 4., c. Suff. Exod. 17, 12.

ࠕࠉࠁࠅ (Ch. תֵּיבוּתָא, Ar. تَابُوتٌ) emph. ࠕࠉࠁࠅࠕࠄ f. *arca*, *navigium* Gen. 6, 18. Exod. 2, 5.

ࠕࠉࠂࠓ vid. ࠕࠂࠓ.

ࠕࠉࠂࠓࠄ (vid. ࠕࠂࠓ) f. *contentio;* praeced. ࠌࠉ *aquae contentionis* nomen fontis in deserto Sin Deut. 33, 8.

ࠕࠉࠋࠃࠅ (i. q. מוֹלֶדֶת, Ch. יַלְדוּ) emph. ࠕࠉࠋࠃࠅࠕࠄ f. *cognatio, natales* Gen. 31, 3.

ࠕࠊࠋ (Ch. תְּכַל) *orbatus est* Gen. 27, 45., *abortivit* de pecudibus 31, 38.; Pa. *orbavit* sq. Acc. alqm. 42, 26. Lev. 26, 22.

ࠕࠊࠎࠉ (Ch. תַּכְסִי, Syr. ܬܟܣܝܬܐ) emph. ࠕࠊࠎࠉࠕࠄ f. *indumentum, pallium, vestis*; Pl. ࠕࠊࠎࠉࠕࠍ Exod. 3, 22., c. Suff. 35, 3. 37, 34. 44, 13. et al.

ࠕࠋࠀ (Ch. תְּלָא, Syr. ܬܠܐ) et ࠕࠋࠄ, Fut. ࠉࠕࠋࠉ; Imp. ࠕࠋࠉ; *levavit, elevavit, sustulit* oculos Gen. 18, 2. 37, 25. Num. 24, 2., vocem 21, 16. pedem ad iter faciendum 29, 1. manum ࠋࠅࠕ ࠔࠌࠉࠄ *ad coelum* Deut. 32, 40., ࠋࠅࠕ ࠀࠋࠄࠉࠌ *ad Deum* de precantibus aut iurantibus Gen. 14, 22.; sq. ࠏࠋ *imposuit* alcui alqd. 42, 26., i. q. *sumsit, cepit* 27, 3.; sq. ࠌࠕࠋࠄ (coll. Ar. تَلَا) *proposuit sententiam, orationem allegoricam* Num. 23, 7. 18. 24, 3.; Ethpe. ࠀࠕࠋࠉ pro ࠀࠕࠕࠋࠉ *elatus, exaltatus est* Gen. 4, 7.; sq. ࠌࠍ *prae* alquo Num. 24, 7., *sese erexit* de leone 23, 24.

ࠕࠋࠂ (Ch. תְּלַג, Syr. ܬܠܓܐ, Ar. ثَلْجٌ) m. *nix* Exod. 4, 6.

ࠕࠋࠉ (Cf. ࠕࠋࠀ) m. *elatio, superbia*; praeced. ࠉࠕࠉࠓ i. q. valde superbus Gen. 49, 3. Vid. ࠏࠃࠉࠓ.

ࠕࠋࠉࠌ (Cast. ducit ab ἀδελφὸς) m. *frater* (germanus, uterinus) Gen. 4, 2. 24, 15.; *consanguineus* 14, 14. 29, 15.; *proximus quisque* 9, 5. 19, 7.

ࠕࠋࠉࠌࠄ emph. ࠕࠋࠉࠌࠕࠄ f. *soror* Gen. 24, 59. Exod. 15, 20.

ࠕࠋࠉࠌࠅ (pro hebr. אָחוּ) f. *carectum, ulva* Gen. 41, 2.

ࠕࠋࠉࠕࠀࠉ (i. q. שִׁלְשֹׁם) *nudius tertius* Exod. 4, 10., praeced. ࠀࠕࠌࠋ sine copula *heri et nudius tertius* Gen. 31, 2.

ࠕࠋࠉࠕࠉ (Ch. תְּלִיתַי, Syr. ܬܠܝܬܝܐ) emph. ࠕࠋࠉࠕࠄ m. ࠕࠋࠉࠕࠉࠄ emph. ࠕࠋࠉࠕࠉࠕࠄ f. *tertius, a, um* Gen. 1, 12. et al. 2) Pl. ࠕࠋࠉࠕࠀࠉࠌ (= שָׁלִשִׁים LXX. ἀναβάται τριστάται) *milites nobiliores* (tribuni) Exod. 15, 5. 3) Pl. i. q. שִׁלֵּשִׁים *tertia generatio, pronepotes* Exod. 20, 5.

ࠕࠋࠐࠎࠉࠕࠉࠌ (pro hebr. תַּנִּינִם coll. τείνω et ταλάσσιος) emph. ࠕࠋࠐࠎࠉࠕࠉࠄ m. ab extensa proceritate *belluae marinae, cete, crocodili* Gen. 1, 21.

ࠕࠋࠕ (Ch. תְּלָת, Syr. ܬܠܬ) f. ࠕࠋࠕࠄ cstr. ࠕࠋࠕࠕ m. *tres* Gen. 9, 28. 42, 17. Exod. 3, 18. et al.

ࠕࠋࠕࠉࠌ (Ch. תְּלָתִין, Syr. ܬܠܬܝܢ) *triginta* Gen. 47, 9. Deut. 34, 8.

ࠕࠌࠄ (Ch. תְּמַה, Syr. ܬܡܗ) *admiratus est*; Ethpa. ࠀࠕࠌࠄ pro ࠀࠕࠕࠌࠄ (ࠅࠀࠕࠌࠄ) id. Gen. 43, 33.

ࠕࠌࠅࠍ i. q. ࠕࠌࠍ.

ࠕࠌࠇ (i. q. ࠕࠌࠄ pro hebr. צָחַק) *risit* Gen. 18, 13. Vid. Annot. ad c. 17, 17.; Part. Pa. ࠌࠕࠌࠇ *irridens, subsannans* 21, 9.

ࠕࠌࠋ (Ch. תְּמָלִי) Adv. *heri*; ࠌࠕࠌࠋ *inde ab hesterno die* Ex. 4, 10.

ࠕࠌࠍ (Ch. תַּמָּן), Syr. ܬܡܢ) Adv. *ibi* Gen. 11, 7. et al., praeced. relat. ࠃ *ubi* 13, 14.; ࠌࠕࠌࠍ *inde* 11, 8. et al., ࠃ – ࠌࠕࠌࠍ *unde* Deut. 11, 10. et al.

ࠕࠌࠍࠉ (Ch. תַּמְנֵי, Syr. ܬܡܢܐ) f. ࠕࠌࠍࠄ cstr. ࠕࠌࠍࠕ m. *octo* Gen. 14, 14.

ࠀࠕࠌࠍࠉࠌ (Ch. תְּמָנַן, Syr. ܬܡܳܢܶܝܢ) *octoginta* Gen. 35, 28.

ࠀࠕࠍࠀ (Ch. תַּנִּי, Syr. ܬܢܳܐ) et ࠀࠕࠍࠄ pr. *iteravit* i. e. *retulit*, *narravit* Gen. 24, 66. 41, 8.; Pa. id. 37, 9.; sq. ࠋ alcui 29, 13.; Part. ࠌࠍ • ࠌࠕࠍࠀࠌ *quis eloquetur* Num. 23, 10.

ࠀࠕࠍࠅ (Syr. ܬܶܢܝܳܢܳܐ) emph. ࠀࠕࠍࠅࠕࠄ f. pr. *iteratio* i. e. *exemplum*, *exemplar* (Abschrift) legis Deut. 17, 18.

ࠀࠕࠍࠅࠌࠄ (= תְּנוּמָה, Syr. ܢܽܘܡܳܐ, ܢܽܘܡܬܳܐ) f. *somnus lenis* Gen. 15, 12.

ࠀࠕࠍࠅࠓ (= תַּנּוּר, Syr. ܬܢܽܘܪܳܐ) m. *clibanus* Gen. 15, 17. Lev. 26, 26.

ࠀࠕࠍࠄ (i. q. תְּנָה) *dedit*; Aph. ࠀࠀࠕࠍࠄ id. Gen. 3, 12.

ࠀࠕࠍࠉࠍ (Ch. תִּנְיָן, Syr. ܬܢܝܳܢܳܐ) m. ࠀࠕࠍࠉࠍࠄ emph. ࠀࠕࠍࠉࠍࠀࠄ f. *alter*, *a*, *um*, *secundus*, *a*, *um* Gen. 1, 8. 8, 14. Exod. 1, 15.; • ࠊࠎࠐ ࠀࠕࠍࠉࠍ *duplex*, *duplum argentum* Gen. 43, 12.

ࠀࠕࠍࠉࠍ (Syr. ܬܰܢܺܝܢܳܐ) m. *balaena*, *cete*; Pl. ࠀࠕࠍࠉࠍࠉࠍ *dracones* Deut. 32, 33.

ࠀࠕࠍࠉࠍࠅࠕ (Ch. תִּנְיָנוּת) Adv. *iterum*, *secundo* Gen. 41, 5.

ࠀࠕࠍࠍࠄ (Ch. תְּנָנָא, Syr. ܬܶܢܳܢܳܐ) f. *fumus* Gen. 19, 28. Cf. §. 43. II. C. Annot.

ࠀࠕࠇࠌ (Ch. תְּחַם, Syr. ܬܚܽܘܡ, Ar. تَخَمَ) *finivit*, *terminavit*; Pa. *terminos*, *fines constituit* Ex. 19, 12.

ࠀࠕࠐ (= תֹּף, Ar. دَفّ) i. q. ࠕࠐ m. *tympanum*; Pl. ࠀࠕࠐࠉࠌ Ex. 15, 20.

ࠀࠕࠅࠐࠊ (coll. Ch. תַּהְפּךְ et אֲפַךְ, Syr. ܗܰܦܟܳܐ) m. ࠀࠕࠅࠐࠊࠄ f. *perversus*, *a*, *um* Deut. 32, 20.

ࠀࠕࠒࠅࠌࠄ (= תְּקוּמָה, Syr. ܡܩܳܘܡܳܐ) f. *standi facultas* (Stillstehen) Lev. 26, 37.

ࠀࠕࠒࠅࠐ (Ch. תְּקוֹף, Syr. ܬܽܘܩܳܦܳܐ) m. *firmitas*, *robur*; pro hebr. צור de Deo Deut. 32, 18., sq. ࠐࠓࠅࠒࠍࠄ *liberationis* i. e. Deus libertatem suis vindicans v. 15.; de alieno numine v. 31.; pro מָגֵן *clypeus*, *munimentum* Gen. 15, 1.

ࠀࠕࠒࠉࠐ (= תַּקִּיף, Syr. ܬܰܩܺܝܦܳܐ) m. ࠀࠕࠒࠉࠐࠄ f. Adi. *fortis*, *e*, *validus*, *a*, *um* Exod. 3, 19.; Pl. loco Nom. *potentes* Lev. 26, 19.

ࠀࠕࠒࠉࠐࠄ (pro hebr. צור) f. *firmitas*, *robur* Deut. 32, 37.

ࠀࠕࠒࠋ (Ch. תְּקַל, Syr. ܬܩܰܠ, Arab. ثَقَل) *ponderavit*; Aph. ࠀࠀࠕࠒࠋ *appendit* Gen. 23, 16.

ࠀࠕࠒࠍ (Ch. תְּקֵן, Syr. ܬܩܶܢ) *restitutus est* i. q. libertatem amissam sibi vindicavit Gen. 27, 40., *correctus*, *emendatus est* Deut. 32, 29.

ࠀࠕࠒࠐ (Ch. תְּקֵף, Syr. ܬܩܶܦ, Arab. ثَقُفَ) *fortis*, *validus*, *gravis*, *durus*, *vehemens fuit*, *praevaluit*, *invaluit*, sq. ࠓࠂࠆ *ira* Gen. 39, 20. Num. 22, 27. cum ࠁ *in* alqm. Gen. 30, 2. 44, 18. Exod. 4, 14., sq. ࠊࠐࠍࠄ *fames* Gen. 41, 56., cum ࠏࠋ *super* alqm. 47, 20; sq. ࠉࠒࠓ *gloria* i. e. aucta est 49, 6.; impers. sq. ࠁࠏࠉࠍࠉ *durum fuit in oculis* i. e. valde displicuit alcui Gen. 45, 5.; Ethpe. ࠀࠕࠕࠒࠐ *roboratus est* i. q. חָזַק; Imp. ࠀࠕࠕࠒࠐࠅ *viriliter agite* Deut. 31, 6.; impers. sq. ࠋ pers. *iratus est*, ut ࠒࠉࠍࠋ • ࠀࠕࠕࠒࠐ *iratus est Cainus* Gen. 4, 5., • ࠀࠕࠕࠒࠐ • ࠋࠌࠄ ࠋࠊ *quare irasceris*; Pa. *validum reddidit* sq. ࠁ • ࠉࠃ *manum in* alquo i. e. sublevavit,

sustentavit alqm. Gen. 21, 18.; Aph. ࠀࠕࠒࠍ i. q. Pa., sq. ࠉࠕ ࠋࠁ *obfirmavit, obduravit cor* Exod. 14, 8. i. q. Ch. אַתְקֵף sq., ࠁࠉࠃ *prehendit fortiter manu* alqm. Gen. 19, 16. et simplici ࠁ alqm. (manu) Exod. 4, 4.

ࠕࠒࠍ i. q. ࠕࠒࠉࠍ Adi. *vehemens* de tubae clangore Exod. 19, 16.

ࠕࠒࠍ (pro hebr. צוּר) emph. ࠕࠒࠍࠄ m. *locus firmus, petra* Deut. 32, 13.; Pl. praec. ࠌࠓࠉࠔ *e vertice locorum tutorum* Num. 23, 9.

ࠕࠓࠁ (Ch. תְּרַב, Syr. ܬܪܒܐ) emph. ࠕࠓࠁࠄ m. *pinguedo, adeps;* Pl. de pecudibus optimis Gen. 4, 4.; *lac* Gen. 18, 8. 49, 12. et al.

ࠕࠓࠅࠎ i. q. ࠕࠅࠓࠎ m. *scutum, clypeus* Gen. 14, 20.

ࠕࠓࠇ (Ch. תְּרַע, Syr. ܬܪܥܐ) m. *ostium, ianua* Gen. 4, 7. 18, 1. et al.

ࠕࠓࠉࠌ vid. sq. ࠕࠓࠉࠍ.

ࠕࠓࠉࠍ (Ch. תְּרֵין, Syr. ܬܪܝܢ) m. ࠕࠓࠕࠉࠍ f. *duo, ae, o* Gen. 1, 16. 4, 19. 31, 33. et al.; ࠕࠓࠉࠌ ࠕࠓࠉࠌ *bini* 7, 2.; ࠕࠓࠉࠌ ࠏࠎࠓ *duodecim* 42, 13. 49, 28.

ࠕࠓࠏ (Ch. תְּרַע, Syr. ܬܪܥ) *scidit disrupit;* Aph. ࠀࠕࠓࠏ *rapidus fuit* Gen. 49, 4.

ࠕࠓࠐࠉ (coll. Hebr. תֶּפֶר) m. *filum* Gen. 14, 23.

ࠕࠓࠐࠉࠌ (=תְּרָפִים) Pl. m. *Dii penates* Gen. 31, 19.

ࠕࠔࠁࠇࠄ (Ch. תֻּשְׁבַּחְתָּא, Syr. ܬܫܒܘܚܬܐ) emph. ࠕࠔࠁࠇࠕࠄ f. *carmen, canticum* Exod. 15, 1.; Pl. *iubilationes* Deut. 32, 10.

ࠕࠔࠁࠉ (Ar. تَشْبِيَة) emph. ࠕࠔࠁࠉࠕࠄ f. *similitudo* Gen. 1, 26.

ࠕࠔࠌࠉࠔ (Ch. תַּשְׁמִישׁ, Syr. ܬܫܡܫܬܐ) emph. ࠕࠔࠌࠉࠔࠄ m. *servitium, ministerium* Gen. 29, 27. 30, 26.

ࠕࠔࠏ (Ch. תְּשַׁע, Syr. ܬܫܥ) f. ࠕࠔࠏࠄ cstr. ࠕࠔࠏࠕ m. *novem* Gen. 17, 1.

ࠕࠔࠏࠉࠌ (Ch. תִּשְׁעִין, Syr. ܬܫܥܝܢ) *nonaginta* Gen. 17, 1.

ࠕࠔࠕࠁࠇ (i. q. Syr. ܬܫܒܘܚܬܐ) m. *laus;* praeced. ࠍࠅࠓࠀࠄ *venerandus laude* Gen. 15, 11.

ࠕࠕ i. q. ࠔࠕ *sex* Gen. 7, 6., 8, 13.

Emendanda et addenda.

In Prolegomenis.

pag. XI. lin. 12. pro: „vetitum“ leg. interdictum.
pag. XIX. lin. 13. pro: formulae, leg. formulae et alia,

In priore parte.

pag. 13. lin. 37. leg. ࠔࠌࠊࠏ pro: ࠔࠌࠏࠊࠏ.
pag. 16. lin. 25. leg. חָצִיר pro: חָצֵיר.
pag. 20. lin. 3. leg. §. 51. 3. Annot. et ibid. lin. 7. §. 51. 3. pro: §. 51. 1. Annot.
pag. 22. lin. 35. leg. §. 51. 4.
pag. 44. lin. ult. leg. occurrit ali- pro: occurrita li-
pag. 100. lin. 10. leg. ὁ κολεός; pro: κάλαθος,
pag. 117. lin. 24. leg. §. 45. 2. Annot. 2.
pag. 125. lin. 28. leg. ulla pro: ullo
pag. 136. lin. 36. leg. Masculinorum ordo. pro: Masculinum.
pag. 163. lin. 16. deleto signo (commate interpunge.
pag. 189. lin. 2. leg. Iovae. pro: Iovae;
pag. 193. lin. 3. post: *foecundus fuit* adde: deinde i. q. Chald. פְּרַח. Syr. ܦܪܚ *volavit, avolavit* i. e. festinavit.
pag. 217. lin. 14. leg. ࠀࠀ pro: ࠀࠀ.
pag. 237. lin. 26. leg. ࠀࠓࠂࠆ pro: ࠀࠀࠓࠂࠆ.
pag. 239. lin. 34. pro: ࠋࠇࠒ leg. ࠋࠇࠌ.

In tabula lapidi incisa literarum Phoeniciarum prima in secundam lineam est reponenda.

In parte posteriore.

In textu Samaritano.

pag. 7. lin. 3. pro ࠋࠅࠏࠅࠄ (in Polygl.) leg. ࠋࠅࠏࠄ.
pag. 13. lin. 24. pro ࠀࠍࠂࠁࠅ leg. ࠀࠊࠂࠁࠅ.
pag. 20. lin. 1. pro ࠔࠔࠓࠕ lege ࠔࠔࠓࠕ.
pag. 61. lin. 2. pro ࠏࠅࠓࠊࠇࠊ (in Polygl.) leg. ࠏࠅࠓࠊࠊ.
pag. 63. lin 24. pro ࠓࠑࠇࠀࠄ leg. ࠉࠓࠑࠇࠀࠄ.
pag. 84. lin. 11. pro ࠇࠊࠌࠀ leg. ࠇࠋࠌࠀ.
pag. 101. lin. 16. pro ࠉࠅࠉࠅࠊ leg. ࠁࠅࠉࠅࠊ.
pag. 103. lin. 2. pro ࠅࠀࠀࠁࠌࠅࠊ (in Polygl.) leg. ࠅࠀࠀࠁࠌࠅࠊ.
pag. 106. lin 29. pro ࠋࠔࠀࠀࠊࠊࠇ leg. ࠋࠔࠀࠊࠊࠇ.
pag. 112. lin. 12. pro ࠀࠀࠓ leg. ࠀࠌࠓ.
pag. 121. lin. 4. pro ࠏࠒࠅࠓࠊ (in Polygl.) leg. ࠏࠒࠅࠓࠅࠊ.
pag. 125. lin. 2. pro ࠅࠁࠔࠍࠅࠒࠇࠉ (in Polygl.) leg. ࠁࠔࠍࠅࠒࠇࠉ.
pag. 126. lin. 17. pro ࠅࠏࠆࠓࠇࠔ leg. ࠅࠏࠑࠓࠇࠔ

In Annotationibus.

pag. 28. lin. 2. pro ࠑࠂࠁࠅ leg. ࠑࠂࠓࠅ.
pag. 51. lin. 7. pro Waltonus leg. Castellus.

pag. 60. lin. 6. dele: quo.
pag. 68. lin. 8. pro ࠍࠑࠁࠍࠉ leg. ࠍࠁࠑࠍࠉ.
pag. 80. lin. 16. pro *μηρίδων* leg. *μερίδων*.

In Lexico.

pag. 9. post. lin. 41. ante vocem ࠁࠂࠋࠋ insere: ࠁࠕࠕࠓ i. q. ࠁࠕࠓ.
pag. 10. col. 2. lin. 14. pro f. leg. m.
pag. 14. col. 2. lin. 6. pro ࠂࠋࠅࠋ leg. ࠂࠋࠂࠋ.
pag. 16. col. 2. lin. 19. 20. pro Sariae leg. Samariae.
pag. 23. col. 1. lin. 10. post ࠇࠈࠉࠄ m. adde: et ࠇࠈࠉࠄ (Syr. ܚܛܝܬܐ) f.
pag. 24. col. 1. lin. 27. leg. ࠇࠋࠉࠐࠍ et lin. 29. ࠇࠋࠋ.
pag. 28. col. 2. lin. 13. pro ࠀࠃ · ࠏࠋ lege: ࠏࠋ · ࠀࠃ.
pag. 38. col. 2. lin. 7. pro [illegible] leg. [illegible].
pag. 42. col. 1. lin. 41. dele: Pl.
pag. 61. col. 2. lin. 43. pro ࠏࠑࠓ, leg. ࠏࠑࠓࠅ.
pag. 68. col. 2. lin. 1. post i. e. adde: evadet.

Vocabula aut vocum notiones, quae in Lexico desiderantur.

ࠀࠋࠐ Pe. *didicit* Deut. 17, 19.
ࠀࠌࠍ Pe. *exspectavit* Gen. 8, 10.
ࠀࠍࠅࠔ i. q. ࠀࠍࠔ Gen. 18, 22. et al.
ࠁࠕࠕࠓ i. q. ࠁࠕࠓ *post*.
ࠂࠍࠉ i. q. ࠂࠍࠅࠉ Gen. 1, 11. 24. 25.
ࠃࠊࠍ i. q. ࠊࠃࠍ *sic* Gen. 1, 7. et al.
ࠄࠆࠋ i. q. ࠀࠆࠋ Gen. 12, 9.
ࠄࠋࠊ Aph. *abiit* Gen. 22, 3.
ࠆࠐࠕ (Ch. זֶפֶת, Syr. ܙܦܬܐ) f. *pix* Exod. 2, 3.
ࠌࠅࠕ Aph. *interfecit* Deut. 32, 39.
ࠌࠉࠄࠍ i. q. ࠌࠉࠇࠍ Num. 21, 28.
ࠌࠐࠅࠒ Num. 30, 13. vid. sub ࠉࠐࠄ.
ࠌࠓࠀࠄ (= מַרְאֶה) m. *aspectus*, *apparitio* Gen. 1, 17.
ࠌࠔࠒࠉ (= מַשְׁקֶה) m. *pincerna* Gen. 41, 9.
ࠍࠁࠉࠄ emph. pro ࠍࠁࠉࠀࠄ Deut. 18, 20. 22.
ࠍࠄࠓ (Ch. נְהוֹר, Syr. ܢܘܗܪܐ) m. *lux* Gen. 1, 3. et al.
ࠍࠇࠔࠄ (= נְחוּשָׁה) f. *aes* Deut. 33, 25.
ࠍࠔࠄ Ethpe. *oblivioni fuit* Gen. 41, 30.
ࠍࠔࠌࠄ (Ch. נִשְׁמָא) f. *halitus*, *spiritus* sq. ࠓࠅࠇ · ࠇࠉࠉࠍ *spiritus vitalis* Gen. 7, 22.
ࠏࠅࠁࠄ emph. ࠏࠅࠁࠕࠄ f. *peccatum* Num. 30, 16.
ࠏࠋࠋࠄ emph. i. q. ࠇࠋࠋࠄ Gen. 1, 26.
ࠐࠓࠄ 2, i. q. Ch. פְּרַח *avolavit* i. e. festinavit; pro Adv. *celeriter* Gen. 24, 20.
ࠒࠓࠀ 2, *legit* sq. ࠁ Deut. 17, 19.
ࠓࠂࠆ i. q. אַף *nares* Deut. 33, 10.
ࠓࠈࠏࠉ (Ch. דָּרָס) m. *avis rapax* Gen. 15, 11.
ࠓࠉࠇ i. q. ࠓࠅࠇ *spiritus* Gen. 1, 2.
ࠓࠉࠒࠍࠉ (Ch. רֵיקָנוּ) f. *vacuitas* Gen. 1, 2.
ࠔࠅࠏࠄ (Ch. שׁוּחָא) f. *planities* Gen. 11, 2.
ࠔࠌ (= שָׁם); unde ࠌࠔࠌ *inde* Gen. 49, 24.
ࠔࠌࠌࠄ (= שְׁמָמָה) *vastitas* Lev. 26, 34. 35.
ࠔࠏࠃ i. q. ࠉࠏࠃ *auxilium* Gen 30, 20.
ࠔࠓࠄ Pa. *habitare fecit*, *collocavit* Gen. 3, 24.
ࠀࠍࠉࠍࠕ i. q. ࠀࠍࠉࠍࠅࠕ Gen. 41, 32.